

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БОБУР НОМИДАГИ АНДИЖОН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
«МЕРОС» ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЭКСПЕДИЦИЯ
ЖАМОАТ ФОНДИ

РУСТАМБЕК ШАМСУТДИНОВ

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ВА ФРОНТ ГАЗЕТАЛАРИ

Биринчи китоб

Тошкент
«Akademnashr»
2017

МУҚАДДИМА

1939 – 1945 йиллардаги жаҳон урушининг бошланиши, унинг сабаблари ва айбдорлари ҳақида кўп ёзилган. Бу мудҳиш уруш жаҳон тарихида мисли кўрилмаган даражада катта ва даҳшатли, бутун инсоният бошига оғир кулфатларни солган уруш бўлди. Бугунги кунда ҳеч кимга сир эмаски, Иккинчи жаҳон урушининг асосий сабабчиси ва айбдори Германия ва СССРнинг ҳукмрон доиралари, аввало, Адольф Гитлер ва Иосиф Сталиндир. Ҳар иккала давлат ўз олдига дунё ҳукмронлигини мақсад қилиб қўйган эди. Ҳар иккала давлат ўзининг бош стратегик мақсадини амалга ошириш учун ҳар хил тактик усуллар билан борди, бири иккинчисидан айёрлик қилишга интилди, турли йўллар билан ўз ҳудудини кенгайтиришга ҳаракат қилди. Ҳар икки томон ҳам ўзаро даҳшатли муҳораба бўлиши муқаррар эканлигини яхши англаган. Бу жиҳатдан 1939 йил 23 августда Гитлер ва Сталиннинг фатвоси билан Германия ташқи ишлар вазири Риббентроп ва СССР ташқи ишлар халқ комиссари В.Молотов ўртасида 10 йил ҳужум қилмаслик тўғрисидаги шартноманинг тузилиши характерлидир. Жаҳон жамоатчилиги бу шартномани ҳар икки давлат томонидан дунёни ўзаро бўлиб олиш мақсадларини кўзлаб тузилган шартнома сифатида қабул қилди. Чунки шартнома тузилганидан сўнг Германия ўзининг асосий рақиби СССРдан кўлини бўшатиб олди ва орадан кўп муддат ўтмасдан, 1 сентябрда Польша ҳудудларига бостириб кирди. Шартномадаги мутлақ махфий тутилган моддаларга кўра СССР Германияни нафақат маънавий томондан, балки моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаган, амалда Германияни қуроллантирган эди. Бунинг В.М.Молотов билан Шуленбург ўртасида 1939 йил 20 сентябрда тузилган ва 1941 йил 10 январда имзоланган мутлақо махфий шартнома исботлайди. Унга кўра, Германия томони Болтиқбўйи давлатлари ҳудудига (Литва ҳудудининг бир қисмидан ташқари) бўлган даъвосидан воз кечиши лозимлиги қайд этилади. Бунинг эвазига СССР Германияга 7500000 доллар ёки

Илмий маслаҳатчи:

Наим Каримов, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган
фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор

Масъул муҳаррирлар:

Маъмуржон Сандхонов, филология фанлари номзоди, доцент,
Музробжон Абдуллаев, тарих фанлари номзоди, доцент

Такризчилар:

Соибжон Ҳошимов, тарих фанлари номзоди, доцент,
Эргашали Эркаев, тарих фанлари номзоди, доцент

31500000 немис маркаси миқдорида ҳақ тўлашга рози бўлади. 31,5 миллион немис маркаси миқдоридаги сумманинг саккиздан бир қисми ёки 3937500 герман маркасига СССР томони уч ой муддат давомида рангли металллар етказиб бериш, қолган 7/8 қисмини, аниқроғи, 27562500 герман маркасини 1941 йил 11 февралгача олтин ҳисобида тўлаши шарт қилиб қўйилди.¹ Шартнома СССРнинг ҳам буюк салтанатчилик манфаатларига жавоб берар эди, албатта.

СССР 1939 йил сентябрь ойининг иккинчи ярмида Ғарбий Белоруссия ва Ғарбий Украина ерларини эгаллаб олди. Шу йилнинг 30 ноябрида у Финляндияга қарши уруш эълон қилиб, 1940 йил 12 мартдаги шартномага асосан Финляндия ҳисобидан ўзининг шимолий чегараларини анча кенгайтди. Ниҳоят, 1939 йил кузидан 1940 йил ёзига қадар олиб борилган жанглар натижасида Болтиқбўйи республикаларини қизил армия оккупация қилди.

СССР 1939 йилдаги август шартномасини тузиш орқали вақтдан ютди. Империалистик давлатларнинг, биринчи навбатда, Германиянинг иттифоқчиси бўлган Япониянинг СССРни 1939 йилдаёқ Германия билан урушга тортишга қаратилган режаларини бузиб юборди.

Уруш Ўзбекистон сарҳадларида бўлгани йўқ, у биздан бир неча минг километр нарида – Украина, Белоруссия, Болтиқбўйи ва Россия ерларида бўлди. Бу уруш ўзбек халқининг миллий манфаатига зид эди. Аммо нега республиканинг барча меҳнаткашлари СССРдаги бошқа халқлар қаторида фашистлар агрессиясини Ўзбекистонга қарши қилинган агрессия деб билди ва оммавий суратда урушга отланди? Нега ўзбек халқи 2600000 дан ортиқ имзо чекилган **«Ўзбек халқидан жангчиларга хат»** дея аталган хатларда ўз фарзандларига: **«Эй ўзбек жангчиси, эй кўлига қурол олган аскар!.. Оилангдаги ўғлонларнинг сараси бўл, қардош халқлар ўртасида ҳам илғор баҳодирларнинг биттаси бўл!»** – деб даъват қилди?

Нега халқнинг асл фарзандларидан бири, пскентлик Мирза Пўлатов, қорақалпоқ йигит Худойберган Мамутовлар ўз жонларидан кечиб, ёниб турган самолётларини душман колоннаси устига уриб, фашистларга катта талафотлар бериб, Гастелло жасоратини такрорладилар?! Нега ўзбек ўғлонлари Т.Рустамов, Т.Эрийгитовлар Александр Матросовга ўхшаб афсо-

навий қаҳрамонлик намунасини кўрсатдилар?! Нима сабабдан уруш жабҳаларида минг-минглаб юртимиз баҳодирлари душманга қарши курашиб, жон олиб, жон бердилар?! Улардан қанчадан-қанча марду майдонлар ўз она заминларига қайтиб келмадилар, қардош республикаларнинг ерларида тупроққа қоришиб кетдилар. Ахир улар ҳам яшашни истар эдилар-ку.

Нега ўзбек халқи оғир ва қийин шароитда яшаётган бўлса-да, душмандан озод қилинган туманлар, вилоятлар ва республикалар аҳолисига беғараз байналмилал ёрдам кўрсатди? Чунки фашизм қаерда, қайси мамлакатда пайдо бўлишидан қатъи назар, у жаҳондаги барча эрксевар халқларнинг, жумладан, ўзбекларнинг ҳам душманидир. Фашизмнинг миллати ва ватани йўқ. Шу боисдан унга қарши кураш жаҳондаги барча халқларнинг бурчи эди. Чунки буюк тарихига, бой ўтмишига, ўзининг, миллий ва умуминсоний кадриятларига эга бўлган ўзбек халқи фашизм балосига қарши кураш олиб боришни ўзининг бурчи деб билган, уни йўқ қилишдек муқаддас ишга бутун борлигини, куч-қудратини сафарбар этган эди. Чунки Ўзбекистон меҳнаткашлари большевиклар партияси ва Совет давлатининг ёлғондан иборат ватанпарварлиги, халқлар дўстлиги тўғрисидаги ташвиқот ва тарғиботларига ишонган эдилар.

Тарихимизнинг бу фожиаи саҳифаларини чуқур тадқиқ этиш ва тадқиқот натижаларини халқимизга етказиш, келажак авлодларга қолдириш ва ўша тарих мисолида ёш авлодни маънавий-мафкуравий мезонлар асосида тарбиялаш учун тарихчи олимларимиз олдида кўпдан-кўп масъулиятли вазифалар турибди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, советларнинг сиёсий, ҳарбий, мафкуравий институтлари мамлакатни фашизм босқинидан озод қилиш, ғалабага эришиш учун неки керак бўлса, барчасини ҳал этишни уддалай олди. Шу мақсадда миллий, диний омиллардан ҳам усталик билан фойдаланди. Ана шундай чора-тадбирлардан бири фронтларда миллий тилларда газеталар ташкил қилиш ва уларнинг мунтазам нашр этилиб туришини таъминлаш эди. Фронтларда ўзбек тилида 20 га яқин газеталар чикди. Бу газеталар ўзбек аскарларига мунтазам етказилиб турди. Бу газеталардаги мақолалар, очерклар, хат-хабарлар ўзбек ҳарбийларининг жанговарлигини, руҳиятини кўтаришга жуда катта таъсир кўрсатди. Лекин Ўзбекистон тарихшунослигида ўзбек тилида нашр этилган ҳарбий газеталар муҳим манба сифатида ўрганилмай келганлиги ачинарли ҳолдир.

¹ Новая и новейшая история. – М.: Наука, 1993. – С.94.

Мазкур мавзунинг бугунги кун ва келажак учун нақадар долзарб эканлигини тушуниш учун Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти Ислам Каримовнинг мана бу даъваткор, одилона, ҳаққоний фикрини эслашимиз ва унга амал қилишимиз лозим: **«Иккинчи жаҳон урушига қандай қаралмасин, бу уруш қайси ғоя остида ва кимнинг изми билан олиб борилган бўлмасин, ўз ватани, эл-юртининг ёруғ келажаги, бегубор осмони учун жанг майдонларида ҳалок бўлганларни, ўз умрларини бевақт хазон қилган инсонларни доимо ёдда сақлаймиз.**

Бу аччиқ, лекин оддий ҳақиқатни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ ва бунга йўл ҳам бермаймиз.

Уруш йиллари – Ўзбекистон тарихининг узвий бир қисми. Биз тарихимиздан бирор саҳифани ҳам олиб ташламаймиз. Бу тарих – бизники, уни унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Ўша қийин кезларда халқимиз бошқа халқлар билан бир қаторда туриб фашизм балосини даф этишга муносиб ва салмоқли ҳисса қўшганини ҳар доим катта фахр ва ғурур билан айтамыз, намоён қиламыз».²

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 29 декабрда қабул қилган «Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида, биринчи навбатда, 1941 – 1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлашга оид қатор тадбирлар белгилаб берилгани ҳам бежиз эмас. Фашистлар Германияси ва япон милитаризмига зарба бериб, жаҳон цивилизациясини сақлаб қолишдек буюк тарихий ғалабага бошқа халқлар қатори ўзбек халқи ҳам жуда катта ҳисса қўшгани ватанимиз тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзилган. Урушда Ўзбекистондан 1,5 миллион киши жангларда бевосита иштирок этган, қанчадан-қанча юртдошларимиз урушда ҳалок бўлган, қанчаси бедарак кетган, қанчаси майиб-мажруҳ бўлиб қайтган. Уруш бошланиши арафасида биргина аҳолиси 614,5 минг киши бўлган Андижон вилоятидан 97,5 минг киши ҳарбий хизматга чақирилди, яъни аҳолининг 15,61 фоизи фронтга сафарбар қилинди. Урушда ҳалок бўлиб ўзга юртларда дафн этилган ва-

тандошларимиз 43,5 минг киши, урушдан қайтиб келганлар 54 минг, шундан ногирон бўлиб қайтганлар 40,9 минг киши. Бироқ Андижон вилоятидан урушга кетганларнинг 40 мингдан ортиғи қайтмади. Уларнинг кўплари жанггоҳларда ҳалок бўлди, маълум қисми ноиложликдан асир олинди. Урушда қатнашган андижонликлардан 40 мингдан зиёд кишининг исми-фамилияси ва улар ҳақидаги қисқа маълумотлар 3 жилдлик «Хотира китоби»дан жой олган.³

Тарихимизнинг бу даврини турли манбаларни чуқур мушоҳада қилиб, киёслаб ўрганишимиз лозим. Тарихий манбалар сифатида вақтли матбуот материалларидан ҳам кенг ва унумли фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади. Уларни синчковлик билан ўрганиш, таҳлил қилиш асосида тарихий ҳақиқатни маълум даражада рўёбга чиқариш мумкин бўлади. Тарихий воқеаларни ёритишда вақтли матбуотнинг ўрни ва роли ҳақидаги тадқиқот ишлари қаторида Холбек Ёдгоровнинг «Нурли йўл», Назира Абдуазизованинг 2 жилдлик «Миллий журналистика тарихи», Санобар Шодмонованинг «Туркистон тарихи – матбуот кўзгусида» асарларини келтириш мумкин.⁴

Уруш йилларидаги ўзбек матбуоти ҳақида бир қатор асарлар⁵ мавжуд. Холбек Ёдгоровнинг «Нурли йўл» китобида «Суворовчи» фронт газетаси муҳбири Лутфулла Ҳамроевнинг газеталарда босилган «Хаёт ҳимоячиси», «Қуролдошлар», «Шарқдан келган йигит», «Жасорат қисаси» ва бошқа очерклари, публицистик мақолалари эслатиб ўтилган. Шунингдек, 1942 йилнинг ноябридан Воронеж frontiда ўзбек тилида чиқа бошлаган «Ватан шарафи учун» газетасида Рустам Абдурахмонов 1946 йилгача муҳаррирлик қилгани, майор даражасигача кўтарилгани айтилган.⁶ Шу газеталардан бирида фаол иштирок этган, урушдан сўнг фан доктори илмий даражасига, профессор унвонига сазовор бўлган Тўғон Эрназаровнинг таниқли журналист Адҳам Акбаров билан ҳам-

³ Хотира. Андижон вилояти. Биринчи китоб. Иккинчи китоб. Учинчи китоб. 1941 – 1945 йиллардаги урушда ҳалок бўлган ва бедарак йўқолган жангчилар. – Тошкент: Ўзбекистон, 1994.

⁴ Ёдгоров Х. Нурли йўл. – Тошкент: Ўзбекистон, 1968; Абдуазизова Н. Миллий журналистика тарихи. 2 жилдлик. – Тошкент: Шарқ, 2008; Шодмонова С. Туркистон тарихи – матбуот кўзгусида. – Тошкент: Yangi nashr, 2011.

⁵ Ёдгоров Х. Нурли йўл. – Тошкент: Ўзбекистон, 1968. – 440 б; Эрназаров Т.Э., Акбаров А.И. История печати Узбекистана. В 3-х томах. – Ташкент, 1976 – 1978; Абдуазизова Н. Миллий журналистика тарихи. 2 жилдлик. – Тошкент: Шарқ, 2008.

⁶ Холбек Ё. Нурли йўл. – Б.152 – 153, 174.

² Каримов И.А. Туркистон умумий уйимиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 1995. – Б.12 – 13.

муаллифликда ёзган ўқув қўлланмасида мазкур масала бўйича ҳам айрим маълумотлар, хулосалар келтирилган.

Т.Эрназаров, А.Акбаровнинг **«История печати Узбекистана (1925 – 1952 гг)»** асарининг бир фасли **«Создание и укрепление фронтовой печати на узбекском языке»** деб номланган. Муаллифлар 1943 йили Иккинчи жаҳон уруши фронтларида ўзбек тилида 13 та фронт ва 3 та дивизия газеталари чиқиб турганларини қайд этиб, 1-Болтиқбўйи frontiда **«Душманга қарши олға»**, 2-Болтиқбўйи frontiда **«Суворовчи»**, 3-Болтиқбўйи frontiда **«Ватан учун»**, 1-Белоруссия frontiда **«Фронт ҳақиқати»**, 3-Белоруссия frontiда **«Қизил аскар ҳақиқати»**, 1-Украина frontiда **«Ватан шарафи учун»**, 2-Украина frontiда **«Суворов натиски»**, 3-Украина frontiда **«Совет жангчиси»**, Брянск frontiда **«Ғалаба сари олға»**, Узоқ Шарқ frontiда **«Бонг»** ва бошқа газеталар нашр қилиниб турганлигини қайд этганлар.

Бу қисқача маълумотлар 1995 – 2016 йиллар мобайнида 4 марта нашр этилган **«Ватан тарихи»** китобимизда ҳам келтирилган.⁷

Фронтлардаги ўзбек тилида босилган газеталар ҳақида **«Ўзбекистоннинг янги тарихи. Иккинчи китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида»** китобида мана бу сатрлар келтирилган: «Бу давр адабиётининг ўзига хос хусусиятларидан яна бири шундаки, М.Исмоилий, Илёс Муслим, Назармат, Адҳам Раҳмат, Н.Сафаров, Иброҳим Раҳим, 3.Фатхуллин, Адҳам Ҳамдам сингари ёзувчи ва журналистлар армия сафларига жалб этилиб, «Қизил армия», «Фронт ҳақиқати», «Қизил аскар ҳақиқати», «Суворовчи», «Ватан шарафи учун» сингари ўзбек тилида нашр этилган фронт газеталарида хизмат қилдилар ва юртдошларининг ҳарбий жасоратларини ўз кўзлари билан кўриб, улар ҳақида шеърлар ва очерклар ёздилар».⁸

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, деярли ҳамма фронтларда ўзбек тилида чиққан ҳарбий газеталарнинг қисқача шарҳи ва уларда фаолият кўрсатган ўзбек ҳарбий мухбирлар, муаррихларнинг очерклари, эсдаликлари Адҳам Раҳмат ва Мели Жўра қаламига мансуб **«Мардлик қиссалари (Улуғ ватан уруши эпизодлари)»** номли китоб ниҳоятда

қадрлидир. Асарнинг кириш қисми «Шонли йўл»да шундай ёзилган: «Қизил армия», «Совет жангчиси», «Ватан шарафи учун», «Қизил аскар ҳақиқати», «Суворовчи» газеталари фронтчилар орасида машҳур бўлиб кетди. Бу газеталарнинг саҳифаларида юзлаб очерклар, эсдаликлар босилди. Улар ўз ўқувчиларига фронтдаги муҳим воқеалар ҳақида оператив ахборот бериб турдилар. Жангчиларни ғалаба томон йўлладилар. Газеталарда ёритилган материаллар совет халқининг икки жанговар лагерини, яъни фронт билан уруш орқасининг метиндай бирлигини мустаҳкамловчи звено бўлиб хизмат қилди... Фронтдаги ўзбек газеталари саҳифаларида босилиб чиққан, ҳозиргача тўпланмаган минглаб очерклар ва мақолалар ўзбек ёзувчилари ва журналистларининг ўз жанговар саргузаштлари ҳамдир. Улар бу тарихий эпизодларни жанг майдонида, тутунлар ичида, тўпларнинг лафетларида, самолётларнинг қанотларида, окоп ва землянкаларда ёздилар. Чунки уларнинг бири командир, бири комиссар, бири сержант, бири оддий солдат эди. Уларнинг ҳам курули, ҳам қалами ёвга аёвсиз зарба берди, улар халқ бахти ва муқаддас Ватани учун жонидан кечиб жангга кирган, душманга қарши омонсиз курашган йигитларнинг ботирилигини ўз очеркларида тасвирладилар».⁹

Аммо ўзбек тарихшунослигида мазкур асар ва ундаги хотиралардан Ўзбекистон халқининг фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабага қўшган ҳиссасини ёритишда муносиб фойдаланилмай келгани ачинарли ҳолдир. Афтидан, бундай ҳолатга Сталин шахсига сиғинишни танқид қилиш кампанияси асосий сабаблардан бири бўлса керак. 50-йилларда ижод аҳлининг ажал тегирмонига тушиши «Звезда» ва «Ленинград» журналлари тўғрисидаги ва бошқа партия қарорлари, шу машғум қарорлар туфайли бошлаган сиёсий-мафкуравий жараён билан бевосита боғлиқдир. Айни ўша вақтда ўзбек тилидаги ҳарбий газеталарда хизмат қилган Шухрат, Мирзакалон Исмоилий, Мели Жўра, Ёнгин Мирзо, ака-ука Абдунаби ва Абдурахмон Алимухамедовлар, Неъмат Тошпўлат, Маҳмуд Муродов ва бошқалар турли сабаблар билан қамоққа олинган эдилар.¹⁰

⁷ Шамсутдинов Р., Каримов Ш. Ватан тарихи. Иккинчи китоб. – Андижон: Мерос, 1998. – Б.436 – 437.

⁸ Ўзбекистоннинг янги тарихи. Иккинчи китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида. – Тошкент: Шарқ, 2000. – Б.493.

⁹ Мардлик қиссалари (Улуғ ватан уруши эпизодлари) / Тўловчилар Адҳам Раҳмат, Мели Жўра. – Тошкент: Бадий адабиёт, 1958. – Б.5 – 6.

¹⁰ Каримов Н. 40 – 50-йиллардаги мафкуравий кампаниялар ва қатагон. Тарихнинг номаълум саҳифалари. Илмий мақолалар. Хужжат ва материаллар. Хотиралар. Тўртинчи китоб. – Тошкент: Фафур Ғулом, 2013. – Б.28.

Мазкур асар ўзбекистонлик жангчиларнинг душманга қарши олиб борган мардонавор курашини тасвирлашда зарур манба сифатида хизмат қилишига шак-шубҳа йўқ.

Бу газеталар чиқиб турган вақтдан бери орадан 75 йил ўтганига қарамайдан, тадқиқотчиларимизнинг ана шу манбаларни илмий истеъмолга киритмаганлиги тарихшунослигимиздаги камчиликлардан биридир. Биз ана шу бўшлиқни тўлдириш илмининг «Мерос» илмий-амалий халқаро экспедиция жамоат фонди, Андижон давлат университети ректорати ва айрим ҳомийларнинг молиявий қўллашлари ва ўзимизнинг шахсий маблағимиз ҳисобидан Москвага илмий сафарга бориб Россия Федерацияси давлат кутубхонасида сақланаётган **«Ватан учун», «Совет жангчиси», «Суворовчи», «Фронт ҳақиқати», «Қизил аскар ҳақиқати», «Бонг», «Ватан шарафи учун», «Душманга қарши олға», «Қизил армия»** газеталари таҳламининг электрон шаклини олиб қилишга муваффақ бўлдик. Бу газеталарни синчковлик билан ўрганиш, улардаги материалларни мушоҳада қилиш, саралаш, тизимга солиш, бошқа ёрдамчи манба ва материалларни ҳам жалб қилиш асосида мазкур китобнинг биринчи жилдини сиз мухтарам китобхонларга тақдим этмоқдамиз.

Шуни эслатиш жоизки, уруш йилларида нашр этилган бу газеталар эски ўзбек имло қоидалари асосида ёзилган, биз уларни янги имло нормалари асосида бердик. Шунингдек, газеталардаги мақолаларга ўша давр руҳи, мафкураси, ғоясини аниқ ва равшан англаш учун муҳим манба бўлиб хизмат қилиши нуқтаи назаридан қараб уларни асл ҳолатида келтирмоқдамиз. Чунки душманга қарши кураш олиб борган юртдошларимизнинг ана шу коммунистик мафкурага, давлат раҳбариятига, жумладан, Сталин ва унинг сафдошларига, ҳарбий қўмондон ва саркардаларга ишончи кучли бўлганини ҳам эътиборга олишимиз лозим. Фронт ортидаги юртдошларимиз ҳам ҳукмрон сиёсат ва мафкурага ишонганлари туфайли мислсиз оғир шароитларда юксак кўтаринки руҳ билан меҳнат қилганлар, ғалаба учун бор-будларини сафарбар этганлар. Бу газеталарда ўша даврни ҳаддан зиёд улуғловчи сўз ва ибораларни, атамаларни, ўша замон руҳиятини акс эттирувчи ибора ва тушунчаларни аслича қолдиришни лозим кўрдик. Уларни тузатиш тарихий давр руҳининг бузилишига олиб қилиши мумкинлигини ҳам эътиборга олдик. Чунки бу газета материаллари манбадир. Уларни эътироф этиш тарихийлик тамойилларига мувофиқ келади.

Фронтларда ўзбек тилида чиққан газеталар фронт ва фронт ортидаги Ўзбекистон халқининг ғалабага қўшган улкан ҳиссасини тўлақонли ёритишда ниҳоятда қимматли, ноёб манба бўлиб хизмат қилишига шак-шубҳа бўлиши мумкин эмас. Умуман, бу ҳарбий газеталардаги мақолалар, очерклар, хабарлар, суҳбатлар, ахборотлар, фронтларга йўлланган хатлар, жангчиларнинг ота-оналари, турмуш ўртоқлари, фарзандлари, қавм-қариндошларига ёзган хатлари, ҳарбий қўмондонлик ва бўлимлар томонидан ўзбекистонлик жангчиларга берилган турли фахрий, мақтов ёрлиқлари, суратлар Ўзбекистоннинг Иккинчи жаҳон уруши давридаги тарихини янада кенгроқ ёритишда қўл келади.

Маълумки, лицей, коллеж ва олий ўқув юртиларида Ўзбекистон тарихи фани ўқитилмоқда. Бу фан дастурида Ўзбекистоннинг Иккинчи жаҳон урушида фашистлар Германияси ва япон милитаризми устидан қозонилган тарихий ғалабага қўшган ҳиссасига маълум ўрин ажратилган. Шу боис Ўзбекистон тарихидан олиб борилаётган маъруза, семинар, мустақил машғулотларда, талабаларнинг битирув малакавий ишлар тайёрлаши, илмий тўғараклар машғулотларида ҳам бу китоб муҳим манба бўлиб хизмат қилади.

Ҳар йили 9 май – Хотира ва қадрлаш куни юртимизда кенг нишонланмоқда. Бу санага атаб қўплаб тадбирлар ўтказилмоқда. Бундай тадбирларни тайёрлаш ва ўтказишда ҳам мазкур китобдан фойдаланиш имконияти мавжуддир. Китобдан жой олган қўплаб юртдошларимиз исми ҳозирги хотира майдонларида, мемориал музейлардаги рўйхатларни тўлдиришда ҳам қўл келади.

Мазкур иш яратилажак уч жилдлик китобнинг биринчи жилдидир. Бу китоб фақат **«Ватан учун», «Суворовчи», «Совет жангчиси», «Қизил аскар ҳақиқати»** ҳарбий газеталарининг маълум сонларидаги материаллар асосида яратилди.

Китобнинг яратилишида ўз ёрдами аямаган тадбиркор **Ойбек** ва **Фарҳодбекка**, Андижон давлат университети ректори профессор **А.С.Юлдашевга**, тарих факультети декани, доцент **М.Ғ.Абдуллаевга**, Ўзбекистон тарихи кафедраси мудири, доцент **С.Ҳошимовга**, «Мерос» халқаро илмий-амалий экспедиция жамоат фонди ходими, тарих факультети 4-курс талабаси **А.Отахонов** ва магистрант **Б.Қаҳҳоровга** муаллиф ўзининг чуқур миннатдорчилигини изҳор этади.

«ВАТАН УЧУН» ГАЗЕТАСИ

Шимоли-ғарбий фронт, кейинчалик учинчи Болтиқбўйи фронтда ҳарбийлар учун ўзбек тилида 1942 йил 29 октябрдан «Ватан учун» номли газета чиқа бошлаган. Газетанинг масъул муҳаррири аввал А.К.ружков, кейинчалик Д.Чекулаев бўлган, маълум вақт ўтгач, Ш.Бўлатов, Ҳ.Рискуловлар муҳаррир ўринбосари сифатида ишлай бошлаган. Бизнинг ихтиёримизда мазкур газетанинг 1942 йил октябрь – декабрь ойларидаги 1 – 7-, 10 – 18-, 1944 йил апрель ойидаги 27 – 28-, 1945 йил июль – декабрь ойларидаги 1 – 2-, 5 – 8-, 10 – 13-, 15 – 20-, 24 – 25-, 28 – 29-, 34 – 41-, 43 – 45-сонлари мавжуд. Газетанинг мазкур сонларида эълон қилинган ўзбек ҳарбийларининг ҳаёти, олиб борган жанглари, Ўзбекистондаги воқеалар ҳақидаги мақола, хабар, мактублар, эсдаликлар берилади.

«Ватан учун» газетасининг биринчи сони ҳақида тушунча ҳосил қилиш мақсадида унинг 4 саҳифасида берилган мақолаларни эслатиб ўтиш жоиздир. Бош мақола «Ҳарбий ҳисоб очингиз» дея номланган. «Октябролди мусобақаси» рукни остида «Ўлдирилган фрицларнинг сонини ҳар кун, ҳар соат оширинг!» мақоласи берилган. Сўнг «Душманни кириш мусобақаси», «Ҳар ким ўзига ҳисоб очди», «Командирлар тайёрланмоқда», «Агитаторлар кенгаши» сарлавҳали мақолалар келтирилган.

Газетанинг иккинчи бетидан «Ҳарбий асирлар лагеридан қочган совет қизил аскарлари нималарни кўрдилар ва бошдан кечирдилар» сарлавҳаси остида «Тиканли симлар халқасида», «Ўликлар лагери», «Новгород харобаларида», «Майдонларда дор» номли кичик хабарлар жой олган.

Учинчи бетда эса «Изла, топ, ўлдир немисни, ботир ўзбек йигитлари» номли катта сарлавҳа қўйилиб, «Иноқ оила», «Оқопда суҳбат», «Ўзбеклар», «Баракалла, Раҳим», «Ҳам агитатор, ҳам жангчи» мақолалари берилган.

Тўртинчи саҳифа «Совет информацион бюросидан», «Ўзбекистон хабарлари», «Фарғона колхозлари топшириғини бажардилар», «Ўзбекистонда янги нефть конлари», «Софиядаги фашист «кўргазма»сида Совет Иттифокига нисбатан қилинган ифлос тухматга қарши совет ҳукуматининг протести» мақолалари берилган.

Булардан кўриниб турибдики, газета ўша даврнинг энг долзарб масалаларига эътибор қаратган. Унда ҳукуматнинг расмий хабарлари, фронтдаги жанглар, Ўзбекистондаги воқеалар, хорижда содир бўлаётган турли янгиликлар, ҳуллас, ўз ўқувчиларини хилма-хил ахборотлар билан таништириш орқали ҳарбийларда жанговарлик, ватанпарварлик, қаҳрамонлик ҳис-туйғуларини юксалтиришга ҳаракат қилинган. Энг муҳими, жанг тафсилотлари, ҳарбийларнинг эришган ютуқлари ўз вақтида газетада бериб борилган. Газета фаолиятида тезкорлик, шиддатлилик, топқирлик, изчиллик, ҳозиржавоблик, фронт билан фронт ортининг алоқасини мустаҳкамлаш, ҳарбийларни ўз юртидаги воқеалар билан муттасил таништириб бориш марказий ўринни эгаллаган.

1942 ЙИЛ 29 ОКТАБРЬ, 1-СОН

Ҳар ким ўзига ҳисоб очди

Жангчи Худайберган Солиҳовнинг лейтенант Потрясов ротасига келганига бир ярим ой бўлди. У келган вақтида рус тилини билмас ва қуролини яхши эгаллаган эмас эди. У ротанинг октябрь 25 йиллигига ҳар бир жангчи ҳеч бўлмаса бир немисни ўлдирсин деган мажбурияти бажарилишига тўсиқ бўлиши мумкин эди.

Шунинг учун уни ўргатиш ва унга ёрдамлашишга алоҳида диққат қилинди. Старшина Ивасик Солиҳовни снайперча отишга ўргатди, Сурков эса унга рус тилини эгаллашга ёрдам берди. Кўп ўтмай Солиҳов 2

та немисни ўлдирди ва ўзига ҳисоб очди. У 7 ноябргача 10 та немисни ўлдириш мажбуриятини олди.

Рота жангчилари ўлдирган немисларнинг сони кун сайин ортмоқда.
В.Апресян

Душманни қириш мусобақаси

Қирувчилар слетида бизнинг отделения командири И.Ф.Беляков «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган эди. Слет ўтгандан сўнг бизда мурдор немис оккупантларини қириш учун октябролди мусобақаси бошланди.

Мусобақача бизнинг отделениямизда фақат икки киши немис бандитларини қириш ҳисоби очган эди: командиримиз Беляков ҳисобида 23 та, менинг ҳисобимда 3 та ўлдирилган немис бор эди.

Ҳозир немисни ўлдиришни ҳар бир жангчи ўзининг муқаддас вазифаси деб билади. 1 октябрдан буён биз 49 немисни жаҳаннамга юбордик. Командиримиз Беляков шу вақт ичида яна 19 немисни ўлдирди ҳамда бир немис самолётини уриб йикитди. Мен 9 та немисни ўлдирдим. Қизил аскарлар Лозовенков ва Цыпчаков ҳар бири саккизтадан, Жабборов икки, Бўронбоев ва Қалинбаев биттадан немисни қирдилар.

Биз шу билангина қаноатланиб қолмаймиз. Бир немисни ўлдирган жангчи иккинчисини, икки немисни ўлдирган жангчи учинчисини излайди.

А.Сливков

Командирлар тайёрланмоқда

Бизнинг батальонимизда илғор ўзбек, қозоқ жангчилари отделение командири бўлишга тайёрланмоқдалар.

Икки жанг ўртасидаги фурсатни ғанимат билиб улар ҳавас ҳам ҳафсала билан ўқимоқдалар. Отделение командири ҳар жиҳатдан аскарлардан устун бўлиши, қуролни аъло билиши ва тактикадан хабардор бўлиши лозим. Ўзбек ва қозоқ жангчилари ҳарбий билимлар билан бир қаторда жонажон туғишган қардошимиз – рус тилини ҳам ўрганмоқдалар. Муҳаммадёров, Юсупов, Салихов ва бошқа ўртоқлар келгуси жангларда оддий аскар сифатида эмас, балки отделение командири сифатида қатнашажақлар.

Взвод командири Маҳмудов

Жангларда қаҳрамонлик кўрсатган ўзбек аскарлар. Расмда (чапдан ўнгга): Иброҳим Собиров, Отабой Шерматов ҳамда Арон Алиберзинов.

Ўзбеклар

Табиати раҳмсиз шимолимизнинг ботқоқлари ва ўрмонлари орасида бу юзи жануб куёшида тобланган буғдойранг ёш йигитларни кўриш ажойиб ҳодисадир. Локин ўзбеклар қадимги рус шаҳри Ржев учун суғишаркан, меҳр билан: «Бизнинг еримиз», – дейдилар, улар учун бу шаҳар туғишган шаҳардир.

Ўзбек боласининг юзи моҳир устод қўли билан ясалган, камол даражасига етказилган наққошлик санъатига ўхшайди. Мана, икки ўзбек бир асирга тушган фрицни олиб бораётир. Немис – кичкина тўртбурчак бошли, шилпиқ кўзли, тўнғизбашара бир махлук. Унинг икки ёнида икки чиройли йигит. Бу ранг-баранг манзара ихтиёрсиз ирқ теориясини тўқиган жанобларнинг «шимолий қабила гўзаллиги» ҳақидаги ранг-баранг муҳокамаларини эсга келтиради.

Мен Волга яқинида ўзбек жангчилари озод этган рус қишлоғини кўрдим. Бу кишилар Фарғона водийсида яшар эдилар. Улар меҳнатни, дўстона суҳбатни, ойдин кечаларни севар эдилар. Улар кимсага қурол билан ўқталмас эдилар. Локин хавфли соат келгач ўзбеклар мардоналик билан урушга кўтарилдилар. Ватанимизнинг бошқа халқлари билан бир қаторда улар ҳаёт, эркин нафас, тўқлик, орзу-ҳавас, озодликни мудофаа қиладилар.

Халқ шоири Ислон шоир: «Ўзбек юраги – шер юрак», – дейди. Жангчи Иброҳим Ҳакимовнинг юраги ҳақиқатан ҳам шер юрагидир. У мотоциклопедга миниб кутиб турган эди. Йўлда уни бир командир тўхтатиб: «Мени ҳу ана у ўрмонга олиб бор», – деди. Ҳакимов командирни орқасига миндириб мотоциклетни олға томон чоптириб кетди. Тўсатдан Иброҳим Ҳакимов немисларни кўриб қолади. «Фрицлар!» – деб қичкиради у ҳам ўша замон душманга қараб пулемётдан ўт очади. Командир Ҳакимовнинг қўлини ушлаб мотоциклдан уриб йиқитмоқчи бўлади. Локин ўзбек йигити ўзини йўқотмади, фрицни уддалади ва штабга олиб бориб топширди. Иброҳим кўкрагида «Қизил байроқ» ордени, чўнтагида маҳбубасининг хати. Бу нозанин маҳбубанинг исми – Ўғулжон. У ўз хатида: «Сен билан фахрланаман, фахрланиб кутмоқдаман ҳам кутажакман», – деб ёзади.

Қуёшли Ўзбекистон хотин-қизлари кўб гўзалдирлар. Мана йўл бўйлаб Ўғулжон кетаётир. Оху кўзли, сарв бўйли Ўғулжон кўзада муздек сув олиб кетаётир. Ўзбекистоннинг ботир фарзандлари Волга бўйида ўз маҳбубаларини муҳофаза қиладилар. Бу узоқ эл хотин-қизларининг исмлари қандай чиройли: Ҳанифа, Ҳалима, Лайло, Гулнор, Саодат. Жанговар ўзбек йигитлари ана шуларнинг шараф-номуслари учун олишадилар.

Ленинград муҳофаачилари орасида ўзбеклар кўп. Жангларда лейтенант Мулоқулов донг чиқарди. Унинг взводи икки юз фрицни ўлдирди. «Кўнглимдаги бирдан-бир тилак немисни ўлдириш тилагидир», – дейди Мулоқулов. Тоштемиров темир ирода билан бизнинг шимолий пойтахтимиз учун олишаётир. У: «Ленинградни немис йиртқиқларига бермаймиз. Биз ўзбеклар русларга дўст. Бизнинг дўстлигимиз ота юртим Помир тоғларининг тошлари каби муқаддасдир», – дейди.

Панфиловчилар ўзбек йигити Мамадали Мадаминовга «Фахрли курол» тақдим қилдилар: у саксон тўрт немисни ўлдирди. У ихлос билан қўлига милтиқ олиб ўз дўстларига шундай деди: «Отамнинг арвоҳига онт ичаманким, менинг ҳар бир ўқим немисга бориб тегади». Гуллаётган Ўзбекистоннинг қари ҳам ёшлари узоқ ғарбда руслар ва украинлар, козоқ ва татарларнинг ёвуз душман атакаларини қайтараётганлари натижасида ўзбек кишлоқлари немис талон-торождан омон эканлигини биладилар. Москвадаги рус хотинлари эса Мадаминовга: «Сен саксон

тўрт котилни ер остига кўмиб бизнинг болаларимизни бу котиллар жафосидан қутқаздинг, раҳмат сенга, яша, Мамадали!» – деб ўз миннатдорчиликларини билдирадилар.

Икки кадрдон дўст снайперлар расчёти командири Аҳад Аҳмедов ва наводчик Анатолий Асосков узоқ шимолда лахтерларга қарши урушаётир. Аҳад Аҳмедов ўзбек, физика-математика ўқитувчиси. Анатолий Асосков эса москвалик ишчи. Дўстлар тўпдан тўғри чоғлаб отиб фин ДЗОТларини тор-мор қилаётирлар. Урушдан олдин москвалик Асосков Ўзбекистон тўғрисида ҳеч нарса билмас эди. Энди у ўзбек юраги эканини билади.

Фарғона жаннат боғи каби кўм-кўк. Узум доналари тотли ширага тўлмоқда. Далаларни оппоқ қордек қоплаган пахта афсонавий бойликлар бахш этади. Бу ҳаёт водийсида қуёш нурлари остида муздек сув оқади, ширин қовунлар, тотли меваларнинг сон-саноғи йўқ. У ерда ҳамма нарса, бахтли турмуш яратилган.

Йўқ, очкўз фрицларнинг оч кўзлари Тошкент боғларини кўрмагай! Ўзбеклар: «Ватан учун!» – деб қичқириб атакага борадилар. Ватанимиз эса кенг, Карпат тоғларидан Фарғона боғларигача қулоқ отган. Ватанимиз – меҳрибон онамиз, ўғай она эмас, чин туғишган онамиз. Ёш Қуронбой Ҳожимурастов урушга жўнаб кетиб турганда онаси унга: «Мард бўл, Қуронбой ўғлим, бизни ёвузлардан сақла», – деб васият қилади. Ўзбек кампирининг сўзи ватан, она, Россия сўзидир.

Илья Эренбург

Окопда суҳбат

Жанг тинди. Отделение окопда йиғилди. Агитатор ўзбек Мирзахонов бир аскарга затворни тозалашда ёрдам берар ва у билан ўз она тилида суҳбатлашар эди. Тезда бошқа ўзбек ва козоқ аскарлар ҳам уларнинг атрофига тўпландилар.

Ўтказилган жанг ҳақида сўз очилди. Мирзахонов окопнинг бир бурчагида ўтирган аскарга мурожаат қилиб:

– Сен нима учун биз белгиланган чекка ета олмадик деб аччиғланасан? – деди. – Эсингда борми, «Атакага» деган сигнал бўйича лейтенант Копылов окопдан туриб: «Мен билан олға», – деб қичқирганда сен ҳамда бошқа баъзи бир аскарлар дарров атакага қўтарилмадинг-

лар. Шунинг натижасида қимматли фурсат қўлдан кетди. Биз олға силжишдан илгари душман бизни сезиб қолди ва бизга қараб ўт очди. Бизнинг аста-секинлик билан қимирлашимиз туфайли лейтенант ҳалок бўлди.

Агитатор бир дақиқа тўхтаб яна сўзида давом этди:

– Лейтенантнинг қони бизнинг бўйнимизда...

Аскарлар ўйланиб қолдилар.

– Нима қилиш керак эди? – деб сўради Мирзахонов ҳам ўзи жавоб берди: – Тез қўтарилиб, олға чопиб бориш керак эди. Шунда жанговар вазифа бажарилган бўлар эди, энди янада чекни штурм қилиб олишга тўғри келади. Ахир бизга ҳеч ким бу чекни душмандан уриб олиб бермайди. Биз буйруқни қандай бўлмасин бажаришимиз керак. Бир қанча ўртоқларимиз қурбон ҳам бўлди...

Мирзахонов ярадор ва ҳалок бўлган ўртоқларни санаб ўтди.

Агитаторнинг сўзи қойил қоладиган ва таъсирли эди. У яна сўзини давом эттирди:

– Миномёт ўти остидаги зонадан ўтишда ҳам биз нўноқлик қилдик. Кўп кишилар тартибсиз равишда югурдилар. Бундай қилиш ярамайди. Агар миналар сиздан илгарида туша бошласа, дарров ётиб олинг, миномёт ўти тўхташини кутинг: агарда миналар сизнинг орқангизга ёки орангизга туша бошласа, тез интилиб олға чопинг. Биз яна окоп қазииш-ни яхши ўрганиб олишимиз лозим.

Агитатор ётган ҳолда қандай қилиб куракни ишлатиш усулини кўрсатиб берди.

Сухбат аскарларда кучли таъсир қолдирди. Улар яна анча вақт ухламай ўтирдилар. Ҳамманинг миясини бир ҳаёл – жангда қурбон бўлган командир ва бошқа ўртоқларнинг хунини немислардан олиш ҳаёли банд қилди.

Политрук С.Иванов

Баракалла, Раҳим

Ўзбек жангчиси ҳам агитатор ўртоқ Раҳим Рапбоев ўзининг оташин сўзи ва намунали иши билан ўзбек жангчиларини тарбияламоқда.

Янги келган аскарлар биринчи мартаба олдинги позицияга чиқдилар.

– Тирик немисни кўришни истайсизларми? – деб сўради Рапбоев ўртоқларидан. – Қаранглар, ана у мурдор ўзини кўрсатди. Мана энди мен сизларга ўлган немисни кўрсатаман...

Рапбоев нишонга ўқ узди.

– Яша, Раҳим, баракалла сенга! Бопладинг... Қани, биз ҳам ўзимизни синаб кўрайлик-чи, – деб атрофда ўтирган жангчилар ҳам ўзларига нишон излай бошладилар.

Рапбоевнинг немисни ўлдириш ҳисоби кундан-кунга ўсмоқда.

Қ.Бейсинбоев

1942 ЙИЛ 2 НОЯБРЬ СЕНИ

Илғорлар ваъдаси

Делегатлар слетка кетган кечаси икки ўртоқ – Дадабоев ва Отабеков тонг отгунча ухлай олмадилар. Туғишган Ўзбекистонга, ёр-дўстларга берган немисларни аямасдан, шафқатсизлик билан қирамиз деган ваъда кетма-кет ҳаёлдан ўтди. Фронтга келишларига роса бир ой тўлган бўлса-да, улар биронта бўлсин фрицни ўлдирмадилар.

Мана шу уйқусиз кечада улар снайперлик хунарини ўрганишга кунт қилдилар. Дадабоев билан Отабековнинг окопи немисларнинг траншеяларидан 120 метр узоқликда. Бу Дадабоевнинг махсус танлаб олган жойи. Кундузлари бу окоп яқинидан қочиб-писиб немислар ўтиб турадилар.

Бир тўда немис ДЗОТга яқинлашмоқда. Чемодан кўтарган офицер тўдани бошлаб келаётир. Дадабоев офицерни нишонга олиб ўқ узди. Офицер ағдарилиб тушди. Икки дўст кўз очиб юмгунгача иккита немисни ўлдирдилар.

Шу кундан бошлаб уларнинг ҳисоби ўсмакда. Уч кун ўтди. Уч кунда дўстлар 20 немисни ўлдирдилар.

– Тез орада улуғ байрам. Бизда, Ўзбекистонда, бу байрамни завқ-шавқ билан қарши оладилар. Биз ҳам байрамни катта ютуқлар билан қаршилаймиз, – деди Дадабоев.

– Байрамгача 150 немисни ер юзидан йўқатамиз, – деди Отабеков.

И.Девятков

*Аъло разведкачилар автоматдан снайперларча отишни ўрганмоқдалар.
Расмда (чапдан ўнгга): старший лейтенант Шеркин, старший сержант
Нурмухамедов ва разведкачи Колинов.*

Ўзбек халқи шарафига

Аэродромнинг ҳар томонидан летчиклар, штурманлар, ўқчи-ра-
дистлар, техниклар тўп-тўп бўлиб келмоқдалар. Улар ўзбек филармо-
ниясининг концертини тинглашга шошилмоқдалар. Артистлар армия
жангчиларига совға келтирганлар. Концерт олдида оммавий митинг
бўлиб ўтди. Республиканинг хизмат кўрсаткан артисткаси ўртоқ Ра-
ҳимова¹¹ Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва
Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Советининг фронтизмизнинг аскар-
лари, командирлари ва сиёсий ходимларига ёзган мурожаатини ўқиб
берди.

Уч марта орден билан мукофотланган ўртоқ Скок митингдаги сўзида
бундай деди:

– Ўртоқлар! Қисмимизнинг бутун жангчилари номидан сизга, бутун
ўзбек халқига ваъда бераманки, биз йиртқич немис оккупантларини
омон бермай тор-мор қилажакмиз.

¹¹ Раҳимова Гавҳар Артёмовна (асл фамилияси Петросова), 1911.7.11, Горчакова (ҳозир-
ги Маргилон станцияси) – ўзбек раққосаси, балетмейстр. Республика халқ артисти, Қўқон,
Самарқанд, Андижон, Самарқанд ўзбек армия театрларида актриса. 1941 – 1945 йиллардаги
урушда Ўзбек давлат хотин-қизлар фронт аснамблida раққоса.

...Ўзбек халқига берилган жанговар ваъдани дастлаб бажарган одам
лейтенант Струненков бўлди.

Ҳаво кўп булутли. Лекин булут, ёмғир лочинларимизнинг йўлига ғов
бўла олмайди. Струненков ҳарбий топшириқни бажариш учун душман
уясига қараб учиб кетди. У душманлар устида тўсатдан пайдо бўлди.
Фашистлар саросимада қолдилар. Душманларнинг озлигини пайқаб ол-
ган штурман старший лейтенант Устинов:

– Бу ифлослар бомба ташлашга арзимаиди, – деди.

– Бўлмаса, уларнинг кўпроқ тўпланган жойини топиб оламиз, – деб
жавоб қайтарди.

Струненков учишда давом этди.

Бомбардимончи самолёт фрицларнинг кўпроқ тўпланган жойини
қидириб бир неча бор ерга яқинлашди. Ниҳоят, учувчилар фронт яқи-
нидаги Н. қишлоғига борадиган йўлда душман автомобиллари колон-
насини пайқаб қолдилар. Бомбаларимиз душман машиналари устига
ёғдирилди.

Бомбардимончи самолёт ўз аэродромига қараб қайрилганида фа-
шистларнинг автоколоннасидан ном-нишон қолган эмас эди.

П.Горшков

Илғор снайперлар

Қизил аскар Мурадулла Позиллов Н. қисмининг илғор снайпери. У 23
октябрча 50 та гитлерчини ўлдирди. Шу кўрсатган иши учун Позиллов
хўрмат тахтасига ёзилди.

Мерган снайперлар Семенов, Абдуллаев, Хуртин, Винокуров, Матин
ўртоқлар фашистларни аямай қирмоқдалар. Семенов 67 фрицни, Абдул-
лаев 63 та, Хуртин 51 та, Винокуров 47 та ва Митин 47 та фрицни ўл-
дирдилар. И.Стаднюк матни берилган.

Икки куннинг якуни

Менинг бўлинмадаги ёш аскарлар, ўзбек ва қозоқ азаматлари не-
мис оккупантларини қириш учун ҳавас билан снайперлик ҳунарини ўр-
ганмоқдалар. Мен уларга ўз она тилимизда қандай маскировка қилиш
кераклигини ва душманларнинг ҳийла-найранглари билиб олиш йўл-
ларини ўргатаман.

Бизнинг қирувчиларимизнинг сони ва ўлдирилган немисларнинг сони кун сари ортмоқда. Сўнгги икки кун бадалида бўлинмамизнинг 9 снайпери 42 та немисни ўлдирди.

Қирувчи Дадабоев ва Отабековлар, айниқса, маҳорат кўрсатмоқдалар. Икки кун ичида Дадабоев 13 та, Отабеков 8 та фрицни ўлдирди.

Гвардиячи капитан К.Жонғалиев

Ўткир кўзли йигитнинг ўқи

Мамат Қулбобоев армияга чақирилганида уни бутун қишлоқ халқи тўплашиб йўлга узатди. Унинг кекса отаси ғазабли овоз билан:

– Бор, Мамат, немисни ўлдири! – деди.

Ундан бери бир неча ой ўтди. Шер юракли Маматнинг қўли қадимги ўзбек халқининг паҳлавони Гўрўғлининг қўли каби маҳкам бўлиб қолди. Бугун у бир немисни ўлдирди. Душман дарахт устидан тошдек отилиб тушди.

– Ўлма, Қулбобоев, жуда соз, – деди унга командир.

– Сен немисни ўлдирдинг, биз бу ҳақда сенинг юртингга хабар берамиз.

У қўлини кўкрагига қўйиб командирга ўз миннатдорлигини билдирди.

Қизил аскар Гришин

Газета ўзбек жангчиларининг жонажон ватанидаги ўзгаришлар ҳақида ҳам мунтазам маълумотлар бериб турган. Газетанинг шу сониди мана бу кичик хабар берилган: «Тошкент. Ватан уруши бошланганидан бери Ўзбекистон меҳнаткашлари пул, облигация ва бошқа қимматли нарсалар билан мудофаа фондига 200000000 сўм топширдилар.

1942 ЙИЛ 5 НОЯБРЬ СОНИ

Ўзбек халқининг жангчиларига уларнинг эл-юртларидан мактуб

«Нур-дийдаларимиз, жигарпораларимиз! Бу хатни сизларга Ватан ёзади. Бу хат Волганинг шаҳри азими ва мустаҳкам қалъаси бўлган Сталинградга, ҳозир Ватанимизнинг тақдири ҳал бўлаётган ҳамма фронтларга қарата ёзилган. Бу хатнинг тагига бутун Ўзбекистон халқи қўл қўйгандир!

Ўғил ва укаларимиз, эр ва акаларимиз!

Биз сизлар билан фахрланувчи мўйсафид боболарингиз, юраклари фарзанд меҳри билан тўла ота-оналарингиз, сизни қўмсаб соғинувчи ака-укаларингиз, интизор кутиб турган хотинларингиз, ёру биродарларингиз, ўғил ва қизларингиздирмиз.

Сиз бизларни деб ўзининг азиз жонидан кечаётган, керак бўлиб қолса, шаҳид бўлишга шайланиб турган ва фашист жаллодларни қириб маҳв этаётган ғозилардирсиз.

Бутун мамлакат билан бирга бизлар ҳам уйқусиз тунларда ва ташвишли кунларда умид тўла кўзларимизни сизларга тикмоқдамиз, сизларнинг шижоат ва ботирлигингизни интизорлик билан кузатиб бормоқдамиз.

Сталинград атрофида ва ҳамма фронтларда отилаётган ҳар бир замбаракнинг наъраси гўё бизнинг қулоқларимиз тагида янграмоқда. Сизнинг қиличингиз билан калласи олингач ҳар бир душман худди йиқилгандек туюлмоқда. Сиз душманни орқага чекинишга мажбур қилар экансиз, биз ўзимизни ўша озод этилган ерлардан мағрурона қадам босиб бораётгандек ҳис қиламиз. Душман бизнинг бир қарич еримизни тортиб олар экан, юрагимизнинг бир парчасини узиб олаётгандек бўлади.

Азиз жигарғўшаларимиз!

Ватаннинг ҳар бир қисм тупроғи биз учун табаррук экан, унинг немис-фашист итваччалар оёғи остида мурдор бўлишига бепарво қараб турган кўзлар кўр бўлишга, бепарво эшитиб турган қулоқлар эса қар бўлишга лойиқдир!

Ҳозир Улуғ Ватан уруши майдонларида, айниқса, Сталинград, Шимолий Кавказ ва бошқа фронтларда совет халқининг, шу жумладан, Ўзбекистоннинг ҳаёт-мамот масаласи ҳал бўлаётир. Ана шу сариқ вабони йўқ қилиб ташлаш сизнинг қўлингизда. Ватаннинг буйруғи шу, барча совет халқларининг буйруғи шу, бутун илғор кишилиқнинг, фашист аблаҳлар томонидан босиб олинган бечора Европа халқларининг орзу-умидлари шу.

Бу улуғвор вазифаларни бажариш учун нималар талаб қилинади?

Бу вазифаларни бажариш учун ҳар бир жангчидан қўмондонликнинг барча буйруғини сўзсиз амалга ошириш, бир қадам ҳам орқага чекинмасдан она Ватаннинг ҳар бир қарич ери учун маҳкам туриб қурашув

талаб этилади. Бу вазифани бажариш учун мамлакат ичкарисидagi ҳар бир кишидан фронтга керакли нарсаларни муттасил етказиб бериб туриш талаб қилинади.

Бир қадан ҳам орқага чекиниш йўқ! Бу шиор Ватаннинг иродасидир. Биз ҳозир орқага чекинмай, тупроғимизни, ер-сув, шаҳар ва қишлоқларимизни маҳкам сақлаб қолсак, пайти келганда олға юришимиз учун замин тайёрланган бўлади. Орқага чекинишни билмаган қадамлар олға боришни яхши билишлари керак.

Бу буйруқ фақат аскарларимиз, командирларимиз эмас, балки бутун Ватанга, бутун совет халқига, ишчи, транспортчи, колхозчи ва интеллигентларга ҳам тааллуқлидир. Бизга бунинг тааллуқлилиги шундаки, аскарларимизнинг бир қадам ҳам орқага чекинмаслиги учун фронтга яна ҳам кўпроқ мадор ва қувват, қурол ва овқат, кийим-кечак юбориб туриш вазифаси бизнинг зиммамизга юклатилган.

Душман бизнинг фақат бир қисм еримизнигина эмас, балки анчагина саноат корхоналаримизни, конларимизни, ғалла, металл ва ёқилғимизни ҳам босиб олди. Аммо совет халқи ваҳимага тушмади ва умидсизланмади. У яна ҳам яхшироқ жипслашди ва кунт қилиб ўзининг ҳамма кучларини сафарбар этди, қаттиқ интизомни йўлга қўйди. Бунинг натижасида ҳозир мамлакатимизнинг шарқида, шу жумладан, сиз туғилиб, ўйнаб-кулиб ўсган озод Ўзбекистонда, Уралда, Сибирда шундай саноат ўчоқлари майдонга келтирилдики, улар қўлдан кетган ва нобуд бўлган ҳамма корхона ва конларимизнинг ўрнини бемалол боса олади.

Тиш-тирноғигача қуролланган ёвуз душманга қарши туриш, уни улоқтириб ташлаш ва тор-мор келтириш учун ботирларимиз мукамал қурол-аслаҳага эга бўлмоқлари шарт. Душманга беҳато радду бадал бера билиш учун бизнинг аскарларнинг совут-қалқонлари ўқ ўтмас бўлмоғи лозим. Замонамизнинг ўқ ўтмас совут-қалқони қурол-аслаҳа, аэроплан, танк, тўп, миномёт, пулемёт, милтиқ, ўқ-дори, иссиқ кийим-бош деган гапдир. Буларни ҳарбий ва бошқа саноатларнинг ишчилари тайёрлашлари, транспортчилар эса уни фронтга етказиб беришлари керак. Ҳарбий заказларни бузувчи ва ёки кечиктирувчи ҳар бир кишига биз шунинг учун ҳам жанг майдонидан қочган хоин деб қараймиз.

Бир қадам ҳам орқага чекиниш йўқ! деган шиорнинг биз – ҳарбий ва бошқа саноат ишчилари, транспорт ходимлари учун маъноси ана шундай, эшит, фронт!

Жанг майдонидаги фарзандларимизни яхшилаб тўйдириб туриш учун колхоз қишлоғи ва совхозларимиз жавобгар. Шу мақсад йўлида ишлаётган колхоз ва совхоз далаларида сизнинг ҳам нормангизни бажариш учун бошланган икки-уч нормачилар ҳаракати кун сайин қизиб бормоқда. Ҳозир далаларимизнинг мўл ҳосилини, оқ олтиндек очилиб ётган пахтани йиғиб-териб, жамғариб олмоқдамиз. Пешана теримиз ва ҳалол меҳнатимиз билан ундирилган бутун маҳсулотни сизларга юбормоқдамиз, сизларнинг ота-оналарингизни, бола-чақаларингизни таъмин қилиб турмоқдамиз.

Бир қадам ҳам орқага чекиниш йўқ! деган шиорнинг маъноси-ни орденли Ўзбекистоннинг биз колхозчилари, совхоз ишчилари, барча қишлоқ хўжалик ходимлари ана шундай тушунамиз. Бу соҳада ҳам план ва топшириқларни бажармаслик аскарларимизни етарли даражада тўйдирмаслик ва кийинтирмаслик демакдир. Бу эса Ватан, халқ манфаатига хиёнат қилишдир. Фронтни озик-овқат билан таъминлаш, саноатга кўпроқ пахта бериш – ватанпарвар колхозчиларнинг қилиб турган иши ва бажарадиган ваъдаси ана шундан иборат. Эшит, фронт!

Озод Ватанимизнинг эрк ва иқболини таъминлаймиз десак гитлерчи жаллодларни юрт тупроғидан супуриб ташлашимиз шарт. Биз ўзимизнинг ҳаққоний курашимиз билан бу ёвни албатта енгамиз. Бунга ишончимиз комил. Интеллигентларимиз: олимлар, ихтирочилар, инженерлар, докторлар, ёзувчилар, санъат арбоблари, агрономлар ва бошқалар ўзларининг илмий санъатлари билан ишимизнинг ҳаққонийлигини, курашимизнинг улуғворлигини, Ватанимизнинг қудратини, кишиларимизнинг вазифаларини кенг тушунтириб, фронтчиларга ва мамлакат ичкарисидagi кишиларга яна кўпроқ шижоат, юракларга далда беришлари, ғалабага қатъий ишонч туғдиришлари лозим. Ғалабага ишонч бўлган жойда ваҳима ва иккиланишга ҳеч қандай ўрин қолмайди. Интеллигентларимиз ўз олдиларида турган вазифаларни уруш даврининг талабларига мувофиқ урушчан ва курашчан бир савияга қўтаришлари керак. Бу вазифани бажармаган интеллигент ўз она Ватанининг шарафли фарзанди эмас, балки модарқуш ва хоиндир.

Бир қадам ҳам орқага чекиниш йўқ! деган шиорнинг маъносини биз – совет интеллигенцияси ана шундай тушунамиз.

Ўзбекистонлик Зеби Ғаниеванинг Москва ҳимояси учун кўрсатган жасорати тилларда дoston бўлди. Зебихон халқ кўнгиллилари сафида

Москва мудофасига отланди. У ўз ҳаётини бир неча бор хавф остида қолдириб разведкачилар сафида 12 марта «тил» (душмanning режалари-планини билиб олиш мақсадида тирик асир тутиб келиш) операциясида иштирок этиб шўҳрат қозонди. Зеби Ғаниева жанг майдонларида 28 фашист жаллодни ер тишлатди. «Қизил байроқ» ордени билан мукофотланди.¹²

Шоввоз ва азиз фарзандлар!

*Ўзбек халқининг қаҳрамон қизи снайпер Зеби Ғаниева 21 та фашистни ўлдирди.
В.Шаровский фотоси.*

Ўзбек халқи сизни ёвуз душманга қарши кундан-кунга даҳшатли ва ғазаблироқ курашга чақиради. Ҳозир душманга нафрат, ўз Ватанига муҳаббат хурриятпарвар кишилар оламига ҳурмат демакдир. Душманга нафрат уни ўлдириш, кириб ташлаш демакдир. Нафрат орқага чекинмаслик, олға босиш демакдир. Яна очик қилиб айтганда, одамгарчилигинг сен ўлдирган немисларнинг сони билан ўлчанади, чунки немисни ўлдириш улў савоб. Биронта фашистни ўлдирмаган аскар жангчи эмас, номарддир.

Ўғиллар ва эрлар, оға ва инилар!

Ҳозирги кунда сиз душмanning Сталинград атрофида, у олға силжиш учун интилаётган ҳар бир ерда тўхтатмасангиз ва ер билан яксон қилмасангиз, гит-

лерчи аблахлар ўзбек халқининг бошига ҳам нақадар оғир кулфатлар келтириши турган гап. Гитлернинг қўлидаги ерлар халқлар қамқхонасидир. Ўзбек фарзанди. Сен бу қамқхонадаги туткунларнинг яна биттаси бўлишни хоҳлайсанми? Сенинг ота-боболаринг қўлларини кишанга тутиб беришдан кўра энг қалин занжирларни ҳам қўл билан узиб, тиш билан синдириб ташлаганлар. Гитлер фақат Европа миллатларининг, славян халқларининггина душмани эмас, у Шарқ халқларининг ҳам душманидир. Шимолий Кавказ ва Қримдаги мусулмон шарқ халқларининг ҳам душманидир. Шимолий Кавказ ва Қримдаги мусул-

мон шарқ қавму қабилаларига: адигейлар, татарлар, қорачойликлар, қабардин-болқарлар ҳамда чеченларнинг бошига тушиб турган кулфат ва мусибат, жабру жафолар бизлар учун яна бир огоҳлантириш эмасми?

Агар сиз душмanning тезроқ тор-мор келтирмасангиз, қаллақесар немислар мўйсафид ота-боболарингизнинг мўтабар соқолларидан ушлаб уларни хўрлаши аниқ гап... Оналаримизнинг оқ сочларидан ушлаб уларнинг ерда топталишини тамоша қилишга рози бўлган ўғилнинг кўзлари кўр бўлишга лойикдир! Севгили қизларимизнинг ҳусни бўлган қирқ кокилига ёпишиб уларни зўрлашга рози бўлиш мумкинми? Бунга рози бўлиш кўп асрлардан бери йигитларимиз учун ор-номус саналиб келган эмасми?

*Бухоро райони Сталин колхози стахановчиси –
Ойзода Сафарова.
И.Юсупов фотоси.*

Озодлик гулини бир исқаб олган киши уни умрбод унутмас. Юз йил умр кўрган қулдан кўра бир кун эркин яшашга улгурган киши бахтиёр ва беармондир. Ана шунга яраша урушингиз. Бизлар бу ерда кечани кеча, кундузни кундуз демай, куч ва қувватимизни аямай, ёшу қари фидокорона ишламоқдамиз, токи сизлар орқаларингизда қандай бир йиқилмас тоғ борлигини унутмангиз.

Душман маккор. У бугун алдаш, қўрқитиш, ваҳима солиш йўли билан совет халқлари улў оиласининг аъзолари ўртасида низо чиқармоқчи, бизнинг ғалабага бўлган иродамизни синдирмоқчи, эртага эса юртимизга хўжайин бўлиб, колхозлар ва совхозларимизни немис баронларига – помешчикларига, қорхоналаримизни немис капиталистларига хусусий мулк қилиб бермоқчи. Қул бозорларини ривожлантириб, эркин ўзбекларни молдай сотмоқчи. Меҳр билан қурган каналларимизни қон дарёларига айлантирмоқчи. У улў ўзбек шоири Навоийнинг, ўзбек мунажжими Улуғбекнинг Самарқандини, ўзбек шоири Муқимийнинг Фарғонасини, мўғул босқинчиларига қарши кураш қаҳрамони Таробийнинг Бухоросини ер билан яксон қилиб, бу ердаги хазиналарни очқўз Германияга ташимоқчи, мактабларимизни қамқхонага, театрларимизни фоҳишахонага айлантирмоқчи бўлади».

¹² Shamsutdinov R., Karimov Sh. Vatan tarixi (O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida). Uchinchi kitob. Qayta tayyorlangan to'rtinchi nashri. – Toshkent: Sharq, 2016. – B.341 – 342.

1942 йил 5 ноябрь сонида Андижон давлат педагогика институти ўзбек тили ва адабиёти кафедраси мудири, 25 ёшли **Асқад Мухторнинг**¹³ «Октябрь совғаси» номли мана бу шеъри чоп этилган.

*Тўй кутай колхоз ишида,
Сен қарши ол ўт ичида,
Муборак бўлсин...
Ким бўлсанг ҳам, жангчи ўғлон,
Жумла дўстинг марди-майдон
Баҳраманд бўлсин:
Ўз онангни тилга олгин,
Мана шинни, мана ширмон...
Онанг ўргилсин.
Ўғил ширин, совғам ширин,
Совға эмас, меҳру дилим
Тўқнам бўлсин.
Мана асал, мана чарос,
Шакарпалак тилим-тилим,
Онанг ўргилсин.
Бу йил хирмон баланд тоғдай,
Бугдойимиз сариг ёғдай,
Қўнглинг тўқ бўлсин.
Ғам емагин ғамхўрингдан,
Мана гуруч, мана бугдой...
Онанг ўргилсин.
Хор бўлмасин азиз тупроқ,
Ортга қайтма, бўлма қўрқоқ,*

*Асқад Мухтор
(1920 – 1977)*

*Юзинг пок бўлсин,
Оналарнинг меҳри баланд,
Мана қаймоқ, мана ёнғоқ...
Онанг ўргилсин.*

Асқад Мухтор, Андижон

Юксалиш рақамлари

Ўзбекистонда 9000 га яқин колхоз бор. Улар 10000000 гектар ерга эгалик қиладилар. 200 дан ошиқ МТС тузилган. Колхоз, совхоз далаларида 30000 дан ошиқ трактор ишлайди. Иттифокдаги пахта ҳосилининг 60 процентини Ўзбекистон беради.

Ўзбекистон Республикасида 29 олий мактаб, 105 техникум, 23 илмий текшириш институти бор. Ўзбек тилида 200 та газета чиқарилади. 44 театр, 670 кино, 400 кутубхона, 1000 клуб, 4000 қизил чойхона меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатмоқда.

Қуёшли Фарғона учун

Мен кичик ёшимдан ота-онасиз етим қолдим. Шу ватан бўлмаганида, мен ҳар кимларнинг эшигида бир парча нонга интизор бўлиб юрар эдим. Лекин мен кўпларнинг бошидан кечган қора кунларни кўрмадим. Мени ҳукумат тарбиялаб ўстирди, таълим берди ва агроном қилди.

Мактабда олган билимимни бахтлар водийси, ватанимнинг фахри бўлган Фарғонанинг серунум далаларини яна ҳам гуллатиш учун сарф қилиш орзуларимнинг бири эди. Лекин уруш, гитлерчи фашистларнинг босқинчилиги тинч ҳаётимни бузди. Мен кўлимга қурол олиб фронтга жўнадим. Фронтда халқимнинг, ватанимнинг ишончини оқламоқдаман, аямай душманни қирмоқдаман.

Кунларнинг бирида мен тўсатдан немис пулемётчилари устига ташлаиб уларни ер юзидан йўқотдим. Ўлжа немис пулемётини ўз қисмимга олиб келган кун ҳаётимнинг энг бахтли кунларидан бирidir. Йиртқич фашист итваччаларни ўлдириб мен ватан топшириғини бажардим. Ўлжа пулемёт ҳам ишга тушди. Мен ўнта фашистни ўлдирдим.

Ўзбек жанговарлари Ватанимиз учун жон аямай олишмоқдалар. Ўз ҳарбий онтларини, халқимизнинг топшириғини шараф ва садоқат билан

¹³ Атоқли шоир, носир ва драматург Асқад Мухтор 1920 йил 23 декабрда Фарғона шаҳрида темир йўл ишчиси оиласида туғилган. ЎзДУда ўқиган, Андижон педагогика институти ўзбек адабиёти кафедраси мудири, «Ёш ленинчи», сўнгра «Қизил Ўзбекистон» газеталарида, «Шарқ юлдузи», «Гулистон», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газета ва журналарида муҳаррирлик қилган. Асқад Мухтор лирик шоир, таникли адиб, моҳир таржимон сифатида ўзбек маданияти таракқиётига катта ҳисса қўшган. У Ўзбекистон халқ ёзувчиси (1980), Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти (1972) сазовор бўлган. «Дўстлик» ордени билан мукофотланган (1995).

бажармоқдалар, жасорат ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Ўзбек халқининг ўнларча, юзларча фарзандлари орден ва медаллар билан мукофотландилар.

Мен Ватанимни, қуёшли Фарғонамни мудрофаа қилиш йўлида шерларча олишишга ва немис итваччаларини мадад бермай яна ҳам кўпроқ киришга қасам ичаман.

Сержант Омон Ғофуров

Ҳисоб очдим

Менинг отам, онам, синглим ва укаларим Ўзбекистоннинг Пайарик районида истиқомат қиладилар.

Шимоли-ғарбдаги дарёларнинг қирғоғида мен ўзимнинг Окдарё, Қорадарёмни, сингил ва укаларимнинг ширин ёшлигини, ватанимни мудрофаа қиламан. Яқинда мен фрицларни ўлдиришга ҳарбий ҳисоб очишга ваъда бердим.

Ваъдамнинг устидан чиқиш учун 23 октябрда куни билан фашистлар окопини пойладим. Мана, битта фриц бир блиндаждан иккинчисига чопиб ўтди. Мен ҳовлиқиб ота олмай қолдим. Бу менга жуда алам қилди. Кўзимга ёш келди... Кўп ўтмай фриц яна пайдо бўлди. Бу сафар менинг мерган ўким фрицнинг жонини жаҳаннамга юборди.

Қизил аскар Назрулла Қувватов

Фронт жангчиларига совға ортилган эшелон жўнатилди

Андижондан махсус вагонларда Ватанимизнинг қаҳрамонона ҳимоячиларига 15 вагон совғалар жўнатилди. Фронт жангчилари 47 тонна гуруч, 450 та қўй, 3,5 тонна ун, 10,3 тонна бугдой, 6730 литр вино, 280 килограм асал, 11635 килограмм қуруқ мева, 19 тонна ҳўл мева, 7,3 центнер сабзавот, 10,5 тонна қовун-тарвуз ва бошқа нарсалар олажасқлар.

Андижон (ЎзТАГ)

1942 йил 14 НОЯБРЬ, 6-СОН

Бир жонга юз жон

Газеталарда ўзбек жангчиларига ёзилган мактубни ўқидик. Қуёшли Ўзбекистонимиз ўзининг фарзандларидан ёвуз душманга қарши мустаҳкам туриб жанг қилишни талаб қилади.

Халқнинг талаби бажарилажак. Менинг фронтда бажариб турган вазифам – ошпазлик. Ротамиз – қирувчи автоматчилар ротаси.

Фронтда туриб немисни ўлдирмаслик кишига номус. Эртаси кун жангчиларга овқатни бўлиб бергандан сўнг мен чўмич ўрнига қўлимга милтиғимни олиб «ов»га чиқдим. Хилват бир жойни топиб пойлаб ётдим. Яқинимдан автоматчик ўртоқ Привалихин ўтиб қолди.

– Ўртоқ Привалихин! – дедим мен унга мурожаат қилиб. – Мени ҳам ўзинг билан олиб борсанг-чи!

– Майли, юр, бўлмаса, – деди у.

Югуриб ошхонага бориб ўринбосарим Рогановга:

– Сен сувни қайнатиб тур, мен келиб продукталарни соламан, – дедим-да, ўзим чопиб кетдим.

Привалихин билан пистирмада ётдик. Анча вақт ўтди. Немис қурғур кўринмайди. Тоқатим тоқ бўлиб кетди.

– Немис ўзи борми бу ерда ёки йўқми, ҳеч кўринмайди-ку, – деб сўрадим ўртоғимдан.

– Ҳа, немисни ўлдириш шўрва пиширишдек осон деб ўйлаган эдингми? Сабр қил, олдинги томондан кўзингни узма, – деди Привалихин.

Бир оз вақт ўтгач уч фриц пайдо бўлиб қолди. Олдинда офицер юриб борар эди.

– Қосим! – деди секингина Привалихин. – Биринчисини отиб ўлдир, у ўнта солдатга арзийди.

«Йигитлигимни, мардлигимни синаш пайти келди», – дедим кўнглимда. Дикқат билан чоғлаб бир ўқ уздим. Ўқ офицернинг роса чаккасига бориб тегди...

Сўнгра иккинчи немисни ҳам отиб ўлдирдим.

– Энди мен бориб продукталарни қозонга солайин, – дедим Привалихинга ҳам қайтиб ошхонага кетдим.

Мен яна беш марта «ов»га чиқдим ва беш немисни ўлдирдим. Шундай қилиб, ҳозир етти фрицнинг хуни гарданимда. Лекин бу ҳали жуда оз. Мен ўзбек халқининг мактубига жавоб бериб айтаман:

– Туғишган халқим! Мен сенинг чақириғингни эшитдим. Биз, ўзбек жангчилар, азиз ватанимизнинг шарафини ва озодлигини сақлаш учун қонимизни ҳам, жонимизни ҳам аямаймиз, кечани кеча, кундуз-ни кундуз демай фашист босқинчиларни қирамиз, турган жойимиздан бир қарич ҳам орқага чекинмаймиз, ҳар бир жангчимизнинг қурбон бўлган ҳаёти учун юзта немис оккупантининг жонини жаҳаннамга юборамиз.

Ефрейтор Қосим Аширматов

Авлодимизда қўрқоқлар йўқ

– Бизнинг авлодимизда қўрқоқлар йўқ, – дейди митингда ўзбек аксар Дадабоев, – биз қўрқмас, ботир йигитларнигина ҳурматлаймиз. Биз ўз халқимиз – гуллаётган Ўзбекистон халқига иснод келтирмаймиз. Ўзбек ариқсиз-сувсиз яшай олмаганидек, ўзбек халқи ҳам эрксиз яшаёлмайди. Фашистларга ўлим!

Ўзбек Мўминов жангда ботирлик кўрсатди. У биринчи бўлиб немисларнинг ДЗОТига уриб кирди ва унинг ичидаги душман пулемётчиларини ўлдирди.

Жангчиларнинг бирида унинг мерганларча узган ўқларидан ўнта немис кирилди. Ҳукумат ўртоқ Мўминовни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Мўминов митингда: «Бошимизга ҳар қандай оғирлик келса ҳам, биз энгиб чиқамиз!» – деб сўз берди.

Капитан З.Мельцер

Семен ва Самад

Уй қоронғи эди. Самад Секингина кириб похол устига чўзилди-да, ёнидаги ўринни сийпаб кўрди. Ўрин бўшлиғига ишонгач:

– Семен қайда? – деб сўради у дневальнидан.

– Лейтенант уни батальоннинг қўмондонлик пунктига юборди, – деб жавоб берди дневальний.

Самад тинчланди-да: «Семен бугун ўзини иситма тутганини командирдан яна яширган бўлса керак», – деб тахмин қилди. Семен унинг жонажон дўсти эди. Доим бирга юрар, кечалари бировларининг шинелларини тағларига солиб, бошқасини устларига ёпиб ётар эдилар. Самад

улгуролмаса, Семен ҳеч кимга билдирмай секингина унинг автоматини тозалаб қўяр, Семен бирон ишга банд бўлиб қолса, Самад унинг сатилчасини ювиб қўяр эди. Уруш тамом бўлгач, Самад ўзининг кадрдон ошнасини Самарқандга олиб бориб палов, узум ва анжир билан зиёфат қилмоқчи, Семен эса Самадни Азов денгизи соҳилларига олиб бориб тамоша қилдирмоқчи эди.

Самад эшикка чиқмоқчи бўлди.

– Қаерга? – деб сўради дневальний.

– Ҳожатхонага, – жавоб берди Самад.

– Ҳожатхонага ҳам автомат билан борасанми?

– Мен фронтдаман. Яроқсиз бир қадам ҳам босмайман.

Дневальнийга унинг сўзи жуда асосли кўринди.

Самад қайтиб кирмади, Семенни излаб кетди. Совуқ январь кечаси. Йўл ўрмондан, қалин чакалакзорлардан ўтиб боради.

Тра-та-та... Тра-та-та... Самад автомат товушини эшитиб қолди.

... Семен Карпенко йўғон сосна ёғоч остидаги чуқурликда ётар эди. Унинг остидаги, ёни-веридаги қор қонга бўялган. Тинч ётарди. Қимирлашга мадори йўқ. Беш киши яшириниб-яшириниб унга яқинлашиб келаётир. Семен уларни баралла кўриб туради. «Булар ким? Нега яширинадилар?.. Мен уларни чақирайми?.. Бу ниманинг товуши? Нега улар бирданига ерга йиқилдилар?..» – ўйлайди ярим хушсиз Семен. У хато қилмаган эди, беш немис эмаклаб Семенга жуда яқинлашиб ўринларидан турган ҳамон ағдарилиб тушдилар. Уларни Самаднинг ўқлари йикитди.

Самад дўстининг бошига югуриб келди. Семеннинг кўзлари ярим очик, қон аралаш қорга бўялиб ётар, зўрға-зўрға нафас олар эди. Ундан сал узоқроқда саккизта немис солдатининг ўлиги. Уларнинг юзларида, сочларида, шинеллари ва этикларида янги оқиб чиққан қонлар қотиб қолган эди.

Аёлочи зенитчилар, наводчи аскар Халилбек Ҳусейнов (пастда) ва ўқловчи Иван Вовна. Урушларда уларнинг тўпи 4 немис самолётини уриб туширди.

И.Шаровский фотоси.

... Самад Мамедовнинг орқасидан ҳушсиз Семенни секин олиб носилкага қўйдилар, унинг елкасидан бешта немис автоматиани ҳам олиб деворга тиклаб қўйдилар. Қаҳратон совуқ бўлганига қарамай, Самаднинг пешонасидан мунчоқ-мунчоқ бўлиб тер оқар эди.

С.Улугзода

Мерганча ўқ узишлар

Қизил аскар Орифов душман мудофаа позициясининг олдинги четига эмаклаб борди-да, бир кун илгари қазиб қўйилган окопга кириб беркиниб ётди. Бу ердан душманни назорат қилиш, немис кўринса, отиб ўлдириш керак эди.

... Ўнг томондан хишир-хишир товуш эшитилди. Жангчи зийраклик билан у томонга қараб турди. Чакалакзор ичидан немис автоматчиги кетиб турар эди. Орифов роса чоғлаб бир ўқ чикарди. Фашист бирдан йиқилиб ерга чўзилиб қолди.

– Бу бир! – деди кўнглида Орифов.

Шу куннинг ўзида Орифов икки гитлерчини ўлдирди. Кечкурун у ўзининг ҳарбий ҳисобига тўққизинчи фрицни ўлдирганлиги тўғрисида аломат қўйди.

Тян-Шан боласи, уйғур ўртоқ Мавсуд Орифов лаънати душмандан шундай ўч олмоқда.

Қизил аскар А.Надеждин

1942 йил 19 ноябрдан газетага

Д.Чекулаев муҳаррирлик қила бошлаган

Жангчи ўзбеклар ДЗОТларни штурм қилмоқдалар

Командирнинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари Чижов мени агитаторлик ишига юборар экан:

– Ватандошларингнинг интизоми ҳам ёмон, урушиш ҳафсалалари ҳам кам! – деди.

Чижовнинг сўзлари ачинарли бўлса ҳам, ҳақиқат сўзлар эди. Мен ўзбек жангчиларимни олдинги жангчилар қилишга ваъда бердим. Шу куни мен эл-юртимдан келган ўзбек жангчилари олдига бордим. Улар билан суҳбатлашдим, биз Ўзбекистондаги ота-оналаримизнинг ишончини оқлайлик, уларнинг юзини қизартирмайлик дедим. Бизнинг хал-

қимиз ота-онани кўп ҳурмат қилади. Немис танкларини қирувчи 11 ўзбек жангчиси ўз камчиликларини тузатишга сўз бердилар.

Бўлинмада немис ДЗОТини штурм қилиш учун энг яхши кишиларни танлаш вақтида менинг ўртоқларим ҳам четда қолмадилар. Усмон Садриддинов:

– Ўзбек кўрқоқ эмас! ДЗОТни қамал қилиш учун боришга рухсат этинг! – деб биринчи бўлиб ижозат сўради ва ўз дўсти билан штурм қилувчи группага қўшилди. Улар топшириқни бажардилар, бироқ иккалалари ҳам ярадор бўлдилар. Қон оқиб туришига қарамасдан, куроллари билан эмаклаб ўз позицияларига қайтдилар.

Кўп ўтмай Малик Исаев тез орада рус жангчилари группасига бошлиқ бўлиб душманнинг кучли маҳкамланган ДЗОТини муваффақиятли равишда штурм қилди.

Энди мен Чижондан илгаригидек қойишларни эшитмайман. У мени ҳар доим шодлик билан қарши олади, ўзбек жангчиларининг иши ва ҳаёти билан доим қизиқсинади.

Қизил аскар У.Сулаймонов

Ўзбек тилида

Н. қисмида рус бўлмаган миллат аскарлари ўртасида ўз она тилларида ҳар хил суҳбатлар ўтказилмоқда.

Яқинда халқаро аҳвол тўғрисида доклад ўтказилди. Старший политрук ўртоқ Бейсембоев доклад қилди.

Рус бўлмаган миллатлар – ўзбек, қozoқ, татар ва Иттифоқнинг бошқа халқлари тилида ҳар хил варақа ва китобчалар олмоқдалар.

Қ.Тўраев

Она тилида

Митинглардан сўнг Н.чи қисмда олий бош қўмондоннинг докладыни чуқур равишда ўрганиш бошланди. Миллати рус бўлмаган жангчилар – ўзбеклар, қozoқлар, татарлар билан уларнинг ўз она тилларида суҳбатлар ўтказилмоқда. Аскарлар ўзларининг агитаторлари Миразизов, Азимов ва бошқаларнинг суҳбатини завқ ва диққат билан эшитадилар.

П.Майздин

1942 ЙИЛ 3 ДЕКАБРЬ, 10-СОН

Комилжон

*«Бўйнима ханжар қадалсин,
Ўзгани ёр айласам,
Ўзгани ёр айласам».*

Қора сочли, қора кўзли, фаросатли ва хушфеъл ўзбек йигити Комилжон Ҳайдаров доим шу ашулани айтиб юрар эди. Қирқ кокилли, оху кўзли Ойгул қиз тўғрисида у ўзига хос бир мағрурлик билан ҳикоя қилар эди.

У уруш майдонига кетар вақтида Ойгул қиздан «ўзгани ёр айламас-ка» онт ичди. У жасурлик билан жанг қилишга, эл-юртининг ер-сувларини, туғишган дала, боғларини жон аямай мудофаа қилишга оксоқол отасига ваъда берди.

Комилжон кўп урушларда бўлди. Кўп марта атакаларга борди. Ўтган йили Москва ёнидаги қаттиқ жангларнинг бирида ярадор бўлди ва кўп вақтлар касалхонада ётди.

Мана у яна фронтда. Ҳозир у Шимоли-Ғарбий фронтда, Валдай тепалигида, ботқоқликлар, қалин ўрмонларда жанг қилмоқда. Гулистон, туғишган Ўзбекистонини мудофаа қилмоқда.

– Ўртоқ лейтенант, чақирган экансиз, мен келдим! – деди у чест бериб рота командири лейтенант Марковга.

– Ўртоқ Ҳайдаров, телефон ишламай қолди. Сиз дарров «Қорағай»га бориб айтинг, у миномёт ўтини 0,05 чап томонга кўчирсин! – деб буйруқ берди командир.

Қаттиқ жанг бормоқда, ҳар соатда ротанинг ҳоли оғирлашмоқда. Немислар рота устига шовқин-сурон билан ҳужум қилмоқдалар. Немисларнинг бу атамаларини қайтариш учун рота жангчиларининг кучи камлик қилмоқда. Немис итларини миналар билан «меҳмон» қилиш керак. Миномётчиларимизнинг отган миналари атака қилувчи немислардан салгина ўнг томонга тушмоқда, шунинг учун немислар ҳадеб олға силжимоқдалар.

Комилжон «Қорағай»га жўнади. У эгилиб-букилиб, ботқоққа ботиб-чўмиб олға чопди. Ҳар тарафда миналар, тўп, милтиқ ўқлари ҳуштак чалмоқда. Дўлдай ёғиб турган ўқларга эътибор қилмасдан Комилжон олға бормоқда, ҳушёрлик билан ҳар томонни кўздан кечирмоқда.

У шундай бораётганида яқинда милтиқ овози эшитилиб қолди. Ўқ унинг шинели енгини тешиб ўтиб кетди. Атрофни диққат билан кўздан кечирди. Ёш қорағай орқасига яширинган немис унга қараб ўқ узмоқда. Комилжон ўзини ерга ташлади. Милтиқ яна отилди, аммо ўқ Комилжонга тегмади.

– Бадбахт, аблах! – деди Комилжон. – Энди мендан қочиб қутула олмайсан. У немисга қаратиб ўқ узди. Немис ағдарилиб тушди.

– Жонинг жаҳаннамга! – деди Комилжон ва ўз йўлига жўнади. «Қорағай»га етиб рота командирининг буюрганини топширди.

... Рота командири уни шодлик ва очиқ чехра билан қарши олди ҳам:

– Раҳмат, ўртоқ Ҳайдаров, сизнинг чакқонлигингиз душман атакаларини қайтаришга ёрдам этди. Миномётлар жуда яхши отди, – деди.

Шараф Мударрис

1942 ЙИЛ 6 ДЕКАБРЬ, 11-СОНИ

Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак

*Маҳшар ҳаётнинг ҳам чегараси бор,
Зулм занжиридан сўкилар тугун,
Информбюромиз башорат берар,
Муқаддас арафа кунлари бугун,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!*

*Бутун савлати-ла алвон ёзилур
Катта оилага лойиқ дастурхон,
Қадрдон дўстларга нома ёзилур,
Чунончи, бўлинг, деб, бизларга меҳмон,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!..*

*Крим шароблари жомга тўкилур
Мусибат кун тўкилган қон билан ёшдек.
Сахий баркашларда буғланиб келур
Украинанинг нони иссиқ қуёшдек,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!*

*Ғафур Фулом
(1903 – 1966)*

*Қизларни қўлтиқлаб келар қаҳрамон,
Кўзларда акс этар ўлмаган бу насл,
Қулоқда «бобо» деб янграр нидо,
Олтин бешикларда туғар янги фасл,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!*

*Йигитлар давр олиб айтурлар қўшиқ,
Ҳижронзада қизлар бўлиб жўровоз.
Висол кунилар бу ва мукамал ишқ.
Одамлик шаъни-ла қилади парвоз.
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!*

*Рақслар бошланур – гул ўйин, гўпак,
Нозанин раққоса ўйнидан толмас,
Ширакайф қарсақлар, гўлдурас, чапак,
Улуғ айём кундур армоним қолмас,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак.*

*Шоир ҳам шеър ўқир завқдан асабий,
Шеърни ўқийди у биринчи бор,
Шеърда Гитлердай итвачча каби
Лаънати сўзлардан бўлмайди гувор.
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак!*

*Жаранглаб червонлар ҳамёндан чиқар,
Қизларимга атаб хино оламан,
Ух ранглар... Ой туғиб, офтоб балқар,
Ҳақиқий ҳафтаранг, ҳақиқий чаман,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак.*

*Қариндош, қондошлар халқасин қоқиб,
Эринмай айтурман: «айём муборак!»
Афв этсин оламнинг посбони эрлар,
Афв этсин голиблар, кечиксам андак,
Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак...*

23.XI.Тошкент

Снайпер Низомов

... Бу мажлисни паҳлавонлар мажлиси деса бўлади. Унда донғи чиққан, ҳар бири юздан оширин немисни ўлдирган снайперлар, танк тешувчилар, кўп немис ДЗОТларини портлатган ботирюралар жангчилар йиғилгандир. Улар бирин-кетин чиқиб, ўзларининг қандай қилиб жанг ҳунарини ўрганганликлари ва немис-фашист босқинчиларининг заволи бўлганликларини ҳикоя қиладилар. Уларнинг сўзларида мақтаниш йўқ, улар жанг санъатига қанча моҳир бўлсалар, сўзга шунча «хасис» кишилар. Улар ўзларининг барча жангчи ўртоқларини тинмай жанг билимини ўрганишга, ёвуз душманга қарши ботирлик билангина эмас, моҳирлик билан ҳам урушишга чакирадилар.

Сўз ўзбек йигити, снайпер А.Низомовга берилади. Ўрта бўйли, қора кўзли, юзи бугдойранг, ўзи уятчанг йигит – Низомов ўз она тилида сўзлайди.

– Мен 101 немисни ўлдирдим, – деди у.

Мажлис аҳли ўзбек тилини билмаса ҳам, машҳур снайпер Низомовнинг сўзига тушунади. Паҳлавонлар ўзбек халқини, унинг ботир фарзанди Низомовни олқишлайдилар.

– Сийнамда қонхўр фашистлардан ўч олиш ташналиги ҳали қонган эмас, – дейди Низомов ўз сўзида давом этиб. – Мен ҳали яна кўп немисни ўлдираман, сўнгги нафасимгача бу номуссиз босмачи котиллар билан олишаман...

* * *

Унинг ўт очиш позицияси хилват ўрмон этагида, ботқоклик бўйида. Позиция битта эмас, бешта. Ҳаммаси яхши маскировка қилинган. Низомов ҳар куни «ов»га чиқади. Душманга панд бериш учун Низомов бир позициядан ўт очиб фрицни ўлдиргач дарров иккинчи позицияга, иккинчисидан учинчисига ўтиб олади. Ғазабланган душман эса бўш жойга ўқ отади...

Низомов ҳеч зерикмай душман томон кўз тикиб фрицларнинг пайдо бўлишини пойлайди. Моҳир снайпер, у ҳар бир кўринган фрицни отиб йиқитади. 101 немис – бу ҳазил гап эмас!

Ўз Ватанини беҳад севгучи, унинг душманларини ғазаб билан, баҳодирлик билан қирувчи Низомов снайперлик санъатини яхши ўрганиш учун ҳар бир бўш минутини сарфлаб мардларча ҳаракат қилди. Натижада фронтимизнинг энг аъло мерганлари қаторига кирди.

* * *

Кунларнинг бирида Низомов ўз позициясида ётиб душманни пойлар эди. Бир фриц патрон яшигини кўтариб йўлдан ўтаётган эди. Низомов роса чоғлаб бир ўк узди, фриц ағдарилиб тушди.

Низомов тез бошқа позицияга ўтди-да, яна йўлдан кўзини узмай пойлаб ётди. Ҳалиги фрицнинг ўлигини ёки унинг ёнидаги патрон яшигини олиб кетиш учун бўлса керак, иккинчи фриц эмаклаб унга яқинлашмоқчи бўлди. Низомов бу фрицни ҳам бир ўк билан отиб ўлдирди. Ўлдирилганлар олдида эмаклаб келмоқчи бўлган яна икки фрицни «дорилбако»га юборди. Шулардан бири офицер.

* * *

Низомовнинг бир неча шогирдлари бор. У ҳар куни шогирдларидан бирини ўзи билан бирга «ов»га олиб чиқади, ҳақиқий жангда уларнинг снайперлик таълимини оширади.

... Бу гал Низомов ўз шогирди снайпер Костенко билан «ов»га чикди. Ҳар иккалалари пистирма бўлиб, душманни пойлаб ётдилар. Тўсатдан бир немис офицери кўриниб қолди. У траншея бўйлаб юра бошлади.

– От! – деди Низомов Костенкога.

Костенко чоғлаб туриб ўк узди, лекин унинг ўқи хато кетди. Офицер тўппончасини чиқариб милтиқ товуши чиққан томонга қараб ота бошлади. Немис пулемётчиларининг ҳам «ғайратлари ошиб», ДЗОТлардан ўк ёмғирини ёғдира бошладилар. Бизнинг снайперлар бошқа позицияга ўтиб олиб жим ётдилар. Немислар бир қанча пулемёт ленталарини бўшатгач ўт очишдан тўхтадилар. Офицер ҳам: «Снайперларининг адабини бердим», – деб ўйлади, шекилли, хурсандлик табассуми билан тўппончасини ғилофга солиб қўйди. Шу пайтнинг ўзида Низомовнинг мерганларча узган ўқи мағрур офицерни ағдариб ташлади. Офицер қайта ўрнидан турмади.

Қаҳрамон ўзбек Низомов ўлдирган немисларнинг сони кундан-кунга ошмоқда.

Капитан С.Улугзода

Ватан уруши қаҳрамонлари. Чандан ўнгга: Сержант – ўзбек А.Раҳмонов, қизил аскар – рус В.Менкушев, старишина – қозоқ Т.Бакиров, стариший сержант – осетин Г.Кочиев, младший сержант шероц М.Қадимаев, сержант – татар М.Габитов, стариший сержант – қозон А.Қулжамбеков, сержант – татар Ҳ.Фаррахов, қизил аскар қозоқ А.Жақсибаев. Бу уртоқлар СССР ордени ва медаллар билан мукофотланганлар.

Б.Эйберг ҳам И.Авербах фотоси.

Қонун байроғи остида

Мен чаманзор Фарғонанинг гўзал шаҳри – Андижонда туғилдим ва шу жойда тарбияланиб ўсдим. Илгари лой деворлардан қурилган пастак уйлар ўрнига бу жойда ҳашаматли, баланд, кўркам бинолар қурилган. Бу биноларда мактаблар, клублар, кинотеатр, касалхона, болалар боғчаси ҳам яслилари, қизил чойхоналар жойлашган. Кўм-кўк парклар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшиб туради.

Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларга Конституциянинг берган самараларидир. Эркин меҳнат қилиш, дам олиш ҳам билим олиш ҳуқуқини олган фуқаролар бу гўзал биноларда стахановча меҳнатдан сўнг роҳат қилиб ҳордиқ чиқарадилар. Бу шаҳарда мен мактабни ҳам билим юртини ўқиб битирдим. Менинг уч синглим ҳам озодлик меваларидан фойдаланиб тўлиқсиз ўрта маълумотли бўлдилар. Ҳозир улар қувнок болаларни ўқитмоқдалар.

Мен ҳам ўқитувчи эдим. Ёш бўғинларни Ватанга берилган кадрлар қилиб чиқаришга бутун кучимни сарфлар эдим.

Бизга барча инсонлик ҳуқуқларини берган қонуннинг топширган бурчи – Ватанни мудофаа қилиш учун кўнгилли бўлиб армия хизматига кетдим. Армияда ҳам кичик командир унвонига эга бўлдим ва орзу қилган тилагимга етдим.

Шу хавфли соатда мен ҳам бошқа ватанпарварлар каби ўз бурчимни бажариб Ватанимни ваҳший ёвдан сақлаб қолиш учун урушнинг бирин-

чи кунларида фронтга жўнадим. Мана энди 18 ой бўлди, мен кўлимга курул олиб душман билан олишмоқдаман. Мен 2 мартаба ярадор бўлган бўлсам ҳам, ҳали душмандан ўч олишга қувватим етади.

Биз душманни шу жойдан қайтарамиз, мактаб, клуб, кинотеатр ва боғларимизни душмanning тепкилашига, вайрон қилишига бермаймиз. Биз немис босқинчиларини янчиб ташлаймиз ва ўз шахримизга қайтиб, ўша ўзимиз қурган ҳусндор жойларга эгалик қиламиз.

Старший сержант В.Ашуров¹⁴

Ғалабаларимизни сақлаб қолайлик

Конституция куни Ватан уруши давом этган бир вақтда ўтказилмоқда. Германия фашизми бизнинг Ватанимизга босқинчиларча ҳужум қилди. Немислар Конституциянинг халқимизга берган ҳуқуқларини тортиб олмоқчи, Иттифоқ халқларини меҳнат қилиш, илм олиш, дам олиш, қариганда давлатдан нафақа олишларидан маҳрум қилмоқчи, озодликпарвар халқимизни немис баронларининг кули қилмоқчи.

Конституцияда зарҳал ҳарфлар билан ёзилган оламшумул ғалаба ва ютуқларни муҳофаа қилиш, жонажон тузумни сақлаб қолиш йўлида халқимиз ўн саккиз ойдан бери тарихда мисли кўрилмаган қаттиқ кураш олиб бормоқда. Қаҳрамон Сталинград, шонли Ленинграднинг муҳофаачилари мисли кўрилмаган мардлик ва жасорат, чидам ва метинлик, ғайрат ва фидокорлик кўрсатдилар. Улар душманни тор-мор қилишда етакчимиз таълимини изчиллик билан амага оширмоқдалар. Бутун жангчиларимиз сталинградчилардан намуна олмоқдалар.

Шимол денгизидан Қора денгизгача чўзилган фронтнинг ҳамма участкаларида ўзбек халқининг ҳам азиз фарзандлари мамлакатимизнинг бошқа халқлари билан бирликда ашаддий душманга қарши жанг олиб бормоқдалар. Ватан урушида кўрсатган хизматлари учун 500 дан ошиқ ўзбек аскарлари, командир ва сиёсий ходимлари орден ва медаллар билан мукофотландилар.

«Ватанни муҳофаа қилиш Иттифокнинг ҳар бир гражданининг муқаддас бурчидир» (Конституциянинг 133-моддаси). Бизнинг жанговар

аскарларимиз бу бурчни шараф-ла бажармоқдалар. Валдай тепалигида, Ильмен кўли бўйида, Ловать дарёсининг қирғоқларида улар Ўзбекистоннинг бахт-саодатини муҳофаа қиладилар.

Сталинград fronti ва Марказий фронт жангчилари ташаббусни ўз кўлларига олдилар. Улар душманни тор-мор қилиб ғарб томонга ҳайдамоқдалар, юзларча аҳоли яшайдиган пунктларни фашистлар панжасидан озод қилмоқдалар. Бизнинг фронтимиз жангчилари ғалабалар билан илҳомланиб душманга бўлган зарбаларини яна ҳам оширишлари, жангдаги активликларини баланд даражага кўтаришлари керак.

Шубҳа йўқки, армиянинг жангчилари лашкарбошимизнинг буйруғини бажаражаклар ва Конституцияда қайд қилинган ғалабаларимизни сақлаб қолажаклар, душманни тор-мор қилажаклар.

Ўзбекистон Олий Советининг депутати Ислон Ҳамидов

ЎЗБЕКИСТОН ХАБАРЛАРИ

12 кунлик иш 6 кунда бажарилди

Денов пахта заводининг коллективи агрегатларни планда кўрсатилган 12 кун ўрнига 6 кунда капитал ремонтдан чиқарди. Бош механик Молчанов, мастер Бендесенко, бош прессчи Репин ўртоқлар ремонт ишларининг муддатидан олдин бажарилиши заводга октябрь ойида ўз ишларини ошириб бажариш имкониятини берди.

Электр лампочкалари ишлаб чиқарилмоқда

Ўртоқ Васильев фирма ташкилотининг секретари бўлган заводда Ўзбекистонда биринчи марта электр лампочкалари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Тажриба учун 25 ваттли лампочкалари билан таъминлаш учун уларни кўплаб ишлаб чиқара бошлайди.

(ЎзТАГ, «Қизил Ўзбекистон» газетасидан)

¹⁴ Юқорида эслатилган хотира китобларида В.Ашуров номи топилмади.

1942 ЙИЛ 10 ДЕКАБРЬ, 12-СОН

Нафрат

Ўзбек ошпаз Қосим Ашерматов 10 та немисни ўлдирди. Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланган Т.Мельник фотоси

Сержант Карим Болутаев 3 та жангчи билан душман қамалида қолгани ҳолда душманга қарши қаҳрамонларча курашди, ўзи 16 немисни ўлдирди.

Ҳозир душманга нафрат, ўз Ватанимизга муҳаббат хурриятпарвар кишилиқ оламига ҳурмат демакдир. Душманга нафрат уни ўлдириш, кириб ташлаш демакдир. Нафрат душманнинг қаршилигини синдириб, истехкомларини яксон қилиб олға бориш демакдир. Нафрат Ватан берган қуролни кўз қорачиғидай сақлаш, парвариш қилиш, уни душманга қарши усталиқ билан ишлата билиш демакдир. Нафрат командирнинг буйруғини ўз вақтида, жадал ва пишиқ бажариш демакдир. Жангчининг одамгарчилиги у ўлдирган немисларнинг сони билан ўлчанади.

Ўзбек йигити майдоннинг марди бўлиш керак. Ҳашаматли халқ қурилишларини юксак суръат билан қуриб донғи чиққан кадоқ қўллар немисларни қиришдан чарчамасин. 60 немисни ўлдирган автоматчик Абилқосим Раҳмонов, учаласи ўттиз немисга қарши шерларча курашган лейтенант Павел Крутиков, Сайфи Саъдиев, Қорабоев майдоннинг

марди Турғун Сулаймоновдек ҳаракат қилиш ҳам қарз, ҳам фарз. Душманга нафрат мана шундай бўлади.

Гўдак болаларнинг кўз ёши, меҳрибон ота-оналаримизга, кўз очиб кўрган, кўнгил бериб севган маҳбубаларимизга, опа-сингилларимизга берилган азоб-уқубатлар учун душмандан ўч олиш мана шундай бўлади.

Немис-фашист армиясининг тор-мор қилиниши, совет ерининг гитлерчи босқинчилардан тозаланиши бизнинг Ватан олдидаги бурчимизни бажаришимизга боғлиқ.

Душманни бир минут ҳам тинч қўйма, мудофаада бўлсанг ҳам, ҳужумда бўлсанг ҳам душманни қидир, топиб ол, уни жанг қилишга мажбур эт, қора қонини қорға булға, ўлдир, кир!

Мардни майдонда кўр

Қун яқинлашган сари жанговар қўриқлаш назоратчисининг ҳушёрлиги ошар ва у кўз узмай, диққат билан душман томонга қарар эди.

Тўсатдан чакалакзор ичида шитирлаган товуш эшитилиб қолди, сўнгра яқин масофада бир неча одам қораси кўринди. «Немислар», — ўйлади Сулаймонов.

Бирор ҳаракат қилишга фурсат йўқ эди. Шунинг учун Турғун Сулаймонов чўзилиб, қўл ва оёқларини ёзиб ерга ётди, милтиқ ва гранаталарини шинелининг этагига ўраб тагига босиб олди.

Немислар бир неча ўликни кўздан кечиргач Сулаймоновга яқинлашдилар. Уларнинг бири қўлида тўппонча ва граната, оёғининг учи билан жангчини туртди ва эгилиб унинг нафасига қулоқ солди. Сулаймонов нафасини ичига олиб ўликка ўхшаб қимирламай ётаверди.

Шу пайтда бизнинг аскарларимиз турган жойдан бир ракета осмонга отилиб атрофни ёритди. Фашистлар тумтарақай қочиб чакалакзорнинг ичига кириб кетдилар.

Турғун шу фурсатдан фойдаланди. Бир лаҳза ичида у ўзини қўшни окоп ичига олди. Унинг биринчи ўқиёқ фашистларнинг бирини ўлдирди. Қолган уч немиснинг бири тўппончадан ўқ узишга киришди, иккитаси граната ташлай бошлади.

Навбатдаги ракета атрофни ёритар экан, Сулаймонов окопдан салгина бошини кўтариб милтиқдан ўз узар эди. Шундай қилиб, у яна икки

фрицни ўлдирди. Тўртинчи фриц қочмоқчи бўлди. Бироқ сўнгги пайтда мохир жангчининг ўқи уни ҳам йиқитди.

Бир оздан кейин Сулаймонов яқинлашиб келаётган 25 – 30 кишини кўриб қолди. Улар бир жойда пулемётни ўрнаштириб, маскировка қилиб қўйдилар. Сулаймонов воқеани командирга хабар қилди. Командир Сулаймоновга энг масъулиятли вазифа – душман пулемётини йўқ қилишни топширди. «Бу ишни ҳозир тонг отишидан илгари қилиш керак», – деди Турғунов кўнглида.

Пулемёт турган жойнинг олдинги томони очиқ ва текис ер эди. Фақат ўнг томонда камалакка ўхшаш варонкалар ва эски окоплар чизиги унга тақалар эди. Сулаймонов кўлига гранаталарни олиб варонкадан варонкага, окопдан окопга ирғиб ўтиб душман пулемёти томон ҳаракат қилди. Фашистларгача 15 – 20 метр қолганида Турғун гранаталарини отди. Шу пайтда унинг орқа томонидаги окопларда жойлашган ўртоқлари тасир-тусур ўқ отишга киришди. Пулемёт йўқ қилинди. Бу гурппадаги фашистларнинг ҳам кўпчилиги ўлдирилди.

Қаҳрамон жангчи қайтиб келгандан сўнг командир қўлини унинг елкасига қўйиб:

– Баракалла, Турғун! – деди.

Лейтенант А.Калинаев

Радио тинглаймиз

Бизнинг бўлинмамизда ўзбек тилида радио эшиттириш ташкил қилинди. Ўзбек жангчилар бизнинг кўшинларимизнинг Сталинград районидаги муваффақиятли ҳужумлари хабарини шавқ-завқ билан эшитдилар. Радио эшитиш митингга айланиб кетди. Жангчилар – Муратов ва Бекмирзаев ўзларининг оташин сўзларида немис босқинчиларига қарши Сталинград қаҳрамонлари каби урушишга ваъда берди.

Митингдан сўнг ўзбек жангчилар коллектив бўлиб «Ватан учун» газетасини ўқидилар.

Х.Мақсуд

1942 ЙИЛ 17 ДЕКАБРЬ, 14-СОН

Онтни бузиш энг оғир жиноят руқни

Онтингга содиқ бўл, ўзбек халқининг номига

иснод келтирма

Онтимга содиқман

Мен Андижон области Стрелков қишлоқ советиданман. Хотиним, иккита болам, 75 яшар отам ва 63 яшар онам шу қишлоқда истиқомат қиладилар. Колхоз уларнинг ғамхўри. Оиламдан хат-хабар келиб турибди. Улар яхши кун кечирадилар. Кўнглим тинч, ҳавас ва завқ билан ўзимнинг муқаддас бурчимни бажармоқда – Ватанимни мудофаа қилмоқдаман.

Яқинда командир мени бир ўртоғим билан постга қўйди. Қоронғу кеча. Биз пистирмада. Узоқдан бир қора кўринди. Мен ўртоғимга:

– Сен жим тур, мен шу келаётганнинг адабини берай, – дедим.

Немислар томонидан келаётган одам рўпарамизга келиб етиши билан чоғлаб туриб тепкини босдим. У ағдарилиб тушди. Бориб кўрсак, немис автоматчиси экан.

Бу ғалабам немис ўқидан кўрган ярамга даво бўлди. Мен немисларни ўлдиришимни давом қилдиражакман.

Ўз Ватанимни мудофаа қилиш учун майдонга отилиб чиқишга доим тайёрман ва армиянинг жанговари сифатида душман устидан тўла ғалаба қозониш учун ўз қонимни, ҳатто ҳаётимни аямай, Ватанимни мардлик, мохирлик билан, шараф ва номус билан мудофаа қилишга онт ичганман. Шу тантанали онтимга содиқман.

Қизил аскар Савтихон Рўзиев¹⁵

Шарқулов бурчини ўтамоқда

Қизил аскар Шарқулов лейтенант Терехов взводида хизмат қилади. У ўзбек халқининг мард ўғли. Ўзбек халқи жангчиларига ёзган хатида ўз фарзандларига «Ватанимизни фашист йиртқичлардан халос қилишда бошқа халқларнинг фарзандларидан кейинда қолмангиз, ҳарбий интизомни мустаҳкамлангиз! Қўмондонликнинг топшириқларини сўзсиз ва

¹⁵ Хотира китобида урушда ҳалок бўлган ва бедарак йўқолган жангчилар рўйхатида Савтихон Рўзиев номи берилмаган.

ўз вақтида бажарингиз! Ўзбек халқининг номига иснод келтирувчи иш қилмангиз» деган фармони бажаришга ташна.

Взвод жанговар вазифани бажармоқда. Душман қанотини ёриб ўтиб, орқа томондан немисларга ҳужум қилмоқда. Қизил аскар Шарқулов биринчи сафда. У биринчи бўлиб немисларнинг траншеяларига бостириб қиради. У ҳовлиқмай чоғлаб-чоғлаб отади, бешотар ўқи немисларни қиради. Взвод немисларнинг олти блиндажини ишғол қилди, 6 немисни асир олди. Ўзбек йигитининг жасоратига ҳамма қойил қолди.

Шарқулов ўзининг ҳарбий опитини, Ватан фармони мана шундай шараф билан бажармоқда.

Қизил аскар Абдулла Авхадуллин

Темир печка

Кузги кунларда, ёмғирларда, қор бўронларида, қаҳратон совуқ тунларда блиндажларингиздаги темир печка иссиқлик ва ёруғлик сочиб ёнади...

Эндигина қоровулдан қайтган жангчилар иссиқ печка атрофида тўпланиб ҳарбий куннинг янгиликларини бир-бирлари билан ўртоқлашадилар, эл-юртларини эсга оладилар, газеталар ўқийдилар, хат ёзадилар.

Қишки тунлар узун. Гуриллаб ёнган печка ёнида ширин-ширин суҳбатлар давом этади, печканинг устида, аскар сатилчасида чой қайнаб туради.

... Разведкачи татар Исҳоқ Мустафин сменада туриб бўлиб постни ўзининг жуфтига топширди-да, ўзи блиндажга, дўсти, ҳамқишлоғи Комил Мақсудовнинг олдида кирди. Ёнма-ён ўтириб тамаки ўраб тортдилар, уйдан келган хатни ўқидилар, суҳбатлашдилар, пировардида сўз темир печка тўғрисида кетди. Исҳоқ қайғуриб:

– Сизларнинг жуда соз темир печкангиз бор, Комил, – деди. – Бизнинг эса аҳволимиз чурук, печкамиз тутайди, ҳеч иситмайди...

Комил ўз дўстига жавобан:

– Менинг исмим Комил бўлсин-да, яна печкам ёмон бўлсинми? – деди. – Хўжалик ишида пишиқ бўлиш керак, ука... Ёнишини кўряпсанми?

Исҳоқ ранжиб:

– Ҳа, сен пишиқсан, холос, бошқалар ҳаммаси хом. Ҳали қараб тур, разведкага борганда сеникидан ҳам яхши бир печка олиб келмасам, мени Исҳоқ демасинлар.

Татарларда «Айтилган ўз – отилган ўқ» деган бир мақол бор. Исҳоқ ўз сўзининг устидан чикди.

... Кечаси эди. Исҳоқ бир группа жангчилар билан немисларнинг орқа томонига кетиб борар эди. Душманнинг турган жойини билиб олиш, «тил» ушлаб келиш керак эди. Разведкачилар вазифани муваффақиятли бажардилар. Улар ўзларини душманга сездирмай бир немис блиндажи олдида эмаклаб бордилар. У ерда турган посбонни ушлаб боғладилар ва Мустафин бошлиқ бўлган ҳолда блиндажга уриб кирдилар.

Блиндажда ҳеч ким йўқ эди. Немислар бир солдатни посбон қилиб қўйиб, ўзлари бирор жойга бориб келиш учун кетгандек кўринар эди. Разведкачилар стол устида ёйилиб ётган қоғозлар, сумкаларни йиғиб олдилар. Шу пайтда яхшигина бир темир печкага Исҳоқнинг кўзи тушиб қолди. Унинг ичида гулхан ёниб турар эди. Исҳоқ ўтни ерга ағдариб, ўртоқларини таажжубда қолдириб печкани елкасига кўтариб ўз блиндажига олиб кетди...

– Немислар блиндажга қайтгач хайрон қолажақлар... посбон қани, печка қани, документлар қани деб, – Исҳоқ печкага ўт ёқаркан, воқеани завқ билан ўз ўртоқларига ҳикоя қилар эди.

Шу пайтда худди эшик орқасида пойлаб тургандек блиндажга Комил кириб келди. У печкани кўриб келди. У печкани кўриб унинг яқинига борди, эшикчасини очиб қаради ва унинг ичида нақшланган «Тула» сўзини ўқиди.

– Исҳоқ, ахир бу ўзимизнинг печкамиз-ку! Қара, «Тула» деб ёзилган. Лекин Мустафин хатто қайрилиб қарамади ҳам.

– Немислар бизнинг мол-мулкимизни оз ўғирлаган эмаслар, Комил, – деди у. – Биз ўғирланган мол-мулкимизни улардан тортиб олишимиз керак. Тортиб оламиз ҳам, борини тортиб оламиз! Ўтир, чой дамлаб берайин.

Қизил аскар Ш.Мударрис

1942 йил 24 ДЕКАБРЬ, 16-сон

Муродулло Фозилов

Муродулло Фозилов душман маррасини кузатмоқда. Траншеялар, окоплар худди туғишган Ўзбекистон ариқларига ўхшайди. Бу «ариқлар»дан сув окмайди. Уларда рус ерини қуритаётган ва ифлослаётган немислар ўтирмоқда.

Муродулло қора муртини силашдан тўхтади. У эмакляб бораётган фрицни пайқаб қолди.

– Ҳа, курғур, илон, – деди снайпер.

– Қани? – деди унинг ёнидаги ўртоғи Ников.

– Илонми? Ана у траншеяда ўтирганлар-чи? Бизнинг Ўзбекистони-мизда илонлар кўп. Улар иссиқ кунларда ариқларга қочадилар. Бу ерларда совуқ. Немислар траншеяларда паналаниб исинадилар.

– Сен уларни ўлдирганмисан?

– Илонними? Ҳа, фрицларни ўлдиргандек ўлдирганман. Немис ва илон – ҳар иккаласи заҳарли ҳашарот. Илон одамга заҳрини солади. Одам нима қилиши керак? Ўлдириши керак. Немис одамнинг қонини ичади. Одам нима қилиши керак? Немисни йўқ қилиши керак. Гапим тўғрими?

– Гапинг жойида, сен уларни бошлаб қиргандирсан? Қанча немисни ўлдирдинг?

Шу замон бирин-кетин икки ўқ вижиллаб ўтди.

Муродулло дарҳол бошқа окопга ўтиб олиб душман маррасини кўзлашда давом этди. Немис снайпери кўринмайди. Фозилов:

– Биков, сен окопдан каллангни чиқармай бир неча ўқ от, – деб илтимос қилди ва учинчи окопга ўтиб олди.

Биков икки марта отди. Немис нишонни пайқаб олиш учун бошини сал қўтариши билан Фозилов унинг ўзини нишонга олди. Снайпернинг мерганлик ўқи немисни ўлдирди.

– Яна битта илонни ўлдирдим, – деди Фозилов.

Ўзбек Муродулло Фозилов ўз халқининг фармонини бажаради, йиртқич немис-фашистларни аёвсиз қиради. У «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган.

Капитан М.Бахшиев

Ўзбек жангчисининг онти

Сухбат тамом бўлиши биланоқ ўзбек жангчи Раҳмонов ўрнидан турди-да, фашистларни топиб ўлдиришни кунт қилиб «ов»га кетди. У куни билан гитлерчиларни кутиб пистирмада ётди. Ахийри бир фашистни ўлдириш унга муяссар бўлди.

Раҳмонов ротага қувонч билан қайтди. У командир энг яхши мерган Рябинга снайпер милтиғи топшираётгани устига келиб қолди. Раҳмонов ўртоғининг милтиғини олиб ўпди, сўнг жангчиларга қараб:

– Қасамёд қиламан, дўстлар, ўз милтиғим билан немисларни кириб снайпер милтиғи олиш шарафига эришаман, – деди.

Ҳозир Раҳмонов ўз ҳисобини оширди.

ЎЗБЕКИСТОН ХАБАРЛАРИ

Бизнинг ғамхўрлигимиз жангчиларимизнинг ғайратини янада оширсин

Биз, Тошкент қишлоқ район Киров номили колхознинг аъзолари, жангчиларимизга қандай ғамхўрлик қилаётган бўлсак, уларнинг оилаларига ҳам шундай ғамхўрлик қилаётирмиз. Ўтган йилдагидек бу йил ҳам аскар оилаларининг томорқа ерлари ҳайдаб, экиб берилди. Ҳозир 137 оиланинг томорқасига дон сепилди. Уруғи йўқларга ёрдам бердик, 70 оиланинг томи, уйи ремонт қилиб берилди. Аскар оилаларига пул билан 12 минг сўм ёрдам берилди. 480 килограмм ун, моллари учун 1700 килограмм сомон, 14 саржин ўтин, 1075 килограмм картошка, 1700 килограмм қовун-тарвуз, 480 килограмм пиёз, 250 килограмм узум, 600 килограмм жийда, 500 килограмм ёнғоқ улашдик.

Бизнинг ғамхўрлигимиз фронтдаги жангчиларимизнинг руҳини, ғайратини яна ҳам ошириб, душманга бераётган зарбасини ўн марта кучайтирсин.

Колхоз раиси Ш.Усмонов

Бухоро области 1-Свердлов МТС трактор бригадасининг механиги Жўраева ўзининг иш нормасини доимий равишда 130 процентга қадар бажараётир.

И.Юсупов фотоси.

«Қизил деҳқон» колхози аъзоларининг совғаси

Тошкент қишлоқ район «Қизил деҳқон» колхози колхозчилари армиямиз учун янги йилга 1 тонна сабзавот, 150 литр вино, 10 дона иссиқ кийим, 500 килограмм қуруқ мева совға қилиб юборишга қарор қилдилар. Колхозчилар ўз ораларидан армия қаторига кетган жангчиларга алоҳида алоҳида совғалар юбормокчи бўлиб 3 тонна қуруқ мева ажратдилар.

Янги йил совғалари

Андижон област Жалақудук районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг ватанпарварлари Ватан ҳимоячиларига янги йил совғалари юбориш ҳақида Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилдилар ва совғалар ортилган вагонлар кўп бўлсин учун улар 60 пуд гуруч, 45 пуд буғдой, 60 пуд сабзи, 10 кўй, 100 литр вино, 10 калта пўстин ва бошқа нарсалар бердилар.

Ўзбекистоннинг кишлоқ ва шаҳарларида қаҳрамон жангчиларимизга кўплаб янги йил совғалари юбориш кучли равишда авж олди.

1942 ЙИЛ 27 ДЕКАБРЬ, 17-СОН

Ўзбекистон К(б)П МК секретари Усмон Юсуповнинг Москва, ВКП(Б) МК раҳбариятига йўллаган хатида шундай дейилган:

Усмон Юсупов
(1900-1966)

«Ўзбекистон колхозчи хотин-қизлари олти кун бадалида «Ўзбекистон колхозчиси» номли танкалар ва жанговар самолётлар қуриш учун нақд пул билан 260 миллион сўм тўпладилар. Шу жумладан: Самарқанд области (обком секретари Ибраҳимов) 41 миллион сўм, Андижон области (обком секретари Бақулин) 36 миллион сўм, Бухоро области (обком секретари Исмоилов) 35 миллион сўм, Наманган области (обком секретари Муқумбоев) 33 миллион сўм, Тошкент области (обком секретари Мавлонов) 30 миллион сўм, Фарғона области (обком секретари Турдиев) 28 миллион сўм, Қорақалпоқ АССР (обком секретари Камолов) 22 миллион сўм, Сурхондарё области (обком секретари Саидов) 13 миллион сўм, Хоразм области (обком секретари Якубжонов) 17 миллион сўм тўпладилар. Танкалар ва жанговар самолётлар қуриш учун тўпланган ҳамма пуллар Давлат банкasi бўлимларига топширилди. Пул тўплаш давом этмоқда.

Танкалар ва жанговар самолётлар қуриш учун пул тўплаш билан бирга республикамиз давлат олдидagi барча топшириқларни бажарган, колхозчилар саноат корхоналарининг ишчиларига ва шаҳар интеллигенциясига озиқ-овқат билан ёрдам бериш ҳаракатини авж олдирди-

лар. Колхозчилар бир неча кун ичида республика шаҳарларидаги саноат корхоналарининг ишчилари ва интеллигенциясининг овқатланишини яхшилаш учун 250 минг пуд ҳар хил озиқ-овқат тўплаб юбордилар. Давлат олдидagi бажарилган ҳар хил мажбуриятлар ва давлат нархи билан сотиб олинган озив-овқатлар бу ҳисобга кирмайди. Тўпланган озиқ-овқатнинг аксари колхозчилар ва колхозчи хотин-қизларнинг шахсий жамғармаларидан, меҳнат куни учун колхозлардан олган ва томорқа ерлардан унган маҳсулотдан ажратилгандир.

Танкалар ва жанговар самолётлар қуришга сармоя тўплаш ва шаҳарлардаги саноат корхоналари ишчиларининг ҳам шаҳар интеллигенциясининг овқатланишини яхшилаш учун озиқ-овқат тўплаш Ўзбекистон колхозчи хотин-қизларининг юртга чексиз садоқатининг ёрқин намоиши. Колхозчи деҳқонларнинг жонажон армияга мадад бериш учун Ватанимизнинг шон-шарафига, мустақиллигига суиқасд қилган немис-фашист босқинчиларини узил-кесил тор-мор қилиш ва йўқ этиш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилишга тайёр эканликларининг ёрқин ифодасидир».

Бу хатга жавобан Марказдан У.Юсупов номига мана бу хат келган:

«Ўзбекистон Республикасининг армия учун танкалар ва самолётлар қуришга 260 миллион сўм пул тўлаган ва давлатнинг ҳамма топшириқларини бажариш билан бирга шаҳар меҳнаткашларига 260 минг пуд озиқ-овқат юборган колхозчилари ва колхозчи хотин-қизларига менинг қардошлик саломимни ва армиянинг ташаккурини етказинг».

1942 ЙИЛ 31 ДЕКАБРЬ, 18-СОН

Совет элининг кучи

Ўзбек халқи буюк мамлакатимизнинг бошқа халқлари билан биргаликда немис-фашист бандитларини тор-мор қилишда қатнашаётир. Ўзбекистон ўзининг экономикаси ва ҳўжалигини урушга мослаб қайтадан қурди. Улуғ дохиймиз буйруғини бажо келтириб ўзбек халқи армияга ароғ-аслаҳа, ўқ-дори, саноат учун хомашё ва озиқ-овқатни кундан-кунга кўпроқ бермоқда.

Гитлер ўрдуларнинг совет тупроғига босиб киришидан илгари Ўзбекистонда мудофаа саноати, металлургия, тошкўмир кони йўқ эди. Ҳозир республиканинг барча саноати асосан фронт учун маҳсулот чиқаради.

Иттифокнинг ғарбий областларидан Ўзбекистонга қўчирилган барча заводлар аллақачон янги жойда ўрнаштирилган ва тўла суръат билан ишламоқда, уларнинг кўпи илгаригидан кўпроқ маҳсулот бермоқда. Ўзбекистонда қурилаётган биринчи металлургия комбинати яқин вақтларда маҳсулот бера бошлайди.

Республикамиз Иттифокда вольфрам, молибден ва бошқалар каби камёб металлларни етказиб берувчи энг катта базаларнинг бири бўлди. 1942 йилнинг аввалида ишга киритилган «Тошкент-Сталинуголь» конлари республикамизда энг катта Тошкент саноат районини тошқўмир билан таъминламоқда.

1943 йилда яна қатор тошқўмир, шу жумладан, Бойсундаги коксланувчи тошқўмир кони ишга киритилажак. Бу тошқўмир бизнинг қурилиб турган металлургиямиз учун жуда зарур.

Ўзбекистоннинг нефть саноати 1942 йилда маҳсулот чиқаришни анча кучайтирди, кўпгина янги нефть скважиналари ишга киритилди; 1943 йилда нефть маҳсулоти яна ошади.

Ўзбекистон саноатининг гигант даражада ўсиши энергетика (электр кучи) базасини кенгайтиришни талаб қилди. 1943 йилда уч гидростанция қуриб битирилади ҳам яна бир неча гидростанциялар қурилиши бошланади.

Урушдан илгари Ўзбекистон Иттифокнинг бошқа областларидаги келтириладиган ғалладан фойдаланар эди, чунки республиканинг хўжалиги асосан пахта ишлаб чиқаришга қаратилган эди. Ҳозир эса у кўп ғалла ишлаб чиқарувчи республикага айланмоқда. 1942 йилда Ўзбекистонда ғалла экини майдонлари анча кенгайди, 1943 йилда у урушдан илгариги миқдорга нисбатан қарийб икки баравар кенгаяжак.

1942 йилда республикамизда янги экин – қанд лавлагиси экиш киритилди. Унинг барча ҳосили янгидан қурилган ва қурилаётган қанд заводларида ишланади. Мойли экинлар, тамаки ва сабзавот экинлари ҳам анча ошди.

Экин майдонлари янги маҳсулотларни экиш асосан колхозлар томонидан илгари экилмай ётган ерларнинг ўзлаштирилиши ҳисобига кенгайди.

Ўзбек халқининг юз мингларча фарзандлари рус халқи билан ёнма-ён туриб буюк ватан уруши майдонларида жанг қилмоқда, жангларда шижоат, моҳирлик ва қаҳрамонлик кўрсатган юзларча ўзбек жангчи ва

командирлар ордени ва медаллар билан мукофотландилар, улардан энг баҳодирларига Қаҳрамон унвони берилди.

Кўнгли ватанпарварлик севгисига тўлган Ўзбекистон колхозчилари, ишчи ва хизматчилари Тамбов области колхозчиларидан намуна олиб «Совет Ўзбекистони» номида танкалар колоннаси ва авиацияси эскадрильялари қуриш учун 6 кун мобайнида 260 миллион сўм пул йиғиб топширдилар. Тошкент области Қорасув районидаги «Бирлашган» колхозининг раиси Турғун Тошматов ўзининг жамғарган шахсий сармояларидан 160 минг сўм топширди.

Фронтга байрам совғалари юборишда ўзбек халқининг қаҳрамон армияга бўлган муҳаббати равшан ифодаланади. 1942 йилда фронтга ҳаммаси бўлиб 340 вагон гуруч, гўшт, мева, вино ва бошқа совғалар юборилди. Ҳозир фронтга янги йил совғалари тайёрланмоқда.

Элимизнинг кучи уч дўстликда: фронт билан орқа дўстлиги, ишчилар билан колхозчилар дўстлиги, совет халқлари дўстлиги. Бу енгилмас дўстлик армиямиз ғалабасининг гаровидир. У бизнинг 1943 йилни фашист босқинчилар устидан узил-кесил ғалаба қилиш йилига айлантиришимиз учун барча имкониятларни беради.

Кабанов. Ўзбекистон ХКС раисининг ўринбосари

1944 ЙИЛ 4 АПРЕЛЬ, 27-СОН

Тўхтасин Бобоев

Ўзбек халқи фронтдаги ўғлонларига муурожаат қилиб: «Босмачи германлар аканг рус уйига, белорус ва украин биродарларнинг уйига бостириб кирди. Русларнинг уйи – сенинг уйинг, украин ва белоруслар уйи сенинг уйингдир, чунки Иттифок ахил оиладир. Гитлер эса қабиҳ душман, у Европа халқларининггина эмас, бутун шарқ халқининг ҳам ёвуз душманидир. Шердай ботир бўли. Ё ўлим, ё ғалаба», – деб наказ берди.

Тўхтасин фронтга кетаётганидаёқ ё ўламан, ё ғалаба қиламан деб қасамёд қилган эди. У ўз халқининг нақзини ва ўз қасамини шараф билан

Ўзбек халқининг асл фарзанди. Совет иттифоқи қаҳрамони Тўхтасин Бобоев

бажариб, душманни усталик билан кўркмай уриш намуналарини кўрсатмоқда.

Тўхтасин Бобоевга энди 21 ёш тўлди. У ёш бўлса ҳам, чиниққан, тажрибали жангчи бўлиб етишди. Унинг жанговар ҳисобида ўлдирилган ва асир олинган ўнларча гитлерчи бор.

*Гвардиячи сержант
А.Аҳмедов.*

*Ўзбек йигити миномётчи
Эшонқулов Хўжақул.
А.Интезаров расми.*

Днепрнинг ўнг қирғоғига биринчи кечиб ўтганларнинг бири Бобоев бўлди. У ўз отделениеси билан дарёдан кечиб, кўрсатилган районда душманни кузата бошлади. Душманнинг ўт очиш нуқталарининг жойлашишини, мудофаа системасини аниқлаши керак эди. Бироқ кузатиш йўли билан олинган маълумот етарли бўлиб чиқмади. Тўхтасин душман устига ҳужум билан ташланишга қарор қилди. У ўз жангчилари билан немис мудофаасига ёриб кириб, граната билан олти қўл пулемётини яксон қилди.

Иккинчи кун немислар атакага ўтдилар. Бу вақтда Бобоев ва унинг жангчилари ўнг қанотда эди. Фашистларни яқин келтириб Бобоев: «Ватан учун!» – деб қичқирган ҳолда ўз отделениеси билан атака ташланди. Душман граната ўти билан қарши олинди. Тўхтасиннинг якка ўзи олти гитлерчини ер тишлатди. Душманнинг қарши атаки пучга чиқди. Бу муваффақиятсизликдан ғазабланган гитлерчилар иккинчи куни 4 мартабу шу участкага ташландилар, аммо ҳар сафар орқага улоқтирилдилар. Жангчиларимиз уларнинг қилган ҳужумларини қайтариб турдилар ва немисларнинг 30 га яқин солдат ва офицерини ўлдирдилар. Бобоев ярадор бўлди, бироқ сафдан чиқиб кетмади.

Тўртинчи кун немислар отделениени орқа томондан айланиб ўтишга қарор бердилар. Аммо Тўхтасин душманнинг найрангини ўз вақтида билиб олиб орқа томондан кетаётган 20 тача душман солдатини кўрди. Жангчилар ўз командири буйруғини кутиб турдилар. Бобоев ўрнидан турди ва ўз жангчиларига қараб:

– Ўртоқлар, олға! Газандаларни янчингиз! – деб қичқирди.

Жангчилар гитлерчилар устига граната отиб олдинга интилдилар. Уларнинг фақат бештасигина ўз жонини сақлаб қолишга улгарди. Бобоев ва унинг жангчилари ишғол қилган марраларини мардлик билан ўз қўлларида ушлаб қолдилар.

Яқинда Н.чи қўшилма кўмондонлигининг вакили разведкачилар отделениесининг командири сержант Тўхтасин Бобоевга «Ленин» ордени ва «Олтин юлдуз» медали, шу билан бир вақтда, III даражали «Шухрат» ордени топширди. Ватан баҳодир жангчининг қахрамонлигига юқори баҳо берди – унга Қахрамон унвони берилди.

К.Георгиев

1944 ЙИЛ 8 АПРЕЛЬ, 28-СОН

Командир буйруғи қонун

Шавкатли армиямиз тўхтовсиз ҳужум қилиб муқаддас еримизни немис-фашист босқинчилардан тозалашда янгидан-янги ғалабаларга эришмоқда. Бу, шубҳасиз, қўшинларимизда ҳарбий тартиб ва интизомнинг мустаҳкамланганлиги натижасидир. Барча операцияларнинг муваффақиятини ва душманни тор-мор қилишни таъминлаш учун командирларнинг буйруғини аниқ ва ўз вақтида бажариш лозим.

Командирнинг ҳар қандай шароитда берган буйруғи жангчи учун қонундир. Шунинг халли тушуниш керакки, жангчи ҳали қалби уриб турар экан, сўнгги нафаси чикқунча командирнинг буйруғини бажаришга мажбур. Ўзбек халқининг ўғли сержант Одилбек Раҳмонов командир буйруғини бажаришнинг юксак намунасини кўрсатди. Унга ўз отделениеси билан дарёдан кечиб

*Қахрамон сержант
Одилбек Раҳмонов*

ўтиб, душманнинг кучли ўти остида қолган бир гуруҳ жангчиларимизга ёрдамга бориш тўғрисида буйруқ берилди. Раҳмонов олдинда турган барча қийинчиликларни мардлик билан енгиб ўз ўртоқларига ёрдамга борди. Унинг якка ўзи бир жангда 13 немисни ўлдирди, 9 та немисни асир олди, душманнинг танкка қарши тўпини, икки миномёт, икки пулемётни қўлга туширди.

Буйруқни намунали суратда бажариш учун жанг майдонида кўрсатилган ҳар қандай ташаббус Ватан олдидаги бурчини бажариш демакдир.

Жангчи! Командир берган буйруқ Ватан буйруғидир. Уни бажариш муқаддас бурчинг эканини унутма!

Ботировнинг ботирлиги

Бўлинма, қўшинларимиз томонидан қуршаб олинган Н. пунктига яқин ерда бир қишлоққа ҳужум қилмоқда эди. Бизнинг жангчиларимиз душманнинг ўт очишига қарамай олдинга силжий бошладилар. Алоқачи аскар Иномжон Ботиров ҳам алоқани таъмин этган ҳолда пиёда аскарлардан қолишмай борди.

Бизнинг бўлинмалар душман траншеяларининг олдинги маррасига бориб етдилар. Бироқ душманнинг ёмғирдек ёғаётган ўти остида жангчилар ерга ётиб олишга мажбур бўлдилар. Шу вақт Иномжон Ботиров телефон аппаратини ўртоғига берди ва: «Ватан учун олға, ўртоқлар!» – деб қичқириб душман траншеясига ташланди. Жангчилар ҳам унга эргашиб душман траншеясига ташландилар ва жанг қилиб қишлоққа бориб кирдилар. Аввал «Жанговар хизматлар учун» медали билан мукофотланган Ботиров мардонавор иши учун яна ҳукумат мукофоти тақдим қилинди.

Капитан А.Аҳмадиев

Командирга ёрдам бердим

Қизгин жанг борар эди. Душман қаттиқ қаршилик кўрсатди. Унинг миномётчилари ва снайперлари йўлимизга ғов бўлишга уриниб кўрдилар. Душманнинг кучли ўти остида жангчиларимиз ерга ёта бошладилар.

Мана, қўшни бўлинма яна олға отилди. Бу вақтда рота командири узоқ қанотда бўлиб, ротани қаршидан атакага кўтариш тўғрисида менга

буйруқ берди. Мен бу буйруқни жон деб зиммамга олдим ва ротани атакага кўтариб душман устига отилдим.

Қўл ва граната жангидан кейин душман траншеяси бизнинг қўлимизга ўтди. Шу вақт командир менга суҳбат ўтказишга маслаҳат берди. Суҳбат яхши ўтди ва жангчиларнинг жанговар руҳини яна ҳам кўтаришга ёрдам этди.

«Қизил юлдуз» орденли оддий аскар Т.Йўлдошев

Ўзбекистон колхозчиларининг Украина колхозчиларига қардошлик ёрдами

Ўзбекистон колхозчилари Украинанинг озод қилинган районларига қардошлик ёрдами тариқасида ажратилган отлар юкланган биринчи эшелонни жўнатдилар. Яқин кунларда Андижон ва Тошкент областларидан 2000 қўй ва 300 бош қорамол жўнатилади.

Озод қилинган районларга чорвани қайтадан тиклаш учун Ўзбекистон колхозлари томонидан 200 минг қўй, эчки ва 9000 бош қорамол танланди.

*Ўқчи взвод командири рота агитатори
Ф.Каримов ўз взводидаги жангчилари билан
суҳбат ўтказмоқда*

Андижонда газопровод қурилиши

Андижон шаҳрида Ўрта Осиёда биринчи газопровод қурилиши бошланди. «Андижон» нефть конларидан шаҳаргача асосий магистрал ўтказилади. Яқин ойлар ичида 16 километр металл ва азбест-цемент қувурлари қурилиб тамом бўлади.

Нефть конларидаги табиий газларнинг бой запаси ёнилғининг бу арзон турини шаҳарнинг саноат корхоналари ва аҳолининг эҳтиёжлари учун кенг равишда фойдаланишга имкон беради.

1945 ЙИЛ 20 ИЮНЬ, 1 (314)-СОН

Илмий ходимларнинг колхоз боғбончилигига ёрдами

Академик Шредер номидаги республика тажриба станциясининг ходимлари боғбончилик ва токзорчилик соҳасида эришган ютуқларни колхозларга тарқатиб келмоқдалар. Колхозчилар куз ва баҳор мавсумида станциясининг кўчатзоридан ўз боғлари учун кўплаб кўчат олиб турадилар. Кўп колхозчилар бу станциядан олинган кўчатлар уч яшар бўлиб, мева бера бошлади. Станция агрономи ўртоқ Аҳмедов раҳбарлиги остида Орджоникидзе районидаги «Саноат» колхозининг 40 гектар ерида янги боғ вужудга келтирган эди. Ҳозир бу боғда ҳам турли хил мевалар пишмоқда. Бу йил баҳорда станция илмий ходимлари Тошкент областининг 19 колхозига 10000 туп мева кўчати бердилар.

1945 ЙИЛ 24 ИЮЛЬ, 2 (315)-СОН

Гвардия сержанти Қиличбеков

Ҳозир ёш жангчиларни ҳарбий моҳирликка ўргатаётган жангчи, гвардия сержанти Қиличбеков оғир уруш йўлларини босиб ўтди.

1941 йил худди 22 июнда Прут дарёси бўйида чегарада турган Мамбетғози Қиличбеков ўз бўлинмаси қаторига селдек келаётган босқинчи немис фашист қўшинлари ва уларнинг сон-саноксиз жанговар техникаларига қарши чиқди, кўкрагини қалқон қилди. У чоқ у отделение командири эди. Бўлинма олти кунгача бирин-кетин душманнинг қарши атакларини қайтарди, юзларча немис солдат ҳамда офицерларини қириб ташлади, ўнларча танк машиналарини ёндириб юборди. Ноилож Унгена шаҳрини қолдириб кетган бўлинма қаторида ёш Қиличбеков ҳам вақтинча кейинга чекинган эди. «У вақтда жанг қилишни, – дейди Қиличбеков, – ҳали яхши билмас эдим, жангчиларни ҳам идора қилиш анча оғир эди. Аммо биринчи ярадор бўлганимдан сўнг ўзимда қаттиқ ишонч пайдо бўлди, сўнгра чиниқиб кетдим».

1942 йил Қиличбеков Сталинградни мудофаа қилиш жангларида қатнашди, сўнг армияларимиз душманни пўлат халқага сиқиб уни узил-кесил тор-мор қилгач то Днепр дарёсигача бўлган машҳур жангларда қаҳрамонона қатнашди. У бошлаган отделение Днепрдан биринчилар қаторида нари томонга сузиб ўтди.

Қиличбеков яна госпиталдан тузалиб қайтгач Орлов – Курск доирасида яна жангга кирди. У капитан Овцонецкий бўлинмасида 45 мм тўп расчётининг командири бўлиб ишлади. Унинг тўпи душманнинг етти бор қарши атаксини қайтарди, шахсан Қиличбековнинг ўзи эса душманнинг битта танк ҳамда иккита станокли пулемётини ёндириб юборди ва йўқ қилди. Ўша жангларда алоҳида маҳорат кўрсатган ўз расчётидаги жонажон дўстлари: ефрейтор Терентьев, оддий аскар Семёнов, Косиревлар ҳақида: «Улар тўпни ўз елкаларида судраб пиёда аскарларимиз қаторида ҳужум қилар эдилар, тўпни тўғри нишонга олиб, бирданига ўттиздан кўпроқ итваччаларни қириб ташлаганлари ҳалигача ёдимдан чиқмайди. Улар ўтдан ҳам, сувдан ҳам қайтмайдиган асл шер йигитлар эди», – деб уларни соғиниб гапиради ва мағрурланиб қўяди.

1944 йил июнь ойларида гвардиячи Н.чи армия бошқа армиялар қаторида душманнинг мустаҳкамланган мудофаа районларини ўпириб ўтиб, Витебск, Полоцк шаҳарларини ишғол қилди. Сўнг душманни изма-из қувишда давом этиб, ҳужумни кенг ривожлантира бориб Болтик денгизи бўйи Либава районида чиқдилар. Бу ғолибона ажойиб жангларда гвардия сержанти Қиличбеков отделенияси яна катта маҳоратлар кўрсатди. Кўп машҳур жангларни ўз бошидан кечирган уруш ветерани, гвардия сержанти Мамбетғози Қиличбеков Рига учун бўлган жангларда бешинчи мартаба ярадор бўлди. Бугун жонажон қардош республикаимиз Латвиянинг тузилганига роса беш йил тўлган кунда ёш гвардия сержанти Қиличбеков ўз отделенияси билан бу шодиёна байрамни олқишлаб қарши олмақда. Унинг мағрур кўксидаги «Қизил юлдуз», III даражали «Шухрат» орденлари, «Жасурлиги учун» ҳамда «Жанговар хизматлари учун» медаллари букун ҳуснига зеб бериб турмоқда.

Гвардия сержанти Қиличбеков ҳозир ёш жангчиларни ўқитиб-ўргатмоқда. Тўрт йил уруш давомидаги бой, ажойиб тажрибаларини амалий дала машқларида ёш аскарларга пухта ўргатмоқда.

Капитан А.Турумбетов

Жанговар йўлим

Уч орденли станокли пулемёт взводининг командири лейтенант Овчинников қўлида уч йилдан кўпроқ хизмат қилиб келмоқдаман. Ўртоқ Овчинников ёрдами билан жанг майдонида чиниқиб ўсдим, моҳир станокли пулемётчи бўлиб етишдим. Жонажон Полоцк шаҳрини озод

килиб жанглар билан то Рига шахрига келгунча менинг пулемёт расчётим юздан кўпроқ немис итваччаларни қириб йўқ қилди. Рига осонгина кўлга киритилмади. Унга штурм қилиш учун бўлинмамиз роса беш кун тайёрланди. Немис-фашист босқинчилар совет кўшинларини киритмаслик учун тиш-тирноқлари билан ёпишиб қаттиқ қаршилиқ кўрсатдилар. Бўлинмамиз турган позицияга немислар бир кунда 6 мартабагача қарши атака қилди. Жонажон максим ўша пайтда хўп иш кўрсатди. Расчётим душманнинг ҳамма атакасини қайтарди. Ўртадаги дала душман ўликлари билан қопланиб қолган эди. Қўмондонлик ўша пайтда мени «Қизил юлдузи» ордени билан мукофотлади. Командиимиз эса саф олдига чиқариб ташаккур эълон қилди.

Душман атакасини қайтариб Рига шахрига кўча жангларига кирдик. Тўрт кун ичида немис босқичиларни батамом кувиб чиқардик ва изига тушириб тўхтатмай то Болтиқ денгизигача сурдик. Командирим ўргатган жонажон максим пулемётим орқасида олий бош қўмондондан икки мартаба ташаккур олдим. Унинг бириси немис-фашист босқинчилардан Рига шахрини озод қилишда маҳорат кўрсатганлигим учундир.

Мана, мен ҳозир ўша полкда ўша ўз командирим лейтенант Овчинников қўлида хизмат қилмоқдаман. Ўртоқ Овчинников юзларча жангчиларни пулемётчи қилиб етиштирди. Ўзи эса у аълочи пулемётчи, жуда кўп душманни тўғри отиш билан қон қақшатган. Ҳозир у қисмимизга келган ёш аскарларни ўқитиб ўргатмоқда ва мен унинг биринчи ёрамчиси бўлиб ҳисобланаман. Улуғ Ватан уруши тажрибаларимни ёш жангчиларга ўргатмоқдаман.

Младший сержант Худойқул Ашуров

Келур

*Ватан иқболини тузганлар келур,
Душман ўрдусини бузганлар келур,
Келингиз, азизлар, келингиз шодон,
Ёвларнинг умрини узганлар келур.
Соадат зафарини қучганлар келур,
Мовий осмонга учганлар келур,
Ғалаба шаробин ичганлар келур.*

*Оналар тухфаси сизга бўлур соз,
Келинглар, йўлларга чиқмоқда пешвоз.
Келингиз, азизлар, келингиз шодон,
Ўлкам ёзмоқда сизга пайандоз.*

Маннон Фани

ЎЗБЕКИСТОНДА

Ғолибларимизни иззат-хурмат билан кутиб оламиз.

ЎзК(б)П Тошкент шаҳар комитетида кенгаш

7 июлда Тошкент шаҳар комитетида шаҳар партия, совет ва хўжалик активларининг ҳарбий ташкилотлар, халқ комиссарликлари, темир йўл бошқармаси вакиллари, корхона директорлари ва бошқаларнинг қатнашуви билан кенгаш бўлиб ўтди. ЎзК(б)П Тошкент шаҳар комитетининг секретари ўртоқ Емцов ҳаракатдаги армиядан бўшаб келувчи кишиларни кутиб олишга тайёрланиш ва уларни ишга жойлаштириш тадбирлари ҳақида доклад қилди.

– Даставвал, – дейди докладчи, – район партия комитетлари ва меҳнаткашлар депутатлари район советлари орқали ҳарбий хизматдан бўшаб келадиган кишиларга қарашли оилаларнинг аҳволини пухта текшириш керак. Халқ комиссарликлари, муассасалар, хўжаликларнинг раҳбарлари, корхоналарнинг директорлари уларнинг уй-жойларини дарҳол ремонт қилдиришлари, оилаларига пойабзал, уст-бош, ёқилғи билан ёрдам беришлари, ҳарбий хизматдан бўшаб келувчиларни тезда ишга жойлаштиришлари керак. Прокуратура органлари район советлари қошида юридик консультациялар ташкил қилишлари лозим, токи ҳарбий хизматдан бўшаб келувчи кишилар ўзларига бериладиган имтиёзлар ҳақида бу ердан маслаҳат ва маълумотлар олсинлар. Тошкент партия ташкилоти олдида ҳаракатдаги армия составида бўлган катта ёшдаги кишиларни ҳарбий хизматдан бўшатиш тўғрисидаги қонунни амалга оширишдек катта вазифа турипти. Бу вазифани амалга оширишга ишчилар, хизматчилар, интеллигентларни ҳам тортиш, уларнинг ёрдами билан ғолиб аскарларимизни муносиб равишда кутиб олиш керак.

Музокараларда сўзга чиққан ўртоқлар, жумладан, республика ҳарбий комиссари ўртоқ Шелоумов, Тошкент темир йўл бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Қодиров, шаҳар милициясининг бошлиғи

ўртоқ Гузиев ҳаракатдаги армиядан бўшаб келувчи кишиларни кутиб олишга тайёргарлик кўриш соҳасида ўзлари томонидан олиб борилаётган тадбирларни айтиб бердилар.

(ЎзТАГ)

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Ўзбекистоннинг муваффақиятлари ҳақида

Америка журналининг ёзганлари

ВАШИНГТОН (ТАСС). Америка Қўшма Штатлари савдо министрилиги нашр қилаётган «Ферин коммерс уикли» журнали Иттифокнинг ҳарбий жиҳатдан зўр беришларига Ўзбекистоннинг жуда яхши иқтисодий ёрдами ҳақида мақола босиб чиқарди. Мақолада Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалиги ва саноат соҳасидаги ресурслари тасвирланиб, пировардида Ўзбекистон Осиёнинг ўзига яқин мамлакатлари учун намуна сифатида хизмат қила олади деб айтилади.

1945 ЙИЛ 3 АВГУСТ, 5 (318)-СОН

«Маскарад» Ҳамза номидаги театр саҳнасида

ТОШКЕНТ. Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театри Лермонтовнинг «Маскарад» асарини саҳнага қўйишга тайёрланокда. Пьесанинг тексти ўзбек тилига академик Ойбек томонидан таржима этилган. Пьеса Амонтов томонидан саҳнага қўйилади, хизмат кўрсатган артист Турдиев режиссёрлик қилади. Спектаклни хизмат кўрсатган санъат арбоби рассом Мленин безатади. Арбинен ролида Ўзбекистон халқ артисти Шукур Бурҳонов ва хизмат кўрсатган артист Нина Раҳимов ўртоқлар, Нина ролида хизмат кўрсатган артист Холида Хўжаева ҳамда Назира Алиева ўртоқлар ўйнайдилар.

(ЎзТАГ)

Жанговар мохирлигимизни оширмоқдамиз

Отделение командиримиз сержант К.Ёкубов уч ярим йил давомида фронтда бўлди. У шу вақтнинг ярмидан кўпроғини бизнинг батальонда, капитан Кирик ротасида алоқа – телефон ишида ишлаб ўтказди. У жанг вақтларида жуда кўп нарсани ўрганиб олган.

Ҳозир у отделениемиздаги жангчиларга ўз тажрибаси ва билимини ўргатмоқда. Ёкубов бизга алоқа ишлари, хужум ва мудофаа жангларида қандай қилиб алоқани бетўхтов ишлашини таъмин қилиш йўллари зўр ҳавас ва катта диққат билан ўрганмоқда.

Ҳарбий машғулотда – хоҳланг даладаги, хоҳланг аудиториядаги машғулотда, хоҳланг физкультурада, боринг, ҳамма жойда ҳам сержант ўз сўзи ва мисолларини жанговар ҳаётдаги эпизодлар билан яхшилаб тушунтириб беради. У машғулотда орқада қолаётган жангчиларга, айниқса, катта диққат билан қарайди. Уларга Ёкубов ўз қуролини эгалламаган, ўз ҳунарини яхши билмаган жангчилар жанг ҳаракатлари вақтида беҳуда ҳалок бўлганларидан мисоллар келтириб, жангчиларга ҳарбий техникани ўрганишга астойдил киришиш зарурлигини уқтираётир. Ана шундай усулда олиб борилаётган машғулот ҳаммани кизиқтирмоқда. Сержантнинг яхши ҳаракати туфайли биз ўргатилаётган нарсаларни анча осонлик билан тезда ўзлаштириб олмақдамиз.

Қизил аскар С.Азизов

Фойдали тадбир

Сержантлар артиллерия отиши юзасидан машқда

Бизнинг батареяда ҳар ҳафтада икки марта тўп командирларининг артиллерия – отишма юзасидан машқлар ўтказиб турилади. Бу машқларга энг тажрибали, ўқимишли офицерлар раҳбарлик қиладилар. Машғулотлар шундай тартибда уюштирилади: дарснинг биринчи ярмида сержантлар ўрнидан қимирламайдиган нишонларга қараб рўпарадан чакқон ва хатосиз ўт очишни ўрганадилар; иккинчи ярмида эса ҳаракатдаги нишонларни ўтга тутиш машқ қилинади. Масалаларни ечганда тўп командирлари ҳамма мўлжалларни ўзлари ҳисоблаб чиқадиладар. Амалда бу тадбирнинг фойдали экани аниқланди.

(Ўз мухбиримиздан)

Кутиш тараддуди

Ҳикоя

«Пардоз-андоз кўнглимга сиғмайди. Уйимни ўғри босганда ўсма қўйиб ўтирармидим», – деб юрган Меҳрихоннинг юриш-туриши бугун

Сайд Аҳмад
1920 – 2007

бошқача. Тўрт йилдан бери сандикда ётган марварид шодали тилла зирак яна Меҳрихоннинг қулоқларида ялтираган. Хонатласдан қўкракбурма қўйлак кийиб қўчани тўлдириб келмоқда. Упа-элик, пардоз-андоз қадимгидек. Хуллас, Меҳрихонни кеча кўрган одам бугун танимайди.

Кун иссиқ. Меҳрихон бир қўлида ўғлини кўтарган ва бир қўлида тўр саватда нарса кўтариб терлаб-пишиб келмоқда. У ўғлини йўлакка қўйиб, тугтилган шойи дастрўмолча билан пешана терисини артди.

– Болам, бирам зил-замбил бўлиб кетибсан-ку...

Меҳрихон бир оз нафасини ростлади-да, ўғлини етаклаб йўлда давом этди. Бола тихирлик қилиб юришга унамас эди.

– Юр, болам, буванг сенга «ба» олиб келадилар.

Меҳрихоннинг қайни отаси Иноғомбува эрта билан Кўктерак бозори-га қўй олгани кетган еди. Иноғомбува ҳам келинининг орқасидан дабдаба билан катта ҳисори қўйнинг орқасига арқон солиб судраб ўтди. Меҳрихон уйга кела солиб ўғлини каравотга ётқизди. Енг шимариб уй супуришга тушди. Шкафларни керасинли латга билан артди. Ховлига сув сепиб, сўрига янги гилам ёзди, кўрпачалар солди. Электр симини чўзиб, ўрикнинг сўри устига энгашган шохига илди. Қизи Маърифатхон ўқишдан келган экан, магазинга жўнатди. Янги битказган дўппини тахтакачга бостирди. Чўлга ўрганган асов қўй оғилни бузиб юборгудек бўлиб типирчилайди. Иноғомбува дам ўтмай деразадан бошини суқиб осма соатга қарайди.

– Нима бало, соатингиз тўғрими, келин? Чамамда, сал кейинроқми дейман.

Марифатхоннинг соати тўғрироқ эди.

– Бу соат ҳам первой гудокка тўғри эди-ку.

Тугун кўтарган болаларни олдига солиб Меҳрихоннинг онаси кириб келди. Неварасининг у юзидан, бу юзидан чўпиллатиб ўпди.

– Кечадан бери чап кўзим учаётган еди, ишқилиб, яхшиликка буюрди. Ҳой болам, дастурхон ёзмай тура тур, жуда ҳам ютақиб келганим йўқ. Иш-пишининг бўлса, буюравер.

– Вой, қарилар иззатда – ёшлар хизматда. Хамирим ошган бўлса, сиз ясаб берасизу мен ёпавераман. Неварангиз магазиндан ҳализамон келиб қолади.

Меҳрихон шу гапни айтиб тоғарадаги хамирни очиб қарайди.

– Сал бор, тандирга ўт қалаб юборавераман, етилиб қолар.

Меҳрихон ўғлидан бир кучоқ ғўзапоя олиб чиқиб, ошхонага кириб кетди. Каримжон тегирмонга тушса бутун чиқадиغان йигит эди. Меҳрихон 4 йилнинг ичида ундан аллақанча хат олди. Авваллари соғиниб, кечалари икки боласини ёнига олиб ухламай чиқар эди. Кейин-кейин кўникиб қолди. Каримжоннинг онаси келини билан қудасиникига қовун сайлига кетган куни уруш бошланди. Қайна-келин бу хабарни қовун полизида эшитишди. Қайтишга от-уловсиз илож бўлмади. Эртасига елиб-югуриб келишганда Каримжон фронтга кетиш учун тайёрланиб турган эди. Катта қизи Маърифатхон анжомларини тайёрлаб қўйган эди. Меҳрихон йиғлаб-сиқтаб куёвини жўнатди.

Бу воқеага тўрт йил бўлди. Бечора Меҳрихон икки боласи билан тўрт йилдан бери куёвини кутади. Бугун Меҳрихон куёвини кузатган станциядан кутиб олади. Шунинг учун ҳам Меҳрихоннинг қошида ўсма, кўзида сурма. Бу оиланинг чексиз шодлиги ўз бағрида катта қилган, ўз оstonасидан мардларча ватан ҳимоясига кетган фарзандини кутиб олиш тараддуди эди.

Тандирдаги нонларни узиб олгунча Меҳрихон бўртиб кетди. Рапидадаги ноннинг юзига сув сепиб саватга ташлади. Ошхонага Бувижон хола кирди.

– Бор, қизим, болангга қара, қолган нонларни ўзим ёпаман.

Уйнинг ичида Меҳрихоннинг ўғли овозининг борича бақириб йиғлади.

– Вой, оппоқ боламдан айланиб кетай. Йиғлама, буванг сенга «ба» олиб келадилар, йиғлама, ўғлим, ўзинг полвон боласану. Ҳозир «жижи кулча» ёпиб бераман.

Иноғомбува тагин деразадан бош суқиб соатга қаради.

– Оббо, келин! Соатнинг капкирига тош бойлаганмисиз, мунча имиллайди?

– Ахир, дадажон, тўрт йилдан бери шу соатга кўз тикиб, ҳар бир чиқиллаши билан баравар нафас олиб келдик. Энди қирқи кетиб, бири қолди-ку.

Артелнинг раиси билан секретари бир даста гул билан эшикдан киришди. Раисни кўрган Меҳрихоннинг ўғли:

– Машина телли, —деб юборди.

—Машина деган тилингдан айланай. Папангни шу мошинада олиб келаман! – Раис қўл соатига қаради: – Ўртоқ Иноғомова, вақт ҳам бўлиб

қолди. Қани, кийиннинг, станцияга жўнаймиз. Отахон, сизга иш бўлмаса, шишаларни ҳовузчага ташлаб қўйинг!

– Ҳеч бўлмаса, бир пиёлагина чой ичиб олинглар.

– Қани, бўлинг, бир пиёла чой билан қутулмайсиз!

Меҳрихон бирпасда ойдек бўлиб ясаниб чиқди. Меҳрихоннинг ўғли бўлса «атир хиди қўйлагимни кияман» деб туриб олди.

– Ахир, у қўйлагингни доғ қилиб қўйгансан-ку.

– Боланинг сазаси ўлмасин. Кийгазинг атир хиди қўйлагини, – деди раис.

Меҳрихон ноилоҳ ўша қўйлагини кийгизди. Ҳаммалари машинага ўтиришди.

– Раис болам, шофирингизга айтинг, мошинани Саъвондан олиб ўтсин. Ғани қассобга хабар бериб ўтай.

Машина юрди. 4 йилдан бери кута-кута кўзи тўрт бўлган Меҳрихон машинада гул билан куёвини кутиш учун станцияга қараб кетар эди.

Сайдахмад

1945 ЙИЛ 14 АВГУСТ, 3 (321)-СОН

Самурайларнинг адабини бериб қўямиз!

Мен то 1942-нчи йилгача Узоқ Шарқда армияда хизмат қилдим. Япон самурайларининг бутун босқинчилик ниятлари ва ҳийла-найрангларини яхши биламан.

Бутун шарқ мамлакатларини забт этиш Осиё халқларини қул қилишни орзу қилган япон империалистлари Совет Узоқ Шарқимизни босиб олиш учун бир неча бор муқаддас чегарамизни бузиб киришга уриниб кўрганлари меним хотирамдан чиққани йўқ.

Бир маҳал Ханка қўлига яқин жойда заставада постда турган эдим. Японлар ўзларига хос хоинлик ва сурбетлик билан кундузи чегарамизни бузиб ўтиб, еримиз томон босиб кела бошладилар. Биз, постда турган аскарлар, дарҳол командиримизга хабар бердик. Японлар атаксини қайтара бошладик. Етиб келган аскарлар кўмаги билан биз японларни чегарамиздан суриб чиқардик, чегарамиз олдида ўнларча япон солдатининг ўлиги қолди.

Мен Узоқ Шарқда хизмат қилган вақтларда япон босқинчилар тез-тез чегарамизни бузар, жангчиларимизни зўрлаб олиб кетиб, кийнаб ўлдираб эдилар. Аммо биз ҳар гал қутурган япон урушқоқларига қакшатқич зарба берар эдик.

Япон империалистлари билан узил-кесил ҳисоблашиш вақти келди. Энди Узоқ Шарқдаги уруш ўчоғини ҳам битиришимиз ва халқимизни уруш хавфидан тамоман озод қилишга тўғри келди. Япон самурайларини тамоман тор-мор қиламиз, шарқ чегараларимизни тамоман хавфсизлантирамиз! Қутурган япон урушқоқлари совет қуроли кучини синаб кўражақлар!

Гвардиячи сержант Ф.Тиллаев

Отиш машқида

Яқинда бўлинмамизда пулемётдан отиш машқи ўтказилди. Бунга олдиндан катта тайёргарлик кўрилган эди. Машқда гвардиячи аскар Ҳамдам Ўлмасов, гвардиячи сержант Нуржонов ва гвардиячи аскар Ғиёс Суяркулов ўртоқлар аъло баҳога сазовор бўлдилар. Улар чин моҳир пулемётчи бўлишлари билан бошқаларга намуна кўрсатмоқдалар.

Гвардиячи сержант Мамат Исоқов

Суратда: Абдисаттор Нодиров, А.Жўраев, Ҳасан Абдижабборов, Нугманбек Қанкелдиевларга агитатор У.Султонов ўзбек тилида «Ватан учун» газетасини ўқиб бермоқда.

Старший лейтенант В.Руйкочев фотоси.

Эшнӣёзбобо ва Ойшакар

Ойшакар ўзининг қора кучукчаси билан шийпон ёнига келганда ҳамма маст уйқуда эди. Зарафшон бўйларида эсиб турган шаббода уларнинг юзларини силаб ором бахш этарди. Ойшакар оёқ учи билан юриб товушсиз бу ердан ўтди. Ухлаётганларнинг биронтаси ҳам уни сезмади. Кучукча эса гоҳ ўйноқлаб ундан илгари кетар, гоҳо нималарнидир

хидлаб орқада колар эди. Улар шийпондан ярим километрча юргач иш жойига етдилар. Кучукча майсалар нам бўлганидан ётгиси келмай тўрт тарафга қараниб тикка турди. Далада ҳеч ким йўқ. Дарё бўйларида бў-рилларнинг увиллагани ва кучли селобнинг шовиллаши эшитиларди.

Ойшакар салкин ҳавода завқ билан ишларди. Унинг вафодор кучуги эса ҳеч ёққа силжидмай гўё муҳим бир вазифани бажараётгандай гердайиб турар, баъзан йўғон товуш билан хуриб қўярди. Ойшакар кетманни узлуксиз ҳаракатга келтириб, қатор орасида тез илгари силжиди. У ҳеч нарсани ўйламас, ҳаёли фақат тезроқ ва унумлироқ ишлашда эди.

Вақт сезилмай ўтди. Ойнинг олтин шуълалари ўрнига тонгнинг кумуш нурлари далага ёйила бошлади. Ойшакар қўтарилган кетманини зарб билан ерга урди-да, эгилиб кетган гўза ниҳолини тиклаб тагига тупроқ солди. Шу вақт унинг эсига жангда яраланиб йиқилган эри – севгани тушди. У соғинган оташин юрак билан «ух» дедию кетмонга суянганича уфққа қараб қолди. Аммо бу ҳолат узоққа чўзилмади. Кўнглига ёруғлик берадиган янги туйғулар уни чулғаб ола бошлади. «Ўлмасе келиб қолар», – деди ўзига ўзи. Фидокорона меҳнат билан орттирган обрўйи ва давлати, йигитни хурсанд қилиш учун зарур бўлган ҳамма нарсани тайёрлаб қўйгани эсига тушиб қувонди. У мағрур бошини баланд қўтариб атрофга қаради. «Мана, – деди ўз-ўзига, – бутун колхоз даласида фақат мен, менадан эрта турган киши йўқ». У ширин ҳаёлга ғарқ бўлиб турган шу пайтда узоқдан Эшнӣёзбобонинг «хай, баракалла» деб хўкизларга урган хушодами эшитилди. Ойшакар завқланиб кулиб юборди. «Қурғур чол менадан ҳам эрта турганга ўхшайди. Агар 70 яшар шу чол мусобақада менадан ўтса, нима бўлади?» У кўнглида тўсатдан пайдо бўлган бу сўроққа жавоб топишга улгурмай кетмонни ҳаракатга келтирди.

Тонг ёришиб, одам одамни қўрадиган вақт бўлиб қолди. Колхозчилар далага келиб ишга тушдилар. Ойшакардан кейин келган звено аъзолари илдам ишлаб унинг кетидан етишга интилдилар. Қуёш найза бўйи қўтарилди. Кишиларнинг пешанасидан аччиқ тер қуйила бошлади. Шу вақт юпқа бир қат қўйлак ҳам худди пахталик тўндёк оғирлик қилмоқда эди. Қуёшнинг кучли ҳарорати ва чарчаганлик натижасида одамларда дам олишга иштиёқ туғила бошлади. Занг урилди. Звено аъзолари нонушта қилиб олиш учун дала шийпонига йиғилдилар. Яхна гўшлар майдаланиб, чой шопирилатган вақтда Эшнӣёзбобо ҳам хўкизларини олдига солиб шийпон ёнидан ўта бошлади. Ойшакар у билан мулоқот қилгиси келди.

– Овқатга марҳамат, бобо!

– Хўш, хўш, кампир кутаётгандир, кечикиб қоламан.

Зухра қош-қовоғини чимириб гапга аралашди:

– Бу қанақа киши, қизларни демай, оғзида битта тиши йўқ кампир томонга шошилади.

Бобо қаҳқаҳа отиб кулиб юборди ва хўкизларнинг жиловини тортиб тўхтатди.

– Ёшлиқда берган қўнғил ажралмас бало бўлур, қизим...

Қизлар кулишди. Ойшакар яна гапга аралашди:

– Ҳазил-ҳазил билан баҳс бойлашдингизу, мана, энди чарчаб қолипсиз.

– Унчалик эмас, қизим.

– Барибир менден ўзолмайсиз.

– Ҳали кундуз энди бошланди. Кечкурунчага қўрамиз.

Зухра чолга яқинлашиб борди:

– Ёшлар билан ҳазиллашманг.

– Ҳазиллашганда нима бўлар эди?

– Чарчаб қоласиз.

Чолнинг лабларига яна кулги келди. Қизлар эса қаҳқаҳа урдилар.

– Ёшларда куч кўп бўлса, чолларда тажриба мўл, қизим.

Бобо жиловни қимирлатди. Хўкизлар юра бошлади. Мархабо бир парча гўштни бир бурда юмшоқ нонга ўраб чолнинг кетидан югурди ва етиб унинг оғзига тутди. Чол гўшт билан нонни тамшана-тамшана илгарилари. Аввалроқ овқатланиб бўлган ёшлар ашула ва ўйинни бошлаб юбордилар. Кампирларнинг баъзилари аччиқ чой ичмоқда, баъзилари эса чўзилиб ётиб ашулага қулоқ солардилар. Ишга занг урилди. Ҳамма бирин-кетин жойидан қўзғалди. Ёшларнинг ҳаммаси чопиқда эди. Фақат жуда кексайиб қолган, шундай бўлса ҳам, уйда ётгиси келмаган кампирлар гўза қаторларига маданий ўғит сепмоқда эдилар. Чол ҳам қайтиб ишга ўтди. Қуёш тобора қизитмоқда. Фақат Зарафшон тўлқинига қанотларини тегизиб учган енгил шаббода баъзан эсиб келиб терлаб ишлаётган кишиларга ором беради. Шу хилда иш қош қорайгунча давом этди. Ойшакар нормани икки ярим баравар, Эшнӣёзбобо эса (культивацияда) икки баравар ошириб бажарди. Ойшакарнинг иш сифати яхши. Бобоники эса аъло баҳоланди.

Саид Назар, Иштихон район «Зарафшон» колхози

Суратда: Ўқувчи ёш ўзбек қизлар қироатхонадан китоб олмоқдалар. ЎзТАГ фотоси.

1945 йил 21 АВГУСТ, 10 (323)-СОН

Шу кеча-кундуз

Тебран, қаламим, тўхтама ҳеч шу кеча-кундуз,
Мен шеър ёзай, қуйласа чолғу кеча-кундуз,
Қалбимга солиб завқ ила туйғу кеча-кундуз,
Кўз йўлга қарар, лаб тўла қулғу кеча-кундуз,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Гулишан безану тезда пойандозлана кўрким,
Ой бирла қуёш нури ила парвозлана кўрким,
Санъат тузаниб, соз ила ҳам созлана кўрким,
Гулёри ясан, соат ила шахнозлана кўрким,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Берлингга тикиб шаън ила байрогини дўстлар,
Талқон қилишиб ёв танию тогини дўстлар,
Қайтар соғиниб юртини, гулбогини дўстлар,
Йўқлаб менидек улфати-ўртогини дўстлар,

Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Дўстларки: жигаргўшаларим, кўздаги нурим,
Келмоқда эмиш шаъну шараф, фахру гурурим,
Илҳомим учун манбаиму дилда игуурим?
Муштоқи ўзим, мунтазири уйдаги тўрим,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Етсун бу хабар ёри вафодорига тезроқ,
Ёзган хатида ишқига иқрори тезроқ,
Хобида кўриб ҳар кеча бедорига тезроқ,
Муштоқ падари ҳам онайи зорига тезроқ,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Мағрурлан, элим, рус элининг ёнидадурсан,
Доҳий ҳамаср ҳам унинг давронидадурсан,
Номинг кишилиқ тарихи, довонидадурсан,
Бўлдинг бу улуг жангда, шараф-шонидадурсан,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Бог мева, чаман гул била тўлсин, тоша қолсин,
Шаббодада барг силкинишиб ўйнаша қолсин,
Ёрларга етиб мужда, чиқишига шоша қолсин,
Ўйнаб юраги, шавқи фалакдан оша қолсин,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

Дунё, ошиқиб мардларимиз номини тингла,
Алпомиши, Гўрўғлию Баҳромини тингла,
Ғолибларимиз қайтиши, айёмини тингла,
Бергучи садо, майга тўла жомини тингла,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.

*Етдинг яна сог, ўлка, согинган йигитингга,
Оч энди қучоғ, ўлка, согинган йигитингга,
Гул дастала бог, ўлка, согинган йигитингга,
Етмас гаму доғ, ўлка, согинган йигитингга,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.*

*Кўнглим кўтариб қилди хабардор келишидан,
Мазмунда зўр, кўпгина гап бор келишидан,
Ағёрима кўп етгуси озор келишидан,
Собирга қувонч ўтди букун ёр келишидан,
Жазм ўлди висол базми учун бу кеча-кундуз,
Ҳижрон тугалиб, битти қоронғу кеча-кундуз.*

Собир Абдулла

Суратда: Стариший сержант А.Чубанидзе ва младший сержант Г.Нарзиев. Капитан С.Баранов.

1945 ЙИЛ 24 АВГУСТ, 11 (324)-СОН

Рига шаҳри учун бўлган жангда

1941 йил баҳор ойлари, ўзбек халқи фарзандлари қаторида мен немис босқинчилардан Ватанни ҳимоя қилиш учун фронтга келдим. Ўша кезларда бизнинг дивизиямиз Калинин областида немис-фашист армиясига қаттиқ зарба бериб суриб бормоқда эди.

Кейинроқ дивизиямиз зиммасига Ржев шаҳрини озод қилиш вазифаси юклатилди. Хужум олдидан бир неча кунлар тайёрландик. Кейин Ржевни штурм билан эгалладик. Ўшанда олий бош қўмондон буйруғида дивизиямизга Ржев номи бериб, ҳамма жангчи ва офицерларимизга ташаккур эълон қилди. Ўшалар қаторида менга ҳам.

Дивизиямизнинг шонли традицияси катта. У немислардан кўп шаҳар ва қишлоқларни озод қилди. Олий бош қўмондоннинг буйруқларида кўп марта болалар зикр этилди. «Ленин» ва «Қизил байроқ» орденлари билан мукофотланди. Шундай дивизияда хизмат қилиб фахрланмай бўладими киши?

Рига шаҳрини озод қилиш учун бўлган жанглarda биз – 21 киши душман орқа томонига ўтиб бўлинмамиз жангчиларининг илгари силжишига халақт берган немис станокли пулемётини расчёти билан қириб ташладик. Бундан ташқари, 4 немисни отиб ўлдирдик. Биз немис офицерини асир қилиб келтирганмиз.

Калинин областидан Болтиқбўйигача етиб келгунча 9 мартаба ярадор бўлдим. Қўмондонлик жанговар хизматларимни юксак баҳолаб II даражали «Ватан уруши» ордени, «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан тақдирлади. Сержант унвони беришди.

Урушда кўп тажриба орттирганман. Ўша тажрибаларимни янги келган жангчиларга кунт билан ўргатмоқдаман.

Сержант Қурбонбой Файзуллаев

Тартиб учун

Армиямизнинг уставлари ҳар бир жангчидан юксак интизом ва уюшқоқлик талаб қилади. Бу аскар ҳар қачон ва ҳар ерда жанговар ишларда ва кундалик ҳаётда намунали бўлиши керак демасдир. Мен ҳозир аскарнинг ташки қиёфаси, унинг юриш-туриши ҳақида гапирмоқчиман.

Фронтда немисларга қарши олиб борилган жанглр вақтида ҳам бизнинг гвардиячи бўлинмада жангчилар гимнастёрка ва шимларининг тоза бўлишига, этикларнинг ихчам ва мойланган ҳолда сақланишига, соқол ва сочларни вақтида олиб туриш ва, умуман, кўркам кўринишли бўлишига катта эътибор берар эдилар. Ҳозир командирларимиз бу соҳада янада қатъий талабларни қўйдилар. Бўлинмада «Озодалик бурчаги» ташкил қилинди. Бу ерда ҳар доим тугмачалар, нина, ип, оппоқ ёқачалар – ҳаммаси тахт. Старшинамиз этик тозалаш учун ҳам жой кўрсатди.

Гвардиячи сержант М.Қиличбеков

Моҳир пулемётчи

Гвардиячи аскар Ғиёс Суяркуловнинг жанговар ўтмиши жуда мароқлидир. У станокли пулемётнинг нишонловчиси бўлиб ишлайди. Ўртоқ Суяркулов ўн мартабалаб жангларга қатнашган.

Гвардиячи аскарининг моҳирона муваффақиятлари қўмондонлик томонидан тақдирланди. У «Қизил юлдуз» ордени, «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотланган.

Суяркулов станокли пулемётни мукамал ўрганиб олган ва уни ҳар қандай шароитда моҳирона ишлата билади. Ҳозир ўртоқ Суяркулов ўз билим ва тажрибаларидан жанговар ўқишда фойдаланмоқда.

Гвардиячи аскар А.Юнусов

Ўша вокзал

*Якун қилдим: кўз ёшларига
Икки боис бор экан, асли:
Бири – ғамгин айрилиқ, бири –
Шодлик тўла учрашув фасли.
Хотирамда сени жанг сари
Шу вокзалда қузатган дамлар.
Шунда тўқди кўз ёшларимни
Юрагимни кемирган ғамлар.
Билар эдим, улуг Ватанга
Шараф эрур бўлмоқ мулозим.
Сенинг элга содоқатингни,
Мардлигингни билар эдим мен.
Улуг жангга йўллар эканман,
Сенга зафар тилар эдим мен.
Ёвни енгиб, соғ ва саломат
Келишингга ишонар эдим.
Ой боргину омон кел, доҳий
Мадад қилсин жангларда дедим.
Аммо сени Фарбга шу ердан
Тўрт йил бурун қузатганимда
Юзимдан ёш йўргалаб, бирдан
Олов пайдо бўлди танимда.*

*Мана энди дил тўла севинч,
Пешвоз чиқдим сени кутгали,
Қўлларимда даста-даста гул
Ҳурмат билан сенга тутгали.
Мана ўша ошно вокзал,
Ўша перрон... кутаман сени.
(Кўришганда йиғлаб юборсам,
Қизартирма йиғлоқ деб мени...)
Яқинлашар поезд овози
Юрагимга солиб ҳаяжон.
Сочилишга тайёр турибди
Кўз ёшларим... жўш урмоқда қон...
Поезд тўхтаб, вагондан тушдинг,
Қучоқлашдик сўзсиз ва узоқ.
Тилла пагон, орденларингга
Томчилади кўз ёшим... фироқ
Тамом бўлди... бу қайноқ ёшлар
Шодлик ёши, учрашув ёши.
Иккимизнинг қалбимиз ҳам
Қиздиради зафар қуёши.
Энди билдим, кўз ёшларига
Икки нарса боис бўларкан:
Ё ҳижрон, ё висол чоғида
Нурли кўзлар ёшга тўларкан.*

Ҳўғун, Тошкент

1945 ЙИЛ 28 АВГУСТ, 12 (325)-СОН

Икки мерган

Жанглар эпизодидан

Снайперчи аскар Райимжон Султонов госпиталдан қайтиб келди. Келиши биланоқ ўз командиридан тезда «ов»га юборишини сўради у.

– Шошма, яна бир уч-тўрт кун дам ол, сўнгра чиқаверасан «ов»га, – деди командир.

– Бирор соат ҳам бекор ўтиргим келмаяпти. Тўрт мартаба ярадор бўлганман, ўша тўкилган қонларим учун душмандан қасос олгим келади, – деб талабидан қайтмади Райимжон.

– Райимжон «ов»га чиқадиган бўлди. Старший лейтенант Бондаренко, «ов»га икки киши бўлиб чиқасизлар, – деб унга шерик берди.

Шериги киз эди. Райимжон «бу нимаям қилар эди жангда» деб ўз ичида хафа бўлди.

Султонов Ватан уруши бошланганидан буён жанг майдонида юрар, аммо ҳалигача биронта снайпер кизни кўрмаган эди. Тўғри, фронтда кизлар кўп, Райимжон кўрган кизлар ҳаммаси ҳамшира ва алоқачи бўлиб ишлар эдилар. Ҳозир рўпарасида турган оптикали милтиқли снайпер кизни кўрганда анча кизариб қолди...

Қиз ўз исмини айтди-да, «танишиб кўяйлик» деб Райимжонга қўлини узатди. Бу киз ротага янги келган Рая исмли киз эди.

Рая ўрта бўйли, семизгина, оқ юз, қора сочли эди. У аввал ротага келганда командир ва жангчилар ҳам «бу ёшгина киз жанг мушкулликларига бардош беролмайди барибир» деб ўйлаган эдилар. Аммо Рая чидамли, пишиқ, эпчил эканлигини исбот қилди. Узоқ оғир юришларда, қаттиқ жангларда эркаклардан қолишмади, снайперлик ҳунарини пухта ўрганди. Рая қувноқ, гапга чечан киз, кўп ҳазиллашаверган йигитларга қараб:

– Нима кўп? Йигитлар кўп... Ўзингни кўрсатма, амалий ишингни, мардлигингни кўрсат менга, – дер эди.

Баъзи бир жангчиларни отиб нишонга тегдиролмайсан-у, яна кизларни пойлайсан деб масхара ҳам қилиб қўяр эди.

Райимжон шериги киз бўлганиданми, кўнгли тўлмади, «ов»да йўлим бўлмайди деб ҳам гумонланди.

Райимжоннинг бу фикрини билиб олгандек:

– Жўжани кузда санайдилар, – деб рус халқи мақолини гапириб илжайиб қўйди Рая.

Ўша кун «ов»га чиққанида Райимжон уч немисни отиб ўлдирди. Рая қуруқ қайтди. Аммо анча вақтлар ўтгач Райимжон Рая ҳақидаги ўз фикрлари нотўғри эканини англади. Қиз бўлса ҳам, ҳеч қандай йигитдан бўш келмаслигини исбот қилди.

Райимжон каби Рая ҳам душманга нафратли эди. Унинг жонажон Белоруссиядаги ота-она ва оға-иниларига немислар кўп азоб-укубатларни кўрсатганлар, ўлдирганлар, тирик қолганларни эса Германияга қулликка ҳайдаб кетган эдилар. Шунинг учун ҳам Раядаги душманга бўлган нафрат жудаям катта ва раҳмсиздир.

Икки мерганнинг «ов»дан қуруқ қайтган куни бўлмади. Нишонга олинган немисни қайта юбормадилар. Икковларининг ҳам шахсий дафтарига ёзилган қасос олиш ҳисоби кун сайин ўса борди.

1945 йил баҳор чоғи Райимжон ҳамда Рая икковлари отиш позициясида ётганларида 20 дан кўпроқ немис итваччалар қарши атака ясадилар. Икки мерган шошмасдан гранаталарни сошлаб жангга тайёрланди.

Немислар яқин келганларида икки мерган тошбўрон ўт очди. Улар жуда моҳирона ниқобланган эди. Бу жойдан ўқ чиқишини кутмаган немислар жуда шошиб қолдилар. Жанг ярим соатларча давом этди. Рая ва Райимжон гоҳ гранаталарни ирғитиб, гоҳ ўт очиб то ортларидан ёрдамчи куч етиб келгунигача немисларни ортиқ олға бостирмадилар. Шу жангда Райимжон 12 немисни, Рая эса 9 немисни жаҳаннамга жўнатди.

– Ана шу жангда иккаламиз ҳам ярадор бўлдик. Рая қаҳрамонларча курашди. Госпиталга кетишим билан мен уни қайтиб кўролмадим. Шерюрак, ажойиб киз эди, – деб эслаб қўяди Райимжон.

Бундан бир йил аввал Райимжон Ғарбий Двина дарёси бўйларида жанг қилди. Бўлинма хужумга ўтганда ўз отделениесини ҳаммадан бурун олға бошлаб бориб, мардларча немис траншеясига бостириб кирди ва бутун бўлинманинг ғалаба қозонишини таъмин этди. Райимжон ўзи яна тўртта немисни ўлдирди.

Келгуси куни Райимжон Султонов десантчилар сафида жанг қилди. Танк душман ичкарасига кириб кетди. Десантчилар эса чаққон ҳаракат қилиб немис батареясини йўқ қилдилар. Жанг тобора кизиди ва кучайди. Десантчилар командири сафдан чиқди. Райимжон ташаббус кўрсатди. У командирликни ўз зиммасига олиб жангчиларни олға бошлади. Жангчиларимиз гитлерчиларни қириб ташладилар.

Ўзилиб ўлиб ётган кўкимтил аблаҳларни кўрганда Райимжоннинг қасосли дили ором олар ва шодланар эди. Аммо у «душман узил-кесил тор-мор бўлмагунча менинг қасос олиш ҳисобим тамом бўлмаяжак» дер эди.

Суратда: Ватан уруши ветерани сержант Қурбонбой Файзуллаев. **Капитан С.Баранов фотоси.**

Шаркий Пруссияда сўнгги урушларда Райимжон яна катта маҳоратлар кўрсатди, у яна ўнларча немисларни қириб ташлади. Қаҳрамоннинг кўксида «Қизил юлдуз», «Шухрат» орденлари ва «Жасурлиги учун» медали яшнаб турмоқда.

Муқаддас тупроғимиз душмандан тамомила тозаланди. Берлин ушуга ғалаба байроғи тикилди.

Капитан А. Турумбетов

Отделение командири

Жонажон Ватанига қайтиш олдидан демобилизация қилинган гвардиячи сержант Ўлмасов рота командирининг олдига борди. Келажакдаги планлари ҳақида сўзлаб, сўнг асосий масалага кўчди. Рота командири унга ўзига битта ўринбосарни танлаб қўйишни топширган эди.

– Менинг ўринбосарим бўлиб қолишга Исақов арзийди деб ўйлайман, – деди у. – Исақов ёш жангчи, аммо пишиқ ва жиддий, командирлик қилолади. Погонига ефрейторлик белгиси бекорга тақилиб қўйилди дейсизми ахир?

Рота командири гвардиячи сержантнинг фикри билан келишди. У ҳам ўзи кўпдан Исақовни кўздан кечириб, синаб юрар эди. Унинг тиришқоқлиги ва журъатлилигини пайқаб билар эди.

Шундай қилиб, ефрейтор Матжон Исақов отделение командири бўлиб қолди.

У ишга ишонч билан киришди, аммо аввалги отделение командири қандай ишлаган бўлса, ўшанга қараб иш қилди. Унда ҳеч қандай ёмонлик йўқ, гвардия сержанти Ўлмасов рота бўйича энг яхши отделение командирларидан бири эди. Унинг кўксида ярқиллаб турган тўртта медаль кўп жангларда қатнашган ботир ва мохир ҳарбий эканлигидан гувоҳлик берарди.

Отделениега командирлик қила бошлаган биринчи кунлардан бошлаб Исақовга ўз ихтиёрича ечишга тўғри келган қатор саволлар туша бошлади ва у масалаларни ечишдан аввал ефрейтор ўз-ўзидан ўйлаб агар менинг ўрнимда Ўлмасов бўлганида қандай қилар дер эди.

Отделениеда турли – ёш ва тажрибали қизил аскарлар бор. Уларнинг ҳар бирига алоҳида муомала қилиш, ҳаммасини ҳам жанг моҳирлари қилиб тайёрлаш керак. Командир қатъий талаб қилиши, уни жангчиларнинг сўзсиз бажариши, ўқишнинг муваффақиятли бўлиши ана шунда

дер эди Ўлмасов. Исақов эса бу фикрнинг ҳақиқат эканлигини ўз шахсий тажрибаларидан синаб кўрди.

Командирнинг талабчанлиги кучини Исақов отделениега келиши биланок тез сезиб олди. У чоқ у яқиндагина армия сафига чақирилган, тажрибасиз қизил аскар эди. Биринчи кунёқ уни отделение командири винтовкасини ёмон тозалаганлиги учун қаттиқ қизартириб қўйди. Бир соатдан сўнг гвардия сержанти винтовкасини қайта тозалаганлигини ҳам текшириб кўрган ва нима учун армияда тартиб-интизом бўлиши кераклиги масаласини муфассал гапириб берган эди.

– Ялқовлик учун яхшилик кутмангиз, – дер эди гвардия сержанти. – Тартиб-интизомсиз жангчи урушда ўзи ҳалок бўлади ва ўз бурчини бажаролмайди.

Бу гапларни Исақов ёд этиб олган эди. Гвардия сержанти энг аввал ўзига ўзи қаттиқ талабчан бўлишни ўйларди, у меҳнат билан ҳар вақт ва ҳамма нарсадан илғор бўлишга эришган эди. Гвардиячи сержанти Ўлмасов аъло страевик, отувчи, никобланиш моҳири, ажойиб граната иргитувчи ва пиёдалар қуролининг билимдони бўлиб, жиддий бошлик ва жонажон дўст эди.

Шунинг учун ҳам гвардия сержантини жангчилар яхши кўрар ва ҳар соҳада ўшандай бўлишга тиришар эдилар.

Ефрейтор Исақов устав ҳамда қурол-яроқ, аслаҳа низомларини ёмон билмас эди. Аммо унинг зиммасига отделение командирлиги тушгандан кейин у ўзининг ҳали жуда кам билганлигини англади ва ҳар бир бўш вақтини ўз устида ишлашга, ўқиб-ўрганишга сарфлади. У ҳар қандай дарсга пухта ва катта тайёргарлик кўриб келади. Унинг отделение-сида ўтилган ҳамма дарслар юқори даражада қизиқ ва самарали бўлиб ўтади. Қисқа вақт ичидаёқ жангчилар янги ўз отделение командирини севиб қолдилар. Улар одат ва ҳаракатларида ўз командир отделениесига ўхшашни истайдилар.

Исақов тартибсиз, бўшанг жангчиларга жиддий чоралар қўлланади, аммо иш кўрсатган, яхши жангчиларни мақтаб тарбия қилишни ҳам яхши билади. Бугдай тажриба натижасида ҳозир Исақов отделениеси бузилмас темир интизомга эгадир.

Исақов билан хайрлашаётиб гвардия сержанти Ўлмасов:

– Отделение командири номига сазовор бўлгайсан деб ишонаман, – деган эди.

Ефрейтор Исаков ўз тарбиячиси ва дўстининг ишончини оқлади. Унинг отделениеси жанговар ва сиёсий тайёргарликнинг ҳамма турларидан рота бўйича энг олдинда бормоқда.

Лейтенант Улуг Раҳимов

Йигирма немисни ўлдирган баходир

Эргаш Тиллабоев Болтиқбўйи республикалари – Литва ва Латвияни немислардан озод қилиш жангларида мардонавор курашди. Латвия ерларида бўлган бир жангда ўртоқ Тиллабоев танҳо ўзи 15 немис солдати-ни асир қилиб олиб келди.

Рига шаҳри учун бўлган жангда автоматидан отиб 5 немис солдати-ни жаҳаннамга жўнатди. Қўмондонлик ўртоқ Тиллабоевнинг ботирлигини эътиборга олиб уни «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан мукофотлаган.

Тиллабоев интизомли жангчи, у фронтдагидек дала машқларида ҳам жонбозлик кўрсатмоқда. Машғулотларга жуда актив қатнашади. Натижада ўртоқ Тиллабоев найзобозлик ва чопиш машқларидан аъло баҳо олди.

Аскар Ўтаб Қиличев, III даражаси «Шуҳрат» ордени кавалери

Кутгани чиқди

*Йўқ, бўлмас, бормаيمان дедию хотин
Хизматини тамомлаб чиқди кўчага.
Кун тикка, ҳаво дим, у ҳар қадамда
Дуч келди висолга шошган тўдага.*

*Безалган машиналар учар тизилиб,
Гулдаста кўтарган қизлар беҳисоб.
Қизил байроқларда, шод чехраларда
Висол айёмига чорлаган хитоб.*

*Қўл силкиб жилмайди уларга қараб,
Жонлангандай бўлди қайғули юзи.
Жадал уйга қайтди. Эшикни очиб
Эри сурагида тўхтади кўзи.*

*Узоқ тикиб қолди гўё суратни
Биринчи кўргандай ўз ётоғида.*

*Зулфия
(1915 – 1996)*

*Ўксиб-ўксиб боқди кўзини узмай,
Икки томчи қотди оқ яноғида.*

*«Нечук сенга бўлган пок муҳаббатим
Шунча тез фироққа бўлди гирифтор?
Жонлар берар эдим ҳар нафасига,
Мен ҳам сенинг билан кўришсам дийдор.*

*Мана, толдирғучи ва аччиқ ҳижрон
Тамом ёнди зафар алангасида.
Неча йиллар кутган муҳтарам висол
Ярқирар Тошкентнинг бўсағасида.*

*Букун қайтиб келар элнинг мардлари
Элнинг келажасин сақлаб қолганлар,
Азиз тунроғини, бахтини севиб,
Эркин машғал қилиб тунни ёрганлар.*

*Букун қайтиб келар қардош элларни
Немис занжиридан озод этганлар.
Шулар парчаланган арслон танангни
Опицлаб қирғоқдан олиб ўтганлар.*

*Шулар гўринг тўла нур бўлсин дея
Иссиқ қўллар билан ташилаган тунроқ.
Сўнгра қаттиқ жанглар, зўр бўронларда
Шу ер, шу қишлоқни ёвдан этган пок.*

*Букун шулар қайтар – Ойгулнинг эри,
Ботирнинг дадаси қайтади голиб.
Чиқмасам бўлмайди – бутун элда тўй,
Қуш ҳам тинчий олмас инида қолиб».*

*Кўзни чирт юмдию силкди бошини,
Хотин тетик юриб чиқди эшикка.
Самода янграйди марҳабо куйи,
Қуёш чарақлайди тепада тикка.*

*Қўлда қайчи билан кирди гулзорга
Ҳали узилмаган гуллар оралаб.
Қош ўртасин ёнди марварид реза,
Гулдан даста қилди танлаб-саралаб.*

*Хотин шошилади – қучогида гул,
Ўғлини етаклаб чиқди кўчага.
Чиқдию дам ўтмай кўшилиб кетди
Висолга ошиққан қувноқ тўдага.*

Зулфия

Ғолиблар келди

31 июль кечаси Тошкент вокзалининг кенг майдони гулдасталар билан безатилган машиналарга тўлди. Ҳамманинг кўзи йўлда. Кексалар, ёшлар, тўрт йилдан бери куёвининг йўлига кўз тиккан келинчақлар перронни тўлдирганлар.

Шу вақт радио карнайидан куйидаги сўзлар жаранглади: «Ғолибларни олиб келаётган Москва – Тошкент поезда иккинчи йўлдан келмоқда!»

Бирпасда вокзал сатҳи жонланиб кетди. Ноғора, карнай-сурнай овозлари янграб кетди. Тунда олов кўзларини яркиратиб келаётган паровоз қисқа муддатли гудокдан сўнг салобат билан тўхтади. Гулдасталар кўтарган кутувчилар вагон эшикларига ёпирилдилар.

8-вагоннинг эшигидан энг биринчи бўлиб старший лейтенант Убайдулла Алимов тушди. Алимов урушдан илгари Сурхондарё областининг Бойсун районида ишлар эди. У Ватан уруши йилларида қаҳрамон жангчиларимиз қаторида маккор душманни Москва остонасидан қайтариб, то Одер бўйларигача қувиб борди. Ҳозир у қаҳрамонона хизматларини яқунлаб, Тошкентга – бола-чақаларининг олдига қайтиб келди. У ўзига қараб югуриб келаётган гул кўтарган ўғлини бағрига босди.

Унинг кетидан жангчи Тожибой Йўлдошев чиқди. У 1942 йилдан бери жанг қилиб, жанговар хизматларини Берлингача босиб ўтган жанглари билан яқунлади.

Музыка ҳамон ажойиб маршни чалишда давом этади... Ҳамманинг юзида шодлик белгилари.

Жанговар қурол, йигитлик жасорати, мардлик билан ўз бахтини ҳимоя қилган, ўз юртига таҳдид қилаётган маккор ёвни қайтарган, Берлин устига ғалаба байроғини тикканлар майдонда саф тортди.

Тошкент гарнизони ҳарбий комендатининг вакили старший лейтенант Чебет Тошкент шаҳар партия комитетининг вакили ўртоқ Кузнецовга рапорт берди.

– Бугун Москва – Тошкент поезда билан армия сафидан бўшаб келаётган 300 жангчи келди.

Ўртоқ Кузнецов саф тортган жангчиларни ғалаба билан табриклаб, қисқача нутқ сўзлади. Ғолиблар ўз уйларига қараб йўл олдилар.

(«Қизил Ўзбекистон»)

Ватан уруши инвалидлари ҳунар ўрганмоқдалар

Андижон шаҳрида очилган курсларда Ватан уруши инвалидларидан бир қанчаси шофёрликка ўқиб чиқдилар. Республиканинг бошқа шаҳарларида ҳам инвалидларни бухгалтерликка, колхоз ҳисобчилигига, тўқувчилик, этикдўзлик ҳунарларига ўргатиш курслари очилган.

1945 ЙИЛ 31 АВГУСТ, 13 (326)-СОН

Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш

Самарқанд областидаги бошланғич ва ўрта мактаб ўқитувчилари ҳозир тайёргарлик курсларида ўз маълумотларини оширмоқдалар. Ўзбекистон давлат университети, Ўқитувчилар институти ҳамда педагогика мактаби ҳузуридаги тайёрлов курсларида бошланғич ва ўрта мактаб ўқитувчилардан 700 киши ўқимоқда. 2 мингдан ортиқ ўқитувчи Самарқанд, Каттакўрғон, Жиззах педагогика билим юртларининг сиртқи бўлимларида таълим олмоқдалар.

Ўзбекистон Ёзувчилари союзида

Ўзбекистон Ёзувчилари союзи шу йилнинг охиригача учта бадиий альманах чиқаради. Бу альманахлардан Ўзбекистон ёзувчиларининг кейинги вақтларда ёзган янги асарлари – шеър ва дostonлар, очерк ва ҳикоялар, повест ва романлар, драматик асарлар ва илмий-адабий мақолалар босилади.

Альманахларга орденли шоир ўртоқ Уйғун масъул муҳаррир қилиб белгиланди. Редколлегия аъзолигига Ойбек, Шайхзода, Абдулла Қаҳҳор, Темур Фаттоҳ ўртоқлар тасдиқландилар.

Санъат янгиликлари

Муқимий номидаги Ўзбек давлат музыкали драма ва комедия театри Кальманнинг «Баядера» деган опереттасини сахнага чиқариш олдида турибди. Оперетта тексти орденли ёзувчи Абдулла Қаҳҳор ва шоир Миртемир ўртоқлар томонидан таржима қилинган. Оперетта режиссёр А.М.Арбенин томонидан постановка қилинмоқда. Саҳнани рассом Рифтан безатган.

Алишер Навоий номидаги Наманган область театри бу йил Островскийнинг «Сепсиз киз» деган драмасини сахнага қўяди. Пьесани республикада хизмат кўрсатган артист Раззоқ Ҳамроев постановка қилади.

Жанг тажрибаларим

Жанговар йўлим Сталинграддан бошланди. У кезларда фронтга янги келган кунларим бўлгани учун ҳарбий техникани ишлатишни яхши билмас эдим. Рус биродарларим менга ҳарбий техниканигина эмас, душманга қандай қилиб ҳамла қилиш ишларини ҳам ўргатди.

Сталинград учун бўлган жангларда чиникдим. Бой тажрибага эга бўлдим. Сталинградда немисларга ўнғарилмас зарба берилгандан кейин жанг билан немисларни Болтиқ бўйигача қувиб келдик. Мен разведкачилик касбини эгалладим. Ўртоқларим билан кўп мартаба разведкага бориб қимматли ҳужжат ва малумот, асир олиб келдик. Разведкачилик иши ҳар бир жангчининг хушёр, чакқон бўлишини, ўзимизнинг қуролдан ташқари душман техникаларини ҳам жуда яхши билишини, жойи келганда миналарни зарарсизлантира билишини, хулоса қилиб айтганда, ҳарбий техниканинг ҳамма туридан фойдалана билишини талаб қилади. Бизга буни Ватан уруши тажрибаси ўргатди.

Рига шаҳри учун бўлган жангларда Шукур Холматов, Васильев, яна 5 жангчи — ҳаммаси 7 киши разведкага юборилди. Бизнинг вазифамиз чекинаётган душманни кузатиб бориш ва унга тўхтаб қолишликка имкон бермасликдан иборат эди. Биз бир қўл пулемёт, автомат, гранаталар билан қуролландик-да, вазифани бажариш учун жўнаб кетдик.

Немислар ҳамон чекинмоқда эди. Аксиға олиб, ўша кун қоронғи бўлди, йўлда биз немислар қолдириб кетган пистирмага йўлиқдик, улар бизни қаттиқ ўққа тутди. Биз ҳам ўт очдик. Жанг қизиқ кетди. Ўша пайт Холматовнинг пелемёти ишламай қолди. Холматов ҳовлиқибми ёки пу-

лемёт қисмларини яхши билмаганиданми, жангнинг қизғин вақтида, ким билсин, пулемёт тузаталмади.

Пулемётни тузатишни ўртоқ Васильевга буюрдим. Ўртоқ Васильев бориб пулемётни дарҳол тузатиб ота бошлади. Кейин билсак, стволга ўқ берадиган жойига патрон тикилиб қолган экан.

Холматов пулемётнинг қисмларини яхши билмагани учун тузата олмагани аниқланди. Агар Холматов пулемёти яхши ишлаганда, биз душманни таслим қилиб олган бўлар эдик. Жанг вақтида секунд ҳам катта роль ўйнайди. Пулемётнинг ишламаслигидан фойдаланиб немислар қочиб кетди.

Ҳарбий техникани яхши билмаслиги натижасида душман ўқидан кўп жангчилар ҳалок бўлган. Ҳозир жанговар таълим вақтида ҳарбий техникани икир-чикиригача пухта ўргансанг жанг файтида душманни кўп ўлдирасан.

Сержант Ўтаб Қиличев, III даражали «Шуҳрат» ордени кавалери

Янги музыка кадрлари

Тошкент давлат консерваториясини бу йил анчагина композиторлар, ашулачилар, дирижёрлар, чолғучи-музикачилар битириб чиқди. 18 битириб чиқувчига дипломлар топширилди. Булар орасида ашулачилардан Салима Хўжаева, Фаина Бродская, Йўлдош Каримов, композиторлардан Ватан уруши иштирокчиси Абдурахим Собидов ва Ғофур Қодиров, пианист Мильман, альтист Вайс, хор дирижёрларидан Клементьева, Гирина ва бошқалар бор.

(ЎзТАГ)

1945 ЙИЛ 7 СЕНТЯБРЬ, 15 (328)-СОН

Япон агрессорларига қаттиқ зарба берилди

Биз бундан тўрт ой мукаддам шонли армиямиз Иттифоқ халқларининг немис-фашист армиялари устидан қозонган ғалаба байрамини намойиш қилган эдик. 3 сентябрь куни ғолиб армиямиз Япония устидан қозонган ғалаба кунини шодиёна байрам қилдик. Биз, кекса авлод кишилари, бу кунни 40 йил кутдик ва, мана, ўша кун келиб етди. Бугун Япония ўзининг енгилганлигини бўйнига олди ва сўзсиз капитуляция актига қўл қўйди.

Армия немисларга қарши курашда кадровой, чиникқан, қудратли, кучли ҳарбий техника билан қуролланганини Япония устидан қозонган ғалаба билан яна бир қарра намоиш қилиб кўрсатди. Мен артиллерист эдим. Артиллерия қудратли, даҳшатли қурол. Немисларнинг Кенигсберг остонасидаги муҳофазасини артиллерия ўти билан ағдар-тўнтар қилиб юборганимиз ҳали эсимда.

Узоқ шарқли биродарларим ҳам ўша даҳшатли қурол билан японларга қақшатқич зарба берди. Ватанимиз шаънини курашиб сақлаб қолган Узоқ Шарқдаги қўшинларимиз ва Тинч океандаги ҳарбий-денгиз флотимизга шон-шарафлар бўлсин!

Аскар Ҳамдам Холиқов

Қувончимни айтолмай...

Армиямизнинг Япония агрессорлари устидан қозонган ғалабаси муносабати билан олий бош қўмондоннинг халққа қилган мурожаатини газетадан ўқиб бениҳоя хурсанд бўлдим. Қувончимни айтиб тамомлаёлмайман.

Босқинчи Япония устидан ғалаба кунини оз кунлар кутдик дейсизми? Ўша кутган кунимизни шодиёна байрам қилдик. Мен немисларга қарши курашда 5 мартаба ярадор бўлдим. Аммо тўккан қонларим беқорга кетмади. Немислар устидан ғалаба қозондик.

Энди иккинчи жаҳон уруши тугади. Мамлакатимиз халқлари тинч ва қувноқ ҳаёт кечиражаклар. Севикли давлатимизнинг ҳарбий ва иқтисодий қуввати янада ошажак. Биз ҳарбий билимларимизни ошириш учун таълим майдонларида машғулотларда ҳарбий техника фанини пухта ўрганамиз.

Аскар Очил Назаров, «Жанговар хизматлари учун» медалли

Истиқбол

*Минг тўққиз юз эллагинчи йил...
Боққа тушиди оқшом салқини,
Бир оқшомки, ором олиб дил,
Сурар эди ҳаёт завқини.
Гурас-гурас кезар эди халқ,
Кийганлари – шойи ва атлас.
Гўё оқшом чечакларга зарқ,
Товланарди нафас-банафас...
Мушакларнинг баланд парвози*

*Самони ҳам қўмарди гулга.
Музиканинг майин овози
Қўйиларди ёқиб кўнгилга...
Ўйин-қулги, юзларда ханда,
Болалардай, бари ҳам хурсанд.
Ана фонтан, ёнида гулзор,
Ўлтирипти мамнун, беозор
Оппоқ соқол нуроний чоллар...
Ўтирганлар ичида бу он
Бир басовлат йигит бор эди,
Жингала соч, тиллари бийрон.
Қизи билан бахтиёр эди,
Ота билан сўзлашарди қиз.
Саволлари қулдирар уни:
– Бу нимадир?
– Бу «Олтин юлдуз».
– Бу-чи?
– Қизим, «Ленин ордени».
– Дада, буни ким берган сизга?
– Буни берган ҳукуматимиз.
– Нима учун?
– Боғларимизга
Босиб келди немис ялмағуз...
Юрт бошига зўр қулфат тушиди,
Хавф остида қолди истиқбол.
Ёвга қарши ҳамма урушиди,
Ҳамма олди қўлига қурол.
Мен ҳам немис номли вабони
Тўпим билан тоза ҳам қирдим.
Сўнг... вабонинг уяси, кони –
Ўша бадбахт Берлинга кирдим.
Шунинг учун ҳукуматимиз
Қаҳрамон деб қўйди менга от.
Менга орден ва олтин юлдуз,
Сенга берди хушчақчақ ҳаёт.
Қучоқлади отани мағрур,*

*Юзи билан орденни силаб.
Телмурди-да атрофга масрур,
Отасига аста пичирлаб:
– Яхшиямки, сизлар ўшанда
Ўлдирибсиз ўша вабони! –
Деди қизча, юзида ханда,
Гулга қўмди мушак самони.
Минг тўққиз юз эллагинчи йил...
Боққа тушди оқшом салқини.
Бир оқшомки, ором олиб дил,
Сурар эди ҳаёт завқини.*

Темур Фаттоҳ

Фарҳод ГЕСи ва Мирзачўлни суғориш масаласи

Ўзбекистоннинг пахтачиликка бой учта воҳаси – Фарғона, Тошкент ва Самарқанд областлари ўртасида бепоён текислик кенг қулоч отиб ётади. У 800 минг гектарга яқин ғоят катта майдонни ташкил этади. Ҳали тўла ўзлаштирилмаган бу поёнсиз текислик Мирзачўл деб аталади.

Бироқ Мирзачўлни кишиларимизнинг иродасига бўйсундириш қийин деб ўйланса хато бўлар эди. Мирзачўл ўз тупроғининг серхосиллиги ва об-ҳаво шароитининг қулайлиги жиҳатидан ҳозирги гуллаб ётган пахтачилик воҳаларидан сира ҳам қолишмайди. Бу ерда фақат сув камчил, холос. Мирзачўлнинг қаерига сув берилса, у ер яшнамоқда. Унинг пахта далалари йил сайин мўл ҳосил бермоқда.

Ҳозиргача Мирзачўлда ҳаммаси бўлиб фақат 132 минг гектар ер ўзлаштирилган, холос. Бу суғорилгандан кейин фойдаланиши мумкин бўлган умумий ернинг бешдан бир қисминигина ташкил этади. Мирзачўл ерларини ўзлаштириш учун ғоят катта имкониятлар бор. Ҳозирги вақтда суғориш йўли билан яна камида 500 минг гектар ерни ўзлаштириш мумкин. Бу эса Ўзбекистон ва Қозоғистоннинггина эмас, балки бутун Иттифоқнинг халқ хўжалигига қўшиладиган катта ҳисса бўлажак.

Янги сув иншоотлари ҳозирги пайтда ўзлаштирилган ерларнигина эмас, балки бутун Мирзачўл бўшлиқларини суғоришни таъминлай олади. Фарҳод гидроэлектростанцияси ёнида сув берадиган янги бош иншоотнинг барпо этилиши Мирзачўлни ўзлаштириш ва уни гуллаб турган воҳага айлантириш ишига қўшиладиган қимматбаҳо тўхфа бўлади.

Мирзачўлнинг ўзлаштирилиши лозим бўлган ери – бири табиий

усул билан суғориладиган ва иккинчиси машиналар ёрдами билан суғориладиган икки территорияга ажратилмоқда. Табиий равишда суғориладиган жойлар 580 минг гектарни ташкил этади. Уларга учта жуда катта канал – Шимолий, Марказий ва Жанубий каналлар орқали сув берилади. Бу ҳар учала канал сув омборидан ва Фарҳод гидроэлектростанцияси шохобчасидаги сув бериб турадиган иншоотлардан сув олади.

Шимолий канал ҳозир Киров канали деб аталади. У янада кенгайтирилади. Қолган икки канални эса янгидан қуриш мўлжалланмоқда.

Мирзачўлнинг машина ёрдами билан суғориладиган қисми 70000 гектарга яқин ерни ўз ичига олади. У Мирзачўлнинг марказий қисмини ташкил этади. Машина ёрдами билан сув бериладиган қисми эса унча катта бўлмаган бир қанча каналлар орқали суғорилади. Уларга Шимолий, Жанубий ва деривация каналларининг насослари сув гидроэлектростанциясининг ва яна бир қанча кичик ГЭСларнинг электр қуввати билан ишлайди.

Ўрта Осиё республикалари тарихида машина билан суғориш усули биринчи марта ана шундай кенг миқёсларда қўлланилади. Ҳозиргача бўм-бўш ётган неча ўн минг гектарлаб ер электр қуввати ёрдами билан суғорилади. Пахта далалари суғориш соҳасида ҳозирги замоннинг илғор техникасига эга бўлажаклар.

Мирзачўлнинг бепоён далаларини суғориш вазифаси Сирдарёда мустаҳкам ва жуда катта сув омбори қуришни талаб этади. Неча миллиард кубометргача сув сиғадиган ҳажмда сув омбори барпо этиш керак. Сирдарёнинг Ленинобод ва Конибодом шаҳарлари ўртасидаги Қайроққум соҳили ана шундай сув омбори барпо этиш учун энг қулай жой бўлолади. Дарё бу жойда Исфара қирларини кесиб ўтади. Қайроққум тўғони ёнида катта сув омбори қуриш мумкин.

Қайроққум тўғони олдида сув ҳавзаси барпо этилади. Шундай қилиб, Қайроққум тўғони сув ҳавзасидан ташқари арзон баҳода неча юз миллион киловатт соатлаб электр қуввати ишлаб чиқаради.

Фарҳод гидроэлектростанцияси Мирзачўлни суғориш проблемасини ҳал қилишнинг калитидир. Бу калит ҳозир халқимизнинг қўлида. У Мирзачўлни сувга сероб қилиш учун битмас-туганмас имкониятлар очиб беради.

И.Д.Лебедев, «САЗВОДПРОИЗ»нинг бош инженери

1945 ЙИЛ 14 СЕНТЯБРЬ, 17 (330)-СОН

Солдатнинг жанговар йўли

Вафо Ҳамидов ўз эли Бухоро область Гиждувон районидан армия сафига жўнай туриб ўз ота-онаси, ёр-дўстлари ёнида шундай ваъда берган эди. «Сизларни ишонтириб айтаманки, мен ўз олдимга бурчимни шараф билан бажараман, немислар устидан тўла, узил-кесил ғалаба қилгунча курашаман».

Вафо Ҳамидов 1941 йил июль ойидан бошлаб Ленинград ва Болтик денгизи бўйларида жангларда бўлди, у Ленинград, Пушкин, Кенгисени, Выборг шаҳарлари учун бўлган жангларда актив иштирок қилди, кейинчалик немисларни Нарв, Талгин ва Эстония, Латвия, Литва учун бўлган жангларда қатнашди. Бу давр ичида Ҳамидов командирларнинг бир қанча раҳматига сазовор бўлди. «Ленинград мудофааси учун», «Жасурлиги учун» медали ва «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотладилар. Ҳамидов ҳозир ҳам ўзининг станокли пулемёти билан бутун машғулотларга актив қатнашиб, ўз тажрибасини бошқаларга ёймоқда.

Аскар Ботир Тиляков

Ўқишда ҳам илғор бўламиз!

Бўлинмада машғулотлар жуда завқли ўтмоқда. Жангчилар ва сержантлар машқларга пухта тайёрланиб, ғайрат билан ўқимоқдалар. «Шунча жанг қилиб ҳаммасини билиб олганмиз-ку. Яна ўқиш кимга зарур экан?» деган гаплар ва шундай маҳмаданачиликка сабаб бўлган қалтис кайфиятларга узил-кесил барҳам берилди...

Мана бир мисол. Бўлинмамиз «душман»га қақшатқич зарба бериб, унинг изидан дарёнинг ғарбий қирғоғига ўтди. Шу ўртада етиб келган янги кучларнинг ёрдами билан «душман» ўзини ўнглаб қарши ҳужумга ўтди. Шиддатли жанг анча давом қилди. Авиация ҳужуми натижасида алоқа симлари узилган эди. Дарёнинг нариги томонига ўтиб қўмондонликни ахволдан хабардор қилиш ва ўқ-дори келтириш зарур.

Батальон командири капитан Дрянников:

– Шу вазифани бажаришни ким бўйнига олади? – деди.

Мен дарҳол ўрнимдан туриб:

– Рухсат беринг, мен ўрнига қўяман! – дедим.

Капитан гимнастёркамдаги пушти ранг ва қизил тасмачаларни кўриб: «Олти марта ярадор бўлибсиз, дарё кенг, қийналиб қолармикин-

сиз?» – деди ташвишланиб. Жангчиларнинг кайфияти дарров ўзгарди, улар машққа юзаки қараш, енгилтаклик мумкин эмаслигини англадилар. Ҳамма комбатнинг ҳар қандай буйруғини бажаришга тайёр эди. Мен ҳам капитандан рухсат олиб вазифани ижро қилишга шошилдим...

Гвардия сержанти К.Файзуллаев, қўш орден ва қўш медалли

Машғулоти намунали ўтмоқда

Бизнинг взводда отиш ҳамда саф тайёргарлигидан машғулоти взвод командиримиз лейтенант ўртоқ Усмонов ўтказди. У отиш ёки саф тайёргарлиги темасида машғулоти ўтказар экан, жонли мисолларни Ватан уруши тажрибасидан олиб сўзлаб берди. Ундай мисоллар жангчиларни машғулотида жуда қизиқтиради.

Машғулотимиз жадвал бўйича тартибли мунтазам ўтмоқда. Натижада жангчилардан Марданов, Мусаев ва Саитбаев каби кўп ўртоқлар темалар бўйича яхши баҳо олмақдалар.

*Старший сержант Салимжон Ортиқов,
II ва III даражали «Шуҳрат» ордени кавалери*

Ўзбекистонни электрлаштириш

Ўзбекистонда электр станциялари қурилиши республикани юксак индустрия ва механикалаштирилган қишлоқ хўжалиги мамлакатига айлантиришнинг асосий факторларидан биридир. Электростанция иншоотлари қурилишининг асосий ишини Тошкентдаги «Чирчиқстрой» трести бажариб келади. Трест бошлиғи, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси А.Н.Аскоченский бундай дейди:

– Трестимизга уюшган қурувчилар ва монтажчилар коллективи Ўзбекистонда 7 та йирик гидростанция қурдилар. Булардан 5 таси улуғ ватан уруши йилларида қурилиб, Тошкент районидаги кучли мудофаа саноатини электр қуввати билан таъминланди.

Ҳозирги вақтда трест 10 янги гидростанция қурмоқда. Булар ичида Фарҳод ГЭС ҳам бўлиб, у ўзининг кучлилиги жиҳатидан Иттифокдаги қатта гидростанциялар орасида учинчи ўринни олади. Бўзсув каналида илгари қурилган гидростанциялардан ташқари яна 5 станция қурилади ва 2 таси лойиҳа қилинмоқда. Шундай қилиб, Чирчиқ тўғонидан Чинозгача бўлган 150 километрлик каналда бирин-кетин 15 гидростанция қатор бўлиб жойлашади. Кейинчалик бу қаторга яна бир неча гидростанция қуриш мумкин бўлади.

Ҳозирги янги катта гидротехника иншоотларининг лойиҳалари ишланмоқда. Булардан иккитасини мисолга келтирсак, биттасида Сирдарёда қуриладиган Қайроққум сув омборидир. Бу 5-6 миллиард кубометрлик иншоот Мирзачўлнинг анчагина қисмини суғоришга ва Сирдарёнинг пастки томонида яна 80 минг киловаттлик кучга эга бўлган гидростанция барпо қилишга имконият туғдиради. Ундан кейин Норин дарёсида 130 минг киловатт кучга эга бўлган қатор гидростанциялар қурадилар.

Ўзбекистонни электрлаштиришда ўзбек халқи баҳодирона ғайрат билан ишламоқда. Тошкент областининг меҳнаткашлари Салар ГЭС ва Қуйи Бўзсув электр станцияларини қурдилар. «Чирчикстрой» трести коллективи Оққовоқ 1 ва Салар станцияларини жуда тез муддатда, яъни бир йил ичида қурди. Электр станцияларини жадал усулда қуриш методлари Фарҳод қурилишида ва ҳамма ерда қўлланилмоқда.

Ўзбекистонда йирик гидростанциялардан ташқари саноат, район ва қишлоқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган кўплаб 100 та кичик электр станция қуриб олдилар ва бу йил яна 300 станция қурадилар.

Ўзбек халқи йирик, ўртача ва кичик электр станциялар қўрилишини амалга ошириш билан республиканинг қишлоқ хўжалиги ва саноатини қисқа муддатда электрлаштиради ҳам хўжалигимиз ва маданиятимизнинг янада гуллашини таъминлайди.

А.Вайнерман

*Сурагда: Ўзбек халқининг азиз фарзанди
Иноят Соатов.
Старший лейтенант
Б.Вдовенко фотоси.*

*Сурагда: Моҳир жангчи гвардия
оддий аскари Эргаш
Тиллабоев.
С.Баранов фотоси*

*Сурагда: Пулемётчи
гвардия сержанти
Фозилжон Тиллаев.
С.Баранов фотоси*

1945 ЙИЛ 21 СЕНТЯБРЬ, 19 (332)-СОН

Тажрибали солдат

Барат Ражабовнинг жанговар йўли Ватанимиз пойтахти жонажон Москва остонасидан бошланди. Армиямиз ҳужумга ўтганда ҳужум қилувчилар ичида бизнинг Барат ҳам бор эди. У немис босқинчиларни шонли қўшинларимиз билан бирга Смоленск, ундан кейин Витебск шаҳригача қувиб боришда қатнашди. Ўзбек халқининг ботир ўғли жанглarda ўз миномётидан отиб кўп немис жаллодларни қириб ташлади. Бундан ташқари, 5 немисни винтовкадан ҳам отиб ўлдирди.

Баратов ҳадемай отделениедаги жангчилар ўртасида интизомли, ботирлиги юзасида ўзини танитди.

Бўлинма командири унга сержант унвонини берди. Ҳукумат мукофотига тақдим этди. Кўп кунлар ўтмади, Барат «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Ўртоқ Баратовнинг бундан ташқари ҳам қаҳрамонлик ишлари кўп, жанг майдонида 4 бор ярадор бўлди. Кейинги кезлардаги жангдаги хизматлари учун Ражабовни қўмондонлик «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади. Унинг мағрур кўксидаги орден ва медаль ҳуснига ҳусн қўшган. Ўртоқ Ражабов Ватан олдидаги бурчини оғишмай виждонан бажарди. Ҳозир у Ватан урушида орттирган бой тажрибаларни ёш жангчиларга ўргатмоқда.

Шу билан бир қаторда, Баратов ўзининг илмий савиясини оширишга ҳам катта эътибор берган. Шу кунларда ўртоқ Сталин ҳужжатларини газеталардан бир неча бор ўқиб чиқди. Ўша темага доир кўп лекцияларни тинглади.

Аскар Ашурбой Йўлдошев, «Жасурлиги учун» медалли

ЖАНГОВАР ТАЖРИБА – СЕНИНГ ЎҚИТУВЧИНГ

Тажрибали солдат жангчиларни ўқитишда командирнинг ёрдамчиси бўлиши керак

Ватан урушида майда бўлинмаларга командирлик қилган сержантлар состави ғоят катта роль ўйнади. Ҳужум ва мудофаа жангларида, разведка ва дарёдан кечиб ўтишда, самолётларда, танкларда сержантлар ҳарбий маҳорат, мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар.

Тинч тараққиёт даврида ҳам сержантларнинг роли, шубҳасиз, каттадир. Чунки жангчиларни ҳарбий жиҳатдан тарбиялаш, роталарда тартиб-интизом ўрнатиш уларга ҳам боғлиқ. Старшина ва сержантлар ғамхўр ва талабчан бўлган бўлинмаларда биноларнинг тартибли ва озода бўлиши, жангчиларнинг усти-боши тоза ва бутун бўлиши, бўлинма жадвалининг пухта бажарилиши, буйруқ ва фармонларнинг амалга оширилиши табиийдир.

Пахталар ортилган поездлар шимол ва жанубга жўнамоқда

Иттифокнинг пахта кони бўлган Ўзбекистондан пахталар ортилган поездлар шимол ва жанубга жўнатилмоқда. Бу қимматли хомашё ватанимизнинг кўпгина тўқимачилик фабрикаларига, Польша, Финляндия ва Болқон мамлакатларининг тўқимачилик корхоналарини тиклаш учун юборилаётир.

Ўзбекистондан бу томонларга пахта ташиш биринчи кварталга нисбатан иккинчи кварталда тўрт марта ошди. Фақат сўнгги ой мобайнида 75 маршрут бўйича пахта юборилди. Қардош Польша учун июль ойида 200 вагондан ошиқ юқори навли пахта жўнатилди.

Август ойида ҳам пахта ортиш қизғин бормоқда.

(ЎзТАГ)

Пахта терими бошланди

Хатирчи районининг Ширинобод, Қизил қўшин ва Навоий номли колхозлари теримни бошлаб юбордилар.

Тайёрлаш пунктларига янги пахта ҳосилидан 3 центнер топширилди.

Гектаридан 130 пуддан арпа

Китоб район «Бирлик» колхозининг юзпудчилар ҳаракатига қўшилган ўртоқ Берди Ҳусайнов бошлиқ ғаллачилик бригадасининг аъзолари 13,5 гектар ердаги арпаларини ўз вақтида ўриб-янчиб тамомладилар. Бригада ҳар бир гектар ердан 130 пуддан ҳосил кўтарди.

Районда ғалладан мўл ҳосил олган бригада ва звенолар жуда кўп. Варганза қишлоқ советидаги колхознинг ўртоқ Абдулла Каримов бошлиқ юзпудчи звеноси ҳам экилган 2 гектар арпа ва 6 гектар буғдойини ўриб олиб, янчишга киришди. Бу звено ҳар бир гектар ердаги арпасидан 110 пуддан ҳосил олди.

Ҳайдар Қаямов, Китоб район «Ғалаба» газетаси муҳаррири

Совхозларда пахта терими бошланди

Ўзбекистоннинг совхозларида пахта терими бошланди. 17-сон совхоз биринчи бўлиб теримга тушди. Бу ерда тез етиладиган С-16 ва ОД-1 деган пахталар очилмоқда. Бу пахталарнинг чигити Украинага уруғлик учун юборилади. Ўзбекистонда кам учрайдиган малла ранг пахталар ҳам очилди. Ўзбекистон бешйиллиги номли илғор совхозда ҳам пахта терими бошланди. Бу ерда етишган ҳосил ҳар гектар ерда ўрта ҳисоб билан 25 центнерга етарди. Совхозларнинг ишчилари йиғим-теримга тайёргарлик ишларини бошлаб юбориш билан бирга ҳар гектар ердан 35 центнерга етказиб ҳосил олиш учун ғўза қатор ораларида ишлашни давом эттирмоқдалар.

(ЎзТАГ)

Колхозда шамол тегирмони

Каттақўрғон район Машрабобод қишлоқ советидаги «Оқ олтин» колхозинида шамол тегирмони қурила бошланди. Тегирмон шу йил август ойида ишга тушади. У бир кечаю кундузда 5 тоннага яқин ғаллани ун қилиб чиқаради.

План ошириб бажарилди

САМАРҚАНД. Шаҳардаги чой қадоқлаш фабрикасининг коллективи (директори ўртоқ Марковин) мамлакатимизда ғалаба шарафига бошланган мусобақада ғолиб чиққанди. Фабрика Иттифок корхоналари мусобақасида иккинчи ўринни олиб, республика мусобақасида ҳам яхши ишлаган корхоналар қаторида қайд қилинган эди. Фабрика июль ойида маҳсулот ишлаб чиқариш ва унинг сифатини яхшилаш учун курашни давом эттириб, яхши натижаларга эришди. Фабрика июль ойи планини 100,6 процентга бажарди.

Ўз ота-онадек

Тошкент шаҳрининг четида, ям-яшил дарахтзорлар орасида кекса темирчи Аҳмад ота Шомахмудовнинг ҳовлиси турибди. Ўрик, олма, шафтоли каби мева дарахтлари билан безанган бу шинамгина ҳовлида бугун катта вақтичоғлик. Катта оиланинг жўжабирдек жони йиғилишган. Севимли Раечкани узатмоқдалар.

Темирчининг рафикаси Баҳри опа эрталабдан бери тинмайди, Раечканинги кийимларини ювди, йўлга нон ёпди, мана энди катта ошга ун-

намоқда. Болалар бўлса энди ўз оналаридан кетмоқда бўлган Раечкани муҳаббат билан қуршаб олганлар.

Тўрт йил бурун уруш ўти остида қолган жойлардан Тошкентга болалар кела бошлади. Улар уруш туфайли ота-оналаридан айрилиб қолган болалар эди. Аҳмад ота билан Баҳри опа намунали ватанпарварлик туйғусини дарров намоён қилиб 6 яшар Раяни тарбияга олдилар. Темирчининг болалари уруш йилларида яна кўпайди. Бу онда тарбиясида ҳозир 12 бола бўлиб, булардан иккиси рус, иккиси украин, тўрттаси татар, еврей, белорус, козок. Биттасининг миллати номаълум. Раечка оилада жуда сеvimли, ақлли ва тетик болалардан бўлди.

Раечканинг онаси ниҳоят чуқур миннатдорлик изҳор қилиб, боласига кўрсатилган ғамхўрлик учун пул бермоқчи эди. Аҳмад ота бошини чайқаб:

– Уни биз қизимиздек кўриб асрадик. Биз асло ҳақ олмаймиз, – деди.

Ака-укадек, опа-сингилдек бўлиб қолишган болалар Раечкани жуда катта куюниш билан узатдилар.

Аҳмад ота билан Баҳри опа асраб олган болаларига жуда меҳр қўйиб, жон қокиб туради. Болалари эса жуда аҳил ва иноқ. Аҳмад ота ўз тарбиясидаги болаларнинг илм ва тарбия олишига ҳам доим ғамхўр. Болаларнинг ҳаммаси ўқийди. Энг каттаси 14 ёшар, Рафиқ 8-синфга ўтди. У энди темир йўл мактабида ўқиб машинист бўлиб чиқишни ҳавас қилиб юрибди. Баҳри опа энг кичкина ўғилчаси Раҳматуллани икки йил бурун етти ойлик маҳалида олиб келган эди. Бола у вақтда озғин, касал бир ҳолатда эди. Ҳозир Раҳматулла соппа-соғ, ўйнаб-кулиб юрибди.

– Бу болаларнинг ҳар бирига жонимиз ачийди, ўз ота-оналарига ноилж берамиз, – дейишади темирчи билан унинг хотини.

Ўзбеклар болага кўп меҳрибон бўлади. Темирчининг оиласи ягона эмас. Уруш йилларида жуда кўп ўзбек оилалари ота-онасидан адашиб қолган ёки етим қолган бир талай болаларни ўз иссиқ кучоқларига олиб тарбиялаш билан ватанпарварлик туйғусини амалий намоёиш қилдилар. Етим болаларни ўз тарбиясига олиб парвариш қилиш билан машхур бўлган ўртоқ Ашурхўжаева уруш даврида саккиз бола асради. Бундайлардан Ўзбекистонда қанча!

Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари 4000 дан ортиқ болани парвариш қилдилар.

С.Терезудов

1945 ЙИЛ 25 СЕНТЯБРЬ, 20 (333)-СОН

Фронтчининг жанговар шаънига доғ тушмасин!

Иккинчи жаҳон уруши тугади. Шавкатли армиямизнинг тарихий ғалабалари натижасида мамлакатимизнинг ҳам ғарбий, ҳам шарқий чегараларида тинчлик ўрнатилди.

Улуғ халқимиз ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун қаҳрамонларча олишган азамат жангчиларни – ўзининг фронтчи фарзандларини ҳурмат ва иззат билан улуғлайди. Фронтчи халқимизнинг меҳр-муҳаббат билан, эътибор ва ғамхўрлиги билан қуршаб олинган. Ота ва оналар ўз ўғиллари билан, гўдаклар ўз оталари ва акалари билан ҳақли равишда фахрланадилар. Қонини аямай ёвуз ва маккор душманга қарши фидокорона жанг қилган азаматлар ҳам оила, ҳам жамият ифтихоридирлар.

Фронтчи шарафли номдир! Фронтчи деганда кўз олдимизда жасур, мард, ғайратли жангчи, Волгадан Берлингача, Узоқ Шарқдаги чегарадан Порт-Артургача етиб борган ватанпарвар гавдаланади. Фронтчи деган номни самимий ҳаяжон ва фахр билан тилга оламиз!

Урушни ғалабали тамомлаган эканмиз, эндиликда фронтчи деган шарафли номга доғ текизмай, унинг жанговар шухратини янада ошириш мукаддас бурчимиздир.

Полкда донгдор ўкчи, разведкачи, алоқачи, пулемётчи, батареяда энг мерган наводкачи, моҳир сапёр, уста танкчи бўлиб жанг қилган мардлар – буларнинг ҳаммаси ҳозир жанговар таълим машқларида олдинги сафда бормоқдалар. Жангчи! Сен ўт бўрони остида немисларга қарши атакага кўтарилар эдинг. Сенинг мардлигинга бутун жаҳон қойил. Ўқишда ҳам, машқларда ҳам худди ўшандай ғайрат ва эҳтирос кўрсат! Фронтдаги донг ошиб бурсин.

Старшина Комил Абдурахмонов ўз қисмида энг яхши алоқачи эди. У Сталинград кўчаларида жанг қилди. Витебск, Нолоцк, Двинск шаҳарларини озод қилишда қатнашди. «Қизил юлдуз» ордени ва олти марта «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди. Ҳозир ўртоқ Абдурахмонов алоқа взводида командир.

У фронтда қандай софдиллик ва жасорат билан хизмат қилган бўлса, ҳозир ҳам ўз бурчини завқ билан, ҳормай-толмай бажо келтирмоқда. У энг интизомли, ғайратли, ишга ва ўзига пухта командирлардан ҳисобланади.

Кўксингга зеб бериб турган орден ва медалларни сенга халқ топширгандир. Ватан сенинг ҳамиша муносиб фарзанд бўлишингга қаттиқ

ишониб жанговар хизматларингни тантилик билан тақдирлади. Ватан ишончини оқлашдан кўра ҳам баланд шараф борми?

Ўтмишдаги хизматлар билан кеккайиб, хотиржамланиб қолиш кишиларимизнинг миждозига бегона ҳислатдир. Шу кунги вазифани унутиб қўйган, келажакка кўз ташлашни истамайдиган киши, ҳеч сўзсиз, орқада қолади, унинг кадр-киммати пасая боради.

Жанговар техникани ўрганиб, эгаллаб олиш соҳасида ҳозир ҳар жангчи олдиға янада каттароқ талаблар қўйилган. Тактика усуллари ўрганиш мураккаброқ вазифа бўлиб қолди. Ҳозир уставларни жуда бежирим ижро қилиш зарур. Кундалик ҳаётда, ҳарбий ишнинг турли соҳаларида фронтчи албатта илғорлик намунасини кўрсатиши шарт. Қисмға янги келган солдат даставвал фронтчидан ўрнак олади, фронтчиға эргашади.

Кўп мушқилликларини енгиб, оғир азоб-уқубатлар тортиб, мардларча жанг қилиб топган шуҳратимизға доғ тушмасин. Жанг майдонида ўтказилган кунлар ҳаётнинг асло унитилмас қисмидир. Кичик ва катта ишларда, ҳар доим ҳар соҳада фронтчи деган баланд номни оқлаш, курашларда орттирилган жанговар шон-шуҳратни сақлаб қолиш ва янада мустаҳкамлаш замона қаҳрамонининг шараф ишидир.

1945 ЙИЛ 9 ОКТЯБРЬ, 24 (337)-СОН

Қанд пишириш мавсуми бошланди

Ўзбекистонда қанд пишириш мавсуми бошланди. Янгийўл қанд заводи 13 сентябрда ишға тушди. Завод бу йил капитал ремонт қилинди. Заводнинг ишини яхшилаш, ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш, нобудгарчиликни камайтириш юзасидан бир талай муҳим тадбирлар амалға оширилди. Янги машиналар ўрнатилди. Заводнинг иш унуми бултургига қараганда 20 – 30 процент оширилди.

Зерабулоқ, Қўқон ва Красногвардейск қанд заводлари ҳам яқин кунларда ишға тушади.

Ўзбекистоннинг лавлаги экадиган колхозлари бу йил мўл ҳосил етиштирилди. Қанд заводлари ҳузуридаги тайёрлаш пунктларига 35 минг центнердан ошиқ лавлаги топширилди.

Республикадаги қанд заводлари бу йилги мавсумда ўтган йилгидан уч марта кўп қанд лавлагини қайта ишлайди.

(ЎзТАГ)

«Контратака» қайтарилди

Тактика бўйича машқимиз темаси «ўқчи отделение мудофаада» деб аталди. Сержант Валиев отделениесига «душман» томонига рўпара бўлган тепалик этагидан марра олишға буйруқ берилди.

Пелемётчи Царев ва яна иккита автоматчини Валиев соқчиликка қўйди ва уларға қайси тарафдан «душман» чиқиб қолиши мумкинлигини кўрсатди. Шу билан бирға, ҳар бир жангчиға алоҳида вазифаларни топширди.

«Душман» контратакаға ўтди. Сержант ракета орқали тўпчиларға сигнал берди, ўзи эса жангчилар билан бирға винтовка-пулемётлардан ўт очди. «Душман»нинг унча катта бўлмаган бир группаси отделение позициясига яқинлашиб келишға муваффақ бўлди. Аммо сержант Валиев шошмади, у ўз отделениесига залп ўтлари ўқлари отишға буйруқ берди.

«Контратака» қайтарилди.

(Ўз мухбиримиздан)

Суратда: Взвод командирининг ёрдамчиси младший сержант И.Гливуқ (ўнгда) взвод командирига тақдирини ўқун қизил аскар А.Шарафовага ёзма хабар топширмоқда. Старший лейтенант Б.Вдовенко фотоси.

Ташаккур

Старшина батареядаги жангчиларни йиғиб олиб сафға тизди. Кейин у гвардиячи аскар ўртоқ Фозилжонови чақириб олди. Келишган йигит тетик қадамлар ташлаб сафдан чикди. Унинг кўксига уч жанговар орден порламоқда.

– Сизга, ўртоқ Фозилжонов, – деди старшина, – қуролни яхши сақлаганлигингиз учун ташаккур эълон қиламан!

– Ватанимга хизмат қиламан! – деб жавоб қайтарди гвардиячи Фозилжонов.

Бу жангчи уруш бошлангандан бери деярли фронтда бўлди. Унинг тўпи ва автомати ҳамиша тоза, худди яқиндагина заводдан чиққан янги қуролдек. Ўртоқ Фозилжонов ўқиш аълочиси.

Гвардиячи старший сержант А.Каримов

Қаҳрамон Набижон Мингбоев

Поезд Наманганга кечаси соат 3 дан кейин етиб келди. Ярим кеча бўлишига қарамай, вокзал одам билан лик тўла. Ғолибларни кутишга чиққан ота-оналар, опа-сингиллар, ака-укалар ўз кадрдонларининг дийдорини тезроқ кўришга ошиқадилар. Ана, вагондан бировнинг набираси, яна бировнинг ўғли ёки севиқли ёри тушмоқда. Улар бир-бирларини бағирларига босиб кучоқлайдилар, қўл қисишиб ўпишадилар. Баъзилар ортиқ севириларида кўз ёши қиладилар. Узоқ йил кўришмасдан учрашгандаги хурсандчиликдан ҳам ортиқ ширин ва лаззатли пайт бўлурми?

Набижон ҳам шу поездда келди. Унинг келаётгани ҳақидаги хабар бир зумда бутун маҳаллага, ҳатто шаҳарга тарқалди. Шу кеча маҳалла ухламади.

– Мингбой отанинг ўғли Набижон келаётган эмиш.

– Набижон Қаҳрамон бўлипти, орден, медаллар ҳам олипти. Набижон бизнинг маҳалламиздан чиққан қаҳрамон!

– У илгари ҳам одаб-ахлокли, қўп яхши йигит эди-да, у немис босқинчиларни қиришда ҳам ўрнатқ бўлипти, барака топсин, умри узоқ бўлсин, – деб қувонади кампирлардан бири.

Набижон Мингбоевнинг ҳовлиси кечаси билан тўй тусини олди. Унинг уйига ҳаммаҳалла ўртоқлари, кексалар, қавм-қариндошлар йиғилган эдилар.

Набижон урушдан илгари ўз ҳаётини ажойиб соддалик билан ўтказди. У энг оддий граждан бўлиб, ҳунари сувоқчилик эди. Бу Набижон учун бобо ва отасидан қолган касб. Бизнинг ватанда ҳар қандай ҳунар эгаси ҳурматланади. Набижон фронтга жўнаш олдидан ҳам сувоқчилик қилди. Колхозларда ишлади, кейинчалик ҳайкал ўрнатиш ва ремонт қилишни ҳам ўрганиб олган эди. У область колхозларидаги ва шаҳарларидаги ҳайкал ва бюстларни чиройли қилиб бўяди, кўпларини бошқатдан ўрнатди.

25 ёшли ўспирин йигит 1943 йилда ҳарбий хизматга чақирилди.

Кичик сержант Набижон қисмда яхши хизмат қилгани учун биринчи штурм взводи командирининг ёрдамчиси қилиб тайинланган эди. Взводаги аскарларнинг кўпчилиги Набижонга тенг ўзбек, қозоқ, тожик йигитлар бўлиб, бир неча рус ўртоқлар ҳам бор эди. Рота командири старший сержант Рудник Набижоннинг топшириқни яхши бажарганлигидан хурсанд бўлиб:

– Ўртоқ Мингбоев, сизга ташаккур, сиз взводаги бошқа солдатларни ҳам ўзингиз каби жанг қилишга, душманга нисбатан шафқатсиз бўлишга ўргатинг! – дерди.

Набижон эса меҳрибон командирининг бу илтифотидан сира ҳовлиқмади, ўзининг камтарлиги, довюраклиги ва талабчанлиги билан аскарлар орасида иззат-ҳурматга сазовор бўлди.

Ҳарбий дўстлик кишини бир-бирига маҳкам боғловчи чин дўстликдир. Взводаги аскарлар ҳам худди бир туғишган ака-укадек кадрдон бўлиб қолдилар. Окоплар, блиндажлар, ерости истеҳкомларидаги ўтказилган ҳаёт Набижон взводининг жанговарлик салоҳиятини оширди. Рус солдатларининг ажойиб характерлари ўзбек йигитлари учун катта мактаб бўлди. Улар дўстлик, шижоат, ботирлик каби ажойиб хусусиятларни шу ўртоқларидан ўргандилар.

Фронтдан қайтган азамат билан суҳбатлашишни ҳар ким севади. Ва унга жажжи қизлардан бири:

– Набижон ака, фронтда бўлган, ўзингиз қатнашган жангдан бирор ҳикоя қилиб берсангиз, – дейди.

Қадди-қомати келишган бу қувноқ йигит ўрнидан турди, бир оз кўзини юмди. Шу он унинг кўз ўнгидан Финляндиянинг бепоён тиконзор ўрмонлари, қўл ва балчиқлар, қишнинг қаҳратон совуқ кунлари қор уюмлари кўринди. У ўз қисми билан юзлаб километр қийин масофани босиб ўтган. Қаҳрамон Ленинград ҳам жуда орқада қолиб кетди. Баҳодирларимиз душмanning бағрига ўнғарилмас зарба бермоқда. Карель қўлтиғи, Выборг атрофида жойлашган армиямиз сафида бизнинг наманганлик сувоқчи йигит ҳам жанг қилганини эслаб ўтди.

– Бир минг тўққиз юз қирқ тўртинчи йил, ўнинчи июнь. Аскарларимиз душманга қарши қатъий ҳужум бошлаш буйруғини сабрсизлик билан қутар эдилар. Бизнинг пиёда қисмимиз умумий ҳужум бошлади. Ҳужум олдидан рота командири ўртоқ Рудник взвод командири Шнахов ва мени ўз ҳузурига чақириб, аниқ ва масъулиятли топшириқ берди.

– Сизнинг штрумчи взводингиз, – деди у, – олдинги сафда бориши керак. Анови баландлик душманнинг таянч пункти. У анча мустаҳкамланган. Сизнинг взводингиз шу тепаликни ишғол қилиши керак!

– Хўп, ўртоқ старший лейтенант, буйруқ бажарилади, – деб ўз взводингизга қайтдик. Бу топшириқ ҳақида аскарларни ҳам хабардор қилдик. Взвод жилди. Ўрмонзордан ҳам чиқдик, балчиққа дуч келдик, ундан ўтиб бораётган эдик, душман устимизга миномёт ёғдирди, биз эса ўққа чап бериб, шиддат билан олдинга бормоқдамиз. Эсон-омон балчиқликдан ҳам чиқдик, тепаликка 150 – 200 метрча қолган эди, тиканли сим тўсиғига дуч келдик. Мен ҳамон олдинда бораётирман, ўнг ва чап томонга қарадим. Сим охири кўринмас эди, тепалик эса рўпарамизда. Бизнинг снайперимиз бухоролик Сирожев ва Усмонов ўртоқлар автоматдан ўқ узиб боши салгина кўринган душманни тутдек тўкиб турибди. Шу он душман сим тўсиғи олдида ҳужумимизни қатъий тўхтатмоқчи бўлди, шекили, қаттиқ ўққа тутди. Взвод командири Шнахов оғир яраланди. Уни санитарлар орқага олиб келдилар. Взвод командирлиги менга қолди. Мен взводга: «Олға, ўртоқлар, сира орқага қайтиш йўқ!» – дедим. Ротанинг бошқа взводлари ҳам бизга етиб олиб, линияни баравардилар. Биз ерга ётиб олиб душманга ўқ билан жавоб бериб турибмиз. Лекин душманнинг кучи кўп эди. Взвод қатта қийинчиликда қолди. Симни узиб йўл очиш керак, менда қайчи ҳам йўқ экан, вақт қизиқ. Шундай пайтда эпчиллик талаб этилади. Мен дарҳол ёнимдаги икки гранатани олдим-да, симга қараб улоқтирдим. Икки-уч қатор сим узилиб тушди. Бироқ ҳали 2 метрдан кўпроқ жойни эгаллаган сим йўлимизни банд қилиб турибди. Мен қалин қалта пахталик кийиб ихчам бўлиб олган эдим. Ҳеч нарсани ўйлаб ўтирмасдан ўзимни тиконли сим устига ташлаб узайиб ётдим-да, взводга команда бердим. «Қани, азаматлар, «одам кўприк» тайёр, ўта беринг», – дедим ва қўлим билан ҳам ишора қилдим. Солдатлар устимдан бирин-кетин босиб ўтиб ҳайқирганларича тепалик томон югуриб кетдилар. Мен сим устидан пастга тушмоқчи бўлган эдим, чап оёғимдан яраландим. Оёғим ари чаққандай «жиз» этиб кетди. Мен унга парво қилмадим. Рўпарамда тўғри келган душманни отиб: «Олға, ўртоқлар, фақат олға!» – деб қичқирдим. Душман кучи бизникидан ортиқ эди. Лекин бизнинг азамат йигитлар худди шер каби олдинга борар эдилар. Пулемёт, милтик, автомат, қўл гранатаси – ҳамма нарсани ишга солдик. Душман ҳам тепаликка тирмашиб олиб бизнинг ҳужумимизга жавоб бериб туради. Чап ва ўнг томондан келаётган роталаримизни ўзимизга етказиб олиб, линияни

бараварлагач атакага ўтдик. Осмондан бомбардимончи аэропланларимиз ёрдамга келди. Тепаликка етишимизга 60 метр чамаси масофа қолган эди. Чап оёғим иккинчи марта ярадор бўлди. Бир зум ҳушимдан кетдим, яна кўзимни очдим. Энди бўлим командири Арзимасов ва Маскаковларнинг взвод олдида бораётганларини, бизникилар тепаликка тирмашиб чиқаётганларини кўрдим. Вазифа бажарилди. Тепалик олинди.

Ғалабамиздан хурсанд бўлиб ярамнинг оғриганини ҳам сезмадим. Бироқ кейинчалик аҳволим оғирлашгани учун рота командири мени Ленинграддаги госпиталлардан бирига жўнатди. Хирургларнинг ғамхўрлиги билан яраларим тузалди.

Ҳукумат менинг хизматимни тақдирлаб, менга Қахрамон унвони берганини эшитиб ғайратимга яна ғайрат кўшилди. Фронтга жўнатишларини талаб этдим. Кейин Латвия, Литва Республикалари ва бошқа кўп шаҳарларда бўлдим...

Бизнинг мард йигит Набижон Мингбоев отпуска олиб эсон-омон ўз она юртига – Наманганга келди. У биз билан қилган суҳбатида:

– Мен ҳали ёш, ўқишим, ҳарбий техникани чуқурроқ ўрганишим керак дейди.

Санжар Тилла

Жангчини қандай тарбиялаш керак

Эрталаб азонда машғулотга чиқиш олдидан отделение командири А.Носиров жангчиларини саф қилиб ҳаммасини текшириб чиқди. Ременини тузатиб боғламаган, этигини ёғламаган ва соқол-мўйлавини олмаган бир қанча жангчиларни қизартирди. Улар ичида жангчи Ақром Омонов ҳам бор эди. Ўртоқ Омонов отделение командири олдида биринчи галгина қизариши эмас, бундан илгари ҳам бир неча бор қизартирилган эди. Омонов ўшандан сўнг ўзининг камчиликларини тузатди. Аmmo машғулотларда ҳамма вақт ёмон баҳо олди.

Носиров унинг ҳол-аҳолини, нима учун у ёмон баҳо олаётганини аниқламасдан унга икки-уч бор жазо берди.

Отделение командири ҳар бир жангчининг ипидан игнасиғача билиши керак. У нима учун ёмон баҳо олди, текшириб билиш керак. Агар у ёрдамга муҳтож бўлса, унга биронта яхши жангчини бириктириб қўйиш керак эди. Носиров ундай қилмасдан Омоновга жазо бериши мутлақо нотўғри бўлди.

Бу масала взвод командирларигача бориб етди. Взвод командири Омонов рус тилини яхши билмаслиги натижасида машғулотларда ёмон баҳо олаётганини эътиборга олиб унга яхши жангчилардан бир кишини биркитишга Носировга буйруқ берди. Бир киши биркитилди. Натижада Омонов машғулотларда кундан-кун ўса борди.

Шундай қилиб, взвод командири ёрдами билан Омонов взводда машғулотдагина эмас, ҳамма соҳада яхши жангчи бўлиб кетди. Рус тилида ҳам анчагина сўзлашадиган бўлиб қолди.

Отделение командири жангчиларнинг энг яқин дўсти, у ҳамма вақт жангчилар билан бирга. Шундай бўлгандан кейин отделение командири ҳар бир жангчининг феъли-хўйи, юриш-туришини яхши ўрганиши керак. Улар нимага мухтож экан, дарҳол қўмаклашиш керак. Бу ҳам жангчига ғамхўрлик демакдир.

Аскар Мирзахмат Отамуродов

Жангчи сўзи

*Дарё эмас, қон эди
Тиззадан кечиб ўтганим.
Учқун эмас, ўт эди
Ёвга қарши отганим.*

*Аслимни сўрасанг,
Даштда чўпон бўлганман.
Амударё бўйидан
Болтиққача келганман.*

*Беқасам тўн ўрнига
Узун шинель кийганман.
Зар дўппини ўрнига
Пўлат каска кийганман.*

*Қамчин, таёқ ўрнига
Найза, қилич олганман.
Волгадан Одергача
Немисларни қирганман.*

*Кўкрагимга қарасанг
Юлдузларни кўрасан.*

*Пешанамга қарасанг
Бахт нуруни кўрасан.*

*Офарин дейди менга
Ватаним, озод халқим.
Ғалаба тарихига
Олтин-ла ёзди отим.*

*... Турналар! Эй турналар!
Сўзимга қулоқ солинг,
Меҳрибон, кекса онам,
Элимга салом айтинг!*

*Ўзлингиз омон-эсон
Бўйида Болтиқ денгиз,
Турипдир мардонавор
Жанговар постда денгиз.*

У.Раҳимов

Жангдан кейин...

*Берлиндан нарироқ Эльба бўйида
Тўхтадим отимнинг жиловини тортиб.
Қиличим кўтариб солдим қинига
Жангларда бўялган қонларин артиб.*

*Қут, она, эл-юртим, азизим, яхши,
Ғалаба биз билан, тугалди уруш.
Оқонда отишдан тўхтади «максим»,
Қинига жаранглаб солинди қилич.*

1945 ЙИЛ 23 ОКТЯБРЬ, 28 (341)-СОН

«Стаханов» колхозига бораман

Мен ҳарбий хизматга 1938 йилда чақирилдим, ўшандан буён узлуксиз хизмат қилиб келаётирман. 4 йил Ватан уруши фронтларида бўлдим. Авваллари пиёда қисмларда бир неча бор каттиқ жангларда иштирок этдим. 3 бор ярадор бўлдим, кейинчалик шофёрликка тайинлашди.

Бу хизматда илгари ишлаганим учун машинани ҳайдашда ҳеч қандай қийинчиликка учрамадим.

Урушнинг қизғин вақтларида душман ўтлари остидан бориб бўлинма жангчиларига ўқ-дори, озиқ-овқатларни ўз вақтида етказиб бердим. Қўмондонлик буйруқларини аъло даражада бажарганим учун «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади. Олий Совет Президиуми фармони билан армия сафидан бўшаб серкуёш Ўзбекистоннинг Бухоро областига ота-онам олдига, мени тарбиялаб ўстирган «Стаханов» колхозига кучоғига бораман.

Ҳарбий хизматга олингунга қадар «Стаханов» колхозига тракторчи бўлиб стахановчасига ишлаб 18 – 20 гектар ерга чигит экиб колхозда эмас, район бўйича ҳам ном чиқарган эдим. Энди колхозга бориб яна стахановчасига ишлайман. Трактор билан ер ҳайдаб колхозда мўл ҳосил етиштираман. Бу мўл ҳосил колхозчиларни бадавлат қилади. Урушда кўп тажрибалар орттирдим. Тажрибаларни колхоз хўжалигини яхшилашда ишлатаман. Хайр, жанговар дўстлар! Ҳарбий билимингизни ошириш учун Ватан уруши тажрибаларини кунт билан пухта ўрганингиз!

Аскар Бурҳон Холиқов

Ҳурматга сазовор киши

Немисларнинг Сталинградга қилган ҳамлаларини қайтаришда ҳамма миллат жангчилари рус халқининг сара фарзандлари билан биргаликда бир ёқадан бош чиқариб мардонавор жанг қилдилар. Ўша қахрамон шаҳар учун бўлган жангда бизнинг Собиржон кавалеристлар составида ҳужумга борди, немислар юзма-юз келиб, қиличбозлик жанги бошланиб кетди. Собиржон қиличи билан 6 немисни чопиб ташлади. Кейин ўзи ҳам ярадор бўлиб сафдан чиқди. Ўзбек халқининг азиз фарзанди Собиржоннинг жанговар йўли, шундай қилиб, Сталинграддан бошланди.

Сталинградда немисларнинг сараланган армиялари тор-мор келтирилган чоқда Собир госпиталдан соғайиб сафга қайтган кунлар эди. Бўлинма командири Собиржонни Авишников бошлиқ разведкачилар бўлинмасига юборди. У разведкачилар ичида 11 ой хизмат қилди. Ўртоқлари билан разведкага бориб 10 немисни, ўзи шахсан 3 немисни, ҳаммаси бўлиб 13 немисни тутиб келтирдилар. Собиржон бу ерда разведкачилик ишида катта тажриба орттирди.

Собиржон кейинчалик ярадор бўлиб бу ердан ҳам госпиталга кетди. Ҳадемай тузалди. Уни Ленинград фронтга жўнатдилар. Собиржон

капитан Эткин бошлиқ разведкачилар бўлинмасига тушди. Қўмондонлик Эткин бўлинмасига душман орқа томонига ўтиш, унинг қурол-яроқ складлари турган омборлар ва кўприкларни портлатишга буйруқ берди, қўмондонлик буйруғини бажариш учун 50 киши жўнаб кетди, улар душманнинг орқа томонидан 220 километр ичкарига кириб борди. Бора туриб йўлда немисларнинг 4 та яроқ-аслаҳа қўйилган складини портлатди. Икки лагердаги ҳарбий асирларни озод қилди. Бир аэродромини анча самолётлари билан портлатди. Кўп ўлжа қўлга киритдилар.

Латвиянинг маркази Рига шаҳри учун бўлган жангларда Собиржон бошлиқ 5 разведкачи зўр маҳорат кўрсатди. Улар шаҳарга биринчи бўлиб бостириб кирдилар. Уларнинг вазифаси Рига шаҳри коменданти генералини ушлаш эди, аммо улар бу вазифани бажара олмадилар. Генерал илгаритданоқ қочиб улгурган эди. Улар 6 немис солдати, бир майор, петбелини асир қилиб олиб штабга топширдилар. Собиржон яна ярадор бўлди. Кўп ўтмай соғайиб қисмига келди. У капитан Логинов бошлиқ разведкачилар ротасида хизмат қилди. У разведкачилар отделениесига командир қилиб тайинланди. Шу бўлинмада ўз отделениеси билан 13 мартаба разведкага бориб 13 немис солдатини «тил» тутиб келди. Бундан ташқари, кўп қимматли ҳужжатлар ҳам олиб келди. Болтиқбўйи учун бўлган охири жанг олдидан старшина Кислов бошлиқ 9 кишини штаб бошлиғи майор ўртоқ Личенко чақириб Ина қишлоғидаги немис гарнизонининг техникаси, кучи ва бошқа аҳволларини билиб келиш учун юборди. Булар ичида Собиржон ҳам бор эди.

Улар кечаси душманга яқин бориб ётдилар. Немисларнинг юриш-туриши, соқчиларнинг турган жойлари пухта ўрганилди. Эрталаб азонда бошқа бўлинма ёрдами билан немисларга қутилмаганда, қўққисдан ҳужум қилди. Ина қишлоғи учун бир ярим соатча жанг бўлди. Улар немислардан ўлжага олинган граната, автоматлардан отиб душманни Ина қишлоғидан суриб чиқардилар. 1 унтер офицер, 4 солдатни асир олдилар. 3 та машина, 2 ҳарбий анжом қўйилган омбор, 4 тўп ва бошқа кўп ўлжаларни қўлга киритдилар.

Собиржон, бундан ташқари, десантчилар составида ҳам хизмат қилди. Улар Невель шаҳри атрофида душманнинг орқа томонига парашютда тушиб душман билан жанг қилди. Бу жангда Собиржон танҳо ўзи 4 немисни граната иргитиб ҳалок қилди.

Ўзбек халқининг ботир фарзанди Собиржон Ибаевнинг бундан ташқари ҳам хизматлари кўп. Қўмондонлик унинг жанговар хизматларини юксак

баҳолаб «Қизил байроқ», III даражали «Шухрат» орденлари, 3 бор «Жасурлиги учун», «Жанговар хизматлари учун», «Ленинград муҳофаази учун» ва «Германия устидан ғалаба учун» медаллари билан мукофотланган.

Шундай қилиб, Собиржоннинг кўксига икки орден ва олти медаль тақилган. Уни қисм командири Москвага ғалаба парадига юборди. У армиянинг ғолиб жангчи-офицерлари ичида мағрурона ғалаба парадига қатнашди.

Ҳозир Собиржон батарея комсорги, разведкачиларнинг отделение командири. Жангда орттирган бой тажрибаларини ўз жангчиларига ўргатмоқда.

Сержант Аҳмаджон Шукуров, «Қизил юлдуз» орденли

Бешмингчилар

Шудринг энди кўтарилганда колхоз раиси барча бригадаларда кеча кечкурун биринчи бригаданинг шийпонига бориб, берилган топшириқ қандай бажарилаётганини текшириб бўлиб отидан тушди. У биринчи бригаданинг шийпонига бориб стулга ўтирди-да, ён дафтари яна вақтдан унга қандайдир белгилар кўя бошлади.

Катта қоратол тагидаги шийпон жуда озода. Унинг атрофини пахта далалари қоплаган. Куёш борган сари кўтарилар экан, қийғос очилган пахталар тобланиб нур сочади.

Раис ўз ишини битказиб шийпонда юз қадам наридаги хирмонга томон борди. У ҳисоб-китоб билан шуғулланаётган табелчидан пахта қабул қилиш дафтари олиб кўрди. Иш бошланганига 3 соат бўлди. 30 теримчи 740 килограмм пахта терибди.

У ҳар бир теримчининг иш унумини текширди. Олди теримчи ҳар соатда 13, энг қоқоқ деб саналган бир соат ичида 8 килограмм пахта терган.

Биз Юсупов номли колхоз илғор теримчиларининг иши билан танишдик. Уларнинг ҳаммаси бир-биридан қолишмайди, унумли ишлайди.

Ҳайри Отакаева деган теримчи киз бултурги мавсумда салкам ўн минг килограмм пахта терган эди. У бу йил ер ҳайдаш, чигит экишдан тортиб мўл ҳосил етиштирилгунча колхозда баракали меҳнат қилди. Бу йилнинг ўтган 8 ойи ичида 320 меҳнат куни ишлади. Ҳайри йиғим-терим олдидан ўтган йиғилишда сўзга чиқиб, бу йилги мавсумда ўн минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган эди. Ҳозир у бунга амалда бажараётир. Кунда 130 – 140 килограмдан пахта термоқда.

Ҳар куни сурункасига шунчадан пахта теришда ҳеч қандай сир йўқ. Меҳнат билан чиниққан бу киз кунда кечкурун бошқа илғор терим-

чилар сингари дала шийпониди тунаб қолади. Одат бўйича ҳар куни кечкурун бригада бошлиғидан эртага пахта терадиган далаларини ғўза қаторларини аниқлаб ўзига иш ўрни танлайди.

У шудринг кўтарилишини кутмайди. Тонг отиши билан ишга тушиб, терган пахтасини звено хирмонида кунгай ерга ёйиб қурита беради.

Биз унинг пахта теришини кўрдик. Бир эгатга тушар экан, унинг икки томонидаги пахтасини бир йўла олиб кета берди. Ҳайри машҳур теримчи Тожиҳон Асқарова сингари ҳаракат қилади. Унинг иккала кўли ғўза чанокларига тез бориб, пахта момикларини бўғзидан маҳкам қисади, уни зўрлик билан тортиб олади. Чанокда сира пахта қолимайди. Эгати 2 та. Бири тўлса, иккинчисига тера беради. У вақтдан жуда унумли фойдаланади. Айрим теримчиларга ўхшаб иш вақтида бировлар билан сўзлашмайди. Иш вақтида фақат ишни билади. Худди шунинг учун у ҳар куни 2 – 2,5 норма бажаради. Сўнгги ўн кун ичида 1250 килограмм пахта терган бўлса, кейинги кунларда иш унумини янада ошираётир.

Теримчи Саодат Тўйкулова бултурги мавсумда 7500 килограмм пахта териб, колхоз правлениесининг жуда кўп мукофотини олган, колхоз аъзоларининг ҳурматига сазовор бўлган эди. Бу йил у бултургидан ҳам ошириб пахта териш учун курашмоқда. Сўнгги ўн кун ичида 1250 килограмм пахта терган бўлса, кейинги кунларда иш унумини янада ошираётир.

Колхозда улар билан мусобақадош Содиқова сингари бошқа жуда кўп теримчилар кунда нормани 2 – 2,5 барабар бажариш билан колхозни пахта теришда илғорлар даражасига кўтармоқда.

Биз Юсупов номли колхознинг илғор теримчилари билан суҳбат қилдик. Уларнинг кўпчилиги камтарлик билан:

– Ишимиз ҳали яхши эмас, яна кўп пахта теришимиз керак, – дейдилар.

Бешмингчи теримчи ўртоқ Отакаева район колхозларида ўзидан ҳам кўп пахта тераётган колхозчи кизлар, ўспиринлар, кексалар борлигини эслатади. У «Гулистон» колхозиди Вера Цой деган киз бу йилги мавсумда 15 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олганини, агитаторнинг айтишича, у кейинги 10 кунда бир ярим тонна пахта терганини сўзлайди. Сўнгга қулиб:

– Ҳозирча бир нарсани дейиш қийин. Йиғим-терим тамом бўлгач албатта район слёти бўлади. Шунда, одатимизча, барча теримчилар учрашамиз. Ким қандай ишлаганига шунда баҳо берилади, – дейди.

Т.Абдувалиев, Ўрта Чирчиқ райони

1945 ЙИЛ 26 ОКТЯБРЬ, 29 (342)-СОН

Депутатлар халқ ишончини оқладилар

Бугун халқ билан бирга биз жангчилар ҳам Олий Советга сайловларга тайёрланмоқдамиз. Бўлинмамиздаги ҳар бир жангчи «Олий Советга сайловлар ҳақидаги низом»ни пухта ўрганмоқда. Бу муҳим ҳужжат баланд овоз билан ўқиб эшиттирилди ва унинг юзасидан ҳозир ҳам суҳбатлар ўтказилмоқда.

Ҳозирги шоду хуррамлик кунларида ўтган пайтлар эсга тушмоқда. 1937 йил биринчи сайловлар ўтказилган маҳалда мен Тошкент шаҳрида яшаб, заводда слесарь бўлиб ишлар эдим. Мени цех ишчилари сайлов участкасига агитатор қилиб ҳам тайинлашган эдилар.

Биринчи сайловлар вақтида биз Олий Советга ўз вакилимиз қилиб заводимиз ишчиси ўртоқ Исмоиловни ва ЎзК(б)П МК секретари ўртоқ Усмон Юсуповни сайлаган эдик. Депутатларимиз ўзбек халқининг ишончини шараф билан оқладилар.

Ҳозир ротаимизда рус бўлмаган миллат жангчиларидан анча киши бор. Мен, айниқса, ўзбек жангчиларидан Дехқонов, Исаев ва Олимов ўртоқлар билан янги сайловлар тўғрисида тез-тез суҳбатлар ўтказиб тураман. Уларга сайлов қонунининг аҳамиятини тушунтираман. Бу ўртоқлар Конституция берган ҳуқуқларни ва ўз гарданларидаги мажбуриятларни яхши билиб олдилар.

Старшина А. Сағдуллаев

Қаҳрамон Маҳмудов ўз колхозига қайтиб келди

Иш куни тамом бўлди. Метан район «Коммунист» колхозининг барча аъзолари колхоз правлениеси ёнида тўпландилар. Бу ерга қўшни колхозлардан ҳам кўпгина меҳмон келган эди. Бугун колхозга армиядан унинг илгариги раиси, Қаҳрамон Жўракул Маҳмудов¹⁶ қайтиб келди.

Қаҳрамон жангчи ҳамқишлоқлари олдида нутқ сўзлаб, бундай деди:

¹⁶ Жўракул Маҳмудов 1915 йили ҳозирги Самарқанд вилояти Иштихон тумани Митан қишлоғида туғилган, ўзбек. 1941 йили Иштихон район ҳарбий комиссариати томонидан армияга олинган, гвардия сержанти, 15-гвардиячи отлик дивизияси, 57-станка пулемётчиги командири, Польша ҳудудидаги жангларда алоҳида хизматлари учун Олий Совет Президиумининг 1945 йил 27 февралдаги фармони билан гвардия сержанти Жўра Маҳмудов Қаҳрамон унвони билан тақдирланган.

– Қадрдон ўртоқлар, фронтга кетаётган вақтимда менга сизлар томонингиздан вазифа топширилган эди. Мен топширигингизни бажардим. Эндиликда мен далаларда урушдан илгари вақтдагидек зўр бериб ишлаш, уруш туфайли ватанимизга етказилган жароҳатларни тезроқ даволашга ёрдам бериш учун қадрдон колхозимизга қайтиб келдим.

Самарқанд область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ортиков ўз нутқида Метан районидаги уч киши Қаҳрамон унвони олганлигини айтиб ўтди. Бу район меҳнаткашларини меҳнат соҳасида янги муваффақиятларга илҳомлантириши керак. Йиғилишда ҳозир бўлган кишилар қаҳрамоннинг онасини самимий табрикладилар.

Колхоз раиси ўртоқ Шукуров колхозимиз ғалла топшириш планини районда биринчи бўлиб бажарди, пахта топшириш планини ҳам муддатидан илгари бажарамиз деб ваъда берди.

МЕТАН (ЎЗТАГ).

Машғулотдан сўнг

Сержант Раҳимов отделениесини саф қилган вақтда ҳамма жангчиларни кўздан кечириб чиқади.

Сафнинг биринчи қаторида ёш аскар Черкасов турибди, унинг гимнастёркаси тоза, ички ёқаси оппоқ, яхши тикилган, ботинкаси ёғланган, обмоткаси тўғри боғланган, сокол-мўйлави қирилган. Унинг ёнида аскар Мансеенко турибди, у ҳам худди Черкасов каби тоза кийинган.

Сержант Раҳимов отделениедаги жангчилар командасини чакқон бажарадилар, улар жуда интизомли, агар уларнинг ёнидан биронта офицер ўтиб қолса борми, бир кишидек салом берадилар.

– Бу бизда одат бўлиб қолган, – дейди сержант.

Биз уларнинг бу ишларни қандай қилиб бажараётганига қизиқдик.

– Жуда оддий, – деди сержант, – ўзингга бўйсунувчилардан каттик талабчан бўлиш керак, холос, интизомнинг жиндек бузилишига ҳам йўл қўймаслик керак. Жангчилар машғулотдан келганда қайси бир младший командирлар уларни тарқатиб юборадилар, бу мутлақо тўғри эмас. Тушлик овқатга сигнални кутадилар. Мен ундай қилмайман. Машғулотдан

келдингми – винтовкангни тозала, ботингангни ёгла, устки кийиминг чангларини қоқ, ундан кейингина чекиш керак. Жангчиларни бошдан ўшандай ўргатиш керак. Кейин ўзлари қила беради, уларга айтишнинг ҳам ҳожати бўлмай қолади.

Жангчиларнинг ички ва ташқи кўринишига рота старшинаси катта эътибор бериши керак. Ротада жангчилар учун керакли ҳамма нарса мавжуд бўлиши керак.

Бизнинг ротада ишлар худди шундай йўлга қўйилган. Жангчиларга керакли ҳамма нарса тахт.

Сержант Собиржон Ибаев, икки орден, олти медали

1945 ЙИЛ 23 ДЕКАБРЬ, 45 (358)-СОН

Фарҳод ГЭС театри

Шу кунларда Тошкент томошабинлари Фарҳод ГЭС қурилиши қошида тузилган ўзбек давлат музыка драма театрининг концертларини зўр кизиқиш билан кўраётирлар. Театр ўзининг жанговар ашулалари, хорлари, завкли ўйинлари билан Фарҳод ГЭС қурилиши бинокорларининг унумли ишлашига ёрдам беради. Театрни қурувчиларнинг ҳарбири севади, уни ҳурматлайди Театр коллективи Бекобод ҳавосининг ҳар қандай шароитида ҳам трасетда, дам олиш чоғларида юзлаб концерт берди. Ишчиларнинг маданий дам олишига хизмат қилди. Шунинг учун ҳам қурувчилар бу театр ҳақида ижобий баҳо берадилар.

– Театр ташкил бўлганидан сўнг, – дейди қурилишнинг машҳур стахановчиси Фозил Ғозиев, – ишимиз яна ҳам кўнгилли бўлиб қолди. Театр концертларини кўриб чинакам ҳордиқ чиқарамиз. Бу театр музикачилар ва музыка асбоблари кам бўлишига қарамай, музыка раҳбари ўртоқ Муҳаммаджон Мирзаевнинг ташаббуси остида унумли иш қилинмоқда. Миллий музыка асбобларида бўлган камчиликни қоплаш учун симфоник ёки жаз оркестрида ишлатиладиган кларнет, труба асбоблари миллий музыка асбоблари билан бирга қўшиб чалинмоқда. Бу ҳол ўзбек миллий наволарини бузмай ифодалашга ёрдам беради, наволарни янада равон ва жозибали қилади. Музыка группаси ўз муддатида кўпгина куйлар ўрганди. Классик куйлардан «Сайқал», «Тановар», «Ёлғиз», «Жазоир» ҳамда рус, тожик, украин, татар, циган, озарбайжон,

қозоқ, уйғур ва жуда кўп кавказ наволари муваффақият билан ижро қилинаётир.

Театрнинг талантили солисти Меҳрихон Абдуллаева ўзининг «Омон келди» ва Фарҳод қурилишига бағишланган ашулалари билан томошабинларнинг олқишига сазовор бўлмоқда:

*Меҳнат аҳли қилди обод
Фарҳод даштини гулбоғлар.
Гулистон бўлди саҳролар,
Учмас энди ҳеч зоглар.
Қўрқитолмас сирли Жайҳун,
Гул ширин Фарҳодини
Банд этиб, дер, ёни бўғди
Нурга чулғаб водийни.
Тингламас ҳеч кимса энди
Аждаҳо фарёдини.
Шарқираб шарбат оқар,
Гул бўйи райҳон устида.*

Театрнинг яна бир муваффақияти концерт репертуарининг турли-туман ва бой бўлишидадир. Айниқса, озарбайжон, украин, курдча ашула ва ўйинлар кишини жуда кизиқтиради. Театр солисти Эдия томонидан айтилган озарбайжон халқ ашуласи «Олғама, болам», Зайнаб Ломанованинг «Зейнебижон», Алима Акимованинг «Сени кўрдукче» ва бошқа ашулалар ниҳоят ёқимлидир. Бунга сабаб ашулачилар ўзларининг мулоим ва соллиқ овозлари билан кавказ халқ наволарини бузмасдан, аслича бера билганликларидадир.

Театр раққослари ижро этган Иттифок халқларининг турли рақслари ҳам томошабилар олқишига сазовор бўлди. Театрнинг балетмейстери Шавкат Мамутов «Чўбонлар ўйини»ни, Ўзбекистон халқ артисти В.Н.Губсая «Чорси ўйини»ни, Шевкат Союков курд халқ ўйинини жуда нафис ва гўзал қилиб саҳнага қўйганлар. Раққосалардан Розия Сайфуллина, Тўхта Ирасметова, Хатира Зияева, Амиди Сайидмаметова ўртоқлар халқ ўйинларини жуда соз ижро этмоқдалар.

Театрга янги жалб қилинган қурилиш стахановчиларидан Исҳақжон Ҳамдамов, Мамасоли Бегматов, Камол Тошев ўртоқлар ҳам ашулалари-

ни яхши ижро этмоқдалар. Ўлмасхон ва Мунисхонлар ялла ва классик мақомларни тез фурсатда ўрганиб, ҳозир мустақил ижро этадигон бўлдилар.

Театрнинг бадий раҳбари ўртоқ Мардон Насимов коллектив ўйинлар, умумий хорларни чиройли чиқаришда кўп хизмат қилган. Буни биз «Салом», «Улуғ ватан», уйғур халқ наволаридан «Мушавварак» хорларида кўрамиз. Ансамбль ашула, ўйин, хор, декламация ва лапарлари асрлар бўйи қакшаб ётган Мирзачўлга сув чиқариш, чўлларни пахтазор, боғ-бўстонга айлантириш темаларини, ҳозирги замон Фарҳодлари – улуғ қурилиш азаматларининг ажойиб меҳнатларини тўла, маъноли ва жозибадор қилиб тасвирлаши лозим.

Улуғ ватан уруши йилларида ҳаваскорлар тўгаракларидан бунёдга келган бу театрнинг истиқболи порлоқ ва умидлидир. Коллектив аъзолари ўз театрларининг янада гуллаши, янги муваффақият қозониши учун ғайрат ва жасорат билан ишлашлари керак.

Санжар Тилла

«СУВОРОВЧИ» ГАЗЕТАСИ

Иккинчи Болтиқбўйи фронтида ўзбек тилидаги «Суворовчи» газетасининг 1944 йил январь – декабрь ойларидаги 1-, 8-, 10 – 11-, 15-, 18 – 21-, 32 – 37-, 39-, 45 – 46-, 48 – 51-, 54 – 56-, 58 – 61-, 64-, 68 – 72-, 74-, 83 – 86-сонлари, жами 40 та сонидаги мақола, хабар, мактуб, эсдалик ва бошқа материалларни келтирамыз. Газетанинг масъул муҳаррири Н.А.Бубнов, масъул муҳаррир ўринбосари Мумтоз Муҳамедов ва марғилонлик журналист Наби Юсупов бўлган.

Газетанинг биринчи сонида қуйидаги мақола ва хабарлар берилган: «Янги ғалаба йилингиз қутлуғ бўлсин, ўртоқлар!», «Олий бош қўмондоннинг буйруғи армия генерали Ватутинга», «Энди узоқ кутилмайди», «Коммунистлар қаҳрамонларча курашдилар», «Катта маҳорат», «Терешенконинг жасурлиги», «Командир – бизнинг отамиз», «Янги йил совғалари фронт учун», **«Шавкатли жангчилар! Немисларга зарба-мизни қучайтирайлик. Янги йилда янги ғалабалар қозониш сари олға»** рукни остида «Генералимиз», «Қаҳрамонимиз», «Сержантимиз», «Офицернинг жанговар иши», «Докторимиз», «Аскаримиз», **«Халқларимиз дўстлиги қудратли қучимизнинг манбаидир»** рукни остида «Михаил Юшиннинг ботирлиги», «Миномётчи Абубакиров», «Пулемётчи Сарсонбой Бирбоев», «Моҳир командир», «Баҳодир автоматчи», «Олтин қўл ботир», «Снайпер ўч олмоқда», «Ўзбек халқининг шер йигитлари», «Ўзбекистон Ватан уруши кунларида Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Совети раисининг ўринбосари ўртоқ Я.Алиев билан суҳбат», «Совет информация бюросидан», «Муқаддас бурч (очерк)», «Инглиз бомбардимончи аэропланларининг Берлинга қилган ҳужуми», газетанинг масъул муҳаррир ўринбосари Мумтоз Муҳаммедовнинг «Янги йил мадҳияси» номли шеъри.

Янги йил мадҳияси

Жангчи ўртоқ,	Янги йилда	Торт наърангни!
Қутлуг бўлсин	Янгича иш,	Ўртоқ жангчи,
Янги йилингиз,	Жангчи қалбида	Жаҳон тингласин,
Немис «ови»	Қасос ҳисси,	Бер – зарбанга
Ривож топсин,	Тўлиб ошсин	Дош беролмай
Қўпрак қирингиз!	Маҳоратингиз.	Душман инграсин!

Мумтоз

1944 ЙИЛ 1 ЯНВАРЬ, 1 (84)-СОН

Янги ғалаба йилингиз қутлуг бўлсин, ўртоқлар! Командир – бизнинг отамиз

Бўлинма командирининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари старший лейтенант Маскеевич ўз қарамоғидаги жангчиларга оталарча ғамхўрлик қилади. У деярли ҳар куни жангчилар ёнига келиб суҳбатлар ўтказди ва янги-янги хабарларни айтиб беради.

Шафиқов кўпдан бери ўз уйидан хат олмас эди. Бу ҳақда старший лейтенантга айтганда у дарров Шафиқовнинг оиласи турадиган жойни аниқлаб хат ёзди. Ҳозир Шафиқов мунтазам равишда ўз уйидан хат олиб туради.

Шунингдек, командиримиз ҳар бир жангчи билан алоҳида гапиришиб, унга оталарча йўл-йўриқлар кўрсатади, у блиндаж ҳам ертўлаларимизнинг озода ва иссиқ бўлиши учун доим ғамхўрлик қилди.

Старший сержант Б.Ҳасанов

Янги йил совғалари фронт учун

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон меҳнаткашлари янги йил муносабати билан жангчиларга турли совғалар жўната бошладилар.

Н.чи завод коллективи янги йилни ишлаб чиқаришда катта ютуқлар билан қарши олиб, фронт бригадалари ташкил қилди.

Шавкатли жангчилар! Немисларга зарбамизни кучайтирайлик. Янги йилда янги ғалабалар қозониш сари олға Генералимиз

Армия муқаддас еримиз ва пешонадан тер оқизиб қўлга киритган бойлигимизни ҳимоя қилишга ўтди. Ана ўша вақтда подполковник ўртоқ Собиржон Раҳимов ҳам ўз қисми билан фронтнинг масъулиятли участкаларидан бирига келди.

Отадан беш ёшида ажраб етим қолган Собиржон иссиқ-совукни бошдан кечириб вояга етди. У 1922 йилда армия сафига кўнгилли бўлиб хизматга кирди.

1925 йилда Бокудаги ҳарбий мактабни битириб, сўнгра ўзбек отлик дивизиясида хизмат қилди.

Тожикистон тоғлари, Туркменистон қум саҳроларида бўлган жангларда актив қатнашган ботир йигит бой жанговар тажрибага эга бўлди. Довюррак командир бўлиб етишди.

Душман ватанимиз озодлигини хавф остида қолдирган кунларда Собиржон Раҳимов муҳим бир участкада ўз дивизияси билан кутурган душман олдини тўсиб турар эди. Душман бу участкага тобора янги кучлар ташлаб олға силжишга интилса ҳам, санъаткор командирнинг моҳирлик билан қилган маневрлари гитлерчиларнинг тинкасини қуритди.

Немис-фашист босқинчиларига қарши курашда генерал Собир Раҳимовнинг хизматлари катта. Бу хизматлар учун унинг кўкрагига «Қизил юлдуз», «Қизил байроқ» ва II даражали «Суворов» орденлари тақилган. Ўртоқ жангчи! Генералимиз Собир Раҳимовнинг жанговар ишларидан ибрат ол. Ўзбек халқи ўзининг севикли фарзандлари билан ҳам фахрлансин.

Собир Раҳимов
(1902 – 1945)

Сержантимиз

Ҳар бир жангчининг одамгарчилиги унинг ўлдирган немиси билан ўлчанади деган ўзбек халқининг нақлини пухта уқиб олган ўзбек жангчиси сержант Зайнитдин Миронинг қалби душманга нисбатан қаҳр ва ғазаб билан лик тўлган.

Зайнитдин Мирон моҳир пулемётчи. У ўзининг даҳшатли қуролини немис-фашист газандаларига қарши қаратди. Кейинги бир жангда тепалик устидаги қулай позицияга ўз пулемётини ўрнатиб, душман ДЗОТи устига ўқ ёмғирини ёғдирди ва бу билан ҳужум қилувчи бўлинмамиз ҳаракатини тезлатишга имкон берди.

Немислар ҳужум қилувчи жангчиларимизга қарши атакага ўтдилар, пулемётчи сержант Мирон яна янги қулай бир позицияга ўтиб олди ва немисларни яқин келтириб ўққа тутди. Қўққисдан очилган Мирон устидан саросимага тушган душман кўп талафот кўрди ва тум-тарақай қоча бошлади.

Ўзбек халқининг васиятини бажо келтирган Мирон ўз пулемётидан 30 га яқин немисни қириб ташлади.

Сержант Н.Ишматов

Офицернинг жанговар иши

Қисм командири ҳужумга ўтишдан бурун душман кучини билиш ва унинг ўт очиш воситаларини аниқлаш вазифасини ўз олдига қўйди. Бу вазифани бажариш учун разведка ташкил қилиш ва «тил» тутиб келтириш лозим эди. Бу муҳим жанговар топшириқни бажариш капитан Тоғиржон Харратовга топширилди. Харратов бир группа разведкачиларни тўплаб, уларга вазифани аниқ тушунтириб берди.

Уч кунлик тайёргарликдан сўнг Харратов бошчилигидаги разведкачилар группаси автомат ва гранаталар билан қуролланиб йўлга тушди. Пасқамлик ва яширин йўллар билан борган разведкачилар билдирмай симтўсиқлардан ўтдилар ва душман окопига яқин бориб унинг Дзот ва блиндажлари қаерда ўрнашганини текшира бошладилар. Ниҳоят, разведкачилар ётган жойдан 50 метрча нарида турган пулемёт уясидан ўқ чиқа бошлади. Харратов бундаги пулемёт расчётини йўқ қилиш учун аскар Пенаев бошчилигидаги икки разведкачини юборди ва ўзи бошқа разведкачилар билан гитлерчилар ўрнашган блиндажга қараб йўл солди.

Аскар Пенаев душман пулемётчисининг орқа томонидан айланиб ўтиб унга қўққисдан ҳужум қилди ва гранаталар иргитиб бундаги икки немисни ер тишлатди. Душман окопида шиддатли жанглар бошланиб кетди. Жасур разведкачилар бу жангда бир взводга яқин гитлерчиларни ўлдириб, бирини асир олдилар.

Қисм командирининг «тил» тутиш ҳақида берган топшириғи шараф билан бажарилди. Жанговар топшириқни катта маҳорат ва жасурлик билан бажарган капитан Харратов II даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланди.

Майор А.Саитов

Докторимиз

Жанг қизиб туран пайтда Бегимкулов осколка тегиб, қаттиқ ярадор бўлиб ҳушидан кетди. Уни дарҳол аравага ортиб медсанбатга жўнатдилар. Хирург ўртоқ Абдукаримов Бегимкуловнинг аҳволини кўраркан, унинг ҳаётини қайтариш ва қайта сафга тиклаш учун бор куч-қувватини сарф этди. Бегимкуловни бир неча кун даволагандан сўнг доктор ундан:

- Аҳволингиз қалай? – деб сўради.
- Яхши, оға, ҳаётимни сақлаб қолганингиз учун раҳмат!

Доктор Абдукаримов ҳаёти таҳлика остида қолган юзлаб ярадор жангчи ва командирларни соғайтириб сафга қайтарди. Бу ўзбек олимининг ватан уруши фронтида қилган хизматлари жуда катта.

Младший лейтенант Ҳ.Лутфулла

Қаҳрамонимиз

Н.чи қисмнинг пиёда аскарлари ҳужумга ўтдилар. Пулемётчи Аҳмаджон Шукуров жангчиларимизга қараб ўқ ёғдираётган душманнинг ўқ очиш нуқталарини емиришга киришди. У пулемётдан мерганларча ўт очиб, душманнинг бешта ўт очиш нуқтасини яқсон қилди.

Немислар кўп вақт ўтмай қарши атакага ўтдилар. Ботир пулемётчи Аҳмаджон Шукуровнинг қалби қаҳр-ғазабга тўлди. У душманни 70 – 80 метр яқинга келтириб бирданига пулемётдан ўт очди ва бир зумда 60 гитлерчини қириб ташлади. Душман жон талвасаси билан ҳамла қилишда давом этди ва пировардида Шукуровни ярадор қилиб, унинг пулемётини ишдан чиқарди. Ўзбек фарзанди Шукуров ярадор бўлишига қарамай, немисларнинг пулемётини қўлга киритди ва уни душманнинг ўзига қаратиб ҳамла қилувчи гитлерчилар устига ўқ

ёмғирини ёғдирди. Йиртқишлар Шукуровнинг ўлжа олган пулемётини ҳам ишдан чиқардилар. Бироқ ботир жангчи бу билан ўз жанговар маҳоратини пасайтирмади. Сержант Шукуров кўп ўйлаб турмай автоматни қўлига олиб, душман аскарини тутдек тўка бошлади. Совет жангчиларининг шиддатли ўтига чидаш беролмаган душман жанг майдонида кўп ўлик, қурол-аслаҳалар қолдириб, тум-тарақай бўлиб чекинишга мажбур бўлди.

Аҳмаджоннинг қувватига яна қувват, ғайратига ғайрат қўшилди. У бор кучи билан олға томон босиб: «Ватан учун, халқимизнинг бахт-саодати учун олға!» – деб қичқирди ва қишлоқ кўчасига биринчи бўлиб бостириб кирди. Унинг орқасидан бошқа жангчилар ҳам эргашдилар. Шиддатли кўча жанглари бошланиб кетди. Аҳмаджон ертўладан туриб ўқ узаётган гитлерчиларга қаратиб гранаталар иргитди ва бу ерда ҳам 15 гитлерчини жаҳаннамга юборди.

Ватанимиз Аҳмаджон Шукуровнинг қаҳрамонлигига юксак баҳо берди, Олий Совет Президумининг фармони билан унга Қаҳрамон деган унвон берилди.

Аскаримиз

Оддий аскар Муротов хат ташувчилик вазифасини бажаради. Бўлинма командири унга муҳим ахборот ёзилган қоғозни штабга топшириб келишни буюрди. Муротов жанговар топшириқни бажариш учун йўлга тушиб штабга равона бўлди. У йўлда кета туриб пистирмада турган немис автоматчисига дуч келди ва милтиғи билан уни уриб йиқитди.

Қўндоқ зарбини еган газанда тил тортмай ўлди ва Муротов немисни ўлдириб берилган топшириқни ҳам бажарди. Муротовнинг жанговар ҳаётида бундай воқеа бир неча мартаба юз берди. У ҳар сафар ҳам ғолиб чиқди.

Жанг майдонида ботирларча ҳаракат қилувчи бундай ўзбек жангчилари юзлаб саналади.

Старший сержант И.Гарцев

Миномётчи Абдубакиров

Ўзбек – Алпомиш авлоди. Бу авлоднинг суяги озодлик учун кураш билан қотган. Мана бу авлоднинг қаҳрамон невараларидан бири гвардиячи сержант Неъматжон Абдубакировдир. У ватан урушининг биринчи йилларидан бери немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилаётган озодлик урушида иштирок этмоқда. Юрак-бағри қаҳр-ғазаб билан тўлган бу йигит армия сафига келган кундан бошлаб миномётчиликка ўрганди.

Миномётчи Абдубакиров ҳужум қилиб бораётган ротанинг ўнг томонида бориб, ўқчиларнинг олға силжиши учун ҳалақит бериб турган душман миномётини пачақлаши керак.

Шавкатли миномётчи ўқдек учиб қаршидаги тепаликнинг ён қирғоғига ўз миномётини ўрнатиб олди ва душман траншеясини кузатиб немислар миномёти турган жойни аниқлади. Биринчи ўт очишдаёқ душман миномёти тақа-тақ жим бўлди. Рота атака рубежига чиқиб олиш учун секин-аста илгари юрди. Абдубакиров ўт очишни бўшаштирмай, тез-тез позициясини ўзгартириб, ҳар томондан ота бошлади ва бу билан немисларга чап бериб, уларни алдаб овора қилиб турди.

Гвардиячи сержант Абдубакировнинг моҳирлик билан қилган бу ҳаракатидан фойдаланган жангчиларимиз олға босиб душман траншеясига бостириб кирдилар ва уни гитлерчилардан батамом тозаладилар.

Ҳозир қаҳрамон Абдубакировнинг кўкраги «Жасурлиги учун» медали билан безанган. У кундан-кунга жанглarda маҳорат кўрсатиб, қўмондонлик олдида катта обрўй ва ташаккурларга сазовор бўлмоқда.

Ўзбекистон Ватан урушлари кунларида

*Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Совети раисининг ўринбосари
ўртоқ Я.Алиев билан суҳбат*

Ўзбекистон меҳнаткашлари армиянинг ҳар бир ғалабасини меҳнат, ишлаб чиқариш, маданий-маориф ва, умуман, бутун соҳаларда нишонлаб, мисли кўрилмаган ютуқларга эга бўлмоқда.

Ватан уруши кунларида республика партия ташкилоти ва ўзбек халқи олдида саноат тармоқларининг ривожланиб кетиши муносабати билан муҳим масалалардан бири бўлиб, қисқа муддат ичида қудратли энергетика базасини, янги гидростанцияларни вужудга келтириш вази-

фаси турарди. Бу масала ҳам ҳал бўлаётир. Ҳозир Ўзбекистонни электрлаштириш учун бошланган умумхалқ юриши тез суръатлар билан давом этмоқда. Асрлар бўйи ўз жиловини бермаган Сирдарёга дамба солиниб, шу йил 19 декабрда Ватан хизматига бўйсундирилди. Оққовок, Бўзсув, Солор гидроэлектростанциялари Тошкент завод-фабрикалари ва халқ эҳтиёжлари учун электроэнергиялар берилмоқда.

Шу билан бир қаторда, республикамызда чорвачилик ва паррандачилик иши ҳам кундан-кун ривожланмоқда. Чорвачи колхоз ва совхозларимиз армия ва мамлакат ичкарасини лозим бўлганча гўшт, ёғ, сут, жун, тери, тухум ва бошқа шу каби чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаб турмоқда.

Ёзда бўлиб ўтган дон хўжалиги илғорларининг республика кенгаши Ўзбекистонда ғаллакорлик ишини яна ҳам кенгайтириш учун кенг замин ҳозирлади. Республикада 500 минг гектардан ортиқ янги ер ўзлаштирилди. 700 минг гектар ерга икки-уч қайтадан экилиб ҳосил олинади. Бу йил республикамыз атрофдан ғалла келтиришдан тамомила воз кечди ва, аксинча, армия томонидан озод қилинган районларга ёрдам бериб, дон ва бошқа керакли нарсалар бера бошлади.

Маданий-маориф ишларимиз ҳам тобора гулламоқда. Яқинда ташкил қилинган Ўзбекистон Фанлар академияси республиканинг маданий тарихига катта бир тантана ва ғалаба бўлиб киради. Ҳозир ўнлаб ўзимизнинг академикларимизга эгамиз.

Яқинда Москвада бўлиб ўтган Ўзбекистон адабиёти ва санъатининг декадаси бу борадаги ютуқларимизниг бепоён эканини яна бир мартаба жамоатчилик олдида намоиш қилди.

Умуман, Ўзбекистонимиз кундан-кун гулламоқда, ўсмоқда. Олий бош қўмондон айтганидек, республикамыз армиянинг арсеналига айланиб, немис-фашист босқинчиларига қарши жангларда маҳорат кўрсатаётган азамат ўғилларининг ғалаба билан қайтишларига лозим бўлган ҳамма нарсани етказиб бериш учун меҳнаткашларимиз бутун куч-қувватларини сарф қилмоқда.

Муқаддас бурч (очерк)

Кенг, баҳаво рус даласи. Унинг осмонида сайёҳ жўрларнинг овози, бетлари лахчадек кизарган шўхчан киз ва йигитларнинг «Гая» деб айтадиган қўшиқ ҳам гармонлар садосининг эшитилмай кетганига икки йилдан ошди! Икки томоннинг тўхтовсиз олишуви билан бу табиий манзараларда игна ўтқудек ҳам жой қолмаган. Энди бу кенг бўшлиқни миномёт, тўп-замбараклардан устма-уст отилиб турган снаряд, милтиқ ва пулемётлардан ёғилиб турган ўқ, аэропланлардан ташланиб турган бомбалар босиб ётибди. Бас шундай бўлгач, яна қандай қилиб бу кинотда сайёҳ қушлар эркин парвоз қила олсин? Бурноқ йиллардаги каби ғарам-ғарам бўлиб ётган ғаллалар хирмонига бемалол донлай олсин?!

Бу ҳаётни қайтариш совет кишилари ва ҳатто маъсум паррандалар орзу ва тилаги эди. Буни ярим кунлик қаттиқ жанглардан сўнг армия рўёбга чиқарди.

Қишлоқ қамал қилинди. Рота жангчиларининг олдинги қисми бугун эрта билан қишлоққа кириб келди. Бу тўлқинлар халқнинг юрагидаги ҳовурни босди. Сўнган чироқ бирданига ёниб кетди. Армия жангчилари билан бирга ўзининг киндик қони тўкилган қишлоққа кириб келган қишлоқ советининг раиси партизан Михайлов тетик ва баланд қоматини кўтариб у қишлоқни кўздан кечирмоқда... энди у қайси кўзлари билан кўрсин? Катта тош йўлнинг икки томонига қурилган колхоз бинолари, мактаб, болалар уйи, клуб, амбулаторияларнинг алангаси осмонга чиқиб ёнмоқда. Халқ озод этувчи жангчиларни қутлаш учун пешвоз чиқди. «Топган бир даста гул, топмаган бир боғ пиёз» дейдилар. Ана у уйнинг хўжаси Фросья Дмитриевна каттакон бир буханка нонни оқ дастурхон устига қўйиб отделение командири сержант Ҳайдаровнинг орқасидан ҳаллослаб чопарди.

Ўзбек фарзанди – Ҳайдаров миллионлар қаторида Ватанни мудофаа қилиш учун: «Ўзбек, жангга!» – дегандаёқ ўз арғумоқи жиловини тутган, «Мен тайёр», – деб Сталинград, Москва бўсағаларида душманга қарши ҳамла қилган ўзбек йигитларининг биридир. Мана у бу сафар бу қишлоққа ҳам биринчи бўлиб бостириб кирди, душмanning чекиниш йўлларини кесди. Немисларни тутдек тўқди ва уларнинг мустаҳкам таянч пунктини эгаллаб, маҳкамланиб, рота командири ўрнашган команда пункти – тепаликка қараб йўл олди. У ҳаддан ташқари шошилиб бораркан, Фросья кампир ҳам унинг орқасидан тез-тез юра бошлади.

Рота командири кампирдан кўзини узмай Ҳайдаровга:
– 17 минутдан сўнг сизнинг отделениянгиз ўнг томондан ҳужумга ўтади, – деди.

– Мен тайёр, ўртоқ старший лейтенант, – Ҳайдаров кўкрагини баланд кўтариб жавоб берди.

– Ким у? – сўради рота командири тепалик қирғоғида турган кампирни кузатиб ва унга яқин борди.

– Хўш, онажон, хизмат?

Кампир севинчидан кўзига беихтиёр ёш олди, унинг ўпкаси тўлган, тили сўзга келмасди. У зўрғатдан:

– Қишлоғимизни озод қилганларингиз учун менинг совғам бу! – деди ва кўлидаги нонни бир чимдим туз билан узатди.

Старший лейтенант қаҳқаҳа уриб кулиб Ҳайдаровни ўз ёнига чақирди ва унинг елкасига қоқиб кампирга томон жипслашди.

– Қишлоғингизга биринчи бўлиб кирган қаҳрамонларнинг бири мана шу йигит, – деди.

Шошилиб қолган кампир Ҳайдаровдан кўзларини узмай унинг юзидан чўлп-чўлп ўпди:

– Раҳмат, ўғлим, раҳмат. Бу яхшиликларингизни халқ асло унутмайди. Сизлар келгунга қадар бизларнинг юрагимизга чироқ ёкса ёримас, дилимиз хуфтон эди, мана бу нонни енг!

Ҳайдаров кампирнинг ингичка қўлларидан нонни олди ва пешонасига суртиб ўпди, узок қараб туриб:

– Онажон, ўзбеклар нонни ҳурмат қилади. Мурувватингизга қуллуқ. Ҳар қанча нон десангиз, халтам тўла, – деди ва таъзим билан нонни яна кампирга узатди-да: – Сизларни озод қилиш – кўп миллатли армиямизнинг бурчи... – деди.

Рота командири бошини қимирлатиб, Ҳайдаровнинг сўзини маъқуллади ва бир қўли билан Ҳайдаровнинг елкасидан тутиб:

– Мана шуни айтишади-да халқлар биродарлиги бизнинг куч манбаимиздир деб, нима дейсан ўртоқ сержант? – деди.

Сержант Ҳайдаров учун иккинчи жанговар топшириқни бажаришга оқ йўл!

*Старший лейтенант М.Муҳамедов
Масъул муҳаррир: Н.А.Бубнов
Масъул муҳаррир ўринбосари: Н.Юсупов*

1944 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛЬ, 8 (91)-СОН

Душманга сира тиним бермайлик

Икки қаҳрамон пулемётчи

Немислар қарши атакага ўтиб, ҳужум қилиб бораётган қисмларимизнинг бирига қаттиқ қаршилиқ кўрсатар эдилар.

Гвардиячи сержант Пронин ва аскар Пиримжоновлар душманга ён томондан зарба бериш учун буйруқ олдилар ва ротанинг жанговар тартибида ҳаракат қилиб бордилар. Ўнг томондан ниқобланиб борган Пронин тўсатдан ўт очди, Пиримжонов эса немислар траншеясига қараб ўқ ёғдирди.

Кўққисдан очилган пулемёт ўтидан ваҳимага тушган немислар тартибсиз равишда тирқираб кетишди. Пиримжонов немисларнинг бу аҳволдан фойдаланиб майда-майда группаларни тутдек қира бошлади ва тез-тез ўзининг ўт очиш жойини ўзгартириб турди...

Қаҳрамон пулемётчилар куни бўйи давом этган бу жангда ғолиб келдилар. Қисм жанговар топшириқни бажариб тепаликни муваффақият билан қўлга киритди.

Капитан Юсуф Холхўжаев

Старшина Назаров ҳар ерда тайёр

– У қачон дам олар экан? – дейишади жангчилар ўз старшиналари Назаров ҳақида ва унинг ғайратига қойил қоладилар.

Чиндан ҳам, Назаров старшиналик қиладиган батареяда ҳамма иш ўз жойида ва тартиб билан бажарилади.

Бизнинг старшинамизни душманнинг ҳеч қандай ўти кўрқита олмайди. Немислар артиллерияси ва миномётлардан қаттиқ ўт очиб турсалар-да, у жангчиларга ўз вақтида иссиқ овқатни етказиб туради.

Жанг бораётган вақтларда старшина Назаров ошхона билан бирга бориб ҳар бир жангчининг ҳол-аҳволидан хабар олади ва лозим бўлган нарсалар билан таъмин этади.

Аскар А.Григорьев

Хат ташувчи Қорабоев

Бизнинг хат ташувчимиз ўртоқ Қорабоевни ҳамма яхши кўради. У жангчиларга келган хат, газета ва журналларни ўз вақтида, кечиктирмай етказиб туради.

Ўртоқ Қорабоевнинг қораси кўриниши биланок жангчилар дарров уни ўраб оладилар ва:

– Менга хат борми?

– «Суворовчи» газетасидан олиб келдингизми? – деб савол бера бошлайдилар.

Ўзининг хушмуомалалари билан жангчилар орасида шуҳрат топган Қорабоев:

– Ҳаммангизга ҳам хат бор, ўртоқлар. Марғилондан, Қўқондан, Тошкентдан деб бир бошдан хатларни баланд овоз билан ўқий бошлайди ва, ниҳоят, хатларни эга-эгаларига ўз қўли билан топшириб жангчиларни хурсанд қилади.

Ўртоқ Қорабоевнинг бу ташаббуси диққатга сазовордир. Бошқа қисмлардаги хат ташувчилар бундан ўрناк олишлари керак.

Мирҳоди Мирсаидов

ИТТИФОҚДА

1944 ЙИЛ 12 ФЕВРАЛЬ, 10 (93)-СОН

Иттифок Олий Совети Х сессиясининг 1-чақириғи

Ўзбекистон халқ комиссарлари раиси, депутат А.Абдурахмоновнинг Иттифок советида сўзлаган нутқи

Ўртоқ депутатлар!

Иттифок молия халқ комиссари, депутат Зверев Иттифок Олий Совети сессиясига Иттифокнинг давлат бюджети ҳақида гапириб берди. Сессиянинг қарамоғига ва тасдиғига киритилган бюджет бизнинг давлатимизнинг қудратини яққол кўрсатади, ҳарбий вақтнинг шароитига тўла жавоб беради ва немис босқинчилари тор-мор этилишини тезлаштириш таъминлашга ҳамда уруш натижасида вайрон бўлган халқ ҳўжалигини тиклашга қаратилган.

Иттифокнинг ҳамма халқлари, шу жумладан, ўзбек халқи ўз Ватанларини ҳимоя қилишга ҳамда Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолишга қўзғолдилар.

Урушнинг биринчи кунларидан бошлаб Ўзбекистоннинг бутун халқ ҳўжалиги фронт эҳтиёжларини таъминлаш учун қайтадан қурилган эди. Ўзбекистоннинг ишчи ва колхозчи эр ва аёллари ва интеллигенция бор куч-қувватларини саноат ва қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотини мумкин қадар кўпайтиришга сарф этиб келмоқдалар.

Уруш вақтининг қийинчиликларига қарамасдан, Ўзбекистоннинг бюджети тобора ўсиб келди ва халқ ҳўжалигини борган сари ривожланишини таъминлади. 1942 йили республикамизнинг бюджети 1353 миллион сўм эди, 1944 йилда эса бюджетимиз 1877 миллион сўм бўлади. Ўзбекистон халқ ҳўжалигига чиқариладиган маблағ шундан иборатгина эмас. Шунингдек, Иттифок бюджетидан ҳам ҳар йили кўп миқдорда пул сарф этилади. Фақат 1943 йилда Иттифок бюджетидан 400 миллион сўм сарф этилди. Бу нарса ўнларча янги фабрика, заводларни тез муддатда қуришга имконият берди ва натижада Ўзбекистон Иттифокнинг саноатлашган республикаларидан бирига айланди.

Уруш йилларида саноатнинг янги тармоклари: қурул-аслаҳа, ўқ-дори, машинасозлик, электр асбоблари, кимё ва бошқа ишлаб чиқариш корхоналари вужудга келди. Ўзбекистон армия арсеналларидан бирига айланди. Уруш йилларида Ўзбекистон саноатининг ишлаб чиқариш маҳсулоти бир ярим мартаба кўпайди. 1943 йилда оғир саноат маҳсулоти республика саноат маҳсулотининг 50 процентини ташкил этиб қолди, урушгача эса фақат 14,3 процент эди, холос. Нефть чиқариш икки мартаба кўпайди. Ўз кўмир базамизга эга бўлдик. Тошкент – Сталинуголь кўмир конидан бу йил ҳар суткада 1200 тонна кўмир чиқарилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси илгари металлургия саноатига эга эмас эди, энди у бунга эга бўлди. Яқин кунларда мартен печига ўт ёқилади ва металлургия заводи иш бошлайди. Ноёб маъданлар: вольфрам, молибден ва бошқа конлар очилади.

Саноатнинг тез ривожланиши электр қувватини кўпайтиришини қаттиқ талаб этиб қолди. Республикада электрофикация учун умумхалқ юриши кизиби кетди. Агар ўтган йил гидростанциялар қуриш учун бюджетдан 183,5 миллион сўм сарф этилганини айтсак масала равшан бўлар. Уруш йилларида 72 минг КВТ қувватга эга бўлган тўртта элект-

ростанция ишга солинди, яна 185 минг КВТ қувватга эга бўлган 10 гидростанция, шу жумладан, ўзбек халқининг ифтихори бўлган Фарҳод ГЕС қурилмоқда. Кўп сувли Сирдарёнинг қувватидан фойдаланиш ҳақидаги ўзбек халқининг асрлардан бери ўйлаган орзуси амалга ошмоқда. Энди бу дарё ўзбек халқининг иродасига бўйсунган. Сирдарёни янги изга солган халқимиз катта ғалаба қозонди. Янги гидростанцияларнинг қурилиши Ўзбекистон саноатининг бундан кейин яна ривожланишига сабаб бўлади.

Уруш қишлоқ хўжалик маҳсулотини жуда тез кўпайтиришни талаб этди. Ишга қобилиятли бўлган колхозчиларнинг кўп қисми армия ва саноатга олинишига қарамасдан, механика ва тортув кучларининг анча камайганига қарамасдан, қахрамон ўзбек халқининг фидокорона меҳнати натижасида қишлоқ хўжалиги учун 1941 – 1942 ва 1943 йилларда бюджет маблағидан 500 миллион сўмдан ортиқроқ пул сарф этилиши, уруш йилларида колхозчилар оммасининг бевосита иштироки билан катта ирригация қурилишлари битказилиши экин майдонини 800 минг гектарга яқин кўпайтиришга ва ғалла маҳсулотини икки мартабадан ортиқроқ кўпайтиришга имконият берди. Бу нарса республикамизниг ўз ғалласи билан ўзини таъмин этиб, ҳар йили четдан 45 минг вагонга яқин ғалла келтиришдан қутқазди.

Уруш вақтида колхозларда чорва подалари ҳам кўпайди: қўй ва эчки бир ярим миллион бош, катта шохли ҳайвонлар 126 минг бош кўпайди.

Эндиликда Ўзбекистон колхозлари давлатга урушгача бўлган вақтга қараганда анча кўп озиқ-овқат маҳсулоти топширмоқдалар. 1943 йилда 1940 йилга қараганда давлатга 9 миллион 300 минг пуд ортиқ ғалла, 475 минг пуд ортиқ гўшт ва 1 миллион 128 минг пуд ортиқ сабзавот топширдилар. Колхозлар ғалла топшириш бўйича давлат олдидаги мажбуриятни тўла бажардилар. Бундан ташқари, колхоз ва колхозчилар ортиқча бўлган ғаллаларидан давлатга 2 миллион пуд сотдилар. Буларнинг ҳаммаси колхоз тузимининг куч ва қувватини кўрсатади.

Ўртоқ депутатлар! Уруш ўзбек халқининг маданий ривожини тўхтатгани йўқ, мингларча мактаблар, олий ўқув юртлари ўз ишларини давом эттирмоқдалар. Адабиёт ва санъат ўсмоқда. Уруш вақтида республикамизда илмий марказ – Фанлар академияси тузилганлиги маданиятимизнинг тобора гуллаётганини кўрсатади. Эндиликда халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида юқори квалификацияли миллий мутахассислар бор.

Ижтимоий-маданий тадбирлар учун йилдан-йил бюджетдан кўп маблағ чиқарилмоқда. Агар ўтган йил бу ишга 1942 йилдаги 852 миллион сўм ўрнига 1006 миллион сўм сарф этилган бўлса, бу йил ижтимоий-маданий тадбирлар учун 1943 йилга қараганда 368 миллион сўм ортиқ, яъни 1374 миллион сўм чиқарилмоқда.

Ўзбекистоннинг 1944 йилги давлат бюджетининг умумий миқдори 1877 миллион сўм бўлади, бу рақам 1943 бюджет ижросидан 460 миллион сўм ортиқдир. Бюджетнинг қанчалик катта ўсиши республикамизда халқ хўжалиги соҳаларини ва ижтимоий-маданий соҳани яна ривожлантиришга имконият беради.

Ўртоқ депутатлар! Уруш ҳали тугагани йўқ. Немис босқинчиларини батамом тор-мор этиш учун ҳали кўп куч сарф этишга тўғри келади. Ўзбек халқи Иттифокнинг ҳамма халқлари билан бирга келажакда фидокорлик билан ишлаб ўз куч ва маблағларини ғалаба иши учун, Ватанимизни фашист ҳаромзодаларидан бутунлай озод этиш учун ва фашизмни узил-кесил тор-мор этишга сарф этади.

Иттифокнинг давлат бюджети ҳарбий харажатлар учун 128,4 миллиард сўм чиқаришни кўзда тутади. Мудофаа учун ажратилган маблағ танк, аэроплан, тўп, снаряд бўлиб немис қароқчиларининг бошига ёғдирилади.

Мен ҳамма депутатларни Олий Совет қарамоғига киритилган 1944 йил давлат бюджетини тўла тасдиқлашга қақираман...

Биз яқин вақтлар ичида ғалаба қозонишимизга қаттиқ ишонамиз. Бизнинг муқаддас еримиз фашист босқинчиларидан яқин орада бутунлай озод этилади. Биз қаттиқ ишонамизки, тез вақт ичида фашизм абадий йўқотилади... **(Олқишлар)**

Душманни қувиб етиб бориб, ур!

Яхши маневр натижалари

Старший лейтенант Рогачовский ротаси душманнинг олдинги маррасини ёриб ўтиб, чекинаётган немисларнинг изидан қувиб бормоқда эди.

Қоронғи тушмоқда эди. Разведкачилар кичкина ўрмон ичида бир взвод немислар пистирма бўлиб ётгани ҳақида маълумот келтирдилар, командир бу маълумотни олгандан кейин яна разведка ташкил этиб, нарироқда яна икки немис взводи писиб ётганини аниқлади. Демак, яқин

орада немисларнинг асосий кучлари бўлса керак деган хулосага келди командир. У бу ерга ўқчи ва миномётчилар группасини қолдириб, бошқа жангчилар билан душман кучларини ўраб олишга кетди.

Бир километрча йўл босилгандан кейин старший лейтенант Аҳмедов командирлиги остидаги взвод душман кучларига дуч келди ва жангга киришди. Икки қанотда ўринлашган пулемётлар душманни қаттиқ ўққа тутди. Немислар орқага қараб қоча бошладилар. Бироқ улар қочиб келиб пистирмада ётган Ҳакимов взводининг ўтига дуч келдилар. Бу ерда немислар группаси батамом қириб ташланди.

Рогачевский ротасининг қолган қисми жангга кирмай олға силжиб кетди. Икки километр чамаси йўл юргандан кейин рўбарўдан қишлоқ кўринди. Бу ерда ҳам немисларнинг анча кучи сақланар эди. Лейтенант Шершенюк ўз взводи билан ўрмон оралаб бориб қишлоққа яқинлашди. Немислар буларнинг келаётганини сезиб қаттиқ ўт очдилар ва бор кучларини Шершенюк взводига қарши жангга ташладилар. Бироқ немисларнинг саросима бўлиб қолганидан фойдаланган лейтенант Ҳакимов взводи орқа томондан айланиб ўтди ва немисларни беҳосдан ўққа тутди. Немислар жанг майдонида кўп ўлик қолдириб яна чекинишга мажбур бўлдилар.

Душманни қувиб етиб бориб, майда группаларга бўлиб, тўсатдан зарба беришга ўрганган старший лейтенант Рогачевский ротаси кўп муваффақиятлар қозонмоқда.

Старший лейтенант М.Муҳамедов

Граната иргитиб ўзимизга йўл очдик

Ротамизга топширилган жанговар вазифа, немислар жойлашган аҳоли пунктини ишғол этиш эди. Бу ҳақда мен ўз отделениемдаги ҳамма жангчиларни хабардор қилиб, олдимизда турган жанговар вазифаларни тушунтириб бердим.

Биз қишлоқнинг ўнг томонидаги жарлик орқали душманга сездирмай немис окопларига яқин бир пана жойга бориб, қордан окоплар қазиб ниқобиланганимиз ҳолда ҳужумга ўтиш учун буйруқ кутиб ётдик.

Тонготарда шиддатли артиллерия отишмаси бошланди. Бу отишма бир неча минут давом этиб немисларни саросимага солди. Биз бундан фойдаланиб олға босиб атака маррасига етиб бордик.

Артиллерия отишмаси душман мудофаасининг ички томонига ўтиши билан мен отделениемдаги жангчилар билан немисларнинг траншеяларига кириш йўлини ўққа тута бошладилар. Бироқ улар бу ҳисобларидан янглишиб кечиккан эдилар. Чунки жангчиларимиз фурсатдан фойдаланиб траншеяларга аллақачон яқинлашиб, «қўл артиллерияси»ни ишга солган эдилар.

Биз траншея ичида жанг қилаётганимизда траншеянинг чап томонидан душман пулемёти бизга қараб ўқ уза бошлади. Мен жангчи Султоновни чақириб, пулемётни емириш ҳақида унга буйруқ бердим. Жангчилар бўш чуқурчаларга беркиндилар. Султонов дарҳол пулемётнинг орқа томонига эмаклаб бориб бирин-кетин уч граната иргитди ва душман пулемётини емириб жангчиларга йўл очди. Душман пулемёти емирилиши билан жангчиларимиз ўринларидан қўзғолиб, гранаталар ёрдами билан траншеяни душмандан тозалай бошладилар.

Мен траншея ичи билан ўнг томонга қараб бораётганимда душманнинг ниқобланган станокли пулемётини ишдан чиқардим ва унинг расчётидаги тирик қолган гитлерчини ўлдирдим.

Отделениемдаги бошқа жангчилар ҳам худди ана шундай ҳаракат қилдилар. Икки соатча чўзилган траншея жангларида сўнг душман бардош беролмай тум-тарақай қочишга тушди, биз душман орқасидан қувиб олға кетдик.

Отделение командири, гвардиячи сержант К.Мамадалиев

Маликовнинг жасорати

Батареямиздаги коммунистлар жанглarda маҳорат кўрсатиб бошқа жангчиларга намуна бўлмоқдалар.

Артиллерия разведкачиси Маликов ўз ишининг устаси ва мохир жангчилардан бири ҳисобланади. У батарея ва пиёда аскарларнинг ғалабаси артиллерия разведкачисининг устакорлигига боғлиқ эканини яхши билади. Шунинг учун ҳам Маликов ҳар доим ҳужум қилувчи пиёда аскарларнинг жанговар тартибида боради. Пиёда аскарлар олға силжиши билан у ҳам улардан орқада қолмайди ва душманнинг ўт очиш нуқтасини аниқлаб дарҳол батареяларга хабар қилади.

Пиёда аскарларнинг олға силжиш имконияти бўлмай, бирор маррада тўхтаб қолсалар, Маликов шу замон душманнинг жанговар тартибини

ёриб унинг орқа томонига ўтиб олади ва немисларнинг ўт очиш нуқта-лари қаерда турганлиги ҳамда техникаси ҳақида аниқ маълумот йиға бошлайди. Рўбарўдан ўтиш мумкин бўлмаган жойда у душманнинг бўш томонларини кидириб топади. Маликов яқинда бир аҳоли пункти учун бўлган жангда ўз жанговар ўртоклари билан ҳаракат қилаётган пайтда немисларнинг пулемёти ўрнашган жойни сезиб қолди ва ўзи билан яна икки жангчини олиб душман пулемётининг орқа томонига билдирмай ўтиб олди. Бу учала баҳодирлар гранаталар иргитиб пулемётни ишдан чиқардилар ва унинг расчётини қириб ташладилар. Шу вақтда Маликов душман блиндажи ўрнашган жойни аниқлаб батареяга хабар қилди. Батареядан отилган устма-уст снарядлар душман уясини ер билан яксон этди. Разведкачиларнинг бу хилдаги жасоратлари пиёда аскарларимиз-нинг олға силжишларига катта ёрдам берди.

Маликов разведкачилар группасини бошлаб бориб катта иш кўрсатди. Маликовдан ўртак олган бошқа жангчилар ҳам жангда қўрқмай, бо-тирларча курашиб ғолиб чиқди.

Гвардиячи аскар Б.Исҳоқов

Бердибоевнинг дўстлари

Ёш жангчи Бердибоев батареямизга янгидан келганлардан биридир. У батареяга келган кунларда рус тилини яхши билмас, шунинг натижа-сида техникани ўз вақтида ўзлаштира олмас эди. Батарея жангчилари бу ишнинг олдини олиб унга дарҳол ёрдам бера бошладилар.

Гвардиячи сержант Федюшин бу ёш жангчига ҳар томонлама ёрдам бериб, унга рус тилини ўргата бошлади. Ҳозир Бердибоев ҳарбий тех-ника ва артиллериядан ўтиб жанг қилиш санъатларини яхшилаб ўзлаш-тириб олди.

Яқиндаги жангларнинг бирида Бердибоев наводчик қилиб тайинлан-ди ва у ўз тўпидан мохирлик билан отиш натижасида немисларнинг бир нечта блиндажларини қўпориб ташлади.

Гвардиячи старший лейтенант М.Набий

Эргаш Нуртабоев

Ўзбек ўз характери билан барпо қилувчи. У сув излаб бир неча аср-лардан бери ўз ватанининг кумли саҳроларида тинмай меҳнат қилади. Унинг учун сув қайғуси бахт қайғуси эди. Бахт топилавермас, сув ҳамма вақт етишмас эди. Ўзбекнинг бутун ҳаёти тер тўкиб, қолдан тойиб сув кидириши билан ўтарди. У сув ҳақида байтлар тўкиб, қўшиқлар куйлар, сув тўғрисида ҳикоялар яратар, ҳатто тушида ҳам сувни кўрарди.

Сувни кўриқлаш, тақсимлаш, ариқ-каналларни тозалаш ва боғларни суғориш ўзбекка роҳат ва завқ бағишлайдиган иш эди.

Бундан беш йил муқаддам, немислар Европада жанг бошлаган йили, ўзбеклар сувга сероб бўлиш учун катта каналлар қуришга киришиб ки-шини хайратга қолдирадиган ажойиб ҳаракат бошлаб бердилар. Улар канал трассаларига юз мингларча киши бўлиб театрлар, мактаблар ва сберкассалар билан бирга чиқдилар.

Фарғоналикларнинг ташаббуси билан барпо қилинган Фарғона ка-нали тарихнинг олтин саҳифаси, бадий санъатнинг илҳом манбаи, қуд-ратли қурилишнинг энг каттаси ва халқ байрамларининг энг тантанали-си бўлиб қолади.

Кўп йиллик чексиз меҳнатлар натижасида сўлган дарахтлар тирил-ди, қақраб ётган чўллар пахтазор бўлди, узумзор боғлар, қатор тутзор-лар униб-ўсди, дашт-саҳролар ўтлоқларга айланди ва бу жойларда қо-ракўл қўйлари қўзилайдиган бўлди, тоғларда хилма-хил конлар очилди, бундан ўттиз йиллар бурун майда хунармандлик билан шуғулланган шаҳарларда Европа мамлакатларининг ҳар қайсиси орзу қилса арзийди-ган фабрика ва заводлар вужудга келди.

Меҳнат билан суяги қотган ўйноқи ўзбек кўп йиллардан бери уруш кўрмаган, унда жанг тажрибаси йўқ деярли.

Мана энди улуғ ватан уруши ўзбекларни қўзғотди ва уларни Украина саҳроларига, Терек ва Кубан ҳамда Сталинград атрофларига келтирди. Ўзбекларга янги касбни дахшатли кунларда уруш сабоқларини ўрга-нишга ва ўзларида жанговар сифатларни яратишга тўғри келди.

Бу мактабни ўташ ва сабоқларни ўзлаштириш осон эмас эди. Эргаш Нуртабоев ўз иродаси, кучи ва ифтихорини тўплаб жанговар мактабни муваффақиятли равишда ўтди.

У бақувват йигит эди ва ҳеч кимдан қолишни истамас эди, унинг учун ҳамма нарса – ҳарбий ҳаёт, ҳарбийча таом, об-ҳаво, кийим-кечак,

хатто сафда туриб айтиладиган қўшиқлар ҳам бошқача – янгилик бўлиб туюларди. У ўзини бошқа оламда деб ҳис қилар, буларнинг ҳаммасига марш-малака ва жанглarda кўникиб қолди.

Бу мактабни ўташ ва қийинчиликларни бошдан кечириш осон бўлмади. У ўзини ўртоқларидан кейинда қолаётгандек ҳис қилар ва юраги ғашланар эди. У ухлаб Ўзбекистонни туш кўрар, уйига қайтишни истар эди.

Кунлар бирин-кетин ўтдилар, Эргаш Нуртабоев жангчи қиёфасига кира бошлади. У уруш санъатини ўрганди. У жанговар ишга меҳр қўя бошлади. Агар уни мақтасалар, буни у ўз ҳаётида немисларни биринчи мартаба ураётган ўз халқига бағишларди. Немисларни руслар, украинлар, белоруслар қақшатган эдилар. Ўзбеклар эса ғарбга қараб биринчи мартаба қадам босдилар. Бу жангга қатнашаётган ҳар бир ўзбек ўз мамлакатининг энг тўнғич солдати эди.

Вактлар ўтди, Эргаш Нуртабоев сталинградчи бўлиб қолди. У расмий сабаблар, улугъ шаҳарнинг ҳимоячиси бўлганлиги учунгина эмас, душманга нисбатан шафқатсизлиги, жанговар ғайрат ва маҳорати билан ҳам бу улугъ номга муносиб бўлди.

Сталинград бўсағаларида у ўқчи отделениени бошқарди, бир неча миллат жангчилари олдида ҳурматли киши бўлди ва бу нарсa унинг ўзини ҳам қувонтирди. У ўзининг мағрур меҳнаткаш халқи биринчи мартаба ўрганаётган ишда маҳорат қозонаётганини англади. Уйдагилар унинг командир бўлиб қолганлигини ва дунёда энг улугъ номга эга бўлган кўрғонни ҳимоя қилаётганлигини билишларини истарди.

У энди урушдан кўра қийинроқ ва фахрлироқ иш йўқлигини билди. Паҳлавонлик туйғулари уни тинч қўймас, жанговар ҳаракатлар унинг тушига кирарди. Унинг учун немис билан тўқнашишгина кифоя эди. У дарҳол душманни мажақлаб ташлашга ҳозир эди.

Сталинград жангининг афсонавий кунларидан бирида Эргаш Нуртабоев отделениеси олдида немис окопларини атака қилиш вазифаси турарди. Бу гал ҳам Эргаш немис окопига қараб эмаклаб борди ва биринчи бўлиб душман окопига ўзини ташлади.

Унинг оёғи остида немисларнинг ўлиги чўзилиб ётарди. У хавф-хатардан қўрқмай олға қараб ташланди. Бундан кейинги унинг ҳаракатлари афсоналардагидек чакқонлик билан бажарилди. У ҳансираб олға босар ва ўз жангчилари ҳозирги дақиқаларда асосий вазифа нимадан иборат эканлигини билишларига ишонарди.

Бундан кейинги ҳамма иш яшин тезлиги билан бажарилиши кераклигини билган бу ботир йигит ҳар қадамда янги муваффақият қозонди.

Эргаш окоп айланмасига етганда ўқ узаётган немисни кўриб қолди. Ўқ келиб Эргашнинг пилоткасини тешиб ўтди, сочлари куйди. У қаҳр-ғазаб билан немисга шу қадар каттиқ найза тикдики, найзанинг учи чиқиб деволнинг тупроқларини ерга тўқди.

Шу онда икки немис офицери ҳамла қилиб келиб қолди. У ўқ тегмаслиги учун энгашиб тиззалади ва найза билан икки зарба уриб буларни ҳам ўлдирди. У яна олға қараб чопмоқчи эди, бироқ окоп тугаб қолди. Ёш жангчи, балки, ўз вазифасини бажарган ҳисоблаб тамаки чекишга ўтирар эди. Бироқ жанг давом этмоқда, рота олишмоқда, шовқин-сурон кучайиб унга тинчлик бермас эди.

У окопдан ирғиб чиқди. Қатор ўқлар унинг кўз-қулоғи атрофидан шитирлаб ўтди. У кўрмаса ҳам, пулемёт ўқ узаётганини сезди, ўқнинг келишидан душман пулемёти иккинчи қатордаги окопдан туриб отаётганини ва қўшни отделениенинг ётиб олган жангчиларини қўзғолишга қўймаётганини аниқлади. У жангчилар орасидан олға қараб эмаклаб кетди.

Эргаш бруствер орқали юмалаб окопнинг ичига тушди ва ҳали бизнинг жангчиларимиз томонидан ишғол этилмаган траншея орқали пулемёт уясига қараб югурди. У немис пулемётчисининг орқасидан сездирмай келган эди. Ўйлаб ўтириш вақти эмас. У немис танасига шу қадар каттиқ зарб билан найза сукдики, найзасининг учи немисдан ўтиб, пулемётга тегиб синди, ўзи ҳам йиқилди.

Шу онда икки немис юқоридан Нуртабоев устига ташландилар. У немисларни ағдариб ташламоқчи эди-ю, улгурмади ва милтиқнинг қўндоғи билан икки қаттиқ зарба берди... Эргаш яна олға чопиб ўқ узиб кетди.

Иккинчи окоп ҳам тугаб қолди. Эргаш ўз олдида нима борлигини билмай, фақат учинчи окоп бўлишини фараз қилиб югурди. У қўндоқ билан оёғи остидаги дўмбоқларга тушира берди. Бунинг тупроқ ёки немис эканлигини ҳам сезмас эди. Унинг оёғи остида икки немиснинг ўлиги қолди, учтаси қочди ва бири шер йигитни ярадор қилди.

Эргаш окоп деволларини кучоқлаб чарчаганликдан ва қон оқишидан мадорсизланиб немиснинг орқасидан юриб кетди.

Окопда жуда кўп қуроллар ётарди. Бироқ энгашиб бирор нарсани олиш Эргашнинг эсига келмас эди. Ўз милтиғини тескари тутиб окоп-

дан чиқиб югурди ва тўртинчи окопга сакраб тушмоқчи эди-ю, жанг тамом бўлиб қолганлигини англади.

Эргаш жанг майдонини кўздан кечирди. Сўнгра секин-аста бориб «ўз немислари»ни кўрди. Шунчалик душман аскарлари унинг ўқ ва найзасига дуч келганларига ўзи ҳам хайрон қолди. Ўртоқлари қандай жанг қилганлигини ўзига ҳикоя қилиб берганда қолди.

– Дақиқалар масалани ҳал қиларди. Чаққонлик керак эди! – деди ўзи ҳам қаноатланиб.

Мана, урушмаган халқдан ҳам уч йил ўтмай туриб Ватан уруши қандай солдатларни яратди. Эргаш Нуртабоев эса улуғ уруш мактабини ўтаган якка эмас.

Немислар ўзбекларни сира унутмайдилар.

П.Павленко

Разведкачи Қурбонов «тил» тутди

Немислар бир тепалик устида истехкомлар куриб, маҳкам ўрнашиб олган эдилар. Немисларнинг бу ердаги кучи ва техникаларини билиш учун «тил» тутиб келтириш керак эди. Батальон командири разведкачилар группасини йиғиб, улар билан суҳбат ўтказиб, «тил» тутиб келтириш ҳақида буйруқ берди.

Разведкачилар пана жойлар билан душманнинг орқа томонига ўтиб олиб, немислар ўрнашган тепаликдаги траншеяларга кириб олдилар.

Разведкачи ўзбек йигити Қурбонов катта маҳорат кўрсатди. У душман пулемёти ўрнашган ерга билдирмай бориб унга граната ирғитди ва пулемётни парчалаб ташлади. У дарҳол автоматни ҳам ишга солиб, икки гитлерчини мерганлик билан отиб, биттасини асир олди.

Младший лейтенант Л.Хамроев

1944 ЙИЛ 12 ФЕВРАЛЬ, 11 (94)-СОН

Алоқачи Обидовнинг хушёрлиги

Гвардиячи аскар Мирсоли Обидов рота командирининг алоқачиси бўлиб хизмат қилади. У салкам икки йилдан бери армия сафида немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилаётган Улуғ Ватан урушида иштирок этиб келмоқда.

У гвардиячилар қисмига келиши билан ўзини ишда кўрсатди ва уни рота командири старший лейтенант Петров ўзининг алоқачиси этиб белгилади.

Яқинда бир аҳоли пункти учун жанг борар эди. Старший лейтенант Петров командирлик қиладиган рота ҳужумга ўтди. Душман қақшатқич зарбалар еганига қарамай, ўз резервларини яна жангга солди.

Рота жангчилари ўнг ва чап томонлардан бориб немисларни ҳалқага олдилар. Қуршовдан саросимага тушиб қолган душман ҳар томонга қараб ўзини урар эди.

«Урра» деган овоз ҳаммаёқни янгротди. Командир олға қараб ташланди.

Кеча қоронғу эди. Шундай бўлса ҳам, хушёр гвардиячи Мирсоли Обидов:

– Ўртоқ командир, урра деётганлар немислар! – деди ва югуриб унинг олдига борди, гавдаси билан ўз командирини яшириб «урра» деб келаётган немисларга қараб ўз автоматидан ўқ ёғдирди ва 5 та гитлерчини отиб ўлдирди. Немислар кўп ўликларни қолдириб яна чекиндилар.

Жанг майдонининг қахрамони гвардиячи Мирсоли Обидов бу жангда катта маҳорат кўрсатди ва ўз командирининг ҳаётини сақлаб, ротанинг жанговар вазифани охиригача етказиб бажариши учун сабабчи бўлди.

Ватан уруши орденининг кавалери

Фармон Усмонов миномёт ротасининг алоқачиси бўлиб ишлайди. У берилган ҳар қандай жанговар топшириқни ўз вақтида ва пухта қилиб бажаради.

Шиддатли жанг вақтида душман артиллериясидан отилган снарядлар кузатиш пункти билан батарея орасидаги телефон симларини бир неча жойдан узиб ташлади. Рота командири Усмоновни чақириб жанговар буйруқни оғзаки равишда топширди.

Усмонов командир буйруғини бажариб қайтаётганда гвардиячи старший лейтенант Аҳмадшин ва кизил аскар Зайцевларнинг бизнинг орқа томонимизга ўтишга уринаётган 15 гитлерчи билан жанг қилаётганини кўриб қолди. У кўп ўйлаб турмади, дарҳол ўзининг жанговар ўртоқларига ёрдамга югурди. 15 гитлерчи билан уч баҳодир ўртасида шиддатли жанг қилиб кетди. Баҳодир совет жангчиларининг ғайрати ошиб, душманга

нисбатан ғазаблари аланга олди. Немислар буларнинг ўқидан бирин-кетин ер тишлай бошладилар. Усмонов мўлжаллаб отиб 6 гитлерчини ўлдирди. Тирик қолган уч газанда қочмоқчи бўлганда Усмонов уларнинг орқасидан югуриб бирини отиб талади ва иккинчисни асир олди.

Қўмондонлик ўзбек халқининг ботир фарзанди, жанг майдонининг мард йигити, муқаддас Ватаннинг содиқ ҳимоячиси Фармон Усмоновни I даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотлади.

Младший лейтенант Ҳ.Лутфий

Уч қаҳрамон

Гвардиячи старший лейтенант Сорокин командирлигидаги бўлинма жангчиси, ўзбек халқининг содиқ фарзанди гвардиячи сержант Исмоилов, Миршарипов ва Мирқуловлар жанг майдонида мардларча ҳаракат қилиб бошқаларга намуна бўлдилар. Улар аҳоли пункти учун бўлган жангда ҳамманинг олдида бориб, бошқа жангчиларни ўз орқаларидан эргаштирдилар.

Гвардиячи сержант Исмоилов мерганлик билан отиб 4 немисни ўлдирди, гвардиячи қизил аскар Мирқулов эса 2 гитлерчини отиб, бирини асир олди.

Гвардиячи қизил аскар Миршарипов жанг майдонида ботирларча ҳаракат қилиб ўзига топширилган вазифани аъло даражада бажарди. У душманнинг шиддатли ўти остида ҳеч қандай хавф-хатардан қўрқмай ҳужум қилувчи жангчиларни ўқ-дори билан тўхтовсиз таъминлади.

Гвардиячи жангчиларнинг жанг майдонида кўрсатган паҳлавонликлари бўлинманинг жанговар топшириқни бажаришига катта ёрдам берди. Қўмондонлик бу ҳар учала ботирга ҳам ташақкур баён этиб, ҳукумат мукофотига тақдим этди.

Гвардиячи сержант М.Латинов

Иттифокда

ТОШКЕНТ. Ўзбекистонда трактор ремонти январь ойи ичида бутунлай қўлдан чиқди ва план ошириб бажарилди. Ҳозир бир қатор районларда ер ҳайдаш иши қизиб кетди. Қашқадарё ва Сурхондарё областининг баъзи бир район ва колхозлари ер ҳайдаш ишларини бажардилар.

1944 ЙИЛ 3 МАРТ, 15 (98)-СОН

Жанговар топшириқ бажарилди

Бўлинма командири бизнинг отделениямизни немисларнинг ўнг томонидан айланиб ўтишга юборди. Биз жарлик ичи билан юриб тепаликка яқин борганимизда немислар бизни сезиб қолиб қаттиқ ўққа тутдилар.

Отделение командири менга ўз пулемётим билан олға силжиб халакит бераётган душман пулемётини ўққа тутишни буюрди.

Мен қулай позицияни танлаб душман пулемётини ўққа тутдим. Пулемёт жим бўлди. Отделениямиз олға силжиб траншеяга бостириб кирди ва уни ишғол этди.

Гвардиячи қизил аскар Эрмат Тошматов

Ватан мукофоти

Ротамизнинг коммунистлари ҳужум жанглирида зўр маҳорат кўрсатдилар.

Коммунист Горлов немислар траншеясига биринчи бўлиб бостириб кирди. Унинг кетидан Дармонбеков ва Захаров ўртоқлар борди.

Траншея жанглирида коммунист Аҳмедов, Волков, Булатов, Хромов, Румянцевлар ҳам булардан қолишмади.

Траншеяларни немислардан тозалаб ротамиз аҳоли пунктини ишғол этди ва немисларнинг изидан қувиб бориб иккинчи бир аҳоли пунктини ҳам қўлга киритди. Бу аҳоли пункти учун немислар қаттиқ туриб қаршилиқ кўрсатдилар. Бироқ баҳодир жангчиларимизни ҳеч қандай тўсиқ ва қаршилиқлар тўхтатолмади. Улар гитлерчиларга катта талофот етказиб қолиб чиқдилар.

Бу жангларда мардлик ва жасурлик кўрсатган Булатов, Дармонбеков ва Поташевский ўртоқларни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлаб Ватанимиз ўз фарзандларининг жанговар ишларига юксак баҳо берди.

Рота партия таъкилотчиси И.Зокиров

**Ўзбек жангчиси! СССР оиласидаги ўғилларнинг
сараси бўл, қардош халқлар ўртасида илғор
баҳодирларнинг биттаси бўл!**

(Ўзбек халқининг жангчиларига ёзган мактубидан)

**Ўзбек халқининг ифтихори – снайпер Мамадали Мадаминов
Фронтизмизниг шонли снайпери Мамадали Мадаминов.**

У 195 немисни ўлдириб шухрат қозонди.

**Ўзбек халқининг қаҳрамон фарзанди Мамадали Мадаминовга шон-
шарафлар бўлсин!**

Ўзбек, жангга!

Суратда: Гвардия ефрейтори (чапда) Мамадали Мадаминов.

Кўк билан ўпишган кекса тизма тоғлар, шифобахш қайнар булоқлар, бепоён далалар, сув ўрнида шарбат оққан янги каналлар, серсув дарёлар, борингки, бутун коинот бош кўтарди. Ҳамма ерда уруш тревогаси. Далаларни кезиб юрган дайди шамоллар бу хабарни мамлакатнинг энг узоқ шаҳар ва қишлоқларига етказди. Бутун совет халқи оёққа турди: «Ўзбек, жангга!» – дейди.

Йигитлар дандон пичоқларини қайраб душманга ҳамла қилиш вақт-соатини пойлар эдилар. Улоқчилар эса бўрдоқи, семиз отларни совитиб эгар-жабдуқ тараддисида тушдилар.

Шарқдан юриш бошланди.

Юз минглаб ўзбеклар муқаддас Ватан мудофааси учун бел боғладилар. Кенг колхоз далалари ўзининг азамат йигитлари билан хайрлашар эди. Иш суръати яна қизиқ кетди. Меҳнат билан суяғи қотган ўзбек бу оғир кунни юқори ҳосил бериш билан нишонлаб, ўз азиз фарзандларини қизил армия сафига икки қўллаб тақдим қилди:

– Душманни от, ўлдир, ғалаба билан уйга қайт!

– Пешоналарингиз тошдан бўлсин!

– Сизнинг одамгарчилигингиз сиз ўлдирган немислар сони билан ўлчанади. Немисни ўлдириш улуғ савоб!

Мамадалилар билан хайрлашган колхозчилар мана шундай деб нақаз бердилар.

Уруш оғир. У мамлакатнинг ва қишлоқларнинг ҳар бир томонини синновдан ўтказди. Уруш қон тўкиш, ўт, олов демакдир! Булар ҳаммаси Мамадалининг кўз олдидан ўтди. Мана энди у ҳақиқатдан жанг майдонига келиб кўрди ва ҳанг-манги ўчди. Ана осмонга буралиб кўтарилган қуйқа тутунлар. Ўқ, снаряд, бомба, миномёт, пулемёт овозлари, даҳшат... Ахир, бу тутунлар орасида қул бўлиб ёнаётган рус қишлоқ ва шаҳарлари-ку! Уни совет халқи барпо қилган-ку!

Буларнинг ҳаммаси Мамадалини юраги билан ўйнашди. Душманга нисбатан қасос ҳислари тўлиб-тошди. У ўз қардош рус ўртоқларини кўриб тетик ва бардам бўлди.

– Итвачча немис! – деди. – Бугундан бошлаб уни қирмасам, отим Мамадали полвон эмас! – деб қасамёд қилди.

У душманга биринчи ҳамлани Ленинград бўсағаларидан бошлади. Шаҳарнинг деволлари остида бўлган жангларда қаттиқ туриб тирмашди. Унинг кўзига ўлим эмас, шаҳар барқ уриб кўринар эди. У бу шаҳарни совет ерининг дарвозаси деб атар. Гўё ундан душман ўтиб кетса, менинг бепоён Ўзбекистонимнинг бойликлари, гўзал маликам, Қозоғистоннинг темир конлари, Кавказнинг нефтлари немислар оёғи остида топталади. «Йўқ! Бунга йўл бермайман. «Ҳаракатда баракат» деганлар. Мен ёлғиз эмас. Урушамиз!» – деб ўз қасамини амалда намоиш қила бошлади.

Биринчи ташаккур

1942 йил июль ойлари.

Ҳаво иссиқ. Мамадали ўз юртида бундан ўткир иссиқларни кўрган. Шунинг учун ҳам бу ерларнинг ортиқча балчиқ ва тўқайзор бўлиши

унинг учун деярли аҳамиятга эга эмасди. Энди у мустақил гвардиячи ефрейтор! У ростўй ўзбек. Инсонлардек ўз ишига берилган ва шведлардек ҳалол, французлар сингари маҳкам иродали... Солдат, унинг руҳи тобора ошмоқда.

Кунлар ўтди...

Рота бўйича стрелбиш ўтказиш учун кенг бир майдонга келди. Бошқа жангчилар қаторида Мамадали Мадаминов ҳам иштирок этди.

Жангчиларнинг юраги така-пука эди. Мамадали салмоқдор, ўзининг эски оғир табиати билан взвод жангчилари қаторида турди. Взвод командири ҳамманинг қўлига 3 тадан ўқ таксим қилиб, Мамадалига ҳам берди ва 100 метр узоқликка бир патрон гилзасини қўйиб, шуни нишонга олишни буюрди. Мамадали ер бағирлаб ётиб олди, ўзини ўнгариб яхшилаб жойлашди. Бирин-кетин отиб учала ўқни жойига туширди. Взвод командири таажжубиланди, шекилли:

– Қандай қилиб отдинг? – деб сўрай бошлади.

Мамадали кулди.

– Аввалари ҳам отганман, – деди.

– Армияга келибми?

– Йўқ, гражданликда, қўшоғиз ов милтиғим бўлгич эди. Унча-мунча ов қилиб машқ қилиб юрар эдим.

Уларнинг сўзи батальон командири гвардиячи капитан Дементьевнинг келиши билан бўлинди. Командир капитанга отиш натижаси ҳақида рапорт берди. Батальон командири Мамадалига томон борди, 3 та ўқ бериб узоқдаги бир дўнгни кўрсатди ва отишга буюрди. Нафасини ростлаб олган йигит бир кўзини қисиб, иккинчи кўзини юмди ва оёқ-йишталик билан ўқ бўшатди, нишонни қулатди. Бу аҳвол батальон командири таажжубга солган бўлса керак. Фавкулудда талант деб ҳаёл қилиб индамай кетди.

Эртаси кун.

Худди шу ернинг ўзида отиш давом этар эди. Бу сафар рота командирининг ўзи стрелбишга қатнашди ва у Мамадали билан узоқ суҳбат ўтказди. Командир йигитнинг ихчам, чаққон ҳаракатлари билан жуда яқиндан қизиқди. Айниқса, Мамадалининг қўлидаги милтиқни кўриб: «Милтиқнинг ҳаммомдан чиққан қизга ўхшайди», – деб 100 метр узоқликдаги бир терак учини кўрсатди ва шунга учта ўқни тегизишни буюрди.

Ўзининг салобати билан юзи қизара бошлаган Мамадали нишонни пойлаб ён атрофда турган командирларни кузатар эди.

– Отсам мумкинми? – деб сўради рота командиридан Мамадали.

– Ўт очинг! – команда берилди қўққисдан.

Нишон қулади. Терак хивичлари чирс-чирс узилиб тушди.

– Раҳмат! – деди рота командири ва Мамадалини ўрнидан туришга буюрди. Ўзи билан бирга кетди.

Немис «ови»

Кунлар ўтди. У олдинги маррада немис «ови» билан банд эди. Уни истаб қаердандир майор ўртоқ Ҳамроев қидириб келди ва у билан кўришиб танишмоқчи бўлди. Майорни алоқачилар Мадаминов олдига бошлаб бордилар.

Йигитнинг тонг отишдан буён жуда машки паст эди. У немис «ови»нинг бир оз ривож олмаганидан хафа эди. Майор яқин боргач, йигит ўрнидан турди. Салом берди. Майор киссасидан портсигарини чиқариб Мамадалига папирос тутди.

– «Ов» қалай, йигит? – сўради майор.

– Яхши, ўртоқ майор. Бироқ бугун унча эмас, мўлжалга келмай турибди, – деди.

Орадан 3-4 соат вақт ўтди. Мамадали майор билан суҳбат ораси немисни кузатишдан кўзини узмасди. Мамадалининг юраги сиқилди. У бу ҳолатни мен билан кўришганда шундай деб ҳикоя қилар эди: «Афтидан, ўртоқ майор жуда зерикди. Аксига, уруғинг қурғурларнинг биттаси ҳам кўринмаса бўладими. Майор кетиш-кетмаслигини ҳам билмасди. У ниҳоятда менинг немис «овим»ни кўришга ишқибоз эди. Мен эса ундан баттар ўз санъатимни кўрсатишга интилар эдим, шунинг учун ҳам: «Ўртоқ майор, бир оз турун, ҳализамон овқат маҳали бўлиб, немисларнинг ини бузилади. Ана шунда қойил қилиб бераман, томоша қиласиз», – дедим ва биноклни қўлига бериб кузатиб туришни илтимос қилдим. Ҳайтовур, сўзимдан ёлғончи бўлмадим. Орадан 20 минут ўтар-ўтмас бир немис кўришиб қолди. Шартга отиб ташладим, йиқилди. Майор ўзбекчасига елкамга қокди, «Раҳмат, яшанг, ука!» – деди ва кетмоқчи эди, «Бир нафас тўхтанг, ҳозир мана шу ўликни олишга келган немисни ҳам отиб ўлдираман», – дедим. Ҳақиқатдан ҳам узун бўйлик бир немис у ёқ-бу ёққа аланглаб, гўё ўзини хушёр сезиб мурда устига келди, отдим. Унинг орқасидан, учин-

чи... тўртинчиси... қўйинги, ўртоқ майорни хурсанд қилдим. У мендан: «Ҳаммаси бўлиб нечта немис отдингиз?» – деб сўради. Мен: «Қизил армия 26 йиллиги кунига қадар 195 тасини қотириб ташладим», – дедим, майор мамнун бўлиб нималарнидир ёзиб қайтди.

461-милтиқ

Бугун Н.чи қўшилма командири снайперни қабул қилди. Ҳамма ўзининг уруш тажрибалари ҳақида ҳикоя қилди. Мамадали ўртоқ майор Ҳамроевни шу ерда учратди. У кулиб қўйди. Дўстларча сўрашди. Мадаминов ўзини жуда кувноқ сезди. Унинг руҳи енгил, кўп кишилар билан танишди. Қозоқ халқининг содиқ фарзанди, снайпер Тилавғали Абдибеков, Нусунбоевлар билан кўришди, сўзлашди. Қўмондонлик Мамадалига махсус 461-номерли снайпер милтиғини топширди. У: «Қонхўр немисларни жонимнинг борица қираман», – деб ваъда берди.

Яқиндаги жанглarning бирида Мамадали рота командирининг немисларнинг пулемёт нуктасини пачақлаб ташлаш ҳақидаги буйруғини олди. Йигит олға қараб сурилди ва пулемёт расчётини отиб ишдан чиқарди. Шу пайтда иккинчи бир томондан 15 га яқин немис солдатлари бизнинг ҳужумга бораётган бир бўлинмамизга ҳалакит берар эди. Мадаминов автоматчи Абдукаримовнинг автоматини қўлга олди ва қатор ўқ узиб немисларни қириб ташлади. Қолганларини қочишга мажбур қилди. Орадан кўп ўтмай немислар яна қарши атакага ўтдилар. Немис ДЗОТларининг бирига кириб маҳкамланиб олган Мадаминов гвардиячи старшина Адиков билан немисларга қирон келтирди. Атака қайтарилди.

Тонг отди. Аҳоли пункти ишғол этилди. Мадаминов ана шу жангдан бошлаб фақат снайпер милтиғи эмас, пулемёт, автомат ва миномётлардан отишни ўрганиб олди. Ҳозир у бу маслаҳатни ҳамма жангчиларга беради. У олий бош қўмондоннинг 16-сон буйруғини бажариш юзасидан ўз устида тинмай ишламоқда. У ҳарбий малакани ошириш учун зўр бериб тиришмоқда. Мадаминовнинг жанговар дўстлари – 29 немисни ўлдирган Усмоналиев, Ғойибов, Нуржонов, Қўнғирбоевлар жангда кундан-кун маҳорат кўрсатмоқдалар.

Ҳозир Мадаминовнинг кўкрагида «Қизил юлдуз», III даражали Шухрат орденлари ялтирайди. Ўзбек халқининг ифтихори – снайпер Мамадали Мадаминовга шон-шарафлар!

Мумтоз. Жанглр району

Комсомоллар,— душманни шиддат билан қувингиз!

Партия қатори ўсмоқда

Гвардиячи ўртоқ Чувашев командирлик қиладиган бўлинма партия ташкилотининг қатори кун сайин энг яхши жангчилар ҳисобига ўсмоқда. Ҳужум жангларида маҳорат кўрсатган жангчилар партия сафига қабул қилинмоқдалар.

Гвардиячи қизил аскар Эшонқулов бўлинманинг интизомли ва жасур солдатларидан бири ҳисобланади. У қаттиқ ўқ ёмғири остида ҳеч қандай хавф-хатардан қўрқмай батареяни ўқ-дори билан узлуксиз таъминлаб турди. Партия ташкилоти яқинда Эшонқуловни партия аъзолигига кандидат қилиб қабул қилди.

Жасур разведкачиси Соколов, Имомалиев ва алоқачи ефрейтор Пошинлар ҳам партия кандидатлигига қабул қилиндилар.

Партия ташкилоти ёш коммунистларни тарбиялаш, уларнинг ҳарбий малакаларини оширишда қатта ёрдам бермоқда. Тажрибакор, ҳужум жанглрининг иштирокчилари бўлган коммунистлар ёш коммунистларга бошчилик қиладилар ва уларнинг жанговар малакаларини оширишга ҳар томонлама ёрдам бермоқдалар.

Ф. Умурзоқов

*Суратда: Отлиқ разведкачи Б.Солихов.
В.Гребнев фотоси.*

Юрт тупроғини кўзларингга сурт

*Ватанни сев, тупроғини ўп,
Ҳар қаричи муқаддас бизга.
Чўлидаги ҳатто қуруқ чўп
Жондан яқин юрагимизга...
Кишиларнинг орзу-истаги
Юлдузланган Ватанда кўркам.
Бунда янги тарих қинидаги
Кўзимиздек сақлаймиз ҳар дам.
Қуёшимиз табассумини
Қоплатмаймиз булутга асло.
Бир томчи сув, дона қумини
Биз кўрмаймиз душманга раво.
Юрт тупроғин кўзларингга сур,
Фашист қайдан тумшук суқса, ур,
Ғазаб ўти билан ёқ, янч, ур!
Қон, жон, севги юртга фидодир.*

Муро Тошмуҳаммад
ўғли Ойбек
(1905 – 1968)

Ойбек

ЎЗБЕКИСТОН ЯНГИЛИКЛАРИ

Тошкентда троллейбус

Яқин кунларда Ўзбекистон пойтахти янги транспорт билан бойийди. Тошкент кўчаларида троллейбус қатнай бошлайди.

Ҳозир қидириш ишлари тамомланди. Троллейбус чертёжлари ҳам тайёрлаб қўйилди. Троллейбус учун кетадиган материаллар Тошкент корхоналарида ишланади. Троллейбус йўллари жадал халқ методлари билан қурилажак.

1944 йилнинг биринчи ярмида троллейбус йўлининг биринчи навбати, яъни 11 километри қурилиб бўлади.

Биринчи навбатда троллейбуслар Полиграф, Карл Маркс, Навоий, Хадра, Сталин кўчалари, Революция сквери, Шевченко кўчасидан вокзалгача қатнайди.

Троллейбус қуриш методлари билан танишиш учун Москвага тўрт мутахассис инженер жўнаб кетди.

Баҳорги дон экиш бошланди

ТОШКЕНТ. Қуруқ ва очик ҳаволардан фойдаланиб Ўзбекистон колхозчилари баҳори дон экинларини муваффақият билан экмоқда. Сурхондарё ва Қашқадарё областларидан кейин Самарқанд область колхозлари ғалла экишни ривожлантириб юбордилар. Зомин районида 2000 дан ортиқ гектар ерга баҳори ғалла экилди. Октябрь ва Буденный номли колхозлар план юзасидан 250 гектар ерга уруғ сочиб, яна пландан ошириб экишни давом эттирмоқдалар. Ғалла экиш, шунингдек, Хатирчи, Жиззах ва Нарпай районларида ҳам бормоқда. Самарқанд область колхозлари ҳаммаси бўлиб 6000 гектарга яқин ерга баҳори ғалла экидилар. Республика бўйича 30000 гектарга яқин ерга баҳори ғалла сочилди.

Сода заводи иш бошлади

БУХОРО областининг районларидан бирида Ўзбекистон Маҳаллий саноат халқ комиссарлигининг республикада ягона сода заводи қурилиб бўлди. Завод январда биринчи маҳсулот берди. Завод республика совун саноатини каустик сода билан таъминлайди.

Фронт учун консервалар

САМАРҚАНД мева консерва заводи йиллик планни муддатидан илгари бажарди. Завод бу йил фронт ва госпиталлар эҳтиёжи учун ишла-тиладиган алоҳида витамин қиёми чиқаришни кенг миқёсда йўлга қўйди. Завод кизил армия бош қўмондонлиги фондига атаб анчагина мева консервалари ишлаб берди.

1944 ЙИЛ 19 МАРТ, 18 (101)-СОН

Ўзбек халқининг улуғ ғалабаси

Ўзбек халқи тарихий аҳамиятга эга бўлган тантанали кунларни ўтказмоқда. Ўрта Осиёда биринчи бўлган Ўзбекистон металлургия заводи қурилиб ишга тушди.

Партия ва ҳукумат ўзбек халқининг металлургия заводи қуриш тўғрисидаги сўровини қабул қилдилар, Ўзбекистон тоғ бойликларининг бутун кучи душман бошига ўқ бўлиб ёғиладиган бўлди.

Мирзачўл даштида ижодий меҳнат қизиди. Халқ қурилиши усталари, Катта Фарғона канали қурувчилари, мингларча кишилар чўл-биёбонга чиқиб келдилар. Катта тош йўллар, темир йўл излари, механика мастерскойлари, ётоқ-жойлар қурилиши бошланди.

Бу оламшумул улуғ қурилишда бутун халқ иштирок этди. Кўп вақт ўтмасдан қадимги Сирдарё бўйида мартен печининг узун трубалари осмонга кўтарилди. Ажойиб завод, чиройли шаҳар вужудга келди...

Ўзбек жангчилари!

Жонажон Ўзбекистонимизда металлургия заводи қурилгани ҳақидаги хабар сизларни қувонтирсин. Сизнинг ота-она ва опа-сингилларингиз ҳамда хотинларингиз вақт билан ҳисоблашмасдан, кучларини аямасдан душман устидан ғалабани тезлатиш учун тинмай ишламоқдалар.

Биз ҳам ҳарбий билим ва малакамизни тинмай оширайлик, душманни шонли гвардиячиларимиз сингари урушга ўрганайлик. Халқимиз ишониб топширган ажойиб техникамиздан пухта фойдаланайлик...

Халқимизнинг фидокорона меҳнатига янги жанговар ғалабалар билан жавоб берайлик. Душманга зарбамизни тобора оширайлик!

Немис танки пачақланди

Бир қишлоқ учун бўлган жанг вақтида немислар контратакага кўп пиёда аскарлар билан бирга 2 танк ҳам юбордилар. Бу вақтда пистирмада ниқобланиб турган танкчи Баҳром Йўлдошев ўз танкини қулай жойга олиб борди.

Немислар яқинлашар эдилар. Немис танки пулемёт ва замбаракдан ўқ узиб келар эди. Йўлдошев танкидаги тўп расчёти немис танкига қараб икки ўқ узди. Немис танкининг экипажи аланга олган танкдан чиқиб қоча бошлади. Бу онда ўқчи аскарларимиз милтиқ ва автоматлардан шиддатли ўқ ёғдирдилар. Немислар пачақланган танкларини ва кўп ўликларни қолдириб чекиндилар. Ботир жангчи ва моҳир танкчи Йўлдошевга шарафлар бўлсин!

Жанговар ғайратимиз яна ошди

Биз хушхабар эшитдик. Жонажон ўлкамиз – Ўзбекистонда металлургия заводи қурилибди. Бу бизни ҳаддан ташқари қувонтиради, белимизга мадад, кўзимизга нур беради.

Ўзбек халқи бу муваффақиятни урушнинг энг оғир йилларида қўлга киритди. Тинчлик даврларида катта халқ қурилишларини рўёбга чиқариб чиниққан бизнинг халқимиз ҳарбий вақтда ўзининг фидокорона меҳнати билан Совет давлатига бўлган садоқатини яна бир қарра намоёйиш қилди.

Асрлардан бери ҳаракатсиз фойдаланилмаётган тоғ бойликлари энди бизнинг хизматимизга қараб бурилди. Металлургия заводимизда ишлаб чиқариладиган маҳсулот немис-фашист газандаларининг бошида ўқ, снаряд бўлиб ёғдирилади. Бу ғалаба биз ўзбек жангчиларини ҳаддан ташқари қувонтиради.

Биз жангчилар халқимизнинг фидокорона меҳнати билан фахрланамиз ва бу заводнинг қурилишини ўзимизнинг жанговар ишларимиз учун катта мадад деб биламиз.

Мен халқимизнинг бу ишига жавоб ўлароқ немис-фашист босқинчиларига берадиган қақшатқич зарбамни яна ҳам кучайтираман...

Гвардиячи ефрейтор Умар Азимов, «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган

Сержант Бекматов «Шухрат» орденининг кавалери

Енгил машина госпиталь олдига келиб тўхтади. Бунда сўнгги жангларда ажойиб қаҳрамонлик кўрсатган гвардиячи сержант Аҳмад Бекматов даволанмоқда эди.

Тантанали шароитда сержант Бекматовга III даражали «Шухрат» ордени топширилди.

– Ватанимга хизмат қиламан, – деди Бекматов мукофотни қўлга олиб.

Ёш ўзбек пахлавони гвардиячи сержант Аҳмад Бекматов етти йилдан бери қизил армия сафида хизмат қилади. У ватанимиз душманлари билан Халхингол ва Финляндия урушларида жанг қилди. Немис-фашист боқинчилари ўлкамизга хоинлик билан бостириб киргандан бери у Ватан уруши фронтида. Жанглар вақтида кўп немислар унинг ўқиға дуч келиб жаҳаннамга кетган.

Ўз мухбиримиздан

Ўзбек халқининг ифтихори – металлургия заводи ишга тушди

Ўзбек халқи қувончли кунларни ўтказмоқда. Ўзбекистон металлургия заводининг мартен печида пўлат эритила бошлади.

Ўзбекистонда қора металлургияни ривожлантириш учун асос қурилди. Бутун Ўзбекистонда шу муносабат билан тантанали намоёишлар бўлиб ўтди. Бу фактга Ўрта Осиё саноатини ривожлантиришда қўйилган янги қадам... деб қаралмоқда.

Пўлат эритиш бошланган куни заводда кўп киши қатнашган катта митинг бўлди. Бу ерга Ўзбекистон партия ва ҳукумат раҳбарлари, колхоз, фабрика-завод вакиллари ҳамда совет интеллигенцияси ва ҳарбий қисмларнинг намоёндалари келдилар. Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Советининг раиси ўртоқ Абдурахмонов нутқ сўзлаб, Ўзбекистонда металлургия заводининг қурилиши жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, бу ишда яқиндан иштирок этган Урал ва Донбасс металлургиячиларига ўзбек халқи номидан ташаккур изҳор қилди.

Металлургия заводини қабул қилиш ва ишга солиш учун келган ҳукумат комиссиясининг раиси ўртоқ Смоляренко заводни қурган ва монтаж қилган кишиларнинг ишига юксак баҳо берди...

Ўзбекистонда пўлат эритилмоқда

Ўзбекистонда металлургия заводининг ишга солиниши Ўзбекистон меҳнаткашлари ва Совет ватанимиз учун улуғ тантанадир. Ўзбекистон металлургия заводининг муваффақиятли қурилиши қурилишда иштирок этган кишиларнинг ташаббускорлиги, ижодкорлиги ва фидокорона меҳнатларининг ёрқин намунасидир.

Завод бир йилдан ҳам кам муддат ичида қурилди. Ўзбекистон партия ва совет ташкилотларининг, қурувчиларнинг хизматлари ҳам ана шунда: қурувчилар проектларга доир бўлган масалаларни, янги конструкциялар қабул қилишни ва маҳаллий материаллардан қурилиш учун кенг фойдалана билишни дадиллик билан ҳал қилдилар.

Заводнинг қурилиш плани содда ва цехларнинг бир-бирларига боғланишига ҳамда ер қозониш ишларининг осонлаштирилишига қараб тузилгандир.

Проект тузиш вақтида бундан бурун металлургия заводлари қуришдаги тажрибаларда кўрилмаган янги конструкциялар қабул қилинди.

Цехлар билан бир қаторда механика ишхонаси, электростанция, паровоз деполари қурилди ва бунинг учун ёғоч, металллар жуда кам ишлатилди.

Ғиштдан юпқа қилиб тикланган деволлар Ўзбекистон шароитида ноёб ҳисобланган бир минг кубометрдан ортиқ ёғочни иқтисод қилишга имконият берди.

Прокат, куйиш, механика цехларининг темир-бетон ўрнига темир-ғишт билан қурилиши темир арматураларини, шунингдек, ёғочларни иқтисод қилишга имконият берди.

Темир-ғишт билан ишланган колонналар ишни анча осонлаштирди ва мутахассис ишчи кучларига талабни камайтирди.

Металл ишлаб чиқаришнинг асосий районларидан бир неча минг километр узоқда турган Ўзбекистон металлургия заводининг муваффақиятли иши уни хомашё билан узлуксиз таъминлаб туришга боғлиқдир. Шунинг учун кечиктириб бўлмайдиган асосий вазифа маъдан конлари, ўтга чидамли ғиштлар, ёқилғи материаллари базасини вужудга келтиришдан иборатдир. Металлургиянинг мутахассис кадрларини тайёрлаш ҳам муҳим вазифалардандир. Ўзбекистон колхоз ёшларининг биринчи группаси Урал металлургия заводларида ишлаб тажриба орттирдилар. Пўлат эритувчи ўзбек Қаюмов, Тошпўлатов, Ҳожиматов, Холиқулов, Атаулин, кран машинисти Маҳмудовлар ўқишни муваффақиятли тамом қилдилар.

Юздан ортиқ ёш ишчилар қурилиш ишларида бевосита қатнашиб ишлаб чиқариш тажрибаларини орттирдилар.

Металлургия заводининг қурувчиларига Урал, Сибир ва Донбасс металлургия заводининг коллективлари мутахассис кадрлар юбориб катта ёрдам кўрсатдилар.

Ўзбекистонда – бизнинг ёш заводимизга Белорецк, Нижний Тагил, Сталино, Макеевка ва бошқа шаҳарлардан пўлат эритувчилар, усталар, қурувчилар ва инженерлар келдилар. Тажрибадор металлургиялар бир неча минг километр узоқдан келиб, ўзларининг билимлари, тажрибалари ва фидокорона меҳнатлари билан заводни муваффақиятли ишга солишга ва уни ўзлаштиришга ёрдамлашдилар.

Ҳарбий вақтнинг қийин шароитларига қарамай, Ўзбекистонда металлургия заводи қурилиб, бунда пўлат эритила бошлади.

Энди Ўзбекистонда пўлат эритилиб, прокатлар ишлаб чиқариладиган бўлди. Яқин орада саксовуллар ёқилиб, чўянлар эритилади.

Металлургия заводининг коллективи фронт учун кўп металл беришни ўз устига олади, бу эса немис-фашист босқинчилари устидан қозондиган узил-кесил ғалабамиз соатини яқинлатажакдир.

Ф.Рязанов, Ўзбек металлургия заводи директори

Менинг қувончим

Қадрдон пахта мамлакати бўлган менинг Ўзбекистонимда металлургия заводи барпо қилинди. Бу билан ҳар бир ўзбек фахрлана олади. Бироқ мен алоҳида фахрланишга ҳақлиман, чунки бу қурилишда мен бевосита иштирок этдим.

Мен бундан илгари ҳам бундай халқ қурулишлари – Катта Фарғона канали, Шимолий Фарғона канали ва бошқаларда қатнашганман. Менинг бурчимга бу сафар ҳам ер ковлаш иши тушди. Мен завод қурилишининг майдонига келган кунларимда ҳайрон бўлган эдим. Яъни бизнинг олдимизда қурилиш пойдеволи учун ер казиш, темир-бетонлар ўрнатиш сингари янги-янги масалалар турар эдики, буларнинг ҳаммаси аввалги ишларга нисбатан катта фарқ қилар эди.

Мен ўзимга ошна бўлмаган бу янги ишни бажара олмасман деб ўйлаган эдим. Менга эски тажрибакор ишчилар ёрдам берди. Узоқ ўтмай бу иш – бетон қуйишни ўзлаштириб олдим. Бунинг натижасида менинг фамилиям ҳам стахановчи ишчилар қаторида тилга олина бошлади.

Ҳадемай мени бетон қуювчилар бригадир қилиб тайинлашди. Бригадамда ўн олти киши бор эди. Мен, кечаги оддий колхозчи, уларга ўз тажрибаларимни айтиб ёш, тажрибасиз кишиларни ўргата бошладим. Бригада аъзоларига бетон қуйиш ишини ўз она тилим – ўзбекча сўзлар билан тушунтира бошлар эдим. Бу иш бизга катта ёрдам берди. Бригаданинг аъзоси, Андижон область Марҳамат район Сталин номли колхоз аъзоси Исмоилов ўз планини 280 – 300 процентдан кам бажармайди. Шунингдек, Чапаев номли колхоз аъзоси Жумабоев ҳам ундан қолишмайди, планни 250 – 260 процент бажаради. Хуллас, менинг бригадамда ўз нормасини бажармайдиган битта ҳам киши йўқ.

Мен қурилишга келиб партия сафига ҳам ўтиб олдим. Партия ташкилотининг буйруғига мувофиқ сиёсий суҳбатлар ўтказиб, агитаторлик ишини ҳам олиб бораман.

Бригаданинг аъзолари ўз колхозлари билан маҳкам алоқа қилиб турадилар. Улар бу заводнинг аҳамияти ва ундан чиқадиган маҳсулотнинг нима учун кераклиги тўғрисида хатлар ёзиб турадилар. Биз яна колхозчиларга бу заводдан узоқ бўлмаган ерда Фарҳод электростанцияси қурилаётгани ва унинг бу йил ишга тушиб, минглаб хонадонларни ўз нури билан ёритажаги ҳақида ёзиб турамиз.

Бизнинг заводимиз ўзининг биринчи маҳсулотини берди. Мен қизил армиямизнинг ғалабаларини тезлаштириш учун қурол-аслаҳа, ўқ-дори маҳсулотларини берадиган биринчи ўзбек металлургия заводи қурувчиси бўлишим билан фахрланаман.

Маҳмуд Аҳмедов, бетончилар бригадири

Уруш вақтидаги улуғ қурилиш

Бундан бир йил муқаддам, Фарғона водийсидан изғирин шамол эсиб турган бир пайтда, кишилар бепоен чўлга келиб тушдилар. Булар Ўзбекистоннинг металлургия заводини барпо қилиш учун келган ўзбек халқининг биринчи қалдирғочлари эдилар. Завод қурилиши вақтида иш қизиқ кетди. Одам боласининг оёғи тегмаган чўл, ўйноқи Сирдарё қирғоқларида ҳаёт қайнай бошлади.

Қурувчилар қамишдан иссиқ чайлалар ясаб, қисқа муддатда текис тош йўл, темир йўллар қурдилар, электр қуввати, водопровод ва завод қурилиши, ишлаб чиқариш цехлари учун лозим бўлган фундаментларни қуришга киришдилар. Биз қурилиш ишини тезлатиб, мартен печини тезроқ ишга солиб юбориш ниятида одам кучлари ва бунинг учун керак бўладиган бутун ёрдамчи материаллардан тўғри фойдаланишни ўз олдимизга биринчи мақсад қилиб қўйдик.

Завод қурилишининг майдони кундан-кун жонланди. Кўп ўтмай бинокорлар ер ишларини битириб, асосий иш – мартен ва прокат цехларининг пойдеволларини қура бошладилар. Майдонда кўчалар чиқарилиб, электр симлари ўтказилиб, кичик темир йўл тармоқлари қурилди, бу йўлдан тош, ғишт ва бошқа материаллар қурилиш майдонининг ўзига етказила бошлади. Каналларга насослар қурилди. Ишлаб чиқариш корхоналари, устакхоналар, бетон ва темир қуядиган катта дастгоҳлар дунёга келди.

Биринчи бўлиб мартен печини жихозлайдиган механика-ремонт цехи ишга солинди. Унинг орқасидан қозон қуюв цехлари битказилиб заводга топширилди ва мазут сақлайдиган саройлар қурилди.

Темир йўллардан мартен ва прокат цехларига керак бўлган юклар кела бошлади. Бу эса қурилиш суръатини янада тезлаштириб юборди. Ниҳоят, ҳал қилувчи – кутилган кунлар етиб келди. Мартен цехи трубалари 25 метр баландлиги билан қурилиш ичида кўзга ташланиб турар эди. Цех ичида меҳнат қизиб кетди. Оқловчилар иморатларга хусн кирита бошладилар, ойначилар ойна сола бошладилар. 1-номерли мартен печи битди. 5 мартда биринчи мартаба пўлат эритиш иши бошланди.

Завод қурувчилари пўлат эришини кўриб шодландилар. Улар бу пўлатларнинг ҳаммаси ўқ-дори бўлиб қизил армия кўлига бориб тегади, немис-фашист босқинчиларига ажал келтиради деб қувондилар.

Бу ерга келганлар жуда кўп қурилишларда иштирок этган, тажрибали ўзбеклардир. Улар ўзларига таниш бўлмаган бу ишни тез фурсатда ўзлаштириб олдилар. Қисқа муддат ичида юкори тажрибали кадрлар – дурадгор, ғиштчи, бетончи, сувоқчи ва бошқа усталар етишиб чиқди, Холмуҳамедов ва Маҳмудов сингари донгдор кишилар етишди. Кечаги колхозчи Юнус Қаландаров бетончилар бригадасининг бошлиқлари Аҳмедов, Акбаров ва Хванлар иш билан ўзларини кўрсатиб оғир ишларни ҳам бажара олдилар.

Биз бу ишимизни халқ қурилиши деб атадик. Ҳақиқатдан ҳам шундай бўлди. Бу ишга бутун ўзбек халқи ва республиканинг бутун область ва районларидаги корхоналари бирдамлик билан қатнашди. Қурилиш учун кичик темир йўл изи йўқ эди: «Делварзин» совхози ёрдам бериб темир берди. Шунингдек, Наманган области ҳам темир йўл изи, шпал ва бошқа нарсалар билан қурилишга ёрдам берди. Тошкент, Бухоро, Самарқанд ва бошқа областлар завод қурувчиларини мунтазам равишда озиқ-овқат билан таъминлаб турди. Республиканинг колхоз ва корхоналари қурилиш учун лозим бўлган асбобларни етказиб туришди.

Кўп қийинчиликларни енгдик. Ўзбек халқи ўзининг биринчи қора металлургия заводида эга бўлди, унинг биринчи маҳсулотлари немис босқинчилари устига ўқ бўлиб ёғилади.

Энди олдимизда катта масъулият вазифалар турибди. Биз 1944 йилда иккинчи ва учинчи мартен печини қуриб, прокат цехи қурилишини тамом қилишимиз лозим. Бу масалада ҳам бизнинг тажрибакор уюшқоқ, чиниққан коллективимиз ўзини кўрсатади ва бу вазифани ҳам бажаришнинг уддасидан чиқа олади.

Шомат Айитметов, ўзбек металлургия заводи қурилишининг бошлиғи, Т.Чернев, Наркомстройнинг қурилишдаги бош инженери

Дўсти бўлмаган одам яшай олмайди

Кўзимни очиб ён-атрофимга қарар эканман, ҳаммаёғим қип-қизил қонга беланганини кўрдим. Қаердаман, менга нима бўлди деб ўйлаб ҳаддан ташқари ҳайрон қолдим. Кеч кирмоқда эди, мен ётган ердан унча узоқ бўлмаган жойда пулемётлар ўқ узмакда, атрофимга миналар келиб тушиб ёрила бошлади. Ўрнимдан турмоқчи бўлдим, бироқ қимирлашга мадорим йўқ.

Ўйланиб кетдим. Нима учун мени бу ерга ташлаб кетибдилар? Балки, жангда нотўғри ҳаракат қилиб қўйдимми, шунинг учун ҳам ўртоқларим мендан хафа бўлганми?

Йўқ, жангда ёмон ҳаракат қилмадим. Ахир, ўқ ёғдириб турган немислар пулемётига граната иргитиб уни пачақлаб ташладим ва учта немисни ўлдирдим-ку!

Мана шундай қилиб узоқ ўйлана бошладим. Хаёлим қочиб, ўлим ваҳимаси босди.

Орадан кўп ўтмай таниш бир овоз эшитила бошлади:

– Тасуп!

– Мен бу ердаман, – деб қувонганимдан беихтиёр жавоб бердим.

Қарасам, взводимизда хизмат қиладиган қизил аскар ўртоғим Алексей Безруков менга ёрдам бергани келибди. У мени плаш палаткага ўраб худди немисларнинг тумшугини тагидан олиб чиқиб кетди. Шундай қилиб, соғ-саломат қолдим. Хўш, дўстнинг бундай яхшилигини унутиб бўладими? Рус ўртоғим Алексей Безруковга раҳматлар бўлсин!

Мен госпиталда даволаниб, яна ўзимнинг кадрдон взводим, ўртоқларим олдида келдим.

Ҳар бир совет гражданининг муқаддас бурчи Совет Иттифоқига хизмат қилишдир. Мен бу дўстларимнинг бахт ва саодати учун, Ватан озодлиги учун жоним борича хизмат қиламан.

Гвардиячи младший сержант Т.Ражабов. III даражали «Шухрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

1944 ЙИЛ 23 МАРТ, 19 (102)-СОН

Жанг майдонида жавлон ур! Ташаббусни қўлдан берма, зийрак бўл! Жанговар дўстлик

Яқинда мен Н.чи қисмга борган эдим. У ерда старший сержант ўртоқ Иброҳимов билан учрашиб қолдим. Уни қисмдагиларнинг ҳаммаси жуда яхши билишар экан. У урушга қадар бухгалтер бўлиб хизмат қилар эди, ҳозир эса миномёт расчётининг командири бўлиб ишлайди. Иброҳимов кўркмас, ботир жангчи, шу билан бирга, яхши агитатор.

У ҳар бир янги масалани жангчиларга ўз вақтида етказмай қўймайди. Бунинг учун у бўш вақтдан ҳар доим тўла фойдаланади. У, айниқса, рус тилини билмайдиган жангчиларни русча сўзлашга ўргатмоқда.

Иброҳимов суҳбат орасида ўз жангчилари ҳақида бундай дейди:

– Менинг расчётимда ҳар хил миллат: қирғиз, тотор, рус, украинликлар бор. Улар бир-бировлари билан жуда аҳил. Булар ўзимизни битта онадан туғилгандек ҳис қиламиз ва мақсадимиз ҳам битта деб тушунадилар. Бизнинг мақсадимиз немис газандаларни муқаддас совет еридан ҳайдашдир. Расчётимдаги жангчиларнинг ярмидан кўпи орден ва медаллар билан мукофотланганлар. Мен ишонаманки, қолган жангчилар ҳам яқин ўртада мукофотлангусидирлар.

Ўртоқ Иброҳимов ўзининг қисқагина бу суҳбати билан солдатлар орасидаги жанговар дўстлигининг кун сайин маҳкамланаётганини ҳикоя қилиб берди. У жанговар дўстлигимиз душман устидан қозонажак ғалабамизнинг гарови дейди.

Майор Г.Мансуров

Командирнинг буйруғи – Ватан буйруғи

Унинг буйруғини бор куч ва ғайратинг билан бажар

Солдат учун қатъий бир қонун бор: жанговар буйруқ қандай оғир ва қийин бўлмасин, уни охиригача бажариши шарт. Командирнинг буйруғини бажаришда ҳатто ҳаётингни ҳам аямаслигинг керак. Бу буйруқ Ватан буйруғидир. Бу қонун солдатларимизнинг қон томирига ўрнашиб кетган ва улар командирнинг буйруғини худди ана шундай тушунадилар.

Яқинда бизлар немисларнинг қаттиқ мустаҳкамланган позициясига ҳужум қилдик. Старший лейтенант Шкутов мени чақирди ва автоматчилар группасига бошлиқ бўлиб аҳоли пунктига ёриб кириш ҳақида буйруқ берди. Бу масала анча оғир эди.

Қишлоққа аста-секин, яшириниб бориб яқинлашдик. Шунга қарамай, немислар бизни сезиб ўқ уза бошладилар. Орқага қайтиш мумкин эмас, олға босиш керак. Мен дарҳол олға қараб босишга буйруқ бердим.

Ҳаво ёмон эди. Эрта билан бошланган ёмғир қорга айланиб кетди, кийим-бошларимиз музлаб қолган эди. Биз қор ичида эмаклаб, бошимизни кўтармай кўрсатилган жойга бориб етдик.

Белгиланган вақтда қишлоққа ёриб кирдик ва бу ердан немисларни ҳайдаб чиқардик. Немислар бизларни қувиш учун икки мартаба қарши атакага ўтдилар. Бизлар жонимизни борица, бутун куч-қувватимизни бир ерга тўплаб душман билан отишдик, автоматларни ишга солдик. Чунки командиримиз бизга маррани қўлга киритиб, мутаҳкамланиб олишни буюрган эди.

Олий бош қўмондон ўзининг 16-сон буйруғида бизлардан командирнинг буйруғини тўла бажариш, интизом-тартибга риоя қилиш, уюшқоқликни талаб қилади.

Мен ҳар бир жангда умумий ғалабамиз юзасидан катта масъулиятни ҳис қиламан. Яқиндаги жанглارнинг бирида командиримиз мен ва қизил аскар Солиҳовга қўшни рота командири олдида бориб, жангнинг бориши ҳақида ахборот беришни буюрди. Биз борадиган йўл хавфли, катта жарлик бўлиб, немислар ўт очиб турар эди. Бу жарликда бундан бир соат муқаддам дўстимиз ўртоқ Кузнецов ҳалок бўлган эди. Бундай аҳволга бизнинг ҳам дуч келишимиз мумкин. Лекин бундай вақтларда ўзини ботир тутган жангчи ҳар маҳал дадиллик билан ҳаракат қилса, ўлим ҳам ундан нарироқ қочади ва немисни ҳам алдаш мумкин.

Бу жарликдан ўтишга икки мартаба ҳаракат қилиб кўрдик. Учинчи дафада эса ўт орасидан тиклаб ўтиб кетишга қарор қилдик ва баъзан ётиб, ўнг ва чап томонга юриб, ҳуллас, душманнинг қўзини шамғалат қилиб ўтиб кетдик. Бироқ Солиҳов яраланиб қолди. Мен унинг ярасини боғладим ва чаққонлик билан рота ўрнашган ерга етиб, командир Малишевни топиб, унга айтилиши лозим бўлган буйруқни тўла тушунтирдим.

Командирнинг буйруғини тўла бажариш жанговар вазифани охиригача бажариш демакдир. Бу бизнинг муқаддас бурчимиздир.

Қизил аскар С.Содиқов

Ҳаммамизнинг мақсадимиз бир

Старший сержант Соғиндиқов командирлик қиладиган тўп расчётида беш хил миллатдан жангчи бор. Буларнинг жанговар дўстлиги мустаҳкам. Улар бир-бирларига ғамхўр ва меҳрибон: рус жангчиси Моисеев ўзбек йигити Ўроқовга ўз тўпини ўрганишга ёрдам бериб катта иш қилди.

– Мен дўстим Моисеевнинг қилган яхшилигини ҳеч қачон унутмайман, – дейди Ўроқов. У уйига ёзган хатида Моисеевнинг берган ёрдамини кўрсатиб ундан миннатдор эканлигини таъкидлади.

Бошқа жангчилар ҳам бир-бирларига ёрдам бериб ўз ишларининг мохир усталари бўлиб қолдилар. Ҳаммамизнинг мақсадимиз битта – немис-фашист босқинчиларни совет еридан батамом қувиб чиқаришдир.

Қизил аскар Д.Тўхтамат

ЎЗБЕКИСТОНДА

Андижонда янги нефть қувурлари

ТОШКЕНТ. Андижон нефтчилари узунлиги 12 километр бўлган янги нефть қувурини эксплуатацияга бердилар. Бу қувурни қуришда область меҳнаткашлари актив ёрдам кўрсатдилар. Бу қувурлардан Ўзбекистондаги янги очилган «Полвонтош» конининг нефти оқа бошлади.

Тракторчилар тайёрланмоқда

Ўзбекистондаги машина-трактор станцияларида тракторчилар учун очилган курсларга ўқувчилар танлаш тамом бўлди. Бу курсларда 7500 эркак ва аёл колхозчи ўқимоқда. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш мактабларида ҳам ўқишлар бошланди. Бу мактаблар кўкламга мингдан ортиқ бригада механиги ва комбайнчилар тайёрлаб чиқарадилар.

Кўклам ишлари авж олди

Ўзбекистоннинг пахта далаларида кўклам ишлари тобора авж олмоқда. Республикада ҳозиргача 100000 гектарга яқин экиладиган ер ҳайдаб қўйилди. Бу ўтган йил шу вақтдагидан икки ярим баробар ортиқдир. 11 минг трактор кўклам экин ишларида ишламоқда.

Кўклам ер ҳайдаш иши, айниқса, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида қизгин тус олди.

1944 йилда пахтадан юқори ҳосил олиш чоралари

Халқ Комиссарлари Совети ва ВКП(б) Марказий Комитети 1944 йил қишлоқ хўжалиги планини тасдиқлади. Партия ва ҳукумат колхозчи деҳқонларнинг ўтган йилги меҳнатларига юксак баҳо бердилар.

«Ҳарбий даврнинг кийин шароитларида ва баъзи ўлка ҳамда областларда об-ҳаво шароитнинг ноқулай бўлишига қарамай, 1943 йилда колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалиги ишларини кўнгилдагидек бажардилар ва қизил армия ҳамда аҳолини озиқ-овқат билан, саноатни хомашё билан узлуксиз таъминлаб турдилар». Шубҳа йўқким, бу йил колхоз деҳқонлари янги муваффақиятларга эришиб, душманни тор-мор этишда қизил армияга ёрдам беражақлар.

Халқ Комиссарлари Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг қарорига асосан бу йил колхозлар бўйича қишлоқ хўжалигининг ҳамма турдаги экинлар майдони ўтган йилгидан 7,55 миллион гектар кўпаяди.

Ғалла экин майдони эса ўтган йилгига нисбатан 5,44 миллион гектар ўсади.

Партия ва ҳукумат бу йил пахта ҳосилини кўтариш юзасидан қандай вазифалар қўйди?

ВКП(б) Марказий Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети Ўзбекистон, Озарбайжон, Тожикистон, Туркменистон, Қозоғистон Халқ Комиссарлари Совети ва партия марказий комитетиларининг 1944 йилда пахтадан юқори ҳосил олиш чора-тадбирларини кўришга мажбур этди.

Бизнинг республикамызда пахтадан юқори ҳосил олиш юзасидан қандай чора-тадбирлар кўрилиши керак?

Ўзбекистон колхоз, совхозлари олдида бу йил ер ҳайдаш ва чигит экишни мумкин қадар эрта тамом қилиш жанговар вазифа бўлиб туради. Чигит экиш вақтида ҳар гектар пахта майдонида 75 мингдан кам бўлмаган кўчат бўлиши ва буни баъзи жойларда 100 минг кўчатгача етказиш кўзда тутилади.

Республика колхозчилари ва қишлоқ хўжалиги ходимлари олдида ариқ-зовурларни тозалаш, шўр ерларни ювиш, сув йўлларини кенгайтириш ва сувдан тўғри фойдаланишни йўлга қўйиш вазифалари туради. ВКП(б) Марказий Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети агротехника қоидаларини изчиллик билан амалга оширишни, механизациядан кенг равишда фойдаланишни алоҳида таъкидладилар.

* * *

Ўзбекистон Иттифоқнинг асосий пахта баъзасидир. Ўзбекистон колхоз ва совхозлари пахта ҳосилини кўтаришга катта имкониятлар борлигини кўрсатиб келганлар. Бу йили республикада мингларча колхозчи ва совхоз ишчилари 100 центнерчилик ҳаракатига қўшилдилар.

Ўзбекистонда пахта ерларини ҳайдаш ва экиш қизғин тус олган. Ўзбекистон колхозчилари Ватан уруши кунларида республика аҳолисининг ғаллага бўлган эҳтиёжини қоплаш юзасидан катта ишлар қилдилар. Улар ҳар гектар ердан 13 центнердан, совхозлар бўйича 18 центнердан пахта ҳосили олиш мажбуриятини олдилар.

ВКП(б) Марказий Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети томонидан белгиланган агротехника чораларини амалга ошириш 1944 йилда пахта ҳосилини кўтаришни тўла таъминлайди.

1944 ЙИЛ 27 МАРТ, 20 (103)-СОН

Жасур пулемётчи

Суратда: Ватан уруши ордени билан мукофотланган пулемётчи старший сержант М.О.Марков, чап томонида унинг ёрдамчиси аскар Турғун Қорабоев. Ю.Иванов фотоси.

Старший лейтенант ўртоқ Котов командирлик қилаётган рота жангчилари ҳужум қилиб бораётганда немислар чап томондан зарба беришга интилиб қарши атакага ўтдилар. Рота командири пулемётчи Жумаалиевга немисларни ўққа тутишни буюрди.

Жасур пулемётчи Жумаалиев ўз пулемёти билан ротанинг чап томонига ўтиб олди ва гитлерчилар галасини ўққа тутди. Жумаалиев ўқига дуч келган ўнлаб немислар ер тишладилар, қолганлари тум-тарақай қоча бошладилар.

Немислар ўз мақсадларига эришолмадилар, бўлинмамиз жангчилари ҳужумларини зўрайтириб қишлоқни ишғол этдилар. Қўмондонлик пулемётчи Жумаалиевни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

*Гвардиячи ефрейтор У.Азимов,
«Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган*

Душман миномёти йўқ қилинди

Ҳужум қилиб турган пайтда тепалик орқасида ўрнашган душман миномёти жангчиларимизни қаттиқ ўққа тутди. Батарея командири, гвардиячи сержант Шаҳобиддиновнинг миномёт расчётига душман миномётини яқсон қилиш ҳақида буйруқ берди.

Наводчик Юнусов миномётни худди нишонга тўғрилади. Устма-уст отилган мина мўлжалга тушиб душман миномёти емирилди. Қўмондонлик Шаҳобиддиновнинг миномёт расчётидаги жангчиларга ташақкур билдирди.

Гвардиячи ефрейтор Е.Жўрабоев

Разведчиклар маневри

Капитан Сергеевнинг разведкачилари жангда ғолиб чиқиш учун ўқчиларга қандай ёрдам берганликларини ҳимоя қиламан.

Капитан Сергеев ўз разведкачилари билан немисларнинг ўнг томондан айланиб орқа томонга ўтиб олди ва душман солдатлари билан жанг бошлади. Бу фурсатдан фойдаланган пиёда аскарлар рўбарўдан туриб душман мудофаасига қараб ҳужум бошладилар.

Разведкачилар душманга кутилмаган ҳолда, кўкқисдан зарба бердилар ва гитлерчиларни ваҳимага солиб, саросима қилдилар, бу эса пиёда аскарларимизнинг ғолиб чиқишлари учун катта ёрдам бўлди. Жангчиларимиз тепаликни ишғол этдилар.

Разведкачилар ўндан ортик гитлерчиларни ўлдириб, бир группасини икки томондан қуршаб олдилар. Кўп вақт ўтмай қуршовда қолган етти немис қўлини кўтариб асир тушди.

Бу жангда, айниқса, старший сержант Стародубов, гвардиячи қизил аскар Оқбоев, Ҳабибулин ва Жуманов ўртоқлар катта маҳорат кўрсатдилар.

Сержант С.Файзиев, II даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланган

ЎЗБЕКИСТОНДАН ХАТ

Фронтчиларнинг оилаларига ёрдам

Қизил армиянинг ғалабаларидан илҳомланган район колхозчилари немис-фашист босқинчиларига қарши курашда кун сайин ғалаба қозонаётган қаҳрамон жангчиларимизнинг оилаларига, кексаларга ҳамда ватан уруши инвалидларига ҳар тарафлама ёрдам беришни тобора кучайтирмоқдалар. Ватанпарварлар фронтчиларнинг оилаларини ҳеч нарсага зориқтирмаслик учун қизил армия жангчиларининг оилаларига ёрдам фондларига ўз хиссаларини қўшмоқдалар.

Ўртоқ Усмон Юсуповнинг Тошкент область партия активлари билан қилинган суҳбатда сўзлаган нутқи колхозчиларга тўлиқ етказилди. Шундан кейин фронтчиларнинг оилаларига, кексалар ҳамда ватан уруши инвалидларига ёрдам бериш яна ҳам кучайиб кетди.

Кейинги ойлار ичида 1593 жангчи оиласининг уйи ремонт қилиб берилди. 1471 оила ўтин билан таъминланди.

Фронтчиларнинг оилаларига берилаётган ёрдамни яна ҳам кучайтириш масаласи колхозчиларнинг йиғилишларида кенг сураб муҳокама қилинаётир. Бу нарса амалий ёрдамни тобора кучайтирмоқда. Колхозчилар, колхоз раислари кейинги кунларда 126 центнер ғалла, 386 иссиқ кийим, 110 минг сўм пул, 80 метр газлама, 260 бош қўй, эчки, сигир, моллар учун 200 қанордан ортиқ сомон, 24 центнер турли сабзавот ва ҳоказолар тўплашиб, жангчиларнинг оилалари ўртасида тақсимланди. Колхозчилар 350 оиланинг томорқа ерига экинлар экиб беришди.

Ғаллаорол қишлоқ советига қарашли «Большевик» колхозининг правлениеси (раиси ўртоқ Худойназаров) ўғли фронтда бўлган Жуман Абулқосимовга бир соғин сигир ва эчки берди. Бундан ташқари, 9 оилани турли уст-бош кийимликлари билан таъминлади.

Чкалов номи колхоз (раиси ўртоқ Омонов) фронтчиларнинг оилаларига ғунажин, қўрпа-ёстик, 4 центнер ғалла ҳадя қилди. Шу колхознинг аъзоси бригадир Қаршибоев 1 қўй, 1 эчки, 2 та қўрпа-ёстик, 5 метр газлама, 1 этик, 1000 сўм пул ва 1 центнер ғалла тақдим этди. Бундан ташқари, колхозчилар томонидан тақдим қилинган 12 кубометр ўтин, 20 центнер ғалла, 8 минг сўм пул, 8 бош мол, 20 та иссиқ кийим, 10 метр сатин, 7 центнер сабзавот, 15 та қўрпа-ёстик ва шу каби нарсалар жангчиларнинг оилаларига тақсимлаб берилди. Худди шунингдек, Вороши-

лов номи, «Ударник», «Оқартув», «Коммунизм» каби қатор колхозларда ҳам колхозчилар томонидан 43,5 центнер ғалла, 30 минг 400 сўм пул, 45 дона қўрпа-ёстик, 22 та оёқ кийим, 24 центнер ҳар хил сабзавот, 12 килограмм ёғ, 7 килограмм жун, газлама ва турли кийимликлар қизил аскар оилаларига инъом қилинди.

Район ташкилотлари қаҳрамон жангчиларимизнинг оилаларига доимий ғамхўрлик қилиб туриш, уларни керакли нарсалар билан ўз вақтида таъминлаш ва ҳар жиҳатдан ёрдам бериш ишини планли равишда олиб бораётирлар.

Жангчиларимизнинг оилаларига ёрдамни тўғри уюштириш ва уларнинг аҳволларидан тез-тез хабардор бўлиб туриш мақсадида бир неча ўртоқлар қишлоқ советлари ва колхозларга бириктириб қўйилди. Ишонч билан айтиш мумкинки, район меҳнаткашлари баҳодир жангчиларимизнинг оилаларига бундан ҳам кўпроқ ёрдам берадилар, бу билан мард йигитларимизнинг жанговарлик руҳини тағин-да кўтардилар.

*Очилова, Самарқанд област Ғаллаорол район
партия комитетининг секретари*

ИТТИФОҚДА

Тўқимачиларга олий мукофот

Қизил армияни кийим-кечак билан таъминлаш юзасидан ҳукумат топшириқларини яхши бажарганликлари ва қизил армия қўмондонлигининг махсус топшириқларини амалга оширганлари учун Олий Совет Президиумининг фармонида мувофиқ тўқимачилик саноати ходимларининг катта бир группаси орден ва медаллар билан мукофотланди. Мукофотланганлар орасида Ўзбекистон тўқимачилик саноати ходимларидан жуда кўп кишилар бор.

«Ленин» ордени билан мукофотланганлар қаторида Хоразм пахта тайёрлаш трестининг бош инженери Олтинбек Нуралиев, Тошкентдаги Сталин номи тўқимачилик комбинатининг ватерчиси Ҳадича Солихўжаевалар; «Меҳнат Қизил байроқ» ордени билан мукофотланганлар қаторида Фарғона пиллачилик фабрикасининг калавачиси Турсуной Охунова, Тошкент пахта заводининг старший жиншиги Муқомжон Юсупов ва бошқа кишилар бор.

1944 ЙИЛ 30 МАРТ, 21 (104)-СОН

Қуролимизнинг қудратидан тўла фойдаланайлик

Бизнинг ўқчиларимизнинг кучи маневр қилиш ва ўт очишдадир. У ўзининг ўти билан ҳамма оғир вазифаларни ҳал қилади. Бизнинг ўқчиларимиз жанг майдонларида отиб синалган милтиқдан тортиб автомат, миномёт ва ажийиб енгил тўпларга эга. Энди ҳамма гап бу қуролларимизнинг қудратидан жанг майдонларида тўғри фойдалана билишдадир.

Ўқчининг маданиятини ошириш учун доимий равишда отиш машғулоти ўтказиб туриш керак. Отделениенинг жангда ғолиб чиқиши учун командир жангчиларни ҳар томонлама аъло отишга ўргатиши ва бунинг учун бутун куч-қувватини сарф қилиши лозим. Милтиқни ўз вақтида ўқ отишга тайёрлаш, чакқонлик билан нишонга ола билиш, орадаги масофани тез ҳисоблай олиш учун тез-тез машғулотлар ўтказиб туриш керак. Бунинг учун ҳар бир минут бўш вақтни бекорга ўтказмай фойдаланиш лозим.

Бу ўринда гвардиячи младший сержант Муса Аҳмедовнинг кўрсатётган ишлари ҳаддан ташқари диққатга сазовордир. У ўз жангчиларининг жанговар маҳоратини ошириш учун кундан-кун ғамхўрлик қилиб, турли шароитларда ўқ узиш, мўлжалга тегизиш устида машғулотлар ўтказмоқда ва жангчиларнинг малакасини оширмоқда. Ҳозир унинг жангчилари беш ўқдан тўрттасини, ҳатто бешовини ҳам нишонга тегиза оладиган бўлганлар. Шунинг учун ҳам гвардиячи младший сержант Муса Аҳмедовнинг отделениеси кейинги жангда катта муваффақият қозонди. Аҳмедовнинг гвардиячи ўқчилари аъло отиб, ғалаба йўлини очиб олға босдилар.

Шуни ҳам унутмаслик керакки, ўқчининг усталиги беҳато ўқ узишдагина эмас, балки мўлжаллаб тез ўқ уза билишдадир. Бизнинг милтиқларимизнинг жанговар ўқ чиқариш қобилияти жуда юксакдир. Унинг бу тез ўқ чиқариш қобилиятидан ўз вақтида тўла фойдалана билиш ҳар бир жангчининг муқаддас бурчидир. Жанг қизиқ турганда милтиқнинг ўқ чиқармай қолмасин. У бир минутда ўнта ўқ чиқаради. Ўнта ўқ ўнта немисни жаҳаннамга юборади! Автоматдан минутига юзта ўқни немисларга ҳадя қил! Биз бутун қуролларимизнинг қудратидан тўғри фойдаланиб отар эканмиз, душман бизнинг сиқувимизга бардош бера олмайди...

Ҳар бир ўқчи, миномётчи ўз қуролининг устаси бўлсин ва ундан тўғри фойдаланишни ўргансин. Гвардиячи младший сержант Муса Аҳмедов бунинг яхши тушуни олган. Ҳамма отделение командирлари ўртоқ Аҳмедовдан ўрнак олсинлар. Ана шунда бизнинг қисмларда пулемётчи Харламов, бронбойшиқ Демин ва аъло отувчи Пашенов ҳамда Каретников каби жангчиларнинг сони борган сари яна ортади.

Олимов граната жангининг устаси

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди Олимов душман траншеясида граната билан жанг қилишнинг моҳир устаси бўлиб қолди. У отган граната орқасидан бориб траншеяга яқинлашаётган чокда бир группа немис солдатларига дуч келиб қолди.

Олимов ўйланиб турмади, моҳирлик билан қўлидаги гранатани немисларга қараб иргитди. У шу ондаёқ 3 немисни ўлдирди. Қолган немисларни қочишга мажбур қилди.

Икки ўқ билан

Гвардиячи старший лейтенант И.Стадникнинг батареясида бўлинманинг олға силжишга ҳалал бераётган душман пулемётини йўқ қилиш ҳақида топшириқ берилди.

Батарея командири бу ишни гвардиячи сержант Леонтьев тўпининг расчётига топширди. Бундан илгари душман замбарагини яқсон қилган гвардиячилар пулемёт ўрнашган жойни мўлжалга олиб икки снаряд билан пулемёт ва унинг расчётини тупроққа булаб ташладилар.

Гвардиячи қизил аскар Р. Раҳматов

Гвардиячи қизил аскар Фозил Умурзоқов қисмда алоқачи бўлиб ишлайди. У душман артиллериясининг ўти остида командир топшириқларини зўр жасорат билан бажариб келмоқда. Ўртоқ Умурзоқов қўмондонлик томонидан «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотланди.

Сержант Н.Эшматов

Иттифокда

ТОШКЕНТ. Республикада баҳорга тайёргарчилик кизиб кетди. Колхозчилар сув йўллари, ариқ ва каналларни кавлаб тозалашга киришдилар. 180 минг километр узунликдаги сув йўллари тозаланиб, 23,5 миллион кубометр балчиқ казиб ташланди. Бу ишга 60 минг колхозчи иштирок этди.

1944 йил 28 МАЙ, 32 (115)-сон

Баҳодирлар ҳаракати

Сержант Кишинев, Павлов, Сайфитдинов ва қизил аскар Рашидов, Ермолаев, Қамбаровлардан иборат бир группа ботирлар бўлинмамининг олға силжишига ҳалал бераётган немис ДЗОТига қараб эмаклаб бордилар. Улар душман ўт очиш нуқтасининг орқа томонига ўтдилар ва кўкқисдан ҳужум қилдилар. Бетма-бет олишув кизиб кетди. Совет жангчилари 10 дан ортиқ немисларни ўлдириб, 3 тасини асир олдилар.

ДЗОТда давом этаётган жанг вақтида немис разведкачилар группасининг командири Кузнецовга ҳамла қилди. Буни кўрган жангчи Қамбаров дарҳол командирга ёрдамга ташланди. У ўзи ярадор бўлишига қарамай, бор кучини тўплаб немисни милтиқ қўндоғи билан уриб ўлдирди.

Бўлинмамининг олға силжишига ҳалал бераётган ДЗОТ душмандан тозаланди. Қисм командири Қамбаров ва Сайфитдиновларни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади. Бошқалар ҳам орден ва медаллар билан мукофотландилар.

Лейтенант Л.Ҳамроев

Нишондорлар расчёти

Менга траншея казиб турган немисларни ўққа тутиш ҳақида буйруқ берилди. Мўлжаллаб отилган уч мина ҳам худди нишонга тушди. Биз шундай қилиб немисларнинг ишига ҳалал бердик ва бир неча солдатларини қириб ташладик.

Менинг расчётим кўп жангларда иштирок этиб кўмондонлик ташаққурига сазовор бўлди. Расчётдаги ҳамма жангчиларнинг нишони бор. Мен ҳам «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланганман.

Старший сержант С.Алихонов

Қўшиқ

Менга қайтишлик ўлим

(катта ашула йўлида)

*Ёвни зарқ айлашга тезлаб худди тўфон бораман,
Дунёда душманни йўқ қилмоққа чаққон бораман.*

*Ваъдаси ёлгон кишиларнинг булар юзи қаро,
Аслида, бўлса мунофиқ бўлмагай ҳеч ошно,
Эл ризо бўлмас бу хилдан, бўлмагай дунё ризо,
Дилда мавж урди бу кун тўлқинли дарёи вафо,
Ёвни зарқ айлашга тезлаб худди тўфон бораман,
Дунёда душманни йўқ қилмоққа чаққон бораман.*

*Мен билурман, кучли ёв, оғир машаққатдир йўлим,
Енгмасам бу қийинликни, бўлур элга зулм,
Мен совет фарзандидурман, аждаҳо йиртар қўлим,
Бурдалаб ташлашга ёвни худди арслон бораман.*

*Кўкдан учган бирла кам бўлмайди юлдуз беҳшумор,
Минг булут келса, ҳавода парчалар фасли баҳор,
Зўр қуёшга тенг келмайди туман чангу губор,
Шум фашист албатта бўлгай зарбамиздан тор-мор,
Чустий, зарқ айлашга ёвни худди тўфон бораман,
Дунёда душманни йўқ қилмоққа чаққон бораман.*

Чустий

Уни Фарход дер эдилар

Библиография ўрнида

Газетамининг ўтган 1944 йил 16 май 29 (112)-сонидида биз «Уни Фарход дер эдилар» деган ўзбек кизи, шоира Зулфиянинг қўшиқлар тўплами ҳақида хабар босган эдик.

Китобчани олиб ўқиган жангчи Аскарвали Зиёвитдинов редакция-мизга ёзган хатида бундай дейди:

«Биз бир группа фарғоналик йигитлар урушининг биринчи йилларидан бошлаб фронтда немис босқинчиларига қарши жанглarda иштирок этиб келмоқдамиз. Бизларнинг жанговар маҳоратларимизни қўшиққа солиб куйлаган ёзувчи ва шоирларимиздан чексиз миннатдормиз. Айниқса, шоира Зулфиянинг Ватан уруши жангларида немислар билан олишиб қурбон бўлган Қобил Қорига атаб ёзган «Уни Фарход дер эдилар» деган асари бизга ҳаддан ташқари завқ берди ва душманга бўлган нафратимизни оширди.

Биз бу асарни ўқир эканмиз, кўз олдимизга ўзбек саҳналарида Фарход ролида ўйнаб жавлон урган, республикада хизмат кўрсатган артист Қобил Қори яққол гавдаланди.

*Асарнинг бир ерида:
Қобил Қори оташга тўлиқ.
Жаранглатди майин бир қўшиқ:
«Эрдим юртимда санъаткор
Ки, бунда жанг қилувчиман,
Матои эрким олмоққа
Келибман ушбу майдона», –*

деб ўз тилидан куйлайди. Бу ҳақиқат. Биз, ўзбек жангчилари, икки оёқли ҳайвон – немислардан муқаддас ватанимизни тозалашмоқдамиз ва ўз эркимизни муҳофаза қилмоқдамиз. Бизларнинг ҳар биримиз ватандошимиз Қобил Қоридек жанг майдонларида жавлон уриб, гитлерчи гавдаларни раҳмсиз равишда қирмоқдамиз».

ЎЗБЕКИСТОНДА

Колхозда қурилиш

Қўқон шаҳридаги бирлашган колхоз правлениеси бу йил колхозда янги қурилишлар тиклаш учун 60 минг сўм пул сарфлаб, бир кичик электростанция, бир жувозхона ва юзта мол сиғадиган молхона қурди.

Колхозчиларнинг уйлари электрлаштирилди. Жувозхона ҳар куни 40 – 50 килограммга яқин ёғ чиқармоқда.

Қорақалпоғистон пахтакорларининг ишлари экранда

Тошкент кинохроника студияси ходимлари режиссёр Юдин бошчилигидаги бригадаси ҳозир Нукусда ишламоқда. Қорақалпоқ халқининг пахтачиликни юксалтириш йўлида олиб бораётган кураши киноплёнкага олинади. Чкалов номли завод коллективининг ўз оталигидаги Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалигига бераётган ёрдамини кўрсатишга алоҳида аҳамият берилади.

Пахтачиликни юксалтириш учун умумхалқ юришига бағишланган маҳсул киножурналлар экранга чиқарилди. Кино ходимларининг бир группаси ғўзани парвариш қилишдаги илғорлар тўғрисида киножурнал тайёрламоқда.

Шонли 20 йиллик

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон пойтахти округ қизил армия уйи Ўрта Осиёдаги ҳарбий қисмларнинг ҳарбий ва сиёсий-тарбиявий иш маркази бўлиб келди. У бутун иш даврида горнизон офицерларига Ватан уруши тажрибалирини ўрганишда ёрдамлашмоқда.

Ўзбекистон Олий Советининг Президиуми ва Ўрта Осиё ҳарбий округи қизил армия уйи ходимларидан бир қанчасини фахрий ёрликлар ва пул билан мукофотлади.

Агитатор, буни жангчиларга бер

ДУШМАНДАН ХУН ОЛАЙЛИК!

Гитлерчиларнинг ўзбек аскарларига қилган ваҳшийликлари

Жангчи! Гитлерчи одамхўрларнинг совет ерида қилган даҳшатли жиноятларининг изларини сен ўз кўзинг билан кўриб келмоқдасан. Улар мингларча тинч совет кишиларини турли азоб-уқубат ва мусибатга солиб ўлдириб келмоқдалар. Чолларнинг соқолидан судраб хандақларга тириклайин кўмадилар. Маъсума хотин-қизларни ёввойиларча босиб зўрлайдилар. Ёш гўдақларни найза билан санчиб хазон қиладилар. Ярадор бўлиб қўлга тушган ҳарбий асирларни кўз кўрмаган ва қулоқ эшитмаган қийноқларга солиб ўлдирадилар.

Наби Юсупов
«Суворовчи»
газетаси масъул
муҳаррири ўрин-
босари, «Қизил
Ўзбекистон»,
«Тошкент ҳақиқа-
ти» газеталарида
самарали фаолият
кўрсатган.

Сен озод қилган қайси қишлоққа кирсанг, ундаги халқнинг немис дастидан доду фиғони кўкка кўтарилади. Улар кўзларидан шашқатор ёш оқизиб сенга гитлерчи босқинчиларнинг қилган беҳад ёвузликларини ҳикоя қилиб беради ва сени улардан ўч олишга чақиради.

Немис босқинчилар бутун ҳурриятпарвар инсоният оламининг, бутун совет халқининг, шу жумладан, ўзбек халқининг ҳам ашаддий душманларидир. Улар рус, украин ва бошқа миллат аскарларини қийнаш билан бирга ўзбек аскарларини ҳам ваҳшийларча қийнаб ўлдирмоқдалар.

Яқинда озод қилинган Украина қишлоқларидан бирида жангчиларимиз совет ҳарбий асирларининг қиймаланган ва бурдаланган жасадларини топдилар. Қишлоқ аҳолиси бу даҳшатли манзара тўғрисида муфассал сўзлаб берди.

Бу жасад эгалари бўлмиш қизил аскарлар оғир ярадор бўлиб қишлоқда қолган. Улар ўртасида бир неча ўзбек йигити ҳам бўлган. Немислар буларни тутиб сўроқ қилганлар. Лекин Ватанига ва ҳарбий қисмига содиқ бўлган мард жангчилар бир оғиз ҳам жавоб бермаганлар. Немислар уларни ваҳшийларча урганлар, баданларига бигиз суққанлар. Бироқ жангчиларимиз бу даҳшатли азоб-уқубатга мардонавор тоқат қилиб душманга ҳарбий сирни айтмаганлар. Шундан кейин фашистлар старший сержант Абдуллаевнинг бурнини кесганлар, кўзларини ўйиб олганлар, қўндоқ билан уриб миясини эзганлар. Сўнгра отиб ташлаганлар. Сержант Махмудовнинг юзини пичоқ билан тилганлар. Қизил аскар Майзелнинг бурнига найза санчганлар. Яна бошқа бир украин қишлоғида старший сержант Тоҳировнинг жасади топилди. Унинг оёқлари ип билан боғланган. Аъзойи бадани чавоқланган ва найза билан тешилган. Бундай фактлар оз эмас.

Жангчи! Биродарларимизнинг қони сени немис ҳайвонлардан муқаддас интиком, хун олишга чақиради. Халқинг, ота-онанг, опа-синглинг сенга оқ фотиҳа бериб фронтга узатаётганда сендан мард бўлишни, душманга раҳмсиз бўлишни, душмандан аёвсиз ўч олишни талаб

қилган эдилар. Халқнинг нақази Ватан нақазидир. Сен уни бажар. Немисни раҳмсиз ўлдир. Қардошларимизни фашистларнинг қонли чангалидан халос қил.

(«Ватан шарафи учун» газетасидан олинди)
Масъул муҳаррир Н.А.Бубнов. Масъул муҳаррир
ўринбосари Н.Юсупов

1944 ЙИЛ 1 ИЮНЬ, 33 (116)-СОН

Мерганларча отиб душман талафотини кўпайтирайлик

Шонли снайперларимиз фронтнинг барча участкаларида ҳар куни немис овига чиқадиладар. Улар сабот билан немис бандитларини пойлайдилар ва мерганларча отиб бизнинг еримизда содир қилган жиноятлари учун уларнинг жазоларини берадилар.

Снайперлик ҳунари осон иш эмас, у ниҳоятда уста бўлишни, чакқонлик билан ҳаракат қилишни ва чидамли бўлишни талаб қилади. Куни бўйи қуёш кизигида, ёмғир тагида ётишга тўғри келади. Душман ўрнашган томондан кўз узмасдан эртадан-кечгача синчиклаб кузатилади. Сабот ва чидамлилик снайпернинг олийжаноб сифатидир. Снайпер ўзи пухта ниқоблангани ҳолда олдидаги ҳамма нарсани кўриши керак.

Ҳар бир снайпернинг вазифаси ўз жанговар активлигини оширишдир. Немисларга сира тиним бермайлик. Немисни кўрдингми, уни ер бағрига киргиз. Шу кунларда биз немисларга қанча кўп талафот етказасак, ҳужум вақтида шунчалик енгил бўлади. Сен ўлдирган немис қайта тирилиб ўқчиларимизга қаршилиқ кўрсатолмайди.

Бизда Петр Головин, Мамадали Мадаминов, Мўмин Нуриддинов, Михаил Похлебкинга ўхшаш мерганлар етишиб чикди. Уларнинг ҳар бири 300 га яқин немисни ўлдирган, демак, бир жангчи икки рота немисни йўқ қилган бўлиб чиқади. Ҳамма жангчилар ҳам булардан ўрнак олишлари керак.

Кўшилма ва қисмларда бўлиб ўтган слетларда моҳир снайперлар ўз тажрибаларини ҳикоя қилиб бердилар ва кун сайин немислар талафотини кўпайтиришга бирдамлик билан сўз бердилар. Мерганлар ўз мажбуриятларини амалда бажармоқдалар. Моҳир снайпер Василий Пресняков ва Фахритдин Қурбоновлар слетдан қайтиб келган куни иккитадан

немисни отиб ўлдирдилар. Гвардиячи лейтенант Новосельскийнинг снайперлар группаси ўз жанговар ҳисобларини кун сайин оширмоқдалар. Кейинги кунларда улар 103 немисни жаҳаннамга юбордилар.

Бир снайпер ҳам бекор турмаслиги керак. Ҳар бир киши ўз-ўзига кеча ва бугун мен нима қилдим деган саволни бериши керак. Агар сен немисларга тиним бермай, уларнинг талафотини борган сари кўпайтирар экансан, демак, сен олий бош қўмондон буйруғини амалда бажарган бўласан. Снайперлар учун қора – немис ҳар доим тайёр, фақат уни қидириб топиб йўқ қилиш керак.

Снайперлар ишини уюшқоқлик билан ташкил этайлик. Баъзи вақт снайперлар ўзлари истаган жойга кетиб қоладилар. Бундай аҳволга чидаб бўлмайди. Командирлар ва штаб бошлиқлари снайперларнинг жойларини кўрсатиб, уларнинг ишларига раҳбарликлар қилиши лозим.

Немислар ҳам ўз снайперларини қўядилар. Бизнинг снайперларимиз учун уларни топиб ўлдириш энг муҳим вазифадир. Немис снайпери қандай қилиб ниқобиланмасин, уни қидириб топиб, отиб ўлдириш керак. Қайси снайпер саботли бўлса, хийлакор ва мерган бўлса, ўша ғолиб чиқади.

Снайперликнинг санъати душман томонини зийраклик билан кузатиш, ҳеч нарсани кўздан қочирмаслик, немислар томонида бўлаётган ўзгаришларни англаб туриш ва учраган қора – нишонларни беҳато отиб йўқ қилишдадир. Бу санъат кундалик амалий ишда орттирилади ва тақомиллаштирилади. Ғайратли ва зийрак бўлинг, снайпер ўртоқлар! Немисларни кун сайин кўпроқ қирингиз!

Суратда: Гвардиячи старшина М.П.Веселков ўзбек жангчиси сержант М.Отақулов (чапда) ва бошқирд гвардиячи аскар В.Гайтқулов. В.Савранский фотоси.

Тўсатдан зарба бер, ғалаба қозон!

Биз бир группа разведкачи ва сапёрлар душманнинг орқа томонига ўтиб катта қўчани эгаллаш, кўприкни портлатиш, сўнгра орқадан келиб немислар ишғол этган мустаҳкам таянч пункти – тепаликка ҳужум қилиш ҳақида жанговар буйруқ олдик. Группа бошлиғи қилиб лейтенант Попов белгиланди. Кечаси йўлга тушдик, жар, тепа ва ботқоқликлардан ўтиб кўрсатилган жойга етиб бордик. Биз бу ерда икки группага бўлиндик. Бир группа қўриқчилик ва кузатиш ишини олиб борди, иккинчи группа эса йўللارни миналаштириб, кўприкни портлатди.

Шундан сўнг ўрмон томонга қараб йўл олдик. Немисларнинг қўчадан ўтиб бораётган юк ортилган машиналарини кўриб қолдик, дарҳол уни яксон қилиш фикрига тушдик. Бироқ бу нарсанча масъулиятли ва тез бажарилиши керак эди, чунки олдимизда бундан ҳам муҳим масала – тепаликдаги немис гарнизонини тор-мор келтириш вазифаси турар эди. Шунинг учун ҳам мумкин қадар ўзимизни душманга сездирмасликка ҳаракат қилдик. Гранаталарни ишга солиб бирин-кетин машинага қараб ирғитдик ва у такка тўхтади. Разведкачилар машина ичида бир немис полковниги ва бир неча гитлерчи солдатларнинг ўлганларини аниқладилар. Уларнинг ёнларидаги ҳужжатларни олиб тепаликка қараб кетдик.

Тепаликка борадиган йўл ботқоқ, балчиқдан иборат эди. Немислар бу йўлни ўтиб бўлмайдиган деб атар эдилар. Биз бу қийинчиликни енгдик. Жар ичи ва буталар панасида бориб, бир-биримизни суяб ва шу ердаги мавжуд ҳодичалардан оёқ остимизга ташлаб тепаликнинг тагига етиб олдик. Ана немис траншеялари! Энди ғалаба қозониш учун ҳамма гап бизнинг чаққонлик билан ҳаракат қилишимизга боғлиқ эди. Бизнинг олдиндан белгиланган усулимизга мувофиқ бир тўда жангчилар траншеяларга гранаталар ирғитдилар, қолганлари автоматлардан ўққа тута бошладилар. Душман ваҳимага тушиб қолди. Биз уларни турган жойларида ўлдирар эдик. Қочиб қутулмоқчи бўлган немислар автомат ўқи билан ер тишлар эдилар.

Бу жангда биз ғолиб чиқдик ва ҳеч қандай шикаст кўрмай, бўлинмадан ёрдам келгунга қадар тепаликни ишғол этиб, қўлда сақлаб турдик. Шундай қилиб, жанговар топшириқни тўла бажаришга муваффақ бўлдик.

Жангда чакқонлик ва тўсатдан зарба беришни машқ қилиш керак. Душман кутмаган жойдан келиб тўсатдан зарба берилса, шубҳасиз, ғалаба қозонилади.

Ефрейтор П.Деҳқонов

Жанговар топшириқни қандай бажардим?

Бир жангда мен қахрамонлик намуналарини кўрсатдим, буни менинг ўртоқларим ҳам тасдиқлашди. Иш шундай бўлган эди: мен турган жойдан 300 метр нарида бир немис снайперини кўриб дарров ётиб олдим ва яхшилаб ниқобланиб мўлжалга олдим. Немис снайпери траншеядан чикиб қочишга тутинди. Уни астойдил нишонга олиб олдим, гитлерчи борган йўлида йиқилди ва тил тортмай ўлди.

Иккинчи воқеа бошқа бир жойда юз берди. Немис пулемётчиси хужум қилиб бораётган взвод жангчиларининг ҳаракатини тўхтатмоқчи бўлиб ўз пулемётидан ўқ ёғдирарди. Взводимизнинг командири младший лейтенант Каримқулов менга уни отиб ташлашни буюрди. Мен ўт очиш позициямни ўзгартирдим ва мўлжал билан отиб биринчи ўқ узишимдаёқ гитлерчини отиб қулатдим.

Гвардиячи қизил аскар Оллақул Эшонқулов

Разведкачининг кузатиши

Мен салкам уч йилдан бери фронтда артиллерия разведкачиси бўлиб хизмат қиламан. Разведкачилик зийрак ва ҳушёрликни, ҳар бир катта-кичик нарасага аҳамият бериб кузатишни талаб қилади. Ҳушёрлик ғалабаларимиз гаровидир. Яқинда мен олдинги маррада бўлдим ва немислар мудофаасини кузата бошладим.

Биринчи топшириқ немислар батареяси ўрнашган жойни аниқлаш эди. Бу анча қийин бўлди. Чунки биринчи кузатишдаёқ батарея ўратилган жойни билиб олиш мушкул эди. Одатда, немислар ўз батареяларини олдинги маррадан анча ичкарига жойлаштирадilar. Шунинг учун ҳам буни кунт билан кузатишга тўғри келди.

Куни бўйи кузатдим ва баъзи бир томонларда қуйқа тутунлар чиққанини кўрдим. Шундан сўнг кечаси яна кузата бошладим. Худди ўзим мўлжаллагандек, кундуз кунги тахмин қилган жойларимдан отилган снарядлар шуъласи яққол кўзга ташланди. Бундан мен душман бата-

реяси ўрнашган жойни аниқладим, шу билан бирга, ён-атрофдаги жар ҳамда кўчаларни кузатиб, юк ортилган машина ва икки немисга кўзим тушди.

Белгиланган жойларни пухта мўлжаллаб тўла ишонч ҳосил қилгач ўз батареямга қайтдим. Бизнинг батареямиз устма-уст ўт очиб душман батареясини яқсон қилди.

Гвардиячи қизил аскар Ҳ.Набиев, «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Қўшиқ

Отлиқлар қўшиғи

*Отга миндим мен йигит номусиму орим учун,
Ҳар диёрим, гул-ла тўлган яхши рўзгорим учун,
Кўзи шахло, ўзи барно севганим ёрим учун,
Кўкка чирмашган фараҳбахш ялла ҳам торим учун,
Эл учун, бахтим учун ҳам дўсту ҳамкорим учун.*

*Асрамак касбим менинг сизни, чаманлар, боғлар,
Мард бўлгил деб онам боғлатди бу белбоғлар,
Орзуси энди ушалсин ўғлидан шул чоғлар,
Энг улуг хизмат муяссардур менга, ўртоқлар,
Чин гувоҳ сизлар зафар топмоққа иқрорим учун.*

*От қўйиб етгунча саҳролар танобинг тортайин,
Қочма ёв, бир ҳамлада юзлаб ҳисобинг тортайин,
Тебратиб Собир қалам заррин китобинг тортайин,
Йўлни оч ер қурраси ботир зафардорим учун.*

Собир Абдулла

ВАТАНИМИЗДА

Бир сменада 44 норма

ТОШКЕНТ. Чкалов номли завод коллективи ўн ойдан буён Давлат Мудофаа Комитетининг кўчма қизил байроғини ўз қўлида сақлаб келаётир.

Завод ёшлари фронтча ишлар соҳасида намуна кўрсатмоқдалар. Яқинда металл курувчи стахановчилар Терехов ва Бобобековлар бир топширикни планда кўрсатилган 66 соат ўрнига 3 соатда уддалаб нормани 4432 процент бажардилар. Бу ўртоклар ўзларининг рекордларини қаҳрамон қизил армиямизга бағишладилар.

Озод қилинган районларга совға

Ўзбекистон меҳнаткашлари Воронеж ва Курск областларининг меҳнаткашларига бир эшелон совға юборди. Бу совғалар орасида 3 вагон куруқ мева, 3 автомашина, 12 жуфт бричка, турли станоклар, бошқа асбоб-ускуналар, кийим-кечак, трикотаж буюмлари, ҳар хил рўзгор асбоблари бор. Шаҳар ва қишлоқларда тўпланган (қарийб 3 миллион сўм) пулга болалар уйи ва яслилари учун асбоблар сотиб олинди.

Озод қилинган районларга яна бир эшелон совға юборишга тайёрлик кўрилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОНДАН ХАТ

Балхақ яйловида

*Аҳмад Шораҳмедов
«Қизил Ўзбекистон»
газетасида
хизмат қилган*

Ҳозиргина шивалаб ўтган ёмғирдан сўнг булут орасидан «ялт» этиб чиққан қуёш кенг яйловнинг хуснини яна ҳам гўзаллаштириб юборди. Кўм-кўк майсалар орасида турли рангда очилиб ётган гулларнинг хушбўй иси кишининг баҳрини очади.

Поёнсиз каби туюлган бу яйловнинг кенг бағрида ўтлаб юрган сонсиз-саноксиз қўй ва қўзилар узоқдан чуғурчукка ўхшаб кўринади. Булар Бешкент районидаги коллектив хўжаликнинг дунёга донғи кетган қоракўл қўйлари эди.

Кечаси чўпонлар билан қилган суҳбатимиз жуда ҳам завқли ўтди. Гурунглашиб ўтирар эканмиз, кутилмаган бир вақтда ёшгина қиз тўрда ўтирган нуроний мўйсафидга кичкина дўмбира келтириб берди. Ҳалиги мўйсафид дўмбирасини сошлаб туриб ертўлада ўтирганларни бир бор кўздан кечириб чиқди-да, дoston қўйлаб кетди. Дўмбирага жўр бўлиб янграган ширали овоз бир зумда ҳамманинг диққатини ўзига тортди. У ўтмишдаги Гўрўғли, Авазхонларнинг ботирлигини сўз билан узоқ ҳикоя қилди. У ўз термаларида немис-фашист босқинчиларга қарши мардона курашаётган йигитларимизнинг қаҳрамонлигини, мардлик ва шижоатларини ифода этади ва чўпон-чўликларни ватанга, қаҳрамон қизил армиямизга бўлган меҳру муҳаббатини оширади, уларни фронт ва мамлакат учун яна ҳам кўпроқ чорва маҳсулотлари етказиб беришга қақиради.

Тонг отиши билан яйлов ҳаёти яна жонланиб кетди. Борлиқ қуёшнинг заррин нурлари остида алланечук товланади. Ётоғидан туриб бир-бирларини кидирган ҳолда маърашаётган мингларча қўй ва қўзиларнинг баланд-паст овози ажойиб музика сингари туюлади.

Мана Очил отанинг бир эмас, учта тукқан қўйи. Тимқора, кўзни қамаштирадиган жингилали бу жажмон қўзичалар чўккалаб уч томондан ўз оналарини мириқиб эммоқдалар. Ҳозиргина тукқан беш-олти қўй атрофдагилардан қизғонгандек ҳирс билан ўз боласини яламоқда. Энцилар, ҳисобчилар туғилган қўзиларни хилларга ажратиш, тамғалаш ва рўйхатга олиш билан машғул. Улар баъзан шошилиб қолардилар. Чунки бу ерда қўйлар кун сайин, соат сайин эмас, минут сайин кўпаймоқда.

Очил ота Ғофуров фақат бахшигина эмас, у қоракўл қўйларини урчитиш, унинг наслини яхшилашда чўпонларнинг ҳурматли устози, етук тажрибадор ҳамдир. У ўзига қарашли 700 дан ортиқ қўйнинг ҳар бирини ва ҳар бир қўзи қайси қўйнинг боласи эканлигини беш бармоғидек танийди.

— Бугун нечта қўй эгиз туғди, ота? — савол бердик.

— 23 тадан 7 таси. Биттаси учта туғипти, жонивор. Садоғаси кетай, қўй баракали ҳайвон. Қўй юзга етгунча териси мингга етади. Чорак кам юз йилдан бери шу ерда қўйлар билан бирга яшайман. Бу яйловни Балхақ дейдилар. Ота-боболаримиз «Балхақнинг бари ёғ» деб бекорга айтган эмаслар. Бу ернинг ўтларини еган қўйлар беш-олтидан ҳам туға беради.

Соғиладиган қўйларнинг қўтони яна ҳам ажойиб. Буни каранг, қўшокқа тортилган 800 дан ортиқ қўй ўз сутини бериш учун навбат кутиб турибди. Эпчил соғувчилардан Зайнабхон Нормурова, Офтобхон Рўзиева, Ширингул Нормуродовалар қўйларни тезроқ соғиб олиб ўтловга жўнатишга шошилмоқдалар. Соғилган сутлар бочкаларга қуйилади, бу сутлар бринза мастери ўртоқ Ойтўра Ўлжаеванинг раҳбарлигида бринза қилинмоқда.

Тери учун сўйилган қўзиларнинг барра гўшти ва бринзалар дарҳол туяларга ортилади ва турли томонга жўнатилади. Ҳайдар ота қуритилган териларга пардоз бериб уларни қаламигул, нозикгул, кирпигул, донагул сортларига ажратиб тойлаш билан банд.

«Саноат» колхозининг яйловида қайнаётган бу меҳнат ҳаёти фақат бир мақсадга – жамоат чорвачилигини ривожлантириш, бу билан фронтга ва мамлакатга кўпроқ чорва маҳсулотлари етказиб бериб, қаҳрамон қизил армиямизнинг душман устидан қозонажак ғалабасини тезлаштириш мақсадига қаратилгандир.

А.Шораҳмедов

1944 йил 6 июнь, 34 (117)-сон

ҚЎШИҚЛАР

Почтальон

*Хат келтирдим, хат келтирдим
Мен осмоннинг отида.
Хат келтирдим севганингдан
Каптарнинг қанотида.*

*Хат келганда тинчир жон,
Хат жуда азиз меҳмон,
Узоқ йўллар яқин бўлар,
Хат бўлса, бўлмас ҳижрон.*

*Хат ёзипти отанг, онанг
Ўғлим ОМОН бўлсин деб,
Унга қарши келган ёвнинг
Ранги сомон бўлсин деб.*

*Ҳамид Олимжон
()*

*Богингдаги гулзорингдан,
Хат келтирдим ёрингдан,
Йўлларингга қараб қолган
Қўзлари хумморингдан.*

*Бирга-бирга ўйнаб ўсган
Меҳрибонлардан салом,
Ўртоқлардан, ошнолардан,
Жонажонлардан салом.*

*Хат келади сизларга ҳам,
Хат сизнинг йўлингизда,
Азаматлар, паҳлавонлар,
Ғалаба қўлингизда.*

Ҳамид Олимжон

Чавандоз

*Отлан, отлан, чавандоз,
Мисли шунқор эт парвоз,
Ёв устига от сол боз,
Қилич уриб соз!*

*Даралардан селдай ўт,
Тепалардан селдай ўт,
Саҳролардан Нилдай ўт,
Қирон сол, шоввоз!*

*Шамширинг мисли яшин
Узар одамхўр бошин,
Ҳам ўт-олов – қўрғошин,
Ўлдир боз ва боз!..*

*Зафар де, аяма жон!
Ёвга берма ҳеч омон!
Довруғинг билгай жаҳон,
Ҳа де, чавандоз!*

*Миртемир
()*

Миртемир

1944 ЙИЛ 8 ИЮНЬ, 35 (118)-СОН

Муҳаммаджоновнинг янги бир маҳорати

Уч немисни ўлдириб, биттасини асир олди

Яқинда бўлиб ўтган жанглarda оддий аскар Олимжон Муҳаммаджонов маҳорат кўрсатиб, душманга тиним бермай изидан қувиб кўп гитлерчиларни кирган эди.

Иккинчи бир жангда ҳам у моҳирлик билан ҳаракат қилиб яна жасорат кўрсатди. Аҳоли пункти учун бўлган жанг шиддатли тус олиб, душман тиш-тирноғи билан қаршилиқ кўрсатди.

Олимжон бир неча жангчиларни ўзи билан бирга олиб, қишлоқ четидаги уйга қараб уч граната иргитди. Гитлерчилар уйдан ҳовлиқиб чиқа бошладилар.

Муҳаммаджонов автоматдан қатор ўқ узиб уч немисни ўлдирди ва бирини асир олди.

Қизил аскар С.Охлопкин

Бексултон Раҳимовнинг шухрати

Бексултон Раҳимов уч йилдан бери жанг қилади. Немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилган шиддатли жанглarda унинг шухрати орта борди. Урушнинг дастлабки кунларида қизил аскар бўлгани ҳолда у қизил армиянинг устав ва қўлланмаларини ўргана бошлади.

Бексултон Раҳимов ҳозир отделение командири, у гвардиячи старший сержант деган улуғ унвонга эга. У 62 жангда бўлиб, 26 бор атакага борган. Иш кўрган жангчи, тажрибали командир Раҳимов отделениедаги жангчиларни олий сифатли, ботир ва моҳир солдатлар қилиб етиштириш учун курашмоқда.

Кейинги бир жангда душман олға силжиб бораётган Раҳимов отделениедаги жангчиларни қаттиқ ўққа тутиб ерга ётишга мажбур этди. Раҳимов дарҳол отделение жангчиларини икки гурпуага бўлди ва немисларнинг ўт очиш нуқтасини икки томондан айланиб ўтди. Отделение жангчилари худди бир кишидек бўлиб душман ДЗОТига ёпирилдилар ва немисларни ўз позициясидан қувиб чиқардилар. Бу жангда отделение ҳеч қандай зиён кўрмади.

– Кишилардан ажралиш ёмон жанг қилишнинг оқибатидир. Бир ўзинг уч, беш немисни ўлдириб соғ қолсанг, шундагина сен ҳақиқий солдатсан, – дейди Бексултон.

Гвардиячи старший сержант Бексултон Раҳимов III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланган. Унинг донғи бутун қисмга ёйилган.

Ҳар бир жангчи худди Бексултон Раҳимовдек ботир, кўркмас ва ишининг моҳири бўлсин. Унинг иш тажрибаларидан ҳамма отделение командирлари ўрнат олсинлар.

Азимовнинг альбоми

Агитатор Азимов улуғ ватан урушининг альбомини тузди. У газета, журналлардан жанг воқеаларини кўрсатиб берувчи ҳар хил расм ва карикатура ҳамда мақолаларни кесиб олиб ёпиштирган.

Азимов ўз альбомини бир неча қисмларга бўлди. Расм ва карикатуралар бўлимида немисларнинг яшин тезлиги билан жанг қилиш планларининг барбод бўлганлигини кўрсатувчи суратлар бор. Иккинчи бўлимда партизанлар ва совет халқининг мамлакат ичкарасидаги қарамонликларини кўрсатувчи фактлар бор. Қизил армиянинг тарихий ғалабаларини яққол кўрсатувчи фактларни у усталик билан тўплаган.

Бу қўлланма агитаторларнинг жангчилар билан суҳбат ўтказишлари учун катта дастур бўлмоқда.

Сержант М.Михайлов

«Қизил Ўзбекистон» газетаси ротада

Партия ташкилотининг ажойиб ташаббуси

Капитан Трушкин ротасининг партия ташкилотчиси ефрейтор Ҳамидов ажойиб ташаббус кўрсатди. У батальон партия ташкилотининг бюро аъзоси Егашин билан бирга «Қизил Ўзбекистон» газетасининг редакциясига мурожаат қилиб газета юборишни сўради ва булар республика газетасининг актив муҳбири бўлиб қолдилар. Улар юборган ўз хабарларида бўлинмадаги энг яхши жангчиларнинг жанговар ишларини ёзиб турадилар.

Ўртоқ Ҳамидов «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» газеталарини ҳар доим олиб туради. У жангчи Рафиқов ва Содиқов ўртоқларга ҳам газета олишда ёрдам қилади. Бўлинмадаги ўзбек жангчиларига ўз она тилларидаги газета баланд овоз билан ўқиб берилади.

Коммунист Ҳамидов ва Егашинлар Ўзбекистон радио комитетига хат ёзиб турадилар. Уларнинг хатлари радио орқали эшиттирилади.

Рота жангчилари Ўзбекистондан хат ола бошладилар. Яқинда Каганович район комсомоллари ва республика ўқитувчилар институтининг коллективи ўртоқлар хати ёзиб, жангчиларнинг жанговар ишлари учун катта миннатдорлик билдириб, ташаккур айтганлар.

Жонажон Ўзбекистондан келган хатлар жангчиларни кўп хурсанд қилди ва уларни янги жасурликларга рағбатлантирди.

Партия ташкилочиси Ҳамидовнинг ташаббуси билан ташкил этилган бу иш жангчиларнинг Ватанга бўлган муҳаббатларини яна оширади ва уларнинг хужумкорлик туйғуларини баланд қўтаради.

Капитан С.Кучминский

Агитатор Қосимов

Ўртоқ Адамский командирлик қиладиган бўлинмадаги рус тилини билмайдиган жангчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишни агитатор Қосимов олиб боради.

Қизил аскар Арслонов ўз қуролини тоза тутмас эди. Бу ҳақда «Жанговар варақа»га ёзилди ва агитатор Арслонов билан махсус суҳбат ўтказди. Ҳозир Арслонов ўз қуролини тоза сақлайдиган бўлиб қолди. Хомаки отиш вақтида Арслонов аъло баҳо олиб командирнинг ташаккурига сазовор бўлди.

Гвардиячи сержант В.Сидлецкий

Ротага янги жангчилар келди

Рота командирининг кундалик иши

Гвардиячи лейтенант Раҳим Ашуров командирлик қиладиган ротага янги жангчилар келаётгани ҳақида хабар қилиниши билан уларни қандай қилиб кутиб олиш плани тузди. Рота жангчиларини саф қилиб, уларга:

– Ҳозир бизга янги кишилар келади, буларни кутиб олишга ҳаммамиз тайёр туришимиз керак, – деди.

Янги жангчилар келгач, уларни саф қилди ва ўзини танитди. Шундан сўнг у рўйхатдан ўтиб, ҳар бир жангчи билан алоҳида савол-жавоб қилди ва уларнинг жангда бўлганми, орден ёки медаллари борми, уст-

бош ва оёқ кийимлари қандай, нима камчиликлари борлигини бирма-бир сўраб олди. Ашуров мана шундай қилиб ўзига ишониб топширилган жангчилар билан танишди.

Шу кун янги келган жангчилар дам олдилар ва ўз қуролдош ўртоқлари билан танишдилар. Иккинчи кун рота командири яна уларни тўплаб суҳбат ўтказди. Олий бош қўмондоннинг биринчи май буйруғини билиш-билмасликларини суриштирди ва натижада ҳали бу тарихий ҳужжатни чуқур ўрганиб чиқмаганликларини аниқлагач:

– Қани, ўртоқлар, 70-сон буйруқни яна бир қарра ўқиб чиқамиз – деди у жангчиларга.

Буйруқни ўқиб бўлгандан кейин у ўз қисмининг жанговар традицияси ҳақида сўзлаб берди. Бўлинмадаги «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган Ражаббоев, Мансуров, «Шухрат» ордени кавалери Поповларнинг жанговар ишларини айтиб берди.

– Бу қаҳрамонлар совет қуролининг шаънини баланд қўтардилар, жангда мардлик ва моҳирлик кўрсатдилар. Ўз қуролларини мукамал ўрганганлари ҳолда немисларга ҳеч қандай тиним бермайдилар, сиз ҳам ана шу қаҳрамонлардан ўрганиб, усталик билан жанг қилишингиз керак, – деди.

Лейтенант Ашуров ёш жангчилар билан, айниқса, рус тилини билмайдиганлар билан оммавий-сиёсий ишни шахсан ўзи олиб боради. У ҳарбий қасамга содиқ бўлиш, тартиб-интизомга риоя қилиш ва совет халқи берган жанговар қуролни кўз қорачиғидек сақлаш ҳақида алоҳида суҳбатлар ўтказади. Унинг суҳбати амалий иш билан боғлаб олиб борилади.

Шунга ўхшаш партия ташкилотчиси Кузнецов, старший сержант Поляков, Попов, Пасиков ва Ражаббоев ўртоқлар ҳам мусохаба ўтказдилар.

Ҳозир янги келган жангчилар ҳам ўз ишларига моҳир бўлиб қолдилар. Қизил аскар Окилов, Петровлар аъло отувчи деган номга эга бўлдилар ва ўз қуролларини мукамал ўрганиб, бошқа ўртоқларига ҳам ўргатмоқдалар.

Гвардиячи лейтенант Раҳим Ашуров командирлик қиладиган рота жангчилари қўмондонликнинг ҳар қандай жанговар топшириғини бажаришга тайёр.

Лейтенант Л.Ҳамроев

ЎЗБЕКИСТОНДА

Чорвачилик совхозларининг муваффақияти

Қаршидаги «Муборак» қорақўлчилик совхозининг коллективи чорвачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. Бу йил кўкламда ҳар бир юз она қўйдан 160 қўзи олинди. Наслдор қўйлар урчитиш плани 113 процент бажарилди. Сут ва пишлок етказиб бериш топшириғи бирмунча ортиғи билан бажарилди. Давлатга 3000 дона қорақўл тери топширилди. Совхознинг ажойиб кишилари бор. Мамадёров бригадасидаги она қўйлар ва қўзичоқлар жуда яхши парвариш қилинади. Ферма ходимларидан Сандир Авазов ўз ишларини яхши бажарди.

(ЎзТАГ)

Ўзбекистон рассомларининг кўргазмалари

Яқинда Ўзбекистон рассомлари союзи биносида рассомлар кўргазмаси очилди. Кўргазмага 37 рассомнинг 700 га яқин асари қўйилган. Бу асарларни сотиш натижасида «Ўзбекистон рассоми» аэропланини куриш фондига анчагина маблағ тўпланажак. Кўргазмада Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбобларидан Рождественский, Татовосян, Тансиқбоев, Гершаник, Уфимцев, Волков, Карлов, Ўзбекистон халқ рассоми Еремян ва бошқалар иштирок этади.

(ЎзТАГ)

Янги от заводлари

Иттифок Совхозлар халқ комиссарлигига қарашли Тошкент от заводлари трести Ўрта Осиё республикаларида янги от заводлари ташкил этади. Тожикистоннинг Қўрғонтепа областида янги от заводи очилди. Трест бу заводга 250 наслдор бия ва айғир ажратди. Завод Ўрта Осиёдаги энг донгдор саналган лақай ва қорабайир отларини урчитажак. Ўзбекистоннинг Қашқадарё областида ҳам янги от заводи ташкил этиш учун тайёргарлик кўриляптир.

(ЎзТАГ)

Янги замбараклар

Қурол-аслаҳа халқ комиссарлигининг заводларида иш қизғин бормоқда.

Май ойи планини 92-нчи завод вақтидан илгари бажарди. Артиллерия ишлаб чиқарадиган 9-нчи завод жуда яхши замбараклар ишлаб чиқараётир ва планни вақтидан илгари бажараётир.

(«Правда»дан)

1944 йил 13 июнь, 36 (119)-сон

Мен душманни қандай алдадим

Немислар макр ишлатадилар. Мен улардан ҳам маккор бўлишга тирешаман ва уларнинг ҳамма ўйларини билиб оламан. Мен урушдан бурун овчилик иши билан шуғулланардим. Бу иш анча қийин ва хийлакор бўлишни талаб қилади. Қор ёққан куни мен одатдагидек тулки овига чиқардим. Тулки хийлакор, у ўз думи билан изини ёпиб юради. Бироқ мен унинг хийласини билардим ва изидан бориб уясидан топиб олардим.

Мана энди немислар мени алдамоқчи бўлдилар. Мен ўз позициямга қарши қўйилган икки пулемёт нуктасини кўриб қолдим ва бу қандай душманки, ўз-ўзини сездириб қўйди деб ўйладим. Йўқ, мени алдаёлмайсан деб ўзимга тасалли бердим. Синчиклаб текширсам, душман мени алдаш учун бунини қалбаки ясаб қўйган экан. Ҳақиқатда эса пулемёт нуктаси қалбаки нуктадан нарироқда, ўнг томонда эди. У жуда усталик билан ниқобланган. Унга яқин бир жойда немис кузатувчиси ўтириб пулемётчига нишон кўрсатиб турар эди. Кузатувчи эса дарахт устида туриб ўзини шохча ва барглар панасига яширарди.

Мен уни кўрдим, лекин ўқ узмадим. Ўз ўрнимдан туриб бошқа ерга бордим ва устма-уст бир неча бор ўқ уздим. Кузатувчи бунини билиб пулемётчига айтган бўлса керак, немис пулемётчиси позициямга қараб ўқ уза бошлади.

Мен бу ерда икки ишни бажардим, биринчидан, немис пулемётининг ўрнашган жойини аниқладим, иккинчидан, кузатувчини отиб қулатдим.

Командиримиз лейтенант Сорокин орқали немис пулемётчиси турган жой ҳақида артиллериячиларимизга хабар қилдик. Бир неча дақиқадан сўнг пулемёт нуктаси турган жойда снарядларимиз ёрила бошлади.

Немислар эса бу ердан қочишга тушдилар. Мен вақтни ғанимат билиб ўз санъатимни кўрсатдим ва қочаётган немислардан учтасини отиб ташладим. Одатда, мен олдинда бораётганни эмас, ортдан бораётган немисни отаман. Чунки олдинда бораётганлар хавфсрамай кетаверадилар. Мен бундан фойдаланиб олдингиларни ҳам мўлжалга олиб отаман. Мана шундай қилиб 39 немисни жаҳаннамга юбордим.

Немислар йиртқичдан ҳам баттар. Улар дунёдаги ҳамма нарсани хок-туроб қиладилар. Болаларни тириклайин ўтга ташлайдилар, хотинларни ҳақорат қиладилар, ота-оналаримизга азоб-укубатлар берадилар. Шунинг учун мен ҳар бир немисни ўлдириб улуг савобга сазовор бўлишимни яхши биламан. Бу менинг муқаддас бурчимдир.

Гвардиячи сержант Муртазо Мирзобоев, III даражали «Шуҳрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

22 немисни ўлдирдим

Мен яқинда кечаси траншеядан чиқиб олға томон эмакладим. Кулай бир жойга бориб ўрнашдим ва яхшилаб ниқобландим.

Туш вақтигача немислар кўринмади. Шундай бўлса ҳам, ётиб кузатишда давом этдим.

Охири тупрок уюми устида бир немис солдати турганини кўриб қолдим. У энгашгани ҳолда аллақандай иш билан банд эди. Мен прицелни тўғирлаб ўқ узиш учун қулай пайт пойлаб турдим. Немис қоматини кўтарди. Мен оҳиста тепкини босдим. Немис бор баста билан ағдарилиб тушди ва абадий ер тишлади.

Мен бундан бурун ҳам йигирма бир немисни ўлдирган эдим, бу йигирма иккинчиси бўлди. Ҳали ифлосларнинг кўпини қираман ва улардан ўч оламан.

Гвардиячи қизил аскар М.Миркомитов

Командир мени медаль билан мукофотлади

Мен тунги ҳужумга қатнашдим. Биз гвардиячи сержант Тналиев ва гвардиячи оддий аскар Гончаровлар билан душман траншеяларига биринчи бўлиб кирдик. Мен блиндаж олдида яшириниб турдим.

Икки немис солдати жанговар кўриқчиликдан қайтиб блиндажга томон кела бошлади ва ҳеч нарсадан гумонсрамай менга яқинлашишди. Мен

қўққисдан уларни ўққа тутдим. Немислар тил тортмай чўзилдилар. Шу вақтда менинг ўртоқларим ҳам немис пулемётчисини отиб ўлдирдилар.

Бизнинг бу ҳужумимиз муваффақиятли ўтди. Полк командири мени «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Гвардиячи қизил аскар М.Эшонқулов

Машғулот уставга мувофиқ ўтказилмоқда

Старший лейтенант Левшенко командирлик қиладиган бўлинма жангчилари қизил армиянинг устав ва қўлланмаларини пухта ўрганмоқдалар.

Жангчилар ҳамма машғулотни уставга қаттиқ риоя қилган ҳолда пухта ўтказадилар. Иш кўрган жангчилар машғулот вақтида ўз тажрибаларини ҳикоя қилиб берадилар ва жангчиларга амалий машғулот ўтказиб ёрдам берадилар.

Ҳозир бўлинма жангчилари қўмондонликнинг ҳар қандай жанговар топшириғини бажаришга тайёр.

Младший сержант И.Мавлонов

Моҳир миномётчи партияга қабул қилинди

Нишон Маҳмудов миномёт расчётида разведкачилик вазифасини бажаради. У жанглarda ажойиб маҳорат кўрсатиб ҳурматга сазовор бўлди.

Яқинда бўлиб ўтган жанглardan бирида иштирок этган Маҳмудов немисларнинг қутуриб қилган тўрт атакасини қайтаришда қаҳрамонлик кўрсатди. У миномёт расчётида бир ўзи қолишига қарамай, душман устига шиддатли ўқ ёғдирди.

Жанг қизғин тус олган пайтда Маҳмудовнинг минаси тамом бўлиб қолди. Немислар ҳам Маҳмудов позициясига яқин келдилар. У бундан ҳайикмади, ўзини босиқ тутган ҳолда «чўнтак артиллерияси»ни ишга солди. Унинг устма-уст иргитган гранаталари немисларга қирон келтирди ва 40 дан ортиқ гитлерчи ер тишлади.

Ботир гвардиячининг бу хил даҳшатиға бардош беролмаган газандалар орқаларига қараб чекинишга мажбур бўлдилар. Нишон Маҳмудов чекинаётган душманни милтиқдан отиб ҳам қулатишда давом этди. Жанг ҳаракатлари пасайгач қисм командири қаҳрамон гвардиячи Нишон Маҳмудовга III даражали «Шуҳрат» ордени топширди ва унга:

— Балли, ўзбек йигити, қойил қилдинг, немисларни ана шундай қириш керак, — деди.

Маҳмудов командирнинг қўлидан орденни олар экан:

– Мен ҳали оз хизмат кўрсатдим, бу олий мукофот эвазига яна немисларни кўпроқ қираман ва у ифлосларга ўзбекнинг кимлигини кўрсатиб қўяман, – деди.

Орадан бир неча кун ўтгандан сўнг Маҳмудов рота партия ташкилотчиси олдига ўзини партия сафига қабул қилишни сўраб ёзган аризасини кўтариб келди.

Партия ташкилоти Нишон Маҳмудовни партия сафига қабул қилди. У ҳозир партиянинг кандидати, рота жангчиларининг илғори, намунали коммунистдир.

Гвардиячи майор А. Саитов

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Ўрим-йиғим қизимокда

Самарқанд областида дон экинларини ўриб-йиғиб олиш қизитиб юборилмокда. Оқдарё ва Булунғур районларининг колхозчилари ўроққа тушдилар. Нурота районининг тоғларидаги қишлоқларда ҳам арпа ўрила бошлади. Нурота районидаги Охунбобоев номи колхозда ўриб-йиғиб олинган ғалла дарҳол янчилмокда. Колхоз бу йилги ҳосилдан биринчи юз пуд ғалласини давлатга топширди. Областда ҳаммаси бўлиб 3000 гектардан ортиқ ернинг донли экинлари ўриб-йиғиб олинди.

(ЎзТАГ)

Ватан уруши инвалидларини ишга жойлаштириш

Ватан уруши инвалидларидан 3 минг киши ҳозир 12 интернатда янги касбларни ўрганмокда. Улар 3 ўқув ишлаб чиқариш корхонасида, 1 қишлоқ хўжалиги ва техника ихтисоси мактабиде ишламокдалар.

Шу йилнинг биринчи кварталиде бу курс ва мактабларни 1300 киши битириб чиқди. Уйда ишловчилар учун 2 та махсус артель ҳам ташкил этилди. Курс ва мактабларда таълим олиб, артелларда ишловчилар ўзларининг алоҳиде ошхоналарига эга. Бу йил 1000 инвалид санаторияларда дам олади. Ўзбекистон совет инвалидларни ишга жойлаштириш йўлида ўтган йили икки миллион сўмдан ортиқ сарф қилди.

(ЎзТАГ)

III пул-буюм лотереясининг йирик ютуқлари

Тошкент омонат кассалари III пул-буюм лотереясининг ютуқларини тўлашга киришди. Фақат 4 омонат кассаларига икки кун орасиде ютуқли 808 билет кўрсатилди. Буларнинг умумий суммаси 226 минг сўмлик бир ютуқ, 5 минг сўмлик 7 ютуқ, 1000 сўмлик 28 ютуқлар чиқди. Булардан бошқа билетлар ичиде биттасига қоракўл терисидан тикилган хотинлар пальтоси, 2 та қоракўл ёқа, 2 та олтин, 2 та кумуш соат ҳамда эркаклар костюми ва бошқа нарсалар ютган билетлар бор.

1944 ЙИЛ 20 ИЮНЬ, 37 (120)-СОН

Ёш жангчиларнинг етакчилари

Қисмларимизнинг жанговар ҳаёти олий бош қўмондоннинг биринчи майдаги 70-сон буйруғиде кўрсатилган тарихий вазифаларни бажаришга қаратилган. Олдинги маррада ва қўшинларимизнинг орқа томонларида ҳам жангчи командир бўлиб ўтган жангларнинг тажрибаларини ўзлаштирмокдалар ва келажак жангларга пухта тайёргарлик кўриб немисларни қон қақшатишга шайланмокдалар.

Ўтказилаётган тактика машғулоти, хомаки отишлар, взвод жангчиларига берилаётган қундалиқ сабоқлар кишиларнинг малакасини анча оширди. Бироқ биз қўлга киритган муваффақиятлар билан қаноатланиб қўя қолмаймиз. Ҳар соат вақтни ғанимат билиб жангчиларнинг ҳарбий малакаларини тинмай ошириш керак. Гап ҳар қайси жангчини алоҳиде тарбия қилиш устида бораётир. Командирларимизга яна ва яна бир қарра ўқитишга тўғри келадик, ҳар бир жангчи-офицер душманни ҳозирги замон ҳарбий фанининг бутун қоидаларига асосланиб қақшате оладиган бўлсин.

Ҳар бир жангчи билан яккама-якка ишлаш ва уларнинг жанговар малакасини оширишда иш кўрган солдатларнинг тажрибаларини омалаштириш қатта рол ўйнайди. Уруш оловида чиниққан, «Шухрат» ордени кавалери бўлган ҳар бир жангчи ва ефрейтор солдатларнинг гулидир, у ҳар жойда, машғулотеда ҳам ва жанг майдониде ҳам ўз ўртоқларига етакчи бўлиши керак.

Иш кўрган жангчи кишиларни ҳарбий жиҳатдан тарбиялашда командирнинг таянчидир, унинг ҳикоялари ва жанговар ишлари ҳақиде гапирган ҳар бир сўзи жангчиларнинг тушунчасини бойитади, чунки

у ўз куролдош ўртоқларига буни амалда кўрсатиб беради ва устав кўрсатмаларига риоя қилишга уларни рағбатлантиради. Жангда чиниққан солдатлардан ўз ёрдамчилари сифатида фойдаланган командирлар жуда тўғри иш қиладилар, чунки улар ҳамма машғулотларни тушунарли ва содда қилиб ўтказадилар ва жангчиларга маслаҳатлар бериб, ўз билганлари ҳақида сўзлаб берадилар.

Гвардиячи лейтенант ўртоқ Раҳим Ашуров бўлинмасига янги жангчилар келиши билан уларни бир неча группаларга бўлди ва ҳар группага Попов, Мансуров ўртоқларга ўхшаш энг яхши тажрибали жангчиларни бирктиб қўйди. Улар ёш жангчиларга ўз билганларини ва тажрибаларини ўргатмоқдалар. Тажрибали жангчилар жанг вақтида ҳам бошқаларга ўрнак бўладилар.

Ҳар бир бўлинмада ҳам иш кўрган тажрибали солдат бор. Тажрибаларни оммалаштиришда машғулот ўтказиш, мусоҳабалар ва алоҳида суҳбат ташкил этиш ҳамда қизил аскар газеталари орқали ўз тажрибасини ҳикоя қилиш каби маълум формалар бор. Ҳар бир командир мана бу формадан қатъий фойдалана билиши керак. Взвод ва рота командирлари ўз бўлинмаларида бу ишни пухта уюштириб, намуна кўрсатган жангчиларнинг обрўйини кўтариб бошқаларни қизиқтиришлари керак...

Илғор жангчи бўлиб немисларни қақшатишга уста бўлиш билан бирга бошқа ўртоқларингга ҳам ўзингдек намунали бўлишга ўргат. Илғорларнинг муваффақияти унинг шахсий жасорати билангина эмас, ўз ўртоқларига бўлган таъсири ва ёрдамига қараб ҳам ўлчанади. У ўз ўртоғи билан ёнма-ён туриб ғалаба қозонади.

Ўртоқ командирлар, иш кўрган солдатлар тажрибасини оммалаштирингиз. Улардан ёш жангчиларни тарбиялашда фойдаланингиз!

Иш кўрган солдат, ефрейтор ўртоқлар ва «Шухрат» ордени кавалерлари! Тажрибасиз қизил аскарларни ваҳший немисларни қақшатишга пухта ўргатингиз, уларни ҳам уста жангчилар қилиб етиштирингиз!

Раҳима Алимова

Немислар контратакага ўтдилар. Жангчиларимиз ерга писиб олдилар. Улар фрицларни яқинроқ келтириб тутдек тўкмоқчи эдилар.

Бироқ немисларнинг рўпарасига ўтиб олган кимдир автоматдан қарсиллатиб ўт очиб қолди. Ажабо, бу ким? Нима учун у жангчиларимиз-

дан анча нарига кетиб қолди? Буни ҳозирча ҳеч ким билмасди. Лекин, ҳар ҳолда, немисларнинг контратакаси даф бўлди.

Бирдан янгроқ овоз эшитилди:

– Олға, ўртоқлар!

Жангчилар илгари босдилар. Улар номаълум қаҳрамон автоматчи кимлигини билишга қизиқдилар. Лекин у жангчиларнинг ўзига етиб олишларини кутиб турмай яна шиддат билан олға босди, йўл-йўлакай автоматидан ўқ узиб қочиб бораётган фрицларни ер тишлатаверди.

Жангчилар жадал билан илгари босдилар ва бир чуқурликка бориб етгач ётиб мўлжал билан ўқ узаётган ёш автоматчини кўрдилар.

Унинг ёнига борган бўлинма командири ўрнидан туришни буюрди.

Рўпарасида капитанни кўрган жангчи, шахло кўз, хуш табассум ёш қиз ўрнидан ирғиб турди.

Бу қиз ҳалиги номаълум қаҳрамон **Раҳимахон Алимова** эди. Бу жасур қиз ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш учун узоқ Бухородан келган.

Ўтган йил Раҳимахонга «Жасурлиги учун» медали топшириш пайтида бўлинма командири уни табриклаб, бундай деган эди:

– Автоматчи Алимова ўзбек халқининг содиқ қизи. У немис-фашист босмачиларига қарши кураш майдонида шердек олишмоқда. Шубҳа йўқки, Алимова бундан кейин ҳам гитлерчиларга қарши яна мардона курашади!

Мана, Раҳимахон Алимова ҳозир яна ўша командир ҳузурида турибди.

– Олдинга ўтиб олиб автоматдан ўт очган сенми? – деб сўради командир.

– Ҳа, мен, ўртоқ капитан.

– Офарин, Алимова, офарин, – деди капитан ва хурсанд бўлиб Раҳимахоннинг қўлини қисиб табриклади.

Ўзбек қизининг мардлиги муносиб мукофот билан қайд қилинди. Кўкрагига «Қизил байроқ» ордени тақилди.

*Старший лейтенант Я.Шеваза
(«Ватан шарафи учун» газетасидан)*

Капитан Мусаев ва унинг жангчилари

Капитан ўртоқ Мусаев командирлик қиладиган бўлинманинг жангчиларидан 30 киши орден ва медаллар билан мукофотланган. Командир Мусаевнинг кўкрагида эса II даражали «Ватан уруши» ордени бор. Уруш бошланганидан бери бўлинма жангчилари немисларнинг 49 аэропланини уриб туширдилар.

Капитан Мусаев урушнинг биринчи кунларидан бери фронтда. Энг қийин пайтларда у мардлик ва ботирлик кўрсатди. Уни шу хислати билан бўлинмадагилар севадилар ва ҳурмат қиладилар. У ўз бўлинмасидаги жангчиларга ғамхўрлик қилади ва тинмасдан уларни жангга ўргатиб тажрибаларини бойитади.

Младший сержант С.Кудряшев

Мен генералга сўз бердим

Мен снайперлик курсини битириб стелга келдим. Бу ерда ҳам катта сабоқлар олдим. 270 немисни ўлдирган младший лейтенант Похлебкин, 292 немисни ўлдирган сержант Головинга ўхшаш донгдор снайперлар ўз тажрибалари ҳақида ҳикоя қилиб берадилар.

Менга генерал снайперлик милтиғини топширар экан, бундай дейди:

– Ма, буни маҳкам тут, немисларни шафқатсиз қир, 15 немисни ўлдирганингдан сўнг шахсан менга маълум қил.

– Мен, ўртоқ генерал, сизнинг топшириғингизни албатта бажараман, ўн беш эмас, бир неча ўнлаб немисни қираман, – дедим.

Мен генералга сўз бердим, буни албатта бажаражакман.

Қизил аскар Нурмаҳаммад Аҳмедов

Меҳнат қилиб жамғарилган маблағлар мамлакатимизнинг муҳофаа қувватини кучайтиришга берилди

Ўзбекистоннинг меҳнаткашлари давлат раҳбарининг биринчи май муносабати билан чиқарган буйруғини ғоят катта завқ билан кутиб олдилар. Колхозчилар ва илмий ходимлар, ишчилар ва уй-рўзғор иши билан шуғулланувчи хотин-қизлар, хизматчилар ва болалар учинчи давлат ҳарбий заёмига ёзилишнинг биринчи кунлариданёқ жамғармаларини

Иттифокнинг муҳофаа қудратини кучайтириш учун давлатга бериб Ватанга бўлган муҳаббатларини намоиш қилдилар.

Қорақалпоғистоннинг Қўнғирот районидаги 1 май номи колхознинг аъзоси ўртоқ Изонтаев заёмига 5 минг сўмга ёзилиб пулини нақд топширди. Бошқа колхозчилар ҳам ундан ўрнат олдилар.

Зомин районидаги «Большевик» колхозиди раис ўртоқ Хатамов 100 минг сўм нақд топширди, унинг ўринбосари ўртоқ Наханов 75 минг сўм топширди. Бундай мисолларни кўп келтириш мумкин.

Республиканинг кўп корхоналарида заёмига ёзилиш ҳукуматнинг заём чиқариш ҳақидаги қарори радио орқали эшиттирилганидан кейин ярим соат ичида тамомланди.

Заёмига ёзилишнинг ҳар бир куни совет кишиларининг Ватан олдидаги бурчларига яқин даражада тушунганликларини кўрсатувчи янги ва янги мисолларни келтириб турди. Республика меҳнаткашлари давлатга 1 миллиард 100 миллион сўм қарз бердилар. Бу ўтган йилга нисбатан 200 миллион сўм ортқидир.

(ЎзТАГ)

Бронепоезд фронтга жўнади

Ўртоқ Синица директор бўлган заводда ишланган «Ўзбекистон комсомоли» бронепоезди яқинда фронтга жўнади. Бу бронепоездни қуришда республиканинг беш завод ёшлари актив иштирок қилдилар.

Қурилиш иштирокчилари бронепоезд командаси билан учрашдилар. Ўртоқ Коневский барча қийинчиликларни енгиб қизил армия учун бу даҳшатли машинани ишлаган ёшларнинг фидокорликлари тўғрисида гапирди.

Младший лейтенант ўртоқ Мешков бронепоездни қабул қилиб олиб, ёшларнинг қаҳрамонона меҳнатига юксак баҳо берди ва қизил армияга қилинган бу катта ёрдам учун завод коллективига ташаккур билдирди...

(ЎзТАГ)

1944 ЙИЛ 27 ИЮНЬ, 39 (122)-СОН

**Қизил аскар Обидов взвод жангчиларига
етакчи бўлди**

Лейтенант Павличенко взводининг жангчиси «Қизил байроқ» орденининг кавалери, қизил аскар Обидов тепаликка қилинган ҳужум вақтида катта шухрат қозонди. Жанг қизиб турган вақтда Обидов немисларнинг иккинчи линиядаги траншеяларига биринчи бўлиб бостириб кирди ва ўқ тегиб оёғидан ярадор бўлди. У ўз ярасини рўмолча билан боғлаётган вақтда унинг ўртоқлари бинт бердилар. У ўз ярасини боғлаб, қонли рўмолчани баланд кўтариб олға томон югурди.

Обидов учинчи линиядаги немис траншеяларига ҳам биринчи бўлиб борди ва бруствер устидаги дарахтчага қўлидаги қонли рўмолчани илиб қўйди. Взвод жангчилари ўз жанговар ўртоқлари Обидовнинг қаҳрамонлигидан илҳомланиб чаққонлик билан илгари босдилар ва траншеяларга бостириб кириб гитлерчиларни тепаликдан батамом суриб чикардилар.

Қаҳрамон жангчи Обидов бу жангда ботирлик кўрсатиб взвод жангчиларига етакчи бўлди.

(Ўз мухбиримиздан)

Чинакам гвардиячи бўлайлик

Парторг Солижон Охуновнинг иш тажрибаларидан

Мен парторг бўлган гвардиячи капитан Мирзаев командирлик қиладиган ПТР ротанинг жангчилари олий бош қўмондоннинг жанговар ишларимиз программаси бўлган 70-сон буйруғини шон-шараф билан бажариб ишда ўзларини кўрсатмоқдалар. Айниқса, ротанинг партия ва комсомол аъзолари қисмимизга янгидан келган жангчиларнинг чинакам гвардиячи бўлишлари учун ҳар томонлама ёрдам бермоқдалар. Коммунист гвардиячи оддий аскар Иванов ўз қуролининг устаси. У ҳамма вақт мерганларча отади. Унинг жанговар ҳисобида немисларнинг учта ўт очиш нуктасини яқсон қилганлиги қайд қилинган. Ҳозир у партия кандидати Абдусайд Алибековга ПТРни ўргатмоқда. Шунингдек, гвардиячи оддий аскар Козлов ҳамда Ванжа ўртоқлар ўз командирларининг топшириқларини аъло даражада бажариб, олий бош қўмондон-

нинг буйруғини чуқур ўрганмоқда ва ўз қуролларида бехато отишни машқ қилмоқдалар.

Мен ўзимнинг иш планимни пухта тузиб вазифаларни ҳар маҳал рота командири билан келишиб оламан. Қисмимиз олдида турган жанговар вазифаларни ҳал қилишда коммунистларнинг биринчи ўринда бўлишларини таъминлайман ва шунга рағбатлантираман. Одатда, мен ҳар 5 кунга яраша планча тузиб, унинг ўз вақтида бажарилишига эришаман. Масалан, кейинги кунларда агитаторларнинг йиғилишини чақириб, коллектив равишда суҳбат ўтказишни топширдим. Натижа ёмон бўлмади. Отделение командири Геннадий Лаврентьевнинг иш тажрибаларини газетадан ўқиб эшитган жангчилар жанг майдонини усталик билан кузатувчи Ванжа ҳамда Насриддин Абдуллаевларнинг кўрсатган маҳоратлари ҳақида гапириб бердилар.

Шунингдек, ротада ташкилий уюшқоқликни мустаҳкамлаш, тартиб-интизом тўғрисида суҳбатлар ўтказилиб, энг яхши кишиларни тилга олиб ўтдилар. Бундан ташқари, взвод ва баъзи бир ПТР расчётларининг жанг майдонларида кўрсатган жанговар ишлари ҳақида суҳбатлар уюштирилиб, ротага янгидан келган жангчиларни ўз ҳаётимиз билан таништириб турамиз.

Ишимиздаги бу тажрибалар яхши натижалар берди. Биз бундай воқеалар билан жангчиларнинг жанговар маҳоратларини ошириш соҳасида катта муваффақиятларга эришиб, гвардиячилик байроғи остида ҳал қилувчи жангларга тайёрланмоқдамиз.

*Гвардиячи старшина Солижон Охунов,
«Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган*

1944 ЙИЛ 19 ИЮЛЬ, 45 (128)-СОН

Бир-биридан ботир

Биз илонизи дала йўли билан ўрмонга яқинлашиш биланоқ бир тўда ўзбек жангчиларига рўбарў келдик, «Қани, бу ёққа – биз чойхона ташкил этганмиз, кириб кетинглар», – деб қистаб қолишди. Бу сўзни эшитиб ҳайратда қолдим: кўз ўнгимда Тошкент – шарқираган анҳор бўйидаги «толзор», комсомол қўлидаги машҳур самоварчи Дадар тўриқ, пазанда Сойиб қарвоннинг девзира паловлари... қўйинг-чи, урушга қадар бўлган ширин ҳаёт, озод меҳнат гавдалана бошлади.

– Ажабо, қаршингизда одамхўр, каззоб немислар турибди, чойхонангиз нимаси? – дедим.

– Чумчукдан кўрққан тарик экмас, – деди шахло-қора кўзли йигит, – ўзбекнинг анъаналарини унутиб бўладими?

– Тўғри, – деди унинг сўзини тасдиқлаб бир сержант, – бизнинг немисдан кўрқадиган жойимиз йўқ!

Бу сержант тошкентлик экан. У 1939 йилдан бери Ўзбекистонни кўрмаган. Шундан бери армия сафида хизмат қилиб, ҳарбий санъатни пухта эгаллаб, тартиб-интизомда суяги қотган.

Рус тилида бемалол гаплашадиган бўлиб қолибди. Бўлинмада энг яхши агитатор ҳисобланган бу йигит бўлинма жангчилари ўртасида жуда катта обрў қозонган. Ўзбек жангчилари уни «Ота» дейдилар.

Ўрмон ичи билан бориб чойхонага кирдик. Арча шохларидан ясалган дарвозадан ичкарига қадам қўйишингиз биланоқ қизил алвонга ёзилган шиорга кўзингиз тушади: Ғарбга томон олға!

Бир бурчакда қироатхона: стол устида қизил армияга оид қўлланма-уставлар, газета, китоблар.

Ўртада кенг каравот, унинг устига қишдаги жанглار вақтида немислардан ўлжа қилиб олинган пат гилам ёйилган. Ҳар ким ҳар хил иш билан банд. Қироатхона ёнидаги ёзув столида энгашиб кимдир хат ёзиб ўтирибди. Хуллас, бу чойхона ўзининг ички кўриниши билан биринчи қарашдаёқ жонажон Ўзбекистонни хотирлатар эди. Биз фақат бунда «тайёр» деб бир сакраб тепангизда чойнак-пиёла тутиб турадиган Дадар тўриқни эмас, кўкрагида гвардиячи белгиси бўлган қизил аскар Марайим кўндоқни учратдик. У бу лақабни қишда орттирибди. Марайим кўндоқ немис траншеясида икки гитлерчини кўндоқ билан уриб ўлдирибдию «Ота» унга шу лақабни тақиб қўйибди. Марайим кўндоқ биз томонга қараб кулди ва ўз-ўзича сўзланиб самоварнинг жўмрагини бурай бошлади:

– Меҳмонларга қаранг, қўлбола, аччиғроқ, гапга тушунадиган бўлсин, ҳа!

Биз кулишдик. Марайим кўндоқ чойни келтириб бизнинг олдимизга қўйди.

– Пиёласига биз қарздормиз, Ўзбекистонга борганда кўк пиёлада кўк чой қуйиб бераман, – деди ва кружкага чойни қуйиб шопирди.

Сержант Абдували Тўлаганов ёзув столи томонни кўрсатиб охистагина сўради:

– Йигитча ҳали ҳам шу ердами?

Марайим кўндоқ икки кафтини гиламга тираб сержантга яқинлашди:

– Ватандошимизнинг дарди зўр, ўртоқ гвардиячи сержант, чойхонага келганига салкам уч соат бўлди, шундан бери иягини столга тираб ёзгани-ёзган. Билмадим, битта-яримтага ишқи тушиб қолганми, хайтовур, бўш вақт топса югуриб чойхонага келадию столдан бошини кўтармайди.

– Ўзи яхши урушадими? – деб сўзга аралашиб қўйдим.

– Урушганда қандоқ, – деди сержант, – боласи тушмагурда тўртта одамнинг юраги бор. Кечаги жанглarning ўзида немисларнинг ўлигидан тепалик ясаб юборди. Жуда яхши пулемётчи!

Марайим кўндоқ гўё бир махфий сирни менга изҳор этмакчи бўлган каби ҳалиги йигит томонга бир қараб, сўнгра эшитилар-эшитилмас қилиб пичирлади:

– Кўкрак тўла орден, ҳа!

Гвардиячи сержант Абдували Тўлаганов зийрак йигит экан. У ҳалиги йигитни кўришга қизиққанлигимни сизди ва Қодиржон деб қичқирди.

Йигит бошини кўтарди. Ўрнидан турди. Унинг кўкрагидаги медаллар силкиниб жаранглари. Орденлари ялтираб кетди ва мийиғида кулиб биз томонга кела бошлади.

– Гвардиячи ефтейтор Қодир Маликов! – деб ҳест билан салом берди йигит.

Мен унинг қўлини қаттиқ сиқиб кўришдим. Марайим кўндоқ кружкани чертиб Маликовга узатди:

– Мана, чой ичинг, ўртоқ ефрейтор, қизларга хат ёзиб чанкаб чарчагандирсиз.

– Мана, сиз ичинг, Маъмуржон, – деди чойхонага кириб келаётган йигитга кружкани узатиб, – Қодиржон, немисларни пойлай бериб ҳалқумингиз қуриб қолгандир.

– Салом, йигитлар! Ўрталарингиз тўлсин! – деди Маъмуржон кружкани Қодиржондан ола туриб: – Бугунги ов чакки бўлгани йўқ, иккинчисини қулатдим.

Бу йигит Маъмур мерган Зарипов экан. У 76 немисни қирган.

Атрофимга назар ташласам, мен қахрамонлар орасига кириб қолган эканман. Булар бир-биридан ботир. Марайим кўндоқнинг ўзи ҳақида катта бир китоб ёзса арзийди.

Старший лейтенант М.Мухамедов

Бизнинг дўстлигимиз мустаҳкам

Бизнинг бўлинмада ўзбек ва қозоқ жангчилар бор. Уларнинг кўпчилиги рус тилини яхши билмайди. Шунинг учун уларни тарбиялаш иши муҳим вазифа ҳисобланади.

Мен улар билан сўзлаша оламан. Биз кўпинча ўз оилаларимиз, турмушимиз ҳақида сўзлашамиз. Бундай суҳбат солдатни жуда қизиқтиради. Жангчи Жалилов Ўзбекистоннинг бойлиги, пахтазорлари, кенг яйловлари, қорақўл қўзилари ва тўқ колхоз ҳаёти ҳақида сўзлайди.

Бошқа жангчилар ҳам Қозоғистон ва Туркменистон бойликлари ҳақида сўз очади. Ҳар ким ўз туғилган ўлкасини мақтаб сўзлагиси келади. Кейин биз совет ҳокимияти даврида ҳамма республикалар ҳам ҳар жиҳатдан гуллади ва обод бўлди деган хулосага келамиз.

– Ҳа, бизнинг ҳимоя қилишимиз лозим бўлган бойлигимиз бор, – дейди жангчи Жалилов.

– Бу бойлигимизни ҳимоя қилиш, гитлерчиларни йўқ қилиш учун бизда қурол-аслаҳа, ўқ-дорилар ҳам етарли, – дейди қозоқ йигити Худойкулов.

Суҳбатимиз қизиқ кетади. Мен бу ўринда Иттифоқ халқлари ўртасидаги дўстликка раҳна солмоқчи бўлган гитлерчиларнинг мўлжалини фош қиламан:

– Гитлерчилар ўйлаган эдиларки, – дедим мен, – туркман Жолоқов қозоқ Худойкулов билан, ўзбек Жалилов рус Яшин билан чиқишолмасдан жанжал бошлайдилар...

Жалилов ўзини тўхтатолмади:

– Йўқ, йўқ, сира бундай бўлмайди, – деди ва Яшинни қучоқлаб ўпиб олди.

Ўзбек жангчиси Жалилов бу иши ҳаммамизнинг завқимизни келтирди. Яшин ҳам Жалиловни қучоғига босиб:

– Бизнинг дўстлигимиз мустаҳкам! – деди.

Ефрейтор П.Колочев

Рус тилини ўрганмоқдалар

Қизил аскар Эргашев қисмга келганда рус тилини билмас, натижада бу аҳвол унинг ҳарбий ишни ўрганиши учун қийинчилик туғдирар эди. Младший сержант Кучитаев унга ёрдам бериб рус тилини ўргата бошлади.

Шунингдек, комсомол аъзоси, агитатор Сатторов ҳам рус тилини ўрганмоқда. Комсомол аъзоси Исроилов русчани билмаган қизил аскар Ашурбоев ва Мавлоновларга ёрдам бериб, ўз она тилларида Ватан уруши, иттифоқчиларнинг Шимолий Франциядаги уруш ҳаракатлари ҳақида мусохаба ўтказиб туради.

Рус тилини ўрганиш рус бўлмаган жангчилар учун яхши натижалар бермоқда. Ҳозир улар ўз қуролларини яхшилаб ўзлаштириб олиб ҳарбий малакаларини оширмоқдалар ва жанг майдонларида жавлон уриб немисларни қийратмоқдалар.

Старший лейтенант С.Арбузов

Бир расчётнинг жанговар ҳисоби

кундан-кунга ортмоқда

Ҳужум қилиб бораётган жангчиларимизни тўхтатишга уринган немислар тепаликнинг ёнбағридан туриб тўпдан ўқ ёғдира бошладилар. Старший сержант Соғиндиқов ўз тўпини рўбарўга олиб чиқди ва немис тўпига қараб бирин-кетин уч ўқ узди. Снарядлар худди нишонга тегиб душман тўпи парча-парча бўлди.

Бундан ташқари, Соғиндиқов немисларнинг уч пулемётини ва бир дала ошхонасини ҳам йўқ қилди. Ҳозир у командирлик қиладиган расчётнинг жанговар ҳисобида 70 немисни ўлдирилганлиги ҳам қайд қилинган. Расчёттаги ҳамма жангчилар ҳукумат нишонлари билан мукофотланганлар.

Қизиласкар Т.Дадабоев

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Мўл ҳосил учун

ТОШКЕНТ. Ўзбекистонда пахтачиликни юксалтириш учун бошланган умумхалқ юриши кундан-кун қизиқ бормоқда. Республиканинг ҳамма колхозларида ғўза парваришини кучайтириш юзасидан ўтказилган тадбирлар яхши натижа берди.

Норин районининг юзлаб колхозчи ёшлари дала шийпонларига кўчиб чиқдилар. Улар ҳозирги кунларда қаттиқ меҳнат қилиб, пахтадан мўл ҳосил олиш учун тинмай ишламоқдалар.

Тўда кишлоқ «Ижтимоиёт» колхозининг юз центнерчи ўртоқ Йўлдошев бошлиқ бригадасининг аъзолари қизил армиянинг кун сайин қўлга киритаётган ғалабаларига қувониб меҳнатда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқдалар.

Ғалла топшириш плани ортиқ бажарилди

САМАРҚАНД районидаги Каганович номи колхознинг аъзолари бу йил ғалладан мўл ҳосил олдилар. Звено бошлиғи стахановчи ўртоқ Ҳайдар Иброҳимов ва фронтчининг хотини Саломат Ғойибовалар ғалла топшириш планини икки мартаба ошириб бажардилар.

Ўқув юртларида

Ўзбекистон Маориф халқ комиссарлиги системасидаги олий ўқув юртларида давлат имтиҳонлари қилиб кетди. Шу кунларда Ўрта Осиё давлат университети ва Қўқон ўқитувчилар институтида давлат имтиҳонлари бошланди.

1944 ЙИЛ 24 ИЮЛЬ, 46 (129)-СОН

Ўлжа тўп билан немисларни ўққа тутдик

Жангчи Раҳматов чаққонлик кўрсатди

Суратда: Гвардиячи старший сержант Зуфар Юсупов.
В.Савранский фотоси

Бизнинг танкчиларимиз бир кишлоққа бостириб кираётган эдилар. Бироқ душмanning танкка қарши тўплари ўт очиб танкларимизга ҳалакит бера бошладди. Бу ҳолни кўрган самоход тўп командири сержант Карпин бир тепаликка чиқиб, душман позициясини ўққа тутди ва асосий кучларимизнинг олға силжишига имконият туғдирди.

Жанг вақтида олға кетиб қолган разведкачилар немис тўпини қўлга туширдилар ва унинг оғзини душман томонга ўгириб рўбарўдан немисларни ўққа тутдилар. Жанг вақтида қизил аскар Раҳматов чаққонлик кўрсатди. Гусаров ва Сулаймоновлар ҳам кўп немисларни қирдилар.

Гвардиячи капитан Зайцев

Жасур алоқачилар

Батареямиз бўйича алоқа ишларини сержант Фролов бошқаради. У ўз ишига моҳир, тажрибали командир. У тарбия қилган алоқачилар ҳам бир-биридан жасур.

Бир жангда алоқачи Маҳмуд Ботиров ва Николай Фомченколари, душмanning қаттиқ ўқ очиб туришига қарамай, телефон йўлларини тузатиш учун йўлга чиқдилар. Улар паскам жойдан бориб узилиб кетган симларни бир-бирига улаб алоқани тикладилар ва бу билан ўз командирларининг жангни ўз вақтида бошқариши учун катта имконият туғдирдилар.

Бу жангда батарея расчётининг тўплари душман устидан зўр ғалаба қозонди ва немисларнинг қарши атаки қайтарилиб, бир қанча гитлерчилар қириб ташланди. Ҳозир бу жасур алоқачилар кўкрагини ҳукумат мукофотлари безатиб туради.

Старший сержант Тўлаган Смагулов

Темурчилар

Нукус (ЎзТАГ). Фронтчи хотин Юниснинг уч боласи бор. У ишдан қайтиб, яна рўзғор ишлари билан шуғуллангани учун анча қийналарди. Кунлардан бирида мактаб ўқувчиларидан Галя Головина, Фая Захритдинова, Женья Клецель, Валя Бахтиёровалар Юниснинг уйига келишди. Улар пол ва деразаларни ювдилар, сув обкелдилар. Ёш хотин шундан буён қимматли дастёрларга эга бўлиб қолди.

Қизил аскар Фелдмanning уйига Наримон Хўжаниёзов, Олег Прокopenко ва уларнинг яна уч ўртоғи келишди. Болалар ўтин ёрдилар, пақирларни сув билан тўлғаздилар, уйни йиғиштиришга ёрдамлашдилар. Нукусдаги Пушкин номи ўрта мактабнинг тўртинчи синфида ўқиётган пионерлар фронтчиларнинг оилаларига ана шундай ёрдам кўрсатмоқдалар. Темурчиларнинг ҳаммаси «аъло» ва «яхши» ўқимоқдалар.

Совхоз чорвадорларининг муваффақияти

Қариш (ЎзТАГ). «Муборак» қорақўлчилик совхозининг коллективи чорвачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. Бу баҳорда ҳар бир 100 урғочи қўйдан 106 қўзи олинди. Ёш хайвонларни насл учун қолдириш плани 113 процент бажарилди. Сут ва пишлоқ ет-

казиб бериш топшириқлари анча ошириб бажарилди. Давлатга 8 минг қоракўл тери топширилди.

Учрашув

Яқинда кизиқ бир ҳодиса юз берди. Оддий қизил аскар Овулбек Тўрақулов рус бўлмаган жангчилар слётига қатнашиш учун госпиталга келди. Унинг билан помком взвод старший сержант Умаров ҳам бирга келган эди. Улар икковлашиб кичкина йўл билан чодир қурилган томонга қараб борар эдилар. Чодир олдидаги блиндажда ўзбек, козоқ, тотор ва грузин жангчилари тўпланишиб, бир-бировлари билан суҳбатлашиб ўтирар эдилар.

– Овулбек! – деб кимдир кичқирди.

Тўрақулов ўзига таниш бўлган бу овозни эшитиб ирғиб ўрнидан турди ва у ёқ-бу ёққа қарай бошлади. Унга қараб рўбарўдан унинг укаси Мирза тўкнаш келди. Ака-ука бир-бировларини кўргач маҳкам кучоқлашдилар. Улар ҳаяжон ичида бир неча вақт ўз кўзларига ишонмай турдилар. Чунки улар икки йил мобайнида бир-бировлари билан кўришмаган, ҳатто хат алоқалари ҳам бўлмаган эди.

Бу икки ака-уканинг фавқулодда учрашувини кўриб хурсанд бўлган жангчилар завқланиб уларни ўраб олдилар. Бу икки ака-ука урушга қадар Тошкентдан узоқ бўлмаган Қуйи Чирчиқ район Каганович номли колхозда ишлар ва турмуш кечирар эдилар. Овулбек 1942 йил октябрь ойида фронтга жўнади. Орадан икки ой ўтмай Мирза ҳам қизил армия сафига чакирилди.

Бу иккала ака-ука бир-бировларидан хабарсиз Ўзбекистондан узоқ бўлган Псков ерларида жанг қилар эдилар. Овулбек укаси Мирзага Ўзбекистондан хат олиб тургани ва ота-оналарининг фаровонлик билан турмуш кечириётганлари ҳақида сўзлаб берди. Сўнгра:

– Хўш, қандай уришаётирсан, нечта немисни ўлдиридинг? – сўради укаси.

– Укангиз ҳақида мен гапириб бера қолай, – деди сўзга қўшилиб қаршида турган бир офицер.

Бу офицер Мирза хизмат қиладиган сапёрлар ротасининг командири старший лейтенант Романичев эди. У яқинда ярадор бўлиб, шу госпиталда даволанмоқда эди.

– Ўз укангиз билан фахрланишингиз мумкин, Мирза ротамизнинг энг яхши сапёрларидан бири. У яқиндаги жангларнинг бирида 120 та душман миначини зарарсизлантириб ҳужум қиладиган танклар учун йўл очди. У ротамизнинг атоқли жангчиси... Бундай укалар билан тоғни уриб толкон қилиш мумкин, – деб Мирзанинг елкасига қокди старший лейтенант.

– Хўш, ака, энди ўзингиз нима қиладигирсиз, гапириб беринг, – деди Мирза.

Сўзга помком взвод Умаров қўшилди:

– Овулбекнинг хизмати ҳаммамизга маълум. У жуда кўп жангларга қатнашди. Бир қанча атакларда бўлди. Жангда командирларнинг ташаккурига сазовор бўлди. Ҳозир у ҳукумат томонидан III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланишга тавсия этилган.

– Бундай жангчига биз ҳам хуштор, – деди офицер, – генералдан сўрайман, иккала ака-ука бир жойда бўладилар.

– Йўқ, ўртоқ старший лейтенант, – деди Умаров, – у бизнинг ротамизнинг гули, биз уни бермаймиз.

– Барибир Овулбекларингизни ўзимизга оламиз, – деди кулиб Романичев.

Генерал моҳир жангчи ака-ука жангда кўрсатган маҳоратлари учун ҳар иккаласини III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотлади.

Д.Лист

1944 ЙИЛ 8 АВГУСТ, 49 (132)-СОН

Довюракка тўсиқ писандмас

Урушда ғалаба енгиллик билан қўлга кирмайди. Ҳар бир парча ерни жанг билан немислардан тозалашга тўғри келади. Душманни шиддат билан қувиш учун ҳамма жисмоний ва маънавий кучларимизни сафарбар этишимиз керак. Аммо совет жангчиси учун енгиб бўлмайдиган қийинчиликлар йўқ.

Биз урушда каттик, шиддатли синовлардан ўтиб тобландик. Айниқса, ҳозирги пайтда Суворовнинг «Олға дейилганда мен чарчаш нима-лигини билмайман» деган сўзлари маъноси тушунарли. Совет халқи ўзининг содиқ ўғилларига: «Олға, ғарбга!» – деб буюради...

Ҳар бир жангчининг асосий вазифаси ҳақида жанговар пиёда аскар уставида қуйидагилар айтилади: **«Жангчи ўзининг вазифасини бажариш учун жангда ҳар хил қийинчилик ва муҳтожликларга тоқат қилиб, тетик, ботир, жасоратли бўлиб қолиши ҳамда ҳар доим душман билан учрашишга, уни асир олиш ёки йўқ қилишга интилиши керак».**

Қизил армия жангчисининг худди шу сифатлари жанговар вазифаларни муваффақиятли равишда бажаришга ёрдам қилади. Мисол учун, младший сержант Лапинни олайлик. Бу йигит жанг вақтида чарчаш нима эканлигини билмайди. У яқинда бўлган жангда биринчи бўлиб дарёдан ўтди ва биринчи бўлиб немис траншеясига бориб кириб, қўл жангида бир қанча немисларни қириб ташлади. «Жанг вақтида олдимда душманни кўриб чарчаганимни сезмай қоламан», – дейди Лапин.

Баъзи бир вақтда жанг ботқоқ жойларда узлуксиз бир неча кунларга чўзилиши мумкин. Аммо тетиклик ва чидамлиликини ҳеч қачон йўқотма. Чарчаган бўлсанг ҳам берилган буйруқни бажар. Албатта, ҳамма жангчилар ҳам жисмоний томондан бирдек эмас. Жанг вақтида ўзаро ёрдамнинг умумий муваффақиятга эришишда катта аҳамияти бор.

Ҳарбий ишни эгаллаган моҳир жангчилар ҳар хил қийинчиликларга бардош беради. Мисол учун, агар пайтаванг нотўғри ўралган бўлса, яқин йўл ҳам сенинг учун оғир бўлади. Шунинг учун, айниқса, жанг олдидан уст-бош кийимларингни тўғри кийишга эътибор қилиш керак. Ҳар қачон жангда командир томонидан берилган жанговар вазифани бажариш учун бардам ва саботли бўл!

Немислар бизларнинг ҳужумимизга қарши ҳар хил тўсиқлар қурадilar. Жангчининг вазифаси зўр жасорат билан уларни енгиб олға силжишдир. Душманни тезроқ тор-мор қилиш учун зўр берайлик!

Ботир полвон

Старший лейтенант Булченко командирлик қиладиган бўлинманинг жангчиси Ботир Турсунов рота жангчилари ўртасида катта обрўга эга. Уни ҳамма жангчи ва командирлар Ботир полвон деб атайдилар.

Кейинги бир жангда у ўз номига муносиб ботирларча ҳаракат қилди. Бетма-бет жангда икки немисни ўлдирди.

Ботир Турсунов душман траншеясига кириб ҳаммадан олдинда юрди ва йўл-йўлакай гранаталар иргитиб йўл очиб борди.

Бўлинма командири жангчи Ботир Турсуновни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади ва унинг кўрсатган қаҳрамонлигини бўлинмадаги бошқа жангчиларга ҳикоя қилиб берди.

Лейтенант Л.Ҳамроев

Фидокорлик

Гвардиячи младший сержант Сорокин, Семенов, кизил аскар Шукуровлар жанговар топшириқни бажараётганда ярадор бўлишларига қарамай, жанг майдонини ташлаб кетмадилар. Улар берилган вазифани батамом бажариб, пиёда аскарларимиз учун йўл очиб, душман тўсиғини бузиб ташладилар. Қўмондонлик моҳир сапёрларни ҳукумат нишонлари билан мукофотлашга тавсия қилди.

Лейтенант Ҳ.Лутфий

Дозорда бўлган воқеа

Бу воқеа яқиндагина бўлиб ўтди. Биз ўз бўлинмаимизнинг олдида бориб дозорлик вазифасини бажарар эдик. Гвардиячи ефрейтор Ўрозалиев бизни бошқарди.

Ўрозалиев биздан бир неча метр олға кетди. Бирданига унинг:

– Халът, ханде хохъ, – деган овозини эшитиб қолдик. Биз ўз бошлиғимиз олдида дарҳол етиб бордик ва унинг бутазор ичига қараб ўк узаётганини кўриб қолдик. Ўрозалиев бизни кўриши билан:

– Бу ерда немислар бор, – деди.

Биз бутазорни чор атрофдан ўраб олдик ва автоматдан, милтиқдан ўққа тута бошладик. Икки немис қўлини кўтарган ҳолда ўрнидан турди. Бу ерда улар ҳаммаси олти киши экан. Биз ҳаммасини қуролсизлантириб асир олдик.

Булар чекиниб бораётган гитлерчиларни қувиб боровчи жангчиларимизнинг йўлларини тўсиш учун қолдирилган немислар экан. Мурдорларни биз ўз қопқонимизга илинтирдик.

Гвардиячи қизил аскар И.Ботиров

Капитан Абдурахмоновнинг жанговар ишлари

Урушнинг биринчи кунларидаёқ Дониёр Абдурахмонов ватаннинг истикболи ҳақида чуқур ўйлайдиган, оташин ватанпарвар сифатида қутурган душман устидан ғалаба қозониш йўлида бош қотирадиган бўлди. Ҳар бир нохуш хабар уни қаттиқ хафа қиларди. Ҳар бир қахрамонлик ва жанговар иш муваффақияти уни ҳаддан зиёда қувонтирарди. У жанг оловида қизиди, чиникди, эпчил ва довюрак бўлди. Зотан, ундаги жонсараклик болалик чоғларидаёқ кўзга ташланган эса-да, бу бора-бора унинг ёрқин хислатига айланди. Уйқусиз тунлар, тинимсиз маршларга кўникди. У очликка, совуққа, қийинчиликка бардош берадиган бўлди.

«Кўрқоқ бўлма», – дейишнинг билан солдат қахрамон бўлиб етиша олмайди. Дастлаб бу сифатга ўзинг эга бўлишнинг керак. Дахшатли жанг қизиганда майдонда жавлон ура билишнинг керак. Солдат сени кўради ва ибрат олади. Сен эса ватанпарвар йигитларнинг кўрсатган қахрамонликлари тўғрисида гапирасан, уларни кўрсатасан, «Мана шулардек бўлишингиз керак», – дейсан. Бир ботирнинг орқасидан ўнларча Алпомишлар етишади.

Дониёр Абдурахмонов бу мулоҳазани ўзига қонун қилиб олди. У сиёсий-тарбиявий ишларни ривожлантириб бўлинма командирига тинмай ёрдам берди. Оғир жангларда унинг ёнида бўлди. Сўнгра командирликни ўз устига олди.

Биз совет Латвиясининг чегарасига қадам босдик. Немисларни ваҳимага солиб шиддат билан ҳужум бошладик. Бу вақтда капитан Абдурахмонов батальонга командирлик қиларди. У совет Латвиясининг шаҳар ва қишлоқларини озод этиш учун бошланган жангга ўз батальони билан кирди. Унинг батальони ҳужум билан 250 километрдан ортиқ йўл босди. Бу юриш капитан Абдурахмоновнинг ботирликка моҳирликни бирга қўшиб ҳаракат қиладиган санъаткор командир бўлиб етишганини кўрсатди.

Совет Латвиясининг пойтахти Рига шаҳрига борадиган йўлни тўсиб турувчи Резекне шаҳри учун бўлган шиддатли жанг уч кун давом этди. Зниргздене ва Румторт қўллари орасида мудофаа маррасини эгаллаган немислар сув тўсиқлари ва қулай тепаликлардан фойдаланиб ҳужумчиларимиз йўлини тўсишга интилдилар.

Резекне шаҳри учун бўлган жанглар муваффақиятли ҳал қилинди. Айниқса, капитан Абдурахмонов ўз батальонини усталлик билан жангга олиб кирди. У бу ерда немисларнинг туташ мудофаа марралари йўқлигини ҳисобга олди ва рота командири старший лейтенант Коноваловга ён томондан ҳаракат қилишни буюрди. Коновалов ўз жангчилари билан душманнинг ён томонидан айланиб ўтди ва немисларнинг мудофаасига кириб траншеялар ичида жанг бошлади. Шу вақтда капитан Абдурахмонов бошқа роталарни рўбарўдан ҳужум қилишга буюрди. Старший лейтенант Клачков батареяси очиқ жойга чиқарилди. Унинг ўти ҳимоясида батальон атакага киришди.

Моҳирлик билан қилинган маневрлар натижасида жанг муваффақият билан тамом бўлди. Капитан Абдурахмоновнинг батальони шаҳарга биринчи бўлиб кирди.

Совет Латвиясининг уезд маркази Лудза шаҳри учун бўлган жангларда ҳам Абдурахмонов командирлик қиладиган батальон катта маҳорат кўрсатди. Немислар янги-янги кучларини жангга солиб ҳужумчиларимиз йўлини тўсишга интилдилар. Гитлерчилар бир кунда олти мартаба қарши атакага ўтдилар. Гвардиячиларимиз кўп сонли душманнинг сиқувида бардош берибгина қолмай, уни тор-мор этдилар. Немислар жанг майдонида 200 дан ортиқ ўликларини қолдирдилар. Бу жангда Уткин отделениесининг жангчилари ва гвардиячи сержант Зариф Ҳафизовнинг автоматчилари усталлик билан ҳаракат қилдилар.

Гитлерчиларнинг тинкасини қуритган гвардиячиларимиз ҳужумга ўтдилар ва Исталена станциясини ишғол этдилар. Немислар шаҳарни қўлдан бермаслик учун маҳкам ёпишиб, қаттиқ қаршилиқ кўрсатдилар. Бироқ Абдурахмонов батальонининг жангчилари душман қолдиқларини тор-мор этиб ҳал қилувчи атакага ўтдилар ва кучли зарбадан сўнг шаҳарга биринчи бўлиб бостириб кирдилар.

Биз ғарбга томон олға босмоқдамиз. Бизнинг душманга нисбатан зарбамиз тобора кучаймоқда. Биз совет Латвиясининг ерини манфур душмандан қўн сайин, соат сайин озод этмоқдамиз. Бу жанговар ишда ўзбек халқининг қахрамон фарзандлари, шу жумладан, шаҳрихонлик офицер Дониёр Абдурахмонов ҳам ўз санъаткорлиги билан ғалабамизга ҳиссасини қўшмоқда. Жанговар ишларда унга яна кўп муваффақиятлар тилаймиз.

Майор Н.Жилъев, капитан Л.Стариков

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Нефть чиқариш июль ойида ўсди

Нефть чиқариш корхоналари июнь ойига нисбатан июль ойида 5,2 процент ортиқ нефть ишлаб чиқарди. Айниқса, Краснодар нефть комбинати ўз ишини яхши йўлга қўйди ва июндагига қараганда июль ойида 36 процент ортиқ нефть ишлаб чиқарди.

Нефтни қайта ишловчи корхоналар бензин ишлаш планини 103 процент бажардилар. Заводлар июнь ойига нисбатан июль ойида 15,8 процент ортиқ бензин ишлаб чиқардилар. Трактор ёқилғилари, авиация учун керакли ёғ, шунингдек, ҳар хил нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш мажбуриятлари бир неча мартаба оширилди.

(ТАСС)

Темирйўлчилар юк тошиш планини ортиғи билан бажардилар

Қизил армиянинг порлоқ ғалабаларидан илҳомланган темирйўлчилар фронтга, саноатга ва қишлоқ хўжалигига юк етказиб бериш ишини намунали бажармоқдалар. Июль ойида юк ортиш плани 103,2 процентга, юк тушириш плани 101,1 процентга бажарилди. Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни – 30 июлда кунлик юк ортиш плани 138,6 процент ва юк тушириш плани 119,8 процент бажарилди.

(ТАСС)

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Фронтчиларнинг оилаларига ғамхўрлик

Ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига кўрсатилаётган ёрдам ҳақида сизнинг сўровингизга жавобан қуйидагиларни билдираман:

Қизил армиямизнинг кундалик оламшумул ғалабаларидан илҳомланган биз мамлакат ичкарасидаги ишчи, колхозчи ва совет интеллигентлари фронтдаги жангчиларимизнинг жанговар ишлари билан фахрланамиз ва кўп-кўп миннатдорлик билдираамиз.

Бутун совет халқи билан биргаликда биз Қашқадарё областининг Косон район меҳнаткашлари ҳам жонажон жангчиларимизнинг оила-

ларини тўла ғамхўрлик билан қоплаганмиз. Бизнинг эркин ҳаётимиз, бахт-саодатимиз учун тинмай курашаётган фронтчиларимизнинг хотин-болалари, опа-сингиллари ва ота-оналарини ҳеч нарсага зориктирмаймиз.

1944 йил баҳорда 3020 ҳарбий хизматчиларнинг оиласига 542 гектар ерга экин экиб берилди. Ҳозир бу ердаги донларни йиғиб бериш учун алоҳида бригадалар ташкил этилган. Улар ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига ёрдамчи хўжаликдаги ҳосилларни йиғиб олишга ёрдам берадилар. Фронтчиларнинг оилаларига вақтинча ва доимий равишда фойдаланиш учун 847 бош шохли ҳайвон топширилди. Бундан ташқари, колхоз ва совхозлардаги ҳарбий хизматчиларнинг оилаларидан кўпи сут, бринза билан доимий равишда таъмин этилиб турилади. Колхоз правлениелари 1516 та ҳарбий хизматчининг оиласига 44 минг 683 сўм пул бердилар. Давлат томонидан эса 14134 сўм пул берилди. Шунингдек, 1382 ҳарбий хизматчининг оиласи ғалла билан таъминланган. Колхозчилар қарор қилиб фронтчилар оиласи учун махсус фондлар ташкил этганлар. Бу фонд учун 237 гектар ерга ғалла экилди. Бу ғаллалар ҳозир ўриб олинди.

Район меҳнаткашлари ўз фронтчиларининг оилаларига ана шундай ғамхўрлик қилмоқдалар, бундан сўнг ҳам биз бор имкониятлар билан ёрдам бериб ғамхўрлигимизни кучайтиражамиз.

Фронтчиларга уларнинг оилаларига кўрсатган бизнинг ёрдамларимизни етказиб, биздан салом айтишингизни сўраймиз.

*Нурия Ҳасанишина, ЎзКП(б) Косон район комитети секретарининг
ёрдамчиси*

1944 ЙИЛ 12 АВГУСТ, 50 (133)-СОН

Жасурлик учун

ПТР расчётининг командири Саид Раззоков бир группа гитлерчиларга дуч келиб қолди. У бетма-бет жангда абжирлик қилиб ПТР қўндоғи билан иккита немисни уриб ўлдирди.

Бу жасур йигит бошқа бир жангда немисларнинг ДЗОТини ПТР билан отиб ўпириб ташлади. Яқинда ўқчи отделение командири сержант Васильевни ўртага олмоқчи бўлган гитлерчиларни кўриб қолиб дарҳол уларнинг орқа томонидан борди ва тўртта гитлерчини асир олди. Васильев омон қолди.

Қўмондонлик сержант Саид Раззоқовнинг жанг майдонида кўрсатган хизматлари учун икки мартаба «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

(Ўз мухбиримиздан)

Фельдшер Эрназаровнинг фидокорлиги

Бир темир йўл станциячи учун жанг борар эди. Медицина хизмати младший лейтенанти Эрназаров душмanning каттиқ ўт очганини кўриб ўзи жанг майдонига кирди ва ярадорларни олиб чиқишда санитарларга ёрдам берди.

Ёш ўзбек фельдшери Эрназаровга бу жангда жуда кўп хизмат кўрсатишга тўғри келди. У немисларнинг ўқ ёмғири остида ярадор бўлган ўқчи ротанинг командири старший лейтенант Невскийга биринчи ёрдам кўрсатиб, дарҳол уни бошқа жойга олиб чиқди.

Эрназаров бу жангда бир неча ярадорларни жанг майдонидан олиб чиқиб, тезлик билан санбатга жўнатишга муваффақ бўлди.

Моҳир тиббий ходим Эрназаров ҳужум жангларида жасурлик намуналарини кўрсатди. У фидокорона хизматлари билан бир қанча жангчи ва командирларнинг ҳаётини сақлаб қолишда катта жонбозлик қилди.

Старший лейтенант М.Муҳамедов

ХУЖУМ ЖАНГЛАРИНИНГ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Улар ўн бир киши эдилар

1. Жанговар буйруқ

Ҳужум давом этар эди...

Полк командири муккадан тушиб харитани кўздан кечирав ва нималарнидир ишора қилиб кўяр эди. У бир нуктага келганда қаламни қора чизиклар устига тортиб, қоматини кўтариб ростланиб олди ва кўзларини мудроқ босиб ўтирган батальон командири капитан Лишенкога ташлади.

– Кўринг, мана шу тепаликни эгаллашингиз керак. Мана шу ерда маҳкам мустаҳкамланиб олингиз ва немисларнинг бир-биридан чекиниш йўли бўлган чоррахани ўққа тутиб уни қирқиб қўйингиз. Вазифа англашилдими? – сўради полк командири.

– Англашилди, ўртоқ подполковник, рухсат этинг бажаришга!

– Бажаринг!

Батальон командири оёқ қоқиб чиқиб кетди. У юрган йўлида жанговар топширикни қайси йўл билан бажариш ва уни кимларга топшириш кераклигини ўйлаб борди. Унинг кўз олдидан батальоннинг азамат йигитлари, ҳужум жангларининг қаҳрамонлари пириллаб ўта бошлади. У старший лейтенант Новайдарский ротасининг отделение командирларидан Ҳаким Аҳматгалинни чақирди ва масалани тушинтиргач: «Жанговар ишларингизга муваффақият тилайман», – деб старший сержант Ҳаким Аҳматгалин ўз отделениесини саф бўлишга буюрди ва қаторда турган жангчиларга қараб олгач ўзида тўла қаноат ва ишонч ҳосил қилди ва: «Рухсат беринг, ишни бошлайлик, ўртоқ капитан», – деди.

Батальон командири ўз солдатларини кўздан кечириб:

– Шуни эсдан чиқармангизки, бу тепалик ва чоррахалар немислар учун гўристонга айлантирилиши керак! – деб уқтириб қолди.

2. Қасоскорлар, олға!

Тонг ёришиши биланоқ старший сержант Аҳматгалин ўзининг ўнта жангчиси билан чоррахалардан ўтиб, полк командири ишора қилган тепаликка чиқиб ўрнашиб олди. Ҳаво иссиқ жанубдан кўтарилган шамол кўчани буриқситиб келаётган немислардан дарак берар эди. Бирпасда ҳаммаёқни чанг ва тупроқ тўзони босди, аммо немислар ҳали йироқда эди. Жангчилар бу вақтдан фойдаланиб ўзларига окоп, ячейкалар қазий бошладилар.

Аҳматгалин биринчи бўлиб ўз пулемётини ўт очишга тайёрлаган Тешабой Қорабоев, Чўтак Ўразовларни кўриб мамнун бўлди. Одатда, у ҳар қандай оғир ишнинг энгил кўчишидан хурсанд бўлар ва айтган нарсаси рўёбга чиқа қолса, терисига сиғмай, вақти чоғ бўлар эди.

– Яша, ўзбекистонлик йигитлар! – деб уларнинг елкасига қокди ва атрофни кузатиб, бошқа жангчиларнинг ишларини ҳам кўздан кечири бошлади.

Ана, қорақалпоқ йигит, оддий қизил аскар Ўрин Абдуллаев, украиналик Петр Сироежкин, қирғиз Тўқимбой Тойғаев, тотор Шакуров, рус Василий Антонович Андронов, Чернов, молдован Ошмаров ва Шкураковлар ўз позицияларини тайёрлаб, фақат ўт очишга команда кутадилар, тепаликда жимжитлик ҳукм суриб кетди. Бу сукунатни ҳужум қи-

лаётган қисмларимизнинг милтиқ ва автомат, пулемётдан ёғилиб турган ўқлари ва миномётлардан отилаётган миналарнинг портлаш овозларигина бузар эди.

Гитлерчиларнинг қорасини кўрган Аҳматгалин: «Тайёрланингиз!» – деди ва орадан бир зум ўтмай: «Ватан душманларига қарши ўт очингиз!» – деб овозининг бориचा кичқирди.

3. Ўн бир киши уч юзга қарши

Чорраха сув сепгандек жимжит бўлди. Йўл устида душман ўликларидан тепаликлар пайдо бўлди. Гитлерчилар тумтаракай бўлиб қочишга тутиндилар. Улар беҳосдан берилган зарбанинг замирини англамай гаранг эдилар. Тепаликдан ҳеч қандай садо чиқмади. Аҳматгалин ўз ишининг оқибатини кўздан кечириб атрофни кузата бошлади. У: «Душман учун йўл керак, албатта, йўлсиз қаёққа боради?» – деб ўйлади. Бас, шундай бўлгач, душман осонликча жон бермайди, яна атакага ўтади.

У ётган қўйи пулемётчи Тешабой Қорабоев ва Ошмаровларга далда берди:

– Барибир, немислар бу йўлдан ўта олмайдилар. Бу йўл улар учун мозор бўлади.

Йироқлардан тепалик устига тушиб ёрилаётган душман миналари ўн бир жангчини хушёр бўлишга чақирар эди. Улар ҳар томонга ёйилиб, тепаликни чор атрофлама мудофаа қилиб турадилар. Душман миномётлари ўз шиддатини кучайтирди. 12 га яқин немис пулемёти ўқ ёмғирини ёғдирар эди. Ана, ўнг ва чап томонлардан тепаликка қараб гитлерчилар тўдаси судралиб келмоқда. Кўкат орасига никобланиб олган Аҳматгалин бошини кўтариб немисларни кузатди ва: «Тухуминг курғурларнинг сони уч юздан ошади-ку», – деб аста пичирлаб қўйди. У совуққонлик билан, шошилмай, ўзини тўхтатиб олиб аввалгидек: «Ўт очингиз!» – деб кичқирди.

Биринчи бўлиб наманганлик йигит, пулемётчи Тешабой Қорабоев ўт очди. Унинг орқасидан Ошмаров чорраҳани мўлжаллаб туриб ўққа тутди.

Ўн бирлар уруш қонунларини яхши билар эдилар. Улар кўпдан бери бир қисмда хизмат қилиб чиниққан, тажрибали жангчилар эдилар, шунингдек, улар немисларнинг сон билан уришишга уста эканликларини яхши биладилар. Гитлерчилар тепаликдан уларни қувиб тушириш ва

чорраҳани бўшитиб олиш учун жуда кўп янги-янги кучларни жангга солдилар. **Ўн бир киши уч юз кишига қарши!** Баҳодирларнинг бу ҳисобини гитлерчилар ҳалига қадар ҳам билмайдилар.

4. Галаба ҳақида васият

Душман қисман тепаликка ёндашишга муваффақ бўла олди. Шу пайтда старший сержант Андронов:

– Дўстлар! Командиримиз тепаликни немислар учун гўристонга айлантингиз деб айтган. Биз бу тепаликдан немисларга қабр ясаймиз! – деб овоз берди.

Жанг қизиб кетди. Ўразовнинг пулемёти ҳаддан ташқари тез сайрар эди. Дўстлар ҳар томондан ўқ узар эдилар. Душманнинг дайди ўқи Ўразовни сафдан чиқарди. Баҳодир йигит оёғидан ярадор бўлишига қарамай, отишда давом этди.

Шундай қилиб, душманнинг биринчи атакаси қайтарилди. Тепаликда жимжитлик бошланди. Аҳматгалин автоматчи Андроновнинг олди-га бориб, тепаликка яқин бир жойдаги уйни кўрсатиб, уни текшириш кераклиги ҳақида буйруқ берди ва ўзи биринчи бўлиб йўл бошлади. Улар ер бағирлаб уч юз метрча ерга судралиб боришди. Уй олди-га келиб тўхташди ва бир немисни мўрининг орқасидан қараб турганини кўриб қолишди. Немис турган жойидан граната ирғитди. Аҳматгалин ёнга қараб бурилар эди, иккинчи бир немис пулемётчисига кўзи тушди, дарҳол Андронов «қайт!» деб ишора қилди. Бироқ ўзи пана бўлишга улгуролмади ва тепаликни бир киши қолгунча мудофаа қилишни васият қилиб жон берди. У сўнгги нафасига қадар ўз қасамига содиқ бўлиб қолди. Ана шу вақтдан бошлаб тепалик устида қолган жангчиларнинг иши соат билан эмас, соғ қолган жангчиларнинг сони билан ўлчанадиган бўлди.

5. Ватандошлар

Андронов севиқли командир Аҳматгалинни опичиб бир чеккага олиб чиқди. Командирликни сержант Петр Сироежкин ўз устига олди. Душман яна қарша атака бошлади. Бу сафар оғирликнинг энг зўри пулемётчи Тешабой Қорабоев ва ярадор Ўразовларнинг устига тушди. Немислар Қорабоев ишғол қилган ўт очиш маррасига яқин бориб граната ирғитди. Моҳир пулемётчилар душманни яқин келтириб туриб ўт очди-

лар. Бу ерда Қорабоев оқ ятакка никобланган бир немисни, Ўразов бир неча граната ирғитувчи гитлерчиларни отиб ўлдирди.

Ўз ишларидан натижа чиқара олмаган немислар тепаликни миномётлардан яна минага тута бошладилар. Қорабоевга осколка тегиб унинг чап кўзини чиқарди. У чап кўли билан кўзини ўрнига босиб, ўнг кўли билан пулемётни отишда давом этди. Яна ўнларча гитлерчиларни кириб ўз пулемётини маҳкам ушлаган ҳолда қахрамонларча ҳалок бўлди.

Баданлари илма-тешик бўлиб кетган Ўразов судралиб-судралиб қуролдош ўртоғининг ёнига келди ва:

– Ватандошим Тешажон, чарчадингми, майли бир оз ором ол, сенинг учун мен отаман, мен! – деди-да, пулемётдан немислар устига шиддатли ўқ ёғдира бошлади.

6. Тепалик – мустаҳкам қўрғон

Энди тепалик устида тўққиз жангчи қолган. Гитлерчилар эса қўрқоқ қуёнлар тўдаси каби гоҳ кўриниб ҳамла қилар, тепалик олдидаги саржин каби тахланган фрицлар мурдасини кўриб ботиниб кела олмас эдилар.

Ҳали сафда қолганлар орасида комсорг Тўқумбой Тойғараев, старший сержант Чернов, сержант Сироежкин ва қизил аскар Шкураков, Ўрин Абдуллаев, Ошмаров ва Шакуровлар бор. Учинчи атакадан иш чиқаролмаган немислар дарахтзорлар орасида туриб тўртинчи атакага тайёрланаётган эдилар. Тўққиз қахрамон эса гитлерчиларни ўқ ёғдириб қарши олиш учун шай бўлиб турардилар.

Тўртинчи атака ҳаддан ташқари шиддатли бўлди. Немислар тепаликни тўрт томондан ўққа тутиб, ҳатто артиллериядан ота бошладилар. Уй томондан тепаликка қараб келаётган немис пулемётчисига Ошмаровнинг кўзи тушиб қолди. У пайт пойлаб ўз автоматидан бир қатор отиб немис пулемётчисини қулатди.

– Яша, қойил қилдинг! – деди Сироежкин ва судралиб келаётган иккинчи немис пулемётчисини кўрсатди. Ошмаров уни ҳам отиб ўлдирди. Шу онда Ошмаров қаттиқ ярадор бўлди. Унинг ўрнини Тойғараев эгаллади, у 30 минутга қадар пулемёт ва автоматлардан отиб турди. Шакуров, Абдуллаев ва Черновларга осколка тегиб ярадор бўлган бўлсалар ҳам, бир томчи қон қолгунча кураш ҳақидаги қасамларига содиқ бўлдилар. Тепалик бузилмас қўрғон сингари бизнинг қўлимизда эди.

7. Хужум давом этмоқда

Кечқурун тепалик устида икки киши – старший сержант Андронов ва сержант Сирежкинлар қолиб жанг қилар эдилар. Мустаҳкам қўрғонга айлантирилган тепалик душман учун кабристонга айланди. Тепаликни қўлга киритиш учун юзлаб немислар ҳар томондан ҳаракат қилиб қўрқидилар. Минглаб отилган мина ва снарядлар, қахрамон жангчилар учун писанд бўлмади. Душманнинг чорраҳа орқали чекиниш плани пучга чиқди. Уларнинг асосий кучлари қирилди. Энди улар тепаликни ишғол қилиш учун майда-майда группаларни ишга солмоқдалар. Ўн бир киши қолиб келиб сақлаб қолган тепаликни энди икки киши ҳимоя қилмоқда.

Андронов ва Сироежкинлар бир-бирларидан 10 – 15 метр узоқликдаги позиция эгаллаб турардилар. Душманнинг дайди ўқи Сироежкинни ярадор қилди. Андронов унинг ёнига келди. Аммо Сироежкиннинг ботир юраги уришдан тўхтамаган эди. У ўридан ирғиб турди. Бироқ отишга мадори етмади. Иккинчи бир ўқ тегиб астагина Андроновнинг тиззасига бошини қўйди. У кўзи юмуқ экан, қуролдош ўртоғи Андроновнинг автоматидан отиб турганини қулоғи билан эшитиб завқланиб ётар эди.

Атроф тинчигандек бўлди. Андронов автоматни ерга қўйиб пешонасининг терини сиртди. Сироежкин юзига томган тердан чўчиб:

– Андронов, тирикмисан, дўстим? – деди.

– Тирикман, Петя, тирикман ҳали...

Орадан бир неча мунутлар ўтди. Моҳир командир Сироежкиннинг овози бутунлай эшитилмай қолди. Андронов унинг ўнг кўлини ўзининг елкасидан маржон қилиб ўтказиб:

– Қадрдоним, нима қилди? – деди.

Сироежкин овоз бермай, Андроновни ўпмоқчи бўлгандек лабини чўччайтириб қўйди. Гўё бундан «чўлп» этгандек бир садо чиқди.

Энди тепаликнинг жасур посбони бўлиб бир киши – старший сержант Андронов қолди. У қуролдош ўртоқларининг автомат дискаларини йиғиштириб, ўз олдига қатор қилиб отишда давом этди. У оёқларини бе-малол чўзиб ўнгланиб ётиб олди. У ўлим ваҳмини кўз олдида келтирмас, балки ўлим унинг олдида келганда айланиб ўтиб кетгандек бўлар эди.

Рус солдати, рус ерининг қўриқчиси, тепаликнинг хўжайини, жанг ғалабаларининг қахрамони, ўн бир ботирнинг шон-шарафини сақловчи Василий Антонович Андронов атрофни кузатиб хужумни давом этдириб турар эди.

Суратда: Миномётчи гвардия сержант-и Ш.Мансуров.
В.Савранский фотоси.

* * *

Немислар тепаликни ишғол қила олмадилар. Н-нчи қисм жангчиларининг рўбарўдан ҳужум қилиб келишлари вақтида уларнинг чекиниш йўли қирқилиб турар эди. Душман икки юзга яқин солдат ва офицерларининг ўлигини қолдириб ўрмонга қараб қочишга мажбур бўлди. Бу ўн бир йигитнинг қаҳрамонона ҳаракати ватан урушининг тарихига ўчмас саҳифа бўлиб киради.

Майор И.Канцеров, старший лейтенант

М.Муҳамедов

1944 ЙИЛ 16 АВГУСТ, 51 (134)-СОН

Халқим нақазини бажармоқдаман

Яқиндаги бир жангда биз отделениямиз билан жанговар топшириқни бажариб, бир ярим суткадан ошиқроқ қалин ўрмон ичида қолиб кетдик. Бунда мен душмanning чекинишини пойлаб пистирмада ётдим ва бизнинг зарбамизга бардош беролмай ўрмон ичига ёйилиб кетган немисларнинг кўзга ташланганини отиб ўлдириб турдим.

Мен бу ҳаракатим билан ота-онамнинг ва халқимнинг «немисни ўлдир, уни ўлдириш савоб» деган нақазини жанг майдонларида бажармоқдаман.

Мен кичкина бир группа билан ҳаракат қилиб қулай бир тепаликка чиқиб ўрнашиб олдим ва отделение командири билан алоқани маҳкамлаб, унинг сигналига мувофиқ отишга бошладим. Бу жангда мен ўнларча гитлерчиларни кириб ташладим.

Автоматчи қизил аскар Ғиёсиддин Раҳмонов

ЎЗБЕКИСТОНДАН ХАТ

Фронтдаги ўзбек жангчи ва офицерларга

Қимматли ўртоқлар!

Қадрдон Ўзбекистондан қизғин салом юборамиз. Бу хатни дала шийпониди туриб ёзаётимиз. Бу шийпонни «Қизил октябрь» колхозимиз даласи ўртасига қурганмиз. Ғўзаларимиз яхши ўссин учун кўп меҳнат

қилдик. Ҳозир бўлса ғўзаларимизни кўрганда ҳаваси келади кишининг. Унинг бўйи 70 – 80 сантиметр. Ёппасига гуллади, кўсаклар пайдо бўлди.

Шу билан бирга, колхозимизда ғалла ўрим-йиғими ҳам давом этмоқда. Ғалламиз яхши бўлди! Ҳозир иш жуда кўп. Бу ишлар ўз вақтида қандай бажарилади? Биз 7 июндаёқ колхозимизда комсомол ёшларнинг фронтчи бригадасини туздик. Бу бригада 25 кишидан иборат бўлиб, шундан 10 таси комсомол, қолганлари юзга кирмаган ёшлар. Бригадага Саъдулла Шукуров бошчилик қилмоқда. Бу бригаданинг бошқалардан фарқи нимада? Бу бригада кундузи ғўза парваришида ишласа, кечалари ғалла ўради. Биз кечалари ишлаб 10 гектар ернинг ғалласини ўрдик. Кундузлари ғўзаларимизни 3 бор чуқур кетмон чопиғи ва 4 культивациядан чиқардик. Биз сира тинмай ишлаётимиз ва сиз фронтчиларга душманни тезроқ тор-мор келтиришда ёрдам беришни бажонидил истаймиз.

Биз сизлар билан тўхтовсиз хат олишиб туриш умидидамиз. Ўзингиз фронтда ўтказётган кунларингиз тўғрисида ёзиб турунгиз, биз бўлсак ўз колхозимиздаги ҳаётимиз тўғрисида ёзиб турамыз.

*Зубайда Обитаева, Бухоро область Қорақўл район
«Қизил октябрь» колхози ўқувчиси, агитпункт мудир,
Саъдулла Шукуров, Самат Эргашев ва Риза Хўжамбердиев,
фронтчи бригада аъзолари*

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Гектаридан 28 центнер ҳосил

Зомин район Еттикечув қишлоқ советидаги «Ленинизм» колхозида колхоз раиси ўртоқ Холматов томонидан топилган узун бошоқли янги сорт буғдойдан мўл ҳосил олинмоқда. Бу сорт буғдой ҳар турли касалликларга чидамли бўлиб, бошқа сортларга қараганда анча юқори ҳосил беради. Колхоз бу сорт буғдойдан 70 гектарга етадиган уруғлик тайёрлади.

Бу йил Крупская номли колхоз узун бошоқли буғдой уруғидан олиб озгина ерга тажриба учун эккан эди. Натижада бу участканинг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил олинди. Райондаги колхозларда узун бошоқли буғдой уруғи тобора кўпайтирилаётир.

Балиқ тутиш плани бажарилди

Қўнғирот балиқ заводи балиқ тутиш ва уни ишлаш йиллик планини Амударё балиқ трестининг корхоналари ўртасида биринчи бўлиб тугаллади. Мойров, Гушчин, Юсупов, Нагашев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган балиқ тутувчи бригадалар планни анчагина ошириб бажардилар. Нукусдаги балиқ заводи ҳам йиллик планни тугаллаётир. Нукус заводининг балиқчилари ўртасида Рутарев бригадаси шуҳрат қозонган. Қўл балиқларини тутишда ажойиб моҳир бўлган ўртоқ Рутарев ҳар ойда ўзининг топширигини бир ярим-икки ҳисса ошириб бажармоқда.

Хўжайли (ЎзТАГ).

1944 ЙИЛ 30 АВГУСТ, 54 (137)-СОН

Миномётчилар душман атакасини қайтардилар

Гвардиячи капитан Дониёр Абдурахмонов командирлик қиладиган бўлинма катта бир аҳоли пунктини ишғол этиш учун ҳужумга ўтди. Менинг ротам бўлинманинг чап томонидан туриб ҳаракат қилар эди, миномётчилар мерганлик билан отиб пиёда аскарлар учун йўл очиб бердилар.

Немислар катта куч тўплаб, ҳужумчиларимизнинг йўлларини тўсишга инитилиб қарши атакага ўтдилар. Гвардиячиларимизнинг қаттиқ зарбаларига учраган гитлерчиларнинг бу интилишлари пучга чиқди. Муваффақиятсизликка учраган немислар ўз планларини амалга ошириш учун жонлари борича тиришдилар. Улар охириги кучларини тўплаб, ён томондан айланиб ўтиб зарба беришга интилдилар ва ҳамма кучларини ўрмонга тўпладилар.

Миномётчиларимиз немисларнинг ўрмон ичига тўпланаётганларини сезиб қолдилар. Орденли лейтенант Беляковнинг миномётчилари немисларга қараб миномётлардан шиддатли ўқ очди. Немислар кўп талафот кўришларига қарамай, яна олға силжишда давом этардилар. Жасур миномётчиларнинг миналари тамом бўлиб қолди. Лекин улар ўзларини йўқотмадилар, дарҳол милтиқ ва автоматларни қўлга олиб гитлерчиларнинг яқин келишини пойлаб турдилар.

Немислар 150 метрча яқин келганда автомат ва милтиқлардан шиддатли ўқ ёғдирилди. Немисларнинг қолганлари кутургандек яна олға босишда давом этарди. Немислар билан миномётчиларнинг ораси 40

– 50 метрча қолганда Камолитдинов, Собиров, Бобрусов ва Каримовлар: «ура!» – деб қичкириб атакага қўзғолдилар ва ўз орқаларидан бошқаларни ҳам эргаштирдилар. Ботирбеков ва Иттибоевларнинг расчётлари ўз гвардиячи миномётчиларининг атакаларини қўллаб турдилар. Наводчик Кошгулов, Шоаҳмедов ва Каримбоевлар жуда чаққонлик билан ишладилар. Немислар гвардиячи миномётчиларнинг қақшатқич зарбаларига дош беролмай, кўп солдат ва офицерларининг ўликларини қолдириб ўрмонга қараб қоча бошладилар. Немисларнинг куч тўплаб қилган қарши атакалари пучга чиқди. Миномётчиларимиз бу жангда зўр маҳорат кўрсатиб пиёда аскарларимизга катта ёрдам бердилар.

Гвардиячи старший лейтенант В.Горбунов, икки «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган

Рўбарўдан туриб отиш

*Уста артиллериячи капитан Дудчик,
сержант Қосимовларга тенглашингиз*

Ўқчиларимизнинг ҳужум вақтида олға ҳаракат қилишлари учун баъзи бир вақтларда душмanning пулемёти ҳалақит беради. Немислар ўз мудофааларини ҳар томондан ҳимоя қилиб, унга бориш йўлларини ўққа тутиш ниятида ҳамма ерга пулемёт ўрнаштирадилар. Пулемёт ўт очиш нуқталари билан курашда тўп билан рўбарўдан туриб отишнинг аҳамияти зўр.

Бизлар пулемётдан ўт очишни тўхтатиш учун тўпларни очик ерга олиб чиқиб яхшилаб ниқоблаймиз ва унинг расчётлари ҳушёрлик билан душмanning ўт очиш нуқталари ўрнашган жойларни назорат остига оладилар. Кейинги бир жангда батарея командири капитан Дудчик ва тўп командири сержант Қосимовлар бир чуқурдан туриб душман пулемёти ўрнашган ерни аниқладилар.

Шу пайтда немислар артиллериядан ўт очиб, снарядлар ён-атрофга келиб ёрилиб турар эди. Шунга қарамай, капитан Дудчик ва сержант Қосимов рўбарўдан отиш учун тайёрлаб қўйган тўпларидан ўт очиб икита снаряд билан душман пулемётини пачақлаб ташладилар.

Қосимов ўз тўпидан иккинчи мартаба отиб душман тўпини отишдан тўхтатди. Бу жангда моҳир командир сержант Қосимов немисларнинг яна битта пулемётини йўқ қилди.

Старший сержант Комаров

1944 ЙИЛ 2 СЕНТЯБРЬ, 55 (138)-СОН

Қизил аскар Зиёевнинг қаҳрамонона иши

Қизил аскар Зиёев бир группа жангчилар билан мустаҳкамланган маррадан ҳайдаб чиқарилган немисларни қувиб кетди. Бир тўда ботирлар немислардан икки аҳоли пунктини тозаладилар.

Немислар кучларини тўплаб қарши атакага ўтдилар. Бизнинг бешта жангчимизга қарши сон жиҳатдан бир неча мартаба кўп бўлган немис солдатлари ҳужум қилдилар.

Лекин шонли совет жангчилари қўркмадилар.

– Жонимизни берармиз, аммо урушиб олинган ердан чекинмаймиз, – деди Зиёев ва жангчилар ўз ячейкаларига жойлашиб фрицларга қарши баробар ўқ уздилар. Кўп гитлерчилар кирилиб, қолганлари ётиб олди. Қаттиқ отишма бошланди. Немислар миномётдан ўт очдилар.

Зиёевнинг кадрдон ўртоқлари бирин-кетин сафдан чиқа бошладилар. Энди унинг ёлғиз ўзи қолган эди.

Немислар Зиёевнинг ёлғиз қолганини кўриб, ваҳшиёна бўкириб олға қараб кела бошладилар.

Қизил аскар Зиёев ярадор бўлишига қарамай, сўнгги нафасига қадар ўз қарорида содиқ бўлиб қолди. У уч диска ўқни немислар устига ёғдирди ва яна тўрт гранатани гитлерчиларга қараб ирғитди. Энди Зиёевнинг қўлида биттагина граната қолган эди.

Немисларнинг яқин келиб қолганини кўрган Зиёев рўбарўсида турган немис милтиғи ва ўқларини олди. Ўлжа қилиб олинган бу қуроладан душманга қараб ўқ узишни давом этдирди. Немислар яна тўхташга мажбур бўлдилар.

Бу вақтда Зиёевга ёрдам бериш учун бошқа жангчилар етиб келишди. Улар ярадор Зиёевга ёрдам кўрсатиб душмanning қарши атаксини қайтардилар. Жангчилар Зиёевнинг олдида тўртта немис ўлигини кўрдилар. Бу фашистларни ўзбек халқининг қаҳрамон ўғли Зиёев ўлдирган эди.

Сержант И.Миронов

Бир жангда

Ҳужум жанглари вақтида чаққонлик билан ҳаракат қилиб командирнинг топшириғини ўз вақтида бажариш ғалабани тўла таъминлайди. Мен бир қатор ҳужум жангларида иштирок этган ўз отделениям ҳақида гапириб бермоқчиман.

Биз берилган жанговар топшириқни яхшилаб ўзлаштириб олгач анжом, қурол-аслаҳаларимизни текшириб, сўнгга йўлга тушдик. Биз ўрмон-ботқоқлик ичи билан яшириниб бориб ҳужумга ўтиш маррасига чиқиб олдик. Мен душман турган жой ва унинг ўт очиш нуқталари ўрнашган ерларни аниқлаб яна бир мартаба жангчиларни огоҳлантириб қўйдим. Ҳужумга ўтиш ҳақда сигнал берилиши биланоқ абжирлик билан юриб кетдик. Жангчилар борган йўлларида душманга ўқ узиб борардилар. Бу билан биз немисларни ётишга мажбур қилдик.

Шу топда немисларнинг станокли пулемёти бизнинг чап томонимиздан сайраб қолди. Бизлар бунга ортиқча эътибор бермай ўз ҳаракатимизда давом этдик. Биз билан бирга ҳаракат қилаётган артиллериячилар ўз тўпларини очик ерга судраб чиқиб, никобланган ҳолда рўбарўдан ўт очиб пулемёт ва унинг расчётини йўқ қилдилар. Бу жангда отделениямизнинг қўл пулемётчиси Олимбеков катта ғайрат кўрсатди. У усталик билан отиб немисларни окопдан бош кўтаришга қўймади. Ҳозир унинг жанговар ҳисобида 6 немиснинг ўлдирганлиги қайд қилинган.

Биз бундай вақтларда чаққонлик билан ҳаракат қилиб ҳаммамиз бир кишидек атакага қўзғолдик ва душман траншеясининг биринчи қатламига бостириб кириб немислар билан бетма-бет жанг бошладик. Немислар бизларнинг берган зарбаларимизга дош беролмай қочишга мажбур бўлдилар.

Биз бу жангда ўндан ортиқ немисни ўлдириб, отделениямиздан битта ҳам қурбон бермадик.

Командирнинг буйруғига кўра билиб, тушуниб жанг қилишнинг ҳосяти мана шундай, ғалабани тўла таъмин этади.

Гвардиячи сержант, отделение командири Отабек Алдабаиров

Жанговар топшириқни охиригача бажар

Мен ўзимнинг взводим билан ҳужумга ўтиш учун паскам бир ерда тайёр бўлиб турдим. Немислар шошилиб қазилган окоп ва траншеяларда эдилар. Мен ҳужумга ўтиш сигналини кўриб команда бердим. Вз-

вод тезлик билан олға силжиб «Ура» овозлари билан немисларнинг ён томонига ҳужум қилди. Душман солдатлари тўсатдан берган зарбамиз остида пулемётларини қолдириб тартибсиз равишда ўрмонга қочдилар. Биз тўхтовсиз душманни 4 километрларча қувиб бориб бир тепаликда мустаҳкамландик. Немислар бир неча мартаба қарши атакага ўтдилар, лекин кўп талафотлар кўриб чекинишга мажбур бўлдилар.

Кейин батальон командири менга немислар чекиниб борган тош йўлни қирқишга буюрди. Мен бу топширикни ҳам муваффақиятли равишда бажардим.

Мен бу мисолларни офицерларнинг жанг вақтида тез ва дадиллик билан чора топишининг аҳамиятини кўрсатиш учун келтирдим. Ҳеч қачон ярим ерда қолмай, топширикни охиригача бажар.

Гвардиячи младший лейтенант С.Саъдуллаев

Коммунист Бекбоевнинг ботирлиги

Қочаётган душманни изидан қувиб бораётган вақтда кизил аскар коммунист Бекбоев эгарланган бир отни ўлжа қилиб олди. У отга миниб қишлоқ кўчасидан ўтиб бораётганда уй ичида яшириниб қолган немис пулемётчиси унинг отини ярадор қилди. Бекбоев ўзини йўқотмай отдан сакраб тушди ва уйнинг орқасига ўтиб олди.

Душман пулемётчиси уй ичидан чиқиб қочишга уринганда Бекбоевнинг автоматидан узилган ўққа дуч келиб ер тишлади. Бекбоев ўлжа олинган пулемёт билан яна бир қанча немисларни ўлдирди.

Старший сержант Ҳ.Жўраев

Пистирма йўқ қилиниб, йўл очилди

Гвардиячиларимизнинг қақшатқич зарбалари остида чекинган немислар ҳужум қилиб бораётган жангчиларимизга ҳалал бериш учун бир уйга пулемёт ўрнатиб пистирма қўйдилар ва жанговар қаторда бораётган жангчиларимизни ўққа тутдилар.

Взвод командири бу уйдаги душман пистирмасини йўқ қилишни гвардиячи сержант Ўразбой Халиловнинг отделениясига топширди.

Халилов ўз отделенияси билан пулемёт ўрнашган уйнинг орқасига ўтди. Гвардиячи қизил аскар Камолов девол панасидан бориб уй деразасидан ичкарисига қараб устма-уст уч граната ирғитди. Қизил аскар

Повличенко эса қўл пулемётидан иккинчи дераза орқали уй ичига қараб отиб турди. Бу жангда тўрт гитлерчини ўлдирган Халилов отделенияси уч немисни асир олиб командир топшириғини шараф билан бажарди.

Ҳужум қилаётган жангчиларимизнинг йўлларида тўсиқ йўқ қилингандан сўнг улар тетик қадамлар билан яна олға босишда давом этдилар.

Ҳозир баҳодир бу жангчилар ҳужум жангларида қаҳрамонлик кўрсатиб ўз командирларининг ташаккурларига сазовор бўлмоқдалар.

Гвардиячи қизил аскар К.Нурмуҳамедов

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Ёш мутахассислар

Тошкент медицина институти ўзининг барпо этилганига йигирма беш йил тўлган кунига ёш мутахассисларнинг навбатдаги отрядини, яъни 323 врачни тайёрлаб чиқарди. Булардан 28 киши биринчи даража диплом олди.

Институтни тамомлаганлар ўртасида ўзбеклардан 30 дан ортиқ киши бор. Булардан баъзи бирлари, Абдурахмон Абдурахимов, Карим Сулаймонов, Мақсума Алимова, Мухтарам Ҳамидова ва бошқалар институтнинг турли кафедраларида аспирант қилиб қолдирилди. Ватан уруши инвалидларидан бир неча киши фронтдан қайтгач институтни муваффақият билан тугаллаб врачлик унвонини олди.

Ёш врачларнинг тахминан ярми республиканинг узоқ қишлоқларига, фашист босқинчиларидан озод этилган Украина ва Белоруссия районларига юборилади. Институтни тугаллаб чиққанлардан кўпгина қизлар ўзларини ҳаракатдаги армияга юборишни сўраб ариза бердилар.

(ЎзТАГ)

Фронтчиларнинг болаларига ёрдам

Чирчиқ комсомоллари фронтчиларнинг болаларига ёрдам учун 30000 сўм тўпладилар. Фронтчиларнинг болаларидан 60 киши шу пул ҳисобидан санатория ва лагерларга юборилди.

1944 ЙИЛ 6 СЕНТЯБРЬ, 56 (139)-СОН

Жасур санитарлар

Қизил аскар Мирсайид Усмонов Н-нчи қисмда санитар бўлиб хизмат қилади. У бир тепалик учун бўлган жангда душманнинг қаттиқ ўти остида жанг майдонига кириб ярадор бўлган жангчи ва офицерларга ёрдам берди ва уларни ўз вақтида санротага кўчиришга муваффақ бўлди.

Жасур санитар бошқа бир жангда ҳам шундай ҳаракат қилиб рота командирининг ташаққурига сазовор бўлган эди. Бу жангда у санитар Собиров билан биргалашиб, ярадор бўлишига қарамай, хужум жанглариининг қаҳрамонларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатди.

Қўмондонлик бу икки ботир санитарнинг жасурлигини назарга олиб III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

Медицина хизмати младший лейтенанти Исамуҳаммад Эрназаров, «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган

Суратда: Хужум жанглариининг қаҳрамонлари (ўнгдан). Гвардиячи младший сержант Х.Содиқов ва гвардиячи старица И.Лазаренко. Ю.Иванов фотоси

1944 ЙИЛ 19 СЕНТЯБРЬ, 59 (142)-СОН

Зокир Қодиров пистирмада

(Телеграф орқали). Гвардиячи капитан Большов бўлинимасининг жангчилари чакконлик билан олға босиб немисларни қулай маррадан суриб чиқардилар. Бу жангда гвардиячи қизил аскар Зокир Қодиров маҳорат кўрсатди. У немисларнинг ўрмон ичидаги йўллар билан чекинаётгани-

ни кўриб, ён томондан айланиб бориб душманнинг чекинаётган йўлига пистирма бўлиб ётди. Гвардиячи ботир немисларни яқин келтириб автоматдан қаттиқ ўт очди. Қўққисдан берилган зарбадан саросима бўлган немислар йўл устида 18 ўликларини қолдириб ҳар томонга қочдилар.

Капитан М.Муҳамедов

Душманга яқин бориб зарба бер

Жанг тажрибаларидан

Менинг пулемёт расчётим гвардиячи старший лейтенант Шестопалов командирлиги остидаги ротанинг ихтиёрига берилган эди. Биз шу рота билан хужум бошлангандан буён бирга ҳаракат қилмоқдамиз.

Рота катта бир дарё бўйига етиб келганда немислар дарёнинг нариги бетида туриб жангчиларимизни пулемётдан қаттиқ ўққа тутат бошладилар. Мен жанг майдонини синчиклаб кузатиб немис пулемёти қаердан отаётганини билиб олдим. Дарёнинг нариги бетига ўтмасдан туриб уни йўқ қилиш кийин эди. Биз ўз «Максим»имизни судраб ротанинг ўнг томонига ўтдик ва дарёдан ўтиш учун қулай жой қидира бошладик. Шу вақтда наводчик ёрдамчиси Имомов дарёнинг нариги бетида немисларнинг тўрт қайиғи турганини кўриб бу ҳақда менга хабар қилди. Мен бу қайиқларни қандай бўлмасин қўлга киритишга қарор қилдим ва ўзим билан икки жангчини олиб сувдан сузиб ўтдик. Қайиқларни қўриқлаб турган уч гитлерчини отиб қайиқларни ўз томонимизга олиб ўтдик.

Фурсатни қўлдан бермай дарҳол бир қайиққа ўз пулемётимизни ортиб дарёнинг нариги бетига ўтиб олдик ва бутазорлар ичи билан яширин равишда юриб немис пулемётчилари ўрнашган жойга яқин бордик. Пулемётни тўғрига ўрнатиб, жангчиларимизнинг дарёдан кечиб ўтиш йўлларини тўсиб турган немисларнинг икки ўт очиш нуқтасини ер билан яксон қилдик.

Жангчиларимизнинг йўли очилди, улар бизнинг муваффақиятимиздан фойдаланиб дарёдан ўта бошладилар. Мен ўз расчётим билан катта йўл бўйига чиқиб олдим ва йўлдан нарироқдаги бутазор ичида яшириниб чекинаётган немисларни пойлаб ётдик. Мотоцикл минган бир немис келаётганини кўриб уни отишга ҳозирландик. Гитлерчи бизга рўбарў бўлганда қатор ўқ узиб уни ағдардик. Бу немис полк алоқачиси экан. Биз ундаги муҳим ҳужжатларни қўлга тушириб, мотоциклни ўлжа қилиб олдик. Бу ерда биз пойлаб ётиб 17 немисни ўлдирдик ва 8 тасини асир олиб, икки миномётни қўлга туширдик.

Иккинчи бир жангда биз рота жангчилари билан бирга юриб душманнинг орқа томонига ўтиб олдик ва унга қўққисдан зарба бериб немисларни қулай позициядан суриб чиқардик. Бу ерда ҳам мен, аввало, душманнинг ўт очиш нуқталарини яқсон қилиш вазифасини ўз олдимга қўйдим. Душманнинг ўт очиш нуқтасига томон ўз пулемётимни судраб бориб қулай бир жойга ўрнатдим ва обдан ниқобладим. Расчётдаги жангчилар ҳам ниҳоят чакқонлик билан ишладилар. Шиддатли ўқ ёғдириб биз зумда душман пулемётини йўқ қилдик.

Шу вақтда илгаридан ниқобланиб қўйилган душманнинг бошқа бир пулемёти бизга яқин жойдан ўқ уза бошлади. Биз дарҳол позициямизни ўзгартириб душман пулемётини ўқбўрон қилдик. Душманнинг бу нуқтаси ҳам йўқ қилинди. Немисларнинг жанговар каторига суқилиб кириб уларни ваҳимага солдик. Бундан фойдаланган гвардиячи лейтенант Барин ўз жангчиларини атакага қўтарди. Ташаббус бизнинг қўлимизга ўтиб, душман қулай позициядан суриб чиқарилди.

Немислар қўлдан берган марраларини қайтариб олиш мақсадида кун давомида 8 мартаба қутуриб қарши атакага ўтдилар. Бироқ ҳар сафар ҳам катта талафотлар кўриб орқага чекинишга мажбур бўлдилар. Бу галги шиддатли жангда ҳам менинг пулемёт расчётим немисларнинг учта ўт очиш нуқтасини яқсон қилди. Мен командирлик қиладиган расчёт шу давр ичида юздан ортиқ гитлерчини ўлдириб, 13 тасини асир олди. 2 миномёт, бир мотоцикл ва озиқ-овқат, ўқ-дори ортилган 2 арава ўлжа олинди.

Пулемёт расчётидаги жангчилардан Имомов ва Шубинлар иккитадан ҳукумат нишонига эга бўлдилар.

Гвардиячи старший сержант Зулфиқор Тўраев, I даражали «Ватан уруши» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Ўн автомашинани қўлга туширдик

Биз аҳоли пункти олдида немислар бизга қаттиқ қаршилиқ кўрсатиб олға силжишга қўймадилар.

Мен ўз отделениям билан немисларнинг ўнг қанотига ўтдим. Жангчилар пухта ниқобландилар, пулемётчи яхши позиция ясаб олди. Мен душманга қараб бориб ўт очишга буйруқ бердим. Ғафлатда қолган душманнинг кўп солдатлари ерида ўлиб қолди. Қолганлари чекина бошладилар. Биз берган зарбанинг муваффақиятидан фойдаланган рота жангчилари атакага қўтарилдилар. Биз немисларни аҳоли пунктдан суриб

чиқардик. Мен ғарб томондаги кўчадан қишлоққа кирсам, бир қанча немис автомашиналари қочишга тайёр ҳолда турган экан. Мен пулемётчига кўчанинг ўртасида туриб, машиналар қочмоқчи бўлса, ўт очишни буюриб, бешта жангчи билан бориб немис шофёрларини ўлдирдик ва 3 тасини асир олдик. 10 та автомашинани ўлжа олдик. Бу жангда кўрсатган жасоратим учун Ҳарбий Совет менга ташаккур билдирди.

Гвардиячи сержант Тўра Олчиев, II даражали «Шуҳрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Қисқа хабарлар

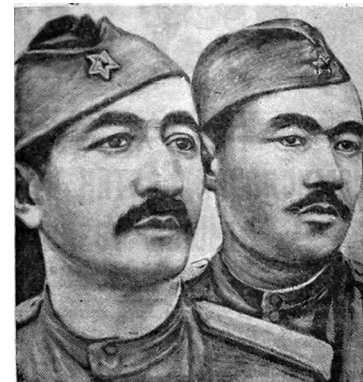
Сержант Самин Узоқов старший лейтенант Александр командирлик қиладиган ротада санитар бўлиб ишлайди. У жанг вақтида ярадор жангчи ва офицерларга тез ёрдам кўрсатиб, уларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун фидокорлик билан ишлайди. Қўмондонлик уни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Ж.Очилов

Жанг қизиб турган пайтда алоқа симлари уст-устига уч мартаба узилди. Жасур алоқачи сержант Турдиев душманнинг шиддатли ўти остида ҳеч қандай хавф-хатардан қўрқмай алоқа йўлини тузатди ва бўлини мани узлуксиз алоқа билан таъмин этди.

Қўмондонлик мард алоқачи ишини тақдирлаб «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Қизил аскар М.Умаров

Суратда: Ҳужум жангининг қаҳрамонлари аскарлар Ю.Розиқов ва Н.Амоновлар. В.Савранский фотоси

ҚЎШИҚЛАР

Майдонда мен

(Катта ашула йўлида)

*Жон элим, бахтинг учун мен доимо майдонда мен,
Меҳрибон, ишқинг менинг кўнглимда жў, майдонда мен.*

*От солар бўлсам, қочар ёв қолмайин майдон аро,
Ўз муқаддас бурчими айлай адо майдонда мен.*

*Мен Авазхондай олишгум, жанг қилиб Рустамнамо,
Ҳа, азизам, жанг қилай Рустамнамо майдонда мен.*

*Кўкка еткайдир бошинг ўглинг зафар қучган замон,
Яшнасин бўстон мудом, шому сабо майдонда мен.*

*Ишқи-ёдингни ҳамон сақлай дилимда бегубор!
Жўш уриб дилда жасорат, ишқ, ҳаё майдонда мен.*

*Энг разил ёв ер юзидан сунрилуру – жанг бошладим,
Жон элим, бахтинг учун мен доимо майдонда мен.*

Ҳамид Фулом

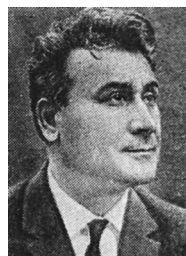
Ёр васли

*Эй сабо, борсанг саломимни гўзал ёримга айт,
Шод кўнглимнинг бу аҳволини дилдоримга айт.
Сўрса ул жонон менинг ҳолимни сендан ёлвариб,
Маст эрур ишқингда деб ёри вафодоримга айт.
Ҳар саҳар-оқшом ҳаёли тўлганиб қўйнимдадир,
Бас, яқин дийдор кўришмоқ, лоларухсоримга айт.
Ёр, висолинг қўйида ҳар жангда голибман мудом,
Мисли булбул, сочи сунбул чин харидоримга айт.
Айлагайман пора-пора ёвни манҳус бағрини,
Оқлагайман мен вафо аҳдимни, хумморимга айт.
Ёр учун, дилдор учун, гулзор учун ҳам ор учун
Ёвга тиг тортмоққа Ўткур деб у гулзоримга айт.*

Ўткур Рашид

Ҳамид Фулом
(1919 – 2005)

Ўткур Рашид

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Янги руда кони

Ўзбекистон Фанлар академия-си Геология институтининг махсус экспедицияси Угом дарёси ҳавза-сида яқинда топилган темир руда конида қидириш ишларини муваф-фақиятли равишда ўтказмоқда. Экс-педициядан олинган сўнгги маъ-лумотларга қараганда, конда очик жойда жуда кўп миқдорда темир ру-даси ётганлиги маълум бўлди. Қи-дириб топилган руданинг ўзигина бу соҳадаги геология запасларини икки ҳисса оширади. Ўтказилган анализлар руданинг юкори сифатли эканлигини кўрсатди.

Шу муносабат билан янги топилган руда конининг саноат жиҳати-дан аҳамияти янада кучаяди. Бу кон Ўзбекистон металлургия заводини руда билан таъмин этадиган асосий база бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Янги конда темир рудаси билан бирга мудофаа жиҳатидан катта аҳа-миятга эга бўлган бошқа рудалар ҳам топилди.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Геология институти янги конда қидириш ишларини тезлаштириш юзасидан тегишли чоралар кўрмоқда. Конга яна мутахассислар группаси юборилди, экспедицияни асбоблар билан таъмин этиш кучайтирилмоқда. Ўзбекистон Фанлар академия-сининг махсус комиссияси янги кон билан танишиш мақсадида йўлга чикди. Бу комиссияда академик А.С.Уклонский, геология-минералогия фанлари кандидати В.Ф.Ғофуров ва бошқа ўртоқлар бор.

(ЎзТАГ)

Звено бошлиғи Мадмурод Тўхтасинов

ФАРФОНА (ЎзТАГ). Мадмурод Тўхтасинов 89 ёшда. У кўп йиллар бадалида ўғиллари бағрида яшади. Ўғиллар унга қариган кезида шод-хуррам ҳаёт кечиртирар эдилар. Тўсатдан уруш бошланиб кетди. Мад-

Сурапта: Қўқон станциясининг энг яхши стеркачиси ўртоқ Якубова. У ўз ишида ҳалол ва пухта ишлайди.

Чеснокова фотоси

мурод отанинг бақувват, тетик, маҳкам, меҳнатда пишган тўрт ўғли Ватанни ҳимоя қилгани кетди. Тўхтасинов икки келини, кичкина неваралари билан қолди. Колхоз правленияси фронтчиларнинг оилаларига яхши ғамхўрлик қилди. Уларни зарур ҳамма нарса билан таъминлади, аммо кекса Мадмурод отанинг қўнгли тинчимади, унга кичкина шийпон тагида неваралари билан ўтириш кифоя қилмасди. Ёшлигида Мадмурод ғўза ўстиришда донғи кетган эди. У ялиниб-ёлвориб сўрагандан сўнг правление 8 гектар ер ажратиб бериб уни звено бошлиғи қилиб тайинлади. Кекса пахтакорнинг звеносига икки келини ва яна бир неча кекса колхозчи кирди.

Эҳтимол, камтарлик қилиб бўлса керак, кекса Мадмурод ҳеч қандай ваъда бермади. У тонгдан қоронгугача даладан қайтмасди, ёши улғайиб қолганига қарамай, ўз участкасидан қайтмасди. Келинлари ҳам у билан тенг ишларди. У ерни ўғитлаш, қандай қилиб чопиш, хуллас, ғўзани қандай йўл билан парвариш қилиш кераклигини жуда яхши биларди. Звено аъзолари унинг маслаҳатига кўра доимо далага ариқ балчиғи, ҳовлилардан гўнг олиб чиқишарди. Эски девор тупроғи сепишарди.

Мадмурод чопиқ сифати ва суғоришни ўзи кузатиб борди. Ғўза чеканкасини ўзи ўтказди. Звено ғўзаси 5 мартаба чопилди. Унинг ҳар бир аъзоси 300 та ва ундан ҳам кўп меҳнат қуни ишлади. Кекса пахтакор ўз меҳнатидан завқланади, унинг ғўзаси Фарғона области Охунбобоев районидаги Охунбобоев номли колхоз ғўзалари орасида энг яхшиси. Тошкент область Янгийўл районида келган ўзаро текшириш бригадаси Тўхтасиновнинг участкасида бўлиб, унинг ғўзаларига катта баҳо берди. Мадмурод ота фронтдаги ўғилларига ёзган хатларида: «Одамлар гектаридан ками 40 центнер пахта оларсан дейдилар. Ўзим ҳам шуни мўлжаллаб турибман», — деди.

Л.Шишкова

1944 ЙИЛ 24 СЕНТЯБРЬ, 60 (143)-СОН

Коммунист Каримовнинг жасорати

(Ўз мухбиримиздан телеграф орқали)

Младший сержант Асад Каримов қўл пулемётчи бўлиб ишлайди. Атакага кўтарилишга сигнал берилган вақтда: «Ватан учун олға, урра!» — деб кичкириб ўрнидан турди ва ҳамма жангчиларни ўз орқасидан эр-

гаштирди. У югуриб кета туриб ўқ узиб душманнинг ўт очиш нуктасини маҳв этди ва жангчиларимизга йўл очиб берди. Унинг қўл пулемёти тўхтовсиз ва пухта ишлайди. Унинг ўқидан душманнинг кўп солдатлари ажал топдилар.

Душман қўлдан берган позицияни қайтариб олиш учун бир неча бор контратакага келганда пухта ниқобланган Каримов душман устига ажал уруғини ёғдирди.

Коммунист жасур жангчи Каримов ўз жанговар ҳаракатлари билан бошқаларга намуна бўлиб келмоқда. У чекинаётган немислар ўтмоқчи бўлган кўприк устида пистирма бўлиб ётди. Немислар яқинлашганда тўсатдан ўқ узиб уларни қириб ташлади. Бу ишда унга миномётчи дўсти старший сержант Кузнецов кўмаклашди. Коммунист Каримов агитаторлик ҳам қилади. У ўткир сўзлар билан жангчиларни ғалабага руҳлантиради.

Капитан М.Муҳамедов

Мен уни унутмайман

Мен 1941 йилнинг август ойида фронтга келдим. Она юртим Бухородан чиққанимдан бошлаб ўзим билан бирга жўнаган рус ўртоғим Володя Третьяков билан иноклашдим. Бора-бора дўстлигимиз мустаҳкамланди.

Рус тилини ўрганишда Володя менга катта ёрдам берди. Армияда бирга хизмат қилиб юрган вақтимизда у рус милтигини тез кунда билиб олди ва менга ҳам ўргата бошлади. Дўстим Володянинг ёрдами билан мен ўз қуролимни пухта билиб олдим.

Биринчи мартаба жангга кирганда мен у билан бирга бўлдим. У мени ҳар доим олға томон бошларди ва жанг ҳаракатларини йўлма-йўл ўргатиб борарди. Немисларнинг дайди бир ўқи мени ярадор қилганда дўстим Володя мени ташлаб кетмади, у дарҳол ярамни боғлаб, тиббий ёрдам пунктига жўнатди.

Ана шундан сўнг мен ундан ажралиб қолдим. Орадан кўп вақт ўтди. Лекин мен уни ҳеч қачон унутмайман. Чунки унинг ёрдамида рус тилини ўрганиб, ўз қуролимни пухта билиб, моҳир жангчи бўлиб етишдим. «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландим. Жанг вақтида тажриба орттириб вояга етдим. Старшина деган унвонга эга бўлдим. Ҳозир отделение командириман. Энди Володя каби мен ҳам бошқа жангчи-

ларни ўргатмоқдаман. Менинг отделениямда ҳар хил миллатдан бўлган жангчилар бор. Биз улар билан худди бир отанинг боласидек яшаймиз.

Ўртоғим Володянинг ғалабадан сўнг Бухорода кўришамиз деган сўзини ҳеч унутмайман. Урушдан сўнг мен уни топиб оламан ва менга қилган ғамхўрлиги учун уни рози қиламан. Дўстлигимиз яна мустаҳкамланажак.

Старшина Қодиржон Ғуломов, «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Бошланғич ҳисобим

Мен яқинда снайперлик курсини битириб келдим. Бошланғич маррага келишим билан, аввало, жанг майдонини синчиклаб кузатиб, табиий манзаралар билан танишиб чиқдим.

Ҳужум бошланганда бу менга катта ёрдам қилди. Биз олға босиб бораётганимизда немис снайпери командиримизни нишонга олиб отмоқчи бўлиб ўқ узди. Мен аввалдан мўлжаллаб қўйган жойга бекиниб немис снайперини отиб ташладим. Бу мен ўлдирган биринчи немис эди. Ҳозир менинг жанговар ҳисобимда 4 немиснинг ўлдирганлигим қайд қилинган. Бу менинг жанговар ишимнинг бошланишидир.

Сержант Турғун Дадабоев

Суратда: Раққоса Дилором Шерова «Танавор» куйида рақс ижро этмоқда. В.Савранский фотоси.

Азиз меҳмонларимизга зўр олқишлар

Биз улуғ воқеанинг шоҳидимиз. Шу кунларда Ўзбек давлат киз-жувонлар ансамблининг бригадаси фронтимиздаги қисмларда концертлар бермоқда. Азиз меҳмонларнинг келиши ўзбек жангчи-офицерларни ҳаддан зиёда қувонтирди. Бу коллектив кўп миллатли улуғ ватанимиз халқларининг хушчақчақ куйларини, ўйинларини зўр маҳорат билан бажариб, фронтимиздаги турли миллатга мансуб жангчиларимизнинг олқишларига сазовор бўлмоқда.

Ватан уруши кунларида ўзбек санъати арслон қадамлар билан ўсди. Кўп кўшиқлар, ёқимли куйлар, жонсўз рақслар пайдо бўлди. Ўзбек шоирларининг қаламлари билан халқимизнинг ватанга, озодликка бўлган эътиқоди, немис-фашист газандаларини йўқ қилишга берган қатъий қарори ҳаққоний равишда ифодаланиб келмоқда. Композиторларимиз ўзларининг ажойиб ижодлари билан қўшинларимизнинг руҳини кўтаришга, душманга зарбамизни тобора оширишга ёрдамлашмоқдалар.

Ўзбек санъатида бўлган бу юксалиш киз-жувонлар ансамблининг концертларида акс этиб туради. Умумнинг иштирокида куйлайдиган «Ватан учун», «Гул боғимиз» куйлари завқланиш ва руҳий кўтаринкиликка сабаб бўлади.

Филармониянинг балетмейстри Лизахоним «Пилла», «Дилхирож» ўйинларида ўз санъатини кўрсатади.

Ўзбек санъати муҳотида камолга етган Тамара Королеванинг ўзига хос ёқимли овози бор. У рус тилида «Болтиқчилар»ни нақадар яхши бажарса, ўзбек, қозок, тотор тилларидаги кўшиқларни ҳам шунчалик эркинлик билан ижро этади. Шарофат Оқилова ўзининг ўткир овози билан жангчи ва офицерларимизни қойил қолдиради. Энг оғир кўшиқлар унинг ижросида енгил ва ёқимли куйланади. Бригаданинг ёш ва жажжи раққосаси Дилором Шерова гўзал сиймоси, ёқимли ҳаракати ва зўр маҳорати билан диққатга сазовордир. У, айниқса, «Тановор» ва «Жон Ереван»да ижро этадиган ўйинлари билан хотирда қолади. Мана шундай. Ансамблнинг киз-жувонлари ўз ҳунарларини зўр муҳаббат билан эгаллаганлар. Руқия Айюпова, Ҳакимова, Аҳмедова, Исмоилова ва Охунова ўртоқлар ҳам ўз вазифаларини зўр эътиқод билан бажарадилар.

Композитор Содиқов раҳбарлигида Ниёзий, Қосимов ва Солихонлардан иборат музыка квартети ўйин ва кўшиқларни усталик билан жонли ижро этади.

Ўйин ораларида бригада бошлиғи – конференция Семен Гольдштаб қизиқ ҳикоялари билан томошабинларнинг завқини кучайтиради.

Уларни сиз кўрасиз. Ўзбек санъатининг севиқли вакиллари сизга жонажон ўзбек халқининг саломини етказдилар.

Старший лейтенант Н.Тоғжизода

1944 ЙИЛ 27 СЕНТЯБРЬ, 61 (144)-СОН

Гвардиячилар, Болтиқбўйини озод этишда ўз байроғингизни шон-шараф билан қоплангиз!

Болтиқбўйи учун жанг шиддатли тус олди. Немис қўшинларининг шимолий группировкаси қизил армиянинг ўсаётган зарбалари остида қақшамоқда. Болтиқбўйида мустаҳкамланган немислар қанчалик қаршилиқ кўрсатмасинлар, уларнинг куни санокли қолди. Немисларнинг шимолий группировкаси тор-мор этилади ва шу билан совет ери немис босқинчиларидан бутунлай тозаланади.

Немис қароқчилари томонидан босиб олинган совет ерини озод этишни тугаллаш учун бўлаётган тарихий курашимизда гвардиячилар катта роль ўйнадилар. Уларнинг зарбаларига дуч келган душман ўзини ўнглаёлмади. Бу шиддатли жанглар вақтида Иван Третьякнинг гвардиячилари яна янги муваффақиятлар қозондилар. Унинг гвардиячилари ўз йўлларида учраган душманнынги жанговар тартибларини бузиб, истеҳкомларини вайрон қилиб зўр ғайрат билан олға босмоқдалар. 22 сентябрда ораликдаги маррада душман таянч пунктига дуч келган бу гвардиячилар манёвр ясаб орқа томонга ўтиб олдилар ва қақшатқич зарба бериб 200 немисни ўлдирдилар, 23 тўпни ва 80 отни қўлга туширдилар. Ўртоқ Третьяк бир жойда тўхтаб қолмади. Душман изидан қувиб бир кунда 28 километр ичкарига кириб кетди.

Бизнинг тўхтамасдан олға интилишимиз душман ўртасига ваҳима солади. Бунинг учун ташаббус, ғайрат ва маҳорат кўрсатиш керак. Гвардиячи капитан Абдурахмоновнинг гвардиячилари жанговар топшириқни бажариш олдида ҳеч қандай қийинчиликни писанд қилмайдилар. Бу донгдор командир қутилмаган жойлардан бориб зарба беради, уларнинг жонли куч ва техникаларига катта талафот етказиб, ташаббусни қўлдан бермай олға интилади.

Ҳозирги кунлардаги жанг шиддатли тус олган. Биз ураётган ҳозирги немислар танланган бошкесар гитлерчилардир. Уларни уясидан қувиб

чиқаришга, контратакаларни қайтаришга шайланиб, ҳушёр бўлиб олға интилишга тўғри келади.

Бир темир йўл станциясида душман мустаҳкамланиб олмоқчи бўлиб тез чекина бошлади. Унинг бу мўлжалидан хабардор бўлган бўлинма командири ён томонлардан зарба бериб қуршов хавфини туғдирди. Рўбарўдан келган рота составидаги гвардиячи сержант Жаббор Йўлдошевнинг пулемёт расчёти қаттиқ ўт очиб немисларни мустаҳкамланишга қўймади. Душман кўп ўликлар қолдириб чекинди.

Қаҳрамон артиллериячи Александр Величко ва гвардиячи старший сержант Михаил Тихомировлар рўбарўдан ўт очиб 3 немис ДЗОТи, миномёт батареяси, 11 пулемётини йўқ қилди, элликдан ортиқ немисларни қириб ташлади.

Гвардиячиларнинг Ватан учун, ғалаба учун жонни аямай, фидокорона курашаётганларига оид мисолларни истаганча кўрсатиш мумкин. Улар гвардиячилар деган номни баланд кўтармоқдалар.

Бугун совет Болтиқбўйининг озод этилиши тантанаси яқинлашаётган бир пайтда шонли гвардиячиларимиз яна ажойиб мўъжизалар кўрсатишга тегишлар.

Ўртоқ гвардиячилар! Олий бош қўмондон сизларни қизил армия олдида ўрнатқилиб қўйгани эсингизда бўлсин. Бу баҳога эришиш улуг шараф. Сизнинг душманга зарбангиз кундан-кун кучайсин.

Янги ғалабалар сари олға, ўртоқлар!

Бексултон Раҳимов II даражали «Шухрат» («Шухрат») ордени билан мукофотланди

Фронтимизнинг қаҳрамонлари гвардиячи старший сержант Бексултон Раҳимов ҳужум жангларида ўз отделениясини моҳирлик ва усталик билан бошқарди. У командирлик қиладиган отделениянинг жангчилари бир неча мартаба душман ўрнашган жойларга ёриб кириб жуда кўп немисларни қириб ташладилар.

Моҳир жангчининг бу хизматларини Ватан тақдирлади. Яқинда у иккинчи мартаба қўмондонлик томонидан II даражали «Шухрат» («Шухрат») ордени билан мукофотланди.

Ўртоқ Раҳимов сўнгги жангларни ҳисобга олганда ҳаммаси бўлиб 60 га яқин жангга қатнашди. У ўттиз мартаба атакага иштирок этиб,

олти мартаба ярадор бўлди ва муқаддас ватанимизни немис босқинчиларидан озод қилиш учун олиб борилаётган жангларда олти дафъа қон тўкди. Ҳозир ўртоқ Бексултон Раҳимов госпиталда даволанмоқда.

Гвардиячи майор Қ.Шарипов

ҒАЙРАТ ВА МАҲОРАТ БИЛАН ОЛҒА БОС!

Гитлерчи қароқчиларга тиним бермай урингиз!

Душманга мустаҳкамланиб олишга йўл қўймадик

Қизил армиямизнинг зарбалари остида чекинаётган душман осонликча жон бермайди. У ҳар бир тепалик, ҳар қандай сув тўсиғи ва қулай маррадан фойдаланиб ҳужумимизни тўсмоқчи, зарбамизни сусайтирмақчи бўлади. Бизнинг вазифамиз эса душманни қорасини қочирмасдан қувиш, қулай позицияга мустаҳкамланиб олишга қўймаслик, сикувимизни тўхтовсиз кучайтириб боришдир.

Биз қанчалик тез ҳаракат қилсак, дадиллик билан олға боссак, душманни шунчалик ноқулай аҳволга соламиз. Мен бир мисолни келтирмакчиман.

Эргли қишлоғини эгаллаганимиздан сўнг бўлинмамиз олдидаги чекинаётган душманни изидан қувиш вазифаси қўйилди.

Взвод командири менинг отделениямни қўллаб туриш учун гвардиячи младший сержант Тартинюкнинг станокли пулемётини берди ва менга:

– Тез ҳаракат қилиш керак, агар немислар станцияда мустаҳкамланиб олсалар, бекорчи қурбонлар беришимиз мумкин, хушёр бўлиб боринглар, душман пистирма қўйган бўлиши эҳтимол, – деб уқтирди.

Олдимизда турган вазифанинг муҳимлигини билган жангчиларимиз чарчаган бўлишларига қарамасдан йўлга шайландилар.

Дарҳақиқат взвод командирининг сўзи тўғри чикди. Разведка станцияда немислар борлиги ҳақида хабар келтирди. Душман станциянинг ҳар бир ғиштли иморатини бузилмас истеҳкомга айлантирмақчи бўлса керак, ҳатто йўлда пистирма ҳам қолдирмасдан станцияга етиб келиб, тўп, пулемётлар ўрнатиб ўт очиш нукталари ясашга киришибди.

Бироқ душман чучварани хом санади. Биз уни изма-из қувиб борар эдик. Шапаваловнинг тўпчилари рўбарўдан қаттиқ ўқ очдилар.

Бир неча дақиқалик тўп отишмасидан кейин ўнг ва чап томонимиздан «урра» деган овозлар эшитилди. Қўшни взводларимиз атакага кўтарилган эдилар. Биз ҳам рўбарўдан қийқиришиб ҳамла қилдик. Биздан олдинроққа бориб никобланган Тартинюк ўз пулемётидан қаттиқ ўқ ёғдириб турди. Бу вақтда биз олға қараб югурдик. Отделениенинг жанговар тартибда борган тотор йигити ўқчи Фотиҳ Набиев жангда ажойиб маҳорат кўрсатди. У йўл-йўлакай ўқ узиб бориб икки немисни кулатди. Бизнинг бўлинмага янги келган латиш йигити Юнс азоб бериб ўлдирилган ота-онасини тилга олиб душман устига ташланди. У бу пайтда гўё шердек наъра тортар, қасос ҳисларини намоён этиб немислар устига граната ирғитар эди.

Бизнинг тўсатдан етиб келиб зарба берганимиздан гангиб қолган душман ўзини ўнглай олмади. Тўп, пулемёт, ўлган ва ярадорларини қолдириб чекина бошлади. Немис қочгандан кейин уни қувиб бориб зарба бериш яна завқли бўлади.

Бу жангда менинг отделениям жанговар тартибга пухта риоя қилиб, ихчам ҳаракат қилди. Жангдан сўнг мен бир нарсани ўйладим. Биз станцияга вақтида етиб келган эканмиз. Агар биров кечиксак, немислар ўт очиш нукталари қуриб мустаҳкамлансалар, уларни бу ердан суриб чиқариш анча қийин бўлар эди. Биз душманни изма-из қувиб тўғри иш қилганмиз.

Асатбой Олимбоев, «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Менинг қудратли қуролим

Командиримиз немисларнинг чекиниш йўлини эгаллаб пистирма бўлиб ётиш ҳақида буйруқ берди. Мен ўзимнинг пулемёт расчётим билан кўчанинг ўнг томонини, қўл пулемётчиси сержант Пузатов эса чап томонини эгаллади. Обдан яхшилаб жойлашиб олдик. Бошқа жангчилар атрофдаги дарахтларнинг панаси остида ўт очиш позициялари казиб олдилар. Ҳаммамиз душманнинг келишини кутиб ётдик.

Орадан узоқ вақт ўтмади. Командиримиз: «Жангга тайёр туринглар!» – деб команда берди. Бизлар пулемётларни ўқлаб, гранаталарни ирғитишга ҳозирлаб қўйдик.

Бу пайтда бизнинг қисмларимиз тўсатдан ҳаракат қилиб чекиниб бораётган душман орасидан қувиб келар эди. Биз немисларни яқин келтириб туриб бирдан ўт очдик. Бу душман учун қутилмаган ҳол эди. Саросимага тушиб қолган немислар галаси тўда-тўда бўлиб тўзғиб кетди. Пузатовнинг пулемёти тинмай сайрар эди. У қатор ўқ узиб 40 дан ортиқ гитлерчини ер тишлатди.

Пистирма жангида жасур пулемётчиларнинг баъзи бирлари ярадор бўлишларига қарамай, жанг майдонидан чиқиб кетмадилар. Пулемётчи оддий аскар Пузатов қаттиқ ярадор бўлди. Унинг ўрнини қуролдош дўсти оддий аскар Зорин босди.

Зорин билан мен яхшилаб алоқа боғлаб олдик. Унинг яқка ўзи қўчаннинг ўнг томонида, мен эса чап томонда туриб душман қолдиқларини йўлдан ўтишга қўймадик.

Бизнинг ҳаракатимиздан фойдаланган пиёда аскарлар душманни борган сари сиқар ва қаттиқ зарбалар бериб олға силжир эдилар. Бу жангда менинг расчётимда оддий аскар Қурбон Мирзаев, Камолов, ефрейтор Кандаковлар қатта маҳорат кўрсатдилар. Патрон ташувчи Пўлатов ўқ ёмғири остида ҳаракат қилиб бизни ўқ-дори билан таъминлаб турди.

Сержант Жаббор Йўлдошев, «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Немис офицерининг пичоқланиши

Душманнинг мудофаа чизиги олдида шиддатли жанг бўлди. Бирдамлик билан атакага қўтарилган жангчиларимиз пулемётларнинг ҳимояси остида душман окопларига яқинлашдилар. Улар аввал гранаталар ирғитиб, сўнгра гитлерчиларнинг устига ёпирилдилар. Отделение командири сержант Ортиқ Йўлдошев, айниқса, эпчиллик билан ҳаракат қилди. У автоматдан шиддатли ўқ узиб, қийқариб немисларни шошириб қўйди, бир қанча душман солдатларини отиб оғдарди ва окопга сакраб тушди. У ён томондан ўзига пичоқ ўқталиб сакраган немис офицерини кўриб қолди. Куч ва эпчилликни синаш бошланди. Йўлдошев қайрилиб қаради, ўйлаб турмасдан автоматнинг қўндоғи билан унинг қўлига уриб пичоқни туширди. Немис жон аччиғида Йўлдошевнинг кекиртагига чанг солди – бўғиб ўлдирмоқчи бўлди. Бироқ арслондек ўз-

бек йигити билан олишаётган немис маллавойи чучварани хом санаган эди. Йўлдошев гитлерчининг юзига қақшатқич калла урди. Гитлерчининг оғзи-бурни қонга буланди, шилқиллаб ёнга ағдарилди. Ортиқбой сакраб ўрнидан туриб, ҳалиги пичоқни олиб немиснинг устига келди ва унинг кўкрагига оёғини қўйиб сўйиб ташлади – офицернинг калласини танасидан жудо қилди:

– Пичоқлаш мана бундоқ бўлади, – деди каллага қараб Йўлдошев ва уни коптоқ қилиб бир тепдию пичоқни қўнжига солиб жангчиларга етиб олиш учун автоматнинг дискасини янгилаб олға қараб чошиб кетди.

Капитан М.Муҳамедов

Уставга мувофиқ ҳаракат қил – ғолиб чиқасан

Жанговар устав жанг вақтида жанговар тартибга киришни талаб қилади. Бу қондани биз пухта билиб олдик ва ҳар бир жангда бунга риоя қиладиган бўлдик. Кейинги бир жангда биз ҳужумга ўтиш маррасидан қўзғолишимиз билан взвод командири дарҳол цепь бўлишга буюрди. Милтиқ ва автоматларимизни ўқлаб тепаликка қараб югурдик. Биз жанговар қаторда бориб шиддатли ўт очдик ва душманни саросимага туширдик

Мен душман траншеясига биринчи бўлиб кирдим ва бруствер устига ўз пулемётимни ўрнатиб немисларни ўққа тутдим. Биринчи галда мен немис пулемётчисини йўқ қилдим. Сўнгра душман автоматчиларини ўққа тутиб уч гитлерчини ўлдирдим.

Жангдан сўнг командиримиз мени чақириб:

– Сен жанг вақтида уставга мувофиқ ҳаракат қилдинг, балли, – деб менга «Жасурлиги учун» медали топширди.

Гвардиячи младший сержант Н.Олимов

Коммунист Исаевнинг жасорати

Душман пистирмаси йўқ қилинди

Хутор учун қаттиқ жанг борар эди. Коммунист қизил аскар разведкачи Худойберди Исаев қаҳрамонларча жанг қилди. У хуторга разведка учун борган вақтида бир группа пистирмада ётган немисларга дуч келиб қолди.

Исаев чакқонлик билан ўзини панага олди, ғуж бўлиб турган немислар тўдасига қараб гранаталар ирғитди ва дарҳол ўзи чопиб бориб фрицлар устига ташланди.

Тўсатдан берилган зарбага дош беролмаган немислар ўзларини ўнглаб олгунча моҳир разведкачи автоматдан бир қатор ўқ бўшатди. Учта гитлерчи шу ондаёқ ер тишлади. Худойберди Исаев чапдастлик билан ўзини девор орқасига олди ва қолган иккита немисни ҳам отиб ўлдирди.

Ҳозир бу жасур баҳодир жангчининг кўкрагини «Қизил юлдуз» ва «Қизил байрок» орденлари безатиб туради.

(Ўз мухбиримиздан)

Комсомол Собировнинг расчёти немис аэропланини уриб туширди

Гвардиячи младший сержант, комсомол аъзоси Собиров кўпдан бери бизнинг батареямизда зенит тўпининг командири бўлиб хизмат қилади. У бизнинг қисмга келганда тўп у ёқда турсин, оддий милтиқни ҳам яхши билмас эди. Ҳозир у қисмимизнинг атоқли зенитчиларидан бири бўлиб етишди.

Собировнинг тўп расчётида турли миллатларнинг вакиллари: тотор, украин, қозоқ ва бошқалар бор. Уларнинг ҳаммаси шу жанговар оилада яқдиллик билан хизмат қиладилар. Ҳозир буларнинг жанговар ҳисоби отиб туширилган немисларнинг аэропланлари ҳисобига кундан-кун ўсмокда.

Яқинда Собиров расчётининг разведкачи-кузатувчиларидан гвардиячи Ҳасан Айбатулин ҳавода учиб юрган немис аэропланини кўриб ўз командирига хабар қилди.

– Жангга! – деб команда берди Собиров.

Тўп олдида уста наводчик гвардиячи оддий аскар Ложин ва Харитоновлар ҳозир бўлдилар. Улар усталик билан аэропланни нишонга олиб уриб туширдилар.

Қўмондонлик моҳир зенитчиларга ташаккур баён қилди.

Гвардиячи старший лейтенант И.Д.Ферулев

Жанговар топшириқ бажарилди

(Ўз мухбиримиздан телеграф орқали).

Гвардиячи младший сержант Ҳафиз Боймуродов Н-нчи қисм командирининг алоқачиси бўлиб хизмат қилади. У бир жангда муҳим бир маълумотни қисм командирларидан бирига бориб айтиш ҳақида буйруқ олди.

Тажрибали жангчи топшириқни муҳим бўлганидан берилган муддат ярим соат ичида айтилган жойга бориб келишни мўлжаллаб йўлга тушди. У нима қилди? Душман артиллерия ва миномётларидан ўт очиб туришига қарамай, ярим белидан сув кечиб дарёдан ўтди, маълумотни белгиланган командирга етказди ва яна орқасига қайтди.

Жасур алоқачи жанговар топшириқни ҳаммаси бўлиб 30 минут ичида бажариб ўз ишида намуна бўлгани учун «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди.

Суратда: Ҳужум чизигининг қаҳрамонлари младий сержант С.Ҳакимов ва ўқловчи Т.Хомов. В.Савранский фотоси.

Эргаш Бўтаев взводи жангчиларининг маҳорати

Младший лейтенант Эргаш Бўтаевнинг взводи чекиниб бораётган душман изидан қувиб бориб немислар пистирмасига дуч келди.

Қаҳрамон жангчилар душман билан бетма-бет олишдилар. Бу жангда сержант Бельяков, оддий аскар Семенов ва Бурговлар 8 та гитлерчини қириб ташладилар. Шунингдек, взвод жангчилари душмanning пулемётини, 8 та милтиқ ва 2 та граната солинган яшигини ўлжа қилиб олдилар.

27 сентябрь (Ўз мухбиримиздан телеграф орқали).

Фронтчиларнинг оилаларига ёрдам

Ўн олти яшар комсомол Умриниса Муҳсиновани колхозда ҳамма танийди. У уч ака-укасини фронтга жўнатгандан сўнг колхозда улар ўрнида ўзи ишлашга қарор берди. У комбайнчиликни ўрганиб олди. Эн-

дилиқда кунига 4 норма бажарадиган бўлиб қолди. У агитаторлик ҳам қилади. Ҳар бир ишда ўзи намуна кўрсатиб колхознинг илғор бўлиши учун интилади. Яқинда акаси унга ёзган хатида 23 немисни кириб ташлаганини айтган, ундан далада иш унумини янада оширишни сўраган. Ўзи эса немис аблахларни бор кучи билан кириб ташлаш учун тириша-жагини ёзган эди.

Колхоз ҳам ватанпарварларнинг оилаларига ёрдамни аямайди: яқинда бу оилага сигир берилди, ёқилғи билан таъминланди. Колхозчи қўш-нилар уйларини ремонт қилишга кўмаклашди.

Мамарасул отанинг ҳам ўғли фронтда. Ўзи эса колхозда кечаси ко-ровуллик қилади, колхоз донини пойлайди, кундузи аравасозлик уста-хонасида ишлайди. Қизи Турсуной бўлса кетмончи, у акаси фронтга кетганидан сўнг унинг учун ҳам ишлаш мажбуриятини олди. Ҳозир 3 норма бажаради. Колхоз фронтчиларнинг оилаларига ҳар тарафлама ёрдам беради. Уларни ҳеч нарсага муҳтож қўймайди. Окқовоқ қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхозда ҳарбий хизматчиларнинг оила-лари ҳозиргача ҳеч нарсадан қийналган эмас ва бундан кейин ҳам қий-налмайди.

Киров қишлоқ советидаги «Саноат» колхозида ҳам правление кат-та ишлар қилмоқда. Колхоз махсус фонд вужудга келтирди. Бу фондга колхозчилар 10 сигир, 7 қўй, 2132 килограмм дон, 12 жуфт кийим, 31 жуфт пойабзал, кўрпа ва бошқа нарсалар беришди. Колхозда 41 ҳар-бий хизматчи оиласи бор. 12 оиланинг сигири йўқ эди, бу йил уларнинг бештаси сигирли бўлди ва еттитасига қўй берилди, 31 оиланинг уйи ремонт қилинди ва 31 сажень ўтин тайёрланди. Молларни боқиш учун 42 тонна сомон ва пичан берилди. Фронтчиларнинг ҳамма оилаларига томорқа ерларидаги биринчи ҳосилни йиғиб олишга ёрдам берилди ва иккинчи қайта дон экилди. Уларнинг полизларини парвариш қилишга ёрдамлашиш учун махсус бригадалар тузилди. 2,5 гектар дон ва сабза-вот экинларидан, 1,5 гектар маккажўхори ва тарик, бир гектар картош-кадан иборат махсус фонд ажратилди.

«Саноат» колхозининг аъзолари Тошкент областидаги барча колхоз-ларга фронтчилар оилаларига ёрдам беришни ҳар тарафлама кучайти-ришга чақириб мурожаат қилдилар.

Район партия комитети бу ташаббусни маъқуллади, натижада ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига ёрдам ўнкунлиги эълон қилди. Ўнкунлик

даврида 14 сигир, 57 қўй, 90 эчки, 139797 сўм пул, 9145 килограмм дон, кўпгина пойабзал, кийим, идиш-товоқ ва ҳоказолар тўпланди, 650 ои-ланинг уйини ремонт қилишга киришилди. 362 тонна пичан ва сомон тарқатилди. 1000 оила учун қайта дон экинлари экилди ва уларни пар-вариш қилиш таъминланди.

Ўнкунлик вақтида 200 оила давлат томонидан белгиланган нафақа ва ёрдамни олинмаётгани аниқланиб, кейин уларга давлат нафақаси бе-риладиган бўлди.

Фронтчиларнинг оилаларига ёрдам беришда қилинаётган катта иш-лар колхоз ишига ҳам ёрдам бермоқда. Фронтчиларнинг хотин ва опала-ридан кўп киши раҳбарлик ишларига кўтарилди. Колхоз раисларининг хотин-қизлар ўртасида ишлаш юзасидан 43 ўринбосарларидан 39 таси ҳарбий хизматчининг хотини, 43 бригаданинг 7 та юзцентнерчи брига-дири, 21 звено бошлиғи, 37 тракторчи фронтчиларнинг хотинларидир.

Район партия комитети ҳарбий хизматчилар оилалари ўртасида кат-та ишлар ўтказмоқда. Уларга ишга ўрнашишда ёрдамлашади, болала-рини мактаб, боғчага жойлашда кўмаклашади. Бунинг оқибати равшан кўриниб турибди. Кўпгина хотинлар нормаларини ошириб бажараётир-лар. Раҳбарлик лавозимларда жуда яхши ишлаётирлар.

Хосият Ризоева, Орджоникидзе район партия комитетининг хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўйича секретари

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Учинчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар

МИРЗАЧЎЛ. Мирзачўл пахта заводининг коллективи учинчи квар-тал пахта тозалаш планини муддатидан илгари тугаллади. Тола чиқа-риш юзасидан топшириқ 100,2 процент, линтер чиқариш юзасидан 110 процент адо этилди. Завод коллективи сентябрнинг охиригача яна 135 тонна пахта толаси, 3 тонна линтер ишлаб бериш мажбуриятини олади.

А.М.Стримовский, пахта заводи директори

Октябролди вахтасида

Йўллар халқ комиссарлигининг машинасозлик заводи ой сайин планини орттириб бажармоқда. Ҳозир завод илғорлари байрамни ишлаб чиқаришда янги ютуқлар билан кутиб олиш мақсадида октябролди социалистик мусобақаси байроғини баланд кўтардилар.

Механика цехининг отоқли токарларидан Буделко стахановча вахтада туриб катта муваффақиятга эришди. У 10 сентябрь куни нормадаги 29 ўрнига 200 та деталь ишлаб смена топшириғини 700 процентга етказиб бажарди. Сўнгги кунларда Каримов ҳам нормасини 500 процентга етказиб бажараётир. Токарь Жамолов эса 4 нормадан ишлаётир.

Завод коллективи сентябрь ва октябрда ишлаб чиқариш планини кам деганда 105 процентга бажариш, 15 тонна пўлат ва чўянни тежаш, қишга яхши тайёргарлик кўриш планини олди. Заводда техника ўқуви кенг йўлга қўйилган. Байрамгача 300 киши малакали ишчи бўлиб етишади.

Ҳар қандай бўлса ҳам кўпроқ меҳнат қилиш, фронтга ёрдамни янада кучайтириш – ҳозир заводнинг ҳар бир ишчиси ана шу ҳис билан тўлиб-тошган.

(ЎзТАГ)

1944 ЙИЛ 9 ОКТАБРЬ, 64 (147)-СОН

Йиллик план бажарилди

Қаҳрамон қизил армиянинг ғолибона ҳужумларидан руҳланган Қашқадарё область Деҳқонобод районининг колхозлари ва колхозчилари, ишчи ва хизматчилари йиллик гўшт, ёғ, бринза, жун, тери, тухум, мўйна топшириш, қишлоқ хўжалик солиқларини мажбурий ва ихтиёрий страхование қилиш, чорвачиликнинг барча турларини ривожлантириш юзасидан берилган давлат планини, шунингдек, йиллик ғалла топшириш планини тамомила бажардилар. 1945 йил учун чорва маҳсулотлари топшириш давом этмоқда.

Муллажонов, ЎзКП(б) Деҳқонобод райкомининг секретари

Қўшин турларининг ҳамкорлиги ғалаба гаровидир

Шаҳрихонли қаҳрамон

Гвардиячи ефрейтор Камолдин Юсупов радистлик қиладиган батарея ҳужум қиладиган бир ўқчи бўлинмани қўллаб туриш ҳақида жанговар буйруқ олди.

Уста радист ўз аппарати билан батарея командири ўрнашган назорат пунктида туриб, жанг майдонини кузатиб батарея командирининг командаларини тўп расчётларига етказиб турди. Унинг берган маълумотларига мувофиқ мохир артиллериячи Шапаловнинг тўпчилари пиёда жангчиларнинг силжишига халақит бераётган душман ўт очиш нуқталарини тўғри нишонга олиб отиб уларни жим қилиб қўйдилар. Тўп расчётининг ўқ ташувчи гвардиячи оддий аскар Содиқ Худойбердиев чакқонлик билан ҳаракат қилиб тўпчиларга ўқ етказиб турди.

Радист Юсупов, шунингдек, бошқа бир жангда немисларнинг қарши атаксини қайтаришда зўр жонбозлик кўрсатди. У гвардиячи капитан Храбров билан душман оққасига ўтиб батарея билан қисм командирини мунтазам равишда алоқа билан таъмин этиб турди.

Ҳозир бу ёш радистнинг кўкрагини «Қизил юлдуз» ва «Жасурлиги учун» медали безатиб туради. Бу йигит Ўзбекистоннинг Шаҳрихон районида.

(Ўз мухбиримиздан)

Кузатувчи Ғаниевнинг хушёрлиги

Немисларнинг уч автомашинаси ёндирилди

Юк ортган уч немис машинаси катта йўлдан кетаётганини артиллерия кузатувчиси Ғаниев кўриб қолди. У бу ҳақда дарҳол батарея командири лейтенант Васкинга хабар берди.

Васкин тўп расчётининг командири Черниенкога немис машинасини пачақлашни буюрди. Мохир артиллериячи Черниенко машиналарга қараб мўлжаллаб ота бошлади. Тўпдан отилган снарядлар бекор кетмади. Немисларнинг уч машинаси ҳам емириб ташланди.

Артиллериячилар зийрак кузатувчи Ғаниевни яхши кўрадилар. Чунки у ҳар доим мўлжални тўғри кўрсатиб артиллериячиларнинг ишларига катта ёрдам беради. Ғаниевнинг бу хизматлари ҳукумат нишони билан тақдирланиб, у «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлангандир.

(Ўз мухбиримиздан)

Командир ҳаётини сақлади

Младший лейтенант Мальцев ротасининг жангчилари немисларни қирғоқ истехкомларидан суриб чиқариб олға босишда давом этдилар ва дарахтзорлар ичи билан юриб катта йўлга чиққанларида пачақланган танкка дуч келдилар.

Жангчиларимиз танкка яқинлашганларида танк ичида яшириниб ётган икки немис олдинда бораётган командир Мальцевга қараб ўқ узди. Моҳир командир чакқонлик қилиб ўққа чап берди ва душман ўқи унга зиён етказолмади.

Жангчилар жанговар тартибга кирдилар. Қизил аскар Исомиддин Турдиев бекиниб бориб танкка яқин жойдаги чуқурчага тушиб олди ва танкка қараб граната ирғитди. Танк ичидаги икки немис сакраб чиқиб қочмоқчи бўлди. Турдиев уларни автомат билан отиб ташлади.

Командирнинг ҳаётини сақлаган ва жангчилар учун йўл очган жангчи Турдиев «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

(Ўз мухбиримиздан)

Икки немис офицерини ўлдириб учтасини асир олди

Младший лейтенант Эшмуродовнинг самоход тўпи ҳужум қилувчи пиёда аскарларни химоя қилиб душманнинг бир тўпи ва пулемётини йўқ қилди. Самоход тўп душман истехкомига бостириб кирганда немислар унга шикаст етказдилар. Жанговар машина тўхтади. Ертўладан чиқиб югураётган немис офицери пистолетдан ўқ узиб Эшмуродовни отмоқчи бўлди. Эшмуродов чакқонлик қилиб ўқ узди. Немис офицери ағдарилиб тушди, Эшмуродов эса қўлидан ярадор бўлди. Младший лейтенант ертўлага қараб югурди ва унга граната ирғитди. Граната ертўла ичида портлагандан сўнг соғ қолган яна бир немис офицери чиқиб қочмоқчи бўлди. Эшмуродов буни ҳам тирик қўлдан чиқармай отиб ташлади. Ертўла ичида яна уч немис офицери қолган экан. Булар оклатта кўтариб Эшмуродовга таслим бўлдилар.

(Ўз мухбиримиздан).

Ҳаёт учун

У жанг майдонидан эндигина келган ва унга қисм командири «Қизил юлдуз» орденини топширган эди. Ўт-олов ичида юриш ва тўзондан бўлса керак, Назаровнинг юзи қоп-қора чуркаган, уйқусизликдан кўзи қизарган эди. Сержант икки кун взводи билан олға босди. Энди у госпиталга жўнамоқда. У яраланган оёғини ушлаб лабини қисиб ижирғанди.

Мен Назаровдан қандай қилиб контратакани қайтарганлигини сўрадим. Сержант бир неча дақиқа жим туриб, сўз бошлади:

– Душман атаксини қойил қилиб қайтардик... Мен сизга бошқа бир нарсани айтиб бераман. Немислар бизга қараб танк билан кела бошладилар. Бу ҳазилакам иш эмас. Улар тўғри бизнинг окопларимизга қараб келардилар. Мен ўз жангчиларимга: «Ўлгунча мустаҳкам турингиз», – деб қичқирмоқчи эдим, бироқ ўйланиб қолдим. «Ҳозир ким ўлиш ҳақида ўйлайди? Энди ғалабамиз яқин. Яшаш керак. Энди ўлим немисларники». Бир нафас олиб: «Ҳаёт учун курашингиз», – деб қичқирдим. Менинг сўзим солдатларни ғайратга солди. Менинг ўқчиларим кўп немисларни кириб ташладилар, артиллериячиларимиз икки немис танкини пачақладилар. Мана, немислар ўлиб, бизга ҳаёт йўли очилди.

Я.Хелемский

Ғайратли комсорг

Тошқинов комсомол ташкилотчиси бўлган сапёрлар ротасида чиқадиган жанговар варақа ҳамманинг диққатига сазовордир. Рота жангчилари ўз варакаларини севиб ўқийдилар. Жанговар варақада жангчиларнинг жанговар ишлари ҳар доим тўла акс эттирилади ва уларни янги-янги муваффақиятларга рағбатлантирувчи оташин сўзлар билан тўлиб чиқади.

Қўш медалли сержант Фомин командирлик қиладиган отделениенинг жангчилари душманнинг 2000 дан ортиқ миначини топиб зарарсизлантирганлар. Отделениенинг ҳамма жангчилари ҳам ҳукумат нишонлари билан мукофотланган. Жангчи Жумаев 390 минани зарарсизлантириб донг қозонди. У душман томондан бузилган икки кўприкни тузатишда ташаббус кўрсатди. Жумаевнинг маҳорати ҳукумат нишонлари билан тақдирланган. Унинг кўкрагини «Қизил юлдуз» ордени ва икки «Жасурлиги учун» медаллари безатиб туради. Ефрейтор Свердловский ҳам Жумаев-

дан қолишмайди. У 302 минани териб олиб зарарсизлантирди. У хозир «Қизил юлдуз» ордени, «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан мукофотланган.

Рота қахрамонларининг бу каби жасоратлари жанговар варақада тўла кўрсатилгандир.

Жанговар варақанинг ташкилотчиси рота комсорги Тошқинов яқинда кўп жангчиларнинг ота-оналарига хат ёзиб, улардан жавоб хатлар олди. У ўзининг ташкилотчилиги ва тарғиботчилиги билан қўмондонлик олдида катта обрў қозонди. Қўмондонлик Тошқиновни «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан мукофотлади.

Старший лейтенант Ҳ.Лутфий

Икки дўст

Гвардиячи капитан Михайленко командирлик қиладиган батальоннинг жангчилари душманни ораликдаги мудофаа маррасидан суриб чиқариб узокқа кетиб қолдилар. Душман янги куч тўплаб Михайленко батальонини тўхтатиб мустаҳкамланиб олишга интилди. Кун кеч бўлиб, қоронғи туша бошлади. Бунинг устига, батальон билан алоқа узилиб қолган эди.

Полк командири алоқачилардан Каримжон Исҳоқов ва Жўлдиқовларни чақириб, Михайленко батальони билан радио алоқасини тиклаш вазифасини топширди. Исҳоқов ва Жўлдиқовлар рацияни елкаларига кўтариб йўлга тушдилар. Бу икки йигитни бир-бирига яқинлаштирган, дўстлаштирган нарсаси жанговар ҳаёт эди. Улар кўп вақтдан бери бир ротада хизмат қиладилар. Ўт-олов ичида юриб жангни бошқараётган командирлар орасида алоқани тиклайдилар. Мана, хозир ҳам улар бирга қалин, қоронғи ўрмон ичида жанговар топшириқни бажариш учун кетмоқдалар.

– Бу юришларимиз ҳам бир афсонага ўхшаб қолади, – деди Каримжон, – ғалабамиз бўлса яқин, ғалабадан сўнг албатта аввал мен билан Ўзбекистонга боришинг керак, мевалардан совға олиб кейин юртингга борасан.

– Биз томонларда мева йўқ, – деди Жўлдиқов, – бироқ қўй-қўзи, эчки-улоқнинг сон-саноғи йўқ. Бизнинг яйловлар ҳам кишининг баҳрини очади...

Қолмиқ йигити сўзини давом эттиролмади. Қандайдир шарпа уни таққа тўхтатди.

– Немисларга ўхшайди, – деди Жўлдиқов.

Каримжон унинг енгидан тортиб катта қарағайнинг орқасига олиб ўтди.

Немис разведкачилари яқинлашиб кела бошладилар. Жўлдиқов белидан граната олиб иргитишга тайёрланди. Каримжон Исҳоқов эса автоматини тайёр тутган ҳолда сояга ўхшаш қора гавдаларни санади. Немислар 6 та эди.

Жўлдиқов ўз шеригининг этагини тортиб қўйди. Бу «ўқ узма» деган ишора эди. Немислар уларнинг олдидан ўтдилар. Жўлдиқов орқадан граната иргитди. Исҳоқов ҳам автоматдан қатор ўқ узди. Соғ қолган немис орқасига ўгирилиб ўқ уздию ғойиб бўлди. Жўлдиқов қўлидан ярадор бўлди.

– Тасмамни ечиб қўлимни боғла, – деди, – у Исҳоқовга.

Каримжон ёнхалтасидан оқ бинтни чиқариб ўз ўртоғининг ярасини боғлади. Совет жангчиларининг мустаҳкам иродасига чидаёлмаган немислар бу ерда ўзларининг икки ярадор ва бир ўликларини қолдириб ҳар томонга қараб қочиб кетдилар. Исҳоқовлар кўп ўйлаб турмадилар, дарҳол ўз йўлларини ўзгартириб ўрмон ичидан чиқиб олдилар ва жарлик ичи билан юриб Михайленко батальони турган жойга етиб бордилар.

Гвардиячи капитан Михайленко буларни қизғин қарши олди. Исҳоқов елкасидан рацияни олиб ерга ўрнатди ва микрофонни Михайленконинг қўлига берди. Командир ўз батальони аҳволи ҳақида полк командирини хабардор қилиб, ундан янги топшириқ олди.

Эндиги топшириқ ўнг қанотда ўрнашиб олган немисларнинг орқа томонига ўтиш ва уларга зарба бериб гитлерчиларнинг жанговар қаторига ғулғула солиш эди. Михайленко рота командирларини чақириб, топшириқ билан уларни таништирди ҳамда вазифанинг муҳимлигини яна бир қарра такрорлади. Рота командирлари табиий жойларнинг қулайлигидан фойдаланиб ўз жангчиларини яширин йўллар билан ҳужумга ўтиш маррасига эргаштириб бордилар ва яхшилаб ниқобланиб командани кутиб турдилар.

Тонг ёришганда осмонда қизил ракета пайдо бўлди. Бу жангчилар кутаётган ишора – атакага деган сигнал эди. Икки томондан – рўбарў-

дан ва душманнинг орқа томонидан зарба бериш бир вақтда бошланди. Рўбарўдан бошқа батальонлар атакага кўтарилган эдилар. Жанг баҳодирларнинг ғалабалари билан тугади.

Қўмондонлик жанг қатнашчиларини ҳукумат нишонлари билан мукофотлади. Шу ҳисобдан алоқани тиклашди. Бевосита жасорат кўрсатган икки дўст – Исҳоқов ва Жўлдиқовлар ҳам III даражали «Шуҳрат» ордени билан тақдирландилар.

Старший лейтенант Л.Ҳамроев

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Мусобақа илғорлари

Электрохимия комбинатида стахановчи ва ударникларнинг сони тинмай кўпаймоқда. Ўртоқ Илёсов бошлиқ цехда минерал ўғит ишлашда 50 дан ортиқроқ стахановчи планини ҳамиша ошириб бажармоқда. Цеховский ва Зайцев ўртоқлар бошлиқ бўлган цехларда смена топшириғини ошириб бажарувчи ишчиларнинг сони кўпаймоқда. Корхонанинг бу энг яхши кишилари ватанга янги совғалар ҳозирламоқда. Семилеткова ва Абдусобирова ўртоқларнинг сменалари комбинатдаги мусобақада қайта-қайта фахрли ўринни эгаллаган. Улар ҳозир байрам олдидан олган мажбуриятини бажариш учун зўр бериб курашаётирлар.

Ўртоқ Анисичкин бошлиқ цехда 92 стахановчи октябрлди вахтасида турди. Ремонт-механика цехидаги 170 га яқин стахановчи икки нормадан ошириб ишламоқда.

Олий мактабларда ўқишлар бошланди

ТОШКЕНТ. Ўрта Осиё давлат университетининг уйлари, кабинет ва лабораториялари озода безатилган.

Университет қошида тайёрлов группалари очилган. Бунга кўп фронтчилар қабул қилинган. Булар орасида Ватан уруши инвалидлари Маҳмамов ва Жаъфаровлар бор. Наманган ва Марғилон шаҳарларида ташкил этилган ўқитувчилар институтларида ҳам ўқишлар бошланди.

Қизил байроқни қўлдан бермаймиз

Заводимиз коллективи автозаводчиларнинг чақириғини қизғин маъқуллади. Цех ва якка ишчилар ўртасида мусобақанинг кенг қизитиб юборилиши ишлаб чиқаришда янги муваффақиятларга эришувимизни таъминламоқда.

Планга мувофиқ биз 9 ой мобайнида 1 миллион 800 минг сўмлик ҳар хил маҳсулот чиқаришимиз лозим эди. Биз 1 миллион 900 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб бердик. Иш яхши бормоқда. Қуюв цехи биринчи ўнқунлик планини 113 процент, механика-йиғув цехи 144 процент бажарди. 1 октябргача муҳим деталлар ишлаб чиқариш юзасидан йиллик программа тугалланади, поршен қалпоклари чиқариш йиллик плани ҳозирнинг ўзидаёқ ошириб бажарилди. Заводимизнинг коллективи областдаги пахта заводларини янги ҳосилни тозалашга тайёрлаш соҳасида актив қатнашди. Биз улар учун юз мингларча сўмлик ҳар хил ускуна тайёрлаб бердик.

Стахановчилар заводимизнинг фахридир. Токарь Павел Калмиков 3 йилда бажариладиган нормани 7 ой ичида бажарди. Слесарь Чабанов, стерженчи Золотина, қолипчи Кван ўртоқлар ҳам 3 йиллик нормани бажардилар.

Коллективимиз Ўзбекистон тўқимачилик саноати халқ комиссарлигининг кўчма қизил байроғини тўрт ойдан буён ўз қўлида сақлаб келаётир. Коммунарчилар октябрлди кунларида баланд ғайрат билан ишлаши ишлаб чиқаришда янги муваффақиятлар қозонишимизга гаровдир.

П.Прядко, Андижондаги «Коммунар» заводидаги директори

1944 ЙИЛ 24 ОКТЯБРЬ, 68 (151)-СОН

Душман қочиб қутулмайди

Ўртоқ Назаров қисмининг жангчилари хужум жангларида зўр маҳорат кўрсатмоқдалар.

Гвардиячилар мумкин қадар чаққонлик билан ҳаракат қилиб душман билан бетма-бет олишишга ва уни найзабозлик жангида йўқ қилиб, асир қилиб олишга ошиқадилар.

Атака вақтида гвардиячи қизил аскар Абдулла Қўзиев биринчи бўлиб ўрнидан қўзғолди. У артиллериячиларнинг ўти ҳимояси остида немислар траншеясига яқин борди. Унинг орқасидан гвардиячи млад-

ший лейтенант Ведерников бўлинмасининг жангчилари борар эдилар. Гвардиячилар борган йўлларида ўқ узиб бордилар, душманга бетма-бет тўқнаш келдилар, икки ўртада қизгин жанг бошланди. Гвардиячилар ўрнашиб олган немисларни раҳмсиз равишда қириб, бир взводга яқин гитлерчини найза санчиб ўлдирдилар.

Бу жангда баҳодир жангчи Абдулла Қўзиев жанг қилишнинг ажойиб намуналарини кўрсатди. У ўзининг автоматини ишга солиб 3 та немисни отиб ташлади. Битта гитлерчи Абдулла Қўзиевнинг қўлидан кутулиб қолишга интилди. Хушёр жангчи:

– Ханде, хох! – деб кичқирди.

Гитлерчи эсанкираб қолди ва қўлини юкорига кўтариб асир тушди.

Қўзиев асирни штабга олиб келиб топширди. Орадан бир неча вақт ўтгач қисм командири гвардиячи оддий аскар Абдулла Қўзиев жангда қахрамонлик кўрсатиб, мардлик билан ҳаракат қилгани учун ҳукумат ҳамда ватанимиз томонидан тақдирланди. У III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотланди деган хушхабарни етказди.

Гвардиячи лейтенант К.Тронева

Илғор жангчиларнинг тажрибалари ҳақида суҳбат

Азимов ва Эрмухамедов ўртоқлар жангда зўр маҳорат кўрсатиш билан бирга рус бўлмаган жангчилар орасида агитаторлик ҳам қиладилар. Улар бўш вақтларида ўз қуролдош ўртоқлари ўртасида илғор жангчиларнинг жанг тажрибалари ҳақида суҳбатлар ўтказадилар. Буларнинг ёрдамлари билан қисмдаги ўзбек, қозоқ жангчилари ўзларининг ҳарбий малакаларини кундан-кун ошираётирлар.

Капитан Д.Карамшиов

Қахрамонларча ҳаракат

Яқинда бўлиб ўтган жангларнинг бирида моҳир пулемётчи Соғиндиқов катта иш кўрсатди. Бир группа жангчилар немисларнинг ён томонидан ҳамла қилиб бир аҳоли пунктини эгалладилар. Мана шу жангда пулемётчи Соғиндиқов йўл-йўлакай пулемётдан ўқ ёғдириб бориб душман турган жойга биринчи бўлиб бостириб кирди. Баҳодир пулемётчи ўртоқ Соғиндиқов чорраҳага ўз пулемётини ўрнатди ва усталик билан ўқ узиб 10 немис солдатини қириб ташлади.

Жанговар дўстлар

Младший сержант Шокиржон Рустамов командирлик қиладиган тўп расчётида турли миллат жангчилари бор. Бу жанговар дўстларнинг ҳаммалари ҳам иш кўрган, тажрибали солдатлар. Улар уруш бошидан бери фронтда юриб чиниққанлар ва малака орттириб жанг қилишга уста бўлиб қолганлар.

– Мен ўз расчётим билан кўп жангларда иштирок этдим. Бизни оғир жанглар чиниқтирди, жипслаштирди ва бир-биримиз билан бўлган дўстлигимиз тобора мустаҳкамланди. Дўстлик ҳар қандай қуролдан кучли экан, – дейди Рустамов.

Яқинда бўлиб ўтган бир жангда расчётдаги дўстлар жон қуйдириб ишладилар. Душман ҳужум қилиб бораётган ўқчиларимизнинг йўлини тўсмоқчи ва уларнинг ҳаракатларини тўхтатмоқчи бўлиб артиллерия, миномётлардан қаттиқ ўқ очди. Батарея командири Рустамовга ўз тўпини рўбарўга олиб чиқиб ўт очиш ҳақида буйруқ берди. Рустамовнинг тўп расчёти жанговар буйруқни тез ва чакқонлик билан бажарди. Наводчик Алексей Григорьевич немисларни боплаб мўлжалга олди ва беш снаряд отиб учтасини нишонга тегизди. Душмanning икки пулемёти абадий жим бўлиб, жангчиларимизга йўл очилди.

Расчётдаги дўстлар ўз ишларининг моҳир усталари. Улар тўп қисмларини яхши биладилар ва оғир минутларда бир-бирларининг ўринларини эгаллай оладилар. Бу жангда душман снарядининг парчаси наводчик Григорьевични қаттиқ ярадор қилди. Бироқ тўпчилар шошилиб қолмадилар. Ўқловчи Абдулин ўз ўртоғининг ўрнини босди ва шиддат билан душман устига ўқ ёғдиришни давом эттирди.

Бошқа бир жангда душман куч тўплаб қарши атакага ўтишга интилди. Рустамовнинг тўпчилари бу жангда ҳам катта иш кўрсатдилар. Улар тўпланган душманни ўққа тутиб тўзғитдилар ва гитлерчиларни чекинишга мажбур қилдилар.

Душман ўз тўпини рўбарў чиқариб Рустамов расчётини ўққа тута бошлади ва бир снаряд унинг тўпига тегиб шикаст етказди. Рустамов ўзини йўқотмади. У ташаббусни ўз қўлига олди, дарҳол расчётини автомат, пулемётлар билан қуроллантириб пиёда аскарлар сафига кириб кетди. Майор Веревкин батальонининг жангчилари билан бирга ҳаракат қилиб душмanning қарши атакасини қайтарди ва чекинаётган душман изидан қувиб немисларнинг тўпини қўлга туширди. Немислардан ўлжа

килиб олинган тўп Рустамов расчёти учун катта иш берди. У душман тўпини ишга солиб гитлерчиларни яна қон қақшатишда давом этди. Ўлжага олинган тўпдан ҳам ўндан ортиқ немисни кириб ташлаб, икки ўт очиш нуқтасининг кулини кўкка совурди.

Расчётдаги жанговар дўстларнинг ҳаммаси ҳам ҳукумат нишонлари билан мукофотланганлар. Моҳир командир Рустамовнинг кўкрагини «Қизил юлдуз» ва иккита «Жасурлиги учун» медали безатиб туради.

Старший лейтенант Л.Ҳамроев

Донгдор коммунист

Нуржонов 17 немисни ўлдирди

Жанг шиддатли тус олди. Душман тўп, миномёт ва пулемётлардан каттиқ ўт очиб, бизнинг жанговар қаторимизни ўққа тута бошлади. Тўп наводчиги Зубец ва Нуржоновлар ўз тўпларини рўбарўга олиб чикдилар ва душман устига ўқ ёғдирдилар.

Шунингдек, разведкачилар ҳам ўз ишларини пухта бажардилар. Улар пиёда аскарларнинг жанговар қаторида юриб, бир ерга тўпланган немис солдатларини кўриб қолдилар ва бу ҳақда рация орқали тўп командирига маълум қилдилар. Нуржонов разведкачиларнинг маълумоти билан уст-устига 5 снаряд отди ва 17 гитлерчини ўлдирди.

Расчётдаги коммунистлар доим илғор, уларнинг донғи бутун қисмга ёйилган.

Старший лейтенант Ҳ.Лутфий

Нима учун мен мукофотландим?

Ҳужум вақтида немисларнинг ўт очиш учун ўз тўпларини жойлаштираётганликларига кўзим тушиб қолди. Вақтни қўлдан бермай, шу оннинг ўзидаёқ тўп ўрнатилаётган томонга яшириниб бордим ва автоматимдан қатор ўқ узиб тўп расчётини сафдан чиқардим.

Шу куни командиримиз жанг майдонининг ўзидаёқ менга «Жасурлиги учун» медалини топширди.

Бу мукофот душман устидан ғалаба қозонишим учун ғайратимни оширди. Мен Ватанимнинг озодлиги учун бутун кучимни сарф қилман, керак бўлар экан, жонимни ҳам аямаман.

Гвардиячи оддий аскар Н.Шарапов

«Шухрат» орденининг кавалери

Жангнинг қизғин пайтида алоқачи младший сержант Қорабой Ўринбоев қизил аскар Гай ва Клишкинлар билан душман пистирмаси турган жойларни аниқлаш учун разведкага бордилар.

Шавкатли жангчилар ўрмон ичи билан бориб тўсатдан немисларнинг траншеясига бостириб кирдилар. Баҳодирлар автоматларни ишга солиб 10 га яқин гитлерчиларни отиб ташладилар ва қочишга улгурганларнинг орқасидан ўқ узиб ўлдирдилар. Шундай қилиб, душман пистирмаси йўқ қилинди. Младший сержант Ўринбоев ўз командирига ракета орқали қилган ишларини маълум қилди.

II даражали «Шухрат» орденининг кавалери Қорабой Ўринбоев бир неча мартаба разведкага бориб ҳамма жанговар топшириқларни муваффақиятли равишда бажарди. Шунингдек, ёш коммунист Қорабой Ўринбоев командир билан ҳужум қилувчи қисм ўртасида душмanning каттиқ ўти остида алоқачи бўлиб хизмат қилди ва бу ишда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб, ўзининг берган ҳарбий онтига содиқ бўлиб уни аъло даражада бажарди.

(Ўз мухбириримиздан).

ТАМАРА ХОНУМ

Ўзбекистон халқ артисткаси

Ватан ҳақида қўшиқлар

Башарти менга: «Энди сен бундан сўнг Ўзбекистонни кўра олмайсан, Фарғона кўчаларида юра олмайсан», – десалар, мен актриса бўлолмас эдим, мен рақс қилолмас, қўшиқ айтолмас эдим, мен яшаёлмас эдим.

Қўшиқ айтиш, раққослик, декламацияси санаси узоқ эсда қолмайди дейдилар. Одатда, ёзувчи ўздан сўнг асарлар, рассом эса ҳар хил расмлар, композиторлар бўлса музика асарларини қолдирадилар. Актерлардан эса фақатгина бир хотира, у ҳам бўлса тамошабиннинг кўзи билан кўрганигина қолади, холос.

*СССР халқ артисти
Тамарахоним
«1906 – 1991»*

Менимча, бу фикрлар ногўри. Китоб, расм композициялар ҳаёт ҳақидаги қоғозга чизилган таассуротдир, булар ҳам бир хотирадир. Агар шундай дейиш мумкин бўлса, бу таассурот тараққийпарвар халқларда адабиёт, бадиий санъат, симфония ва этюдлар орқали қайд қилиниб келмоқда...

Халқ хотираси ўткирдир. Ўзбекистоннинг ҳаёти оғзаки чўпчакларда, дostonларда, қўшиқларда ва ўйин-кулгиларда тўла акс эттирилган. Мен ўз санъатимда халқимнинг бу порлоқ тарихини кўрсатиш учун уни жонлантириш ва маълум даражада сақлаб қолишни истайман. Тарих сира ўлмайди ва бу тарихнинг ойнаси бўлган санъат ҳам асло ўлмаяжак.

Мен Ўзбекистоннинг энг гўзал водийси Фарғонанинг кўчаларида юрган чокларимни эслайман. Менинг отам ишчи эди. Биз қашшоқлик билан кун кечирар эдик. Гўзал Фарғона кўчаларида юрган чокларим менинг учун бахтли дақиқалар ҳисобланарди. Байрам кунлари бу кўчаларда дорбозлар, от ўйинчилари, қизиқчиларни кўриб ҳавасим келар эди. Тўй кунларида хотинлар «ичкари»да ўлтириб дутор чертар, қўшиқ айтар ва ўйинга тушар эдилар. Мен ҳам бундай ўйин-кулгиларда 8 ёшимдан бошлаб иштирок эта бошладим. Мен чок тикишни ҳаддан ташқари яхши кўрар эдим. Менинг тикиб кийинтирган кўғирчоқларим ҳаммага манзур бўлар эди. Мен ҳозир ҳам миллий кийимларни яхши кўраман. Ҳатто ҳозир ҳам сахна учун керак бўлган кийимларни ўзим тикаман...

Ҳозир менинг жуда кўп шогирдларим бор. Санъат соҳасида кўрилган кийинчиликлар тезда эсдан чиқиб кетади. Бироқ мен босиб ўтган йўллар қанчалик оғир бўлган бўлса, халқимнинг ўтмиши шунчалик кенг равишда кўз олдимда гавдаланади. Мен асло қайтиб келмайдиган ўтмиш ҳақида қўшиқлар айтаман. Мен бугунги озод халқим ва унинг келгуси истиқболлари ҳақида куйлайман. Бу истиқболни ҳеч қандай қудрат поймол қилолмайди. Мен қаҳрамон фронтчиларимиз, ўзбеклар, Қаҳрамон Кўчқор Турдиев, Валиев, Қаҳрамон мерган қиз Зебо Ғаниева, шунингдек, немис босқинчилари билан олиб борилган жангларда ўз жонларини қурбон қилган баҳодирлар ҳақида қўшиқлар айтаман.

Уруш кунларида, қизил армиянинг душман устидан ғалаба қозониб, уни Иттифок территориясидан қуваётган бир пайтда сидқидилдан хизмат кўрсаткинг келади.

Мен ёзувчиликни ва нутқ сўзлашни билмайман, аммо қизил армияга бўлган муҳаббатимни ўйин ва қўшиқларим билан изҳор этаман.

(«Қизил армия» журналичан қисқартириб олинди).

Суратда: Аскар Б.Маматоев немисларни қақшатмоқда. У «Жасурлик учун» медали билан мукофотланган. Ю.Иванов фотоси.

ЖОНАЖОН ЎЛКАМИЗДА

Ўзбекистон маҳаллий саноати планини бажарди

Ўзбекистон маҳаллий саноати тўққиз ойлик планини муддатидан олдин бажарди. Сентябрь ойи охиригача пландан ортиқ ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Ремонт ишхоналари, эгар-жабдук фабрикаси, Чкалов номли завод, Олот туз конлари октябрдан социалистик мусобақасига қўшилиб ажойиб намуна кўрсатмоқдалар. Бу корхоналар йиллик планини бажариб, пландан бир миллион сўмлик ортиқ маҳсулот чиқардилар.

Фронтчиларга совға

М.Горький номли рус драма театрининг коллективи ўзбек аскарларининг ўзбек халқига ёзган мактубини катта хурсандчилик билан ўқиди ва коллектив ҳолда ҳамда якка тартибда мажбуриятлар олди.

Бу мажбуриятларни амалга ошириш юзасидан концерт қўйилиб, концертдан тушган 40000 сўм пул ўзбек аскарларига совға олиш учун топширилди.

В.Л.Избеков, Концерт ташкил этиш комиссиясининг раиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Илғорлар қатори кенгаймоқда

Наманган район Дегрезлик даҳасидаги Сталин номли колхозда тажрибакор пахтакор Дарвиш Убайдуллаев бошлиқ бригада катта ютуқларга эришди. Бригада 13 гектар пахта ерининг ҳар гектаридан 41 центнердан ҳосил топшириб йиллик планни 200 процент бажарди. Янгиқўрғон район Оксув Гавазан қишлоқ советидаги Киров номли колхозда Қулматов бошлиқ звено йиллик пахта тайёрлаш планини 235 процент бажарди. Норин район Каттаёйдоқ қишлоқ советидаги «Янгиобод» колхозида Зайнабхон Йўлдошева бошлиқ звено гектаридан 37 центнердан пахта топширди.

Наманган областида 4 колхоз, 20 бригада ва 150 звено йиллик пахта тайёрлаш планларини ошириб бажардилар.

Областда бешмингчилар ҳаракати кун сайин кенгаймоқда. Наманган районидаги Тельман номли колхознинг аъзоси Болтабоева ҳозиргача 3500 килограмм, Тўрақўрғон районидаги «Большевик» колхозининг теримчиси Иноятхон Қодирова 4200 килограмм, шу райондаги «Комсомол» колхозининг аъзоси Умрагул Ҳолбоева 4300 килограмм пахта тердилар. Наманган районидаги Сталин номли колхозда ишлаётган машҳур пахта устаси, Олий Совет депутаты Тожихон Асқарова ҳозирданок 7127 килограмм ошириб пахта терди.

(ЎзТАГ)

Пахта далаларининг стахановчилари

Бағдод районидаги «Янги Фарғона» колхозининг аъзолари саратовликларнинг чақириғига стахановча меҳнат қилиш билан жавоб бераётдилар. Бу ерда 80 киши йиғим-теримда иштирок этмоқда. Улар ҳар куни эрта тонгда ишга чиқиб, қоронғу тушганда қайтадилар. Колхозда нормани бажармовчи битта ҳам теримчи қолмади. 20 киши кунига икки нормадан ишламоқда. Фронтчининг хотини Мукаррам Алиева ҳар куни 50 килограмм ўрнига 180 килограмм пахта тераётир. Ундан намуна олган Карамат Исмоилова, Ўғилча Боймирзаева сингари теримчилар кунлик нормаларини мунтазам равишда ошириб бажармоқдалар. Октябролди социалистик мусобақасида Акбаров бошлиқ бригада олдинда бормоқда. Бу бригада йиллик пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди.

Колхозчилар улуғ байрам кунигача пландан ташқари бир неча тонна пахта бериш учун курашмоқдалар.

(ЎзТАГ)

1944 йил 27 ОКТЯБРЬ, 69 (152)-СОН

Ботир жангчи Ҳадис Зайдинов

Бир аҳоли пункти учун бўлган жангларда қизил аскар Ҳадис Зайдинов қаҳрамонлик кўрсатди. У атакага биринчи бўлиб кўтарилиб немис траншеясига бостириб кирди ва унда икки немис солдати ва бир офицерига дуч келиб, уларни автомат билан отиб ўлдирди. Бу ботир йигит ўз жасорати билан бўлинманинг барча жангчиларига намуна бўлиб келмоқда.

1944 йил 31 ОКТЯБРЬ, 70 (153)-СОН

Болтиқбўйида қуршалган душманни йўқ қилишни тезлатайлик!

Атакага кўтарилганда шиддат билан олға бос!

Траншеяда шундай жанг қил!

Ҳайдаркул Расулов 4 немисни ўлдирди

Жангчиларимиз душман траншеясига бостириб кирганда немислар қаттиқ қаршилиқ кўрсатдилар. Жанг шиддатли тус олди. Найза ва қўндоқлар ишга солинди.

Ҳайдаркул Расулов траншея ичида туриб, ўқ ёғдириб турган икки немисни қўриб қолди. У чап бериб бориб ўзини немислар устига ташлади. Биринчи зарба биланок бир немисни ағдарди. Иккинчи немис ҳам ўзини ўнглаёлмасдан қорни тешилди. Бу немисларнинг фарёдини эшитиб қўмакка чопиб келган немиснинг бошига Расулов қўндоқ билан урди. У ҳам ҳаром қонига буланиб йиқилди.

Шу онда Расуловнинг кўзи жангчи Мишин билан олишаётган яна бир немисга тушди. У дарҳол югуриб бориб бу немиснинг бошини ҳам қўндоқ билан мажаклади.

Мишин хаяжон ичида Расуловга қаради. У бу эпчил йигитдан миннатдорлигини шу қарашдаёқ ифода этган эди.

Траншея жангининг устаси Ҳайдаркул Расуловнинг донғи бутун қисмга ёйилди. Ўзбек ботири «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди.

(Ўз мухбиримиздан)

Суратда: Гвардиячи аскар А.Ҳамидов.
В.Савранский фотоси.

Арслон ҳамласи

Соғиндиқов ва Орлов «тил» тутишди

«Тил» тутиш керак эди. Бу вазифани кимларга топширишни батальон командири Чернобровкин кўп ўйлаб турмасдан жангни Орлов билан Соғиндиқовларни ўз олдига чакирди. Бу йигитларнинг ҳар иккиси бир неча мартаба разведкага бориб, ҳар маҳал муваффақият қозониб келган эдилар. Майор ўз жангчиларини шароит билан таништириб сафарга тайёрланишни буюрди.

Кечаси, ҳаммаёқ тим қоронғу. Қалин ўрмон орқасидан аҳён-аҳён душман ракетаси осмонга учиб атрофни ёритади. Икки дўст ўрмондан чиқиб атрофни кузатадилар. Яна ракета уцади, унинг шуъласи билан атрофдаги ҳамма нарса кўзга ташланади. Тажрибали жангчилар ўзларини сездириб қўймаслик учун бутачалар ичига яширинадилар.

Икки ботир тепалик томонга қараб оҳиста йўлга тушдилар. Мана шу тепалик устида душман траншеялари бўлиши керак. Ракета ҳам шу ердан учираётган эди. Бироқ тепаликда ўрнатилган пулемёт ҳар замонда бир қатор ўқ узиб қўяр, немислар ҳадиксираб кўр-кўрона дайди ўқ ёғдирардилар.

Орлов ҳийла ишлатиш фикрига тушди. У тепаликка чап томондан айланиб бориб чиқиш ва қулай пайт пойлаб «тил» тутишни мўлжаллади. Бу фикр Соғиндиқовга ҳам маъқул бўлди.

Улар ариқ ичига тушиб аста-секин юра бошладилар. Бирдан шитирлаган оёқ товуши ва ғивир-ғивир овоз эшитилиб қолди. Орлов ва Соғиндиқовлар ариқдан чиқиб пойлаб турдилар. Икки немис сув ёки овқат солинган идишни кўтариб тепаликка қараб кела бошлади.

«Овчиларимиз»нинг иши ўнгидан келди. Улар қувончдан ўзларини тутолмас эдилар. Юраклари дукиллаб ўйнар эди.

– Олдингисини сен ўлдир, ордагисини мен тутай! – деди Орлов.

– Яхши!

Соғиндиқов бор кучини тўплаб ханжарини санчишга ҳозирлаб турди. Орлов ҳам сакрашга тайёр эди.

Икки арслон баробар сакради. Олдинги немис ўз тилида эшитилар-эшитилмас ғужурладию шилкиллаб тушди. Бу вақтда Орлов кейинги немиснинг қўлини орқасига буккан эди.

Жанговар топшириқ бажарилди. Ўлдирилган немиснинг елкасидаги нарса рация экан. Икки ботир асирни ҳайдаб рацияни кўтариб келдилар. Ҳар икки қаҳрамон «Шухрат» ордени билан мукофотланди.

Старший лейтенант Л.Хамроев

Султон Мирсалимовнинг ажойиб иши

Унинг қўлидан немис тирик қутула олмайди!

«...Сиз бу ариқ ичидаги манзарага қаранг! Вақтингиз хуш бўлади, буларнинг ҳаммасини Мирсалимов ўлдирди», – деди алоқачи Николаев.

Генерал картадаги ўрмонни айлантириб кесиб чиқиб, уни қайтиб бераётганида бундай деди:

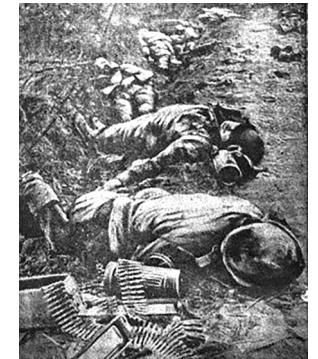
– Мана шу ерга боринглар, унда тунги ва эрталабки урушларда маҳорат кўрсатган қаҳрамонларимиз жанг олиб бормоқдалар. Улар қаҳрамонларча жанг қилдилар. Мана шулар ҳақида газетада ҳикоя қилсангиз арзийди.

Кечқурун мен жангда донг қозонган қисмга бориб етдим ва қаҳрамонларнинг суратларини олишга жўнадим, ҳамроҳим алоқачи қизил аскар Николаев сергапгина йигит бўлиб чиқди. У яқинда ярадор бўлиб медсанбатдан қочиб кетган экан.

– Командиримиз жангга киришга рухсат бермади ва мени ўлжа йиғувчи командага қўйди, биз мендан бошқа тўрт жангчи билан олдинги маррада юриб ўлжа қуролларини йиғиштириб оламиз ҳамда ярадорларни жанг майдонидан олиб чиқишга ёрдам берамиз, – деб Николаев менга ўз иши тўғрисида сўзлаб берди.

Николаевнинг кейинги гаплари жуда қизик бўлгани учун мен уларни тўла ёзаман.

– ...Бугунги кунимиз жуда унумли бўлди. Қириб ташланган фрицларнинг сони шунча кўпки, мен бундай манзарани уруш даврида, балки, биринчи мартаба кўришимдир. Кичкина бир участкадан немисларнинг 9 қўл пулемётини йиғиштириб олдим, бошқа бир жангчи 7 пулемёт топиб олди. Ҳаммаси бўлиб 30 та пулемёт йиғиштирилди. Шундай қаттиқ

жанг бўлдики, немислар ўз курулларини олиб кетишга ҳам улгура олмадилар. Бундай қаттиқ урушни мен Чуд кўлида бўлган уруш тўғрисида кўйилган кинода кўриб эдим.

Юринг бу ёкка. Ана, пачакланган танк орқасида ҳалиги жанг майдони. Бунда станокли пулемётчи қизил аскар Султон Мирсалимов ўз қахрамонлигини кўрсатди! Мен бундай ажойиб ботирни биринчи кўришим.

Мана бу ариқ бўйи билан танкка тўғри бориб чиқамиз. Лекин эҳтиёт бўлиш керак. Чунки бутазорлар орқасида, ўрмон олдида немислар турибди. Улар ҳали тирик, отаётирлар. Бироқ уларнинг ҳам қабрлари тайёр, ўлик фрицларни бўлса ҳозир кўрасиз. Бу Мирсалимовнинг иши. Ўша ўликлардан ғарам тиклаш мумкин.

– Мана, мана, – бутазор орасидан бораётганда сўзини давом эттирди Николаев, – мана биринчи ўлик. Уф, мурдор! Семизлигини қаранг. А, мана бу ёш ўспирин, тотальный фриц бўлса керак. Улар шу ариқча бўйлаб биз томонга ўтмоқчи бўлган эдилар. Лекин буларнинг адабини бердик.

Мен Николаевга қараб:

– Сиз ҳақиқий экскурсовод экансиз, – дедим.

– Нима, мен нотўғри гапирётирманми? Ана, қарангиз ва суратларини олингиз. Лекин сизнинг пластинкаларингиз етмай қолар. Фақат Мирсалимовнинг ўзигина 47 немисни ўлдирди. Бу аниқ ҳисобга олинган. Шуниси қизганчки, Мирсалимовнинг ўзи йўк, у ярадор бўлган. Сиз ариқ ичига қарангиз – қандай манзара! Имконият бўлса, бу кириб ташланган немис ўликларини бир қилиб суратга олиш керак эди. Лекин улар фотоаппаратнинг объективига ҳам сиғмайдилар. Мана бу бизнинг қахрамонимизнинг иши!

– Ётингиз, немис снайпери, – деди Николаев.

Биз икаламиз ҳам ариқ ичига ётиб олдик. Алоқачи ўзининг гапини давом эттирди.

– Ҳа, Мирсалимов ажойиб қилди. Бу жанг майдони унинг жанговар иши шон-шарафи билан қопланган. У ўзи ярадор. Ярадор Мирсалимовни жанг майдонидан олиб чиққан жангчилар: «Қахрамонга шараф бўлсин!», бошқа бирлари: «Соғ бўл, Султон, биз тўкилган қонинг учун ўч олажамиз», – дедилар. У индамади, бошини қия қилиб ўзи ўлдирган немисларни кўздан кечирди.

Бу вақтда Мирсалимовга оғир эди. Унинг қони бинт орқали сизиб чиқар эди. Оҳ, қандай қизганчли ва оғир бу қон томчиларини эсга олиш. Ҳамма жангчилар окопларидан туриб, смирно ҳолатида честь бериб ярадор қахрамон ўртоқлари – Султон Мирсалимовни кузатиб қолдилар.

...Мен кечаги жанглар қахрамони тўғрисида ажойиб ҳикояни тинглаб ўз-ўзимча ўйладим: «Қандай бахт, қандай шараф ўртоқ Мирсалимовга ўхшаш халқимизни қахрамонликка чақирадиган ва ғалабага олиб борадиган фидокорона иш кўрсатиш».

Қош қорайган вақтда биз олдинги маррадан қайтдик.

Старший лейтенант В.Савранский

Чевар теримчилар

Абдурайим ота далага чиққанда тонг эндигина ёришиб, кенг водий юзига уфқнинг ҳарир равшанлиги югурмоқда эди. Кекса деҳқон ўз бригада ерларидаги ўсиқ ғўзаларга теран кўзлари билан узоқ термилди, қийғос очилиб турган момик пахталар, беш қирраларини ҳализамон ёйиб юбориш олдидаги қобикли кўраклардан аллақандай таъсирланиб кетди-да, илк сахарнинг мусаффо ҳавосидан тўйиб нафас олди ва ўз-ўзича сўзлади:

– Кўрилмаган ҳосил, асло кўрилмаган! Бу ҳам бизнинг бахтимиз!

Бригадир узоқларга, жуда узоқларга назар ташлади, хув узоқдаги якка тутгача кўз югуртирди, бригаданинг бутун ғўзасини яхлит кўрмоқчи бўлиб икки қадам кўйиб дўнг ерга кўтарилди. Бу чоқ колхознинг бутун пахта майдони унинг кўзлари олдида яшнаб кетди.

Ширин хаёллар қанотида парвоз қилаётган Абдурайим отанинг хаёли бирданига бўлиниб қолди.

– Э, товбае, ким бўлди, мендан ҳам барвақт турадиганлар бор экан-а!

Биринчи звено ерининг этак томонида сариқ кўйлакли бир жувон гоҳ кўриниб, гоҳ кўринмай ғўзалар орасида илгариларди. Абдурайим ота ҳалиги ерга қушдек учиб борди, у шу ғўзаларни деб йил бўйи куч сарф этган, илдизлари остида ўз пешана терларини аёвсиз тўккан Ҳавохон Ғойипова эди. У ҳамон энгашган ҳолда илгарилар, қўллари бир зум ҳаракатдан тўхтамас эди.

– Оббо сен-э... Пахтани туш кўриб чиқдингми?

– Бўлмасам-чи! – деди Ҳавохон бошлиққа эрталабки саломни бериш учун қад кўтариб.

Буғдой рангли, сумбул сочли, чечан кўлларини момик билакларигача шимариб олган, тўйларга ясангандек сариқ янги кўйлак кийган 19 ёшли бу жувон деҳқон ота кўзига шундай ёқимли кўриниб кетдики, бу чок кекса юрак ҳам, ёш қалб ҳам баракали меҳнат завқи билан, ҳаётга, бахт ва саодатга меҳру муҳаббат ишқи билан депсинарди.

– Ўх-хў, анча териб кўйибсан-ку, қизим, – деди Абдурайим ота Ҳавохон этагидаги лим-лим пахтани чамалаб кўриб.

– Хув анавиларни ҳам ўзим тердим!

Бошлиқнинг кўзи чақнаб кетди.

– Нима деяпсан? Кечаси билан пахта териб чиқдингми?

– Йўғ-э, ваҳима қилманг, кечаси билан терсам, бир арава бўларди.

– Қани, юр, буларни дарров тортайлик ва хирмонга ёйлик, кўп туриб қолса, ернинг нами уриб қолади.

Бригадир икки ғарам пахтани бирлаштириб кўтарди, қолганларини Ҳавохон олди. Улар бригада хирмонига қараб кетдилар.

Табелчи Собирали ҳам бугун барвақт чиққан эди, Ҳавохон терган пахтасини уч кишилаб тортиб кўрсалар, роса 31 килограмм чиқди.

– Барақалла, қизим, қўлинг дард кўрмасин, кун чиққунча 31 килограмм! – деб ўз миннатдорчилигини изҳор қилди ота.

– Бугун марра неччи? – деб сўради табелчи.

– Уч кундан бери икки юзда туриб қолдим. Бугун довондан ошишга жазм қилганман.

– Айтганинг бўлсин!

Бригадирнинг сўзидан сўнг ҳамма яна ўз ишига қараб кетди. Бу вақт:

– Пахта терсанг тоза тер,

Чаноғида қолмасин,

Ишчан, чечан билагинг

Чарчамасин, ҳормасин! – деб ашула айтиб келаётган бошқа теримчилар ҳам кеча звено бошлиғи кўрсатиб қўйган эгатларда пахта теришга тушган эдилар.

* * *

Кечкурун бутун колхозда янги муваффақиятлар тўғрисида хушхабар тарқалди. Учинчи бригада аъзоси Ҳавохон Ғойипова, тўртинчи бригада аъзоси Караматхон Холматова ўртоқлар бугун 220 килограмдан орттириб пахта теришибди.

* * *

Норин район Пахта қишлоқ советидаги «XVII партсъезд» колхози (раиси Жўра Туранов, ҳосилот кенгашининг раиси Абдихолиқ Йўлдошев ўртоқлар) районда ўзининг икки юз килограммчи теримчилари билан ном чиқарди. Ҳар куни 200 килограмдан ошириб пахта тераётган Ҳавохон Ғойипова, Онахон Восимова, Караматхон Холматова, Майрам Жуманова ўртоқларнинг номлари бутун Норин районида ҳавас билан тилга олинарди. Раҳбарият томонидан юқоридаги ўртоқларга эълон қилинган ташаккур район газетаси орқали районнинг ҳамма катта-кичикларигача бориб етди.

Зафар Диёр
(1912 – 1946)

Ҳозир барча колхозларда Ҳавохонлар эришган шарафга муяссар бўлиш, борган сари кўп пахта териб шонли бешмингчилар қаторидан ўрин олиш учун жиддий кураш бормоқда. Бу кураш яна «XVII партсъезд» колхозининг ўзида авж олди. Кунига 100 – 150 килограмлаб пахта тераётган Ҳалимахон Мухтарова, Рўзи Мадаминов, Майрам Тўйчиева, Зиёда Мўминова, Меҳрихон Ҳошимова, Турсун Иномова, Тўпанисо Саримсокова, Ледилман, Усмон Бекназаров каби азаматлар теримда тобора янги-янги кўрсаткичлар беришга интилаётирлар.

Колхозни район бўйича илғор ўринга кўтараётган теримчи азаматлар, колхознинг ҳамма катта-кичигининг қалби ягона ирода билан жўш ураётир. У ҳам бўлса гектаридан 20 центнер ўрнига 45 – 50 центнердан пахта беришдан иборат...

Бу истакка эришиш учун колхозда ҳамма шароит бор. Ғўзанинг ёз бўйи яхши парвариш қилинганлиги, аъзоларга авансларнинг ўз вақтида тўла тақсимланганлиги, йиғим-теримга зўр тайёргарлик кўрилганлиги, аъзолар ўртасида агитация-пропаганда ишларининг яхши йўлга қўйилганлиги, оммавий сиёсий ишлар пухта олиб борилиши, булар натижасида теримчилар ўртасида 200 килограмчиларнинг кўпайиши, бешмингчилар ҳаракатининг ўсиши колхознинг бу йилги ғалабаси учун зўр гаровдир.

Зафар Диёр, Норин район Пахта қишлоқ совети

Ватанпарварлар меҳнати

Охунбобоев номидаги «Намуна» колхозида биринчи Украина фронтидаги ўзбек аскарларининг мактубига бағишланган умумий йиғилишда яқинда фронтдан қайтган Аҳмад Мамажонов сўзга чиқди. У: «Фронтчилар ўз колхозларидан яхши хабарлар эшитганда беҳад қувонадилар, ўз биродарларимизнинг фронт орқасида фидокорона меҳнат қилиб ғалаба соатимизни яқинлаштириш учун зўр бериб ишлаётганликлари жангчиларимизни чексиз руҳлантиради», – деди.

Шу йиғилишнинг ўзида 37 колхозчи 5 минг килограммга етказиб пахта териш мажбуриятини ўз устларига олганликларини баён қилдилар.

Йиғилишдан кўп вақт ўтмади, колхознинг ватанпарвар аъзолари ўз ваъдаларига вафо қилиб дастлабки муваффақиятларни қўлга киритдилар. Баҳром Мамажонов бошлиқ бригада колхозда биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш планини бажарди. Турғуной Шокирова, Хосият Азимова, Хадича Саидматова ва бошқалар кунига уч-тўрт норма ишлаб, ҳар қайсилари салкам беш минг килограммдан пахта териш қўйдилар. Ёкубов, Маматов, Аҳмаджонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда меҳнат ташкил этилган. Бу бригадаларда ишга чиқмовчи ёки нормани бажармовчи битта ҳам колхозчи йўқ.

Колхоз ғалла тайёрлаш мажбуриятини барча турлари бўйича тўлиқ бажарди ва қизил армия фондига ўнларча центнер озиқ-овқат маҳсулотлари берди, озод қилинган районларга 12 қўй, 3 от ва 2 қорамол юборди.

Саратовлик колхозчиларнинг октябролди социалистик мусобақасини қизитиб юбориш ҳақидаги чақириғи ватанпарвар колхозчиларни меҳнатда янги фидокорлик намуналарини кўрсатишга руҳлантирмоқда.
(ЎзТАГ)

1944 ЙИЛ 15 НОЯБРЬ, 74 (157)-СОН

Омбирга қисдинг душманни – дўппослаб маҳв эт уни!

Менинг солдатим Абдуллаев

Мен у билан илгаридан таниш эдим. У вақтда биз оғир йўл босиб борар эдик. Икки кеча, икки кундуз ухламасдан ва дам олмасдан юрдик. Олдинда синалган ва чиникқан жангчилар борар эди. Мен олдинги группага яқинлашдим ва солдатлар орасида бир кекса ўзбек жангчиси-

ни кўрдим. У икки қўл пулемётини кўтариб борар эди: бир пулемётни қийин йўл шароитида чарчаган ўртоғидан олган экан.

Мен бу солдатга яқинлашиб, унинг елкасидан тутиб:

– Ҳа, ота, қалайсиз? – деб сўрадим.

Жангчи кулимсираб бош бармоғини кўрсатиб:

– Жуда соз! – деди.

Иккинчи мартаба биз унинг билан бир қизғин жангдан сўнг учрашдик. Унинг юзи тўзон билан қопланган. Шинелини осколалар тешиб кетган эди. У тўнғакка ўтириб папирос чекарди. Унинг ўнг қўлининг бармоқлари орасидан қон томчилари ерга оқиб тушар эди. Мен унинг ёнига ўтирдим ва уни қучоқлаб:

– Ота, қалайсиз? – дедим.

У яна кулимсиради ва ярадор қўлининг бош бармоғини кўтарган ҳолда:

– Жуда соз! – деди.

Бу бизнинг қисмининг синалган солдати Ҳожи Абдуллаев эди. Фронтимизнинг қўмондони, армия генерали ўртоқ Еременко: «Бизнинг солдатларимиз тилло, улар билан ҳар қандай душманни ҳам енга оламиз», – деб айтган эди. Шундай тилло солдат ҳақида, қисмимизнинг энг яхши жангчиларидан бири бўлган Абдуллаев тўғрисида бу мақолада ёзмоқчи бўламан.

Абдуллаев икки йилдан ортиқ вақтдан бери чарчамасдан лаънати душман билан жанг қилмоқда. Унинг жанговар ҳисобида бетма-бет жангда ўн бир немисни ўз қўли билан ўлдиргани ёзилган. Икки немисни асир олган. Кейинги жангларда бир станокли пулемётни йўқ қилди ва душман блиндажини портлатди. Кўп мартабалар у биринчи бўлиб немис траншеяларига бостириб кирди. Яқинда Абдуллаев уч немис солдати билан траншеяда бетма-бет учрашиб, иккитасини автоматдан отиб ўлдирди ва бир немисни асир олди. Немислар қарши атакага ўтаётганларида Абдуллаев ротанинг ўнг қанотида эди. У титрамади, ўртоқлари етиб келгунча граната ва автоматдан ўқ ёғдириб немисларни позицияларимизга яқин келтирмади.

Бу шавкатли солдат ҳақида кўп ҳикоя қилиб бериш мумкин. Унда совет жангчисининг энг яхши сифатлари бор. Урушнинг оғир синовлари уни чиниктирди. Бундай солдат ғалаба учун ҳар қандай фидокорона иш қилишга тайёр.

Мен кейинги жанглardan яна бир мисол келтирмоқчиман. Бизнинг жангларимиз душман пулемётининг ўти остида ботқоқликка ётиб олдилар. Душман вайрон бўлган тош уйга жойлашиб пулемётдан ўқ ёғдирад эди. Мен кузатиш пунктдан бу уйга судралиб бораётган бизнинг солдатни кўриб қолдим.

Рота командиридан телефон орқали:

– Ким бу? – деб сўрадим.

– Абдуллаев, – деди рота командири.

Бу жангчи онгли равишда ўз бурчига тушуниб, ўз ташаббуси билан кийин ишга киришди. У ботқоқлик бўйига икки юз метрларча судралиб бориб, мушукдек яшириниб душман пулемётига яқинлашди ва унга қараб танкка қарши граната ирғитди.

Ғалаба қизил аскар қўли билан қозонилади деган буюк онг Абдуллаевни қахрамон қилди. Урушгача у пахтакор колхознинг бригадири бўлиб хизмат қилган. Бунда ҳам у энг олдинги кишиларимиз қаторида ҳисобланмоқда.

Бундан бир кун илгари мен Абдуллаевга строй олдида «Жасурлиги учун» медалини топширдим. Кечқурун уни ўз блиндажимга чакириб олдим. Блиндажда биз Абдуллаев билан чой ичиб, икки соат чамаси турмуш тўғрисида суҳбатлашдик. Абдуллаев бизнинг қисмизга келганида рус тилини билмас эди. Ҳозир анча ўрганиб қолди. Мен унинг охирги жанг ҳақидаги айтиб берган ҳикоясини сўзма-сўз келтираман:

– Немис блиндажда ўтирар эди. У ўзига яхши, бизга ўнғай эмас деб ўйлар эди, командир: «Эмаклаш керак», – деди. Командир буюрдими, жонингни аяма – бажар. Мен эмаклаб бориб граната ирғитдим. Энди немисга нокулай бўлди – бизга яхши. Гранатани ирғитиб олға босдим. Шундай қилиб немисларни қувдик.

Абдуллаев билан мен шу кечаси кўп гапиришдик. Мен шу кун арафасида унинг рота командири лейтенант Чигировдан хат олиб эдим. У ярадор, госпиталда ётипти. Мен бу хатни Абдуллаевга ўқиб бердим. Хатда у куйидагиларни ёзади:

«Ўртоқ подполковник, ротамдаги кишиларимдан кимлар бор, бу масала мени жуда ҳам қизиқтиради. Абдуллаев қандай уришаётир? Мен ярадор бўлар олдидан энг яхши жангчи ва сержантларни мукофотлашни сўраб паспорт берган эдим. Уларни мукофотлашингизни ўтиниб сў-

райман. Булар арслон йигитлар! Мен ҳозир сизлар билан бирга бўлмаганлигимдан хафаман».

Лейтенант Чигировнинг туйғулари менга равшан. Шундай арслон йигитлар билан Абдуллаевга ўхшаш синалган жангчилар билан жанг қилиш офицер учун бахтдир! Қарангиз, бу кишилар қандай ажойиб, кўп кишиларни мисол келтириш мумкин. Немис пулемётчиларини қирувчи Михаил Петрович Орлов, немис «Фердинанд»ларига даҳшат солувчи бронейоқир Степан Абрамович Скурихин, атакалар устаси автоматчи Зоҳид Валиев. Мен Абдуллаевга ишонганим каби бу солдатларга ҳам ишонаман. Биз улар билан бирга қатта ғалаба йўлини босиб келдик. Биз тўла ғалаба йўлидаги ҳамма қийинчиликларни улар билан енгиб чиқамиз.

Подполковник С.Терехов

Душманны қон қақшатамиз

Қахрамон пулемётчи Аббосов билан бизни батальон командири гвардиячи капитан Деревин таништирди. У илгари Ўзбекистоннинг Ёйдувон районидаги атоқли пахта устаси орденли Шарифбобо Ҳамроев колхозининг аъзоси экан.

Аббосов фронтга келганга қадар колхозда звено бошлиғи бўлиб хизмат қилар эди. У ҳар йили давлатга ҳар гектардан 40 – 45 центнердан пахта бериб ном чиқарган йигит.

Бундан бир неча соат бўлиб ўтган жанг Аббосов учун энг оғир, шиддатли, аммо муваффақиятли жанглardan бири бўлди. Тонготар вақтда Аббосовларнинг ротаси шиддатли ҳужум билан бир аҳоли пунктини душмандан озод этди. Орадан кўп вақт ўтмасдан душманны иккинчи маррасини ишғол этиш учун яна жанг бошланди. Мана шу жанглarda Аббосов ўзининг ва расчётининг кўрсатган маҳоратлари ҳақида бизга ҳикоя қилиб шундай дейди:

– Биз бошқа аҳоли пунктига яқинлашганимизда кун ботиб кетган эди. Бу аҳоли пунктида немислар қаттиқ мустаҳкамланиб олган эканлар. Мен ўзимнинг пулемёт расчётимни кишлокдан 200 метрча берида ўрнатдим. Жанг бошланиш олдида расчётимдаги жангчиларга қараб: «Дадил бўлайлик, ўртоқлар, қанчалик шиддат билан ҳужум қилсак, шунчалик тез ғалаба қозонамиз», – деб жангчиларни ғайратлантирдим. Жанг бошланиб кетди. Биз пулемётдан тўхтовсиз ўқ ёғдириб турдик,

Ўқчиларимиз эса бизнинг ўқларимиз ҳимояси остида дадиллик билан олға босдилар. Шу жангда душман каттиқ ўқ ёғдириб туришига қарамасдан, Толипов ва Усачев ўртоқлар бизни ўқ билан таъминлаб туришда зўр маҳорат кўрсатдилар.

Жанг даҳшатли тусга кирди. Душманнинг мина ва снарядлари атрофимизда ёрила бошлади, менинг расчётимда уч киши қолди. Ботир жангчи ўртоқ Сарсенов ярадор бўлишига қарамасдан, душман устидан ғалаба қозонгунимизча биз билан бирга жанг қилди. Соснов ленталарга ўқ жойлаб беради, мен отаман.

Жон талвасасига тушиб қолган душман тобора қаршилигида кучайтириб ўқ ёғдириб туради. Биз бўш келмадик, шу жангда немисларни шундай беармон қирдикки, аҳоли пункти олдида немислар ғўла-ғўла бўлиб думалаб қолишди.

Шундай қилиб, душман бизни урушимизга бардош бера олмади, аҳоли пунктини ишғол этдик. Шу кечаси бўлган жангда тўхтовсиз пулемётдан отиб турдим, 30 дан ошиқ лента бўшатибман, оз деганда 50 га яқин немисни қиронини келтирдим.

Баходир пулемётчи Аббосов ва унинг расчётидаги ҳамма жангчилар ҳукумат нишонлари билан мукофотланишга тавсия этилганлар.

Энди бизнинг жонажон ватанимиз немис босқинчилардан абадий озод этилди... Биз саркарданинг чақириғига амалий иш билан жавоб берамиз ва газандаларни ўз уясида янчиб ташлаб узил-кесил ғалаба қозонамиз. Олға, ўртоқлар!

Старший лейтенант Л.Хамроев

Жасур алоқачи

Жанг шиддатли тус олди. Ҳар икки томондан снарядлар, миналарнинг овози ер-кўкни ларзага солди. Снаряд, мина парчалари телефон симларини тез-тез узиб турди.

Алоқачи Маҳкамов ўз постида. У ҳеч қандай хавф-хатардан қўрқмайди. Телефон симнинг у бошидан бу бошигача юриб узилган жойларни улайди. Бир соатча давом этган шиддатли жангда алоқа йўли 5-6 мартаба узилди. Бироқ Маҳкамов ҳар сафар ҳам узилган жойларни улаб ўз бўлинмасини узликсиз алоқа билан таъминлаб турди.

Душман снарядининг парчаси тегиб Маҳкамов ярадор бўлди. Ундан салгина нарида алоқа сими ҳам узилди. Маҳкамов қон оқиб туришига

қарамай, сим узилган томонга қараб интилди. У қандай бўлмасин алоқани тиклаш пайида бўлди ва бутун кучини йиғиб сим узиғига бориб етди, симни улаб алоқани тиклади.

Орадан анча вақт ўтди. Маҳкамовдан дарак йўқ эди. Алоқа командири Маҳкамовдан хабар олиш учун қизил аскар Сименовни юборди. Сименов Маҳкамовнинг ярадор бўлганини кўриб дарҳол унинг ярасини боғлади ва елкасига кўтариб хавфсиз жойга олиб чиқди.

Маҳкамовнинг жасорати бир зумда бўлинма жангчиларига ёйилди. Унинг кўрсатган баходирлиги жанговар варақага ёзилиб қўлма-қўл узатилди. Қўмондонлик Маҳкамовнинг жанговар ишини эътиборсиз қолдирмади. У III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди. Ботир жангчига ҳукумат нишони медали билан таъминланди.

Старший лейтенант Х.Лутфий

ЎЗБЕКИСТОНДА

Янги кинотеатр

ТОШКЕНТ. Шивли бозор яқинида бундан икки ой муқаддам бўш ётган очикликда «Ғалаба» кинотеатрининг катта ва гўзал биноси пайдо бўлди. Бу Тошкент шаҳар Киров район меҳнаткашлари томонидан барпо қилинган эди. Район партия комитети, район ижроия комитети ва Тошкент шаҳар кинолар бошқармаси Киров район меҳнаткашларининг янги кинотеатр қуриш ҳақидаги истаklarини самимият билан маъқуллаганидан кейин қурилиш ишлари жадал суръатлар билан бошланиб кетди. Бинокорлик ишларига Киров район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳусайнов раҳбарлик қилди. Районнинг юздан ортиқ ишчи, хизматчи ва уй иши билан банд бўлган хотин-қизлари ҳар куни қурилиш майдонига чиқиб, бинокорликнинг хилма-хил ишида бажонидил иштирок этдилар. Айниқса, Тўлаган Очилбеков 300 минг ғиштга етадиган лой қоришмаси тайёрлаб ҳаммага намуна бўлди.

Театр 800 кишига мўлжалланиб, у халқ қурилиши методи билан бир неча ҳафтада битказилди. Кинотеатр майдонидаги эски иморатлардан қолган бинокорлик материаллари ҳам бино қурилишига сарф этилди. Кинотеатр тез кунда ишга тушади.

(ЎзТАГ)

Қизил армия фондига 550 пуд ғалла

СИРДАРЁ районининг колхозчилари Украина колхозчиларининг му-рофаатига жавобан қизил армиянинг ғалаба фондига қўшимча равишда 550 пуд ғалла беришга қарор қилдилар.

Бухаров, ЎзК(б)П Сирдарё райкомининг секретари

Чуст дўппи

Хоразмнинг майин ипак гилами, Бухоронинг қорақўл қалпоғи, Мар-ғилоннинг жозибали атласи, Наманганнинг серғарч амиркон этиги тўғ-рисида гап кетган ерда Чустнинг ҳам бежирим дўпписи мароқ билан макталади, албатта.

«Айюб нусха», «новвой нусха», «зира нусха», «пахта», «канал» ва ҳоказо нусхалар билан шуҳратланган чуст дўппини Ўрта Осиёнинг ҳар бир бурчагида кўриш мумкин. Унинг бунчалик кенг миқёсда тарқали-шида сабаб бўладиган ҳеч қандай мўъжиза йўқ. Бутун сир оқ ипакнинг қора лас устига жуда моҳирлик билан нақшланишида, яъни биргина оқ ипакдан сонсиз-саноксиз чаманлар яратилишидадир.

Ҳар кимга бир кийишдаёқ ярашиб қоладиган ана шу пишиқ ва содда дўппининг кўпчилиги шу кунда Чустнинг машҳур дўппидўзлари Соби-рахон Бойбоева, Холбиби Убайдуллаева, Хадича Кенжаева, Тожибиби Абдурахмонова, Ёдгорой Сўпиева каби чеварлар қўлида бунёдга келаё-тир.

Енгил дока рўмолини қия ёпиниб ўтирган ҳолда кўзини бир нуқтага тикиб киззак тикаётган Собирахоннинг ёқимли киёфаси диққатимизни ўзига тортарди.

– Опа, неча йилдан бери дўппидўзлик қиласиз?

– Болам, ҳунар менинг ота касбим, янглишмасам, 30 – 35 йилдан бери ип билан игнанинг нонини ейман.

– Ёшингиз нечада?

– Элликка чикқан бўлсам ҳам, ҳали ёшдекман, кўзим ўткир, қўлим чаққон. Бошлиқларни доғда қолдирмайман.

– Бир ойда қанча дўппи тикасиз?

– Баъзи ойлари 16 та, баъзи ойлари ҳафсала қилсам 18 та дўппи ти-каман. Бир ойлик нормам 8 дўппи.

Собирахон киззакнинг охирги гулини битирди-да, уни бизга узатди:

– Қани, кўринглар-чи, қандай чикибди, ёқадими?

Ёкиш ҳам гапми, ғоят ингичка қилиб чийратилган оппоқ ипакдан ҳо-сил бўлган бежирим шакллар деразадан тушиб турган қуёш шуъласида ажабтовур товланар, ярим доира орасидаги мош катталигидаги донача-лар кумуш тангачалар каби жилваланарди.

– Дўппи шундай тикилсинки, у ўз шинавандаси бошида кулиб эгаси-нинг ҳуснига ҳусн қўшсин! – Собирахоннинг муҳокамаси ана шундай ҳаққонийдир.

Собирахон Бойбоева сингари моҳир дўппидўзлар «Ўзхудожпром-союз»нинг Чуст шаҳридаги «Биринчи май» артелида (артель раиси Му-ҳаммаджон Аминов) 200 дан ортиқдир. Уларнинг кўпчилиги ойида 8 дўппи ўрнига 14, 16, 18 тадан дўппи тикувчи чевар хунармандлардир.

Артелнинг тўқимачилик цехи 55 ёшли тўқувчи Маматхон Маҳму-дов билан фахрлана олади. Бу моҳир хунарманд 12 ёшдан бери дўкон (тўқув дастгоҳи)да иш кўради. Унинг қўлидан чиқадиған шойилар ўзи-нинг майинлиги, пишиқ ва силлиқлиги билан ажралади. Кекса тўқувчи ишининг мураккаблигига қарамай, кунига 5 метр ўрнига 7-8 метрдан шойи тўқийди. Шарофжон Аҳмедов бу цехнинг ҳурматли мастерлари-дан бири. Унинг 3 ойда 8 шогирд тайёрлаб чиқариши Шарофжон ака-нинг ғайрат ва маҳоратига шохиддир. Кечаги шогирд, бугунги мустақил тўқувчилардан Жамила Ёкубова бир кунда 12 метр ўрнига 35, 40, 41 метрлаб; Ҳафиза Турдалиева 40 – 42 метрлаб; Ҳабибахон Аҳмедова 30 – 35 метрлаб; Хайрихон Имомалиева 20 – 30 метрлаб алак тўқиётган 2-3 нормачилардир. Тикувчилик цехининг тўқувчиси И.Сматрова кун-ига беш яримта кўйлак ўрнига 17 – 18, Файкина 14 – 15 тадан кўйлак тикадилар.

Чуст хунармандларини шунчалик зўр ғайрат билан ишлашга, ўз ҳу-нарига меҳр ва муҳаббат билан қарашга руҳлантирган нарса шавкатли қизил армиямизнинг буюк ғалабалари, ўз қариндош-уруғлари, ёр-биро-дарлари билан тезроқ дийдор кўришишга бўлган буюк интилишлари-дир.

Зафар Диёр, Чуст шахри

1944 ЙИЛ 19 ДЕКАБРЬ, 83 (166)-СОН

Ўзбекистон колхозлари давлатга йиллик пахта топшириш планини бажардилар

ТОШКЕНТ. Ўзбекистоннинг колхозлари 10 декабрда давлатга йиллик пахта топшириш планини бажардилар. Бу йил давлатга ўтган йилга нисбатан 300 минг тонна ошиқ пахта топширилди.

Фарғона, Наманган, Тошкент, Бухоро, Самарканд, Қашқадарё областлари, шунингдек, Қорақалпоғистон АССР давлатга пландан ташқари 25 минг тонна пахта топширдилар, Республиканинг 20 та районлари гектаридан 15 центнердан юқори пахта ҳосили олдилар. Булар орасида Избоскан 20,6 центнер, Хўжаобод 18,8 центнер, Янгийўл 18,5 центнердан пахта ҳосили бердилар...

(«Правда»дан)

Разведка армиямизнинг кўз-қуролидир

Душманнинг олдинги маррасини разведка қилиш

Бизда разведкани ҳамма жангчилар — ўқчилар, снайперлар ва пулемётчилар ўтказадилар. Баъзан олдинги маррада немис солдатларининг бепарволигидан фойдаланиб душман аскарларининг тўпланишини ва ёки қисмларнинг алмашилишини аниқлаш мумкин.

Фақат бир мартаба кузатиш билангина душман тўғрисида аниқ маълумот олиш мумкин эмас. Разведкани узлуксиз олиб бориш шарт. Узлуксиз олиб борилган раз-

ведка натижасида баъзи бир вақт эътиборга олинмайдиган майда ўзгаришлар ҳам олдинги маррадаги душманнинг нияти ҳақида қимматли маълумотлар йиғишга имконият туғдиради. Мен бу мақоламда кузатиш билан разведка қилиш тўғрисидаги тажрибам ҳақида ёзмоқчиман.

Бир куни ҳужум вақтида бизнинг қисмимиз душманнинг қаттиқ ўт очиб яқин боришга имконият бермас эди. Бир неча натижасиз қилинган атакадан кейин менинг раҳбарлигимдаги группага душманнинг ўт

очиш нуқталарини разведка қилишга буйруқ бўлди. Кундузи мен кузатиш олиб бордим. Кечаси кундузги маълумотларини натижаларини аниқлаш учун группа билан бирга душманнинг олдинги маррасига яқинлашдик. Биз ернинг паст-баландлигидан фойдаланиб душман позицияларига 60 — 70 метр яқин бориб ётиб олдик. Гвардиячи сержант Ткаченко бошлиқ бир группа жангчиларни ўша жойда қолдириб қолганларини чап ва ўнг томонга, душман пулемёт нуқталарини аниқлаш ва мудофаа системасини ўрганиш мақсадида разведка қилишга жўнатдим. Биринчи бўлиб гвардиячи сержант Курганскийнинг группаси қайтиб келди. Улар душман траншеясига яқин бориб немисларнинг уч пулемёт нуқтасини аниқладилар.

Бир неча минутлардан сўнг гвардиячи сержант Палисманнинг группаси ҳам қайтиб келди. Улар ўз участкаларида немисларнинг рўбарўдан туриб отувчи тўпини ва бир станокли тўпини аниқладилар. Бундан ташқари, гвардиячи сержант Ткаченконинг берган маълумотларига кўра, бу участканинг марказий районида душманнинг мудофаа иншоотларини такомиллаштираётгани билинди.

Палисман ва Курганскийлар қандай қилиб разведка олиб бордилар? Курганский душманнинг биринчи траншеясига яқин бориб, ҳар бир разведкачисига курашиш учун алоҳида сектор ажратиб берган. Одатда, кечаси немислар ташвишда қолиб, пулемёт, милтиқ ва автоматлардан тартибсиз равишда ўқ узадилар. Курганский кузатиш олиб бориб немисларнинг пулемётлардан ўқ узишлари билан пулемётдан чиққан алангаларни кўрди. Бу нарса унга жанговар вазифани тўла бажариш учун катта ёрдам берган.

Душман тўғрисида маълумот тўлароқ бўлса, командир дадиллик билан ҳаракат қилиб жангда муваффақият қозониши учун тўла ишонч ҳосил қилади.

Мен группам билан разведкага борганимда вазифани қандай қилиб бажаришнигина эмас, балки ўқчи ротасида хизмат қилаётган ўртоғим Пушкарский тўғрисида ҳам ўйлайман. Чунки мен разведкадан натижасиз қайтиб, ўқчиларга душман нишонларини аниқ кўрсатмаганимда, ким менга ёқимли сўз айтади?

Суратда: Гвардиячи старший сержант М.Муллабоев.

Яқинда бизнинг қисмимиз душман томонидан қаттиқ қаршилиқ кўрсатиш узелига айлантилган катта бир аҳоли пункти районида ўпириш қилишга тайёргарлик олиб борди. Душман мудофааси чукур траншеялар, очик пулемёт майдончалари, танкка қарши тўсиқлардан иборат эди. Жанг арафасида душман ҳақидаги қўлга туширилган маълумотларни аниқлаш учун рота командири старший лейтенант Кислов менга душманнинг ўт очиш системасини разведка қилишни буюрди. Биз полизлар орқали яширин равишда аҳоли пунктига яқинлашиб кузатишни бошладик. Душманнинг ўт очиш воситаларини ишга солиб, уни аниқлаш мақсадида жангчиларимиздан иккитаси пулемётдан немисларга қараб ўқ узиб турдилар. Немислар дарҳол ҳар томондан ўқ ёғдира бошладилар. Бундан фойдаланиб биз душман ўт очиш нуқталари ўрнашган жойларни аниқлаб олдик.

Бундан ташқари, менинг разведкачилар группамдаги старший сержант Гусихин, гвардиячи сержант Ткаченко, гвардиячи Зубков ва Ермаковлар бир уй орқасида пистирма ясаб, икки «тил»ни қўлга туширдилар.

Гвардиячи старший сержант М.Муллабоев, II даражали «Ватан уруши», «Қизил юлдуз», II ва III даражали «Шухрат» орденлари, икки мартаба «Жасурлиги учун» ва «Сталинград мудофааси учун» медаллари билан мукофотланган

Разведкачилар дадиллик билан қилган ҳаракатлари

Ҳакимжонов, Морозов ва Ефимовлар ғалаба қозонишда командирга ёрдам қилдилар.

Морозов билан Ефимовлардан иборат бўлган гвардиячи разведкачиларга душманнинг ўт очиш нуқталари ўрнашган жойларни аниқлашга буйруқ берилди.

Разведкачилар кечаси шарпасиз, аста-секин немислар турган хуторга яқинлашдилар. Разведкачиларни кузатиб борган сапёр ўртоқ Ҳакимжонов, Морозов ва Ефимовларнинг борадиган йўллари текшириб уларга йўл очиб берди. Разведкачилар душман ўрнашган жойларни ҳамда ўт очиш воситалари, шунингдек, душманнинг миналаштирилган майдонларини яхшилаб аниқлагандан сўнг ўз қисмларига қайтдилар.

Бу маълумотларни олган қисм командири немисларга чап томондан зарба беришга қарор қилди. Разведкачи ўртоқ Морозов ўзига таниш

бўлган йўл билан лейтенант Соболев ротасини бошлаб борди ва душманга шиддат билан зарба берилди. Натижада немислар хутордан қувиб чиқарилди.

Қисм командири жасур разведкачиларни ҳукумат нишонлари билан мукофотлади.

Баҳодир гвардиячи

Мен командирлик қиладиган бўлинма немисларни биринчи линия траншеялардан қувиб чиқарди ва ботқоқлик орқали бориб катта йўлга чиқди.

Гитлерчилар бизнинг ҳаракатимизни тўхтатмоқчи бўлдилар ва орқага қайтаришга уриниб кўрдилар. Улар бизга қараб рўбарўдан ва ён томонлардан қаттиқ ўт очдилар.

Аҳвол жиддийлашди. Мен ва гвардиячи сержант Ермоленко катта йўл ёқасидаги ариқча ичига тушиб яшириниб ётдик. Бу вақтда катта йўл бўйлаб немисларнинг икки самоход тўпи пулемётдан қаттиқ ўқ узиб келмоқда эди.

– Маҳкам тур, Ермоленко, самоход тўпини йўқ қилиш керак, – дедим ва ўзим жанг майдонини кузатишда давом этдим.

Душманнинг биринчи самоход тўпи 20 – 30 метрча яқин келди. Ермоленко ҳовлиқмади, тўпни 8 метрча яқин келтириб ғилдираклари остига граната ирғитди. Қаттиқ портлаш юз бериб, тўп ғилдираги тилкапора бўлди. Иккинчи самоход тўпи ҳам яқин келди. Ермоленко бунга ҳам граната ирғитди. Душман машинаси ўт очишдан тўхтади. Учинчи граната пачақланган икки самоход тўпи оралиғидаги гитлерчиларга қарата ирғитди.

Гвардиячи Ермоленконинг баҳодирларча қилган ҳаракати жанговар топшириқнинг аъло даражада бажарилиши учун катта имконият туғдирди.

Гвардиячи лейтенант Ф.Нурматов

**Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз республикаларининг
20 йиллигини янги ғалабалар билан кутиб олмоқдалар.
Юбилей шарафига олган мажбуриятни бажармоқдалар**

Наманган областининг пахта тайёрлаш планини муддатидан олдин бажарган илғор район ва колхозлари Ўзбекистоннинг 20 йиллиги шарафига пландан ташқари пахта топшириш юзасидан конкрет мажбуриятлар олган эдилар. Улар юбилей олдидан социалистик мусобақани кизитиб олган мажбуриятларини бажармоқдалар.

Косонсой районининг колхозчилари пландан ташқари 700 тонна пахта топширишга ваъда қилиб, 27 ноябргача 249 тонна пахта топширдилар. Ҳозир районда 16 колхоз, 100 дан ортиқ бригада ва 450 звено йиллик планини ошиғи билан бажариб давлатга қўшимча пахта топширмоқда.

«Ленин йўли» колхоз (раиси ўртоқ Тўрахўжа Низомов) қўшимча равишда гектаридан 8 центнердан пахта берди. Тергачи кишлоқ советидаги «Правда» колхозининг ўртоқ Қаюм Ҳалилов бошлиқ бригадаси 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 14 центнер ўрнига 36 центнердан пахта топширди. Шу колхознинг ўртоқ Ўғилжон Азимов бошлиқ звеноси гектаридан 60 центнердан ҳосил олиб йиллик планни 600 процентга етказди.

Янгиқўрғон районининг колхозчилари пландан ташқари ҳозиргача 585 тонна пахта бердилар. Шу районнинг «Ленин» колхоз (раиси ўртоқ Ортиқов) қисқа вақт ичида пландан ортиқ 5 тонна пахта топширди.

Норин районининг колхозлари қўшимча равишда 823 тонна пахта топшириб олган мажбуриятларининг ярмини бажариб қўйдилар. Учқўрғон райони 130 тонна, Поп райони 100 тоннадан кўпроқ пахта топширди.

Областнинг илғор район ва колхозлари ҳозиргача давлатга пландан ташқари 1891 тонна пахта бердилар. Қўшимча равишда пахта топшириш давом этмоқда.

**Янгийўл колхозчиларининг қизил
армияга совғаси**

ЯНГИЙЎЛДА кишлоқ хўжалиги илғорлари активларининг район кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашга колхоз раислари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, жамоатчи колхозчилар келдилар. Улар бу ерга пахта ва бошқа кишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштириш соҳасидаги кураш тажрибалари ҳақида фикр олиш учун келган эдилар.

Кенгашда Сталин номли колхоз раиси ўртоқ Саттор Қаюмов сўзга чиқиб бундай деди:

– Колхоз аъзолари ўзбек халқи ёд этган қасамни амалга ошириб пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар... Энг яхши пахта терувчи, икки фронтчининг синглиси, 11 минг килограмм пахта терган Зиннат Акромова руспубликамизнинг шонли юбилейини Ўзбекистоннинг 20 йиллиги номида танк колоннаси ва авиаэскадрилья қурилишига маблағ тўплаш билан нишонлашни таклиф қилди ва ўз ихтиёридаги жамғармаларидан бу ишга 5 минг сўм пул берди.

Зиннат Акромованинг таклифи колхознинг барча аъзолари томонидан маъқулланди. Колхозчилар Ўзбекистоннинг 20 йиллиги номидаги танк колоннаси ва авиаэскадрилья қурилишига 200 минг сўм пул бердилар...

**Охунбобоев номли қўн завод коллективи
йиллик планини тугаллади**

Охунбобоев номли қўн завод коллективи йиллик планни бажарди. Завод ходимлари Ўзбекистоннинг XX йиллигини муносиб равишда кутиб олиш учун тайёрланиб пландан ташқари 400 минг сўмлик маҳсулот ишлаб бериш мажбуриятини олдилар.

Трактор ишлари йиллик плани бажарилди

Қорақишлоқ МТСи трактор ишлари йиллик планини бажарди. МТС коллективи Ўзбекистон 20 йиллиги шарафига мусобақага қўшилиб, пландан ташқари 2000 минг гектар ер ҳайдаш мажбуриятини олди.

МТС директори Шодиев

11 ойлик план муддатидан илгари адо этилди

Н. шаҳар (ЎзТАГ). Н-нчи заводи ишчиларининг ватанпарварлик чакириғига жавобан Сталин номли заводнинг ишчилари 11 ойлик планни муддатдан илгари бажардилар.

Цехларда маҳаллий миллат кишиларидан малакали кадрлар тайёрлаш иши қизитилди. Республиканинг 20 йиллиги кунигача термит ва куйиш ишининг 32 мастери тайёрлаб чиқарилади.

Сталин номли завод коллективи шаҳардаги корхоналарда республиканинг 20 йиллиги номида стахановча вахтада туришнинг ташаббусчиси бўлди.

8 та пахта заводи планини муддатидан илгари бажарди

Ўзбекистон республика пахта тозалаш саноатининг олдида колхозлар етиштирган мўл ҳосилни тозалаб бериш вазифаси турибди. Бу йил айрим заводларнинг қувватини илгариги ҳолига етказиш соҳасида катта иш олиб борилди. Корхоналарни қайта қуриш ҳозир ҳам давом этмоқда. Ҳазорасп заводида 340 от кучи эга бўлган янги двигател ва икки жин батареялари ўрнатилаётир. Бу чора сабабли корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати икки хисса ошади. Қўқонқишлоқ ва Наманган заводларида қўшимча двигателлар ўрнатилиши орқасида уларнинг қуввати ҳам анчагина ошади.

Пахта заводлари уруғлик чигитни тозалаш вазифасини муваффақиятли адо этмоқдалар. Чуст ва Кува заводлари уруғлик чигитни республикада биринчи бўлиб тозалаб ва линтерлаб бўлдилар. Республиканинг пахта заводлари ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан ҳозирнинг ўзидаёқ 10 минг тонна кўпроқ уруғлик чигит чиқардилар.

(ЎзТАГ)

1944 ЙИЛ 21 ДЕКАБРЬ, 84 (167)-СОН

Ўзбекистон давлатга йиллик пахта планини бажарди

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари давлатда йиллик пахта топшириш планини кўрсатилган муддат – 15 декабрда тўла бажардилар.

Бу йил ўтган 1943 йилга нисбатан давлатга 311 минг тонна ортик пахта топширилди. Бу йил пахтанинг ҳосили ўтган йилгига кўра 58 процент ошди. Пахта топшириш давом этмоқда.

(«Правда»дан)

Гвардиячиларнинг маҳорати

Қисмимизнинг баҳодир гвардиячилари Болтикбўйи «қопи»га қамаб олинган немисларни дўппослашда мардлик кўрсатмоқдалар.

Гвардиячи оддий аскар Алихон Қошқинбоев моҳир разведкачи бўлиб етишди. У аҳоли пункти учун бўлган жангда душмanning иккита қўл, битта станокли пулемёти ва бир неча солдатлари ўрнашган жойни аниқлади ва бу ҳақда дарҳол ўз командирига хабар қилди.

Артиллериячилар унинг кузатуви бўйича ўт очдилар ва белгиланган нишонларга мўлжал билан отиб йўқ қилдилар. Бу жангда Алихон Қошқинбоев ўзи тўртта гитлерчини автоматдан отиб ўлдирди.

Артиллерия разведкачиси гвардиячи оддий аскар Ҳожиев душмanning қаттиқ ўти остида жанг майдонини кузатди. У немисларнинг 13 та ўт очиш нуқталарини белгилади ва батареянинг ўтини назорат қилиб ҳамма нишонларни йўқ қилишда зўр маҳорат кўрсатди...

Гвардиячи оддий аскар алоқачи Ўрмонбек Турдалиев жангнинг энг қизгин пайтларида узилган телефон симларини бир-бирига улади. Қўмондонликни мунтазам равишда алоқа воситалари билан таъминлаб турди.

Қўмондонлик разведкачиларнинг жанговар ишларини тақдирлаб, ҳукумат нишонлари билан мукофотлади.

Гвардиячиликларнинг сўнмас баҳодирликлари қисмимизга янгидан келган жангчиларнинг ғайратларини оширмоқда. Улар тажрибали жангчилардан ўрнатилиб жанг майдонларида жавлон урмоқдалар.

Гвардиячи оддий аскар Аҳмаджон Мадалибоев қисмга янги келганда аравакаш бўлиб хизмат қилар эди. У ҳозир энг яхши артиллериячилардан бири бўлиб етишди. Шунингдек, Жонгузов, Семенчук ва Сологублар жанговар топшириқларни аъло бажариб донг қозонмоқдалар...

Гвардиячилар Болтикбўйида камал қилинган душман группировкасини тезроқ дўппослаш учун бутун куч-қувватлари билан жанг қилмоқдалар.

Гвардиячи лейтенант Н.Рўзиев

Ўрунбой Ёдгоров

Сурагда: Тяга
командири сер-
жант Хайитбой
Шомирзаев.
Ф.Иванов фотоси

Кейинги бир жангда Ўрунбой Ёдгоров қўл пулемётчи бўлиб хизмат қиладиган сержант Позиннинг отделенияси кишлокнинг орқа томонига ўтиб, бутазорлар ичида мутаҳкамланиб олди. Немислар уч мартаба қарши атакага ўтдилар ва бизнинг жангчиларимизни бутазорликдан суриб чиқаришга интилдилар. Биринчи қарши атакани қайтаришда икки жангчи ярадор бўлиб сафдан чикди. Учинчи қарша атакада сержант Позин ва ўқчи Барановлар оғир ярадор бўлдилар. Бутазор ичида фақат пулемётчи Ёдгоров билан иккинчи номир Косуляларгина қолдилар.

Ўрунбой ўзининг ёрдамчисидан:

– Сержант қаёқда? – деб сўради.

Косуля Ёдгоровнинг ўз командири яхши кўришини билар эди. У дўстининг хафа бўлишини билиб:

– Тинчлан. Сержантимиз жангчилар билан бирга чап томонга, ху ана у сарой тарафга кетди, – деди.

– Текшириб кўргин, нечта дискамиз қолди? – деб Ўрунбой иккинчи номирга буюрди.

Косуля коп ичидаги тўрт дискани топиб олди. Жанг олдидан еттита диска бўлган экан. Шундан учтаси харажат қилинган эди.

– Патронларимиз етарли, – деди Косуля ва навбатдаги дискани Ўрунбойга узатар экан, тепаликдан пастга қараб силжиётган немисларга кўзи тушиб қолди. Гитлерчилар бу сафар тўртинчи мартаба қарши атакага келар эдилар.

– Эсингдами, сержант ҳар маҳал душманни яқинроқ келтириб ур дер эди, – деди Косуля Ўрунбойга.

Ёдгоров дискани жойига ўрнаштириб немисларнинг келишини кутар эди. Гитлерчилар 100 – 150 метр яқин келишлари биланок Ёдгоров пулемётдан ўқ ёғдирди. Бир неча немис ер тишлади. Бошқалари эса тартибсиз равишда чекина бошладилар. Ўрунбой патронлар тамом бўлгандан кейин бўш дискани ирғитди ва орқасига қарамасдан қўлини чўзиб:

– Яна дискани узат, – деди.

Бироқ Косуля овоз бермади.

– Узат дейман, – деб Ўрунбой зарда билан қичқирди ва орқасига қайрилиб қарар экан, бруствер устида қонга буланиб ётган Косуляни кўрди.

Бу вақтда тўрт немис чопиб келиб Ўрунбойни ўраб олмоқчи бўлди. Ёдгоров ўзини йўқотмади. У ёнидаги танкка қарши гранатани олиб яқинлашаётган гитлерчиларга қараб ирғитди. Тирик қолган битта немис бутазорлар ичига қочиб қутулди.

Атроф жимжит бўлди. «Косуля», – деб қичқирди Ўрунбой Ёдгоров. Лекин жавоб бўлмади. Бу вақтда Ўрунбой биринчи мартаба кўрқиш ҳисларини бошидан кечирди. У бутазор ичида ёлғиз ўзи қолди. «Йигитлар», – деб яна овоз берди. Жавоб ўрнига унинг кўзига немисларнинг каскалари ташланар эди.

– Майли, яқинроқ келсинлар! – деди ўз-ўзига Ўрунбой.

Бешинчи қарши атакани Ёдгоровнинг ёлғиз ўзи қайтарди ва немисларга катта талафот етказди. У қочиб бораётган немисларнинг орқасидан:

– Ҳа талончилар! – деб қараб турар эди.

Бу вақтда Ўрунбойга жангчилар етиб келиб қолдилар.

– Ким билан гапиришаётгирсан? – деб сўради ундан лейтенант Чебисов.

– Ўрунбой Ёдгоров билан деди, – у.

Старший лейтенант Т.Журавлев

Батареянинг кўз-қулоғи

Гвардиячи младший сержант Турғунбой Худойбердиев гвардиячи лейтенант Пер командирлик қиладиган батареянинг энг хушёр разведкачиларидан бири. Худойбердиев душманнинг ўт очиш воситаларини разведка билан аниқлашда катта тажрибага эга.

Яқинда бўлиб ўтган жангларнинг бирида батарея командири пиёда аскарларимизнинг олға силжишга қаршилиқ кўрсатаётган душманнинг ўт очиш нуқталари ўрнашган жойга яқин борди ва диққат билан кузатиб 3 тўп ва миномёт батареяси жойлашган ерни аниқлаб ўз батареясига хабар қилди. Худойбердиевнинг маълумоти бўйича душманнинг 3 тўпи ва миномёт батареяси яқсон қилинди.

Худойбердиев кўмондонлик томонидан III даражали «Шухрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган.

Гвардиячи старший лейтенант Карим Қосимов

1944 ЙИЛ 25 ДЕКАБРЬ, 85(168)-СОН

Баҳодир жангчи ва офицерларимизга жанговар салом!

Болтиқ бўйи «қоп»ига қамаб олинган немисларни тўппослашда сабот ва маҳорат кўрсатаётган жангчи ва офицерларимиз.
Суратда: (чапдан) гвардиячи старший лейтенант Карим Қосимов, разведкачи гвардиячи ефрейтор Турғунбой Худобердиев, артиллериячи ефрейтор Хайдар Илёсовлар.
Ф. ИВАНОВ фотоси.

Ватанга садоқат

Суратда: Разведкачи старший сержант Ҳамиджон Аҳмедов.
В.Савранский фотоси.

Қизил армиянинг немис-фашист босқинчи-ларига қарши олиб бораётган озодлик урушида биз жангчилар зиммасига ватанни душмандан озод қилиш – келгуси авлоднинг фаровон яшашини таъминлиш каби фахрли вазифа юкланган.

Мана шу муқаддас берчнни адо этиш юзасидан Ўзбекситоннинг минглаб жангчилари қаторида урушнинг бошидан бери мен ҳам жанг қилиб келмокдаман.

Бу жудолик кунларда униб-ўсган ўлка, меҳрибон ота-она ва қариндош-уруғлардан узоқ туриб яшаш қандай оғир! Бироқ биз ана шу дийдор кўришиш кунларини яқинлаштириш учун немис-фашист ғалаларига омонлик бермай, уларни кеча-кундуз қон

қақшатмокдамиз.

Ўзбек халқи ўзининг фронтдаги жангчиларига ёзган мактубида:

«Шоввоз ва азиз фарзандлар!

Ўзбек халқи сизни ёвуз душманга қарши кундан-кунга дахшатли ва ғазаблироқ курашга чақиради... Яна очик қилиб айтганда,

одамгарчилигинг сен ўлдирган немисларининг сони билан ўлчанади, чунки немисни ўлдириш улуғ савоб. Биронта фашистни ўлдирмаган аскар жангчи эмас, номарддир», – деб бизларнинг олдимизга конкрет вазифани қўйган эди.

Эл-юртимизнинг бу топширигини қандай бажараётимиз? Бу тўғрида ҳар бир ўғил ўз отаси олдида ҳисоб берган каби, биз ҳам республика-мизнинг шонли юбилей кунида ўз халқимизга жанговар ҳисоб беришга тегишмиз.

Мен фронтга келганимда оддий аскар эдим. Милтиқ у ёқда турсин, отишни билмас эдим. Мени улуғ Ватан уруши чиниқтирди. Ҳозир сержантман. Разведка отделениясининг командири бўлиб хизмат қиламан. Менинг бу даражага етишим учун рус жангчилари сабаб бўлдилар. Улар менга жанговар қуролларни ва ундан қандай қилиб фойдаланишни ўргатдилар.

Ҳозир менинг жанговар ҳисобимда немисларнинг 4 та ўт очиш нуқтасининг яксон қилинганлиги, 2 та танкнинг пачақланганлиги, 3 та аэропланнинг ёндирилганлиги, салкам икки юзга яқин ашаддий гитлерчи солдат ва офицерларнинг ўлдирилганлиги қайд қилинган. Шунингдек, душман билан бўлган бетма-бет бир олишувда мен ва менинг қўл остимдаги разведкачилардан қизил аскар Гворгов ҳамда Помогайбо ва бошқалар 5 та немисга найза санчиб, битта гитлерчи офицерни бўғиб ўлдирдик.

Бизнинг ватанга бўлган садоқатимиз мана шундай, душманни уриш, ўлдириш, қақшатиш ва йўқ қилиб Ватаннинг буйруғини бажаришдан иборатдир. Буни биз Болтиқбўйи «қоп»ига бўғиб олинган немисларни дўппослаш жангларида амалга оширмокдамиз.

Ҳамиджон Аҳмедов, II даражаси «Ватан уруши», «Қизил юлдуз», III даражаси «Шуҳрат» орденлари ва уч топқир «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган

Бизнинг куч манбаимиз

*Гвардиячи капитан Дониёр Абдурахмонов, «Қизил байроқ»,
«Александр Невский», II даражали «Ватан уруши», «Қизил юлдуз»
орденлари ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган*

Ватан... Бу ҳақда гап борар экан, менинг кўз олдимда Фарғона водий-сининг бепоён пахта далалари, Қуванинг олма-анори, Тожикистоннинг Вахш водийси, Помирнинг осмонга етқудай қорли тоғлари, Россиянинг кўм-кўк ўрмонлари, Украинанинг мўлҳосил далалари, Қора денгизнинг ҳаётбахш соҳиллари, Кавказнинг халқлар тилида дoston бўлган тоғлари... менинг уйим, оилам гавдаланади...

Қизил армиянинг жангчилари немис-фашист босқинчиларига қажатқич зарбалар бериб муқаддас ватанимизни душмандан озод қилдилар. Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда совет халқининг барча фарзандлари сабот ва маҳорат кўрсатиб, ўз номларини шон-шараф билан қопламоқдалар.

Мен командир бўлган батальонда турли миллатларнинг жангчилари: рус, ўзбек, қозок, украин, белорус, арман, тожик ва бошқалар бор. Уларнинг тиллари ҳар хил, аммо диллари, мақсадлари бир – немис ҳаромзодаларини тезроқ тор-мор келтириб Берлин устида ғалаба байроғини тиклашдан иборатдир.

Мен мана шу тўғрисида мислсиз ғалабаларни таъминлаган дўстликнинг куч-қудрати ва буни рўёбга чиқараётган жангчилар ҳақида ҳикоя қилмоқчиман.

Батальонимиз катта бир дарёдан кечиб ўтиш ҳақида жанговар буйруқ олди. Бу вақтда олдинда бораётган взвод командирига ўқ тегиб сафдан чиқди. Гвардиячи сержант Персов командирликни ўз устига олди. Персов ҳужумни тўхтатмай, турли шиорлар отиб жангчиларни руҳлантирди ва якка ўзи ўрмон ичи билан айланиб ўтиб дарёнинг нариги томонига ўтди. Взводнинг олға силжиши учун халақит бераётган немисларнинг қўл пулемётчисини бўғиб ўлдирди ва взводни дарёдан олиб ўтиб душман мудофаасида мустаҳкамланиб олди.

Жасур жангчи ватан йўлида ботирларча ҳаракат қилиб бутун қўшиннинг муваффақиятини таъминлади. Натижада шу куни менинг батальоним муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган бир тепаликни эгаллади. Ватан эса қаҳрамон отделение командирининг жанговар хизматини тақ-

дирлади. Ҳозир унинг кўкрагини «Қизил юлдуз», III даражали «Шуҳрат» орденлари ва «Жасурлиги учун» медали безатиб туради.

Шунингдек, полкимиз 12 километр масофадаги ботқоқлик-тўқай, дарахтзорлар ичи билан юриб душман қўлидаги катта тош йўлни эгаллаш тўғрисида буйруқ олди. Менинг батальоним қисмининг авангарди бўлиб, кундуз соат 3 да ҳужум бошладик. Бу жангда отделение командири, ўзбек жангчиси, гвардиячи сержант Олчи Тўраев алоҳида маҳорат кўрсатди. У душман ўрнашган қишлоқни разведка қилиш вақтида бир группа немисларга рўбарў келиб, икки орада олишув бошланган. Баҳодир ўқчилар бутун куч-қувватлари билан душман устига арслондек ташланганлар ва 15 га яқин гитлерчини ўлдириб, 1 та немис офицерини асир қилиб олганлар.

Шаҳсан бу жангда Олчи Тўраевнинг ўзи 8 та гилерчига найза санчиб ер тишлатди. Қўмондонлик баҳодир йигитнинг хизматини тақдирлаб «қизил байроқ» ордени билан мукофотлади.

Бундай жангчилар билан тоғни уриб талқон қилиш мумкин. Бундай жангчи билан командирнинг ҳам, ватаннинг ҳам кўнгли тўқ. Мана совет ватанпарварлигининг куч манбаи шунда. Биз буни ватан учун олиб борилаётган жангларда намоёйиш қилиб ғалаба қозонмоқдамиз. Жаҳон орзуси – ғалаба қўнларини тезлаштирмоқдамиз.

Серқуёш Ўзбекистонимизнинг шонли 20 йиллиги кунда ўзининг тантанали ғалабаларини намоёйиш қилаётган мамлакат ичкарисининг қаҳрамонларига куч-қувват тилайман. Немисларга бўлган зарбамизни яна кучайтириб, тез кунда ғалаба билан ўз мамлакатимиз кучоғига кириб бориш орзусида эканимни билдираман.

*Гвардиячи старший
сержант Мади
Султанов*

Бугунги Тошкент

1

Қизил армиянинг жангчилари жонажон Ўзбекистонга қайтиб келганларидан кейин республиканинг пойтахти Тошкентни бир кўришда таний олмаса керак. Уруш йилларида шаҳар анча ўзгарди, ҳозир у мамлакатдаги энг йирик саноат шаҳарларидан бири, фан ва маданият маркази бўлиб қолди.

Тошкент Карл Маркс кўчаси.

билан йўқ қилган эдим, шекилли», «Мен немис босмачиларни шу нарса билан осмонга улоқтириб ташлаганмидим?» – деб ўйлаяжак.

Тошкентдаги илгари қурилган корхоналарни ҳозир сира таниб бўлмайди. Ворошилов номли Сельмаш заводи, Каганович номли завод ҳозир жуда кенгайган, ғоят муҳим маҳсулотлар ишлаб чиқармоқда. Бир вақтлари жуда кичкина, Ўзбекистонда энг кекса завод эндиликда Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган корхонага айлантирилди. Завод тоғ-кон ускуналари ишлаб чиқармоқда. Ўзбекистонда кўмир кони бўлмиш Оҳангарондаги «Тошкент Сталинуголь» кони механизмлар билан таъминлаб турибди. Донбасс ва Москва ёнидаги кўмир ҳавзасини тиклашга ёрдамлашмоқда. Завод коллективи янги ишга шу бу йилгина қўчган бўлишига қарамай, фидокорона ишламоқда, фронтчилардан ўрناق олиб йиллик планни муддатидан олдин бажарди.

2

Шаҳарда қурилатган янги бинолар шаҳарнинг кўринишини жуда тез ўзгартирмоқда, бундай бинолар катта муваффақиятлар билан қурилатири. Бешёғочда чиройли янги театр биноси қурилди. Бу ерда ҳозир янги Тошкент область ўзбек музыкали драма ва комедия театри иш бошлади. Шаҳар марказида, пиёнбозор жойлашган жойда энг гўзал иншоот бўлмиш академия опера театрининг биноси қурилиб тамом бўлатири. Шаҳардаги кичкина уйлар бузилатири (бундаги хонадонлар бошқа жойда янги иморат қуриш учун маблағ олдилар) ва улар ўрнига неча қават-

ли чиройли бинолар қурилмоқда, буларда зарур эҳтиёжларни қондирадиган барча қулайликлар (пар билан иситиш, ванналар ва ҳоказолар) вужудга келтирилган.

3

Юқоридаги айтилганлар Тошкентни ватанимиздаги энг гўзал шаҳарларнинг бирига айлантиришни кўзда тутган улугвор қурилиш программасининг бир қисмигинадир. Ҳукумат уйи, халқ кутубхонаси, пионерлар саройи, мусофирхона, музей-виставка, кинофабрика, матбуот уйи ва бошқалар бино қилиш мўлжалланган ва бунга тайёргарлик қўрилмоқда.

Тошкент кўчаларига асфальт ётқизилади. Шаҳар марказида бу иш тамом қилинди. Йўлкалар четига неча миллионлаб гуллар, минглаб дарахтлар ва зеби-зийнат ўсимликлари ўтқазилди. Шайхонтовурда янги боғ вужудга келтирилатири... Шаҳарда қилинаётган ободонлаштириш ишларини яхшироқ ва тўлароқ тасаввур қилиш учун Тошкентда биринчи навбат канализацияси қурилиши тугаганини айтиб ўтиш қифоядир, 30 километрга чўзилган бу қурилиш умумхалқ кучи билан ўтқазилди.

Тошкент саноатга, қишлоқ хўжалигига, илмий ва маданий муассасаларга кадрлар етказиб берувчи манба бўлди. Бу ерда 19 илмий муассасага эга бўлган Ўзбекистон Фанлар академияси бор. Бу йил академиянинг институтлари аспирантурага биринчи марта ўқувчилар қабул қилдилар; аспирантурага 55 киши қабул қилинди, буларнинг 80 проценти ўзбеклар. Пойтахт олий ўқув юртлари ўз фаолиятларини кенгайтирдилар. Тошкентдаги энг кекса олий ўқув юрти бўлмиш Ўрта Осиё давлат университетида янги факультет – Шарқ факультети ташкил этилди. Бу йил мактабларда биринчи марта биринчи синфга 7 яшар қиз ва ўғил болаларнинг юз мингтаси қабул этилди.

Тошкент аҳолиси жиддий меҳнатдан кейин маданий дам оламан, хурсандчилик билан вақт ўтказаман деса, шаҳарда бундай жойлар жуда кўп. Шаҳарда ҳозир 5 ўзбекча ва 4 русча театр, цирк, 10 га яқин кинотеатр ва кўпгина кутубхона ишламоқда. Шаҳар марказида Ўзбек давлат филармониясининг концерт зали очилган, бу залда энг яхши артистлар коллективи ва Тошкент санъат усталари, шунингдек, Москва, Ленинград артистлари ўз санъатларини кўрсатмоқдалар.

Ҳозир Тошкент вокзали ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ ишламоқда. Бу ерда ҳар куни турли юклар ортилган эшелонлар ҳар томонга жўнатилиб туради. Уларнинг кўп қисми фронтга кетмоқда. Тошкент аҳолиси ҳаракатдаги қизил армияга ўз меҳнати, ўз маҳсулоти билан катта ёрдам бермоқда. Шу билан бирга, улар фронтчиларнинг оилаларига ғамхўрлик қилиш, қизил армия тўғрисида ғамхўрлик қилишнинг бир қисми эканини яхши биладилар. Улар қаҳрамон жангчиларнинг ота-оналари ва болаларига кундалик ёрдам кўрсатиб турибдилар.

(ЎзТАГ)

1944 ЙИЛ 29 ДЕКАБРЬ, 86 (169)-СОН

Қаҳрамонларга шон-шарафлар бўлсин

Гвардиячи ефрейтор Илёсов немисларнинг самоход тўпини емирди.

Гвардиячиларимизнинг зарбалари остида траншеялардан қувиб чиқарилган немислар ўз позицияларини қайтаришга интилиб икки танк ва самоход тўпи ҳимоясида қарши атакага ўтдилар. Ҳавонинг туманлигидан фойдаланган гитлерчилар жанговар тартибимизга яқин келиб қолдилар.

Гвардиячи капитан Дорохов бўлинмасининг жангчилари душман самоход тўпларини қаттиқ ўт очиб қарши олдилар ва уларга катта талафот етказдилар.

Душманнинг икки самоход тўпи пулемётдан қаттиқ ўт очиб гвардиячи ефрейтор Илёсов ва Евдокимов турган окопга томон келмоқда эди.

— Ҳеч қачон бурилиб бўлмайди, шу ерни ўзида қолиб жанг қиламиз, — деди Илёсов, — самоход яқин келиши билан граната ирғитамиз.

Самоход 30 метрча яқин келганда Евдокимов граната ирғитди. Бироқ у шошилиб гранатани запалсиз отгани учун ёрилмади, самоход юришда давом этиб Илёсовга етти-саккиз метрча яқин келиб қолди. Баҳодир жангчи Илёсов мўлжаллаб граната ирғитиши билан самоход турган жойда қўзғолмай қолди. У яна устма-уст икки граната ирғитди. Самоход емирилиб, унинг расчёти қириб ташланди. Немисларнинг иккинчи самоход тўпи орқасига бурилиб қоча бошлади.

Артиллериячиларимизнинг тўплари қаттиқ ўт очдилар ва уни борган йўлида пачақлаб ташладилар. Артиллерия ўтининг зарбидан жанг май-

дони қоп-қора тутунга айланди. Немисларнинг қарши атакалари муваффақиятли равишда қайтарилди.

Жангда мардлик ва ботирлик кўрсатган Илёсов ҳукумат нишони билан мукофотланди.

Старший лейтенант К.Сулаймонов

Бизнинг кучимиз дўстлигимизда

Мен Ўзбекистоннинг 20 йиллигини зўр қувонч билан қарши олдим...

Урушга қадар мен Фарғонада яшар эдим. Бу қувноқ ҳаётни, Ўзбекистонда кишлоқ хўжалиги ва саноатнинг биринчи ва иккинчи бешйилликлари давридаги ўсишни ўз кўзим билан кўрганман. Бу вақтларда Фарғона тўқимачилик фабрикасида хизмат қилар эдим. Ҳаётимиз фаровон, турмушимиз тўқ эди. Фақатгина Фарғонанинг ўзида ипак фабрикаси, ёғ заводи, тўқимачилик фабрикаси, оҳак-цемент комбинати ва Қувасой гидроэлектростанциялари қурилди...

Ватан урушининг биринчи кунларида ўзбек халқининг фарзандлари Иттифокнинг бошқа халқлари билан бирга ўз Ватанларини немис босқинчиларидан ҳимоя қилиш учун қўлга қурол олдилар. Душман устидан тўла ғалаба қозониш учун рус, қозоқ, украин, арман ва Иттифокнинг барча халқлари қўлни қўлга бериб жанг қилмоқдалар.

Бизнинг ҳаммамизнинг мақсадимиз бир, бизларни бир ният олға бошлайди: немис босқинчиларини батамом тор-мор этиш.

Мен 1942 йилдан бери фронтдаман. Ватан учун тўрт мартаба қон тўкдим. Уруш вақтида оддий аскарликдан миномёт взводининг командири, офицер бўлиб етишдим. Мен отган миналардан ер тишлаган немисларни кўриб кўнглим қувонади.

Менинг взводим ўти билан 100 га яқин гитлерчилар жаҳаннамга кетдилар ва душманнинг 45 дан ортиқ ўт очиш нуқталари яқсон қилинди.

Ўзбек жангчилари ва бошқа қардош миллатларнинг жангчилари! Ватанимизнинг буйруғини шараф билан бажарайлик. Дадил ва чакқонлик билан олға, дўстлар! Бизнинг олға босган ҳар бир қадамимиз ғалабамизни таъминлайди ва Берлин устига ғалаба байроғини тиклашни яқинлаштиради.

Лейтенант Нишонбой Содиқов, икки топқир «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланган

«СОВЕТ ЖАНГЧИСИ» ГАЗЕТАСИ

«Совет жангчиси» газетасининг 1945 йил январидан 8 августгача бўлган 1 – 3-, 10 – 13-, 15 – 24-, 26 – 29-, 31 – 58-, 60 – 63-сонларида ўзбекистонлик ҳарбий жангчиларнинг ҳаёти ва фаолияти ҳамда Ўзбекистондаги муҳим воқеалар, фронт учун, ғалаба учун олиб борилган мардондор меҳнат, ватанпарварлик ғоялари уфурган бунёдкорлик ҳақида хилма-хил ноёб факт ва материаллар келтирилган. Газетанинг биринчи сони мазмунини қисқача шарҳлаш жоиздир. Газетанинг ихтиёримиздаги 1945 йил 3 январдаги биринчи сони биринчи саҳифасидаги эпиграф хабарда шундай дейилган: **«Кишилиқ тарихида мисли қўрилмаган уруш дахшати ва алангаси ичида бизнинг халқимиз қаҳрамон халқ шарафига эришди, бизнинг давлатимиз бутун жаҳонда ўз обрўйини юксак қўтарди. Кишилиқни фашистлар ваҳшийлигидан озод қилиш йўлида олиб борилаётган халқлар қурашида биз олдинги сафда бораётимиз».**

Шу саҳифада «Салом, 1945 йил!», «3-нчи Украина фронтидаги қизил аскар, сержант, офицер ва генерал ўртоқлар!», Ҳамид Олимжоннинг «Қадах (Янги йил)» шеъри, иккинчи саҳифасида «Хал қилувчи йилнинг 366 куни» рукни остида «Душманга етказилган талафотлар», «Ғалаба йўллари», «Будапешт штурмининг иштирокчилари», «Ғалабаларимиз ҳақида маълумот», учинчи саҳифасида «Янги йил узил-кесил ғалаба йили бўлажак!», «Қисмимизнинг жанговар йўли ва ғалаба рақамлари», «Парторг Тўлагановнинг жанговар ташаббуси», «Янги йилни кутиб», «Расчётимиз янги йилни нима билан қарши олди», «Дардларга малҳам», тўртинчи саҳифасида эса «Будапешт районида совет вакилларининг немислар томонидан иғвогарларча ва ёвузларча ўлдирилиши», «Совет информация бюросидан», «Будапештни штурм қилиш давом этмоқда»

номли мақолалар берилган. Газетанинг масъул муҳаррири Н.Филиппов, масъул муҳаррир ўринбосари Ф.Камол бўлган. Газета манзили «Г173816 Полевая почта 22107-А» деб кўрсатилган.

ҚАДАХ

(Янги йил)

Қўлимдаги шароб тўла пиёла
Қип-қизилдир гўё баҳорги лола.
Қип-қизилдир ботаётган кун каби,
Қип-қизилдир гўё қизларнинг лаби.
Дўстим, уни, мана, сенга узатдим,
Сенинг учун бутун бир тўй тузатдим.
Сенинг учун тахт ўрнатдим ёнимда,
Исминг ёзиқ буқун ёпган номимда.
Ол, ичайлик зойибона бўлса ҳам,
Қанот бўлса узоқ-яқин нима ғам?
Хаёл эса тездир, ҳар бир қанотдан,
Орзу эса учқур ҳар қандай отдан.
Ол, ичайлик ботирларнинг номига –
Шароб қуйиб бутун дунё жомига.
Ер юзини ифлослардан ювгали,
Немисларни Берлингача қувгали.
Ёвни тамом қурутгали дунёдан,
Ваҳшийларни қўммак учун бекафан.
Ғалабамиз, шодлигимиз, доҳиймиз
Учун, дўстим, кел, ичайлик иккимиз.

Ҳамид Олимжон
(1909 – 1944)

Ҳамид Олимжон

Қисмимизнинг жанговар йўли ва ғалаба рақамлари

Бизнинг артиллерия қисмимиз бир йил ичида зўр ғалаба йўлини жанглар билан босиб ўтди. Кекса рус дарёси Днепрдан тортиб Венгриянинг пойтахти Будапештгача ўтган жангларда қизил армиянинг душманга берилган тўққиз зарбаларидан уч зарбасида актив қатнашди, душманнинг жонли кучи ва техникасига кўп зарбалар етказди.

Днепр дарёсини кечиби ўтиш учун бўлган жангларда қисмимиз душманнинг 2 танки, 3 артиллерия батареяси, 4 та миномёт батареяси, 13 пулемёти, 4 ДЗОТи, танкка қарши отадиган 7 тўпи, ўқ-дори қўйилган бир омбори, 7 та кузатиш пунктини йўқ қилди, 348 гитлерчини қириб ташлади. Душманнинг 13 та қарши атакаси қайтарилди.

Днепр бўйида бўлган жангларда душманнинг бир танки, ўзи юрар 4 тўпи, битта бронемашинаси, 4 та артиллерия батареяси, 10 та миномёт батареяси, 41 пулемёти, 2 ДЗОТи, 22 та кузатув пункти, 30 та автомашинаси йўқ қилинди, 455 гитлерчи қириб ташланди.

Ясси-Кишинев операциясида артиллериячиларимиз немис-фашист газандаларининг бир танки, 54 пулемёти, ўзиюрар 2 тўпи, 2 та бронемашинаси, 32 та кузатув пункти, 11 та миномёти, 6 та артиллерия батареяси, 38 та автомашинасини яксон қилиб, 1450 гитлерчини қириб ташладилар.

Қисмимиз Руминия ҳудудида бир неча румин шаҳарларини ишғол қилиш, Руминияни урушдан чиқариб, уни гитлер Германиясига қарши буриш йўлида бўлган жангларда қатнашди.

Югославияни босқинчилардан озод қилиш учун бўлган жангларда душманнинг 29 пулемёти, 7 тўпи, 3 та баржаси, 5 та кузатиш пункти, 17 автомашинаси, 16 арава ва 32 оти, битта миномёт батареяси, катта калибрли 7 пулемёти, 3 ДЗОТини йўқ қилиб, 347 гитлерчини қириб ташлади ва 18 кишини асир олди. Белградда қуршаб олинган душман группировкасини тугатишда совет артиллериячилари немиснинг 18 пулемёти, 15 араваси, 32 оти, 6 та кузатув пункти, битта миномёт батареяси, 3 та артиллерия батареясини яксон қилдилар, 450 гитлерчини қириб ташлаб, 492 та немис солдати ва офицерини асир олдилар.

Қисм Дунайни кечиби ўтиб, Венгрия территориясининг ичкарасига қараб жила бошлади. Артиллериячиларимиз Венгрия ҳудудида душманнинг 2 танки, катта калибрли 4 пулемёти, 3 баржаси, 17 та кузатиш пункти, 50 пулемёти, 6 та миномёт батареяси, 6 та артиллерия батареяси, 10 тўпи, 10 ДЗОТи, автоматчилар жойлашган 15 уй, 24 арава ва 53 отини йўқ қилдилар, 932 гитлерчини қириб ташладилар. Немисларнинг 18 пулемёти, 6 та миномёт батареяси, 11 та артиллерия батареяси, 3 танки, ўзиюрар 4 тўпи, танкка қарши отадиган 7 тўпи ўт очишдан тўхта-тилди.

Майор Ш.Аҳмаджонов

Парторг Тўлагановнинг жанговар ташаббуси

Будапешт остонасида аҳоли яшайдиган бир пункт учун шиддатли жанг борарди. Хужум қилиб шу ерга келган бўлинмаларимиз душманнинг кучли ўтига дуч келиб ерга ётишга мажбур бўлди. Бўлиб ўтган отишма эса муваффақиятли натижа бермади.

Икки ўртада юз берган бир оз тинимдан фойдаланиб, бўлинма офицерлари жангчиларни душман атакаларини қайтариш ва маррани қўлдан бермасдан янги хужумга тайёрлашга киришдилар. Бўлинма парторги гвардиячи лейтенант Ниёзбой Тўлаганов эса ҳарбий жангчи ва сержант билан алоҳида-алоҳида суҳбат қилиб, ўзининг қизгин сўзи билан уларни руҳлантирди. У ўз сўзида жангчиларни янги йилни муносиб қаҳрамонлик, жасурлик билан кутиб олишга чақирди. Жангчилар эса: «Гвардиячи деган номга ҳеч қачон доғ солдирмаймиз!» – деб қатъий жавоб берардилар.

Бу суҳбатларни танкларнинг ғалдур-ғулдур овози бўлиб юборди. Парторг ўртоқ Тўлаганов дўстона суҳбатдан амалий ишга кўчди. Ҳар бир жангчи пулемётчига: «Танклар келиб қолгудай бўлса, ҳамма бирдан олдидаги танкнинг қараб бориладиган тешигига отиши керак», – деб уқтирди. Бир оздан кейин йўл-йўлакай ўт очиб душманнинг тўртта енгил танки, улар кетидан пиёда аскарларнинг катта группаси биз томон кела бошлади. Олдиндаги танк 300 – 350 метрча яқин келганда ҳамма бирдан милтиқ ва пулемётлардан ўт очди. Танк тўхтаб қолди ва ярим минутчадан кейин орқасига бурилди. Иккинчисига ҳам ана шундай ўт очилиши биланок у ҳам тезда орқага бурилди. Қолган иккитаси эса илгари силжишга журъат этолмади. Душманнинг пиёда аскарлари бунни кўриб саросимага тушди ва тартибсиз ўт очиб ёйилиб қоча бошлади.

Шу пайтда парторг Тўлагановнинг «Атакага!» деган овози дала бўйлаб жаранглаб кетди. Парторг энг олдида гвардиячилар гитлерчиларни қувиб кетдилар ва душманнинг жонли кучи ҳамда техникасига катта талафотлар етказиб аҳоли яшайдиган бу пунктни душмандан озод этдилар.

Гвардиячи сержант В.Губарь

Расчётимиз янги йилни нима билан қарши олди

Биз зўр ғалаба йўлини босиб ўтдик. Ўз ерларимизни душмандан батамом тозалаб, Болқон давлатларидан учтасини фашистлардан озод этдик. Ҳозирда эса тўртинчи давлат тупроғида жанг қилмоқдамиз. Немислар 1941 йилда бизга қарши қирғин уруш бошлаган эди. Шу қирғинликка немислар ўзлари учради. Будапешт учун бўлаётган жанглардан бир мисол келтирайлик.

Бўлинмаларимиз Будапешт шаҳрининг ичкарасига қараб силжимоқда эди. Аммо душман қаттиқ қаршилиқ кўрсата бошлади. У тез-тез қарши атака қилиб ҳалокатларини кейинга суришга уринмоқда.

Бу гал немисларнинг икки ротадан ортиқ солдати қарши атакага ўтди. Жангчилар немисларнинг яқинроқ келишини пойлаб ўқ узмай турардилар. Биз гитлерчиларни яқин масофага келтирмасданоқ миномётдан ота бошладик. Устма-уст отилган 30 тача мина фашистларнинг бу атакасини пучга чиқариш учун хизмат қилди. Ярадор ва ўлганлар бўлиб гитлерчилар юзга яқин солдат ва офицерлардан ажралди. Бизнинг расчётимиз гитлерчиларни ана шу хилда аёвсиз қириб ташлаш билан янги йилни қарши олди.

Расчёт командири младший сержант Мамасоли Аббасов

Дардларга малҳам...

1941 йилни мен ўз дўстларим, қариндошларим билан бирга кутиб олган эдим. Менинг ўрним бу йил бўш қолмоқда... бу улар учун зўр дарддир. Лекин мен бу аламни мени дўстларимдан ажралишга мажбур қилган босқинчи немис ва венгерлардан олиб туғишганларим ва ёр-биродарларим дардига малҳам қўяётгирман.

Бўлинмамиз Будапешт шаҳрига борадиган бир қўча ёқалаб марра олган эди. Ўраб олинган душман қуршовдан қутулиш ва шаҳарни бермаслик ниятида қаттиқ қаршилиқ кўрсатмоқда ва тинмай қарши атакаларга ўтмоқда.

Немис ва венгер солдатлари бир неча танк ҳимоясида биз томонга кела берди. Кўзим танкларда эди. Мен позициядан 50 – 60 метр нарига дам сирғалиб, дам эмаклаб бориб бир чуқурга кириб ётдим. Олдинги танк рўпарамга яқин келганда бир оз қўтарилиб бир гранатани ирғит-

дим. Танк ўз ўрнида тўхтаб қолди. Иккинчиси тўпчиларимиз ўтидан ишдан чиқиб тўхтади. Қолганлари орқасига қочди.

Гвардиячи лейтенант М.Мамадов

Янги йилни кутиб...

Ҳар бир жангчи янги йил олдидан ўзининг жанговар ҳисобини қўпайтириб ўз юртига совға қилмоқда. Шу жумладан, мен ҳам муносиб совға тайёрладим. Бу совға ўртоқ олий бош қўмондоннинг 9-зарба ҳақидаги буйруғини бажаришни тугаллашга бир ҳиссадир.

Менинг расчётим Будапештга кириш қўчаларидан бирининг бошидан марра олди. Уйлар орқасидан душман танклари чиқиб келиб қолди. Мен ўзимнинг ёрдамчим қизил аскар Симбалист билан бирга танкка қарши отадиган милтиқни ўқлаб ва запас ўқлар олиб яқин уйлардан бирининг томига чиқдим.

Ҳаммаси бўлиб 4 та танк пайдо бўлди. Орқадаги танкларнинг йўлини тўсиб қўйиш ва уларни чекинишга мажбур қилиш мақсадида мен олдида кетаётган танкни мўлжалга олдим ва бирваракай бешта ўқ уздим. Танкнинг чап томондаги занжири узилди, ўнг томондаги занжири бир оз ўрмалангандан кейин танк тутун аралаш ёнган ҳолда ёни билан туриб қолди. У энди ўзи ҳам юролмас ва бошқаларнинг йўлини ҳам тўсиб қўйган эди.

Расчёт командири ефрейтор С.Абдурашулов

1945 ЙИЛ 6 ЯНВАРЬ, 2 (198)-СОН

Поповнинг тўп расчёти душмanning олти танкини ёндирди

Немис-венгер босқинчиларига қарши Венгрия тупроғида жанг қилаётган старший сержант Д.М.Поповнинг тўп расчёти танк қирувчи тўпчи деган номни ҳеч муболағасиз барчага ибрат бўларли даражада юксак қўтармоқда.

Мен бу ерда бундай шонли танк қирувчи тўп расчёти жангидан фақат иккитагина эпизодни келтириш билан кифояланаман.

Биринчи эпизод

Бизнинг қисмларимиз душман масофасини ёриб ўтиш учун ҳужум қилиб борар эдилар. Никоблаб қўйилган душман тўпи пиёда аскарла-

римизни ўтга тутди. Пиёда аскарларимиз ерга ётиб олдилар, бироқ бу чора уларнинг аҳволини енгиллата олмас эди. Капитан Файнуллин буйруғи билан Поповнинг тўп расчёти ўз тўпларини пиёда аскарларнинг жанговар сафларига судраб борди ва 300 метр масофада очиқ наводкада туриб душман тўпини ўтга тутди ва учта снаряд билан уни мажаклаб расчётини кириб ташлади.

Пиёда аскарларимиз ҳужумга қўтарилдилар ва душманни мудофаа маррасидан уриб чиқардилар. Душман бизнинг қисмларимиз зарби билан чекиниб бориб қўлдан кетган марраларни қайтариб олиш ниятида яна қарши атакага қўтарилди. У станокли икки пулемётининг ўти ёрдами билан қарши атакага ўтган пиёда аскарларнинг олға силжиниши қувватлар эди. Поповнинг тўп расчёти ўз ўти билан олдин ўша пулемёт нуқталарини мажаклаб ташлади, сўнгра душман аскарларини ўтга тутиб қира бошлади. Гитлерчиларнинг барча уринишлари ва ниятлари барбод бўлди.

Иккинчи эпизод

Катта йўлда танклар пайдо бўлди. Ҳамма жангга ҳозирланди. Кимдир биров: «Ўзимизники, ўзимизники», – деб қичқирди. Дурбин билан кузатиб турган тўп расчётининг командири старший сержант Попов дурбиндан кўзини олмасдан кузатишни давом эттирган ҳолда: «Бекор гап! Иккинчиси «тигр», орқадагиси эса «пантера»!» – деди.

– Отишга тайёрланингиз!

Тўп очиқ наводкада тургани учун наводкачи сержант А.А.Хитров қулай пайтдан фойдаланиб танкнинг ёнбошидан нишонга олиб ва Поповнинг командаси билан броня тешучи 4 та ва ёндирувчи 4 та снаряд билан учта танкига ўт очди. 8 та снаряд билан учта фашист танкини ёндириб юборди. Душманнинг қолган танклари орқага қайтиб кетди.

Кўп ўтмай гитлерчилар бизнинг марраимизни тўпдан ўтга тутта бошлади. Бир томондан, йўл устида ёнаётган учала танклар портлай бошлади. Унинг ичидаги снарядлар кучли ўт таъсири билан портламоқда эди. Иккинчи томондан, Поповнинг тўпи атрофида душман снаряди ёрила бошлади. Волков ёнидаги жанговар дўсти Акбаровга далда берди.

– Қўрқма, Али Акбаров! – деди.

Али Акбаров эса:

– Вой, сени қара-ю. Мен қўрқишдан олдинроқ туғилганман. Қани, отишга тайёрлан! – деб жавоб қайтарди.

Яна танк овози эшитила бошлади. Бу фашист танклари йўл ёқалаб тўпдан тинимсиз ўт очиб келарди. Танк қирувчи барча аскарларимиз осойишталик билан, ҳовлиқмай, шошмай душман танкининг яқинроқ келишини кута бердилар ва 400 метр яқинликка келтириб танкни нишонга олдилар. 7 танкдан 3 тасини ёндириб юбордилар. Шундай қилиб, ёлғиз бир жангнинг ўзи Поповнинг танк қирувчи шонли тўп расчёти Гитлернинг 2 та «тигри»ни ва 4 та «пантера»сини яқсон қилди.

Ўзбек жангчилари! Қўлларингиздаги даҳшатли совет қуролларида тўла фойдаланингиз.

Қаҳрамон Попов ва унинг расчёти танк қирувчи баҳодир тўпчилар: Хитров, Волков, Али Акбаров сингари душман танкларини ёндириб, ўт очиш нуқталарини емириб, жонли кучларини қиринг.

Капитан Н.Сафаров

1945 йил 10 январь, 3 (199)-сон

Суратда: миномётчилар гвардиячи старший сержант Зибнейкий (ўнгда) ва гвардиячи аскар К.Раҳимов душманга ўт очмоқдалар. А.Канифатьев фотоси

Тунги атака

Бўлинмаимизнинг эндигона ишғол қилган маррасига ёриб кириш ва уни бу маррадан улоқтириб ташлаш мақсадида гитлерчилар тунги атакага ўтди. Аммо душманнинг бу нияти унга оғир талафот етказилган ҳолда пучга чиқарилди.

Ҳар бир жангчи ўз маррасида мустаҳкам туриб олиб душманнинг жуда яқин масофага келишини кутиб турди. Йўл-йўлакай автоматчилардан ўт очиб келаётган гитлерчиларнинг қораси аниқроқ кўриниши биланоқ ҳамма жангчилар барча қуроллардан бирдан ўт очдилар. Бирмунча солдатидан ажралган душман муваффақият қозонолмай чекинди. Наманганлик Абдуғаффор Убайдуллаев бу жангда 2 фашистни отиб ўлдирди.

Қочиб кетаётган душманни қириб битириш мақсадида жангчиларимиз атакага кўтарилдилар. Қизил аскар Убайдуллаев атакага ҳаммадан олдин кўтарилиб ўз автоматининг ўти билан яна икки фашистни ўлдирди ва душманни қувиб бориб унинг окопига биринчи бўлиб тушди.

Қизил аскар Абдуғаффор Убайдуллаев жангида бу маҳорати учун «Қизил юлдуз» ордери билан мукофотланди.

Қизил аскар Н.Раҳмонов

Душман траншеясида жанг

Ротамизнинг позициясига атака қилиб келган гитлерчилар жангчиларимизнинг аҳиллик билан очган кучли ўтига бардош беролмай ўнга яқин солдатидан ажралган ҳолда ерга ётишга мажбур бўлди. Бир оз давом этган отишмада душман яна 3 солдат ва бир офицерини йўқотди. Қизил аскар Холмат Мирзаев маррадан туриб отиб 2 фрицни ўлдирди.

Гитлерчилар орасида саросима бошланди. Самарқандлик қизил аскар Аҳмад Аҳадов бирдан: «Атакага!» – деди-да, ҳаммадан бурун ўрнидан турди ва «ура» овози билан олға кетди. Унинг кетидан кучли «ура» овози билан жангчилар атакага ташландилар. Фашистлар янада кўпроқ саросимага тушди ва қоча бошладди.

Аҳадов энг олдиндаги душман траншеяларига кирди ва 4 гитлерчини отиб ўлдирди. Жангчилар фашистларни траншеядан қувиб чиқардилар ва ўнтача душман солдатини ўлдириб, станокли бир пулемётини ўлжа олдилар.

Младший сержант А.Жалилов

1945 ЙИЛ 6 ФЕВРАЛЬ, 11 (207)-СОН

Сулаймонов 6 фашистга қарши жанг қилди

Жангнинг энг қизғин пайтида Сулаймонов ярадор бўлиб қолди. У йўлдан анча четроқда ҳужум қиларди, шунинг учун ҳам унинг ўртоқлари автоматчи Сулаймоновнинг ерга йиқилганини пайкамадилар.

Сулаймоновга яқин ерда бирдан немислар овози эшитилиб қолди. Сулаймонов зўр машаққат билан бошини кўтарди. Автомат ва гранаталар билан қуролланган олти фашист тик туриб тўппа-тўғри Сулаймонов устига бостириб келарди.

«Йўқ, тириклай қўлга тушмайман», – деб ўйлади Сулаймонов. Бундан бир неча минут олдин унинг ҳаракат қила олмаган қўллари бирдан автоматга тармашди. «Энди кўрамиз: ким кимни енгар экан!»

У немисларга қаратиб ўт очди, сўнгра иккинчи, учинчи марта ўт очди. Тўрт немис худди ўрилган бедадек ерга йиқилди. Аммо икки немис баҳодир совет жангчисига қашқир сингари ташланди.

Улар тез ғалаба қилмоқчи бўлдилар. Сулаймоновда қандайдир ғойибдан куч пайдо бўлиб, ўрнидан турди. Жанг қизигида у ўнг оёғи оғир ярадор бўлганини сезмади. Баланд бўйли, йўғон гавдали, сариқ гитлерчи Сулаймоновнинг томоғидан бўғишга уринди. Сулаймонов ҳаддан ташқари кучга кирди. Бутун кучини тўплаб у фашист чангалидан қутулиб олди ва ханжарни қўлга олиб гитлерчининг башарасига урди. Немис гангираб кетди ва бети қонга тўлган ҳолда ерга йиқилди. Сулаймонов ханжарни иккинчи немиснинг кўкрагига урди. Масала ҳал бўлди. Сулаймонов яна кучсизланиб қорга йиқилди.

Бир оздан кейин Сулаймоновнинг ёнига унинг жанговар дўстлари етиб келдилар ва унга тиббий ёрдам кўрсатдилар.

Лейтенант Б.Иванов

1945 ЙИЛ 9 ФЕВРАЛЬ, 12 (208)-СОН

Қир немисни!

*Қир, қуролдошим, немисни,
Дилда армон қолмасин.
Ота-онанг буйруғи шу:
Қашқир-ҳайвон қолмасин!*

Бағрига суққил қилични,
 Дамига қон қотмасин.
 Ур шижоат бирла ёвни,
 Бўлгин зийрак, отмасин.
 Ўлдирилган ака-уканг
 Ҳам қуролдошинг учун
 Қилма шафқат, қир немисни
 Дўст, қаламқошинг учун.
 Қир немисни, қўйма ҳеч, қир!
 Қир, Ватан буйруғи шул,
 Бориб Берлин тепасига
 Қирмизи байроқни ил!

Р.Сатторов

Ўзбек жангчиси, қасос ол!

Назир Сафаров

Ёвуз немисларнинг ваҳшийлиги ҳақидаги ҳақиқатни сен ўз кўзинг билан бир неча марта кўргансан. Ўз ҳалокатининг муқаррар ва ниҳоят даражада яқинлигини равшан кўрган немис бугун ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ кутурган. Ғалабамиз тобора яқинлашаётганини сезган бу газанда бизнинг шаштимизни оз бўлса-да қайтариш учун, ўз ўлимини бир неча кун бўлса-да кечиктириш учун қўлидаги барча имкониятлардан кенг фойдаланишга уринмоқда, кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган энг даҳшатли янгидан-янги ваҳшийликларни ўйлаб чиқармоқда ва ишга солмоқда. Асир тушиб қолган совет кишилари – улар ҳоҳ ўзбек, ҳоҳ қозок, ҳоҳ белорус, ҳоҳ тожик, татар ёки туркман, ҳуллас, қайси миллатдан бўлмасин – барибир, уларни немислар қийнаб ўлдирмоқда, жоди билан қирқиб ташламоқда.

Асир тушиб ўлгандан кўра душманнинг ўзини қириб ташлаб ўлиш аълодир, немисни ўлдириш ҳозир ҳар қачонгидан ҳам улуғ савоб!

Жангчи, газетамизнинг бугунги сонида эълон қилинаётган ҳужжатлардаги ватанпарварлар – Павел Несмелов, Тимофей Стефанишинларнинг бошларига тушган кулфатларни мулоҳаза қилиб кўр!

Павел Несмелов гитлерчи ёввойиларга қарши жанг қилиб яраланди. У душманга қарши қурол билан ортиқча жанг қилиш қобилиятига эга эмас эди. Лекин у душманга қарши маънавий жанг қилди. У гитлер авантюрасининг бурдсиз эканлиги ва совет қўшинлари кечикмай бу авантюрани шармандаю шармусор қилиши ва душманни тор-мор этишига қаттиқ ишонган эди.

«Кутамиз, бизникилар келиб қолажаклар... Ишонамизки, бизникилар душманни орқага улоқтириб ташлашни кечиктирмас...» Уларнинг ишончи ҳақиқат бўлиб чиқди. Бизникилар гитлерчиларни орқага улоқтириб ташладилар.

Ўз қисмларига қайтаётган бир группа жангчи ва офицерларимизни немислар қўлга тушириши билан уларнинг қулоқ-бурунларини, лаб ва тилларини, қўл ва бармоқларини кесадилар ва кўзларини ўядилар, мияларини болға билан уриб мажаклайдилар.

Ёвуз немис-фашистлар томонидан ваҳшийларча қийнаб ўлдирилган Тимофейнинг чўнтагидан топилган бир хатда унинг акаси бундай деб ёзган: «Қол-аҳволингдан ёз, уйга ғалаба билан қайт. Хотининг сенинг феруза сингари кўзларингдан ўпмокчи бўлгани тўғрисидаги орзусини сенга ёзишимни илтимос қилди...» Хотини меҳр билан ўпмокчи бўлган Тимофейнинг феруза сингари жозибали кўзларини немислар ўйиб олиб ўтга ташладилар.

Немислар кишилиқнинг барча қонунларини поймол қилдилар. Тимофей ва унинг немислар томонидан қийнаб ўлдирилган жанговар дўстларининг каллиқлари тул, болалари эса етим бўлиб қолдилар.

Ўзбек жангчиси! Қон-қардош, жанговар дўстларингнинг ҳар бир томчи қони учун одамхўр немис бир неча марта орттириб хун тўлаши керак! Шаҳид бўлган ва қийнаб ўлдирилган рус акангнинг ва бошқа қон-қардошларингнинг қотилларини қидириб топ! Улардан қасос ол!

Ўзбек жангчиси! Сен ўз халқингнинг, ота ва оналарингнинг берган нақзини бажардинг. Аканг рус халқи, қардошларинг украин, белорус, кўп миллатли совет халқи фарзандлари билан елкама-елка туриб урушнинг энг оғир қийинчиликларига бардош бердинг ва жонажон Ватан олдидаги бурчингни шараф билан бажардинг.

Энди сен қизил армия олдига қўйилган жанговар вазифани – Берлин тепасига ғалаба байроғини ўрнатиш вазифасини бажаришинг керак!

Одамхўр немис қанчалик курашиб қаршилик кўрсатмасин, уни қасос ва адолат қиличи билан тўғраб ташла! Шаҳид кетган дўстларинг учун қасос олиш сенинг муқаддас вазифанг, жангчи. Немисни ўлдириш улуг савобдир!

Капитан Н.Сафаров

Аҳмедов партия ишончини оқламоқда

Старший лейтенант П.Корчагин командирлик қилаётган батареяда таянч бўлимининг командири бўлиб хизмат қилаётган младший сержант Т.Аҳмедов ўз жасурлиги билан бошқа жангчиларга намуна бўлмоқда.

Катта йўл ёнида турган батареянинг юк ортилган машиналари энди-гина снарядларни тушира бошлаган эди. Шу вақтда немисларнинг икки енгил танки рўпарадан келиб қолди ва снаряд ортилган машиналарни тўпдан ўтга тута бошлади.

Машина ҳайдовчи Самойлов билан Аҳмедов чаққон ҳаракат қилиб снаряд ортилган машиналарни хавфсиз ерга элтди. Корчагин батареяси эса немис танкларига қарши ўт очиб турди.

Шу вақтда снаряд ортилган охириги машинага душман тўпининг снаряди келиб тушди. Снаряд яшиқларидан бир нечтаси аланга олди. Бу ҳол ҳаёт учун жиддий хавф туғдирган эди. Жасур Аҳмедов, бунга қарамай, ўзи бош бўлган ҳолда шофёр Самойлов билан бирликда ўтни ўчирди.

Батарея ўтидан немис танкининг биттаси ишдан чиқди. Ана шундан кейин душманнинг иккинчи танки тезлик билан қочиб кетди.

Партия кандидати Аҳмедов ва шофёр Самойлов ўртоқлар жангнинг энг хавфли пайтларида ўз машиналарини шу хилда шикастдан сақлаб қолди ва тўпчиларимизни етарли даражада снарядлар билан таъминлади, командирнинг буйруғини аъло даражада бажарди.

Қизил аскар Собиров

Пулемётчи Тоҳиров

Капитан Дворник командирлик қилаётган қисмнинг жангчилари Будапешт куршовини ёриб ўтиш учун уринаётган гитлерчиларга қарши жанг олиб борар эди. Қисм жангчилари сабот ва матонат билан ўз пози-

цияларида мустаҳкам турганлари ҳолда қутурган фашистларнинг қарши атакаларини ҳар гал муваффақият билан қайтариб турдилар.

Қаттиқ жанглار давомида душман кўп курол ва жонли кучидан ажради ва ҳолсизлантирилди. Шу вақтда капитан Дворник қисми ҳужумга ўтиш тўғрисида буйруқ олди. Пухта олиб борилган разведка маълумоти кўрсатдики, душман бу участкада кучли мудофаа вужудга келтирган.

Қисм ўз жанговар ҳаракатини бошлаб юборди. Даставвал артиллериямиз душман мудофаасини қақшатқич ўтга тутиб унинг биринчи ва иккинчи мудофаа линиясидаги ғовларни тилка-тилка қилди. Шу билан капитан Дворник қисми жангчиларининг ҳужумига йўл очилди.

Лейтенант Шакаров ротасининг жангчилари ҳужумни ривожлантириб душман мудофаасининг биринчи линиясига яқинлашди. Чап қанотда душман пулемёти жойлашган эди. У ҳужум қилиб бораётган жангчиларимизни қаттиқ ўтга тута бошлади. Бу ҳолдан хабардор бўлган сержант Тоҳиров ўзининг станокли пулемётини душман ўти остида чап томонга олиб ўтди ва ўз пулемёти ўтини душманнинг пулемёт нуқтасига қаратди.

Тоҳировнинг ёғдирилаётган ўқидан душман пулемётчиси ўзини мудофаа қилиш учун пулемётини Тоҳировга қаратди. Тоҳиров снаряддан ҳосил бўлган чуқурликка жойлашиб олган эди. У ўз пулемётининг ўти билан душман пулемётчисининг диққатини ўзига тортиб турди. Шакаров ротасининг жангчилари бу фурсатдан фойдаланиб душман мудофаасининг биринчи линиясидаги траншеяга ёриб кирдилар ва у ердаги гитлерчиларни кириб ташлаб мустаҳкам ўрнашиб олдилар.

Душман ҳали иккинчи линиясидаги мудофаа траншеясидан уриб чиқарилгани йўқ эди. Гитлерчилар қаршилик кўрсата бошлади. Баҳодир пулемётчи Тоҳиров ўз пулемётини чаққонлик билан душман траншеясидаги пиёда аскарларимизнинг жанговар сафига етказди ва қаршилик кўрсатаётган фашистлар устига ажал уруғини ёғдирди. Натижада душман ўти пасайиб, окопдан бош кўтаролмай қолди.

Бу қулай фурсатдан фойдаланиб жангчиларимиз атакага кўтарилдилар ва душман мудофаасининг иккинчи линиясидаги траншеясига ёриб кирдилар. Гитлерчилар қоча бошлади. Совет жангчилари душманни қувлаб кетдилар ва қишлоққа ёриб кириб унинг чеккасидаги биринчи уйни эгалладилар.

Тоҳиров сонидан ярадор бўлди. Командир Тоҳировга санитария пунктига боришни буюрди. Аммо Тоҳиров: «Ўртоқ командир! Ҳали менинг қўлим соғ. Пулемёт отишга ярайман. Жангни давом эттиришга рухсат берувингизни сўрайман», – деди.

Қаҳрамон пулемётчи аҳоли яшайдиган пунктда қаршилиқ кўрса-таётган душманни жонажон «максим»нинг ўти билан қира бошлади. Шу чоқда у бошидан яраланди. Санитар Тоҳировга ёрдамга чопди ва бошини боғлай туриб:

– Қани, пахлавон йигит, бўлди энди! Тездан санитария пунктига етиб олинг, – деди.

– Эй, қўйсангиз-чи, – деди боғлаётган бошини авайлаб Тоҳиров. – Ҳали жанговар буйруқ охиригача бажарилгани йўқ. Қўлим соғ-ку! Қишлоқни гитлерчилардан батамом тозалайлик, сўнгра борарман.

Тоҳиров учинчи мартаба қўлидан ярадор бўлди. Бу вақтда қишлоқ гитлерчилардан тозаланган эди. Шу қишлоқ учун бўлган жангда душманнинг кўп солдат ва офицери кириб ташланди.

Собиқ колхозчи, Сталинград жангларининг қатнашчиси, каттакўрғонлик қаҳрамон Тоҳиров немис-фашист босқинчиларига қарши ана шу хилда фидокорона жанг қилмоқда.

Гвардиячи лейтенант Ғайбулла Номозов

«Сталинчи» колхозининг аёллари

Ҳақиқий иш бошланди. Ўзбекистонда энг йирик ҳисобланган пахтакор колхозининг далаларини қор қоплаган. Колхозда қайнаб турган ҳаёт қаҳратон қиш кунларида ҳам тўхтамайди. Кузги-қишки дала ишларининг суръати кун сайин кучаймоқда. Бу илғор колхознинг 1944 йилда шуҳрат қозониб ишлаган одамлари 1945 йилда янада мўлроқ ҳосил олиш учун маҳкам замин тайёрламоқдалар.

Рақамлар ҳақиқатни исбот қилади. Уруш йилларида колхоз ўн миллион сўмлаб даромад олди. Колхоз далаларида эркаклар билан бирликда 620 аёл ишлайди ва бу ҳал қилувчи куч ғалаба қозонди. Бу йил «Сталинчи» колхозининг аъзолари Ленин районида энг юқори ҳосил олдилар. 700 гектарнинг ҳар гектаридан 27 центнердан биринчи сорт пахта олинди. Колхоз фақат 1944 йилдагина давлатга қимматли стратегия хомашёсидан 1200 тонна топширди.

Энг яхши стахановчи 60 яшар Меҳрибиби Овулованинг донғи колхоздагина эмас, ён агрофда ҳам маълум. Унинг икки ўғли Ватан урушининг биринчи кунлариданоқ фронтда жанг қилмоқда.

Кекса Меҳрибиби ўғиллари юзини шувут қилмади. Унинг меҳнат дафтарчасига 625 меҳнат куни ёзиб қўйилган. Меҳрибиби 14 минг килограмм пахта терди. Яқинда колхознинг ишларига яқун ясалгандан сўнг ўғилларига қисқача бундай деб ёзди:

«Ўғилларим! Мен кўпдан бери сизларга хат ёзолмадим, далада иш қизғинлигидан қўл тегмади, энди ҳамма қийинчилик тугагандан кейин, ҳарбий ҳосилни етиштириб, йиғиб олиб давлатга топширгандан сўнг сизга колхоз далаларида ишловчи меҳнаткаш аёлларнинг иши тўғрисида ёзмоқчи бўлдим. Маълумки, сиз билан бирга колхознинг энг яхши кетмончилари, отбоқарлари, далачилари ва тракторчилари ҳам фронтга кетган эди. Улар ўрнини босиш лозим эди. Менга ўхшаб юзлаб хотинлар, шонли фронтчиларнинг хотинлари, опа-сингиллари, оналари ишга чиқдилар. Биз сизнинг олдингизда ҳам, Ватанимиз олдида ҳам қарздор бўлиб қолмадик, буни маълум қилиш билан бахтиёрмиз. Фронтчининг хотини Ровзахон Пўлатова 700 меҳнат куни ишлади, 15 минг килограмм пахта терди. Жанг майдонидаги Ҳайитбойнинг қизи ёшгина Санобархон ҳам яхши ишлади. У мактабда ўқишини давом эттириш билан бирга бўш вақтларида далада фидокорона ишлаб, йиғим-терим вақтида 13700 килограмм пахта терди. Биз Ўзбекистон йигирма йиллиги шарафига очилган республика виставкасидан бизнинг колхозга республика социалистик мусобақа ғолиби сифатида кенг ўрин берилганлиги билан фахрланамиз...»

Меҳрибибининг хати барча колхозчиларга ўқиб эшиттирилди ва уни ҳамма маъқуллади.

Қишда далада қилинадиган ишларнинг суръати кун сайин зўраймоқда. Зовурларни тозалаш, далага гўнг чиқариш кенг қизитиб юборилди. Андижон область «Сталинчи» колхозининг аъзолари 1945 йилда 35 центнер ҳосил олиш учун курашадилар.

М.Шерман

1945 ЙИЛ 21 ФЕВРАЛЬ, 15 (211)-СОН

Танк қирувчилар

Бизнинг жанговар тартибимизни ёриб кирган душманнинг ўрта ҳажмдаги танки катта тезликда тош йўлдан келар эди. Ефрейтор Андреев танкка қарши минани олиб бориб немис машинасининг йўлига ўрнатди. Танкнинг ўрмаловчи занжири минага қоқилиши биланоқ мина портлади ва танк тўхтаб қолди. Андреев вақтни ўтказмасдан дарҳол машинанинг қанотига ирғиб чиқиб, унинг ичига бирин-кетин иккита граната ташлади. Немис танкининг экипажи қириб ташланди.

Броня тешувчи младший сержант Исроқов катта маҳорат кўрсатди. Немис танки кўриниши билан у олға қараб югуриб кетди ва биринчи ўқ биланоқ Исроқов танкнинг бензин бакига урди, бу танк аланга ичида қолди.

Старший лейтенант М.Каримов

Ботирлик ва дадиллик

Будапешт кўчаларида бўлим жангчилари квартал учун жанг қилдилар. Немисларнинг бир уйга ўрнатилган қўл пулемёти жанговар ва-зифанинг бажарилишига зўр халақит берарди. Гвардиячи оддий аскар Қосимхон Абдуалиев ўртоқлари билан бу уйни штурм қилиб жангчиларимизнинг илгари силжишини тезлаштиришга аҳд қилди. Мазкур уйга Абдуалиев ўз ўртоқлари билан яқин бориб душманнинг пулемёт нуқтасига граната ирғитди. Моҳирона ирғитилган граната ёвнинг бу нуқтасини яқсон қилди. Гвардиячи Қосимхон 2 та гитлерчини асир олди.

Иккинчи бир жангда Қосимхон душман траншеясига биринчи бўлиб ёриб кирди ва граната ирғитиб душманнинг пулемёт нуқтасини емириб ташлади. Бу жангда у 4 немисни асир олди.

Гвардиячи старший сержант А.Зокиржон

1945 ЙИЛ 23 ФЕВРАЛЬ, 16 (212)-СОН

Моҳирлик

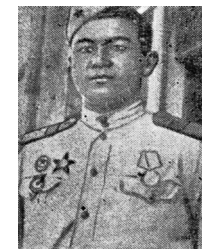
Гвардиячи капитан Ф.Гергоусов командирлигидаги миномёт батареясида расчёт командири бўлиб хизмат қилаётган гвардиячи старший сержант Абдулла Отажонов немис-фашист босқинчиларига қарши курашда даҳшатли совет курули – катта калибрли миномётнинг шуҳратига шуҳрат қўшиш билан ўзи ҳам шуҳрат қозонди.

Украина, Молдавия тупроғини немис босқинчилардан озод қилиш учун олиб борилган жангларда, Руминия, Булғория, Югославия ва Венгрия ерларида немис қўшинларини тор-мор қилиш жангларида Отажонов ўз расчётининг жангчилари билан биргаликда фашистларнинг техника ва жонли кучларини қақшатди.

Будапешт учун бўлган улуғ жанглар вақтида Отажонов қаҳрамонликнинг ажойиб намуналарини кўрсатди.

Жанговар кунларнинг бирида Отажонов расчёти ўрнатилган район осмонида 12 «Мессершмидт» пайдо бўлиб бомба ташлай бошлади. Расчёт миномёт ўрнашган машина ёна бошлади. Отажонов ўз расчётининг наводчиси гвардиячи ефрейтор В.Постнов, ўқловчи гвардиячи қизил аскар Кобденов, гвардиячи старшина шофёр Ф.Василенколар билан бирликда душман бомбаси портлаб турган вақтда ёнаётган машинани ўчирдилар. Шу вақт душман қарши атакага ўтган эди. Отажонов расчёти немисларни ўз миномётидан ўтга тутиб уларнинг қарши атаксини қайтарди. Батальон яна атакага кўтарилиб, немисларни мудофаа марраларидан уриб чиқарди.

Сержант Қ.Каримов

Суратда: Гвардиячи старший сержант А.Отажонов

Усмоновнинг жасорати

Немислар бу гал бронетранспортёрларга автоматчиларни ўтказиб ўнг ва чап қанотдан атака қилдилар. Ўзиюрар тўплар йўл-йўлакай ўқ узиб ўртадан келар эди.

Душман машиналари совет жангчиларининг кучли ўтига дуч келди. Броня тешувчи сержант Эргаш Усмонов ўнг ёнбошдан бўкириб келаёт-

ган душман бронетранспортёрини мўлжалга олиб ётарди. Ўз позициясининг ноқулай эканлигини тез пайқаб у олға чикди ва қулай маррани эгаллаб душман машинасининг яқинлашувини кутиб турди.

Душман машинаси яқинроқ келиб чап томонга бурилди. Усмонов совуққонлик билан бронетранспортёрни нишонга олди ва биринчи ўқи биланоқ душман машинасини ишдан чиқарди, машина тутай бошлади.

Гитлерчилар бу гал ҳам жанг майдонида пачақланган бир неча машина ва уйларча ўликларини қолдириб ўз инларига қочиб кетдилар.

Старший лейтенант М.Каримов

Дадиллик

Будапештда 1719-сонли квартални эгаллаш учун бўлган жангларда гвардиячи Чочёров ҳақиқий моҳир командир сифатида ўз бўлимини жангга олиб кирди ва шахсан ўзи қаҳрамонона ботирлик кўрсатди.

Бу квартал бўсағасига немислар кучли баррикадалар қуриб, бу баррикадаларнинг енгилмас тўсиқларига амин бўлган эди. Бу кварталга кириш учун аввал ана шу баррикадаларни эгаллашдан бошқа иложи йўқ эди.

Чочёров ўз жангчиларини сийрак-сийрак жойлаштирди-да, душман баррикадасининг сўл бурчагидаги пулемётга қараб тўсатдан марказлашган ўт очишни бюрди. Кутилмаган мақсад амалга ошди – душман пулемёти жим бўлди. Жим бўлган пулемёт қаршисидаги бурчакнинг душман томонидан ўққа тутилиши сийраклашди. Шу фурсатдан фойдаланиб Низомиддин қарши бурчак ёнидаги уйлар деворлари остидан эмаклаб баррикада бурчагига борди. Кутилмаган ҳолда тумшук тагидан очилган автомат ўқи «ура» овози билан бирликда немисларни саросимага солиб қўйди. Бўлим жангчилари баррикададан ўтдилар. Биринчи уйга бостириб кирилди. Бу уй қаттиқ жанглардан сўнг немислардан тозаланди. Ундан кейин иккинчи, учинчи ва бошқа уйлар эгалланди.

Бу жангда қаҳрамон ўзбек йигити, бўлим командири гвардиячи Чочёров ўз бўлими билан душманнинг 12 солдатини қирди. Квартал ишғол қилиниб, жанговар вазифа бажарилди.

Гвардиячи старший лейтенант Е.Шербин

Шухратли қаҳрамон

Жуда қаттиқ жанглар борарди. Будапештдан маҳрум бўлишини душман асло истамас эди. У ҳар бир уй ва кўча учун тиш-тирноғи билан ёпишиб курашарди. Бизнинг жангчиларимиз ҳар бир уй ва кўчаларни бирин-кетин қаттиқ жанглар билан ишғол қилардилар.

Гвардиячи сержант Тоштемир Асқаров 1712-сонли мустаҳкамланган квартални ишғол қилиш тўғрисида вазифа олди.

Бу кварталнинг кўп автомашиналари турган гараж райони жуда ҳам мустаҳкамланган бўлиб, бу ер душман истеҳкомининг маркази ҳисобланарди. Бу ерда жуда кўп ўт очиш нуқталари марказлаштирилган эди. Ҳаддан ташқари қаттиқ ўт очилиб туриши бизнинг жангчиларимизга ҳатто бош кўтариш учун ҳам имкон бермас эди.

Асқаров бўлимининг моҳирона сурагда жойлаштирилган жангчилари пиёда аскарлар қуролларининг барча туридан немисларнинг гараж районидаги ўт очиш нуқталарига қараб марказлашган ўқ ёғдирдилар. Шу вақтнинг ўзида эса уддабуро, ботир гвардиячи Асқаров ўзи билан бирга 10 та граната ва битта автомат олди-да, артиллерия снаряди ҳосил қилган рахнадан фойдаланиб кўчанинг нариги юзига ўтди ва уй деворларининг таги билан эмаклаб, кўзга илашмай ҳалиги гараж районига қараб йўл солди. Белгиланган жойга етиб олгач Асқаров душманнинг асосий ўт очиш нуқтасига, сўнгра иккинчиси ва учинчисига гранаталар ирғитди. Устма-уст портлашлар юз берди. Душманнинг энг асосий ўт очиш нуқталари бостирилди. Гитлерчиларнинг гараж районида туриб очаётган ўти пасая бошлади. Бўлим жангчилари портлаш овози эшитилиши биланоқ шиддат билан ўз командири томонга интилдилар, гоҳ учкундай тезликда қисқа-қисқа югуриб, гоҳ эмаклаб мазкур истеҳком марказига етиб бордилар.

Душманнинг қолган ўт очиш нуқталари тез фурсат ичида бирин-кетин емирилди.

Ўзбек халқининг шонли, қаҳрамон ўғли, ботир гвардиячи Тоштемир Асқаров бу жангда 18 гитлерчини ер тишлатди. Асқаров ва унинг бўлини маси 30 гитлерчини асир олди ва 68 та автомашинани қўлга туширди. Мустаҳкамланган квартал гитлерчилардан тозаланди, жанговар вазифа аниқ бажарилди.

Младший лейтенант Э.Бадалов

Икки жанговар дўст

Ўзбек йигити, гвардиячи оддий аскар Ортиқбой Мадраимов ва козок йигити, гвардиячи оддий аскар Ахамбой Бекжоновлар калин дўст. Булар урушдан олдин шахсан бир-бири билан таниш эмас эди. Уларнинг шахсий дўстлиги Ватан урушининг жанг майдонларида вужудга келди ва кундан-кун мустаҳкамланди.

Бир жангда Ортиқбой билан Ахамбой бир бўлим душман аскарларини уч қаватли уйдан кувиб чиқардилар, икки гитлерчини асир тушириб, бир қўл пулемётини ўлжа олдилар.

Гвардиячи лейтенант А.Терентьев

Зийраклик ва ҳушёрлик

Кечаси душманнинг 15 та разведкачиси эмаклуб гвардиячи младший лейтенант Абдурашидов взводига томон кела берди. Абдурашидов пулемётчиларга унинг командасисиз ўт очмасликни буюрди-да, душман разведкачиларининг яқин келишини шошмай кутиб тура берди. Орадаги масофа 150 метрча қолганда секингина «ўт!» деди. Ўқ ёмғири ёғила кетди. Душман разведкачилари тўдасида дод ва инграш овозлари эшитила бошлади. 5 немис ўлди, қолганлари қочди.

Гвардиячи капитан И.Горнов

Колхозчи аёлларнинг шавкатли меҳнати

Комсомол Ўғилхон Қурбонова, Избоскан район «Зарбдор» колхозидан

Эрта баҳорда, республикада пахтачиликни юксалтириш учун умумхалқ юриши ривожланиб кетган пайтда, колхозимизнинг барча аъзолари мусобақага қўшилиб 30 центнердан пахта ҳосили олишга аҳд қилдик.

Жангдагидай меҳнат қиламиз деган шиор бизнинг шартимиз бўлди. Колхознинг энг яхши стахановчи аёлларидан Пўлатхон Усмонова ва Ибратхон Толипова, Мутхон Исҳоқова бригадалар ҳамда айрим стахановчилар ўртасида ташаббускор бўлдилар. Буларнинг ҳар бири мавсумда 17 тоннадан пахта терди. Қўклам дала ишлари бошланган даврдаёқ иш аҳиллик билан ва сурункали олиб борилди.

Натижада ваъда қилган 30 центнер ўрнига 40 ярим центнердан ҳосил олдик. Шундай қилиб, йиллик планни икки ҳисса орттириб бажардик. Қариялар маҳаллий гўнг тайёрлаш ва уни далага чиқаришни яхши уюштирдилар. 55 яшар колхозчи Қурбонбой Саидалиев чоллар бригадасига бошчилик қилади, ҳозирда бу бригада қўклам ишларига ерни тайёрламоқда.

Биз ҳар бир колхозчига бир меҳнат куни учун 2 килограмдан дон, 18 сўмдан пул, ҳар 100 меҳнат куни учун 4 килограмдан ёғ, 12 метрдан газлама, 200 килограмдан линтер пахта берамиз. Йил бўйи 500 меҳнат куни ишлаган фронтчининг хотини Санобархон Юнусовага ўхшаганлар бизда анча.

Биз ўз олдимизга фахрли вазифа – 1945 йилда ҳар гектардан 50 центнердан пахта ҳосили олиб давлатга топшириш вазифасини қўйдик ва албатта бунинг уддасидан чиқамиз.

Ҳидоятхон Холматова, Андижон область Избоскан район «Қизил юлдуз» қишлоқ советидаги «Қизил октябрь» колхозининг раиси, ордени

1945 ЙИЛ 3 МАРТ, 18 (214)-СОН

Усмонов бир «тигр»ни ишдан чиқарди

Қизил аскар Тўра Усмонов кечани кутиш пунктида ўтказди. Унга жуда маъсулиятли вазифа топширилган эди. Қора, ўткир қўзини душман марраси томонга қаратди. У узун кечани мижжа қоқмай ўтказди.

Ойдин кеча. Бутун борлиқ уйқуда. Усмонов бу сокин кечада фақат ўзигина уйғоқ ҳис қиларди. У толиққан қўзини осмон гумбазида сузиб юрган ёрқин ойга тикди. Она юрти Конибодомда лас қўрпа тўшалган сўрида ётиб қадимдан таниш бўлган шу қадрдон ойни кузатган кунлари ёдига тушиб кетди.

Усмоновнинг хаёли жуда узоқларга чошиб, меҳрибон онасининг ёрқин сиймоси гавдаланди. У гўё онасига қараб: «Мана, қўряпсизми, ўғлингиз Тўра она сутини ана шу хилда оқлапти!» – дегиси келарди.

Узоқда нимадир гуруллаш бошлади. У сесканиб кетдию қўзи билан қулоғи «ов» қилишга киришди. У ўзича: «Танк!» – деб қўйди ва дарҳол командирни хабардор қилиш учун траншея ичидан югуриб кетди. Ҳаял ўтмай яна ўз жойига қайтиб келди.

Немис танклари яқинлашиб қолди. Тўплардан ўт очилди. Усмонов кузатиб турган окоп томон бир «тигр» ўрмалаб кела бошлади. У мудҳиш машина кўпни кўрган Усмоновни ваҳимага сололмади. У «тигр»нинг яқинлашувини совуққонлик билан кутди. Тўпчиларимиз ўз ўтлари билан душман танкларининг йўлини тўсдилар. Гитлер машиналаридан бирон-таси ҳам совет жангчилари позицияларига киролмай қайтиб кетди.

Қизил аскар С.Муҳаммадқулов

Пухта ишланган ўт марраси

Қорлар эриб, ерлар ҳам очилиб қолди. Марраларни мавсумга мослаб ишлаш ва ниқоблаш пайти келди.

Каналнинг нариги қирғоғида совет пиёда аскарлар қисмлари мудофаа маррасини вужудга келтириш устида тер тўкиб, меҳнат қилиб ўз ишларини тугалламоқдалар. Душман марраси билан бизнинг маррамиз ораси асосан текисликдан иборат бўлиб, ёлғиз унинг атрофи чўзилиб кетган паст-баландликлардир. Бу бўшлиқда урушнинг дахшатли излари бор. Ёниб кетган душман танклари, пачақланган машиналари ағдарилиб ётади. Ҳозир бу ерда тириклик йўқдек, ҳаёт юраги ҳаракатдан тўхтагандек жимлик ҳукм суради.

Тун қоронғи. Чумолидек серҳаракат ва тиришқоқ жангчиларимиз том маъноси билан жимликни сақлаганлари ҳолда зўр бериб ер казимоқдалар.

Улар ҳар бир минутини бўлажак жанг ғалабасини таъминлаш устида тер тўкиш билан ўтказмоқдалар. Кеча қоронғисидан фойдаланиб ўт очиш позицияси: блиндаж, траншеялар қурмоқда. Лейтенант Бондаренко жангчилари февраль кечаларини шу хилда ўтказдилар.

Яқиндан қандайдир танк овози эшитилиб қолди. Бироқ кеча қоронғи бўлганидан танкнинг қайси томондан келаётганини, унинг сони ва кимга тегишли эканини аниқлаш мумкин эмас эди.

Взвод командири лейтенант Бондаренко қизил аскар А.Абдусаломов билан старший сержант Куриевга буйруқ берди:

– Иккалангиз олға чопингиз, мумкин қадар душман танкига яқин бо-рингиз, ракета отиб ёритингиз! Ўзларингиз билан граната ҳам олингиз!

Иккала жангчи жанговар буйруқни бажариш учун тезда тайёрлик кўриб олға қараб чопдилар. Сўнгра бир оз тўхтаб душман танклари

овозига кўра уларнинг келаётган тарафини зийраклик билан кузатдилар ва аниқладилар. Танклар яқин масофага келган пайтда ракета отдилар. Зулмат пардаси йиртилиб, еру кўк ёришиб кетди. Аммо немис танклари ҳамон ўрмаламоқда эди.

Немислар бизнинг маррамизни ёритиш учун ракетани кечикиброк отдилар. Бу вақтда бизнинг батареямиз ўти билан немисларнинг учта танки пачақланган эди.

Немислар орқама-орқа ёритувчи ракета отиб бизнинг маррамизни ўтга тутишга урунган бўлсалар-да, кўзлаган мақсадларига эришолмадилар. Чунки серҳаракат, ташаббускор ва моҳир командиридан доим ибрат олиб жанг қилаётган взводимизнинг жангчилари ўз ўт позицияларини яхшилаб ниқоблаган ва ўқ, снаряд ололмайдиган траншея ҳамда блиндажларни вужудга келтирган эдилар. Душман буни пайқаб ололмади. Аксинча, Бондаренко взводининг жангчилари душманни яхшилаб саваладилар. Фашистлар бу гал ҳам ўз авантюраларидан фириб едилар.

Чуқур қазилган ва яхшилаб ниқобланган окоп, траншея ҳар қаерда ва ҳар қачон жангчининг ҳаёти ва душман устидан ғалаба қозониш учун гаровдир.

Қизил аскар Фармон Обидов

«Юзим ёруғ бўлсин»

Ўрта Чирчиқ райони Тўйтепа қишлоқ совети «Ислохот» колхозининг аъзоси Зокиржон Абдувалиев 1942 йилдан бери фронтда бўлиб, немисларни қийратиб келмоқда.

«Эллу халқ ўртасида, рафиқам Сабоҳатхон, қизалоқларим Манзура ва Розалар олдида юзим ёруғ бўлсин, бунинг учун мен баҳодирона ва мардона жанг қилмоғим керак деб қўйганман ўз-ўзимга», – дейди Зокиржон.

Гвардиячи старший сержант Зокиржон Абдувалиев ўз сўзи устидан чиқди. Жанглarda маҳорат кўрсатди. Қўмондонлик уни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади. Будапешт кўчаларида бўлиб ўтган жанглarda Зокиржон Абдувалиев 3 немисни ўлдирди, бирини ярадор қилди.

Гвардиячи оддий аскар М.Нормуродов

Узил-кесил ғалаба учун

Гвардиячи аскар
М.Шомирзаев

Шомирзаев бундан икки йил бурун, бизнинг жанговар оиламизга келган вақтда, унинг кўкрагида «Аълочи пулемётчи» нишони бор эди. У тўпчи бўлиб олганга қадар дахшатли совет қуроли – станокли пулемётнинг моҳир отувчиси сифатида бир неча ўн немисни уларнинг қора қонига булаган эди. Мана энди Шомирзаев икки йилдан буён тўпчи бўлиб жанг қилаётир.

Секешфехервар учун бўлган жангда Шомирзаев ажойиб қахрамонлик кўрсатди. У тўпи шикастланган вақтда танкка қарши отувчи милтик билан душман танкларини ўтга тутди. Пулемётдан ўт сочиб фрицларни қирди.

Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган жангда жасорат ва баҳодирлик кўрсатгани учун қўмондонлик Шомирзаевни III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

Шомирзаев ҳозир олий бош қўмондоннинг 5-сон тарихий жанговар буйруғини бажариш учун ўз ҳарбий билимини ошириш устида зўр бериб ишламоқда ва гитлер Германиясига берилажак охирги зарбага пухта тайёрланмоқда.

Расчёт командири сержант Ушаков

1945 ЙИЛ 10 МАРТ, 20 (216)-СОН

Гвардиячилар саботи

Душман эрталаб соат 6 дан бизнинг позицияларимизни қаттиқ тўпга тутди. Аммо душманнинг артиллерия ўти бизнинг гвардиячиларимиз саботини заррача ҳам бука олмади. Гвардиячиларимиз позициялари танк, артиллерия хужумига ва ҳаво хужумига қарши мудофаага тўла равишда мувофиқлашган эди.

Бир ярим соат давом этган артиллерия ҳозирлигидан сўнг душманнинг кучайтирилган бир взводи гвардиячи младший лейтенант Кривий взводининг позицияларига атака қилишди. Взвод жангчилари гитлерчиларни барча турдаги қуролидан марказлашган ва хатосиз ўтга тутдилар.

Бу жангда ўзбек халкининг фарзандлари гвардиячи оддий аскарлар Султонов, Избосаров, рус Понамарёв, младший сержант украин Березниченколар олд томонга чиқиб олиб ўз қуролларидан кучли ўт очдилар, ҳар қайсиси бир нечтадан немисни қаро ерга жо қилдилар. Ўнлаб немис солдати ер тишлади. Душман атаки барбод бўлди.

Младший лейтенант Э.Бадалов

Менинг окопим

Янги маррада тўхтаганимизга атиги бир неча кунгина бўлди. Мен ўз окопимни душман шум қадамими боса олмайдиган қалъага айлантирдим. Биринчи соатдаёқ мен тўла профилли окоп қаздим. Унинг чуқурлигини бўйим баробар қилдим, бунда, айниқса, душман томонни кузатиш ва граната иргитиш қулайликларига катта эътибор бердим. Бруствердаги тупроқни бутун қоидаларга, устав талабларига тўла мувофиқ равишда ётқиздим: тупроқни энсиз-тор қилиб эмас, балки кенг-энлик қилиб ётқиздим ва уни маҳаллий шароитга мослаб никобладим, бу эса, биринчидан, окопнинг душман томонидан пайқалишини қийинлаштиради, иккинчидан, ҳар қандай ўқ ҳам бу хил кенг тупроқ қатламини тешиб ўта бермайди. Милтикни қулай ва мустақам тутиш ва душманга қараб ўнғайлик билан ўт очиш учун бруствер устига тирсак тирайдиган жой ясадим. Душман томонни тўла кўздан кечириб туриш ва қимирлаган ҳар бир кичик ҳаракатни ҳам аниқ кўриб туриб хатосиз уриш учун ҳамда душман учун мўлжал (ориентир) бўладиган барча белгиларни йўқотиш учун олд томондаги ерни тозаладим. Бу эса олд томондаги кенгликни ва ундаги баланд-пастликлар, ариқлар ва онда сондаги бутазорларни яққол кўрсатиб туради. Окопнинг ичига учта такча ясадим – бунинг биттасида патронларни, иккинчисида эса гранаталарни сақлайман. Ҳаво илиши ва намгарчилик бошлангани сабабли окоп зах ва нам бўлганлигидан патрон ва гранаталарнинг нам емаслиги ва зангламаслиги учун мен уларни бояги такчалар устига қалин қилиб тўшалган хашак устида асрайман. Окопда сувнинг қўл бўлиб қолмаслиги учун окопнинг ўртасини дўнғроқ, унинг теварагини эса суйирок қилдим ва окоп деворларининг остида кичкина ариқча ясадим. Бу ариқча окоп ичидаги сувларнинг траншея деворлари тагидаги ариқчага оқиб тушишига ва окопнинг бирмунча қуруқ тутилишига имкон беради.

Бундан ташқари, окопнинг остига ҳам хашак тўшадим, деворларига эса маккажўхори пояларига хашак аралаштириб тўқилган четан тикладим.

Мен ўз окопимдан ўнг ва сўл томонлардаги қўшнилариمنىң окопларига борадиган алоқа йўлларини қаздим. Мен бу алоқа йўллари орқали исталган томонимда эркин суратда қўшни жангчилар взводимиз жангчилари билан алоқа боғлай оламан.

Ўнг қанотдаги сойликни асосий окопимдан туриб муваффақиятли ўтга тутиш мумкин бўлганлигидан бу қанотда бир оз илгари томон туртиб чиққан қўшимча ячейка қаздим, бу ячейкани алоқа йўллари орқали асосий окопим билан боғладим. Уни ҳам юқоридагидек яхшилаб жиҳозладим.

Мен окопни жиҳозлашда бу билан чекланиб қолмадим. Окоп бруст-верига турли томонга қараб айричалар қўйдим. Тун жуда ҳам қоронғи бўлган маҳалларда мен ўз милтиғимни бу айричалар устига қўйиб олдиндан тайёрлаб қўйилган ўққа тутиш секторига қараб хатосиз ўт оча оламан.

Яхши окоп қазиш ва уни кўнгилдагидек жиҳозлаш ҳамда маррани узоқ вақт ва ҳар томондан мудофаа қилиш билан бирга жимжитлик ва бўшлиқ маҳалларида ўз жанговар моҳирлигимни такомиллаштираман.

Гвардиячи оддий аскар Малла Жўраев

Хушёрлик

Душман позицияси 100 метр чамаси келарди. Жой кўлликдан иборат бўлганидан соқчиликни сув ичида туриб олиб бориш тўғри келади.

Бундай шароитда хушёрлик ниҳоят даражада юксак бўлмоғи ва ҳар бир овоз ўз вақтида сезилмоғи ва аниқланмоғи лозим.

Тун зимистон қоронғу. Гвардиячи оддий аскарлар Йўлдош Ўрозов ва Жабборовлар соқчилик қилиб турарди. Шу маҳал орқа томондан қандайдир шарпа келди. Жабборов диққатни ғарб томондан узмади. Ўрозов эса орқа томондан келган шарпага зеҳн қўйиб номаълум кишилар келаётганини аниқлади ва: «Ким келаётир?» – деб сўраб, «Ўзимизникилар!» – деган жавоб олди. «Пропуск» деган саволига ижобий жавоб ололмагач Ўрозов уларнинг тўхташини ва икки қўлини юқорига кўтаришини, улардан биттасининг ўз ёнига келишини буюрди, акс холда, отиб ташлаяжагини билдирди.

Келган кишининг қисм командири эканлиги маълум бўлди.

Қисм командири бундай юксак хушёрлик кўрсатганлари учун Ўрозов билан Жабборовга ташақкур билдирди.

Гвардиячи младший лейтенант И. Черкашин

Садоқат

Немис-фашист босқинчиларга қарши курашда кўрсатган ботирлиги туфайли кўмондонлик томонидан «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган гвардиячи қизил аскар Фозилжон Қурбонов одатдагича ўз командири гвардиячи лейтенант Зубков билан бирликда мина даласини кўздан кечириб юрар эди.

Душман снайперининг паскамликдан туриб очган ўтидан гвардиячи лейтенант оғир яраланди. Қурбонов ўз жонажон командирининг ҳаётини сақлаб қолиши учун бутун чора ва тадбирларни ишлата бошлади. У олдин командирининг ярасини боғлади, қон тийилмади. Командирининг ҳаёти хавф остида қолди. Қурбонов ҳаёти учун ҳам энг хавфли бўлган бу ўринда у ўзинингяр адор командирини хавфсиз жойга олиб чиқиши керак эди. У ярадор, қонсизликдан холдан кетган командирни орқалаб эмаклаб борар эди. Шу вақтда душман снайперининг ўқи жасур Қурбоновни йиқитди.

Қизил аскар Қурбонов ўзини қурбон қилиб бўлса-да ҳарбий қасамга содик бўлди – ўз командирининг ҳаётини сақлаб қолди.

Гвардиячи ефрейтор У.Раҳмонов

«Шухрат» ордени кавалери

Бухоро областининг Шофиркон районидаги «Коммунизм» колхозининг собиқ аъзоси, ҳозирги вақтда менинг расчётимда хизмат қилаётган қизил аскар Фармон Обидов ҳақида ва унинг жанговар хизматлари тўғрисида гапирмоқчиман.

Немис-фашист босқинчилар Венгрия ерида каттиқ қаршилиқ кўрсатарди. Бу қаршилиқни енгиш йўлида шиддатли жанглар давом этарди. Обидов хизмат қилаётган тўп расчёти очиқ наводкада туриб немис бронетранспортёрига ўт очарди. Бу расчёт душман бронетранспортёрини тўп отиб ишдан чиқарди. Унинг ён томо-

нида ҳаракат қилаётган фашист танки снарядидан расчёт тўпи шикастланди ва тўп командири сержант Лебедев билан наводкачи младший сержант Антонов яраланиб сафдан чиқдилар.

Обидов ўзини дадил тутди. Ўқ бўрони остида яраланган жанговар дўстларини жуда тезлик билан хавфсиз ерга олиб чиқиб қўйди. Жанговар дўсти Ушаков билан бирликда немис автоматчиларини автоматдан ўққа тутиб турди. Жасур жангчиларнинг ўқига дуч келган ўндан ортик фашист солдати ер тишлади ва қолганлари орқага қараб қочди.

Немис танклари билан батарея ўртасида жанг борарди. Жангнинг ҳал қилувчи бир фурсатида қўшни расчётнинг снаряди тугаб қолди. Тиришқоқ ва зийрак жангчи Обидов бу ниҳоят кўнгилсиз ҳодисадан хабардор бўлди-да, дўсти Ушаковга мурожат қилиб:

– Ушаков! Нега расчёт ўқ узмай қолди, балки, снаряди тугаб қолгандир? Мен снаряд олиб борай, сен отиб тур! – деди.

Обидов бир яшик снарядни кўтариб қўшни расчёт томон югурди.

Мен шу қадар ҳаяжонланган эдим. Севинчимга сиғмай Обидовни ўпиб олдим. Обидов яна қайтиб бориб душман ўти остида қолган снарядларни ҳам ташиб келтирди.

Жанг майдонида гитлерчилар тўрт танк ҳамда бир бронетранспортёрини ва ўнларча солдат ва офицерларининг ўликларини қолдириб, ҳеч қандай муваффақият қозоолмай орқага қайтди. Тўпчилар ўз позицияларини ҳар галгидек сақлаб қолдилар.

Қўмондонлик ўзбек халқининг жасур фарзанди Обидовни III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

Ҳозир Обидов ўзининг ҳарбий билимини такомиллаштириш устида зўр бериб ишламоқда. У ҳозир наводкачилик вазифасини моҳирлик билан бажара олади.

Расчёт командири, III даражали «Шухрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали кавалери сержант А.Баженов

Қаҳрамонлик мўъжизасининг байроқдори

Танасидаги жароҳатларга қараганда, Ҳусайновнинг тўпи кўп малака кўрган тўпга ўхшайди. Тўп расчётидаги йигитлар бамисоли эгарланган отдек сафарбар, шамшир сингари бир солар, сув келса шимирадиган, тош келса кемирадиган мардлар хилидан кўринади.

– Ҳар қалай, – деди Ҳусайнов, – шу расчётдаги қора кўзлар билан бирликда 3500 километр йўлни жанг билан босиб ўтдик. Карелия қўлтиғидаги даҳшатли ва ниҳоят ғалаба билан тугалланган жангда бизнинг тўпчиларимиз ҳал қилувчи участкада туриб ҳаракат қилди...

– Биз, – деди ҳикоясини давом эттириб Ҳусайнов, – шонли ленинградлик йигит ва қизлар, чол ва кампирлар билан ёнма-ён туриб фашист газандаларга қарши жанг қилганимизни улуғ ватан урушидаги хизматнинг энг унутилмас, порлоқ хотираси ўлароқ ҳар вақт эсга оламиз.

Ҳусайнов ўз ҳаяжонини босишга уриниб тинч ва камтарлик билан деди:

– Гитлер Германиясининг иттифоқчиси бўлган финларни Германияга қарши қаратишга мажбур қилган қизил армия сафида туриб менинг расчётим мана шу тўпдан ўт очди, душман қудратини қақшатди, жонли кучини қириб, техникасини мажақлади.

– Бизгача бўлган тарих ҳали танимаган қаҳрамонлик мўъжизасининг байроқдорлари совет тўпчиларидир, – деди Ҳусайнов. – Артиллериямиз пиёда аскарларимизнинг қаноти бўлди ва душманнинг турли тусдаги қудратли тўсиқларини тор-мор қилиш ишида даҳшатли кучга айланди.

– Будапешт куршови тугалланган чокда ўзи учун қутилмаган ўтли қафасга тушиб қолган йиртқич каттик қаршилик кўрсата бошлади, – деди Ҳусайнов. – Бу соҳада биз етарли тажрибага эгамиз. Биз биламизки, немис охирги патронигача отиб бўлса ҳам ўз умрини бир неча кунга чўзишни, шу билан бирга, у ҳар қандай ёвузлик ва макру ҳийла ишлатиш йўли билан бизнинг қудратимизни оз бўлса-да кучсизлантиришга уринади. Биз буни кўп синовлардан ўтказганмиз. Шунинг учун ҳам хушёр ҳолда ўз постимизда турардик.

– Будапештда қизгин кўча жанги борар эди, – деди Ҳусайнов. – Биз душманни сиқиб бориб бир чорраҳага тикиб қўйдик. Душманинг қарши атакага ўтиш эҳтимоли бор эди. Батарея командири мени пистирмага қўйди ва душман томонни узлуксиз кузатиб туришимни таъкидлади. Шунда наводкачим Боронин:

– Ўртоқ младший сержант, бугун ҳам немисларга томоша кўрсатсак керак! – деди.

– Ҳа. Эҳтиёт бўлиш керак. Гап шундаки, томошани биз кўрсатайлик.

– Бўлмаса-чи.

– Броня тешувчи снарядлар кўпроқ ишлатилиши керак бўлар?!

– Ҳар иккаласидан ҳам етарли. Кўзга чалинса кифоя. Бир машинага бир снаряд. Снарядлар ҳали бизга кўп керак бўлади.

– Муваффақият тилайман. Ишингиз ўнгидан келсин!

– Айтганингиздек бўлсин!

Дарҳақиқат, шундай бўлиб чиқди. Бизникилар ҳали бутунлай ўрнашиб олганларича йўқ эди. Том муюлишларида, уй деразаларида автомат ва пулемёт отишмалари бошланиб кетди. Гоҳ у томонда, гоҳ бу томонда мионалар учиб келиб ёрилар эди.

Чорраҳа кўчанинг иккала муюлишидаги бино ичидаги пистирмага қўйилган душман тўпи бизнинг жангчиларимиз эгаллаган биноларни ўтга тута бошлади. Шу вақтда душманнынг ўзиюрар тўплари марраларимизни ўтга тутиб биз томон кела берди.

Немис томоша кўрсатолмади. Боронинг ўз гапининг устидан чиқди. У биринчи снаряд биланок ўзиюрар битта тўпни пачақлади. Уйлардан гранаталар ирғитилди, автомат, пулемётлардан ўт очилди. Жуда қисқа вақт давом этган бу жангда немислар ўзиюрар 2 тўп, бир бронетранспортёр, 100 га яқин солдат ва офицерини йўқотди.

Ҳамид Хусайновнинг жанговар ҳисобига ёзилган тўрт танк, ўзиюрар икки тўп, ўнта ўт очиш нуктаси, бир қурол-аслаҳа омбори, ўлдирилган юздан ортиқ немис ҳал қилучи жанг шароитида очиқ позицияда туриб очган ўти билан душманга еткизган талафотининг аниқ ҳисобидир.

Ромитан районининг Лак-Лак қишлоқ советидаги Ворошилов номли колхознинг собиқ аъзоси Хусайнов ва унинг расчётидаги баҳодир жангчилар энди Венгрияда жанг қилиб, Берлинга йўл солмоқдалар.

Капитан Н.Сафаров, капитан В.Лупол

Қузғун жазоланди

Муҳим кечимни Н. қисмининг зенитчилари зийраклик билан ҳимоя қилардилар. Зенитчиларнинг даҳшатли ўтидан немис қузғуни юрагини олдириб қўйган. Душман бу кечимга асло яқинлаша олмайди, келган тақдирда ҳам жуда баланддан учади. Туннинг қоронғу бўлишини пойлаб, ўғриларча писиб келарди.

Бироқ тун қоронғуси ҳам унга ёрдам бермайди. Моҳир зенитчилар ўтидан немис-қузғун кечалари ҳам қочиб қутула олмайди.

Кечаси соат 3 – 4 эди. Тўртта «Мессершмидт – 104» кечим атрофида ғўнғиллай бошлади. Гвардиячи капитан Котляров батареясининг взвод

командири тошкентлик М.А.Алексеев: «Душман қузғунларига қараб ўт очилсин!» – деб команда берди. Шу ондаёқ чўғлар ҳавога қараб уча бошлади. Проектор шуъласи билан кўр қилинган қузғун ўзини ҳар томонга ташлай бошласа ҳам, тузоқдан чиқиб кета олмади. Бир «Мессершмидт» аланга олиб ерга тушди. Бу қузғунни тўп командири гвардиячи старший сержант В.П.Минчков расчёти уриб туширди. Бунда наводкачи Ю.А.Саладухин ва Ғаллаорол райони «Куйбишев» колхозининг аъзоси, «Жанговар хизматлар учун» медали соҳиби, ўқловчи Жаббор Ҳайдаровлар алоҳида абжирлик ва моҳирлик кўрсатдилар.

Гвардиячи қизил аскар Норматов

Кўпни кўрган шофёр

Қизил аскар Турсунбой Сотиболдиев ўз ишига моҳир, интизомли ва ростгўйликда қисмдаги шофёрлар орасида ҳаммага намуна бўлиб келмоқда. Сотиболдиев жанг кўрган шофёр. 1941 йилдан буён қизил армия сафида хизмат қилаётган бу йигит Москва остонасидан тортиб то Венгрия еригача бўлган масофани ўз машинаси билан босиб ўтди.

Ростовда, Минскда, Днестр ёқасида бўлиб ўтган даҳшатли жангларда душман ўти остида қисмимизга ўқ-дори ташиб етказиб бериш соҳасидаги жанговар топшириқларни Сотиболдиев виждон билан бажарди.

Сотиболдиевдаги ибрат бўларли фазилатларнинг яна бири шундаки, у ҳар қачон, ҳар қандай шароитда ўз машинасини тайёр ҳолда сақлайди. У буйруқ олиши биланок бу буйруқни дарҳол бажаришга киришади ва ҳар вақт кўнгилдагидек қилиб бажаради.

Марғилонлик бу йигитни қисмимиздаги жангчи ва офицерлар хурмат қиладилар, севадилар.

Лейтенант Резреченко

1945 ЙИЛ 14 МАРТ, 21 (217)-СОН

Взвод агитатори

Младший лейтенант И.Черкашин командирлик қилаётган бўлинмада ўзбек жангчиси Йўлдош Ўрозов рус бўлмаган миллат жангчилари ўрта-сида агитаторлик ишларини олиб боради. У ўзининг оташин сўзлари билан жангчилардаги Ватанга муҳаббат, ҳарбий қасамга садоқат, манфур душманга, Ватан хоинларига нафрат руҳини янада кучайтирмоқда.

Чунончи, у «Олий бош қўмондоннинг 5-сон буйруғи фашистлар Германиясини тор-мор қилишнинг жанговар программасидир», «Совет қонунлари Ватан хоинларини қандай жазолайди», «Ботир жангчи учун танк қўрқинчли эмас» деган ва бошқа темаларда рус бўлмаган жангчилар билан суҳбатлар ўтказди.

Ўртоқ Ўрозов қайси темада суҳбат ўтказмасин, уни албатта ўз қисми, бўлинмаси, взводи ва бўлимининг ҳаёти – гвардиячилар традициялари билан боғлайди. Бунда ҳушёрликни ошириш, ҳарбий билимни такомиллаштиришга, сабот ва чидамлилиқ, мардлик ва жасурлик масалаларига катта ўрин ажратади ва буларни конкрет мисоллар билан яққол кўрсатиб беради.

Агитатор Ўрозов ўзининг жангдаги, таълим олишдаги илғорлиги билан ҳам бошқа жангчиларга намуна бўлмоқда. Масалан, хизмат вақтида кўрсатган ҳушёрлиги учун у қисм командиридан яқинда ташаққур олди. У ўз мудофаасини намунали жиҳозлагани ҳамда ҳозирги кунларда душман атакаларини қайтаришда қилаётган мардона ҳаракатлари бунинг жонли тимсолидир.

Гвардиячи старший лейтенант Р.Мамедов

1945 йил 17 март, 22 (218)-сон

Бекободлик баҳодир

Акбаржон госпиталдан тузалиб чиққач, уни капитан Зайцев батареясига юбордилар. Акбаржон батареяга келиши биланок ҳарбий техникани, тўпнинг бутун икир-чикирларини кунт билан ўрганиб олди. Ундаги қобилиятдан командирлар жуда мамнун бўлдилар ва уни тезда тўп ўқловчиси вазифасига тайинладилар.

Январь ойининг энг совуқ кунларидан бирида Акбаржон хизмат қилаётган батарея Будапештда қамал қилинган гитлерчи-салашичиларни тор-мор қилиш учун буйруқ олди.

Кеч кириши билан батарея Будапешт остонасига жойлашди.

Жон талвасасида қолган гитлерчилар бизнинг жанговар сафимизни ёриб «қоп»дан чиқишга уринган эди, шавкатли тўпчилар даҳшат билан жавоб бердилар. Бу зарбага чидаш беролмаган гитлерчилар квартални ташлаб чекиндилар. Пиёда аскарлар билан бир қаторда ҳаракат қилаётган батарея эса яна илгари жилди.

Акбаржон бир катта бино ёнида туриб душманни кузата бошлади. Бир оз вақт ўтгач қўшни бинонинг подвалидан бир каска кимирлаганини пайқади ва тезда ўз командирига маълум қилди.

– Мақсудов, ундан кўзингни узма, – деди командир Акбаржоннинг ёнига келиб.

Шу пайтда у бир эмас, 3 каска пайдо бўлганини кўрди. Командир секин шивирлаши биланок Акбаржон бинонинг ёнбоши томон эмаклаб дераза ёнига борди. Немислар бирдан батарея расчётига ҳужум қилдилар. Шу пайтда Акбаржон ўз автоматини ишга солди. Гитлерчилар саросимага тушиб қолди. Қочиб улгуролмаган 40 немис батарея жангчилари томонидан асир олинди.

Улуғ Будапешт жангида батарея қўмондонлиқнинг буйруқларини шараф билан бажарди. Ўқловчи Акбаржон расчётининг ўтидан душманнинг ўнлаб ўт очиш нуқтаси ва юзлаб гитлерчи кириб ташланди.

Улуғ Будапешт жанги қаҳрамони «Жасурлиги учун» медалли Акбаржон Мақсудовни қўмондонлик II даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотлади.

Бекобод район «Қизил октябрь» колхозининг собиқ аъзоси, тракторчи, оддий аскар Акбаржон Мақсудов ҳозир Балатон кўлида немис-фашист галалари билан мардона жанг қилмоқда.

Старшина Р.Самторов

Ғалаба калити

Мен қисмга келишим билан мудофаани жиҳозлаш, қуролни ўрганиш, душман танкларига қарши қураш воситалари ва усулларини ўрганишга дуч келдим. Биринчи кунларда окопнинг аҳамиятига у қадар тушунмаган эдим. Ҳарбий ҳаётдаги ҳар бир соат менга янгидан-янги малака бера бошлади. Иш кўрган жангчиларнинг жанг шароити ва жанг тажрибалари ҳақидаги суҳбатлари, командирларнинг таълимлари кун сайин эмас, балки соат сайин менинг фикримни оча бошлади. Энди англасам, окопнинг ҳар бир майда икир-чикири ҳам муҳим аҳамиятга эга экан. Масалан, бруствер тупроғи кенг, энлик бўлса, дарров кўзга ташланмас, ҳар қандай ўқ ҳам ўта бермас экан. Окоп чуқур бўлса, душман танки ҳам ҳеч нарса қила олмас экан.

Тўғриси айтмоқ керакки, танкнинг менинг устимга қараб келаётганини биринчи марта кўрганимда мени титроқ босди, қочишни кўнглимдан ҳам ўтказдим. Аммо ён-беримга қарасам, ҳамма ўртоқларим танк келаётган томонга кўз тикиб, яқин келса, граната ва ёнувчи суяқ-

лик солинган шишаларни ишга солиб уни мажақлашга шайланиб туришибди. Менга энг яқин турган броня тешувчи Содиқов эса: «Қўркма, юракни дадил тутсанг, танк писанд эмас!» – деб тасалли берди.

Номус кучли; тишни тишга қўйиб, ярим қўрқув аралаш, қўлга граната олиб танкнинг яқин келишини кутиб тура бердим. Танк яқинлашуви билан граната ирғитдим. Танк окопим устига келганда окоп ичига ётдим. Танк ўтиб кетгач, бошимни кўтариб устимдаги тупроқларни қоқар эканман, Содиқов менга қараб: «Зарар қилмадимиз? Орқасидан яна граната ирғит!» – деди. Граната ирғитдим. Амин бўлдимки, ҳақиқатда чуқур окопда бўлсанг, танк ҳам ҳеч нарса қила олмас экан. Ғалаба калити мудофаада ва ҳужумда юракни бой бермаслик, ботир бўлиш, таълим ва устав талабларига тўла амал қилиш, душманни изма-из қувиш, душман техникаси ҳамда жонли кучига қарши самарали кураш воситалари ва йўларини билишда экан.

Оддий аскар Х.Отамуродов

Ўрта Осиёда биринчи газопровод ишга солинди

АНДИЖОН. Андижон газопроводнинг биринчи навбатдаги қурилиши тамом бўлди. Андижон меҳнаткашлари 15 минг кубометрдан ортиқ ер казиб қурилишга катта ёрдам кўрсатдилар.

Шаҳардаги нон заводи, коммуналъ муассасалари биринчи галда газ олдилар. Яқин кунларда шаҳарнинг яна бир қанча корхонаси газ олади. Бу корхоналарни газ билан таъминлаш натижасида ҳар куни 40 – 50 тонна кўмир тежалади.

Газопроводнинг биринчи навбатдаги қурилиши шаҳарни газ билан таъмин этиш йўлида биринчи қадамдир, холос. Энди барча куч газопроводнинг иккинчи навбатдаги қурилишига тўпланди. «Андижон» нефть конида яқин кунларда қўп нефть берадиган фонтан қудуқларидан чиқадиган газни тўплаш учун шарқий газ коллектори қурилади. Коллектор шаҳарга қўшимча равишда 60 минг кубометргача газ беради. Бундан ташқари, 1945 йилнинг май ойига бориб насос қудуқларидан чиқадиган газни тўплаш учун компрессор установа ишга солинади. Пушкин ва Бильдин кўчаларида шаҳар газ коллектори қурилади. Андижон конидан ҳосил этиладиган газ жуда қўп ҳарорат берадиган ёқилғидир. Яқин

келажакда «Андижон» нефть конида табиий газларни қайтадан ишлайдиган завод қурилади. Қурилишнинг ҳамма тармоқлари тамом бўлганидан кейин корхона ва муассасалар автомашиналарни юргизадиган газолин ола бошлайди.

Душманни тезроқ тор-мор қилишда фронтга кўпроқ ёрдам бериш мақсадида Самарканд области Жиззах районининг колхозчилари 1944 йилда пахтадан жуда юксак ҳосил олдилар.

Бунда аёллар жуда зўр меҳнат энтузиазми кўрсатдилар. Масалан, звено бошлиқлари Оқила Фозилова (чапда) ва Саида Абдуллаева Ватанга совға қилиб ҳар гектардан 10 центнер ўрнига 49 центнердан пахта йиғиб топширдилар.

Мактуб

*Мен Балатон бўйларида,
Узоқда сендан,
Жанг қилмоқдаман, севгилим,
Тинчлангин мendan.*

*Парча-парча қилмоқдаман
Тўсиқ-ғовларни.
Зафар қучиб бормоқдаман
Янчиб ёвларни.*

*Бахт-саодат келтириш-чун
Мазлум элларга,
Чаманларни тўлдириш-чун
Райҳон, гулларга.*

*Жаллодларга шафқат қилмай
Олмоқдаман ўч.
Доҳий номи зўр курашда
Бераётир куч.*

*«Мен Дунайни оламан», – деб
Ташланган душман
Ниятига етолмади
Қилиб пушаймон.*

*Зарба бердик, «тигр»лари
Қолди йўлларда,
Неча минглаб ўликлари
Ётар чўлларда.*

*Кеча номанг келиб тегди,
Орден тақибсан.
100 центнерчи бўлиб, жоним,
Элга ёқибсан.*

*Бу ишингдан мамнун бўлиб
Кучга кирдим боз.
Меҳнат билан жавлон урган,
Яша, сарвиноз.*

*Сен тилимда ҳам дилимда,
Жангларда йўлдош.
Юзма-юз бўлсам ёв билан,
Бўласан қўлдош.*

*Шу сабабли курашларда
Ғолиб чиқаман.
Ватан учун жанг қиламан,
Ёвни йиқаман.*

Старшина Р.Сатторов

1945 ЙИЛ 21 МАРТ, 23 (219)-СОН

Оғир пайтларда

Бир пулемёт расчётида хизмат қилаётган, Қарши районлик гвардиячи ефрейтор Жалол Билолов ва гвардиячи ефрейтор Абдукодир Қорақуловлар сўнгги икки жангда ажойиб мардлик кўрсатдилар.

Бугун катта тош йўл учун бораётган шиддатли жангда немислар, кўп талафот беришига қарамай, 5 марта атакага ўтди.

Гвардиячи старший лейтенант Ф.Я.Шапоров ротасининг жангчилари душманга катта талафотлар етказиб ҳар сафар ҳам ўз позицияларини қаттиқ ҳимоя қилиб турдилар.

Кечки пайт. Жанг майдонида душман танклари, бронетранспортёрлари ёниб ётади.

Қорақулов Билоловга диск узатиб:

– Жамол! Энг сўнгги диск! Нима қиламиз? – деди.

– Нима қиламиз эмиш, – деди Билолов кўзини душмандан узмай. – Кенгашиб ўтириш вақти эмас. Ўқ керак. Ўқланган дисклар керак!

Қорақулов эмаклаганча қаёққадир ғойиб бўлди.

Билолов пулемётидан сийрак ўт узилаётганидан фойдаланган немислар 6-атакасини бошлади.

Немислар бизнинг позициямизга яқинлашиб келар эди. Дискда ҳаммаси бўлиб 40 тача ўқ бор. Қутурган гитлерчилар тобора яқинлашиб келмокда. Шу пайтда Билоловнинг биқинида диск узатган бир қўл пайдо бўлди.

Душманга қарши жангнинг ана шу энг хатарли пайтида тўла диск узатган қўл Қорақулов қўли эди. У тўла ўқланган учта диск келтирди. Немислар бирин-кетин олға югуриши биланоқ Билолов пулемётдан узун-узун ўт очиб юборди. Фашистлар қамишдек қулай берди.

Ўзбек халқининг баҳодир фарзандлари Билолов ва Қорақуловлар шу кун немисларнинг олтинчи атакасини муваффақият билан қайтариб, бир неча ўн гитлерчини қириб ташладилар.

Батальон командирининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари, гвардиячи младший лейтенант В.Булатов

Разведкада жанг

Взвод жанговар буйруқ олиб, жанг билан разведка қилишга киришди. Душман темир йўл районида туриб бизнинг йўлимизни тўсарди. У ерда душманнинг 2 та пулемёт нуқтаси ва бир ДЗОТи бор эди.

Бир группа жангчилар темир йўл ёқалаб бориб душман диққатини ўзига тортишни ёрдамчим гвардиячи старший сержант Короткого буюрдим. Булар моҳирона ҳаракат қилдилар, душман автоматчиларини гранаталар иргитиб кириб ташладилар, душманнинг пулемёт нуқтасидан очила бошлаган ўтни ўзларига қаратдилар. Шунда мен Кўчқоров, Беспеченко ва бошқа жангчилар билан бирга темир йўл орқасига ўтиб олдим. Коротко группаси душман ДЗОТидан очилаётган ўтни ўзига қаратиб турган пайтдан фойдаланиб биз ДЗОТга хужум қилдик, граната иргитдик ва пулемётдан ўт очиб ДЗОТни қўлга киритдик.

Разведка қилинган бу жангда биз душманнинг ўт очиш нуқталарини олдин билиб олган эдик. Биз душман кутмаган жойдан ҳаракат қилиб уни алдадик. Ўзимиз ҳеч зарар кўрмай, душманга катта талофат етказдик.

Взвод командири, гвардиячи младший лейтенант Х.Ҳожимамадов

Сапёрлар

Тўракул Ҳақбердиев қизил армия сафига чакирилган вақтда энди 20 ёшга қадам қўйган эди. Шундан бери 6 йил ўтди.

Ҳақбердиев ватанимизни немис-фашист босқинчилардан тозалаш йўлида улуғ ватан уруши фронтларида мардона жанг қилиб келмоқда. Шу даврда у 2 марта оғир ярадор ва бир марта контузия бўлди. Она ватан озодлиги йўлидаги жангларда Ҳақбердиевнинг кўрсатган жасорати ва мардлигига Ватанимиз юксак баҳо берди, уни «Қизил юлдуз» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Ҳақбердиев ҳозир сапёрлар бўлимида командир бўлиб хизмат қилади. Унинг бўлимида хизмат қилувчи жангчиларнинг ҳаммаси орден ва медаллар билан мукофотланган. Жумладан, «Қизил юлдуз» ва «Жасурлиги учун» медалининг кавалерлари коммунист оддий аскар А.Ҳасанов ва Бойковлар, «Жасурлиги учун» медалининг кавалери Н.Бондаренко ва бошқалар бор.

Бўлим сапёрлари ўз командири бошчилигида душманнинг ўнларча танк ва бронетранспортёрини ўзлари қўмган миналарга дуч келтириб ишдан чиқардилар ва ёндириб юбордилар.

Балатон кўли атрофидаги участкаларнинг бирида немислар танклар билан атакага ўтди. Сержант Ҳақбердиев ўз бўлимидаги сапёрлар билан бирликда бунда қаҳрамонликнинг ажойиб намунасини кўрсатди. Душман ўти ичида юриб Ҳақбердиев ўз бўлимидаги жангчилар билан 30 минут ичида танкка қарши 200 минани танк йўлига қўмиб чиқди.

Ҳаял ўтмай немис танклари миналарга қоқилиб парчалана бошлади. Қолганлари изига қайтди. Душман атаки барбод бўлди.

Қизил аскар Г.Мирзаев

Тўрт медалли разведкачи

Дўсалиевнинг жанговар хизматларини ҳикоя қилиб, орқасидан унинг ўзини кўрсатсангиз, ҳар бир киши: «Йўғ-э, бунинг қўлидан шунча иш келмаса керак», – дейиши мумкин. Бу йигит Сталинграддан тортиб ҳозиргача фриц овчиси сифатида немисларнинг додини бериб келмоқда.

Кунларнинг бирида қисм командири разведкачиларни чақириб, «тил» тутиб келиш зарурлигини айтди.

Гвардиячи старшина Заикин ва Дўсалиев разведкага бирга чиқдилар. Бирмунча юрганларидан кейин уларга катта дарахт тубида нимадир бордай туюлди. Қорадан кўз узмай дарахтга яқинлашаётган чокларида бир одам олдин эмаклаб, сўнгра ўрнидан туриб чопганча бедарак бўлиб кетди. Разведкачилар номаълум киши қолдириб кетган нуқтани диққат билан кўздан кечирдилар. Ниҳоят, у ерда пулемёт борлигини пайқадилар. Дўсалиев пулемёт ўрнашган жойга боришга қарор берди.

Дарахт тагида немисларнинг МГ пулемёти ўрнаштирилган, аммо эгаси йўқ. Зоҳирга алам қилди. Овини қочириб қўйган шунқор сингари толпинди ва ғазабланди. Пулемётни кўтариб Заикин олдига келди.

– Аттанг, – деди Зоҳир, – ҳалиги қочиб кетган пулемётчи экан. Бой бериб қўйдик.

– Бўлар иш бўлди, ўқинишдан фойда йўқ. Тез бу ердан кетайлик, – деди Заикин.

– Қуруқ пулемётни олиб борамизми?!

– Йўғ-э... яна ов қилайлик.

Разведкачилар чап томонга қараб 2 километр йўл босиб, душман позициясига яқинлашиб бориб траншеяга тушдилар. Траншеяда ҳеч ким йўқ. Эҳтиётлик билан йўл босиб чап тарафга юришди. Блиндаж кўринди. Жимжитлик. Яқинроқ бордилар. Одамнинг пишиллаши эшитилди.

– Фриц ухлаб ётипти, – деди Зоҳир.

– Кирайлик! – деди Заикин.

Кирдилар. 2 та немис солдати пишиллаб ухляпти. Озор бермасдан иккала гитлерчини уйғотдилар.

Кўзи очилган фрицлар сурат бўлиб қотиб қолди. Иккала фриц ва пулемётни эсон-омон келтириб қисм командирига топширишди.

Зоҳир Дўсалиев кўрсатган хизматлари учун қўмондонлик уни иккита «Жасурлиги учун» медали, битта «Жанговар хизматлари учун» ва «Сталинград муҳофаази учун» медали билан мукофотлаган.

Старший сержант Омонов

Комиссар Қорабоев

Гвардиячи капитан А.Маркидонов қисмига қарши атакага ўтган душманнынг сони ва техникаси икки баравар кўп эди.

Батальон командирининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари гвардиячи капитан Раҳим Қорабоев ўзи кўздан кечириб келган роталарнинг жанговар руҳи тўғрисида батальон командирига доклад қилиб:

– Ўнг томон мени ташвишга солиб қўйди. Ҳозир мен шу ёққа бораман! – деди.

Комбат розилик билдирди. Қорабоев ўнг томонга, немислар ёриб кирган районга, кетди.

Паст, баланд, кумлоқ ер. Онда-сонда тепалик учрайди. Бир-бирига туташмаган ўрмон. Ўрмон ўртасида очилган ерларда мадьярларнинг узумзор боғи ётади. Қуруқчилик. Ҳаво очиқ. Балатон районининг тен-так шамоли изғимоқда.

Раҳим Қорабоевни ташвишга солган ўнг томонда тўрт кун жанг бўлди. Бу ўтган тўрт кун қарийб тўрт йилга татиб кетди. Ниҳоят, немислар яна ўзларининг олдинги позицияларига улоқтириб ташланди. Ротанинг жанговар сафида туриб жангга етакчилик қилаётган Қорабоев немислар атакиси муваффақият билан қайтарилгандан сўнг жангчилар билан одатдагича суҳбатни қизитиб юборарди.

Взвод жангчилари қахрамонларча ҳалок бўлган взвод командирининг ёрдамчиси Черновой ҳақида қайгурганларида Раҳим Қорабоев:

– Қанот парлардан мураккаб. Юлиб олинган ҳар бир пар қанотнинг уруш қобилиятига таъсир қилади. Йўқотилган ҳар бир жангчи ҳам шу

пар кабидир. Черновойнинг ўлими юракларни эзади. Лекин биз бирни йўқотган бўлсак, немис ўнни йўқотди. Ёлғиз Ҳасановнинг ўзи қўл жангида 7 немисни ўлдирди, – деди.

Наводкачи Ҳайит Давлатшин, расчёт командири младший сержант М.Солиҳовлар очган ўтдан ўлган ва боши танасидан жудо бўлган ҳаромзода немисларни рўйхатга олиб кўринг-чи! Немис бор-йўғини қиморга тикиб бой берган қиморвознинг худди ўзгинаси! «Жўжани кузда санайдилар» деган мақол бор. Чучварани ҳар вақт хом санаб янглишган немислар бу гал ҳам янглишди. Тўрт кун мобайнида ҳарчанд уринса-да, душман мажақланган танклар, пачақланган ўзиюрар тўп, бронетранспортёр ва неча ўнлаб ўликларини жанг майдонида қолдирди.

– Гвардиячи тўсган йўлни ҳеч ким ёриб ўтолмайди! – деди Қорабоев.

Немислар яна тўп ота бошладилар. Мехр-муҳаббатини ўз фарзандига тиккан оталар сингари Қорабоев кулиб турган қора кўзларини взвод жангчиларига тикиб: «Йигитлар! Немислар, эҳтимол, охирги марта яна ҳужумга ташланар. Менимча, бу энг охиргиси ва ҳал қилувчиси бўлади. Одатдаги гвардиячасига жанг қиламиз-да!» – деди.

Кимдир шошилиб жавоб қайтарди:

– Бу гал унинг кузи бўлади.

Қолганлар бир кишидек жавоб қайтардилар:

– Шу жангдан сўнг жўжасини санаб олаверса бўлар!

Дарҳақиқат, немисларнинг бу галги атакиси аввалгиларга қараганда анча даҳшатлироқ бўлди. Немислар техника ва жонли кучларини одатдагидан кўпроқ йўқотишига қарамасдан, совет жангчиларини бостириб ўтиб тош йўлга чиқиб олишга уринар эди.

Гвардиячи капитан окопдан окопга ўтар, офицер ва жангчиларни душманни сабот ва моҳирлик билан қириб ташлашга чақирар эди. Пиёда жангчиларнинг жанговар сафида туриб душманнынг ўзиюрар тўпи ва станокли учта пулемётини ва уларнинг расчётини яксон қилиб ташлаган гвардиячи старшина К.Ф.Коротин расчётининг наводкачиси ефрейтор Махнатюкка қаради.

– Кўриб турибман! Душман ёнаётир, ўртоқ гвардиячилар! Ақлдан озган душман энди гвардиячилар позициясидан ўзларига гўр қидираёттирлар, – деди Қорабоев.

– Гўр тайёрлаб қўйгандир, – деди тўпчилардан бири.

– Бу гал биз уни тарқатиб юбормаймиз, – деди тўп командири Сиротин. Ниҳоят, ваҳший душман ҳолсизланди. У энди олдинга югуриш ўрнига тисарила бошлади. Қонсизликдан душман кучларининг бўшашиб қолганини сезган сиёсий йўлбошчи Қорабоев Платоновга қараб:

– Жанг пишиб қолди. Атака вақти етмадими? – деди.

– Ҳозир, рота яна бир оз олға силжиши керак.

– Затоловскийнинг жангчилари ҳам бир вақтда кўтарилса...

– Усиз мумкин ҳам эмас.

Қорабоев связнойни югуртирди.

Фоиз Гатауллин миномётчилари ўз ўтини душман устига ёғдирдилар. Чекинган душман қишлоқ остонасидаги тепаликка чиқиб олиб қаршилиқ кўрсата бошлади.

Иброим Абрабиннинг автоматчилари сигнал кутиб турибди.

Бир оздан кейин немислар яна қарши атакага кўтарилди. Старшина Левин, наводкачи Нестеренко, сержант Попов, наводкачи ефрейтор Афанасьев, расчёт командири младший сержант М.Солиҳовларнинг ўтидан манфур душман яна ётиб олди.

– Бундан кўра қулай фурсат бўлмас, – деди Платоновга қараб Қорабоев.

Атакага кўтарилишга қарор қилдилар. Сигнал берилди. Балатон қўлини ларзага келтирувчи қудратли «Ура!» овозлари янграб кетди.

Писиб ҳамла қилаётган душман уясига штурм қилган Курчев взводи жангчиларининг қаторида Қорабоев ҳам борар эди.

Қўл жанги бошланиб кетди. Курчев взводининг жангчилари гитлерчиларнинг бағирларига найзалар санчар, заҳарли илон миясини милтиқ қўндоқлари билан янчар эди. Икки еридан яраланган баҳодир командир Курчевнинг қонсизликдан ранги оқариб кетган бўлса-да, жангга раҳбарлик қиларди.

Душманни суриб бориб унинг мудофаасининг биринчи таянч пункти штурм билан эгалланди.

Душман қолдиқлари қаршилиқ кўрсатишни давом эттира бошлади.

Қорабоев станокли пулемёт ёнига ётиб олиб ота бошлади. Маст гитлерчилар пулемёт ўтига дуч келиб йўнғичқа сингари ўриларди. Пулемёт ўти қулатган 105 немис ғўла-ғўла бўлиб келмоқда.

Бироқ катта бахтсизлик рўй берди. Қорабоевнинг ажойиб ҳаётини душман ўқи юлиб кетди. У пулемёт ёнида йиқилиб қолди. Гвардиячи

сержант ярадорнинг шинель тугмаларини ечиб ярасини боғламоқчи бўлганда унинг кўкрагида порлаб турган тўрт орденга кўзи тушди. Ҳайҳот, улуғ ватан урушининг ажойиб ёдгори – I ва II даражали «Ватан уруши» орденлари, 2 та «Қизил юлдуз» орденлари унинг қип-қизил қонга бўялган кўкрагида гавҳар сингари нур сочиб турарди.

У фавқулудда бир ҳаракат билан ярим кўтарилиб яна сержант қучоғига йиқилди. У юзини душман томон буриб, қалтироқ қўлини ерга тираб яна кўтарилмоқчи бўлди. Кўтарила олмади.

У оҳ уриб, тишларини ғижиллатиб: «Беррлин...» – дея олди.

Қорабоев яхши ўлим топди: у озодлик ва киши севгилисининг ғаними – ёввойи гитлерчи золимларни ўлдириб ўлди.

Қўшилмадаги офицерлардан тортиб жангчиларгача Қорабоевни «комиссаримиз» дер эдилар. Қорабоевнинг ўлими қўшилма жангчиларини қаттиқ қайғуга солди. Қисм жангчилари ўз шонли байроқларини ўзбек халқининг содда фарзанди, жангчиларнинг жанговар йўлдоши ва раҳбари Раҳимжон Қорабоевнинг устида эгиб сўнгги марта видолашиш салютини бердилар.

Бу қайғули хабар Қирғизистон Киров районидаги «Ўткўрғон» колхозининг аъзоларига етганда марҳум қаҳрамоннинг қаллиғи Ойтўра тўрамлаб фарёд кўтарар. Унинг нолиши қўни-қўшнилари юрагини титратар... Ойтўра есир, болалари етим қолдилар. Ойтўранинг нолишига Қорабоев болаларининг жўр бўлиб кўтарилган фарёди ватан уруши майдонларига етажак. Есир она етим болаларининг бу фарёдлари совет жангчиларини Қорабоев ва Қорабоевлар учун душмандан олинаётган қасосни яна ва яна орттиришга чақиради.

Капитан Назир Сафаров

Қасос ол!

*Ватан учун у бўлди қурбон,
Чидаш берди бутун азобга.
Уни кўриб борлиқ ва инсон
Тўлиб-тошди нафрат, газабга.
Раҳм қилмай қутурган жаллод
Ўйиб олди нурли кўзини.
Буни билмас ҳали одамзод,*

*Қулоқ кесиб, тилди юзини.
Аҳволда кўз юмди солдат,
– Рози бўлгин, – деди, – онажон!
Титраб кетди бутун коинот
Кўзларидан қуйилганда қон...
Дўстинг учун ол ёвдан қасос,
Жаллодларга ҳеч берма омон!
Мардона бўл, доим олға бос!
Йўлдош бўлсин сенга шараф-шон!*

Старшина Р.Сатторов

1945 ЙИЛ 24 МАРТ, 24 (220)-СОН

Ҳушёр соқчи

Душман тепаликдан уриб чиқарилгандан сўнг янги кузатиш пункти вужудга келди. Абдурахмоновни кузатиш пунктидаги постга қўйиб кета туриб қоровул хизматининг бошланиши яна бир марта огоҳланди:

– Ҳушёр бўл! Бир кўзинг олдинда бўлса, иккинчи кўзинг орқанда бўлсин! Айни бу район ҳали душмандан тоза бўлган эмас! – деди.

Кеча сокин. Узоқларда ҳураётган итлар овози эшитиларди. Тонг элчиси – хўроз тинимсиз қичқирмоқда. Ой уфққа ботаётган вақтда тепаликнинг жануб томонида қора гавдалар пайдо бўла бошлади.

Қоровул Абдурахмонов дарров қоровул бошлиғини хабардор қилди. Қўринган қоралар немис разведкачилари бўлиб чикди. Орада бўлган отишув натижасида душмanning икки разведкачисидан биттаси асир олинди. Асир немис анча қимматли маълумотларни айтиб берди.

Гвардиячи қизил аскар Т.Собиров

Исомиддин Арабов пахтакор звенога бошчилик қилмоқда

ИЗБОСКАН. Собик пахтакор фронтчи Исомиддин Арабов 1944 йилнинг бошида ўз кишлоғидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозига қайтди-да, дарров ишга тушиб, стахановчиларнинг биринчи қаторида бўлди. Исомиддин бир звенода 20 минг 600 килограмм пахта терди. Исомиддин

Арабовнинг меҳнатда кўрсатган намунаси катта баҳога сазовор бўлди. Машхур пахтакор «Ленин» ордени билан мукофотланди.

Энди Исомиддиннинг иши яна ортди. У колхознинг пахтакор звеносига бошчилик қилмоқда. Ёш звеночи Исомиддин Арабов бу йил давлатга камида 30 тонна пахта топшириш учун мажбурият олди.

Шерман

Қизил армияга қорабайир отлар

Самарқанддаги давлат зотли ҳайвонлар урчитиш хўжалиги томонидан колхозларда бокилаётган асл зотли қорабайир отлар жуда машхур. Хўжалик тузилгандан буён колхозларда зотли ҳайвонлар сони 14 марта кўпайди. 65 та йилқичилик фермасида асл отлар етиштирилаётир. Колхозлар қизил армияга бир неча минг от топширдилар. Озод қилинган раёнларда йилқичиликни янгидан авж олдириш учун 200 от юборилди.

Айрим йилқичилар, ферма мудирлари асл отларни урчитишда жуда яхши натижаларга эришдилар. Жиззах районидаги Ворошилов номли, Сталин номли, Будённий номли колхозлар ҳар йили ҳар бир биядан янги-янги насл олиб турадилар ва қулунларни жуда яхши бокиб тарбиялайдилар. Район бўйича ҳар 100 та биядан 87 тадан қулун олинди.

Абдуллажоннинг орзуси

Абдуллажон Ватан уруши майдонида жанг қилаётган қаҳрамонлар ҳақидаги ҳикояларни кизиқиб ўқир эди. Қип-қизил аланга ичида кезиб юриб немис билан солишаётган ботирлар ҳаётини акс эттирган плакат ва суратларга жуда завқ билан қарарди. Бу суратларни жонли бир йўсинда кўриш орзуси уни шошилтирарди.

Тошкент фронтдан узоқ! Бу уни кўп ўйлантирарди. Баъзан жангнома суратларни топар, унга миридан сиригача синчиклаб қарар ва орзусига етолмагани ўзига нашъа қилиб, дўпписини пешонасига тушириб, бошининг орқасини ўнг қўли билан қашиб қолар эди.

– Модомики бу томошани уруш майдонига бориб кўриш менга муясар бўлмас экан, энди мен буни кинода кўришим керак! – ўз-ўзича ўйлади Абдуллажон.

У Хадрадан 11-трамвайга ўтириб янги шаҳарга йўл олди. Трамвай пионерлар саройи олдига келиб тўхтаганда унинг кўзи яна плакатлар-

га тушди. Бу гал Абдуллажон суратни узоқдан туриб томоша килди-да, жуда енгил бурилиб «Хива» кинотеатрининг қаршисига келиб тўхтади.

Соат энди 5 дан 22 минут ўтибди. Уйга ўз вақтида етиб бормаса яна кечагидек ойисидан танбех олишини ўйлади. Абдуллажон ойисини қўйишни ҳам, ундан танбих олишни ҳам истамас эди.

Абдуллажон ўзича «Уруш киносини кўришни яхши кўраман. Агар кино кўриб қолиб кечикканим учун қўйиладиган бўлса, аскарликка, урушга кетиб қоламан деб ойимни кўрқитаман» деган баҳонани топди.

Билет олиш учун кассага борди. Касса ёпиқ. Деворга суяниб турган пучуқ бир бола Абдуллажонни масхара қилган киши бўлиб:

– Йигитча, кечикиб қолибсиз-да, билет отликқа йўғ-у, сизга йўл бўлсин! – деди.

Абдуллажон болага қаттиқ тикилиб:

– Бундан кейин, яхшиси, ўз тенгинг билан ҳазил қил! Бўлмаса, куло-финг тагидан эшик очилиб қолади, – деди.

Абдуллажон ҳафсаласи пир бўлиб уйга қайтди. Лекин онаси унга ҳеч нарса демади. Чунки ўғли тўнини тескари кийиб олганини сезган эди.

Абдуллажон охири кўнгиллилар қаторида ўз ихтиёри билан қизил аскар сафига кетди ва Ватан уруши майдонига келиб етди.

17 ёшида фронтга келган бўлса, ҳозир у атиги 19 ёшга кирди. Фрон-тимизда миномётчи бўлиб хизмат қилаётган бу жажжи йигитча ҳозир гвардиячи сержант, миномёт расчётининг ўқловчисидир.

Яқинда шундай бир ҳодиса бўй берди. Абдуллажонларнинг миномё-ти ўтга тутиб 60 га яқин мина ташлади. Абдуллажоннинг ўзи ва мино-мёти омон қолди. У ярадор ўртоқларини чуқурга беркитиб, ўзи эмаклаб юқори чикди. Атрофида душман мишалари ёрилиб турган чоқда ўз по-зициясини ўтга тутаетган душман миномёти позициясини қидира бош-лади.

20 та мина отганда душман миномёти жим бўлиб қолди. Абдулла-жон тезда юқорига кўтарилди. Мўлжалга олган бино дабдала бўлиб, қоп-қора тутун билан қопланиб ёнаётганини кўрди. Гвардиячи сержант Абдуллажон Раҳимов ўз хаёлида: «Рассомлар чизган плакатдаги жангни кўриш у ёқда турсин, мен ўзим ўшандай ўт ичида кезиб жанг қилдим. Бироқ менинг бу жангимни плакатга чизиб олувчи рассомнинг йўқлиги ёмон бўлди-да», – деб ўйлади.

Капитан Н.Сафаров

1945 ЙИЛ 4 АПРЕЛЬ, 27 (223)-СОН

Жангчи ва чолғучи

Ч о л ғ у ч и

*Жонлар фидо бўлсин ғалабамизга!
Шердай ҳамлангизга қойилмиз, шоввоз!
Амр этинг, басталай шарафингизга
Янги бир мадҳия жаранглашиб соз.
Ё чолиб берайми қадим куйлардан?
Шаҳнозми? Гулёрми ва ёким Наво?
Амр этинг, қандай машқ қилиб берайин?
Дилнинг орзусига қайси куй даво?*

Уйғун
(1905 – 1990)

Ж а н г ч и

*Илтифотингизга раҳмат, буларни
Вақтида тинглашга эмасман қарши.
Аммо ҳозир менга ёқар тўпларнинг
Товушидан яралган ғалаба марши.*

1945 ЙИЛ 7 АПРЕЛЬ, 28 (224)-СОН

Сабот ва мардлик – ғалаба қалити

Қисмларимиз шиддат билан олға жилмоқда эди. Немислар бизнинг взводимизнинг олға жилишини тўхтатиш, аҳоли яшайдиган Н. пункти бўсағасида мустаҳкамланиб қолиш ниятида қутуриб қаршилиқ кўр-сатди. Бу билан чекланиб қолмай, бир неча танк ва бронетранспортёр ҳимояси остида гитлерчилар бизнинг взводимизга қарши атака қилиб, жангчиларимизнинг руҳини синдиришга, уларнинг шиддатини пасай-тиришга уринди. Аммо душман нияти батамом барбод бўлди. Взвод командирининг ёрдамчиси старший сержант Адҳам Аббосов взвод жангчилари ва ўт очиш воситаларини душманнинг қарши атакасини қайтаришга ҳозирлади. Взвод жангчилари душман техникасини зўр са-бот ва мардлик билан кутиб олдилар. Душманнинг танк ва бронетранс-портёрлари взвод позициясига яқинлашиб келиши билан взвод барча турдаги қуроллардан марказлашган ўт очди. Танкка қарши гранаталар ҳамда ёндирувчи шишилар ишга солинди. Душманнинг бир танки ён-

дирилди ва битта бронестранспортёри ишдан чиқарилди, 21 солдати қариб ташланди.

Душманнинг қарши атакаси қайтарилди. Сабот ва мардлик бу ўринда ҳам ғалаба келтирди.

Душманни бу жангда ҳолдан кеткизиб туриб взвод яна ҳужумга қўтарилди. Аҳоли яшайдиган пунктга бостириб кириб, қисқа вақт давом этган жангдан сўнг уни ишғол қилди.

Оддий аскар Саттор Холиқов

Душманга орқа томондан зарба

Душман бизнинг жангчиларимиз сиқуви остида чекинаётиб олға силжишимизни сусайтириш мақсадида кучли қаршилиқ кўрсатиш ўчоқлари ташкил қилмоқда эди. Аммо унинг бу найрангини совет жангчилари пайқаб олиб пучга чиқара бердилар.

Масалан, қизил аскар Самад Қораев ва Сидоренколар бўлинманинг олға жилиши тўсатдан тўхталишига сабаб бўлган душман пулемёт нуқтасини аниқладилар ва шу онда шохариқ ичи билан бориб бу пулемёт нуқтасининг орқа томонига ўтиб олдилар. Эмаклаб бориб пулемёт расчётини ишга яроқли ҳолда қўлга туширдилар. Бўлинма жангчиларига олға бориш учун йўл очилди.

Оддий аскар А.Васильев

Ўзаро ёрдам

Бизнинг бўлинмамиз жангчилари ҳужум жанглари олиб бориб душманни изма-из қувмоқда эдилар.

Н. қишлоғи бўсағасига келганда душман ўзининг олдиндан ҳозирлаб қўйган оралик маррасида мустаҳкамланиб қолишга интилиб қаттиқ қаршилиқ кўрсата бошлади. Жангчиларимиз дабдурустдан душман траншеяларига бостириб кирдилар ва у ерда душманни қийрата бошладилар.

Жанг жуда ҳам қизғинлашган маҳал эди. Менинг чап томонимдаги окопда жанг қилаётган бир жангчимиз устига икки немис ёпирилиб келаётганини кўрдим. Шу ондаёқ мен ҳалиги немисларга қараб граната

*Суратда: Гвардиячи старишина
Мамажон Абилов.
О.Ландер фотоси*

ирғитдим. Келаётган немислар ер тишлаб қолди. Янги жангчи бўлганимдан бу менинг граната билан немисни биринчи марта ўлдиришим эди. Яқин жангда граната муҳим қурол экан. Мен унинг воситаси билан немисни ўлдирдим ва жангчи дўстимга жанг майдонида ёрдам қилиб унинг ҳаётини сақлаб қолдим.

Бирлик кучи билан душман қаршилиги синдирилди. Бўлинма жангчилари илгари қараб ташландилар. Мен ҳам қўшиним билан ғарбга томон илгари жилишни давом эттирдим.

Гвардиячи қизил аскар М.Шарафов

ЎЗБЕКИСТОН ДАЛАЛАРИДА

Миллион тонна пахта учун

Ўзбекистон колхозчилари ва совхоз ишчилари Ватанимиз олдида ўз зиммаларига олган мажбуриятни бажариш учун фронтчасига зўр бериб ишламоқдалар. Ижтимоий мусобақани кучайтириб пахта экишга тайёрланмоқдалар.

Сурхондарё областида пахта майдонларини ҳайдаш қилиб кетди. Қашқадарё, Бухоро ва Самарқанд областларида тракторлар далага чиқди. Андижон област Ленин районидаги Сталин номли колхоз бултур 700 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан пахта олган эди. Колхозчилар бу йил 30 центнердан пахта олиш учун бригада ва звеноларда аҳиллик билан иш олиб бормоқдалар. Ариқлар тозаланиб, уруғ, чигитлар тайёрланмоқда. Колхозчилар Киров қишлоқ советидаги Тельман номли колхозни мусобақага чақириб, унга ёрдам бермоқдалар. Биринчи галда колхозчиларнинг озиқ-овқати учун 3 тонна бугдой, экиш ишларида фойдаланишга 4 от бердилар. Энг тажрибали пахта билимдонларидан Исмоил Иброҳимов ва Юнусали Содиковларни колхозга боғлаб қўйдилар. Бу ўртоқларнинг «Тельман» колхозидagi бригада ва звеноларда ўз тажрибаларини татбиқ қилиб иш олиб боришлари натижасида аҳвол анча ўзгарди, колхозчилар орасида бу йил гектаридан камида 20 центнердан пахта бериш учун ҳаракат кучайди.

Илғор колхоз, бригада ва звеноларнинг қолоқларга аҳиллик билан ёрдам қилишлари соясида мамлакатга бир миллион тонна пахта беришни таъминлаймиз!

О.Бунакова

1945 ЙИЛ 12 АПРЕЛЬ, 29 (225)-СОН

Хушёрлик ва масъулиятлилик

Кўп жанглarda қатнашган, немис-фашистларга қарши курашиб уч марта ярадор бўлган жангчи Арслон Қурбонов яқинда соқчилик хизматини адо қилиб турарди. Шу вақтда мана шундай бир ходиса рўй берди.

Номаълум киши сув олиш баҳонаси билан юриш ман қилинган томонга қараб ўта бошлади. Соқчи Қурбонов унинг қайтиши тўғрисида буйруқ берди. Номаълум киши ўзини анқовликка солиб юришида давом этди.

Соқчи ўқ узишга ҳозирлангандан сўнг ҳалиги номаълум киши орқага қайтиб, яна тўхтамасдан иккинчи бир томонга қараб кета берди. Соқчи Қурбонов номаълум кишидан шубҳаланиб уни тўхтатди, олиб келиб штабга топширди.

Текшириш натижасида бу номаълум киши немис жосуси бўлиб чиқди. Унинг ёнидан ҳар хил белгилар қўйилган немисча харита ва бирмунча сохта ҳужжатлар топилди.

Ўз хизматига масъулият билан қараб вазифани муваффақиятли бажаргани ва постда хушёрлик кўрсатгани учун кўмондонлик қизил аскар Арслон Қурбоновни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Қизил аскар Б.Қорабоев

Чекинаётган душманга қараб

Душман танклар ва арьергард отрядлар ҳимояси остида чекинмоқда эди. Аммо у ҳийлакорлик қилиб, ўзининг чекинаётганини билдирмаслик мақсадида қарши атака қилаётгандек бўлиб ўз танклари билан биз томонга ташланар эди.

Наводкачи Эрмат Эргашев душманнинг тўп ва танклардан очиб турган ўти остида ўз тўпини батареянинг олд томонига олиб чиқиб, ўнғай позицияга ўрнатиб рўпарадан ўт оча кетди. Шу билан Эргашев жангнинг муваффақиятли тугагини таъминлади.

Младший сержант С.Федоров

Танкка қарши кураш милтиғидан отиб

Фронтизмиз қўшинлари бутун участка бўйлаб ҳужум операцияларини кучайтириб, Германияга жанубдан бостириб кириш сари тўхтовсиз олға қараб жилмоқдалар. Гитлерчилар ўлганига, ўзининг қора қонига булғанишига қарамай, зўр бериб қаршилиқ кўрсатар ва «чиқмаган жондан умид» дегандек жон талвасасида гоҳ-гоҳ қарши атакларга ҳам ўтар эди.

Душман пиёда аскарлар ва танклардан иборат йирик мадад олиб бизнинг ҳужум қилиб бораётган бўлинмамизнинг қарши атаксини дадил туриб қайтардилар, унинг техника ва жонли кучига янада кўпроқ талафот етказиб, яна тез суръатлар билан илгари жилдилар.

Бу жангда танкка қарши кураш милтиқ ўқчиси Комилжон Рўзиматов алоҳида маҳорат ва қаҳрамонлик кўрсатди. У ўзининг танкка қарши кураш милтиғини олиб душман ўти остида қулай марра ишғол қилди. Бу маррадан туриб душманнинг иккита бронетранспортёрини яксон қилди, бундан ташқари, 6 та гитлерчини қириб ташлади.

Ефрейтор Ф.Бўтабоев

Немис техникасини мажақлаган кучлар

Бизнинг қўшинларимиз Венгрия ғарбий районларини немис аблаҳлар ва уларнинг алашичи венгер малайларидан тозалаб Австрия территориясига кирди. Гитлер агрессияси натижасида дастлаб қурбон бўлган Австрияни немис асоратидан қутқариш ва гитлеризмни узил-кесил йўқ қилишда жанубдан ҳал қилувчи зарба беришга киришдилар ва ҳозир Венгрияни батамом озод қилиб, Австрия территориясида муваффақиятли ҳужум жанглари олиб бораётирлар.

Аммо бу ютуқлар осонгина қўлга киритилаётгани йўқ, балки бизнинг жангчи ва офицерларимизнинг зўр қатъият, мардлик, қаҳрамонлик ва фидокорлик кўрсатиши орқасидагина қўлга киритилаётир. Бизнинг бу ҳужум жанглариимиз ҳам одатдагидек совет жангчиларининг жанг майдонида оммавий суратда кўрсатаётган қаҳрамонлик намуналарига бойдир.

Чунончи, гитлерчилар бизнинг қўшинларимизнинг олға жилишини секинлаштириш ва ўзини ўнгариб олиш учун фурсат олиш мақсадида Н. участкасида 20 танк ёрдами остида қаттиқ қарши атакага ўтди.

Ўт очиш взводининг командири младший лейтенант Султон Иброҳимов ўз взводи тўпларини актив суратда ишга солди. Жанг жуда ҳам кескин тус олди. Тўп стволлари чўққа айланди. Аммо Иброҳимов взводининг тўп расчётлари ҳеч нарсага қарамасдан курашни давом эттирдилар. Жуда ҳам уқубатли, масъулиятли бир пайтда тўп расчётларидан бири сафдан чиқиб қолди.

Шу пайтда ўт очиш взводининг командири Султон Иброҳимовнинг ўзи тўпни идора қилишга киришди. У взвод тўпидан шахсан ўзи ўт очиб немисларнинг битта «кирол тигри»ни ва 5 та автомашинасини яксон қилди, ҳамда «душманнинг пўлатдан ясалган мудҳиш таянчига қарши то ғалаба қозонгунча курашамиз!» деб ўз жангчиларига хитоб қилди, шу билан жангчиларни ғалаба сари илҳомлантирди.

Совет тўпчилари душманнинг қарши атакасини барбод қилдилар ва бунда унга техника ҳамда жонли куч жиҳатидан катта талафот етказдилар.

Мадори қуриган душман совет жангчиларининг изчиллик билан берган зарбаларига чидаш бера олмай қочишга мажбур бўлди. Бизнинг баҳодирларимиз яна ғарбга томон ғолибона қадам ташлашни давом эттирдилар.

Старший сержант А.Исломов

1945 ЙИЛ 18 АПРЕЛЬ, 31 (227)-СОН

Танк қирувчи ботир

Ботировнинг тўп расчёти пиёда аскарларимиз билан изма-из борарди. Жанг билан чекинаётган душман пиёда аскарлари йўл ёқасидаги бир кирга етиб олиб, қаршилиқ кўрсата бошладилар. Орадан кўп вақт ўтмасдан 2 та «пантера» ҳимоясида немислар тор бир участкада қарши атакага ўтдилар.

Душманнинг бу қарши атакадан мақсади катта йўлни вақтинча бўлса-да тутиб туриш ва чекиниб бораётган кучларининг мустаҳкам мудофаага ўрнашиб олиши учун имкон туғдириш эди.

Қарши атакага кўтарилган немис пиёда аскарлари билан «пантера» орасидаги масофа 500 метр чамаси эди. Душман танклари бизнинг позициямизни ўтга тутиб ўз пиёда аскарлари учун йўл очиб беришга уринарди.

– Клачков! – деди совуққонлик билан Ботиров. – Сен, дўстим, душман пиёда аскарларини ўтга тутишга шошилма! Улар бизга яқинлашиб қолган бўлсалар-да, танкчалик хавфли эмас!

– Нима учун? – деб ҳайротомуз савол берди ўз командирига наводкачи сержант Клачков.

– Шунинг учунки, – деди кўзини душман танкларидан узмагани ҳолда Ботиров, – агар биз пиёда аскарларни ўтга тута бошласак ўз позициямизни ошқора қилиб қўямиз. Танкни емириш ўрнига ўзимизни душман ўтига тутиб берган бўламиз.

Бизнинг пиёда аскарларимиз душман пиёда аскарлари билан отишиб турган бир вақтда Ботиров тўпи очик позицияда туриб немис танкини мўлжалга олди. Ниҳоят, 10 та снаряд билан немиснинг иккала «пантера»сини ҳам пачақлаб ташлади.

Немис солдатлари ўз ҳимоячиларидан ажраб қолиб ваҳимага тушдилар. Ботиров ўз тўпининг ўтини немис пиёда аскарларига қаратди. Душман тумтарақай бўлиб қочишга юз тутди. Икки взводга яқин немис солдатларидан кўпи қирилиб кетди, фақат озгинасигина қочиб кутула олди, холос. Совет жангчилари йўл ёқасидаги тепаликни эгаллаб душманни қува кетдилар.

Совет жангчилари аҳоли яшайдиган пунктга яқинлашганларида қишлоқнинг жануби-шарқий томонидаги ўрмондан тўп отила бошлади. Чекиниб бораётган душман ўзиюар бир неча тўпни арьергард куч сифатида қолдирган. Бу тўплар йўлни ва йўл ёқасини ўтга тута бошлади, шу билан пиёда аскарларимизнинг ҳаракатларини ўз ўти билан бир оз вақт тўсиб турди.

Шу пайтда Ботиров ажойиб ташаббус кўрсатди. У тўп расчётини бутхона ёнида қолдириб ўзи сой томонга чопиб кетди. Орадан 10 минут ўтар-ўтмас у яна чопиб келиб ўз тўпини наводка қила ва ўт оча бошлади.

Ўрмон ёқасида аланга кўтарилди. Бу аланга ўрмон наводкасида туриб йўл ҳаракатини коррективка қилаётган душман бронетранспортерининг алангаси эди.

Қоп-қора тутун орасидан ўрмон тепасига кўтарилган аланга душманнинг арьергард қўшинларини ваҳимага солди. Душман тўпчилари орқа-олдига қарамай ғарбга қараб қочди.

Наманган район «Қора полвон» жамоалик собиқ колхозчи, Сталинград жангининг қатнашчиси, «Қизил юлдуз» ордени кавалери, гвардиячи сержант Иброҳим Ботиров фашист ёввойиларни шу хилда қийратиб, унинг техникасини мажакламоқда.

Гвардиячи капитан Ризник

Жасорат ва моҳирлик

Разведканинг келтирган маълумотига кўра, немислар канал атрофига танк ва бронемашиналар тўплай бошлади. Душманнинг бу гал танклар воситаси билан қарши атакага ўтиш эҳтимоли муқаррар бўлиб қолди.

Жанг бориб турган ер ноқулай эди. Бу эса аниқ мўлжалга олиш ва душман устига ўт ёғдиришга имкон бермас эди. Батарея командири старший лейтенант П.Золотухин сержант Иванов билан старший сержант, радист Амир Файзиевни чақириб шундай буйруқ берди:

– Тезда олдинги қаторга ўтиб олиб душман машиналарини кузатиб турасизлар. Душман канал ёнидаги йўлдан танклар билан пиёда аскарларимиз позицияларига қарши атака қилмоқчи. Душман танки кўриниши бошлаши биланоқ биринчи навбатда унинг йўлини батарея ўти билан тўсиш учун дарҳол корректив қилиш керак!

Ўз вазифаларини билиб олган иккала йигит жуда чакқонлик ва моҳирлик билан ҳаракат қилиб олдинги позицияга етдилар ва яйпа тепаликка ўрнашиб олиб ориентирларни яхшилаб кузата бошладилар.

Орадан кўп вақт ўтмасдан душман машиналарининг гуруллаган овози эшитилди ва тез орада улар канал ёнидаги йўлга қайрила бошлади. Иванов масофани ўлчаб корректив қилди. Файзиев радио орқали батарея командирини огоҳлантирди.

– Батареянинг бир йўла очган ўти душман машиналарининг йўлини тўсди. Немис машиналаридан 2 таси қора тутун билан қопланиб қолди. Ўзлари эса орқасига бурилиб қоча бошлади.

Танкдан ажратиб қўйилган фашист автоматчилари олға қараб чопдилар. Пулемётчи Саркисов ўти билан душман автоматчилари қийратила берди.

Пиёда аскарларимиз ҳужумга кўтарилиб канал орқасидаги душманни ўз позициясидан уриб чиқарди.

Қўмондонлик Фориш районлик Амир Файзиевни III даражали «Шухрат» ордени, Ивановни эса «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотлади.

Старший сержант А.Понковес

40 немисни қириб ташлади

Гвардиячи старший лейтенант Хорушийн ротаси кўчанинг ўнг томонидан ҳужум қилиб бора туриб душманнинг қаттиқ қаршилигига дуч келди. Немисларнинг нияти аниқ эди. Душманнинг мақсади ўнг флангда ҳужум қилаётган қисмларимизни тўхтатиш ва ўзи қарши атакага ўтиш эди.

Душман шу қадар кучли ўт очдики, бош кўтариш ҳам мумкин бўлмади.

«Нима учун отмайсиз?» – деб савол берди ажабиланган ҳолда Флоря наводчачи гвардиячи старший сержант Абдурахимовга. Абдурахимов жавоб бермади ва ён-атрофини кўздан кечириб, бир нафас пастки лабини тишлаб турди-да, Флорюга кескин бурилиб:

– Жойимизни алмаштирамиз! – деди.

– Ҳозирми?

– Ҳозир. Ҳозир қилмасак кечикамиз.

– Яхши.

– Сен, – деди Абдурахимов, – мен етиб боришим биланоқ дарҳол кўтарил.

– Бўпти.

Абдурахимов билан такхона эшигининг ораси 6 метр эди. Абдурахимов эшикка бориб етганда уй деворидаги темир тахтага урилган ўқ зинг этиб ён томонга учиб кетди. Флоря икки кўлида ўқ қутисини кўтариб чопиб эшикка етиб олди.

Абдурахимов билан Флоря такхонадан бурчакка қараб юришди, пиллапоядан кўтарилиб бориб такхона деразасининг тоқчасига пулемётни ўрнатдилар.

Абдурахимов ўйлагандай бўлди. Душман ўнг флангни штурм қилмоқчи бўлиб бир взводга яқин душман автоматчилари «ура» тортиб ялангликка чиқди.

Абдурахимовнинг «максим»и тилга кирди. Абдурахимов позицияси шу қадар қулай бўлиб чиқдики, душман тўғридан, ўнг ва сўлдан штурмга кўтарилганда ғам у учала томонни ўз ўти билан тараб турди. 20 минутга чўзилган бу жангда Абдурахимов 40 гитлерчини қириб ташлади.

Душман қарши атакаси қайтарилиб, яна Хорушийн жангчилари ҳужумга кўтарилдилар, кўчанинг ўнг тарафидаги кварталларни душмандан тозаладилар.

Гвардиячи қизил аскар С.Дойбан

Кўча жангларининг усталари

Снаряд билан уриб бузилган уйнинг ичида ўтириб олган душман пулемётчиси шундай усталик билан ниқобланган эдики, у бизни ҳар қанча ўтга тутса ҳам, ўрнашиб олган жойини аниқлаб олиш сира мумкин бўлмади.

Танкка қарши милтиқ отуши М.Мамадов билан қўл пулемётчи П.Ҳайдаров маслаҳатлашиб шундай қарорга келишди: Ҳайдаров кўприкка яқин эмаклаб бориб бузилган уйдаги душман пулемётчисига қарата тахминий ўт очадиган бўлди. Кўприкни мудофаа қилиб турган душман пулемётчиси ўт очиш суръатини кучайтириши билан унинг ўт позициясини аниқлаб олиш мумкин эди.

Келишилган қарор юзасидан ҳаракат қилдилар. Ҳайдаров ер бағирлаб судрала-судрала кўприкка етиб борди ва мўлжаллаб ўз пулемётидан ўт оча бошлади.

Совет жангчилари янглишмадилар. Ваҳимага тушган душман пулемётчилари кўприк йўлини ўз ўтлари билан тўсиб пулемётдан қатор-қатор ўқ уза бошлади. У ерда бир пулемёт бўлмасдан, уч пулемёт нуктаси борлиги аниқланди.

Мамадов душман пулемёт нуктасини аниқлаб олиб танкка қарши милтиқдан ўқ узиб фашистларнинг 2 та пулемётини ишдан чиқарди.

Шу вақтда кўчанинг ўнг томондаги уйда ҳам душман пулемётчиси борлиги маълум бўлди. Гвардиячи Ҳайдаров ўз пулемёти стволини душманнинг учинчи пулемётчисига қаратди ва душман пулемётини жим бўлиб қолишга мажбур қилди.

Пулемёт ўтининг сўнишидан фойдаланиб Ҳайдаров билан Мингалиев кўприқдан чопиб ўтдилар ва уйга граната ирғитдилар. Шу жангда Ҳайдаров 5 немисни, Мингалиев 6 немисни ўлдирди.

Вена шаҳрини озод қилиш учун бўлган тарихий жангда мардлик ва жасорат кўрсатган бу йигитлар ҳукумат мукофотига тақдим қилиндилар.

Гвардиячи қизил аскар Сайфуллин

1945 ЙИЛ 22 АПРЕЛЬ, 32 (228)-СОН

Партияга муносиб жангчи

Рота партоги ефрейтор Зверев: «Партия мажлиси очик», – деб эълон қилди.

Автоматчилар бўлимининг командири младший сержант Ю.Ҳакимовни партия кандидатлигидан аъзоликка қабул қилиш тўғрисида берган аризаси, таржимаий ҳоли ва коммунистларнинг қафолатномаларини ўқиб берди. Шундан сўнг Ҳакимовнинг ўзи қисқагина қилиб урушгача қилган ишлари ва ота-онасининг касб-коридан мажлис аҳлини хабардор қилди.

Президиум аъзоларидан бирининг «Немис-фашист босқинчиларга қарши Ватан уруши майдонларидаги курашингиз ҳақида сўзлангиз!» деган таклифига Ҳакимов: «Нимасини ҳам сўзлайман, кўпчилик қаторида фашистларга қарши курашаётганимни ҳаммаларингиз биласизларку», – деб уялинқираб, бўйинини эгиб ерга қараганча жим туриб олди.

– Мумкинми? – деб қўл кўтарди рота командири капитан Воҳидов.

– Марҳамат!

– Ҳакимовни рота жангчиларининг ҳаммаси яхши биламан. Агар ижозат берилса, унинг жанговар хизматлари тўғрисида сўзлаб берардим.

– Сўзлангиз! – деди мажлис раиси.

– Ҳакимов ҳали жуда ёш бўлса-да, унинг ҳаёт йўли бой ва порлоқдир.

Ҳакимов кандидатлик синовини ўз онтига содиқ туриб оғир ва шиддатли жангларда ёвуз душман устидан порлоқ ғалабалар қозонинш билан нишонлади.

Днепр бўйларида бўлган машаққатли жангларда тўп наводқачиси Ҳакимов душманнинг тўрт ўт нуктасини емириб ташлади. Венгрия ерида танкка қарши милтиқдан ўқ узиб душманнинг иккита пулемёт нуктасини йўқ қилди. Мен булар тўғрисида мукамал сўзлаб ўтirmайман.

Секерфехерварда мудофаада турган чоғимизда «тил» тутиб келиш зарур бўлиб қолди. Разведкага яна Ҳакимовни юбордим. У бир эмас, уч немисни тутиб келди. Шу шаҳар учун бўлган хужум жангида Ҳакимов бўлими бир тепаликни жанг билан эгаллади. Ана шу жангда Ҳакимов душман траншеясига ёриб кириб бир ўзи 5 немисни ўлдирди, унинг жангчилари эса 7 немисни асир олди.

Вена остонасидаги жангда душман чап ёнбошдан бизни сиқа бош-

лаган эди. Мен Ҳакимовга ўз автоматчилари билан душман орқасига ўтиб яширин ҳолда зарба бериш тўғрисида буйруқ бердим. Ҳакимов ўз автоматчилари билан менинг бу буйруғимни муваффақиятли равишда бажарди. Натижада биз душман кутмаган жойдан уни боплаб урдик.

Ҳакимов чинакам ҳарбий киши. У қизил армиянинг бутун тартиб ва низомларига ҳурмат билан қарайди ва уни намунали равишда бажарди. Интизомсизлик кўрсатувчилар содир бўлиб қолса, ундайлардан кўз юмиб ўтиб кета олмайди. Командир буйруғи қонун эканини онгли равишда тушунади ва уни ҳар вақт аъло даражада бажаради...

– Ҳакимовнинг жанговар хизматлари учун қўмондонлик уни «Қизил юлдуз» ордени ва «Ҳасурлиги учун» медали билан мукофотлаган. Мен уни учинчи мукофотга ҳам тақдим қилганман, – деди ўз сўзини ниҳоясига етказиб рота командири капитан Воҳидов.

Воҳидов бир нафас жим қолиб бир мажлис аҳлига, бир Ҳакимовга қараб олгач деди:

– Ватан олдидаги бурчини ҳалоллик билан бажаргани ва партия ишончини немис-фашист босқинчиларга қарши курашларда тўла равишда оқлагани, шу билан кандидатлик муддати синовии аъло даражада ўринлатгани учун Ҳакимовни партия аъзолигига қабул қилиш тўғрисида партбюро тафсиясини қувватлайман.

Воҳидовнинг таклифини коммунистлар қувватлади. Ҳакимов партия аъзолигига қабул қилинди.

Ҳакимов хурсандлигидан сўз олиб шундай деди:

– Мен улуғ партия сафига қабул қилишим билан ўзимни бахтиёр ҳисоблайман. Большевиклар партияси аъзоси деган номни оқлаш учун, немис-фашист босқинчиларни батамом тор-мор қилиш, тўла ғалаба қозониш йўлида қонимни ҳам, жонимни ҳам аямай жанг қилишга сўз бераман.

Гвардиячи старший сержант Е.Дўрманов

Жанговар соқчилик постида

Қисм олдига қўйилган вазифани тоғлик ва ўрмонзор ерларда амалга оширишга тўғри келди.

Гвардиячи сержант Е.Асенцев бўлими соқчилик вазифасини бажармокда эди. Қоронғи, тун. Кечаси соат ўнлар чамаси эди. Асенцев пулемётчи Қодиров олдига югуриб келиб:

– Ўнг томондан эшитилаётган шарпадан хабаринг борми? – деб шивирлади.

– Ҳа, хабардорман. Чап томондаги шарпадан сиз хабардормисиз? – деди Қодиров.

– Ана, ана, жим! – деди Султонов юзини чап томонга буриб.

– Сизлар ўнг томон билан овора бўлиб туринглар, мен чапга киши қўяман, – деди Асенцев ва жуда эҳтиётлик билан қадам босиб Вибтюк олдига қараб кетди. Борган сари шарпа аниқ эшитила бошлади, бироқ душман сонини аниқлаш мумкин эмас эди.

Асенцев ўт очишга буйруқ берди. Пулемётчи Қодиров билан Тилак Султонов ўнг томонга қараб ўз пулемётларидан узун ва қисқа-қисқа ўт очиб турдилар. Асенцев ва Вибтюклар чап томонга қараб ўт очдилар. Кеча қоронғи бўлганидан қароқчиларнинг ўзини кўриш қийин эди. Лекин уларнинг қочиб кетаётган оёқ товушлари баралла эшитилди.

Жанговар постда турган соқчилар бутун кечани кузатиш билан ўтказдилар. Тонг отган вақтда ўнг томонда битта, чап томондаги кунда тагида битта немис солдатининг ўлигини топиб олдилар.

Қизил аскар Шоёздон Саёфуллин

Маҳорат, тажриба ва жасурлик тантанаси

Бу гал немислар дарёнинг нариги томонида туриб бизнинг ҳужумимизни тўхтатиш ниятида қирғоққа ўрнашиб олди.

Шонли совет артиллериячилари ер тирналаб ўзига уя қазийётган йиртқич устига емирувчи ўлим уруғини ёғдириб турдилар.

Взвод командирининг ёрдамчиси гвардиячи сержант Неъмат Гадоев взвод жангчилари билан дарёни кечиб ўтиб, плацдарм ишғол қилиш тўғрисида буйруқ олди. Жанг шароити бу жанговар вазифани жуда тезлик билан бажаришни талаб қилар эди. Буйруқ қанчалик тез бажарилса жуда оз қурбон берилиши, балки, душман панини қурбонсиз барбод қилиш мумкинлигини Гадоев ўз жангчиларига уқтирди.

Ҳаракат бошланди. Гадоев бошчилигидаги взвод дарёнинг нариги қирғоғига чиқиб олди. Совет артиллериясининг ўтидан остин-устин қилиб ташланган, қирғоқдаги фриц таналари парчаланиб ётарди.

Гадоев группаси жанговар тартиб тузиб олға қараб борди. Бироқ ҳали янчилик битмаган душман қолдиқлари совет жангчиларини ўт

очиb қарши олди. Қисқа, бироқ даҳшатли отишмадан сўнг немислар қарши атакага ўтди.

Гвардиячи қизил аскар пулемёт наводкачиси Имомқул Тиллаев ва иккинчи номер И.Ярашевскийлар қарши атакага кўтарилган гитлерчи-лар устига аёвсиз ўт ёғдирдилар. Лекин Тиллаев ва Ярашевский ўртоқ-лар яраланиб сафдан чиқдилар.

Совет жангчиларининг қаршисидаги душман кучлари сон жиҳатдан бир неча баробар ортиқ эди. Гадоев жангчиларни ўз позицияларидан бир қарич ҳам орқага жилмай душманнинг қарши атакасини қайтариш-га чақирди ва ўзи пулемёт орқасига ўтиб фашистларни қира бошлади. Душманнинг биринчи қарши атакаси қайтарилди.

Гадоев пешана терларини рўмолчаси билан артиб олди ва жангчи-ларга секин овоз билан деди:

– Душман ютқизди! Биз биринчи вазифани бажардик. Аммо ҳали иккинчи взвод турибди. Уни охиригача бажаришимиз керак. Қисмлар дарёдан кечиб ўтганларига қадар плацдармни кўлда тутиб туришимиз зарур.

Гитлерчилар бу гал миномётдан кучли ўт очиб яна қарши атакага ўтди. Гадоев группаси чуқур қавланган окоп ва траншеяларга яхши ўр-нашиб олганидан душман миномётининг ўтидан ҳеч ким зарар кўрмади. Фашистларнинг иккинчи қарши атакаси ҳам муваффақиятли равишда қайтарилди. Гадоев ярадор бўлди, бироқ у жангга раҳбарлик қилишни давом эттира берди...

Гадоев группаси жанг билан плацдармни эгаллади ва душманга кат-та талафот етказди. Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борил-ган жангларда тажрибасини ишга солиб ғалаба қозониб келган Гадоев ва унинг жанговар дўстлари Австрия тупроғида олиб борилган бу жанг-да ҳам ғалаба қозондилар.

Қўш «Қизил юлдуз» ва II даражали «Ватан уруши» орденлари қава-лери гвардиячи лейтенант Н.Лисицин

Тинч ҳаёт учун

Жанговар тайёрлик ўтказилгандан кейин қисмимиз жанг бошлаш тўғрисида буйруқ кутарди.

Жангчилар билан ўтказилган суҳбатда қизил аскар Имомов жангчи-ларга қараб бундай деди:

– Бу итвачча германлардан қутқарилмаган ер оз қопти. Шу чокқача мен немисларни озми-кўпми ўлдириб келдим. Бу баҳор мендаги сабр пиёласини тошириб юбормоқда. Эл-юртга тезроқ боришнинг бирдан-бир йўли урушни тезроқ тамомлаш экан. Мен энди ҳар қачонгига қара-ганда немисларни кўпроқ ўлдираман. Биродарлар, сизлар ҳам шундай қилинглар».

Ўртоқ Имомов ўзининг содда, аммо чуқур ватанпарварлик руҳида сўзлаб, олган мажбуриятини бажарди. У шу кунги жангда рус милтиғи-дан отиб 5 гитлерчини ўлдирди.

Старший лейтенант Зеленин

1945 йил 1 МАЙ, 36 (232)-СОН

Гвардиячилар шуҳрати

«Венани немис босқинчилардан озод этган ва немис-фашист қўшин-ларини Австриядан қувиб чиқараётган совет жангчиларига шон-ша-рафлар бўлсин!»

(ВКП(б) МК нинг 1945 йил 1 май чақириқларидан).

Фронтимиздаги ўзбек жангчилари акаси рус жангчиларининг раҳбарлигида, мамлакатимиз-нинг бошқа миллат халқлари билан елкама-ел-ка туриб жанг қилиб ғалаба йўлларини босиб ўтди. Австрия территориясига келиб, унинг пойтахти – Вена учун жанг бошлаб юборди.

– Вена бўсағасидамиз. Қисм олдида ҳужум-ни бошқариб борувчи ҳам, немислар худо-фаасидан очилаётган биринчи ўтни қабул қи-лувчи ва немис худофаасининг таянч пунктини эгалловчи ҳам бизмиз. Қўмондонлик бизнинг зиммамизга ниҳоят улуғ ва масъулиятли вазифа юклади. Агар биз душманнинг Вена остонаси-да туриб олиб кўрсатаётган қаршилигини муваффақиятли равишда син-дириб ташласак, марра бизники, шаҳарга ёриб кириб, у ерда ҳам немис газандаларни қийратажамиз.

Взвод командири гвардиячи лейтенант Назир Аҳмадовнинг юқорида-ги сўзлари, бир томондан, взводдаги барча жангчиларга қаратилган муро-

*Сурагдa: Тўпчи ефрей-тор Ризвон Тўхтаев
Е.Марченко фотоси*

жат бўлса, иккинчи томондан, у жанговар буйруқ ҳам эди. Командирнинг «Вена бўсағасидамиз!» деган сўзи жангчиларни ҳаяжонлантирди. Гитлер ва унинг босқинчи шайқаси ўз иқтисодий ва ҳарбий кудратини жануб томонга – Австрия пойтахти Венага олиб келиб ўрнаштирганини ҳам жангчилар яхши билардилар. Шунинг учун ҳам сержант Ҳайит Исмоилов:

– Орзуларимизнинг ниҳоясига етиб бораётирмиз. Биз душманни ўз инида батамом мажақлаб ташлаш учун онт ичганмиз. Ана шу онтимизни охирига етказиб бажарамиз, – деди.

– Гвардиячасига урамиз! Сизни уялтирмаймиз, ўртоқ гвардиячи лейтенант, – деди комсорг Гетманский Исмоиловнинг сўзини қувватлаб.

Взвод жангчиларининг ҳаммаси Гетманскийнинг онтини такрорладилар.

Тўп отиш тайёриги тамом бўлиб, қисмларимиз ҳужумга ўтганларида гвардиячи лейтенант Н.Аҳмадов взвод жангчиларининг ҳужум жангини бошқарди, жангчилар унинг раҳбарлигида душманнинг таянч пунктига ҳужум қилдилар.

Пулемётчи Ҳ.Исмоилов билан ёнма-ён туриб душманнинг таянч пунктини ўтга тутиб турган қўшни взвод станокли пулемёт расчётининг 1-номери Гудков сафдан чиқди. Ўт шиддати пасайиб қолишидан фойдаланиб немислар ўнг томондан қарши атакага ўтди.

– Исмоилов, онтингни унутма! Пулемёт ўтини ўнг тарафга бур! – деб қичқирди взвод командири ва ўзи Гудков пулемётидан ўт оча бошлади.

– Ўртоқ Рабаданов! Ўқ бер, ўқ! – деб қичқирди Исмоилов.

– Охирги лента! Нима қиламиз?

Исмоилов Рабаданов саволини жавобсиз қолдириб, тик кўтарилиб чопиб келаётган гитлерчиларни бир бошдан қулата берди. Омон қолганларни ер бағирлаб етиб олди.

– Ана, ўнг қўлда қўшни взводнинг пулемёт расчёти жим бўлиб қолди. Югур. Агар отишга яраса, сигнал билан мени хабардор қил. Ўқни тежа, мен етиб бораман.

Рабаданов сигнал берди. Исмоилов эмаклаб етиб борди ва қўшни взвод пулемётидан душманни ўтга тутди. Пулемётчи Плотников, Кубаша, Гетманскийлар мардона жанг қилдилар.

Қарши атакага кўтарилган гитлерчилар на олға бостириб кела олди ва на орқага қочиб қутула олди. Ўз мудофааси олдидаги майдонда 150 га яқин фашист солдати ва офицерининг мурдор танаси ёйилиб ётарди.

Аҳмадов взводнинг гвардиячилари душманни таянч пунктидан уриб чиқардилар ва 4 та қўл пулемёти, станокли бир пулемёт, 25 та милтик ва автоматни ўлжа олдилар.

Гвардиячилар ҳужум жангини давом эттириб Вена шаҳрига кириб бордилар. Етти кечаю етти кундуз узлуксиз давом этган жанглардан кейин фронтимиз қўшинлари Австриянинг пойтахти – Венани немис босқинчилардан тозаладилар ва уларни ғарбга томон, ўз инига қараб қувиб кетдилар.

Капитан Н.Сафаров

«Шухрат» орденига лойиқ жанг

Гвардиячи кизил аскар Аҳмаджон Султонов фашист ёвузларга қарши мардлик билан жанг қилмоқда.

Унинг Герцогенбург шаҳри учун, 355- ва 373-тепаликлар учун бўлган жангларда кўрсатган мардлиги ва жасурлиги тўғрисида бўлинма командири гвардиячи младший лейтенант ўртоқ Черкасов фахрланган ҳолда гапиради.

Аҳмаджоннинг жанговар қаҳрамонлик тарихи фақат юқорида кўрсатилган пунктлар учун бўлган жангларда кўрсатилган мардликларнигина ўз ичига олиб қўя қолмайди. Гвардиячи Султонов кўпдан-кўп жангларда ҳеч қандай ўлим хавфидан қўрқмай дадиллик билан ҳаракат қилди.

Бизнинг қисмларимиз Н. шаҳри учун унинг бўсағаларида жанг олиб бормоқда эдилар. Душман жуда ҳам қутуриб қаршилиқ кўрсатмоқда эди.

Жанг жуда ҳам кескин тус олган бир чоқда патрон тамом бўлиб, пулемёт ишламай қолди. Душман бўлса ўқ ёмигини ёғдириб орқа томондан ўқ-дори келтиришни жуда қийинлаштирар ҳамда бронетранспортёр ва пиеда аскарлар тўплаб қарши атакага тайёрланмоқда эди.

Душманнинг қарши атаксини қайтариб, ҳужум жангини муваффақиятли чиқариб шаҳарга бостириб киришга замин туғдириш учун Аҳмаджон қандай қилиб бўлса-да пулемётни патрон билан таъминлашга қарор берди ва буни бениҳоят тез бир фурсатда бажарди. Пулемёт яна актив ишлай кетди.

Бўлинма командирининг «Ўртоқ Султонов, қандай қиламиз, патрон йўқ-ку!» деган саволига гвардиячи Султонов: «Ўртоқ младший лейтенант, икки қути патрон бор», – деб жавоб қайтарди.

Душманнинг қарши атаки қайтарилди. Жанговар вазифа бажарилди. Бўлинма жангчилари илгари жилишни давом эттирдилар.

Гвардиячи қизил аскар Аҳмаджон Султонов ҳақида рота командири бундай дейди:

– Хужум вақтида Аҳмаджон Султонов душман ўти остида расчётни ўқ-дори билан таъминлади. Пулемёт тўхтовсиз ишлади. Бундан ташқари, милтиқдан хатосиз ўқ отиб душманнинг бир автоматчисини ўлдирди.

Гвардиячи Султонов «Шухрат» орденига лойиқ жанг қилди.

Гвардиячи қизил аскар Б.Жалолов

1945 ЙИЛ 20 МАЙ, 42 (238)-СОН

Раҳимжон Мамажоновнинг отасига ёзган хати

III даража «Шухрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали кавалери, гвардиячи сержант Раҳимжон Мамажонов яқинда госпиталда даволашиб ётган жангчи отасига қуйидаги мазмунда хат ёзиб юборди:

«Гитлер Германияси курулди кучларининг сўзсиз таслим бўлиши ва улуғ ғалаба куни билан сизни табриклайман ва ўзимнинг оташин саломимни юбораман, дадажон!

Энди тинч давр бошланди. Бироқ гитлерчи ёввойилар томонидан мамлакатимизга етказилган жароҳатларни тузатиш учун анчагина меҳнат қилишимиз керак. Шунинг учун ҳам сизнинг тезроқ соғайишингизни, халқимиз учун ҳормай-толмай янада кўпроқ хизмат кўрсатишингизни умид қиламан».

Гвардиячи младший сержант Исҳоқов

Бизнинг кўчамизда катта тўй

Гитлер Германияси тор-мор қилинди. Ёвуз фашист тартиби абадий маҳв этилди. Бу узил-кесил ғалаба тантанасига эришилгунга қадар тўқилган қон ва терлар беҳудага кетмади. Бу улуғ жангнинг ҳар бир қатнашчиси ўз истак ва орзуларига етишгунча бошидан кўпгина иссиқ-совуқликларни кечирди.

«Қизил юлдуз» ордени ва «Ленинград муҳофаази учун» медали билан мукофотланган разведкачи, бўлим командири, гвардиячи сержант Абдусалом Муродов ғалаба куни ҳақида бундай деди:

– Мана, дўстлар, ҳаёл ҳақиқатга айланди. Бизнинг кўчамизда ҳам байрам бўлди. Биз бу байрам куни – 9 майни энг муқаддас ва улуғ ғалаба куни деб нишонлаймиз.

Жанговар дўстлар Муродовнинг сўзини олқишлар билан қарши олдилар ва бир-бирларини табриклаб келгуси ишлар учун муваффақиятлар тиладилар.

Гвардиячи қизил аскар С. Абдужабборов

Совет тўпчилари ғолиб чиқдилар

Менинг командирлигим остида бўлган батареяда гвардиячи сержант И.Эманов тўп расчётининг командири бўлиб, гвардиячи младший сержант И.Турлибоев ва Алиев ўртоқлар наводкачи бўлиб хизмат қилдилар. Бу баҳодир йигитлар Сталинград муҳофазидан тортиб то Австрия тупроғигача чўзилган масофани жанглар билан босиб ўтдилар. Уларнинг ғолибона йўли бой эпизодларга эгадир.

Венгрия ери билан Австрия ерининг ўрталиғида бўлган катта бир темир йўл учун жанг борарди. Немислар бизнинг пиёда аскарларимиз билан Эрманов расчётининг орасини кесиб қўйиб, Эрманов расчётига қарши атака қилдилар. Жонли куч ва техника жиҳатидан тенг бўлмаган бу жангда пиёда аскарларимизнинг ёрдамисиз Эрманов расчёти мардона жанг қилди. Тўп командири Эрманов ярадор бўлиб сафдан чиқди. Унинг ўрнини дарҳол наводкачи Турлибоев эгаллади ва душман устига ажал уруғини аввалгидан ҳам кўпроқ ёғдира берди.

Шу йўл билан душманнинг 2 қарши атаки қайтарилди. Гитлерчилар жанг майдонида ёндирилган бир бронетранспортёр ва мажақланган станокли 2 та пулемётини ва бир неча ўн ўликларини қолдириб қочдилар. Совет тўпчилари бу тенг бўлмаган жангда ҳам ғолиб чиқдилар.

Вена шаҳри учун бўлган жангда шу расчётнинг наводкачиси Турлибоев ва Алиевлар жуда катта мардлик ва жасурлик кўрсатдилар. Ўз ҳунарларининг усталари бўлиб олган бу ажойиб йигитлар ўз тўпларидан моҳирона ўт очиб қўшинларимизнинг илгари қараб силжиб боришларини таъминладилар ҳамда душманнинг станокли уч пулемётини, кичик калибрли замбарагини бутун расчёти билан пачақлаб ташладилар ва бир бронетранспортёрини ишдан чиқардилар.

Мен бу ботир йигитлар билан фахрланаман. Буларнинг кўкраклари-ни безатиб турган орден ва медаллар шуҳрат ва қаҳрамонликдан дарак беради.

Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган жангларда чиникқан бу йигитлар ўз муваффақиятлари билан юпаниб қолмай, ҳарбий билимларини яна ҳам такомиллаштириш учун ўз устларида кунт билан ишламоқдалар.

Гвардиячи старший лейтенант Н.Ширкин

Пулемётчи Жалоловнинг жанговар тажрибаларидан

Бухоро област Қорақўл районининг Қорақўл қишлоқ советида Сталин номидаги колхозда чўпонлик қилиб ўсган бу ёш йигит ҳозир бўлинмада ном чиқарган гвардиячидир.

Бу соддагина йигит қисмга келган вақтда рус тилини мутлақо билмас эди. У аввал ўқчи эди. Пулемётчилик ҳунарини ўрганишга орзуманд бўлганидан уни бўлинма командири пулемёт расчётига ўқ ташувчи қилиб, сўнг-ра иккинчи номерликка тайинлади. Сабот билан таълим олиш натижасида ҳам рус тилини яхши ўрганди, ҳам моҳир пулемётчи бўлиб етишди.

Гвардиячи Барот Жалолов дастлабки жанглардаёқ ўзининг сабот медалларини кўрсатди. У биринчи жанг оловларини Балатон ва Веленце кўллари районидаги тарихий жангларда кўрди. Унга биринчи жангларда даҳшат сололмади. Чунки у чинакам жанговар шароитда таълим олган бўлиши устига жангга кириши биланок жанговар ҳаётга бутунлай шўнғиб кетди.

Гвардиячи Жалолов ҳужум жанглариининг дастлабки соатидан бошлабок ўз пулемётидан ўқ ёмғири ёғдириб душман сафига ажал уруғини сепди. Унинг мерганларча ва моҳирона очган ўти натижасида ўнлаб немис аблаҳларининг жони жаҳаннамга юборилди.

Гвардиячилар зарбасига чидаш бера олмаган душман чекина бошлади. Бу ҳол Жалоловда ўз кучига янада кўпроқ ишонч туғдирди. Унинг кўли пулемётни янада моҳирона идора қиладиган, кўзлари эса душманни янада хатосиз мўлжалга оладиган бўлди.

Душман чекиниб келиб бир катта сув маррасига мустаҳкамланиб қолмоқчи бўлганда Жалолов бу сувдан биринчилардан бўлиб ўтди ва

душманнинг йирик калибрли пулемётини ўтга тутиб уни жим қолдирди. Шу билан гвардиячи лейтенант Прохоров бўлинмасининг шаҳарни ишғол қилишига катта ёрдам берди.

Гвардиячи капитан Савченко

1945 ЙИЛ 23 МАЙ, 43 (239)-СОН

Серталаб ва ғамхўр командир

Бўлим командири гвардиячи сержант Неъмат Сафаров немис-фашист босқинчиларга қарши жанг майдонларида ўзининг моҳир ва ботир кичик командирлардан эканини кўрсатди. У ҳамма вақт ўзидан ва бўлим жангчиларидан қатъий интизом, буйруқни пухта ва ўз вақтида бажаришни талаб қилиб келди. Бу талабнинг амалий бажарилиши натижасида унинг бўлими ҳамиша илғор бўлимлардан бўлиб келди.

Гвардиячи Сафаров ўзининг серталаблик хислатини тинч даврда, жанговар таълим даврида ҳам мутлақо сусайтирмасдан, ўз бўлими жангчиларини қаттиқ интизом, аъло таълим олиш руҳида тарбияламоқда. У ҳозирги вақтда жанг тажрибаларини ўрганиш ишини қизитиб юборди.

Бўлим жангчилари ўзларининг синалган командири раҳбарлигида юриш, қадам ташлаш, салом беришни, милтиқ қисмларини, тактикани ўрганаётирлар.

Гвардиячи Неъматжон фақат серталаблик билангина чекланиб қолмасдан, қоқоқ жангчиларга уларнинг камчилигини дарҳол тузатишда конкрет ёрдам бераётир. Чунончи, ўт очиш ҳозирлиги, тактика ва сиёсий тайёрлик соҳасида оддий жангчилардан Ковальчук, Повень, Толстенколарнинг оқсаб келаётганликларини эътиборга олиб бўлим командири гвардиячи Сафаров дарғол уларга ғамхўрлик кўрсатиб, улар билан алоҳида шуғуллана бошлади. Натижада улар қоқоқликдан чиқа бошладилар.

Бўлим жангчилари Сафаровнинг серталаб командир ва ғамхўрлигидан миннатдордирлар.

Рота партторги старший сержант Мельник

Таълим аълочиси

Гвардиячи младший лейтенант Пётр Воробьёв бўлинмаси кўп миллатли бўлинмадир. Унда ўзбек, қozoқ, туркман, озарбайжонлик ва бошқалар бор.

Уруш бизнинг ғалабамиз билан тамом бўлди. Пётр Воробьёв бўлинмаси ҳам тинч шароитда таълим олиш ишига киришди.

Гвардиячи старший сержант В.Д.Петренко гвардиячи оддий аскар Салим Бобожоновга саф хизмати таълимида бурилиш ва юриб келаётиб салом беришдан оқсаётган оддий аскар, туркман йигити Мурот Қулматовга ёрдам беришни топширди.

Икки соатлик саф хизмати дарси вақтида Қулматовга ўннга, чапга, орқага қандай қилиб бурилишни, юриб кетаётиб салом беришни машқ қилдирди.

Дарс охирида Қулматов бурилиш ва салом бериш бобида ўз нуқсонларини тузатиб, командани пухта ва аниқ бажарадиган бўлди.

Ўт очиш тайёргарлигида эса янги жангчи Владимир Федоренко милтиқнинг қисмларини ва уларнинг хизматини ўрганиш ва ўзлаштиришда қийналаётганлиги билинди. Бўлим командири дарҳол Федоренкога ёрдам беришни ўртоқ Салим Бобожоновга топширди. Қисқа муддат ичида амалий ёрдам натижасида Федоренко мазкур қийинчиликлардан қутулиб, милтиқ қисмларини яхши ўзлаштирди.

Шундай қилиб, таълим аълочиси, гвардиячи оддий аскар Салим Бобожонов жангчиларга самарали таълим беришда ўз командирларига актив ёрдамлашаётир.

Гвардиячи оддий аскар Д.Агарков

Ғалаба саломи

Ўзбекистон Андижон область Ленин райони Киров қишлоқ советидаги «Коммунизм» колхозининг аъзоси Ризвонхон Ғафуровага

Вафодорим Ризвонхонга етиб маълум бўлсинки, гитлер Германиясига қарши олиб борилган Ватан уруши майдонларида уруш бошидан буён қўлимдан қуролни қўймасдан фашистларга қарши жанг қилдим...

Харьков учун бўлган жангда бир марта, Будапешт учун бўлган жангда иккинчи марта ярадор бўлдим.

Энг сўнгги ва кучли жангни биз Австрия пойтахти – Венада ўтказдик. Бу ерда биздан еган кучли зарбадан сўнг душман кетма-кет мағлубиятга учради.

Ватан урушини ғалаба билан тугалладик. Мана шу умумий байрам кунларида, севган ёрим, сени, қизим Санобархон, ўғлим Алимжон ва Маъмуржонларни табрик қиламан. Шу билан бирга, колхозимизнинг барча аъзоларини ғалаба байрами билан қутлайман.

Сизларга тинч ва бахтли ҳаёт тилаб саломхат ёзувчи Раҳмонберди Ғафуров.

Собир ботир ўлмайди!

Барча хурриятпарвар халқларнинг қалби улуғ ғалаба кунларида қувонч билан тепаётган бир пайтда ўзбек халқи оғир азият чекиб олди. Генерал Собир Раҳимов Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун кураш майдонида ботирларча ҳалок бўлди... Бу шумхабар ўзбек халқини улуғ ғалаба кунлари олдида чуқур қайғу ичида аза тутишга мажбур қилди. Ўзбек халқи жонажон шавкатли ўғлидан ажралди...

Ўзбекнинг ўтмиши талай ботирларни кўрган. Алпомиш, Авазхон, Муқанна, Жалолиддин, Таробий ва Тохирлар ўтмишнинг қаҳрамон ботирлари! Минг йиллар давомида уларнинг номлари тилдан тушмайди. Уларнинг курашлари тўғрисида дoston ва эртаклар авлоддан авлодга кўчади. Халқ уларни ҳеч қачон унутмайди. Чунки улар халқнинг мурод ва мақсади, озодлик ва мустақиллиги йўлида жафо тортиб курашганлар.

Яна юз йиллар ва минг йиллар ўтади. Қабр устидаги тошга чекилган хат ўчади. Кумуш танга сийқа бўлади. Аммо ботирларнинг номи халқ дилидан ўчмайди. Энди Алпомиш ботир қаторида генерал Собир ботир ҳам бўлади. Халқ унинг қаҳрамон жангномаларини эртак қилиб сўзлайди, дoston қилиб қуйлайди. Ботирлар ўлмайдилар!

Ўзбек халқининг асл фарзанди, генерал Собир Раҳимовнинг ҳаёт йўли шон-шарафлар мадҳияси бўлиб қолади. Собир ботир ўзбек элида, Тошкент шаҳрида туғилган... Қизил армия ботирига мактаб бўлди. Бу мактаб уни бели бақувват, қўли абжир забардаст, кўз ва зехни ўткир до-вюррак қилиб тайёрлади. Уни ёвга қарши курашга чорлади.

Вахший ёв – немис-фашистлар юртимизга босиб келганда Собир ботир унинг қаршисига аскар тортган командирлар қаторида бўлди. Москва нарёғида, Ельня олдида ёвга биринчи қақшатқич зарбани берди. Ёвни қон қақшатиб, 27 танкни яксон қилди. Халқимиз ўз ботирларининг ғалабасидан беҳад қувонди, кўкрак кериб ифтихор этди. Собир ботирнинг шундан кейинги поёнсиз зафар йўли бизнинг кўз ўнгимизда симоб дарёдек ярқираб турибди. Халқимиз ўз аскарбошининг ҳар бир шавкатли қадами кўзи билан кўриб, вужуди билан сезиб турди. Ана, Собир ботир Шимолий Кавказдан душманни қувмокда. Ана, у Ростов-Дон учун жанг қилиб ўз аскарларини штурмга бошлади. Ана, полковник Собир Раҳимов генерал! Халқимизнинг қувончи устига қувонч! Ана унинг аскарлари душманни қувиб Днепрдан ўтди. Украина, Белоруссия далаларидан шонли гвардия байроғини баланд кўтариб бормокда... Висладан ўтган Гнев, Граудениц, Данциг шаҳарларини жанг билан олган қаҳрамон қўшинларга генерал Собир Раҳимов ҳам саркарда...

Генерал Собир Раҳимов икки бор «Қизил байроқ» ва «Суворов» орденли, «Кутузов» орденли гвардиячи ўқчи дивизияни ўтдан ҳам, сувдан ҳам қайтмай ғалабага бошловчи ўткир сўзли, пўлат иродали қўшин боши эди. Унинг кўкрагида II даражали «Суворов» ордени, тўрт «Қизил байроқ» ордени, «Қизил юлдуз» ордени ва «Кавказ мудофааси» медали товланиб, босиб ўтилган зафар йўлини акслантириб турар эди. Собир ботир ўз қаҳрамон қўшинини Берлин томон бошлаб кетди. Лекин зафар йўлининг кўпи ўтилиб, ози қолганда ўлим унинг муродига ғов бўлди.

Генерал Собир ботир энди бизнинг орамизда йўқ. Аммо унинг номи халқимизнинг дилига ўчмас хат бўлиб ёзилади. Унинг номи қаҳрамонлик илҳоми бўлиб қолди. Собир ботир ўлмайди!

Биз – енгилмас кучмиз

Ўзбекистоннинг Самарқанд области Пастдарғом район Арабхона кишлоқ совети Чапаев номли колхознинг собиқ аъзоси, сапёр бўлимининг командири, гвардиячи сержант Жўракул Ҳақбердиев улуг ғалаба кунини байрам қилиш муносабати билан оила аъзоларига табрик мактуби ёзиб юборди. У ўз хатида бундай деб ёзади:

«1939 йилни эслаб кўринглар-чи. Мен эндигина ўрта мактабни би-тириб олий мактабга кирмоқчи бўлиб турганимда қизил армия сафига хизматга чақирилиб қолдим. 2 йиллик мажбурий ҳарбий хизматни ўтаб, яна ўқишни давом эттиришга қарор қилдим.

1941 йил. Ўз орзуимга етиш олдида ёшлик ғурурининг ширин хаёллари билан безалган умид учқунлари аланга олиб турган бир вақтда гитлер Германияси бизнинг жонажон юртимизга ёвузлик билан бостириб кирди.

Мамлакатимиз бошига оғир қулфат тушди. Беғубор совет осмонида ўлимни чангаллаб юрган гитлерчи қузғунлар пайдо бўлди...

Озодлик лаззатини татиб кўрган совет кишиси қул бўлишни истамас эди. Барча совет халқи, қизил армия билан бир қаторда мен ҳам энг сўнгги нафасимгача фашист босқинчиларига қарши жанг қилишга қайта бошдан онт ичдим. Халқларимиз дўстлиги барқарор бўлиб турган бир вақтда ёвуз Гитлернинг қора кучлари бизни енга олмаслигига батамом ишонган эдим.

Қарийб тўрт йил биз тинимсиз жанг қилдик. Адолат енгди. Ҳақиқат яна юзага чиқди. Совет давлати сақланиб қолди, ўзини ҳоким ирқ санаб бошқа халқларни қуллик занжирига солишга отланган гитлер Германияси устидан қозонилган улуг ғалаба билан табриклайман.

Мен энди ўзбек халқининг нақзини шараф билан бажардим деб дадил айта оламан. Ватан уруши фронтларида фашист босқинчиларга қарши курашда қўмондонликнинг топшириқларини бажарганим ҳамда жангда жасурлик ва қаҳрамонлик кўрсатганим учун мен олий мукофот – «Қизил юлдуз» ва II даражали «Ватан уруши» орденлари ҳамда «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландим. Бундан кейин ҳам шу олий мукофотга муносиб иш қилишга ваъда бераман. Сизларга соғлиқ тилайман. Салом билан Жўракул Ҳақбердиев.

1945 ЙИЛ 30 МАЙ, 45 (241)-СОН

**Бутун диққатим жанговар ва сиёсий таълим
олишга қаратилгандир**

Гвардиячи младший лейтенант А.Курбонов таълим машғулотида комсомолларнинг илгорлик ролини таъминлаш масаласи юзасидан рота комсорглари билан ўтказаётир.

А.Канифатьев фотоси

Мен Бухоро областининг Гиждивон райони Ғамшин қишлоқ советидаги Ленин номли колхознинг собиқ аъзоси бўлиб, 1942 йилдан бери фронтдаман.

Немис-фашист босқинчиларга қарши жанглардаги хизматимни тақдир этиб қўмондонлик мени III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

Уруш бизнинг ғалабамиз билан тамом бўлгандан кейин тинч шароитда таълим олишга киришдик. Таълим олишнинг биринчи кунидagi тажрибаёқ, гарчи кўп вақт жанг-

да бўлганимга қарамай, таълим соҳасида анча камчиликларим борлигини кўрсатди. Масалан, сафда юришнинг энг оддий ва бошланғич талабларидан бўлган салом беришда қўлни чаккага нотўғри қўйганимни взвод командири кўрсатгач, бир оз вақтлик машқдан кейин бу нуқсонни тузатдим.

Бундан ташқари, сиёсий таълим соҳасида яна ҳам каттароқ нуқсонларим бор. Чунончи, рус тилини яхши билмаганим сабабли олий бош қўмондоннинг 20-сон буйруғини яхши билмайман. Бу муҳим ҳужжатни яхши ўрганиш учун уни қайта-қайта ўқимоқдаман. Шундай бўлсада, рус тилидан оқсашим менга анча халал бераётир. Мен тушунмаган русча сўзларнинг баъзи бирларини ўртоғим, санинструктор Харченко, сержант Қўчқор Мараимовлар тушунтириб туришади.

Ҳозирги тинч шароитда бутун диққатимни таълим олишга қаратганман, чунки олий бош қўмондоннинг 20-сон буйруғини ўрганиш ва бажариш ҳарбий ва сиёсий билимни пухта эгаллаш, ҳарбий интизом ва тартибни мустаҳкамлаш демакдир.

Бу соҳада менга, умуман, рус тилини билмайдиган жангчиларга ташкилий ёрдам берилганда яна ҳам яхши бўлар эди.

Оддий аскар Камол Жалолов

Кўзларим йўлингда

*Айб этма, дил қурғур дилингга пайванд,
Кўзларим йўлингда, эй номи баланд!
Олти ой ҳам кутдим Барчиной монанд,
Кўзларим йўлингда, эй номи баланд!*

*Ёнингдан тушмасам бир одим айри,
Жонимга тегипти гурбатнинг сайри,
Ҳою ҳавасларнинг бўлмас ҳеч хайри,
Кўзларим йўлингда, эй номи баланд!*

*Беқарор кўнгилга шифокор ўзинг,
Ёв учун ҳақ ажал – мард сувор ўзинг,
Қалбида ёлқини – ўти бор ўзинг,
Кўзларим йўлингда, эй номи баланд!*

*Қаҳрамоним, кел, қучоқ очай мен,
Азиз бошгинангдан гуллар сочай мен,
Кўксингга бош қўяй, бўйнинг қучай мен,
Кўзларим йўлингда, эй номи баланд!*

Миртемир

1945 ЙИЛ 3 ИЮНЬ, 46 (242)-СОН

«Отелло» ўзбек сахнасида

Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик театри томонидан сахнага қўйилган Шекспирнинг «Отелло» деган фожиа асарнинг 3-актидан бир кўриниши. Отелло ролида СССР халқ артисти Аброр Ҳидоят, Дездемона ролида Ўзбекистон халқ артисти Сора Эшонтўраева. М.Пенсон фотоси

Тонгги ҳислар

Хўрозлар қичқирди узоқ-яқинда,
Оҳиста бўзарди кечанинг туси.
Минг хил жилва билан кўтарилди тонг,
Гўё қанот ёзди эрам товуси.

Тонгни кўриб ҳиссим, ҳаяжонларим
Баҳор қушларидай қанот қоқдилар,
Ажойиб лавҳалар, гул манзаралар
Товлана-товлана секин оқдилар.

Товлана-товлана оқиб ўтдилар
Ранг-баранг лавҳалар, гуллар беҳисоб,
Ўйноқи шаббадалар: «Юр биз билан!» – деб
Деразаларимни қоқиб ўтдилар.

Бошимни чиқарсам деразамдан мен,
Улар сочларимни тараб ўтдилар.
Кетар чогларида сўнги юлдузлар
Эгилиб юзимга қараб ўтдилар.

Мен эса кузатдим тонгни бахтиёр,
Севинч жўш урарди чолган куйимда.
Чунки созлар эди созимни гул бахт,
Чунки меҳмон эди шодлик уйимда.

Соғинчлик салом

Соғинчлик салом сенга, нигорим,
Олсанг бу хатим қўлингга, ёрим,
Сайр айла, бу хат гўзал баҳорим,
Кўз қони эмас, бу лолазорим,
От устида, қўлда зулфиқорим,
Ишқинг юрагимда зўр мадорим.

Ёдимга тушар кўзинг қароси,
Қонимда юрар юзинг ҳаёси,
Қалбимда у ваъдалар вафоси,
Алданма, кўнгилни дилрабоси,
От устида, қўлда зулфиқорим,
Ишқинг юрагимда зўр мадорим.

Ўтга кираман, дилимда сен бор,
Менга бу олов мисоли гулзор,
Гар тутса қўлингни унда беор,
Ёлгончи санам менга на даркор?
От устида, қўлда зулфиқорим,
Ишқинг юрагимда зўр мадорим.

Сабр айла, эгилма ҳар ёмонга,
Чақтирма ўзинг чипор илонга,
Ўхшатма юзингни заъфаронга,
Чустий-ла сўзимни айт жаҳонга,
От устида қўлда зулфиқорим,
Ишқинг юрагимда зўр мадорим.

Чустий

1945 ЙИЛ 6 ИЮНЬ, 47 (243)-СОН

Тўла тайёрлик билан ўтказилган марш

Уч «Шухрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медалининг кавалерии, гвардиячи старший сержант Жаббор Бойтимбетов парторглик қилаётган рота 20 километр масофага марш қиладиган бўлди. Марш олдидан бошланган тайёргарлик ишларида коммунистларнинг илғорлик ролини таъминлаш учун рота партоги ўртоқ Бойтимбетов ротадаги коммунистлар билан суҳбат ўтказиб, уларни взвод ва бўлимларга биркитиб қўйди.

Маршолди тайёргарлик машғулотини бошланиб кетди. Пайтава ўраш, ботинка кийиш ва сафар асбобларини тартибга солиш ишларида коммунистлар жангчиларга йўл-йўриқ кўрсатдилар, марш олдидан ҳар бир жангчи нима қилиши ва марш вақтида ўзини қандай тутиши кераклиги ҳақида жангчиларга кенг сурабди тушинтирилди.

Уйғун

Марш тўла тайёргарлик билан бошланди. 20 километрга чўзилган марш масофасида штурм полосаси бўлиб, полоса сунъий ва табиий тўсиқликлар билан тўлган эди. Совет жангчилари уруш йиллари давомида душман қаршичилигини синдириб, унинг турли тусдаги ғовларини парчалашга мохир бўлиб қолганликларидан бу машқ машғулотини кўнгилдагидек ўтказдилар. Айниқса, штурм қилиш полосасигача чўзилган масофани – тепалик, сойлик, ўрмонзор ерларни жангчилар зўр маҳорат билан босиб ўтдилар.

Марш вақтида биронта ҳам оркада қолувчи жангчи бўлмади. Жангчилардан А.Халқомонов, Бейсинов, А.Ҳамзаевлар ўзларини жуда те-тик тутди ва марш олдидан қўйилган вазифани ҳалол ва самимий равишда бажардилар. Командирнинг ўнг қўли бўлган парторг ва рота коммунистларининг марш тайёрлиги, уларнинг марш вақтида кўрсатган фаолияти вазифани муваффақиятли равишда бажаришга ёрдам берди.

Лейтенант Э.Бадалов

1945 ЙИЛ 22 ИЮНЬ, 50 (246)-СОН

Ўғилнинг сафари

Суратда: Жасур артиллериячи Махмуджон Туробов

– Онажон, кўнглингизни тўқ тутинг, юзингизни шувут қилмайман. Гитлерчи газандаларни мажақлаб ғалаба билан қайтаман...

Махмуджон фронтга жўнаётиб онаси Умид хола ва синглиси Мастурахонга шундай деган эди.

Тинч ҳаёт вақтида колхозда кетмончи бўлиб меҳнат қилган Махмуджон фронтга келиб артиллериячи-наводкачи бўлди. У уруш давомида Украинадан Болқон бўйлаб Альп тоғигача бўлган йўлларни жанг билан босиб ўтди. Душмanning ўнлаб автомашина, пулемётини, неча юзлаб босқинчи солдатларини ер тишлатди.

«Запорожьечичи», «Дебрицинчи», «Мишкольцчи» деган номга муяссар бўлган Махмуджон олий бош қўмондондан бир неча бор ташаккур олди. Жанговар хизматлари эвазига у III даражали «Шухрат» ордени ва «Жанговар хизматлар учун» медали билан мукофотланди.

Жанглар билан ғолибона босиб ўтилган давлатларни марш билан босиб ўтаётган Махмуджон Туробов ўз онасига шундай деб хат ёзди: «Онажон, суратингизни оқладим. Ғалаба байроғини кўтариб Европа давлатларидан марш билан ўтаётирман».

Лейтенант М.Мордовченко

Орденли қиз

Солиҳа немис ғалаларига биринчи марта Дон чўлларида дуч келди. Бу вақтда немислар Сталинградда чигирткадек ёпирилиб олган эди.

Сталинград жангларида чиникқан Солиҳа ўз зиммасидаги бурчини ҳалоллик билан ўтади.

1943 йилнинг ёзида қизил армия Украинада немисларни мағлубиятга учратган пайтда Солиҳа Запорожьё шаҳри учун бўлган жангда қатнашди. Жангда қаҳрамонлик кўрсатгани учун «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Суратда: Лейтенант Солиҳа Давронова

Ойлар ўтиши билан Солиҳанинг жанг ва иш тажрибалари такомиллаша борди. У старшиналикдан офицерларни жанг майдонидан олиб чиққан, уларнинг дардига дармон бўлган санинструктор Солиҳа сўнгги вақтда комсомолларнинг жанговар ва сиёсий ишига раҳбарлик қила бошлади ва комсомолларнинг раҳбари бўлиб қолди.

Ватан Солиҳа Давронованинг меҳнатини тақдирлади, унинг ғоз кўкрагига «Қизил юлдуз», II даражали «Ватан уруши» ордениларини тақди.

Ўзбек қизи Солиҳа Давронова ҳозир ғолиб жангчи сифатида Руминия территориясини босиб ўтмоқда.

Старший лейтенант Ф.Нуриллаев

Бизнинг кўчамизда байрам бошланди

Бизнинг кўчамизда байрам бошланди,
Мўйсафид оталар байроқлар олдида.
Реза-реза бўлиб кўзлар ёшланди,
Хушxabарлар учиб ўтди шамолда:
Фашизм енгилди, емирилди мутлақ!
Батамом Германия бўлди тор-мор!
Лаънат осмонида қолиб муаллақ,
Емирилди абадий одамкуш гаддор.
Қон тортди қаҳрига Германияни,
Қасос шамишири-ла кесилди боши.
Парчалаб ташилди заҳарли тани,
Дунёни ёритди зафар қуёши.
Сўнгги бор сиқилиб бўшалди мангу
Ерпарчин фашистнинг қонли панжаси.
Сўнгги бор ингради Германияни
Музаффар қўлларнинг зўр исканжаси.
Оташин ўқ каби қоқ миясидан
Лаънат тобутига михлаб ташилди.
Дилни юлиб ташлаб қоқ сийнасидан,
Сўнгра тепасида байрам бошланди.
Антига суркалди лаънат қораси,
Маймунлар қулмоқда унинг ҳолига!
Тинмас замбараклар канонадаси
Ғолиб армиянинг истиқболига!..

Туроб Тўла

Суратда: Раҳбар опа эри Зайниддинов билан бирликда ўзининг ўн икки боласи ўртасида.

1945 йил 8 июль, 54 (250)-сон

Ниятимизга етдик

Оққўрғон район Киров кишлоқ советидаги «Ленинизм» колхозида узлуксиз 18 йил меҳнат қилдим. Колхозда оддий кетмончиликдан бригадирликкача кўтарилдим. 1942 йилда менинг раҳбарлигимда бўлган бригада пахта планини 112 процент қилиб бажарди. Бироқ ватанни мудофаа қилиш ва Гитлер армиясини тезда тор-мор этиш мажбурияти мени колхоз даласидан улуғ ватан уруши майдонига олиб келди.

Мен фронтга жўнар эканман, хотиним хўнграб йиғлай бошлади. Унинг ёнида бутун вужуди хаёл билан қопланган қизим Ҳанифахон аламини ичига солиб кўзидан дув-дув ёш тўкар эди.

Бу аччиқ алам менинг танамга ларза солиб, юрагимни гўё ёндириб юборди. Мен қутилмаган ҳолда хотинимга қараб бундай дедим:

– Эй, қизик-ку! Одатда, ўлган кишига йиғлагувчи эдилар! Худога шукр, ҳали мен тирикман-ку. Фронтга борган кишиларнинг ҳаммаси ўла берадимиз? Мен душманни ўлдириб, ўзим соғ-саломат ғалаба билан қайтишга ният қилганман. Худо хоҳласа, бу ниятимга етгайман.

Мен бу сўзларни ўша онда хотиним ва болаларимни юпатиш учун айтаётган бўлсам-да, иқрор бўлишим керакки, ҳақиқатда бизнинг ғалабамизга тўла ишонган эдим.

Мен кўп марта жангга кирдим. Хатарли кўп азим дарёлардан кечиб ва довлардан ошиб ўтдим. Икки марта оғир ярадор бўлдим. Лекин ниятимга етдим. Энг кучли ва хавфли душманни ер билан яксон қилдик.

Мана, яна ўша гўзал Ўзбекистонга, жонажон колхозимга, кадрдон хотиним ва меҳрибон болаларим олдига соғ-саломат, ғалаба билан қайтиб бораётирман.

Ватан уруши фронтларидаги ғайратимга яна ғайрат қўшаман, эркин меҳнатим билан колхозимни ва ўз рўзғоримни янада гуллаатаман.

Қизил аскар Р.Абдурашулов

Қизгин тайёрлик

Гвардиячилардан бир гуруҳи оқшом пайтида кўм-кўк майсазорга тўпланди. Гвардиячи сержант А.Савченко бу ерда жангчилар билан суҳбат ўтказди. Гвардиячилар унинг суҳбатини зўр диққат ва эътибор билан тингладилар.

Бўлим командири Савченко ўз суҳбатини эртага бўладиган қийин маршга кўтариладиган тайёрлик тўғрисида олиб борди. У сўзни, биринчи галда, оёқ кийимидан, пайтава ўраш, ҳозирлашдан, уларнинг қай тарзда бўлиши кераклигидан бошлади. Сўнгра сув ичиш режими, куролни тоза тутиш, юриш-туришдаги интизом ҳақидаги конкрет вазифалар билан суҳбатини тугатди.

Оёқ кийими билан пайтава тўғрисида гап борганда у ботинканинг тор бўлиб, оёқни сиқмаслиги ҳамда қаттиқ бўлиб оёққа ботмаслиги кераклиги, бунинг учун оёқ кийимини олдан кўздан кечириш, кам-кўстини тузатиш, мойлаш зарурлигини муфассал тушунтирди. Пайтава ҳақида сўз очилганда унинг тоза, ювилган бўлиши, унда ип тугунларининг бўлмаслиги, ўраган вақтда жуда сиқиб ўрамаслиги ва ҳеч қандай қатқатлик бўлишига йўл қўйилмаслигини кўрсатди.

Маршнинг сув режими ва юриш-туришдаги интизом масаласига тўхталиб бўлим командири маршга чиқиш олдидан нонушта маҳалида нонга қўшиб беш грамм туз ейиш, унинг кетидан қониб чой ичиш, маршга чиққандан кейин эса кўрсатилган вақтлардан бошқа вақтларда, яъни командасиз кўп сув ичмаслик, қисқа дам олиш маҳалларида оғизни баклажкага тўлдириб олинган қайнаган сув билан чайиб ташлаш, ётган вақтда (қисқа дам олиш чоғида) қоннинг тўғри юришини таъминламоқ учун оёқни кўтариб ётиш лозимлигини уқтирди.

Суҳбатдан кейин ҳар бир жангчи эртанги маршга тайёрланиш юзасидан айтилган гапларни бажаришга киришди, шундай қилиб, қизгин тайёрлик бошланиб кетди.

Гвардиячи қизил аскар Б.Раҳимов ва Д.Мироновлар ўз ваъдалари устидан чиқдилар, маршда бошқа жангчилар ўртасида ҳар жиҳатдан гвардиячасига намуна бўлдилар.

Лейтенант Э.Бадалов

1945 ЙИЛ 18 ИЮЛЬ, 56 (252)-СОН

Шокир аканинг шодлиги

Шокир Шарафиддинов Ватанимизга ўғриларча бостириб кирган немис-фашист галалар мамлакатимизнинг юраги – Москвага интилаётган пайтда шонли армиямиз сафига чақирилди. Шокир ака озод Ватан мактабида Шукур ва Нариманни эсга олганда ширин рўзғори, гўзал Тошкент манзараларини ўйлаган пайтда унинг кўзларидан марварид ёшлари тўкилар эди. Булар учун гитлерчилар жавобгар эканлигини англаган ватанпарвар маълум даражада ҳарбий таълим олиб, ниҳоят, жанг майдонига келиб етди. Унинг кўзларида ўч, билакларида куч тўпланди.

Москва, Сталинград остоналарида қизил армия томонидан ўнгарилмас зарба еган немис газандалар зўр қаршилиқ кўрсатиб чекинара эди. Ўрта Дон, Миллеровода бўлган жангларда зўр тажриба орттирган телефончи Шарафиддинов Кривойроғ томондаги қишлоқ учун бўлган жангга қатнашди. У немис кузғунларининг осмондан ва қора машиналарнинг ердан қилган ҳамлаларига бардош бериб, қисм билан бўлажак алоқани таъминлашда жасурлик кўрсатди. Руминия, Булғория, Венгрия, Австрия тупроқларидаги жангларда у ўз зиммасидаги фахрий бурчини шараф билан бажарди.

– 1945 йилнинг май ойи инсоният учун бахт чечакларини очган баҳорга айланди, – деб сўз бошлаган ўртоқ Шарафиддинов ўз сўзини давом эттириб бундай дейди: – Бахтимизни тортиб олмоқчи, қувноқ халқимизни қулликка солмоқчи бўлган сариқ вабо – гитлерчи каллаке-сарларни қора ер ўз қаҳрига тортди.

Гитлер Германияси устидан ғалаба қозонган шерзод фарзандларини энди Ватанимиз тинч шароит кунларида зўр муҳаббат билан кутиб олмоқда. Шу ғолиблар қаторида мен ҳам кўкрагимни баланд кўтариб гўзал Ўзбекистонга, кўм-кўк Тошкентимга, қувноқ хонадонимга қайтаётирман.

Мен Ўрта Чирчик районидаги МТСда 9 йил узлуксиз меҳнат қилган эдим. Энди мен яна ўша МТСда ишлаш иштиёқида кетаётirman. Уруш йилларида жангда қандай қаҳрамонлик кўрсатган бўлсам, тинч меҳнатда ҳам ўшандай қаҳрамонлик кўрсатажакман.

Младший лейтенант Р.Сатторов

Жангчиларнинг миннатдорлиги

Яқинда майор Воробьёв командирлик қилаётган қисмда ҳарбий хизматдан бўшаб кетувчи кекса жангчиларнинг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда қисм командирининг сиёсий ишлар бўйича муовини майор ўртоқ Кишкин «Ҳаракатдаги армия шахсий составининг катта ёшдагиларини ҳарбий хизматдан бўшатиш ҳақида»ги Қонун тўғрисида доклад қилди.

Ўртоқ Кишкин қонуннинг ҳар бир моддаси ҳақида алоҳида тўхтаб, қизил армиядан бўшаб ўз Ватанига кетувчилар учун партия ва ҳукуматимиз томонидан қилинаётган ғамхўрликларни бирма-бир сўзлаб берди. Ватанга қайтувчилар немис босқинчиларга қарши курашда қандай жасорат кўрсатган бўлсалар, озод меҳнатда ҳам шундай жасорат билан намуна бўлишларига, уларни яна зийрак ва яна ҳам чидамли бўлишга чақирди.

Ўртоқ Кишкин сўзининг охирида кетувчилар учун уст-бош, оёқ кийимлари ва совғалар тайёрлаб қўйилганини гапирди. Ватанга қайтувчилар бу олийжаноб ғамхўрликдан беҳад хурсанд бўлганликларини изхор этдилар.

Қизил аскар Нодирбеков

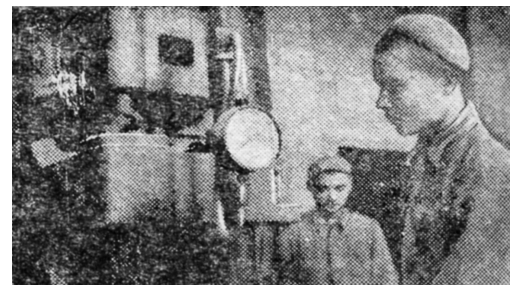
1945 ЙИЛ 21 ИЮЛЬ, 57 (253)-СОН

Тинч тараққиёт даврида Ўзбекистон

Тошкент консерваторияси ёнидаги болалар музыка мактабнинг аълочиси Дилбар Алиева мактабда классик музыка асарларини чалишдан имтиҳон бермоқда

Ўрим-йиғимни қизитиб юбордик

Суратда: Маҳмуд Обидов ўз цехида ишлаб турибди.

Ўтган қишнинг ноқулай келиши орқасида кузги дон экинларининг бир қисми нобуд бўлди. Бунинг ўрнини баҳорда қўшимча дон ва кечки экинлар экиб тўлдириш чораларини кўриш зарур эди. Шунинг учун ҳам биз эрта баҳорда 830 гектар ерга дон, 125 гектар ерга тарик, 130 гектар ерга зиғир ва лалми ерга 10 гектар қовун-тарвуз экдик.

Ғалла ўрим-йиғимини мумкин қадар қисқа муддатда ўтказиш учун биз ўрим-йиғимга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрдик.

Тайёрланган ғаллани пунктга ташиб бериш учун керакли миқдорда қанор қоп ҳозирланиб, 6 арава, 5 бричка ва 4 та эшак арава ажратилди.

Қўл билан ғалла ўришни яхши уюштириш ҳам ўрим-йиғимни тез ўтказишни таъминлайди. Колхозда 150 киши ғалла ўради. Буларнинг кўпчилиги бир неча йиллардан бери синалган яхши ўроқчилардир. Колхоз правлениеси ўроқчиларнинг ҳаммасини ўткир ўроқлар билан таъмин этди. Бундан ташқари, 10 колхозчи чалғи билан ғалла ўради.

Колхозда ғалла ўрим-йиғими оммавий равишда қизитиб юборилди. Ҳозир график асосида 75 колхозчи арпа ўраётир. Комбайн билан ўришни ҳам бошлаб юбордик. Ғалла ўришнинг биринчи кунларидаёқ топшириқ ошириб бажарилмоқда. Ҳар куни 22 гектар ўрнига 30 гектаргача ғалла ўриляётир.

Ўрим-йиғимни ташкил қилишда Эшонкул Хушназаров, Олломурад Нурматов ўроқлар бошлиқ бригадалар олдинда бораётир. Ўртоқ Нурматов бригадаси ғалла янчишни ҳам бошлаб юборди. Стахановчи ўроқчилардан Жуман Санаев, Абдурахмон Эрматов ва бошқалар ҳар куни ярим гектардан ғалла ўроқда.

Назир Омонов, Ғаллаорол район Ғаллаорол қишлоқ советидаги Чкалов номли колхоз раиси

1945 ЙИЛ 23 ИЮЛЬ, 58 (254)-СОН

Шухратли йигит

Абдул Ваҳобов 1941 йилда қизил армия сафига чақирилди. У денгизчилар билан бир сафда туриб ғўзал Қиримни, жонажон Севастополни қаҳрамонона ҳимоя қилди. У ўз автоматидан ўт очиб ўнлаб немисни ер тишлатди.

Новороссийскда шиддатли жанглар давом этар эди. Шу жангда Ваҳобов пулемётчи Бокшин билан юзлаб душман солдат ва офицерларини кирди. Ярадор бўлишига қарамасдан, у жанг майдонидан кетмади, командир томонидан берилган жанговар буйруқни ҳалоллик билан бажарди.

Жанг санъатини пухта эгаллаб олган қизил флотчи деган унвонга эга бўлди. У 1944 йилда Николаев шаҳри учун бўлган жангда алоҳида ўрнатилган кўрсатди. Қўмондонлик Ваҳобовни III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

Шонли қизил флотчилар сафида ҳарбий техникани кунт билан ўрганиб бораётган Ваҳобов Шибирян, Кубань, Ейскдаги жанглarda ҳам ботирлик ва жасурлик кўрсатди.

Унинг кўкрагида III даражали «Шухрат» орденидан ташқари «Қизил байроқ» ордени, «Севастополь мудофааси учун» медали ярқираб йигит хуснига ҳусн қўшиб турибди.

Младший лейтенант Р.Сатторов

ЖОНАЖОН ЎЗБЕКИСТОНИМИЗДА

Очил ота

Саф тортган аскарлардек тартиб билан кенг даланинг бир бошидан иккинчи бошига чўзилиб кетган ғўзалар орасида бир чол билан икки ёш аёл зўр бериб кетмон урмоқда. Чол – тажрибали пахтакор, 63 ёшар Очил ота Бекмуродов. Ёнидагилар – қизи билан келини. Очил ота ўтган йили шу участканинг ҳар гектаридан 35 центнер пахта ҳосили ундирди. Энди бу йил мамлакатга бир миллион тонна пахта бериш мусобақасига қўшилиб, шу 5 гектар ердан 500 центнер пахта бериш мажбуриятини гарданига олди. Кекса пахтакорнинг сўзи билан иши бир. Очил ота кечаю кундуз ишлаб мўл ҳосилни таъминламоқда. У раҳбарлик қилган биринчи бригада участкасининг пахталари фақат Молотов номли колхоздагина эмас, балки бутун Сирдарё районида мактаб тилга олинмоқда.

Очил ота Бекмуродов оиласи Молотов номли колхозда ҳамманинг ҳурматига сазовор. Чол бор умрини пахта меҳнатига сарфлаб пахтачиликда орттирган тажрибаларини ёшларга ўргатиб келади. Унинг ўз ўғил ва қизлари бўлса пахта усталари бўлиб танилганлар. Немис-фашист йиртқишларга қарши уруш даврида Очил отанинг ўғилларидан иккиси – Худоёр билан Абдурасул фронтга жўнади. Қолган икки ўғли – Азим билан Норбой бўлса фронтга кетганлар ўрнида ишлаб, пахтадан мўл ҳосил ундириш учун бел боғлаб курашди. Ҳозир уларнинг бири бригадир, яна бири ҳосилот советининг раиси.

Очил ота биринчи бригаданинг 26 гектар еридан 20 центнердан пахта беришни вазифа қилиб қўйган. Унинг қўлидан кетмон тушмайди. Кундузи культивация ва чопиқнинг сифатли боришини кузатади, кечаси бўлса суғоришга раҳбарлик қилади. Шу билан бир вақтда, шахсан ўзи кунига бир ярим-икки норма чопиқ бажаради.

Очил ота суҳбатда бундай деди:

– Бу йил, Германия устидан ғалаба қозонган йилимизда ўз звеномдаги ҳар гектар ердан 100 центнер, бригадам еридан бўлса 20 центнердан пахта беришни шарт қилиб қўйганман. Халқимизнинг нақзини амалга ошириб, немис-фашист ёвни тилка-пора қилиб ташлаган қаҳрамон аскар ўғилларимиз шавкатига лойиқ иш қиламиз.

Султон Терезулов

1945 ЙИЛ 29 ИЮЛЬ, 60 (256)-СОН

Тажриба асосида

Вена кўчаларида қаттиқ жанглар борарди. Немислар ҳар бир уйга канадек ёпишиб олиб, пулемёт, автомат, миномёт, ҳатто тўпдан ўт очиб турар эди.

Совет жангчилари қатта бир квартални штурм қилишга тайёрланардилар. У ерда душмanning пулемёт нуқтаси бор эди. Биз душман пулемётига мумкин қадар очиқ наводқадан отишни мўлжаллаб тўпни қулай бир ўринга олиб ўтдик ва тез ўт очиб душмanning пулемёт нуқтасини тугатдик.

Бизникилар штурм бошлаган вақтда штурмчилар рўпарасига душман ўзининг бронемашинасини чиқарди. Биз у машинани ҳам тўпдан

Суратда: Гвардиячи аскар Хол Рўзиев

ўтга тутиб ёндириб юбордик. Штурмчиларимиз кварталдан немисларни кувиб чиқардилар.

Ҳозир биз аҳоли яшайдиган пунктлар учун жанг, шу жумладан, кўча жанглари ўрганиб, Ватан уруши тажрибаларини умумлаштириш асосида билимимизни орттирмоқдамиз.

Хур ҳаёт учун

Сталинграддан Болқонгача бўлган жангларда мен тўпчи бўлиб қатнашдим. Тинч вақтда эса мен қишлоқ советида секретарь бўлиб ишлар эдим...

Мен ҳарбий хизматдан бўшаб кета туриб қасамёд қиламанки, бутун кучимни жонажон Ватанимизнинг иқтисодий қудратини янада ўстириш, мустақкамлашга сарф қиламан. Совет жангчисининг кадр-қимматини янада юксак тутаман.

Қизил аскар Умарали Ҳожиқулов, «Жасурлиги учун» ва «Сталинград мудофаси учун» медалли

Ҳарбий билимни такомиллаштирайлик

Мен Сталинград учун бўлган жангларда станокли пулемёт расчётида 2-номер бўлиб жангга киришдим. Наводкачи ярадор бўлиб сафдан чиқиши билан мен унинг ўрнини олдим. Немислар ҳамма нарсадан кечиб бўлса ҳам бизнинг марраимизни эгаллашга уринарди. Бизнинг пулемёт нуқтамизга уч тарафдан ташланаётган немисларни фақат моҳирона ўт очиш, позицияда ҳеч иккиланмай сабот ва матонат кўрсатиш билангина енгиш мумкин эди.

Ўша кунларда мен ўзбек халқининг фронтчи фарзандларига ёзган машҳур мактубини ўқидим. Хат мазмунидан халқ: «Бир қадам ҳам орқага қайтмангиз!.. Орқангизда улуғ Волга бор, Ўрол бор, бутун совет халқи, ота-она, ака-ука, ўғил-қиз, ойпарча қалликларингиз бор! Немисни ўлдирингиз! Бир қадам ҳам орқага қайтмангиз!» – деб буюрган эди.

Олға силжишга урунган немисларни аёвсиз кириб турган вақтимда пулемётим бирдан ишламай қолди. Шошиб қолдим. Сирини билолмадим. Немислар яқинлашиб қолди. Гранаталарни тайёрладим. Бу ҳолдан хабар топган взвод командирим эмаклаганча менинг олдимга келди ва кўз очиб юмгунча пулемётни ишга солди. Мен жуда хижолат тортдим.

Немисларнинг атаксини қайтарганимиздан сўнг командирим:

– Ўртоқ Жалолов! Немисларни айна яқинлашган пайтда нимага отмай қўйдингиз? – деди.

– Пулемёт ишламай қолди-да, ишлаганда эди, отишни тўхтатармидим? – дедим.

У бунга жавобан:

– Ҳамма гап шунда. Сиз фақат отишгагина уста бўлибсиз-у, пулемёт ишлашдан тўхтаб қолган вақтда сабабини тез топиб олиб, уни ишга солишни унутиб қўйибсиз-да, – деди ва шу ернинг ўзидаёқ пулемётда рўй бериши мумкин бўлган тутилиб қолишларнинг бутун сабабларини бирма-бир ўргатди. Ўша кундан бошлаб пулемётим бекам-қўст ишлайдиган бўлди.

Шунинг учун ҳам ҳозир ҳар бир жангчи ўз ишининг устаси бўлиб олиши ва ҳарбий билимини кун сайин такомиллаштиришга зўр бериши керак.

*Гвардиячи сержант, «Қизил юлдуз»
орденли Жўрабой Жалолов*

Қаҳрамонлик ҳақида

– Улуғ ватан урушини бундан бурун бўлиб ўтган барча урушларнинг ҳеч бирига тенглаштириб бўлмайди, тарих бундай урушни ҳалигача билмаган эди, – деб сўзлашади кишилар.

Жангнома ва афсонавий жангларни севиб ўқиган барча китобхон ўзбеклар ҳам, уста маталчиларнинг «Бор экан-у, йўқ экан...» деб бошлаган чўпчагини мижжа қокмай муҳайё бўлиб тинглаб узундан-узоқ кечалар тонг оттирган ёш-қарилар ҳам совет халқининг улуғ ватан урушига тенг келадиган урушни эшитмаган ва билмаган.

Аммо жангнома, дostonлар ўқиб ёки чўпчаклар эшитиб жанглар ҳақида тасаввур орттирган ёки унинг қаҳрамонлари таъсиб қилиб қаҳрамон бўлишни истаган кўп ёшларнинг орзулари фақат орзу бўлиб қола берган.

Гўрўғли, Юсуф-Аҳмад, Алпомиш ва шунга ўхшаган кўп асарлардаги афсонавий қаҳрамонлар кишиларнинг қўлидан келмайдиган энг мушкул вазифаларни бажардилар. Улар жангга кириб кетганларида: «Бир-бирлаб кел!», «Ўн-ўнлаб кел!» – деб наъра тортиб душманни жанг майдонига чорлардилар ва уларни зеру забар қилардилар. Душман енгилиб, жанг тамомланганда қаҳрамон жанг майдонидан чиқиб у ёқ-бу ёғига қарарди, бир эмас, бир неча ўн еридан яраланганини кўрарди. Лекин душмандан ўч олиш, уни бош эгишга мажбур қилиш қаҳрамон учун асосий мақсад бўлганидан унга душман тиғи ва унинг захри қор қилмас эди.

Вакт келдики, бу хил афсонавий қаҳрамонларни улуғ ватан урушининг жанг майдонларида биз ўз кўзимиз билан кўрдик. Бундай воқеалар ҳам жуда кўп марта такрорланди: аъзою бадани фашизмга қарши нафрат билан тўлиб-тошган оддий бир совет жангчиси «қирол тигри»ни боши билан уриб пачақлаб ташлади. Шу билан у ўз шухратини, совет кишининг шухратини бутун дунёга ёйди.

Гвардиячи старший лейтенант И.Н.Пешехонцев батарея разведкачиси гвардиячи ефрейтор тошкентлик Н.Мамадалиевнинг бир жанговариши тўғрисида менга бундай деб ҳикоя қилади:

– Будапештни штурм қилмоқда эдик. Немис автоматчилари пиёда аскарларимиз билан батареямиз орасини кесиб қўйди. Шу вақтда капитан Степанов билан бирга Мамадалиев тўрт қаватли уйни штурм қилдилар. Бу уйнинг 1-, 2- ва 3-қаватидаги уйларни жанг билан эгаллаб, 8 немисни асир олдилар. Энди жанг уйнинг 4-қаватига кўчирилди. У ерга қочиб чиққан 16 немис зўр бериб қаршилиқ кўрсатар эди. Автоматдан ўк отишмалари бошланиб кетди. Бу ерда ҳам совет жангчилари улуғ мақсад – ғалаба йўлида ўлимни бутунлай эсларидан чиқариб қўйдилар.

Жанг совет жангчиларининг ғалабаси билан тугалланди. Бироқ кейинчалик шу нарса маълум бўлди: гвардиячи ефрейтор Мамадалиев турган еридан полга йиқилиб тушди. Яна қандайдир одатдан ташқари бир куч билан кўтарилди, гандираклаб бориб деворга суянди. Сўнгра у секингина ўтирди ва яна деворга суянганича қолди. Унинг танасидан оқаётган қон пахталик камзул ва шимидан ўтиб полга томарди. Капитан Степанов эса оёғи ва қуймичидан енгил ярадор бўлган эди.

Бу воқеадан хабардор бўлган Степанов ефрейтор Мамадалиевга ёрдамга чопади ва ундан: «Аҳволинг оғир эмасми? Ўзингни ёмон ҳис қилмаяпсанми?» – деб сўраганда Мамадалиев: «Ҳеч гап эмас, юлдуз кўрса тузалиб кетади», – деб жавоб қайтарган. Камзулни ечиб қараса, худди кўкрагининг олти еридан яраланган. Қон ҳамон бетўхтов оқарди.

Тезда тиббий ёрдам уюштириш мақсадида командир буйруғи билан келган кишиларни қайтариб Мамадалиев шу аҳволда тиббий пунктга ўзи етиб борди.

Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган улуғ ватан уруши давомида бунга ўхшаган қаҳрамонликдан жуда кўп мисоллар келтириш мумкин...

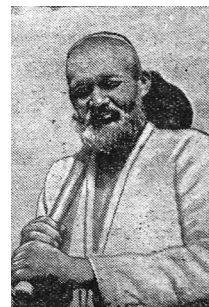
Капитан Н.Сафаров

Юз центнерчи қиз

Ўрта Чирчиқ районидаги Ильич номли колхозда бултур гектаридан 90 центнердан пахта ҳосили олиб донг чиқарган звено бошлиғи, орденли Замира Муталова бу йил гектаридан 100 центнер ҳосил олиш учун курашмоқда.

*Сурагда: Замира Муталова.
Б.Косовский фотоси*

*Сурагда: Аҳмад ака Саматов.
Б.Терехов фотоси*

«Ижтимоият» колхозида

Наманган район Тошбулоқ кишлоқ советидаги «Ижтимоият» колхозида звено бошлиғи Аҳмад ака Саматов ўтган йил ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил ундирган эди. Бу йил гектаридан 100 центнер ҳосил олиш учун курашмоқда.

*Избоскан район советидаги Сталин номли колхозининг Қумушхон Қодирова звеносида дам олиш пайтлари газетхонлик билан ўтказилади.
Сурагда: Комсомол ташкилотининг серетари Рашид Абдуллаев звенога газета ўқиб бермоқда. С.Безносков фотоси*

Маршдаги муваффақиятларни янада мустаҳкамлаймиз

Мен маршни бутун қоида ва тадбирларга мувофиқ ўтказиш учун партия, комсомол аъзолари, кичик командир ва агитаторлар билан кенг равишда суҳбат ўтказдим. Улар ўртасида марш қоидаларини пухта ишлаб чиқдим. Кичик командир ва агитаторлар ўз билимларида ва бутун жангчилар ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бордилар.

Бундан ташқари, марш давридаги қисқа ва кунлик дам олиш пайтларида газета ўқиб бериш, «жанговар варақа» чиқариш, кўнгил очиш ўйинларини ташкил этиш, физкультура-спорт ишларини ривожлантириш учун план тузиб, бу ишга қобилиятли жангчиларни беркитиб қўйдик. Бу иш маршда жангчилар руҳини кўтариш ва ҳарбий интизомни мустаҳкамлашда жуда катта ёрдам берди.

Маршнинг биринчи кунидак жангчилар бутун қоида ва амалларни чуқур ўзлаштириб олганликларини кўрсатдилар.

Юриш-туришда қаттиқ интизом сақладилар. Гвардиячи қизил аскар Давлат Муродов, Соат Турдиев ва Амарянлар маршда намуна бўлиш билан бирга ҳар соҳада командирларга ёрдам ҳам бердилар.

Лекин шунга қарамадан, қизил аскар Умаров маршнинг биринчи кунларида жангчилардан кейинда қолиб марш қоидасини бузди. Шундан сўнг мен Умаров билан алоҳида суҳбат ўтказдим, юриш қоидалари, жангчи маршда нималарга эътибор қилиши кераклигини кўрсатдим. Иккинчи маршда Умаров ҳеч кимдан кейинда қолмайдиган, маршнинг барча қоидаларига риоя қиладиган жангчилар қаторига ўтиб олди.

Биз маршдан дам олишга чиққан пайтларда жангчиларга концертлар қўйиб берамиз ва турли спорт ўйинларини ташкил этамиз. Хат-саводи кам бўлган жангчиларнинг оилаларига хат ёзишдек ишларни ҳам олиб борамиз. Бу ишлар устидан бўлинма парторги, старший сержант Савченко раҳбарлик қилади ва агитация ишларини ҳам олиб боради.

«Жанговар варақа»нинг муҳаррири бўлиб ишлаётган қизил аскар Бусигин маршда беш мартаба «Жанговар варақа» чиқарди. У бу билан маршни муваффақиятли ўтказишда кўп ҳисса қўшди. Биз маршдаги муваффақиятларни мустаҳкамлаб ҳарбий интизомни янада юқори кўтарамиз. Қўмондонликнинг бу ҳақдаги кўрсатмаларини шараф билан бажарамиз.

Гвардиячи лейтенант Ф.Раҳмонов, ўқчи бўлинма командири

Таълим, машқ ва уруш кўрган командир

Сержант Абдулҳамид Назаров жанг кўрган ва ўз ишининг устаси бўлиб олган кичик командир. У кичик командирлик курсини аъло даражада битирган. Ўқишдан сўнг шу курснинг ўзида қолиб, яқин бир йил мобайнида кичик командирликка тайёрланувчи ёшларга таълим бериб кўп тажриба олди. Улуғ ватан уруши майдонларига келиб у немис босқинчиларга қарши моҳирона жанг қила бошлади.

Назаров немисларни Қримда ҳам, Польшада ҳам боплаб савалади. Фашист йиртқичларни ўз инига қараб қувлаб бориб, Одер дарёсини кечиб ўтган вақтда у ярадор бўлди. Бироқ унинг командирлигида бўлган пулемёт расчёти эса ўз командирининг қони учун Одер қирғоғига тирмашиб олган ўнларча немис каллакесарларни уларнинг ўз қора қонига чўмилтирди.

Назаров ҳозир младший лейтенант Шевченконинг ўқчи взводида бўлим командири бўлиб хизмат қилмоқда. Назаровни командирлар ва жангчилар жуда севадилар. У танкка қарши отадиган милтиқни, станокли пулемётни, милтиқ ва автоматни, қўл гранатаси ва бошқа хил қурол турларини яхши билгани сабабли унинг қўлида таълим олаётган жангчилар таълимни яхши ўзлаштирамоқдалар. Сержант Назаров бўлимидаги қизил аскар Пугачёв, Хайруллин, Хайбуллин, Каримов ва старшина Риммер ўртоқлар кундалик машғулот программасини муваффақиятли равишда ўзлаштириб, улуғ ватан уруши тажрибаларини умумлаштирамоқдалар.

Гвардиячи қизил аскар Йўлдош Холмирзаев, «Қизил юлдуз» ордени

Қаҳрамон бўлиб қайтаётирман

Мен фронтга келмасдан бурун «Париж коммунаси» заводида оддий ишчи бўлиб ишлар эдим. 1941 йил 22 июнда мамлакатимизга ўғриларча ҳужум қилган гитлерчи жаллодлар мени ҳам қувноқ ҳаёт ва ширин рўзғоримдан ажратди. Шу йилнинг ўзидаёқ мен ватан уруши фронтларида ҳаёсиз немис-фашист босқинчилар билан жанг қилдим.

Таганрог, Мариуполь, Мангуш, Жимбирян учун бўлган жангларда мен командир ва сиёсий ходимлар томонидан берилган буйруқларни аъло даражада бажардим. Бу хизматларимни тақдирлаб қўмондонлик мени «Қизил байроқ» ордени ва «Кавказ муҳофаази учун» медали билан мукофотлади.

Мана энди мен яқин кунлар ичида ўз жонажон мамлакатимга, кадрдон дастгоҳим кучоғига жўнаб кетажакман. Фронтга узатган дўстларим, озод ватаним мени ғолиб, қахрамон сифатида шодиёна қарши олажаклар. Мен бу ҳурматга муносиб равишда меҳнатда ҳам намуна бўлажакман.

Қизил флотчи Ғулом Оғоболоев

1945 ЙИЛ 2 АВГУСТ, 61 (257)-СОН

Раҳбар ва содиқ дўст

Мен 1939 йилдан буён қизил армия сафидаман. 1941 йилдан то улуғ ватан уруши тугагунга қадар старшина И.Могилинский ва Овчинников ўртоқлар билан бирга бир тўп расчётида немис-фашист босқинчиларга қарши жанг қилдим. Москвадан Австриягача чўзилган масофани улуғ рус халқи фарзандларининг етакчилигида босиб ўтдим. Тўрт марта ярадор бўлдим.

Менинг энг яқин жанговар дўстим, расчётимизнинг наводкачиси Кадишников немис-венгер фашистларга қарши курашда мардларча ҳалок бўлди. Кадрдон дўстим Кадишников менга тўпнинг бутун сирларини жону дили билан ўргатар эди. Мен рус тилидан қийналган чоқларимда Овчинников менга рус тилини ўрганиб олишимда кўп ёрдам берди. Мен буларнинг ҳар бир сўзини ҳурмат билан тингладим ва уни амалга оширдим.

Мен акамиз рус халқи фарзандларининг кўп яхши фазилатларини ўрганишга тиришдим, уларнинг баҳодирлик хусусиятларидан ибрат олиб эътибор ва ғалаба қозондим...

Мен, айниқса, рус ўртоқларимдан кўпдан-кўп миннатдорман.

Гвардиячи младший сержант И.Оллёров

Империя канцелярияси олдидаги кўрикчилар

Гитлернинг Берлиндаги империя канцелярияси ярим вайрон биноси-ни штурм билан қўлга киритиб, унинг подвалларида бир ярим мингдан ортиқ ярадор эсэсчиларни асир олган полк шундан буён шу бинонинг катта заллари ва ерости тилсимотли иншоотларини кўриқламоқда.

Империя канцелярияси Берлиннинг совет истило минтақасида бўлиб, бу минтақанинг инглиз минтақаси билан бўлган чегарасига яқиндир. Иттифоқчиларнинг солдатлари, офицерлари ҳамда Берлинга ке-

лувчи кишилар бу канцелярияни кўриб ўтадилар. Эрта тонгдан бошлаб то қоронғи кечгача американлар, инглизлар ва французлар тўда-тўда бўлиб ва якка ҳолда уни кўргани келадилар. Совет жангчилари эса бу ерни, айниқса, якшанба кунлари кўплашиб саёҳат қиладилар.

Бинонинг кўпдан буён ўзининг тантанали кўринишини йўқотган асосий эшигида кўкрагига «Қизил байроқ» орденини таққан бир қизил аскар соқчилик қилади. Унинг келишган гавдаси, қад-қомати ҳамманинг диққатини ўзига тортади. Бу қизил аскар империя канцелярияси штурмининг иштирокчиси Резниченкодир.

Катта кутиш залига кира беришдаги эшикда, асосий эшикка яқин жойда, немисларга қарши қарийб тўрт йил жанг қилган ва жангларда тўрт марта ярадор бўлган старший сержант, андижонлик ўзбек Юнусов соқчилик қилади. Биз империя канцелярияси олдидаги постларда мамлакатимизнинг барча халқлари вакиллари кўрдик...

Соқчилар сменаси бизга қарама-қарши келарди. Тош йўлакчада солдатларнинг қадам ташлашлари қаттиқ эшитилади.

Империя канцеляриясининг куббаларида рус командаси жаранглайди. Соқчиларни ўз жойларига қўювчи старшина Владимир Пацулянин овози гоҳ қабулхонада, гоҳ ярим хароба империя залида, гоҳ Гитлернинг шахсий кабинетига эшитилади. Соқчилар ўз постларида қотиб қоладилар.

Империя канцелярияси штурм билан олинган кундан буён капитан Ализода шу ердадир. У олдин қоровуллар бошлиғи бўлганди, ҳозир империя канцеляриясининг коменданти. У бизни ғишт ва лойшувоқ парчалари оччилик ётган катта коридордан, рус тилида жуда кўп автографлар ўйиб ёзилган деворли заллардан, йигирма метр чуқурликдаги ерости зиндонлардан олиб боради. У ўз ҳаётининг бой тарихини айтиб беради: Бокуда туғилиб ўсган, ротага командирлик қилган, уч марта ярадор бўлган, империя канцеляриясини штурм қилган ва унинг коменданти бўлиб қолган.

Капитан Ализода бу бинонинг жин кўча ва қоронғи бурчакларининг эмас, балки ҳар бир бўлманинг тарихини, унинг қандай мақсад учун хизмат қилганини ҳам билади. Бино апартаментларини кўриб чиқувчиларга бу бино ҳақида тўла равишда тушунча беради.

Биз қуйига, Гитлернинг ер ости бошпана жойига, тушамиз. Электр ёруғлигида совет соқчиларининг жуссалари кўринади. Жаллодлар жал-

лоди бекинган бу бошпана кишининг қўнглига қоронғилик ва қайғу солади. Хира шуъладан ҳосил бўлган зўр соялар абадий йўқ қилинган ўтмиш зулматни эслатади.

Майор Я.Аркадьев («Красная Звезда»дан)

Шодиёна митинг

Кун ниҳоят иссиқ. Июль куёши борликқа нур сочиб турибди. Кечагина немис-фашист газандалар билан ватан уруши фронтларида юзмаюз бўлиб жанг қилган ғолиблар соя-салқин жойларда, майсазорларда хордиқ чиқармоқдалар.

Ана бир гуруҳ турли миллат жангчилари: ўзбек Р.Абдурасулов, озарбайжон Ҳусан Мусаев, грузин Банашвили, қозоқ Белгибой Якубов, рус Р.М.Васин. Улар уйига, ватанга қайтиб кетувчи кекса жангчилар. Улар қисм томонидан берилган янги уст-бош, оёқ кийимларини кийиб зўр қувонч ва шавқ-завқларга тўлганлари ҳолда бўлажак хайрлашув митингига тайёрланмоқдалар.

Соат роса 2. Қисм навбатчисининг командаси билан бутун жангчилар бир сафга тизилдилар. Эсаётган майин шабада ғолиблар юзини силаб дилларига ором бермоқда. Ҳамма митинг очилишини диққат билан кутиб турибди.

Қисм командирининг сиёсий ишлар бўйича муовини майор ўртоқ Кишкин майдонга юриб келди ва хайрлашув митингини очиб нутқ сўзлади.

– Азиз дўстлар, ғолиблар, ғолиб жангчилар! – деб бошлади ўз сўзини у. – Мен сизларни ғалаба қозониб ўз ватанларингизга қайтишларингиз билан табриклайман. Сиз 4 йил давом этган қонли жангларда олий бош қўмондон томонидан берилган буйруқларни шараф билан бажардингиз. Васин каби донгдор жангчиларимиз совуқ, қаҳратон қиш ва музликларга қарамай, Днепрдай буюк дарёларга кўприк қуришда алоҳида ўрнатқ кўрсатди. У 30 минутлаб яхли сув ичида туриб ўз вазифасини ҳалоллик билан бажарди. Бундай фидокор жангчилар бизнинг қисмимизда кўп.

Сизларнинг тер тўкиб, қон кечиб ватан олдида қилган хизматларингиз бекор кетмади. Днепр, Днестр, Прут, Дунай дарёларида ясаган олийжаноб кўприкларингиз, Дон чўлларида тортиб Венгрия пойтахтигача қурган йўлларингиздан неча юзлаб танк, турли типдаги артиллерия, лак-лак қўшинлар ғарбга томон, немис-фашист босқинчилар инига қараб йўл олди. Натижада сизнинг меҳнатингиз қизил армиянинг душман устидан узил-кесил ғалабасини таъминлашга ёрдам берди.

Ўртоқ жангчилар, кадрдон дўст ва оғайнилар! Сизлар энди ватанга, озод меҳнатга қайтаётисизлар. У ерда ҳам сизларнинг олдингизда буюк вазифалар турибди. Мен ўйлайманки, немис-фашист босқинчиларни тор-мор этган шерзодлар фашист босқинчилар келтирган жароҳатни тузатиш, мамлакатимиз ҳарбий ва иқтисодий қувватини яна ҳам кучайтиришда жангдаги каби сабот ва матонат кўрсатажаклар.

Сизларга оқ йўл, бахтли турмуш, саломатлик, зўр ғайрат ва унумли меҳнат тилайман, ўртоқлар!

Жангчилар майор Кишкин сўзидан жуда мамнун бўлиб самимий олқишладилар.

Митингда капитан Казовский, лейтенант Крутьян ўртоқлар ҳам нутқ сўзлаб, ватанга қайтувчиларга оқ йўл тилаб, озод ватан далаларида, ишлаб чиқаришда илғор бўлиш, ҳушёрликни яна ҳам кучайтириш, ҳарбий сирни фош қилмасликка чақирдилар.

Сўнгра «Аълочи сапёр» нишонли ефрейтор Трухачёв ватанга қайтувчи бутун жангчилар номидан жавоб нутқи сўзлаб бундай деди:

– Улуғ ватан урушида орттирган бой тажрибамиз ва бу ерда бизга кўрсатилаётган ғамхўрлик меҳнат frontiда янги мўъжизалар яратишга мажбур қилади. Биз, ватанга қайтувчи жангчилар, завод ва фабрикаларимиз ишини яна ҳам яхшилаш, мамлакатимизга немис-фашист каллакесарлар томонидан етказилган зарарларни қоплашда фидокорлик кўрсатажакмиз.

Митинг тамом бўлиши биланок қўмондонлик ҳарбий хизматдан бўшаб ватанга қайтиб боровчи кекса жангчиларга илгаридан тайёрлаб қўйилган совғаларни топширди ва ҳар бирининг қўлини сиқиб, уларга оқ йўл тилаб қолди.

Уюшқоқлик ва самимий дўстлик руҳида ўтган бу митинг жангчиларда катта таассурот қолдирди.

Младший лейтенант Р.Сатторов

Соф дил билан уйга қайтаман

Бу ерга, Болқонга ва Альпнинг жанубий этакларига мен серкуёш Ўзбекистоннинг пойтахти Тошкентдан келдим. Менинг сафарим ўнғай сафарлардан бўлмади. Январнинг қаҳратон совуғида Сталинграддан, саратон ёзнинг жазирали кунларида денгиз кўрфазларидан тутун ва оловни кесиб, қон дарёларини кечиб ўтдим.

Оғир ва мушкул йўлларни неча мартадан босиб ўтишга, урушнинг маҳрумликларини бошдан кечиришга, қонлар тўкишга тўғри келди. Биринчи марта мен Сталинград ёнида, иккинчи марта Днепропетровск учун бўлган жангларда ярадор бўлдим. Учинчи марта Днестрда, тўртинчи марта эса Венгрияда, Надьканижа учун бўлган жангларда яраландим. Волга деворлари ва Днепропетровск кўчалари, Днестрнинг қора тупроқлари ва Венгрия далаларида менинг қоним тўкилган. Бизнинг муқаддас курашимиз ва ғалабамиз ана шундай қонлар эвазига келган.

Оғир жанглар ва сафарлардан кейин гражданлик бурчини онгли равишда бажариб, соф дил ва ўз номусинг билан уйга, ватанга қайтиш шунинг учун ҳам ёқимли ва севинчлидир. Бир неча кундан буён вагоннинг деразасидан менга жонажон Тошкентимиз кўринади. Мен унга қараб бундай дейман:

– Салом, кадрдон шахрим. Мен яна қайтиб сенинг қўйнингга, бахтли озод меҳнат қилиб, тинч ҳаёт кечиришга келдим.

Қизил аскар Эргаш Йўлдошев

Траншеяда жанг

Жуссаси лўшпигина келган ефрейтор Иброҳим Абдусаматов энди 20 ёшга кирди. Лекин қомати кичик кўринган бу йигитча ўзига топширилган вазифани кам-кўстсиз бажариш билан сафдошлари, командирлари олдида зўр ҳурмат ва иззатга сазовор бўлди.

Дам олиш куни бир группа жангчилар тўпланишдилар ва Абдусаматовдан Секешфехервар жангида атакага қандай қилиб борганлигини сўзлаб беришни илтимос қилдилар.

Абдусаматов ўрнидан туриб шундай деди:

– Гапирсам гапириб берай, бироқ гапга унча уста эмасман. Сўзлаб бериш, ҳар ҳолда, атакага боришдан кўра осон деб ўйлайман. Бўлим командири старший сержант Крименконинг баҳоси йўқ. У ёш бўлса-да, жангчиларга худди оталарча ғамхўрлик қилади, – деб ўз командирининг яхши сифатларини бирма бир санаб кўрсатиш билан ҳикоясини бошлаб юборди Абдусаматов. – Унинг олдиндан ўйламасдан бошлаган иши йўқ. Шунинг учун бўлса керак, унинг берган маслаҳати билан нима иш қилган бўлсам, ҳаммаси ўнгидан келаверди.

Ўзингиз биласиз, Секешфехервар шахри бир неча бор қўлдан қўлга ўтди. У ерда душман кучи кўп бўлса-да, бизникилар сира бўш келмадилар. Старший сержант Крименко қиладиган ҳужумимиз ҳақида олдин бўлим жангчиларига бирма-бир сўзлаб берди. У траншея ичидан юриб келиб менинг кўзимга тикилди ва:

– Раҳимжон, гап шундай, тушундингми? – деб қўйди.

– Ҳа, тушундим, – деб жавоб бердим мен.

– Тушунган бўлсанг, гап шу. Сен менинг ёнимда юрасан! Ўзинг билан запас дисклар ҳам ол. Оғирлик қилса ҳам, қўл гранатасидан кўпроқ олгин.

– Қўяверинг, ўзбекда «Керакли тошнинг оғирлиги йўқ» деган мақол ҳам бор. Майли, кўпроқ олавераман. Ёмон кунимизга яраб қолар, – дедим.

Биз тонготарга яқин ҳужумга кўтарилдик. Душман окопига мумкин қадар киши билмас даражада яқинроқ бориб олишни асосий вазифа қилиб қўйдик. Паст-баландликлардан, қисман тун қоронғусидан фойдаланиб илгари жила бошладик. Бироқ душман мудрофаасининг олди миналар, тиконли симлар, ғовлар, зовурлар билан ўраб ташланган эди.

Бизнинг олдимизда ҳаракат қилаётган сапёрлар биз учун хавфли бўлган бу йўлдаги миналарни зарарсизлантириб, тиконли симларни қиркиб ва душман мудрофаасига ҳужум қилиш учун бизга йўл очиб тобора олға борардилар, биз эса улар кетидан олға боравердик.

Бир жойга келганда сапёрлар душман мудрофааси олдидаги очик майдонга ўтиб, у ердаги миналарни зарарсизлантираётган вақтда душман сезиб қолиб пулемёт ва автоматдан ўт оча бошлади. Биз билан душман окопи оралиғи жуда яқин эди. Командиримиз Крименко душман траншеясига тез ҳаракат қилиб яна олға силжиш тўғрисида секин команда берди. Биз судрала-судрала олға силжий бошладик. Душман ўқи ер ширириб гоҳ устимиздан, гоҳ ён-атрофимиздан ўтиб турар эди.

Старший сержант менга: «Гранатангни тайёрла!» – деди. Мен гранаталаримни тайёрладим. Олдин старший сержант, сўнгра мен ва бошқа жангчилар душман окопига кетма-кет гранаталар иргитдик. Мен яна олдинроққа ўрмалаб бориб душманнинг пулемёт жойлашган окопига граната ташладим.

Шу вақтда старший сержант ўрнидан туриб:

– Ура! – деб олға чопди.

Биз ҳаммамиз ўзимизни душман траншеясига урдик. Траншея ичида олишув бошланди. Старший сержант Крименко немисларни гоҳ автоматдан отар, гоҳ кўндок билан урар эди.

Шундай қилиб, душманни Секешфехервардан сўнгги марта Балатон кўлига қараб қувлаб кетдик.

Абдусаматовнинг хикояси шу ерга келганда тушлик овқатга сигнал берилди. Ҳамма овқатланишга кетишди.

Гвардиячи стариший сержант Абдулаҳад Жумаев

1945 ЙИЛ 5 АВГУСТ, 62 (258)-СОН

Таълимни зўр бериб кучайтир!

*Сурагдa: Гвардиячи сержант Абдурахим Назаров
О.Ландер фотоси*

Совет халқининг немис-фашист босқинчиларга қарши улуғ ватан урушида фронтимиздаги ўзбек жангчилари Сталинграддан тортиб Австрия пойтахтигача бўлган мушкул йўлни шиддатли жанглар билан босиб ўтди. Урушни ғолибона тугаллаш йўлида у ўз халқи, ўз ўлкасининг интернационализм туйғуси билан тўлиб-тошган иродаси ва истакларини амалга оширишда ҳар қандай маҳрумликларга чидади ва кўп қурбонлар берди. Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ўзбек халқининг гули – севикли фарзандларининг кўп қони тўкилди, ёвуз ва маккор душман ўти остига анчагина навқирон йигитларимиз қурбон бўлди, хотинлар есир, болалари етим қолди. Аммо буларнинг ҳаммаси беҳуда кетмади... Немис-фашист қўшинлар шавкатли кизил армия олдида тиз чўкишга, сўзсиз таслим бўлишга мажбур бўлди. Тўрт йил давом этган уруш бизнинг тўла ғалабамиз билан тугалланди...

Тинч юксалиш даврида мамлакатимиз ичкарисиди ижодий меҳнат янада авж олиб кетди.

Фронтимиздаги кўп қисмлар, бўлинма ва бўлимлар эса ўз қуролининг шуҳрати ҳамда қудратининг букилмаслиги оламга кўрсатиб, ғолибона босиб ўтган жойларида узоқ муддатли ва намунали маршни муваффақият билан тугалладилар, бир соат ҳам вақтни бекорга ўтказмай таълимни кучайтириб юбордилар.

Ўзбек йигити, гвардиячи сержант Абдурахим Назаров, пулемётчи сержант Б.Ражабов, гвардиячи миномётчи, стариший сержант Якубжон Алимбеков ва бошқа кўп жангчилар ўз билимлари ва тажрибаларини орттириш йўлида янада кўпроқ тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбек жангчиси! Сен шуни доим ёдингда тутки, урушнинг бизнинг тўла ғалабамиз билан тугалланиши ҳар бир совет жангчиси олдида ўз билимини янада такомиллаштириш, ҳарбий интизом ва хушёрликни тағин ҳам юксак кўтариш бобида масъулиятли ва кескин вазифалар кўяди.

Ҳозирги вақтда сенинг олдингда учта асосий вазифа турибди: ҳарбий билимингни такомиллаштириш, сиёсий онгингни ошириш ва маданий савиянгни янада юксак кўтариш.

Ҳарбий билимни такомиллаштириш ҳар бир жангчи, ўқчими, миномётчи, тўпчими, ҳуллас, қайси қурол эгаси бўлмасин, ўз қуролининг чинакам устаси бўлиб олиш ва шу қуролдан бошқаларга таълим бериш даражасига эришиш демакдир. Аммо жангчи ёлғиз ўз қуролининггина устаси бўлиш билан чекланиб қолмай, қўшимча ҳарбий билимга эга бўлиши зарур. Масалан, ўқчи ўқчиликнигина эмас, ўз навбатида, алоқачи, сапёр, миномётчи ва ҳоказолар вазифасини ҳам бажара олиши керак...

Маданий савияни кўтариш тўла саводли бўлиш, ҳар бир фаннинг асосини билиш, юриш-туриш, гап ва сўз, айрим суҳбатда улуғ маданий ўқланнинг фарзанди эканлигини яққол кўрсатишдир.

Жангчи ўртоқ!

Сен шу вазифаларни пухта бажариб ҳозиргидан кўра моҳир, сиёсий онгли ва маданиятли жангчи бўлишинг керак. Шунинг билан сенинг мартабанг бўлим ва бўлинманинг бутун жангчи ва халқнинг олдида тағин ҳам юксак кўтарилажак!

Алимбековнинг босиб ўтган йўли

- Алимбек отам бормилар?
- Ҳа, хўш, ўзи нима гап?
- У кишига фронтдан хат бор!
- Эй... Якубжондан бўлса керак.
- Йўқ йўқ! М.Пупков дегандан.

Алимбек ота ариқ ичидан кўтарилиб марзага чикди. Хат келтирган кишининг қўлидан конвертни ола туриб:

- Яхшилаб қаранг, ука. Якубжондан деб ёзилганмикан?!

– Йўқ-йўқ! Нега сизни алдаин? Менга ишонмасангиз, ана, саводли кишиларга ўқитиб кўринг!

Алимбек отанинг кўлидаги оқ конверт дарахт барги сингари қалтирар ва Алимбек отанинг ҳар вақт мавж уриб турадиган хушнуд юзини негадир бирданига ташвиш қамраб олди.

Марзанинг нариги томонидан кимдир биров бу томонга сакраб ўтдида: «Қани, отахон, конвертни менга беринг-чи», – деди. Алимбек ота конвертни унга узатиб: «Умрингдан барака топ, ука! Қани, ўқисанг ўқи-чи...» – деб қўйди.

Алимбек отанинг адресига ёзилган бу хат унинг ўғли Якубжон хизмат қилаётган қисмнинг командири томонидан ёзилган хат бўлиб чиқди. Хатда гвардиячи старший сержант Якубжон Алимбековнинг немис-фашист босқинчиларга қарши курашда кўрсатган баҳодирлигидан кўп мисоллар келтирилган. Бу мисоллар Алимбек амакининг юзида кўри-ниб турган ташвиш изларини негадир йўқотолмас эди.

Мактуб шу сўзлар билан тугайди: «Фарзандини ўз Ватанига содик қилиб тарбиялаган сизларга, Якубжоннинг ота ва онасига мен ўз томонидан ва Якубжоннинг жанговар сарфдошлари томонидан ташаккур айтаман. Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган курашда қўмондонлик томонидан топширилган вазифаларни бажаришда мардлик, жасурлик ва баҳодирлик кўрсатгани учун ўғлингиз Якубжон икки марта ҳукумат мукофоти билан мукофотланди. У ҳозир соғ ва саломат. Ватан олдидаги ўз бурчини ҳалоллик билан бажариб турмоқда...»

Гап шу ерга етганда Алимбек ота: «Эй... хайрият», – деб юборди. Хатни тинглаб ўтирган эркак-аёл колхозчиларнинг ҳаммаси Алимбек отага қараб қолдилар. Алимбек отанинг пешона ва чаккасидан ғайритабиий бир ҳолда тер оқмоқда эди.

– Хаёл қурсин, хаёл! – деб ёрилди Алимбек ота. – Ҳар сафар хат ўзидан келар эди, қаранг-а, бизнинг ўғилни командири мактаб ёзган экан, хайрият. Хаёл қурғур қаерларга олиб қочмади денг-а. Ишқилиб, эл-халқ олдида юзимизни ерга қаратмапти, бўпти. Худо умрини берсин! Бу ҳам-мамизнинг обрўйимиз.

Колхозчилар унинг гапини маъқулладилар.

Алимбек отанинг юзидаги ташвиш излари йўқолиб, энди уни аввалгидан бир неча бор ортиқ хушнудлик қамраб олди. Почтальон шу ерда кутиб турарди. Алимбек ота хат келтирган кишидан зўр бериб узр сўра-

ди: «Ука, кўнглингизга олманг! Мен сизга ишонмаганимдан сўрамаган эдим. Ўзингиз биласизки, фронтга жўнаганлар қовун сайлига кетган эмаслар. Душман ҳар вақт ўз душмани пайида бўлади эмасми? Шунинг учун бир оз хавотирландим. Илоҳим, қизил кўшинга фатҳ-нусрат берсин!» – деб қўлини катта очиб юзига фотиҳа тортди...

Бу воқеа Самарқанд областининг Иттифок жамоасидаги Карл Маркс номли колхозда бўлиб ўтган.

Суратда: Гвардиячи старший сержант Якубжон Алимбеков (чапдан биринчи) ўз қуролининг хислатлари ҳақида жанговар дўстларига сўзлаб бермоқда

Гвардиячи старший сержант Якубжон Алимбеков Қаҳрамон офицер М.Пупков билан бирликда улуг Днепр дарёсидан тортиб Австриягача чўзилган масофани энг даҳшатли жанглар билан босиб ўтди.

Днепрнинг ўнг қирғоғидаги плацдармда каттиқ жанглар борар эди. Душмanning бронялашган муштига қарши мушт билан кун мобайнида жанг қилган офицер Пупковнинг жанглари душмanning 13 та танкини пачақлаб, юзларча солдат ва офицерини қириб ташлади. Шу жангда гвардиячи старший сержант Я.Алимбеков ўз миномётидан ўт очиб душман бошига қора кун солди.

Офицер Пупков жангчилари Ясси-Кишинёв операциясида, Секеш-фехервар учун бўлган шиддатли жангларда, Будапештни штурм қилишда ҳал қилувчи участкада туриб жанг қилиб, Австрия пойтахти – Венага етди.

Бўлинма Вена остонасида душмanning мустаҳкамланган мудо-фаасига штурм қилиб марказий қабристонни ишғол этиш тўғрисида

буйруқ олди. Ер тузилиши душман учун қулай эди. Бу жой қалин ўрмонзордан иборат бўлиб, немислар ҳар жой-ҳар жойга тўп ва миномёт ўрнатган, очик майдонларни эса миналаштирган эди. Бу қаршилиқ воситалари рўпарадан туриб штурм қилишга имкон бермас эди.

Мохир командир разведкага катта эътибор берди ва ҳужум ҳаракатини чап томонга кўчириб, асосий кучни шаҳарнинг марказий дарвозасига ташлади. Пупков жангчилари кутилмаган жойдан ёриб кириб қўққисдан қилинган штурм натижасида душман гарнизонини тор-мор этдилар.

Немислар ярим қуршовда қолиб кетди. Душманнинг чекиниш йўли қирқиб қўйилган эди. Ана шу йўлни тўсиб турувчилар орасида тўп расчётининг командири Подольский билан миномёт расчётининг командири Алимбеков ҳам бор эди.

Шундай қилиб, Пупковнинг жангчилари олдин марказий қабристонни эгалладилар. Сўнгра шаҳарга кириб бориб кўча жангини бошлаб юбордилар. Бу жанг натижасида катта ҳарбий завод қўлга киритилди.

Улуғ ватан уруши бизнинг тўла ғалабамиз билан тугади.

Гвардиячи старший сержант Я.Алимбеков эса ҳозир ватан уруши тажрибаларини умумлаштириб ўз ҳарбий билимини кун сайин такомиллаштирмоқда.

Капитан Н.Сафаров

«ҚИЗИЛ АСКАР ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ

Бу газетанинг 1944 йил январь – декабрь ойларида нашрдан чиққан 1-, 8 – 9-, 11-, 15-, 17-, 19 – 25-, 27 – 28-, 33-, 39-, 41 – 43-, 46-, 50 – 57-, 59 – 63-, 67 – 68-, 70-, 75 – 86-сонлари, 1945 йил январь – июль ойларидаги 1 – 2-, 4 – 8-, 11 – 12-, 14 – 25-, 27 – 28-, 30 – 33-, 35 – 42-, 44 – 48-сонлари билан танишиб чиқишга тўғри келди.

Газета таҳририяти таркиби ўзбек ёзувчилари Адҳам Раҳмат, Иброҳим Раҳим, Раҳмат Файзий, Маъруф Ҳаким ва масъул муҳаррир Я.Фоменкодан иборат бўлган. Вақт ўтиши билан таҳририят аъзоларида тегишли ўзгаришлар бўлган.

1944 ЙИЛ 12 ФЕВРАЛЬ, 8-СОН

Комсомол Бекхўжаевнинг ажойиб ботирлиги

Комсомол ташкилотчиси Исмоил Бекхўжаев жанг бошлаш олдидан комсомолларни тўплаб, уларга:

– Комсомол аъзоси деган улуғ, шарафли номни оқлаш учун мана бу даҳшатли жангда ўзимизни кўрсатишимиз керак!

– Комсомоллар нималарга қобил эканини, ҳарбий қасамга содиқ эканимизни кўрсатамиз, ҳар биримиз душман билан кучимиз борица олишамиз, – деди тўпланганлар номидан Примкулов.

Жанг бошланганда комсомоллар атакага биринчи бўлиб кўтарилдилар ва ўзларининг кетидан бошқа жангчиларни ҳам етакладилар. Жанг қизиқ турган бир пайтда командир сафдан чиқди. Примкулов командирликни ўз қўлига олди. У биринчи бўлиб тепаликдаги душман позициясига ёриб кирди. Комсомоллар ундан орқада қолмасдан бирга борди.

Тепалик ишғол қилингандан сўнг Примкулов:

– Олға! – деб команда берди.

Чекиниб қочиб кетаётган немисларни ўққа тутиб ва уларни изма-из қувиб бир гуруҳ жангчилар қишлоқнинг чеккасига бостириб кирдилар.

– Окоп қазингиз ва орқадаги бўлинмаларнинг келишини кутингиз! – деб буйруқ берди Примқулов.

Улар шундай қилдилар. Шу вақтда комсомол Турдикулов бир гуруҳ душман солдатларини қўриб қолди.

– Улар қанча? – деб сўради Примқулов.

– 50 та, – деб жавоб берди жангчи.

– Душман томонидан қилинадиган қарши атакани қайтариш учун атакага тайёрланингиз! – деб буйруқ берди Примқулов.

– Биз саккизтамыз, бу жойни биз жанг билан қўлга киритдик, жанг билан қўлга киритган жойни душманга мутлақо бермаймиз, тўғри эмасми, ўртоқлар? – деб қичқирди Бекхўжаев.

– Тўғри, – деб жавоб қайтарди комсомоллар.

Ҳақиқатан ҳам душман буларни, шерлар каби курашган комсомолларни енга олмади. Улар ўзларининг ўтлари билан 20 гитлерчини ўлдирдилар. Қолган немислар тумтарақай бўлиб қочиб берди. Душман қарши атакаси қайтарилди. Жанг билан олинган марра ўз қўлимизда қолди.

Комсомол ташкилотчиси Бекхўжаев ажойиб қаҳрамонлик билан курашди. Унинг якка ўзи 8 немисни ўлдирди. Айниқса, Примқулов, Турдикулов ва бошқа комсомоллар ҳам баҳодирона курашди.

Жасур Аброров

Бир группа жангчилар тун қоронғусида душман траншеясига қараб эмаклаб кетдилар. Душманни тор-мор қилиб тепалик эгаллансин деган жанговар буйруқ берилган эди.

Баҳодир автоматчилар сездирмасдан эмаклаб бора бердилар. Ҳамма-нинг олдида Аброров борар эди.

Душман томонидан ёриғлантирувчи ракета отилганда жангчилар ўзларини кўрсатмаслик учун қалин қор ичига ёпишиб олар, ракета учиши билан яна ва яна олдинга қараб эмаклаб борардилар. Душман пулемётдан тартибсиз равишда ўқ узар эди. Траншеяга фақат 10 метргина қолганда душман уларни сезиб қолди. Ёруғлантирувчи ракета отилди, шундан кейин душман рўпарадан туриб пулемётдан ёмғир каби ўқ ёғдира бошлади. Пулемёт ўқи жангчиларни олдинга сиёжишга йўл бермай қўйди.

Шу пайтгача қизил аскар Аброров ўрнидан ғоз туриб «ура» деганича қичқириб душмanning ёмғир каби ўқ ёғдириб турган пулемётга қараб ўзини ташлади ва гавдаси билан оғзини беркитди. Пулемёт отишдан тўхтади.

Аброровнинг кетидан ўртоқлари ҳам жадаллик билан олдинга ташландилар. Улар Аброровнинг қони учун граната ва ўқ билан немисларни қира бошладилар. Немислар траншеяларда ўз ўликлари ва ярадорларини ташлаб қочиб берди.

Латиповнинг шуҳрати

Бизнинг бўлинмамиз гитлерчилар окоплар қазиб ва бизнинг жанговар сафимизни ўққа тутиб турган тепалик учун жанг бошлади.

Бу жангда старшина Латиповнинг тўп расчёти алоҳида ўрнатилган кўрсатди. Жангнинг энг бир нозик пайтида у ўз тўпини очиқ майдонга гилди-ратиб чиқди. Шу пайтда Латиповнинг:

– Душманга қараб ўт очилсин! – деган жанговар буйруғи эшитилди.

Гитлерчиларга қараб тўпдан жон олувчи ўқлар ёғдирилди. Снарядлар душман кўринган траншеяларда ёрила бошлади.

Бу жангда старшина Латипов ўзининг ҳарбий устакорлигини кўрсатди. Душман турган тепаликни олиш учун ҳужум қилиб бораётган пиёда аскарларга у ўзининг дахшатли тўпи билан катта ёрдам берди ва душманни тепаликда тўзғитиб ва қириб ташлади.

Латиповнинг шуҳрати бутун бўлинмаларга ёйилди.

Старший лейтенант М.Жмайло

Мардларга мукофот

Бўлинмамиздаги ўзбек жангчилари ўз хунарини ошириш устида тинмай ишламоқдалар. Шундай қилиб, ёвуз душманни бехато ураётирлар.

Аълочи жангчилардан бир гуруҳи артиллерияни яхши ўрганиб олди. Душман уларнинг пойлаб отган ўқларидан бир қанча марта қаттиқ зарба еди.

Жангларда мардлик кўрсатган ўзбек артиллериячиларининг ботирлиги ҳукумат мукофотлари билан тақдирланди. Шундай жангчилардан Собиржон Ҳайитбоев ва Боқи Музаффаров ўртоқлар «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландилар. Мукофотланган ўртоқлар душманни яна қаттиқроқ урушга ваъда бердилар.

Рядовой Абдураззоқ Умаров

5 асир олдик

Биз душман траншеясига граната иргитиб, унга бостириб кириб душмандан тозалаб турганимизда мен блиндажларнинг бирида бир фрицни кўриб қолдим. Мен гранатани ушлаганим ҳолда дарҳол блиндажга сакраб тушдим ва фрицга қараб:

– Фриц, кўлингни кўтар! – дедим.

Қарасам, бир немис, унинг кетидан иккинчиси – ҳаммаси бўлиб беш немис кўлини кўтарганича блиндаж ичидан чикиб келди. Сўнгра блиндаж ичига қарасак, олтинчи немис биз ташлаган гранатадан ўлган экан.

Мен билан бирга ефрейтор Таученов ҳам бор эди. У ҳам мен каби баҳодирлик билан жанг қилди.

Бу жанг ҳам кўркмасдан мардлик билан жанг қилган киши енгиб чиқажагини кўрсатади.

Гвардиячи ефрейтор С.Латинов

Ғамхўр старшина

Х.Юсупов старшиналик қиладиган ротанинг жангчилари ўз вақтида овқатланадилар, иссиқ кийинадилар ва оёқ кийимлари шай бўлиб юради. Яқинда Юсуповнинг ташаббуси билан кийим қуриладиган блиндаж қурилди. Бу ерда пиймаларни, уст кийимларни ва пайтаваларни тезлик билан қуришиб олиш мумкин. Жангчиларнинг олдинги позицияга бориб кечикиб овқат олганлари ҳеч бир юз бергани йўқ. Юсупов жангчиларга нон, қанд ва бошқа озиқ-овқатлани худди нормада кўрсатилганидек торозида тортиб беради. Жангчилар ўз старшинасини севадилар ва уни хурматлайдилар.

Рядовой А.Богомоллов

1944 йил 2 март, 11-сон

Баратовдек жанг қилингиз!

Қизил аскар Ҳамдам Баратов душмандан тортиб олинган тепаликка биринчи бўлиб югуриб борди. У бу ерда ўзига қулай жой топиб окоп қазиди ва душман томонини кузатиб турди.

Отиш тўхтаган эди. Ана бир четдан пулемёт овозлари чикиб қолди. Ҳамдам бошини кўтариб қараган эди, ён томонида пулемётчи шерикларидан бири сойга қараб отмоқда экан.

Немислар саф бўлиб қарши атакага ўтди. Ҳамдам яхшилаб жойлашди. Эҳтиёт учун сақлаб қўйган ўқларини яқинига келтириб қўйди. У жангнинг дахшатли бўлишини билган эди.

Бирдан пулемёт жимиб қолди. Баратов пулемётчининг жонсиз гавдасини ва пулемётга томон югуриб келаётган немисларни кўрди.

«Газандалар машинани кўлга туширади», – деб ўйлади у ва немисларнинг қаршисига чикиб, милтиқдан отиб югура бошлади. Душман ўқи жангчининг ўнг оёғини куйдириб олгандек бўлди, аммо у жангни давом эттирди. У ўз ўқидан йиқилган уч немисни кўрди. Қолганлари эса чочилишиб қоча бошлади.

Яранинг оғриғига қарамасдан, пулемёт яқинига етиб келди. Шу вақт унинг яқинига тушган бир мина ёрилиб кетди. Минанинг оғир парчаси Баратовни қулатди, у беҳуш бўлиб қолди. Бир неча дақиқадан кейин ҳушига келди. Пулемётга томон судралиб келаётган немисларни кўриб бакириб юборишига озгина қолди.

Баратов немисларни яқинлаштиришга қарор қилди. Етти немис окопга яқинлашгунча кутиб турди. Кейин сакраб ўрнидан турди ва уларга икки гранатани улоқтирди. Немисларнинг билиб қолганлари қоча бошлаган эди. Баратов уларни бешотари билан кузатиб қолди.

Бу жангда Ҳамдам Баратов баҳодирларча уришди. У кучлар баробар бўлмаган бу олишувда 25 гитлерчини ўлдирди. Ярадор бўлгани ҳолда жанг майдонидан кетмади. Солдат Баратов ўз ҳаётини аямай жанг қилиб ва душманни енгиб ҳарбий қасамни ҳалоллик билан бажарди.

Капитан С.Савин

Младший сержант Машарипов

Ҳозирги замон уруши кишидан кўп диққат беришни, катта куч сарф қилишни талаб қилади. Жангчи ҳар қандай қийинчиликлар ва етишмовчиликларга чидаши, ҳамма вақт бардам бўлиши, дадил, мард ва қатъий ҳаракат қилиши лозим. Душман билан бетма-бет учрашишга тайёр бўлиб, уни асир олишга, йўқ қилишга тиришиши шарт. Бу талаблар командирларнинг устига яна масъулиятли вазифаларни юклайди.

Командир ҳамиша ва ҳар қаерда ўз итоат қилувчиларига намуна бўлишга мажбур. У итоат қилган кишилар командирни ташкилотчи ва ўз жанговар оиласининг чинакам бошлиғи деб тушунишлари зарур. Младший сержант Машариповни жангчилар ана шундай киши деб атайдилар.

Машарипов ўз активлиги, қобилияти, интизомлилиги билан бошқаларга намуна бўлиб хизмат қила олади. У ҳар бир минутни бекорга кеткизмай, ҳарбий тайёргарлик учун ва ғалаба қозониш учун фойдаланади.

Младший сержант Машарипов ўз жангчиларидаги Ватанга бўлган муҳаббатни яна оширади. Уларни ҳарбий қасамни сўзсиз бажаришга чақиради. Яхши кишиларни рағбатлантиради, интизомсизларни жазолайди. Унинг тўғрисиўзлиги, диққати ва жангчиларга қилиб турган ғамхўрлиги учун уни ҳурмат қиладилар. Ҳар ким ўз тарбиячисидек бўлишга тиришади.

Старший сержант А.Павлов

Ғалаба машъали

Жангга кетаётирман... Ҳар сафаргидек бу гал ҳам жангни ғалаба билан тугатишга ишончим катта...

Жангдан илгари агитатор олий бош қўмондоннинг буйруғини ўқиб берди.

Хужумга отланаётиб ҳамма нарсани бирма-бир текшириб кўраман. Ки-йимлар жойида, милтиқ тозаланган, ўқлоғлиқ тайёр турипти, граната белга осилган. Хуллас, душманни янчиб ташлаш учун барча нарса қилинган. Халқимизнинг ғамхўрлиги ва улуғ ишончларига яраша жанг қиламиз.

Қизил аскар Тўла Ҳамраев

Шарафли иш

Агитаторликни шарафли ва фахрли деб тушунаман...

Шавкатли армиямизнинг шонли юбилей куни жангчилар тўзимсизлик билан газетанинг келишини кутардилар. Ниҳоят, почтачи янги газеталарни келтирди. Ҳамма диққат билан олий бош қўмондоннинг буйруқларини ўқишга тутинди.

Мен ўзбек, қозоқ, қирғиз, туркман ва бошқа миллат жангчилари ўртасида олий бош қўмондоннинг тарихий буйруғини ўқиб бердим.

Жангчиларнинг бетидан буйруқнинг ҳамма сўзини ва унинг маъноларини тамом тушуниб олишга ва уни ғайрат билан бажаришга тиришганликлари билиниб турар эди. Танаффус вақтларида жангчилар бир-бирлари билан қизғин суҳбатлар ўтказадилар. Суҳбат буйруқ устида, қизил армиянинг ғалабалари, душманни тез кунда узил-кесил енгиш устида боради. Жангчилар бунинг учун нималар қилиш керагини, қан-

дай чоралар кўриш зарурлигини сўзладилар. Ўзбек жангчиси Ортиқбой Ҳакамкулов республикаларда халқ мудофаа комиссарликлари тузилишини яна зўр қониқиш билан қарши олади. Шунингдек, қозоқ жангчиси Абдурахмон Ўразбеков, туркман йигити Бекжоновлар ҳам Республика халқ мудофаа комиссарликлари тузилишини хурсандлик билан қарши оладилар. Миллий республикаларимизда шундай халқ комиссарликлари тузиш армиямиз қудратини яна оширади. Узил-кесил ғалаба соатимизни яна яқинлаштиради дейдилар улар.

Буйруқни қайтариб-қайтариб ўқиймиз. Ҳар бир жангчи яна интизомли бўлишга, ҳарбий хунарни тағин оширишга тиришганлигини билдиради. Тажрибали жангчилардан Валиев, Солиҳ Аюпов ва Кенжабоевлар ўз хунарини тинмай ошириш билан бирга ҳарбий хунарни эгаллашда бошқа шерикларига ўрнак бўлишмоқда.

Қизил чойхонада

Қаттиқ жанглардан кейин дам соатлари бошланади. Шу вақт жангчилар:

– Қани энди, Фарғонадагидай шинам чойхона бўлармиди, аччиққина кўк чой ичиб гурунглашар, кўшиқлар айтар, бир-биримизга жанговар тажрибаларимизни сўзлар эдик, – деб орзу қилардилар.

Чойхона ҳам очилди.

Қизил чойхонада тажрибали жангчиларнинг қисмга келган қизил аскарлар билан суҳбатлари, айниқса, жонли ўтади. «Шухрат» орденининг кавалери сержант Хўжакулов ўз тажрибаларини айтиб берди:

– Совет Белоруссияси ерларида жонажон ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун жанг қилаётирмиз. Халқимиз бизни ботирлик билан жанг қилишга, ҳарбий хунарни кунт билан ўрганишга чақирди. Мен беш фашистни қириб ташладим, учтасини асир олдим. Ўз қуролимни яхши ўрганганим натижасида бунга муваффақ бўлдим.

«Шухрат» орденининг кавалери старший сержант Прокофьевнинг сўзлари яна таъсирли бўлди. У айтади:

– Кишилиқнинг ашаддий душмани бўлган немис босқинчиларини ёвузлик билан қириб битириш учун тинмасдан ҳарбий хунарни ошириш лозим. Бронтешар милтиғим билан душман танкини емирдим, бир қанча гитлерчини кирдим. Қуролни яхши билган киши асло дард кўрмайди.

Майор З.Борий

Янги гидроэлектростанция

АНДИЖОН. Шаҳрихонсойда Андижон областида биринчи бўлган кучли гидроэлектростанция қурилиши бошланади. Ҳозир қидириш ишлари бормоқда. Қурилишнинг лойиҳалари тузилмоқда. Станция қурилиши жадал халқ қурилиши усулида ўтказилади.

1944 ЙИЛ 21 МАРТ, 15-СОН

Қисмга янги кишилар келди

Н-нчи бўлинмаларидан бирига янги кишилар келди. Булар орасида ўзбек, тожик, туркман, озарбайжон ва бошқа миллат жангчилари бор эди. Янги кишилар жангларда чиниққан ҳамшаҳарлари билан учрашдилар. Тажрибали жангчилар ўз ўртоқларига тажрибаларини айтиб бердилар.

Гвардиячи капитан Веденеев бўлинмасида бу иш анча дуруст йўлга қўйилган. Старший лейтенант ўртоқ Окилов тожик жангчилари ўртасида катта ишлар олиб бормоқда. Окилов янги келган кишиларга қисмининг қаҳрамонона ишларини ва шуҳратли кишиларини айтиб беради.

Бу ерда жанговар таълимга яна жиддий эътибор берилади, янги кишилар ўртасида иш олиб бориш учун партия ташкилоти энг яхши активларни ажратди. Искандар Аҳмедов, Шариф Карим, Абдулаев, Бобоев ва Давлатовлар топшириқни ҳалоллик билан бажармоқда. Бир қатор янги кишилар уларнинг ёрдамида тажрибали жангчилар сафидан жой олдилар.

Ефрейтор Шарифбоев, қизил аскар Алибеков, младший сержант Идрисовлар русчани дуруст сўзлаша оладилар.

Рядовой Ҳусаинов рус бўлмаган миллат жангчиларига яхши таъсир кўрсатади. У агитатор ва ботир жангчи сифатида бошқаларга намуна бўлмоқда. Ҳусаинов отделенияси душманнинг орқа томонида ботирлик билан жанг қилди.

Майор Б.Зиязиков

Қизил аскар Умар Раҳимов 11 немисни ўлдирди

Ўқ ёмғирлари остида жангчилар шиддат билан юриб душман траншеясига етиб олдилар. Брустверга етиб олиб қизил аскар Умар Раҳимов қочиб бораётган немисларнинг орқасидан иккита граната улоқтирди. Шундан кейин у сакраб траншеяга тушди. Бу ерда Раҳимов уч душман солдатига рў-

пара келди. Баҳодир жангчи гранатани олиб уни немислар томонига ташлади, ўзи эса траншеянинг муюлишида паналанди. Икки солдат йиқилиб тушди, учинчиси қочди. Раҳимов унисини ҳам отиб ўлдирди.

Траншеяларда немислар йўқ эди. Улар ўрмонга қочиб кетгандилар. Раҳимов душман қолдириб кетган пулемётни олиб чекиниб бораётган немисларга қарши ота бошлади. 8 немисни отиб ўлдириб, жангчи душманнинг иккинчи траншеясига ўтиш учун ҳаракат қилди...

Жангчилар янгидан атакага қўтарилди ва немис траншеясини эгаллаб олдилар.

Бу жангда Раҳимов ҳаммаси бўлиб 11 немисни ўлдирди. Икки мартаба ярадор бўлишига қарамасдан, жанг майдонидан кетмади.

Старший лейтенант Б.Резвяков

Оташин халқ нақози

Ўзбек жангчилари ўз халқининг оташин насиҳатларини ҳеч қачон унутмаяжак. Биз шу тўғрисида тез-тез суҳбатлар ўтказиб турамиз. Шу тўғрида суҳбат ўтказиш яқинда менга топширилди. Суҳбат вақтида жангчилардан Ғойиб Назаров, Ҳожимурадов, Маҳмуд Алиев, Исмоиловлар бўлиб саккиз киши қатнашди.

Мен бу хатни ўзбек тилида ўқиб бердим. Жангчилар ўз ота-оналари, ака-укалари ва хотин-болалари томонидан айтилган насиҳатни диққат билан тингладилар.

Хатда: «**Ўзбек халқининг ўғиллари!** Сенинг ота-боболаринг қўлларини кишанга тутиб беришдан кўра қалин занжирларни ҳам қўл билан узиб, тиш билан синдириб ташлаганлар», – деб ёзилган эди. Бу сўзлар жангчиларда ғоят чуқур таассурот қолдирди. Мен хатнинг ҳар бир сўзини жангчиларнинг хотираларида яхши сақланиб қолиши учун дона-дона қилиб ўқир эдим.

Одатда, ҳар бир ўқилган нарсадан кейин жонли суҳбат бошланиб кетади.

Қизил аскар Маҳмуд Алиев айтади:

– Халқимиз қандай доно мақолларни яратган. Масалан, «Мардни майдонда кўр» деган мақол бор. Ҳақиқатан ҳам Кўчқор Турдиев сингари қаҳрамонлар мардлик майдонида етишиб чиқди. Улар ўз баҳодирликлари билан халқимизнинг шуҳратини, Ватанимизнинг шуқуҳини кўкларга қўтардилар. Манфур душманга қарши курашда биз улардан ўрнак олишимиз керак.

Сухбат вақтида жангчи Исмоилов тўғри бир гапни айтди. У шундай деди:
– Биз ҳарбий ҳунарни ҳормай-толмай ўрганишимиз ва немисларга қарши зарбани тобора кучайтиришимиз лозим. Шу билан бирга, жанговар дўстлигимизни яна мустаҳкамлашни давом этишимиз керак. Бу ишда ота-боболаримизнинг «Тугилган беш бармоқ, яъни мушт очик қўлдан кўра забардаст ва бақувват бўлади» деган насиҳатларини унутмайлик.

Халқ нақази ўзбек жангчилари ўртасида яна чуқур таассурот қолдирди. Уларнинг ҳаммаси душманга қарши жангда халқ талаб қилганидек урушишга қасамёд қилдилар.

Агитатор М.Воҳидов

Қизғин суҳбат вақтида

Ёруғ, курук ва шинам ертўла уйда кечқурунлари қизғин суҳбатлар ўтади. Жангчилар олий бош қўмондоннинг буйруғини диққат билан ўрганидилар. Ефрейтор Йўлдошев жонли суҳбатга раҳбарлик қилди.

– Олий бош қўмондоннинг буйруғи, – деди ефрейтор, – ғалабамизнинг жанговар программасидир. Иттифок халқлари бир ёқадан бош чиқариб ўз озодликлари учун фидокорлик билан курашмоқдалар.

Агитатор ўз сўзининг исботи учун конкрет мисоллар келтиради. Қизил аскар Ҳамза Жониев 36 немисни ўлдирди...

Суҳбат вақтида сўзга чиққан қизил аскар Валиев шерикларини душманни беҳато уриш учун ҳарбий ҳунарни яна чуқур ўрганишга чақирди. Қизил аскар Абубакиров:

– Душманни аёвсизлик билан қириб ташлаб олий бош қўмондоннинг буйруғига амалий иш билан жавоб берайлик, – деди.

Старший сержант Ломакин партия ташкилотчиси бўлиб ишлайдиган бу бўлинмада суҳбатлар ҳар куни деярли шу зайлда ўтиб туради.

Старшина С.Кучиков

Янги олимлар

Ўзбекистон Фанлар академияси институтлар қошидаги аспирантураларга биринчи мартаба янги кишилар қабул қилмоқда. Илгари ходим бўлишни истаган кишилардан жуда кўп аризалар келмоқда.

Тез кунда конкурс синфлар бошланади. Аспирантурага қабул қилинган кишилар кўзга кўринган олимлар раҳбарлигида уч йиллик тайёргарликдан ўтадилар. Ҳаммаси бўлиб бу йил (...) ¹⁷аспирант қабул қилинади.

¹⁷ Газетадаги рақам букланиб йиртилиб кетган.

ҚИСМЛАРИМИЗДА

Чин ваъда

Олий бош қўмондоннинг 16-сонли буйруғи ўрганилаётган пайтда қизил аскар Абдурахмон Халилов ҳунарни оширишга ваъда берган эди. У милтиқ ва автоматни жуда яхши билади. Душманни ҳар сафарги жангларда беҳато уриб келди. Лекин Халилов бу билан кифояланиб қолишни истамади.

Абдурахмон Халилов ўз ваъдасига мувофиқ станокли пулемётни қунт билан ўрганишга киришди. Ҳозир Халилов бу даҳшатли қуролни анча моҳирлик билан бошқарадиган бўлиб қолди.

Қизил аскар К.Дубов

Абжирлик

Немислар пиёда аскарларимизнинг шиддатли ҳужумига тоқат қилолмай қоча бошлаган эди. Ҳамма душман траншеясига ёпирилиб тушди. Яккама-якка қўл жанглари қизиб кетди. Қизил аскар Нўмон Хўжаев траншеяга биринчи бўлиб бостириб кирганлардан бири эди. Бу ўртада кеч бўлиб, қоронғи тушиб қолди. Шу вақт немис солдати ракета отиб ҳаммаёқни ёритиб юбормоқчи бўлди. Нўмон Хўжаев унинг қўлидан ракета отадиган асбобни ва автоматни тортиб олди, немисни асир туширди.

Гвардиячи жангчилар Тошкентда

Фронтимизнинг ўртоқ Смирнов қўмондонлик қиладиган гвардиячи қисми илғор жангчилари Тошкентга борди.

Делегация составининг кўпчилиги Фарғона водийсидан келган колхозчилар. Булар орасида жангларда маҳорат кўрсатган гвардиячи сержант Собиров, гвардиячи рядовойлардан Эргашев, Омонов, Мирзаев ва бошқа ўртоқлар бор.

Ўктам йигитлар

Топографлардан гвардиячи қизил аскар Пашнев ва Мирзаалимовларга бир жойнинг масофасини ўлчаб келиш буюрилди. Бу вақт душман артиллерия ва миномётдан тинмай ўт очиб турган эди.

Ўктам йигитлар шошмасдан ва тап тортмай, пинакларини бузмай ўз ишларини давом эттирдилар.

Топширикни бажариб юрган пайтда снаряд парчаси лентани узиб юборди. Пашнев ва Мирзаалимовлар лентанинг узилган ерини улаб кемтик жойини айрича ҳисобга олиб масофани ўлчай бердилар. Чунки бу ўлчам аниқликни талаб қилар эди. Шундай қилиб, улар топширикни ўз ўрнига етказдилар.

Гвардиячи младший сержант В.Остапович

1944 ЙИЛ 30 МАРТ, 17-СОН

Аҳмадалиев интизомли жангчи

Рядовой Мамадали Аҳмадалиев армияга 1942 йилнинг охирида келган эди. Қисмда у тажрибали жангчи сержант Жўраев билан танишди, тез орада улар иноқ дўст бўлиб олдилар. Бўш вақтларида иккала дўст бошқаларга халал бермаслик учун бир четга бориб милтикни ўрганишар, Жўраев ёш жангчи Аҳмадалиевга ўз тажрибаларини айтиб берар эди. Жўраев унга милтиқнинг ҳамма қисмларини кўрсатар, қандай вақтда милтиқнинг яхши ишлашлигини ўргатарди. Кейин Жўраев унга мўлжалга олиб отишни ўргатди. Аҳмадалиевнинг ўқи биринчи кунлари бўшга кетар, кейинчалик у боплаб отадиган мерган бўлиб қолди.

– Мана кўрдингми, – деди унга Жўраев, – сен ҳам мерган бўлиб қолдинг.

Шундан кейин таълимнинг иккинчи даври бошланди. Аҳмадалиев мард, эпчил, ўз ишини биладиган солдат бўлиб қолди. Яқинда офицер Яценко бўлинмаси душман траншеясини эгаллаш учун жанг қилди. Аҳмадалиев ҳамма вақт немис траншеясига қараб отиб олдинда борди. Аммо душман уларни пулемёт ўқиға тутди. Жангчилар ётиб қолдилар. Гитлерчиларнинг асосий ўт очиш уяларини емириб жангчилар эмаклаб илгари силжидилар. Аҳмадалиев 7 – 8 метрча чошиб тезда ётиб олар ва ётиб олди дегунча ўзини пана жойга ташлар эди. Шундай қилиб, у мохирлик билан ниқобланиб илгари силжий берди. Бўлинма душман траншеясига ётиб бориши билан Аҳмадалиев биринчи бўлиб сакраб тушди ва бошқаларни ҳам ўз кетидан эргаштирди. Бу жангда рядовой Аҳмадалиев 10 немисни ўлдирди.

Рядовой А.Санбоев

ЎЗБЕКНИНГ АСЛ ФАРЗАНДИ

Сугут Бухоронинг энг чиройли қишлоқларидан ҳисобланади. Катта кўчанинг икки томони кенг дала. Далалар кўсакларини кўтаролмай ерга таъзим қилган ғўзалар билан яна аллақандай ғўзал манзарани ҳосил қилган. Бу ердаги мевали боғларни айтмайсизми. Дунёда битадиган ҳамма мевалардан бор деса бўлади. Олма, нок, ўрик, шафтоли, гилос, олча, олхўри. Қисқаси, ҳамма нарса бор. Кексалар Сугутда 20 хилга яқин узум битишини ҳикоя қиладилар.

Қизил аскар Дехқон Ҳамроев ана шу Сугут қишлоғида туғилиб ўсди. Дехқонни фронтга жўнатишга колхознинг ёш-қари ҳамма аъзолари етиб келди. Шунда 80 ёшли Ҳамро ота ўғлига қараб куйидаги сўзларни айтди:

– Ўғлим, немис бўрилари Ватанимизга ҳужум қилди, йирткич ғанимат ўлжа қидирмоқчи. Ўғилларим, мардлик, ботирлик йигитнинг кўрки дейдилар. Немис бўриларини битта қўймай еримиздан ҳайдаб чиқармагунча қайтиб келмангиз. Ўғлим Дехқон, кекса отангнинг насиҳатларини унутма!..

Дехқон ва колхознинг бошқа йигитлари кекса Ҳамро Йўлдошевнинг оқ фотиҳасини олиб фронтга жўнашди.

Бу йигитлар Смоленск далаларида, Белоруссия ўрмонларида жанг қилиб чиниқдилар, баҳодирлик кўрсатдилар. Ҳамро отанинг ва ўзбек халқининг муқаддас насиҳатларини шараф билан бажармоқдалар.

Қизил аскар Дехқон Ҳамроев рус, украин ва белорус ўртоқлари билан биргалашиб яна ҳам иноқлик билан жанг қилди. Улар Дехқонга ға-лаба қилиш йўлини ўргатдилар. Кўп ўтмай ўзбек жангчиси пойлоқчи мерган ва аълочи сапёр бўлиб олди.

Кунларнинг бирида Дехқон Ҳамроев немисларнинг тумшуғи тағида катта бир ерга кечаси билан миналар кўмди. Эрталаб немислар котнратакага ўтиб баҳодир сапёрнинг миналаридан парча-парча бўлиб кетди.

Иккинчи марта бўлинмамиз ҳужумга тайёрланган вақтда Ҳамроев ўз шериклари билан мина кўмилган ерларни тозалаб пиёдаларга йўл очиб берди. Шу вақт немислар яна контратакага ўтди. Сапёрлар қўлларига милтиқ олиб пиёда аскарлар билан биргаликда душманнинг ҳужумини қайтардилар. Ўзбек халқининг асл фарзанди Дехқон Ҳамроев немисларга пойлаб отди. Унинг ҳар бир ўқи бир фашистнинг бошини еди.

Бўлинма жангчилари дарёдан кечиб ўтмоқда эдилар. Немислар кечув жойини уч марта ишдан чиқарди. Ҳамроев ўз жанговар дўстлари билан душман ўқлари остида кечувни учинчи мартасида ҳам тиклади.

Қўмондонлик Ҳамроевни «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан мукофотлади... У шу кунларда рус бўлмаган миллат жангчилари ўртасида агитаторлик ҳам қилади.

Ис. Кац.

Бир қатор ўқ чиқариб...

Офицер қизил аскар Раҳматовга немислар мудофаасининг ичкари томонига кириб борган рота билан алоқа боғлашни буюрди. Алоқачи рота турган ерга яқинлашиб қолиши билан немислар уни кўриб ота бошладилар.

Раҳматов отишмалар остида эмаклаб рота командирига етиб борди ва унга буйруқни топшириб орқасига қайта бошлади. Траншеядан унинг қаршисига уч немис чиқиб кела бошлади. Раҳматов автоматни қўлга олди. Бир қатор ўқ чиқариб учала немисни ўлдирди. Орадан кўп ўтмай жангчи командирга буйруқни бажарганини хабар қилди.

Лейтенант Б.Запара

Ҳунарманд бўлайлик!

Олий бош қўмондон рядовой ва сержантлар составидан тинмасдан жанговар моҳирликни оширишни талаб қилади. Илгари миномётни билмас эдим. Тинмасдан уни ўрганиб олдим. Бу иш чакки бўлмади. Яқинда ўрганган миномётимдан душманни бир неча мартаба боплаб урдим. Мени расчёт командирини қилиб белгиладилар.

Олий бош қўмондоннинг буйруғини бажариш юзасидан ҳали кўп нарсани қилдим деб айта олмаймиз. Расчётимиздаги младший сержант Ҳусанбоев қуролни унча яхши ўрганмаган. Аммо мен Ҳусанбоевни ҳам ўзимдек ҳунарманд қилиш учун курашаман.

Гвардиячи сержант Коломиец.

«Шухрат» орденининг эгалари

Бўлинмамининг кўпгина жангчилари жанговар ишлари билан шухрат чиқардилар. Сержант А.Удалов, ефрейтор Д.Стахов, қизил аскар Козлов ва Юсупов ўртоқларнинг кўкраклари «Шухрат» ордени билан безатилган. Бу совет халқининг шухратидир. Бу шухрат бизни душман устидан тўла ғалаба қилишга олиб келади.

Отделение командирини сержант К.Дворников

1944 йил 8 апрель, 19-сон

Коммунистнинг ташаббуси

Душман кучли ўт очди. Атакага тайёрланган батальон жангчилари ётиб қолди. Шу вақт коммунист Мадад Хўжамкулов:

– Ўртоқлар, менинг кетимдан олға! – дейиши билан ҳамма ўрнидан кўтарилди.

Батальон шу ондаёқ ўт остидан чиқиб қолди. Мадад Хўжамкулов ташаббускорлик билан бошқаларга мадад берди. Ботир аскар жангчиларни душман траншеяси яқинига олиб борди. Граната отишмалари бошланди. Жангчилар траншеяларни эгаллаб бошладилар. Душман солдатларининг ўнларча ўлиги оёқ остида ётар эди.

Ташаббускорлиги ва ботирлиги учун Мадад Хўжамкулов «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

*Гвардиячи лейтенант
Ҳамид Қориев*

Ўз мухбиримиздан

Тўпчиларга мукофот

Бўлинмамининг ўзбек тўпчилари олий бош қўмондон буйруғини амалда бажариб кунт билан ўз қуролларини ўргандилар. Младший сержант Ҳамза Зубаиров ва қизил аскар Ёқубжон Қурбоновлар яхши наводчи бўлиб олдилар. Уларнинг дахшатли совет артиллериясидан отган ўқлари кўпгина фашистларнинг ёстиғини қуритди. Кейинги жангларда ўртак кўрсатганлари учун Зубаиров ва Қурбоновлар «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландилар.

Қизил аскар Зиёдулла Маҳмудов

Ўзбек офицери

Аҳмад Аббасовни дивизион командирини чақирди. Бу вақт дахшатли жанг давом этмоқда эди. Дивизион командирини Аббасовга қараб:

– Сен батарея командирини. Тўпларни қабул қилиб ол, душман атакасини қайтариш керак! – деди.

Аҳмад буйруқни такрорлади. Орқасига ўгирилиб ертўладан тезликда чиқиб кетди. У тўппа-тўғри жанг майдонига қараб кетди. Аббасов-

нинг кўзи 14 танк ҳимояси остида узоқдан келаётган немис пиёда аскарларига тушди. Тездан олдинга қараб ташланди. У тўп ёнига яқинлашиб борганида энг учи билан пешанасидан оқиб тушаётган терини артди.

– Мен командир. Командамга қулоқ солингиз! – деди. Бу унинг ўз батареясидаги жангчилар билан биринчи сўзлашиши эди.

– Есть! – деган жавоб унинг жангчиларининг энг охириги сўзи бўлди.

Шу вақт немис танклари 300 – 400 метр масофага яқинлашиб келиб қолган эди. Улар иккига бўлинди. Етти танк сўл тарафга, еттиси Аброров тўпларининг устига қараб кела бошлади.

– Батарея, душман танкига қараб ўт очингиз! – деган офицернинг командаси эшитилди.

Икки тўп бирин-кетин гумбурлаб отилди. Офицернинг ундан сўнгги командалари тўп овозларидан, снарядларнинг портлаш овозлари, автомат ва пулемёт овозларига қўшилиб зўрға эшитилар эди.

У пўстиннинг энги билан юзини артиб, яна команда беришда давом этди. Бу аҳвол узоқ давом этмади. Икки танк урилди. Қолганлари яқинлашиб кела бошлади. Расчётагилар бир оз саросимага тушиб қолди. Аммо офицер қор ва қум тўзони остида югурганча бориб:

– Ўт, тез-тез ўт! – деб бурунгидак қичқира бошлади.

Унинг овози жаранглаб янгради. Тўплар яна гумбурлаб ура бошлади.

Шу вақт ўнгга бурилган етти танк баландликдан ошди. Расчётга қараб келаётган танкларнинг тўрттаси орқасига қараб бурилди. Тепаликдан ошган танкнинг иккитасини пиёда аскарларимиз мажақлади.

Қоронғи тушди. Кечаси бу икки тўп янги позицияга қўчирилди. Аброров: «Учинчи тўп қаерда? Ёки у немисларнинг қўлига тушдими?» – деб ўйланиб қолди. Шу пайт бир жангчининг: «Рухсат этинг!» – деган овози унинг диққатини бузди.

– Ўртоқ батарея командири, позицияни маҳкам сақлаяпмиз, снарядлар тугаб бормоқда. Нонушта олгани келдим, – деб рапорт қилганида бу ҳол Аброровни ҳайрон қолдирди. Унинг бу келиши бир кўринишда севинчли, бир кўринишда эса қаҳрли кўринарди, унинг юзига қаради-да:

– Жуда яхши. Пиляевга ташаккуримни айт. Ҳозир расчётнинг позициясини ўзгартириш керак. Бизга яқинлашингиз! – деди.

– Бўлади, бўлади. Тушунарли.

– Пиляевга айт: кечга қадар позицияни сақлаб турсин. Биз сизни қўлаймиз. Кеч тушиши билан тўпнинг ўнг томонида янги позиция қилинлар.

Жангчи орқасига ўгирилиб жўнаб кетди. Старший лейтенант Аброровнинг артиллерия командирлиги шундай бошланди. У ўз-ўзича: «Биринчи куним муваффақиятли бўлди, иккинчи куним қандай бўлар экан?» – деб ўйлади.

3. кишлоғи ёнида жанг борарди. Немисларнинг сон жиҳатидан ортик бўлган кучлари аскарларимизни қиса бошлади. Пиёдалар бир оз чекинишга мажбур бўлдилар. Шу вақт Аброров эркинлик билан жанг майдонини кузатиб турди. У:

– Вақт келди. Парчаланувчи снаряд билан ўт оч! – деб команда берди.

Тўплар ҳаракатга келди. «Гум», «гум» деб чиққан ўт овози душманни ваҳимага солди. Немислар орқага қараб чекиндилар. Улар тўпларнинг ён томонига ўтиб уни ўраб олишга уриниб кўрдилар. Аҳвол оғирлашди.

Шу вақт ориқ, узун бўйли ўзбек йигити ғоз турди. У кўринишидан жуда хотиржам эди. У атрофда ҳеч ким йўқдай ўйланиб турарди. Унинг Ўрта Осиёнинг иссиқ ҳавосидан қорайган юзида мағрурлик аломатлари бор эди. Бу кўриниш жангчиларга қувват берди. Унинг хотиржамлик билан:

– Душман пиёдалари тўпланган ерга сочмали ўт очилсин! – деб қичқирган овози баралла эшитилиб турар эди.

Тўплар гумбарлар, снарядлар тушган жойларда шовқин-сурон кўтарилар эди. Фрицларнинг қочиб борган ерларига ҳам сочмали снарядлар тушар эди. Фрицлар гоҳ ётиб, гоҳ югурар эди.

Бизнинг пиёда аскарларимиз артиллериядан мадад олдилар. Олдинга қараб ташландилар. Биргаллашиб қилинган зарба немисларни гангиратиб қўйди. Улардан тирик қолганлар жуда оз эди. Составнинг орден ва медал билан мукофотланган жангчилари баҳодирлик билан жанг қилдилар ва қилмоқдалар. Душманни қириб совет ерини улардан тозаламоқдалар. «Қизил юлдуз» ва «Ватан уруши» медали билан мукофотланган офицер – ўзбек Аҳмад Аброров ўз батареяси билан фахрланишга ҳақлидир.

Старший лейтенант А.К.Мамедкулиев

Кўпни кўрган аскарнинг саргузаштлари

Фронтга келганимнинг биринчи кунлариданоқ рус бешотари билан танишдим. Тўғриси айтиш керак. Бошда бу қурол менга унча ёқмади. Милтиқ милтиқлигини қилади, у билан кўп немисни қириб ташлай олмайсан киши деб ўйладим. Ҳар хил автоматлар чиққан, соз пулемётлар бор. Мана улар чинакам қурол деган мулоҳазалар билан милтиқни унча менсимас эдим.

Ўша кунлар эсимга тушса, ҳозир ўзим ҳам кулиб юбораман. Ажабо, нега мен шундай деб ўйлар эканман? Икки йилдан бери жангда юрибман. Шу вақт ичида ўз беш отарим билан озмунча немисларни кириб ташламадим. Эндиликда, менга қолса, милтиқдан соз курол бўлмаса керак. Мана бир воқеа ҳеч эсимдан чиқмайди.

Кунларнинг бирида немислар банд қилган аҳоли пунктига ҳужум қилдик. Душман пулемёти илгарилаб йўлимизни тўсиб қўйди. Шу вақт командир ёнимга чопиб келиб қўйидагиларни айтди:

– Қурбон, сен мерган отувчи, мард жангчиси, қани энди душмanning ўт очар уясини бос.

Медалли сержант

Ўрмонбек Боймирзаев бўлинмамизга оддий аскар бўлиб келган эди. Ўрмонбек ҳарбий хунарни ошириш устида ғайрат қилиб ишлади, ўқиди, ўрганди. Бу ишда унга рус ўртоқлари, айниқса, яқиндан ёрдам бердилар.

Жанглarda Боймирзаев яна мардлик кўрсатди. Қўмондонлик уни отделение командири вазифасига кўтарди. Боймирзаевга сержант унвони ҳам берилди.

Сержант Боймирзаев отделенияси қаҳрамонлик билан жанг қилади. Бир жангда сержант Ўрмонбек ярадор бўлиб қолди. Лекин у жанг майдонидан кетмай отделенияга раҳбарлик қилишда давом этди. Шундай қилиб, жанговар топширикни аъло бажарди. Шундан кейин сержант Ўрмонбек Боймирзаев «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Қизил аскар Воҳид Ҳошимов

1944 ЙИЛ 12 АПРЕЛЬ, 20-СОН

Саломов кимни ўлдирди?

Ўлдирилган немис разведкачиси Вальтер Бернарднинг ёнидан уйига жўнатилмаган бир хат чиқди. Бу хатда Гитлер газандаси ўз акасига қуйидагиларни ёзган:

«Бугун душман позицияларимизга янгидан атака қилди. Бизга чекинишга тўғри келди. Аммо биз русларга ҳеч нима қолдирмаяпмиз. Маҳаллий аҳолининг ҳаммасини деярли ичкари тарафларга жўнатаёпмиз, қишлоқларнинг кўпини ёндираяпмиз...»

Қизил аскар Алексей Андреевич Родомскийнинг хотини ва беш боласини кимлар қулликка ҳайдаб олиб кетди? Немислар эмасми? Сокин дарё соҳилидаги гўзал белорус қишлоғини ким ер билан яксон қилди? Немислар эмасми? Бегуноҳ хотинлар, болаларни ким ўлдирмоқда ва ҳўрламоқда? Немислар эмасми? Бу қиркидорларнинг ҳаммасини немис итваччалари қилаётирлар.

Қотил немислардан, талан-торожчи немислардан ўч оламиз. Бизнинг қасосимиз муқаддасдир. Гитлер шайқасининг яна бир бандити ўлдирилди. Уни Вальтер Бернард деб атаганлар, у совет жангчиси, қозок йигити Солиҳ Саломовнинг ўқидан ўлди.

Қоронғи тунда младший лейтенант А.Варишев ва рядовой қозок Солиҳ Саломов душман позициясига бордилар. Уларнинг олдида жанговар вазифа – «тил» ушлаб келиш вазифаси турар эди.

Ярим йўлгача совет жангчилари осонлик билан бордилар. Улар бир дарахтнинг тагида дам олдилар.

– Қани энди махорка чекиб олсанг, биттагина тортсам ҳам майли эди, – деб орзу қилди Саломов, – ундан кейин...

Аммо қизил аскар гапини тугата олмади. Шубҳали овозлар эшитилиб қолди. Аллақерда муз ёрилгандек ёки белкурак билан ер чопилаётгандай товушлар эшитилар эди. Младший лейтенант А.Варишев ва рядовой Саломов диққат билан овоз чиққан томонга қулоқ солдилар. Шу вақт осмонга ракета кўтарилди, ҳаммаёқ ёруғ бўлиб кетди. Совет жангчилари ўзларидан юз метр нарида немислар борлигини кўриб қолдилар.

– Яқинроқ келиб турамыз, – деб шивирлади Варишев. – Сен орқада келаётганини ўлдир. Мен ўртадагисига отаман. Учинчисини асир оламиз.

Икки ўртадаги оралик дақиқа сайин қисқара берди, гитлерчилар илгарилаб келишар, мана энди қирқ метр... ўттиз метр, йигирма метргача яқинлаб келди. Варишев чап қўли билан Саломовни туртди, бу ўт очиш учун берилган сигнали эди. Автоматдан бир катор ўқ чиқди. Икки немис 15 метргина нарида йиқилди. Учинчиси, пиёда разведкачилар группасининг бошлиғи бўлган фельдфебель таслим бўлди. Унинг ёнидан топилган хатни Солиҳ Саломовга ўқиб берганларида унинг кўзлари ғазабдан ўтдек ёнар эди.

Старший сержант Петр Моников

1944 ЙИЛ 16 АПРЕЛЬ, 21-СОН

Толипбоевнинг жасорати

Командир рядовой ўзбек Икром Толипбоевга душманнинг ўточар нуқтасини яқсон қилишни буюрди. Толипбоев ўнг қўлига граната, чап қўлига милтиқни олиб эмаклаб илгарилаб кетди. У яширинча овоз чиқармай эмаклаб борди. Пулемётга 15 – 20 метрча яқинлашиб қолди. Толипбоев бирин-кетин уч граната улоқтирди. Шундай қилиб, душман пулемётининг овози ўчди. Кейин взводимиз илгарилаб кетди.

Рядовой М.Шкодин

ҚИСМЛАРИМИЗДА

Ҳарбий мухбирлар семинарида. Қисм командири ҳарбий мухбир Акбаровни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади

«Ғалаба сари олға» газетаси ҳарбий мухбирларининг бир кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинарда қисм командири қатнашди. У семинар қатнашчилари билан ҳарбий мухбирларнинг вазифалари тўғрисида суҳбат ўтказди. Семинардан кейин қисм командири, жасоратли жангчи ва актив ҳарбий мухбир, гвардиячи младший сержант Акбаровни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади.

Адабий қўлёзма журнал

Н-чи полкда адабий қўлёзма журналининг биринчи сони чиқди. Журналда гвардиячи сержант Клишчуков, гвардиячи қизил аскар Фокин, гвардиячи младший сержант Трень, Ясов, гвардиячи старшина Васильев, гвардиячи сержант Штукатуров, гвардиячи қизил аскар Горноуцкийларнинг ҳикоялари, шеърлари ва очерклари бор.

Журнал яхши ёзилган ва чиройли қилиб безалган.

Комсомоллар журналнинг иккинчи сонига тайёрлик кўрмоқдалар.

Гвардиячи старшина М.Абдукаримов

Ғамхўр почтачи

Капитан Яримчук бўлинмасининг жангчилари ғамхўр почтачи қизил аскар Ҳафизовни севадилар. Бизнинг почтачимиз чарчаш нима экани-

ни билмайди дейдилар улар. Почтачи Ҳафизов жангчиларнинг хатлари, уларга газета-журналларни ҳар қандай шароитда вақтида етказиб келади.

Л.Теляков

Мансуров яхши отади

Командир команда бериши билан жангчилар траншеялардан чиқиб илгарилаб кетишди. Илгарилаб кетганлар ўртасида сержант Мансуров ҳам олдинда борар эди.

Душман пиёда аскарларимизнинг илгари силжишини тўхтатиш мақсадида милтиқ ва пулемётдан ўт очди. Аммо бу жангчиларимизнинг хужумкорлик ҳаракатларини тўхтата олмади.

Мансуров илгарилаб борар экан, ўт очишни тобора қизитар эди. Бўлинма траншеяга яқинлашиши билан сержант биринчи бўлиб унга бос-тириб кирди. Гитлерчилар жанг қилмадилар. Улар тартибсизлик билан чекина бошладилар. Мансуров тезлик билан қулай жой топиб яширинди ва автоматни елкасига тираб хотиржамлик билан ота бошлади. Бу жангларда Мансуров 10 гитлерчини қириб ташлади.

Лейтенант Д.Москалев

Врачларга ташаккур

Партия ва ҳукуматимиз ярадор жангчиларга кун сайин тинмасдан ғамхўрлик қилади. Совет халқи ёвуз душманга қарши жанг майдонида мардлик билан курашиб ярадор бўлган ўз ўғилларига ёрдам бериш учун қўлидан келган ҳамма нарсани қилмоқда.

Яқинда бўлиб ўтган бир жангда елкамдан яраландим, мени тезлик билан тиббий пунктга келтирдилар, ундан медсанбатга олиб кетдилар. Кейин медицина хизмати капитани ўртоқ Фаворская бошлиқ бўлиб ишлайдиган госпиталга олиб келдилар. Бу даволаниш уларининг ҳаммасида ҳам мен ярадорларга кўрсатилаётган ғамхўрликни ўз кўзим билан кўрдим.

Мен ётган госпиталь чиройли ва муҳташам бинода жойлашган. Биз у ерда даволаниш билан бирга янги чиққан кинофильмларни кўрамиз. Қувноқ артистлар тез-тез келиб бизнинг кўнглимизни очадилар.

Докторлар ва санитар кизларнинг ярадорларга меҳрибонлик билан қиладиган муомалалари ҳавасингизни келтиради.

Мени врач Ершкова даволади. Санитар қиз Валентина Витошкова тепамдан кетмай қараб турди. Валяга ярадор жангчилар ўз сингилларидек муносабатда бўладилар. Витошкова ҳам уларни ўз акасидек кўради.

Санитарка Валентина Витошкова билан ярадорлар ўртасида ҳамма вақт қуйидагича муомалани эшитиш мумкин:

- Валя, сен менга хат ёзиб бера олмайсанми?
- Албатта ёзиб бераман.
- Валя, китоб ўқишга қўлинг тегадими?
- Ҳа, тегади. Бугун Толстой ҳикояларини ўқиб бераман.

Эртадан кечгача Валя ярадорларга хизмат кўрсатишдан бўшамайди. Мен бу ерда Абдурахмон Саитов, Нўмонжон Қўчқоров сингари жангчилар билан бирга даволандим. Шерикларим врачларга ташаккурлар айтиб жанг майдонига жўнади. Бизни сафга қайтараётган врачларга раҳмат. Врачларимизнинг ғамхўрлигига яна мардлик билан жанг қиламиз.

Қизил аскар Адҳамжон Исмаилов

Яхши ташаббус

Яқинда ёш мерганлардан Нисонбеков, Лашчук, Останик, Терешченко ва Тамакин ўртоқлар старший сержант Шайдаков бошчилигида биринчи марта немис овига чиқдилар.

Ташаббускор мерганлар биринчи кунёқ амалий натижаларга эришдилар. Бир ҳафта ичида бу йигитлар 31 немисни қириб ташладилар.

Нисонбеков 7 немисни ўлдирди, Лашчук 6, Останик 5, Терешченко 5, «Шухрат» орденли Шайдаков 5, «Шухрат» орденли Томахин 3 немисни ўлдирди.

О. Смирнов

Рядовой Сафаров тўрт немисни ўлдирди

Ботир жангчи «Шухрат» ордени билан мукофотланди.

Рядовой Сафаровнинг номи Н-нчи қисмнинг ҳамма жангчи ва офицерларига маълум. Сафаровнинг бир ўзи тўрт немисга қарши жанг қилди. Ботир қизил аскар бешотардан отиб уч немисни ўлдирди. Бирини эса асир олиб ўз қисмига келтирди.

Қўшилма командири рядовой Сафаровни «Шухрат» орденининг III даражаси ва Иттифоқчилар томонидан жангчиларимизга совға учун юборилган қўл соати билан мукофотлади.

Юстиция майори М. Сизов

Душман атакаси қайтарилди

Қоронғу кеча. Россия кўкламининг ёқимли тунлари бошланган эди. Жанг майдонида бугун негадир чуқур сукунат ҳукмронлик қилар, узок жимликдан кейин қаттиқ бўронлар бўлиши мумкин деб огоҳлантирди бизни капитан Шариф Ражабов. Ҳақиқатан ҳам бундай жимликнинг бежиз эмаслиги бизга маълум эди. Ҳамма ўз постида яна сергак бўлиб турар эди.

Немислар гўё бизни ғафлатда қолган фахмлаб атака бошлаган эди. Жангчилар капитан Ражабов қўмондонлиги остида ўқтамлик билан душманнинг атакасини қайтардилар. Ҳамма турдаги қуроллардан ёппасига душман устига ўқ ёғдирилди. Немислар келган излари билан яна орқага қайта бошладилар. Бу жангда пулемётчи Юсупов, Бердиев ва Бекмуродовлар, айниқса, маҳорат кўрсатди.

Қизил аскар Собит Абдуллаев

Маҳмуд Раҳимов ҳақида суҳбат

Бу ерда жанглардан кейинги бўш вақтларда жангчилар бир-бирлари билан ўз саргузаштлари, шу кунги жангда кўрган-кечирганлари тўғрисида суҳбатлашиши одат бўлиб қолган эди.

Одат бўйича бу сафар ҳам суҳбат қизиқ кетди. Жангчилар ертўлада ўтиришиб ҳазилкашлик қилишар, аскиялар айтишар, маза қилиб маҳорка чекишар эди. Ёш агитатор Василий Астахов кейинги жангда бўлган қизиқ бир воқеани айтди. Ҳамма хоҳлаб қуларди. Кейин агитатор сўради:

– Бургутимизнинг мўъжизалар кўрсатганини эшитдиларингизми?

Шу сўзларни айтиб у деволга суяниб ўтирган камтар ўзбек йигитини кўрсатди. Ундан сал нарида ўтирган қизил аскар Амир Огаев тамакисини ўрар экан, янги дўстининг ҳамма тарихи унга маълум бўлса ҳам, агитаторнинг сўзларини қониқиш билан тинглар эди.

Амир бу янги дўст билан жанг олдида танишди. Уларга биргалашиб атака маррасига чиқишга тўғри келди. Икки йигит шу ерда танишдилар.

– Менинг исмим Маҳмуд, – деб айтишгагина улгура олди Амирнинг янги ошнаси. Бундан бошқа ҳеч нарса айтишга тўғри келмади. «Атака-

га!» – деб команда берилди. Қизгин жанг бошланди. Бизникилар ўқни аямадилар. Немислар ўлиб-тирилиб қаршилиқ кўрсатар эди. Маҳмуд азаматлик билан жанг қилди. Оғаев Маҳмудни немис траншеясига сакраб тушиб бир зумда йўқ бўлиб кетганини билиб қолди. Жангчилар ҳам Маҳмуднинг кетидан илгарилаб кетишган эди.

Немислар ўз траншеяларини осонлик билан бериб қўйишга рози эмасдилар. Шунинг учун уларни бу ердан шиддат билан уриб чиқаришга тўғри келди. Жанг тугар олдидан қизил аскар ўзбек Оғаев ўз ҳаммоқ хамроҳи Маҳмудни яна кўрди. Немис блиндажидан икки пулемётни ўлжа олиб чиқиб кетаётганидан оғзи қулоғида бўлган Раҳимов:

– Буни немислардан тортиб олдим, – деб кулар эди.

Тўғриси айтиш керак, Оғаевнинг янги дўсти сергап эмас эди. Шунинг учун Амир блиндажга қаради. Бу ерда унинг кўзи тўрт немиснинг ўлигига тушди. Булардан иккиси қорнига найза санчиб ўлдирилган экан.

Агитатор Василий Астахов ана шулар тўғрисида гапирди. Агитаторнинг Маҳмуд Раҳимов ҳақидаги суҳбати мароқли бўлганидан жангчилар уни диққат билан тинглар эдилар.

– Бизнинг бургутларимиз шундай, гвардиячилар сингари жанг қиладилар, – деб сўзини тамомлади агитатор.

Ҳамма бир оз уялинқираган Маҳмуд Раҳимовга қаради. Жангчилар ўз ботир дўстларини севиб қолган эдилар.

Капитан С.Савельев

1944 йИД 20 АПРЕЛЬ, 22-СОН

Сержант Отажоновнинг суҳбатлари

Лейтенант Виноградов командирлик қиладиган ротада рус, украин, белорус, литвалик, эстон, ўзбек, қозоқ жангчилари бор.

Рус бўлмаган жангчилар ўртасида уларнинг ўз она тилларида яқка-яқка суҳбатлар ўтказиб тарбия ишларида командирга катта ёрдам бермоқда. Шунинг учун лейтенант Виноградов сержант Отажоновнинг ишларига юксак баҳо берди. Отажонов Ўрта Осиё халқларининг тилларини яхши билади ва жангчилар билан тез-тез суҳбат қилиб туради.

Сержант ўз ташаббуси билан ишга киришади. Яқинда қизил аскарлардан Ражабов ва Алимовлар ҳарбий интизомни бузиб қаттиқ жазо олдилар. Отажонов улар билан ўзбек тилида суҳбат қилди, ғалаба ишимиз учун интизомнинг аҳамиятини тушунтирди. Ҳозир иккала жангчи ҳам анча интизомли бўлиб қолишди.

Отажонов суҳбатларининг мавзуи хилма-хил бўлади. У олий бош қўмондоннинг буйруғи, қизил армиянинг ғалабалари, совет кишиларининг мамлакат ичкарасидаги қаҳрамонона меҳнатлари ҳақида суҳбатлар ўтказди.

Лейтенант Ф.Колядит

Сотиболдиев отделенияси

Командир Сотиболдиев отделениясига душмanning иккинчи қатордаги траншеясини эгаллашга буйруқ берди. Ёш командир буйруқни бажаришга киришди. Сотиболдиев траншеяни немис итваччаларидан тозалай бошлади. Аввал у немисларнинг ўточар нуқталарини бостирди. Кейин отделение бетма-бет қўл жангларига киришди. Шундай қилиб, ўзбек халқининг асл фарзанди Сотиболдиев траншеяни немислардан тозалади. Бу жангда 7 фрицни асир олди. Сотиболдиев «Шухрат» орденининг III даражаси билан мукофотланди.

Қизил аскар Ҳамдамов

Ўзбек тилида «Жанговар варақа»

Капитан Малахов командирнинг сиёсий ишлари бўйича ўринбосари бўлиб ишлайдиган бўлинмада ўзбек тилидаги «Жанговар варақа»нинг кейинги сони чиқди. «Жанговар варақа»нинг бу сони олий бош қўмондоннинг февраль буйруғи бажарилишига бағишланган. Бунда рус бўлмаган миллат жангчиларининг жанговар билимларини ошириш, ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш, уюшқоқлик ва тартибни кўтариш тўғрисида мақола ва хабарлар ёзилган. «Жанговар варақа»га ёш коммунист ўрток Жумаев редакторлик қиладди.

1944 йИЛ 24 АПРЕЛЬ, 23-СОН

Гвардиячилар муваффақиятли жанг қиладилар

Яқинда гвардиячи капитан Лепис «тил» қўлга туширишга жазм қилди. У бу иш учун тажрибали жангчиларни танлаб олиб, жанговар қуруқчилик траншеялардан жой олди.

Артиллериячиларимиз душман мудофаасининг олдинги томонини ўққа тутдилар. Жангчилар ўринларидан кўтарилиб душман траншеясига томон чопишди ва 20 метр яқинлашгач граната улоқтира бошладилар.

Гвардиячи сержант Бобоев ва гвардиячи кизил аскарлардан Тўхтажонов ҳамда Костромин ўртоқлар биринчи бўлиб траншеяга сакраб тушдилар ва у ердаги немисни қўлга олдилар. Гвардиячи сержант Мячин ва гвардиячи кизил аскар Якушинлар уларга ёрдамга етиб борди.

Асир олинган обер-ефрейтор штабимизга келтирилди.

Гвардиячи капитан Д. Чоп

Турсунали Ваҳобов

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди старшина Турсунали Ваҳобов урушнинг биринчи кунларидан бери фронтда мардлик билан жанг қилаётир. У командирлик қиладиган миномёт расчёти юзлаб гитлерчиларни йўқ қилди ва душманнинг ўнлаб ўточар нуқталарини бостирди. Ватан олдидаги жанговар хизматлари, мардлиги ва ботирлиги учун қўмондонлик Турсунали Ваҳобовни III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади.

А.Тищенко

Урушгача Владимир Загудав Фарғонадаги электр станциясида слесарь бўлиб ишлар эди. Ҳозир у ҳарбий ишнинг устаси, сапёр бўлиб қолди. Ўртоқлари уни «мина майдонининг подшоҳи» дейдилар. У немисларнинг 11 минг минасини зарарсизлантирди. В.Загудав Шухрат орденининг II ва III даражаси билан ва «Жасурлик учун» медали билан ҳамда «Аълочи сапёр» значоки билан мукофотланган.

Саккиз асир

Бўлинмамиз И. қишлоғи учун жанг олиб борар эди. Бу жангда мен ҳаммадан аввал немисларнинг траншеясига бостириб тушдим ва бир немисни ўлдирдим.

Бетма-бет қўл жанглари қизиб борар эди. Шу вақт бир саройдан ўк отилиб қолди. «Тўхта, — дедим мен, — бу ерда бир гап бўлса керак». Фурсатни қочирмай икки жангчини ёнимга олиб сарой ёнига кетдим. Фашистлар бизнинг шарпамизни кўриб қолди. Ваня исми билан машҳур бўлган рус дўстим бор эди. У билан икковимиз саройнинг орқасига ўтдик. 30 метрча саройга яқинлашиб қолгач Ваня гранатани улоқтирди. Граната немисларнинг бошидан ўтиб кетди. Улар шикаст емади. Шундай бўлса ҳам, фрицлар ҳовлиқиб қолган эди.

— Хенде хох! — деб кичқирдим мен.

Бир фриц милтиғини ташлаб асир тушди. Қолганлари ҳамон қаршилик кўрсатар эди. Биз тинмасдан граната улоқтириб турдик. Гитлерчилар қаршилик кўрсатишни фойдасиз деб тушундилар, шекилли, сўнгидан бирин-кетин қуролларини ташлаб таслим бўлишди. Саккиз асирни биз штабга топширдик.

Рядовой Чори Бобониязов

Душман ўқи остида

Рядовой Сафар Абдураимов санитар бўлиб ишлайди. Яқинда бўлиб ўтган бир жангда у ўзининг мард ва жасоратли жангчи эканлигини кўрсатди.

Душман артиллерия ва миномётдан ўқ ёғдириб турар эди. Шунга қарамай, ўртоқ Абдураимов ярадорларга тезлик билан ёрдам кўрсатди. Уларнинг яраларини боғлади ва жанг майдонидан олиб чиқди.

Баҳодир санитар Абдураимов ҳукумат ордени билан мукофотланишга тақдим қилинди...

Старший лейтенант В.Зибин

Сурагда: Миномёт расчётининг командири сержант Комил Шамолиев. Шамолиев Қизил Юлдуз ордени ва «Жасурлик учун» медали билан мукофотланган.

Амалий жавоб

Олий бош қўмондоннинг 16-сонли буйруғини бўлиномамизда қайта-қайта ўқиб ўргандик. Жангчилар буйруққа жавобан душманни яна ҳам қаттиқроқ савалашга ваъда берган эдилар. Ҳозир бир қатор жангчилар ўз ваъдаларининг устидан чиқиб анчагина амалий ишлар қилдилар.

Масалан: жангчи Бекмуродов яқинда икки немисни ўлдирди. Жангчи Юсупов овга чиқиб бир немисни ўлдириб қайтди. Шунингдек, Саидов, Шогилдиев, Аҳмадшинов, Баширов ва Сафаров ўртоқлар ҳам биттадан, иккитадан немисни ўлдирдилар.

Қизил аскар Собит Абдуллаев

Агитация ишида менинг тажрибам

Мен қуролни меҳр-муҳаббат билан ўрганиш ва уни ҳар доим севиш тўғрисида жангчилар билан бир неча бор суҳбат ўтказдим.

Бундан кейин жангчи Ҳамроевни чақирдим. У автоматини ушлаган кўйи турар эди. Мен унга:

– Автоматни яхшилаб ўргандингми, унинг қисмларини қандай биласан? Айт-чи, бир минутда нечта ўқ отасан? – дедим.

Ҳамроев қизариб кетди. Чунки у автоматни мутлақо билмас экан. Шу вақтгача автоматдан битта ҳам ўқ отмаган.

Суҳбат жангчиларга яхши таъсир қилди. Улар қўлланмаларни олиб қайта бошдан ўқишга киришдилар. Қуролларнинг қисмларини бир-бирларидан сўрашдилар. Қуролларни қисм-қисмларга ажратиб унинг номларини такрорладилар. Мен отделение командири билан бирлашиб Ҳамроевга автоматни ўргатдим.

Эртаси немислар қарши атакага ўтди. Бу жангда Ҳамроев тажрибали аскар сифатида эпчиллик билан ҳаракат қилди.

Отделение командири Сидоров ёнимга келиб шундай деди:

– Жангчи Қурбон Сиддиқов сира отмайди. Энг оғир жанг пайтда ҳам беш-ўнтадан ортиқ ўқ сарфламайди.

Шундан кейин мен Сиддиқовнинг ёнига бордим, сўзлашдим. Нима учун милтиқдан кам отасан деб сўрадим. У:

– Фриц кўринмайди-ку, ўқни бекорга сарфлашнинг нима фойдаси бор? – деди.

Мен унга:

– Жуда соз, ўқни бекордан-бекорга сарфлаш ярамайди. Гапинг маъқул. Бу ўқ осонлик билан ишланмайди. Аммо сен душманни қидирасанми?

Душманни траншеялар яқинида, ўт позициялари атрофида кўзлаган вақтинг бўлди-ми? Айт-чи, душман ўлдириш учун нималар қилаяпсан? – дедим.

Бу саволларимга у:

– Вазифамни ҳалоллик билан бажараман. Ўлим хавфи бўлса ҳам постимдан кетмайман, – деб жавоб берди.

– Маъқул, – дедим мен унга, – вазифани ҳалоллик билан бажариш керак. Ҳар қандай хатар рўй берганида ҳам постдан кетмаслик лозим, лекин бу билан душманни батамом енгиб бўладими? Ёвнинг ҳийла-найрангларини билиш керак. Кези келганда бир йўла ёппа ўт очиш усулларидан фойдаланиш зарур. Агар биз отделениядаги ҳамма қуроллардан бирдан ўт очсак, душман бардош бера оладими?

– Бера олмайди.

– Албатта бардош бера олмайди. Ё кочади, ё кирилади. Шундай жангда ҳеч нарса қилмасдан юриш жангчи учун келишмас. Немисни ўлдириш савоб иш. Агар уни йўқ қилмасанг, у сенинг уйингни, эркингни олади. Болаларингни ўлдиради, хотинингни қийнайди, ўзингни қул қилади. Сен бўлсанг уни ўлдириш учун ўқни аяйсан. Фақат унинг кўринишинигина кутиб юрасан.

Гапларим ҳаммага маъқул тушди. Кўпчилик буни тасдиқлади. Сиддиқов ҳам тўғри деди.

– Агар тўғри бўлса, – дедим мен унга, – вазифани ўрнига етказ.

Бир неча кун ўтди. Сидоров билан учрашдим. У менга Қурбоннинг иккита немисни ўлдирганини ва яроғидан яхши фойдаланаётганини гапирди.

Ҳар биримиз ўз-ўзимизга шундай савол бериб, унга жавоб қидиришимиз керак. Чунки разил душманни қириб битириш ва тамомила ғалаба қилишимиз учун фронтда ҳаммамиз ботирлик кўрсатишимиз, амалий иш билан жавоб беришимиз лозим. Мен суҳбатларимдан бирида кўпдан бери фронтда юрган жангчи Мамадали Аҳмадалиевга шундай савол билан мурожаат қилдим. У менга жавобан:

– Кўрип турибсиз-ку, кўп вақтдан бери урушиб юрибман, – деди.

Мен ундан яна сўрадим:

– Кўриб турибман, анча вақтдан бери фронтдасиз. Шу вақт ичида немис танкини емирдингизми?

– Йўқ.

– Душманнинг ўт очиш нукталарини, пулемёт уяларини яқсон қилдингизми?

– Йўқ.

– Биронта фрицни ўлдирдингизми?

– Йўқ.

– Бўлмаса, нима қилдингиз?

У ўйланиб қолди. Жавоб ахтариб ҳеч нарса дея олмади. Мен унга фронтда юришнинг ўзигина етмайди, иш кўрсатиш керак дедим. У билан гапни чўзиб ўтирмадим. Чунки Аҳмадалиев ўз хатоларини тушунганини билган эдим. Орадан кўп ўтмай бир аҳоли пункти ёнида қаттиқ жанг бўлди. Бўлинмамиз бу пунктни эгаллади. Шунда мен ботир жангчиларимиз рўйхатида бу жангда баҳодирлик кўрсатган 10 немисни ўлдириб «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган Мамадали Аҳмадалиевнинг номини ўқидим.

Мен агитация ишини шу тартибда ва бу ишни жангчиларимиз ҳаётлари билан боғлаб олиб бораман.

Агитатор старший сержант Ф.Новрузбоев

1944 йил 29 апрель, 24-сон

Ҳунарли жангчи

Қутлимурод Рўзиматов ўз хунарини ошириш устида тинмасдан ишлади. Уни қуйиб қўйган миномётчи дейдилар. Ҳақиқатан ҳам Рўзиматов қисмининг энг яхши миномётчиларидан саналади. Шунинг учун ҳам кўмондонлик уни «Аълочи миномётчи» значоги билан мукофотлади.

Қутлимурод Рўзиматовнинг пойлаб отган миналари кўпгина немисларни жаҳаннамга ағдарди. Жангларда гитлерчилар Рўзиматов миналаридан зарбага учраб анчагина техникасидан ҳам ажралди.

Қизил аскар Рўзиматов фақат миномётчилик ҳунари билан чегараланиб қолишни истамади. У бўш вақтларида алоқа ишларини ҳам ўрганди. Унинг алоқа иши билан яқиндан ошналиги шу кунда бўлиб ўтган бир жангда яхши натижа берди.

Жанг тобора қизиқ бораётган эди. Бўлинмалар ўртасида телефон алоқаларини йўлга қўйиб турган алоқачи ярадор бўлди. Батальон командири алоқани тиклаш вазифасини Рўзиматовга топширди.

Ўртоқ Рўзиматов буйруқни бажаришга киришди. Бироқ душман тинмасдан отиб телефон симларини тез-тез ишдан чиқарар эди. Рўзиматов душман ўқлари остида ботирлик билан ўз ишини давом эттира берди. Шу куни унга 22 марта телефон симини улашга тўғри келди. Гитлерчилар қанчалик уринмасин, бўлинмалар ўртасида телефон алоқаси мунтазам йўлга қўйилиб турди.

Старший лейтенант А.Маматқулиев

Сержант Неъматжоновнинг беш мукофоти

Сержант Ғофур Неъматжонов миномёт батареясининг чарчамас, чакқон, эпчил ва фаросатли разведкачи-назоратчиларидан ҳисобланар эди. У кўп мартабалаб билинтирмасдан душман позицияларига яқинлашиб борди ва душмanning муҳим муҳофаа ерларини топиб миномётчиларга хабар қилди. Миномётчилар Неъматжоновнинг маълумотларига суяниб юзлаб немисларни ва душмanning ўнлаб ўточар нукталарини яқсон қилдилар. Қисм командири разведкачини «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотлади.

Ҳужум жангларининг бирида Неъматжонов янги назорат пункти учун жой излаб юрган эди. Тепаликнинг ёнбағридаги блиндажга кўзи тушди. Сержант эшикни очиб бирданига чўчиб кетди. Чунки сўриларда ва ерда немислар, баъзилари ётган, баъзи бирлари ўтирган экан. Уларнинг қуроллари бир бурчакда турар эди. Немислар ўзларини ўнглаб олмасдан Неъматжонов автоматни ўқталди ва: «Кўлингни кўтар!» – деб қичқирди. Гитлер урушқокларидан ўн иккитаси бир совет сержантига таслим бўлди.

Блиндаждаги шовқин-сурон шу ердан ўтиб бораётган бизнинг уч офицеримизнинг диққатини жалб қилди. Улар Неъматжоновга асирларни чиқаришга ва штабга келтиришга ёрдам бердилар.

Бу жасорати учун сержант Неъматжонов III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотланди.

Бир неча кун ўтгач Неъматжонов яна маҳорат кўрсатди. Бир тўда ўқчиларимиз билан биргаликда у немисларнинг қарши атакаларини қайтарди. Жангчилар милтиқдан отиб турдилар. Неъматжонов автоматни ишга солди. Неъматжонов станокли пулемёт расчёти сафдан чиқиб қолгани учун ўт очишдан тўхтаганини пайқади. У шу ондаёқ лентани бер деб қичкириб пулемётга ташланди ва ота бошлади. Бу жангда Неъматжонов пулемётдан отиб бир неча ўнлаб немисларни ерпарчин қилди ва ўқчиларимизга қарши атакани қайтаришга ёрдам берди.

Иккинчи кун у яна жангда бўлди ва 14 немисни отиб ўлдирди. Командир уни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади.

Янгидан жанглар бошланди. Яна Ғофур Неъматжонов душман билан бетма-бет келиш учун тиришди ва энг қизғин жангларда немислар билан олишди.

Бўлинмамининг илгари жилишига душмanning ўточар нуқтаси халал берди. Неъматжонов ўқ ёмғирлари остида немис пулемётига яқинлашиб уни граната билан яксон қилди.

Сержант Ғофур Неъматжонов беш марта ҳукумат мукофоти олди.
Старший лейтенант И.Ивлев

Қисмининг шуҳрати учун

Ротага қизил аскар Наврузов келди. У ҳали жангда бўлмаган, порох хидини ҳидламаган жангчи эди. Буни сезган взвод командири младший лейтенант Бугорский Наврузов билан суҳбатлашди. Командир ёш жангчини фронт шароити билан таништирди. Унга взводдаги яхши мисол учун пулемётчи Каримовнинг қаҳрамонлигини ҳикоя қилиб берди.

– У сенинг ҳамшаҳринг, – деди офицер.

Каримов ҳам Ўзбекистондан келган йигит. Уни 6-ротадагиларнинг ҳаммаси танийди. Ротанинг шуҳратини кўтариш учун мардлик билан жанг қилади.

Ҳужум бошланди. Младший лейтенант Бугорский ўз жангчиларини душман устига ҳужумга бошлаб борди.

Взводдагилар қаҳрамонлик билан жанг қилди. Душмanning 8 марта қилган контратакасига бардош берди. Лекин ярим кадам ҳам орқага қайтмади. Немисларнинг кучи бир ротага яқин эди. Сўнгги атакада биз жўрттага овоз чиқармай кўйдик. Гитлерчилар яқинлашиши билан тўсатдан кучли ўт очдик. Рядовойлардан Ряхин ва Наврузовлар ботир жангчи экан. У биринчи жангдаёқ 6 немисни ўлдирди.

Янги келган жангчилар қисмимизнинг шуҳрати учун ана шундай жанг қилаётирлар.

Старший сержант С.Медведев

Қаҳрамонларга мукофот

Қизил аскар Музаффаров старший сержант Друккер разведкачилари билан бирга бир неча марта лаб «тил» овида иштирок қилди.

Яқинда бўлиб ўтган тунги разведкада Музаффаров моҳирлик билан дадил ҳаракат қилди. «Тил»ни қўлга туширишда бевосита қатнашди. Қўмондонлик Музаффаровнинг хизматларини тақдирлаб уни III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотлади.

Старшина Васин

Душман ўқи остида

Рядовой Сафар Абдураимов санитар бўлиб ишлайди. Яқинда бўлиб ўтган бир жангда у ўзининг мард ва жасоратли эканлигини кўрсатди.

Душман артиллерия ва миномётдан ўқ ёғдириб турар эди. Шунга қарамай, ўртоқ Абдураимов ҳукумат ордени билан мукофотланишга тақдим қилинди...

Старший лейтенант В.Зибин

*Адбуллаев Ҳабиб Муҳаммедович (1912 – 1962)
Ўзбекистон Республикаси
Фанлар академияси
Президенти*

*Шукуров Ахмеджон
(1912 – 1962)
Совет Иттифоқи
Қаҳрамони*

Янги китоб

Ўзбекистон Давлат нашриёти «Жангчилар кутубхонаси» сериясида бир неча китоблар чиқарди. Бу китоблар орасида «Кўшиқлар» номли китоб ҳам бор.

Китобда Искандаровнинг «Устозим», Ҳамид Олимжоннинг «Почтальон», Уйғуннинг «Кел», «Кут», «Арзимни ёра айтинг», Собир Абдулланнинг «Кўз ва қасам», «Мужгонларинг», «Отлиқлар қўшиғи», Чустийнинг «Сени дерман», «Дилдоринг бўлай», «Менга қайтиш ўлим» ва Миртемир, Ҳамид Ғулом, Бобо Раҳим, Ўткир Рашидларнинг ҳам шеърлари бўлиб, бу шеърларнинг кўпчилиги ҳозир халқ оғзида куйга солиниб завқ билан айтилмоқда.

Биз газетамизнинг шу сонидан бошлаб бу китобчадаги шеърларни навбатма-навбат босиб борамиз.

1944 ЙИЛ 4 МАЙ, 25-СОН

Олижаноб мақсадни бажарганда

Содиқ Алиназаров бизнинг элдошимиз. У Тошкент областининг Паркент районидан. 1943 йилнинг 17 октябрида Олий Совет Президиумининг фармони билан Алиназаровга Қахрамон унвони берилди.

Ўртоқ Алиназаровнинг бундай улуғ унвонга қандай лойиқ бўлганлиги ҳақидаги ҳикоясини қуйида босамиз.

«...Бу воқеа тунда юз берди. Биз аллақачон Днепрнинг ўнг қирғоғига ўтиб олган эдик. Немислар тўхтовсиз қарши атака қилардилар. Биз кичик штурман отряддан иборат жуда оз киши эдик. Шунга қарамай, ишғол этган маррага маҳкам тирмашиб олдик. Қоронғи тун бўлса ҳам, немислар баландликда бўлгани учун ҳаракат қилувчи ҳар бир фрицнинг гавдаси яққол кўриниб турар ва бизнинг мерганлик билан узган ўқимиз уларни ўлимга дучор қилар эди. Бироқ душман қарши атакасини давом эттирди. Бизнинг ўқимиз тугаб қолди. Жангнинг энг шиддатли пайти келди: найзобозлик – қўл жанги бошланди. Бу ерда ботирлик ва моҳирлик билан ҳаракат қилмоқ керак.

Уруш даврида куракча билан ҳаракат қилишни яхши ўргандим. Бу жуда асқотди. Мен куракчани маҳкам ушлаб олиб у билан ўнгдан ва сўлдан, олдиндан ва орқадан келган немисларнинг найзаларини ҳам қайтардим. Бир ҳўкиздай фриц найзасини тўғри кўкрагимга ўқталиб келди. У бағримга найза санчиб умримни хазон қилмоқчи бўлди. Мен унинг найзасини ўнгга қайтариб куракча билан бошини ёриб ташладим. Дўстларим ҳам фрицларни найза санчиб қўндоқ ва куракча билан уриб додини бердилар. Жанг майдони фашистларнинг ўлиги билан қопланди. Немислар чекиндилар.

Ўнг томонимизда ниқобланган немис станокли пулемёти борлигини сезиб қолдим. Бу запасдагиси бўлса керак деб ўйладим. Тонг отиши билан немислар бу пулемётдан тўсатдан ўт очсалар керак. Пластунчасига шарпа чиқармай у пулемёт томонга эмаклаб бордим. Қарасам, икки немис солдати мудраб ўтиришибди. «Кўлимдаги куракча билан биттасини-ку ўлдираман, шу вақт иккинчиси мендан илгари ҳамла қилиб қолиши мумкин», – деб ўйладим. Яна яқинроқ бордим. Улардан беш қадамгина беридаман. Биттасининг қўлида тўппонча бор. Чаққонлик билан бир ирғидим-да, зарб билан бошига уриб ҳалиги немисни кулат-

дим. Унинг қўлидаги тўппончасини тортиб олиб иккинчи немисни ҳам отиб ташладим.

Ўлжа пулемёт билан немисларнинг қарши атакаларини яна қайта-равердик. Патронли ленталар етарли эди. Тонг отиши билан бизнинг бўлинмаларимиз дарёдан кечиб ўта бошлаганларида тўсатдан чап томондан немис станокли пулемёти ўғ ёғдириб қолди.

– Содиқ! – деб чақирди мени командир. – Бу сенинг «ризқинг». Душман пулемётчиларининг кунини калта қилишга сен устасан. Бор!

Мен ўз командиримнинг ишончини оқладим. Бир неча минутдан сўнг душманнинг станокли пулемёти мажақланди. Бу сафар фашист пулемётчисини бўғиб ўлдирдим. Ўлжа қилиб олинган иккинчи пулемётнинг ўти ҳам немисларга томон жўнатилди. Бизнинг қисмларимиз Днепрдан муваффақиятли ўтиб ҳужумни давом эттирдилар.

Биз Днепр ўнг қирғоғидаги украин кишлоғига кирдик. Ёниб кул бўлган уйларни, ранги заъфарон оксоч хотинни ва унинг қўлидаги ўласи бўлиб қолган гўдакни кўрганимизда халқимнинг нақзи ёдимга тушди. (...)»¹⁸

Машарипов моҳир жангчи

Рядовой ўзбек Исмоил Машарипов бир неча мартабалаб жангларда қатнашди. Баҳодир жангчи урушда моҳирлик, ташаббус ва фаросат кўрсатди.

Ҳозир Машарипов бутун куч-қувватини сарф қилиб ҳарбий таълимни ўрганмоқда. У ўз тажрибасидан машқда қийин бўлган иш жангда осон бўлишини яхши билади. Машарипов ўз курагини яхши ўрганди ва уни жангда моҳирлик билан ишга солди. Яланглик ерларда Машарипов ўқдай ёғдиради ва усталик билан ниқобланади. Машқ вақтида Машарипов тезлик билан окоплар қазийди. У жанг вақтида ҳар доим душман томонини кузатиб туриш ва унга томон ўқ отишга эътибор қилиш кераклигини эсдан чиқармайди.

Отделение жағчилари моҳир қизил аскарни ҳурмат қиладилар. Командир қандай топшириқ бермасин, у тез фурсатда буйруқни бажаради ва шу замон келиб командирга буйруқнинг бажарилганини хабар қиладди. Жангда ва ўқиш пайтида ҳаммадан олдинда боради.

Рядовой Н. Филиппов

¹⁸ Матн буқланиб ўчиб кетган.

Тўрабоевнинг ботирлиги

Пиёда аскарларимиз душман мудофаасининг ичкари томонида жанг қилар эдилар. Олдинга югуриб бораётиб рядовой Тўрабоев немисларнинг ўз тўпларини ўрмондан очиқ жойга чиқариб рўпарадан отишга тайёрланаётганларини сезиб қолди. Тўрабоев эмаклаб немис тўпи томонга яқинлашиб борди.

Ўз ишлари билан банд бўлган немис тўпчилари жангчини сезмадилар. Тўрабоев 15 метр яқинлашгач бош кўтарди ва граната улоктириб тўп расчётини яксон қилди.

Яна шу жангда Тўрабоев ўкчиларнинг йўлини тўсган немис пулемётга кўзи тушди. Жангчи пулемётга томон эмаклаб борди ва автоматдан бир қатор ўк чиқариб немис пулемётчиларини қириб ташлади.

Старший сержант О.Смирнов

Саримсақов ҳисобни 20 га етказди

«Қизил аскар ҳақиқати» газетасининг шу йил 26 мартдаги 16-сониде ўзбек жангчиси, қизил аскар Саримсақовнинг 8 немисни ўлдиргани айтилган эди.

Қизил аскар Саримсақов ҳамон овни давом эттирмоқда. У сира тинмасдан ўзига қулай позициялар топиб немисларни қидиради ва топди дегунча икки оёқли йиртқичларни беҳато уради. Шундай қилиб, Саримсақов яна 12 немисни ўлдирди. Унинг ҳисоби 20 га етди.

Қизил аскар Дадахон Мансуров

Пулемётчи Зухриддин

Қизил аскар, пулемётчи Зухриддин Нуриддинов урушнинг биринчи кунларидан бери фронтда. У ўз «максим»идан моҳирлик билан фойдаланади.

Шу кунларда позицияни яхшилаш учун жанг бўлиб ўтди. Жангда пиёдалар илгарилаб боришди. Уларни Зухриддин Нуриддинов расчёти қўллаб турди. Расчёт жангчилари Ҳожи Абдурахмонов, Маматой Хидиралиевлар, айниқса, ботирлик кўрсатди. Бу жангда расчёт 12 немисни ўлдирди ва фашистларнинг икки ўточар нуқтасини яксон қилди.

Старший лейтенант М.Аннақули

Самарқандлик қаҳрамонлар шарафига

Ургут райони Қоратепа қишлоқ советидаги Молотов номли колхознинг аъзолари ўртоқ О.Узоқовни фронтга жўнатаётганларида унга ботир бўлишни, азиз совет тупроғини мардларча ҳимоя қилишни ва душманни аёвсиз қириб қаҳрамон бўлиб қайтишни топширган эдилар. Ҳамқишлоқларининг нақзи бажо келтирилди. Ўртоқ Узоқов немис босқинчиларга қарши мардона курашиб шуҳрат қозонди, унга Қаҳрамон унвони берилди.

Молотов номли колхознинг аъзолари ўз қаҳрамон фарзанди Узоқовнинг фронтдаги юксак хизматига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Улар бу йил гектаридан 15 центнер ўрнига 20 центнердан пахта бериб, бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ҳам ошириш учун чинакам кураш майдонига отландилар. Ниҳоят, колхозчилар зўр ғайрат билан ишлаб чигит экишни муваффақият билан тугалладилар. (...)¹⁹

*Сурагда: сержант
Қосим Қодиров*

2 тонна ёқилғи тежалди

Амударё пароходчилари майолди мусобақасида кемаларни тез юргизиш ва ёқилғини тежаш каби мажбурият олганлар, Ленин номли пароход (капитан ўртоқ Мустафоев) коллективи бу мажбуриятни муваффақият билан бажараётгир. Пароход Фаробдан Чалишгача қилинган биринчи сафарида «Хоразм», «Ильич», «Ашхобод» деган баржалар билан йўлга чиқди ва мўлжалдан ортиқ юк олиб келди. Пароходнинг механизми ўртоқ Махотиннинг ўз ишига яхши қараганлиги натижасида биринчи қатновда 2 тонна мазут тежалди.

6 ойлик курс

Самарқанддаги хотин-қизлар педагогика билим юртида хотин-қизлардан тил-адабиёт ўқитувчилари тайёрлаш 6 ойлик курси очилди, курсга ўқувчилар қабул қилинмоқда.

¹⁹ Матн букланиб кўринмай кетган.

Олимлар колхозчиларга ёрдам кўрсатмоқдалар

Суратда: Ғофур
Аҳмедов

Тошкент област Мирзачўл районидаги Охунбобоев номли ва «Ёш Ленинчи» колхозларида станциянинг илмий ходимларидан Катаев, Нирозин, Эзафович ва бошқа ўртоқлар иш кўрсатмоқдалар. Улар илғор агротехниканинг амалга оширилиши ва меҳнатнинг тўғри ташкил этилишига катта ёрдам бераётгилар. Бу илмий ходимларнинг яқиндан қатнашуви билан колхозда ишлаб чиқариш плани тузилди. Старший илмий ходим Нирозин ер ҳайдаш ва чигит экишнинг юқори сифатли қилиб ўтказилишига ёрдам кўрсатмоқда.

Бундай мисоллар анча кўп. Союз НИХИ Ўрта Осиё ўсимликларини ўрганиш институти, Ўзбекистон тажриба шоли станциясининг коллективлари Тошкент областидаги ўнлаб колхозларга оталик қиладилар. Олимлар экиш даврида 600 га яқин консультация бердилар, экиш олдидан ўтказиладиган ишлар, чигит экишнинг муддатлари ҳақида колхозларга лекция ўқидилар.

1944 ЙИЛ 12 МАЙ, 27-СОН

Артиллериячининг ҳикояси

Ҳозирги замон урушида артиллерия жуда ҳам катта рол ўйнамоқда... Артиллериячи деган фахрли номга эга бўлганим учун фахрланаман.

Менинг Тошкент пединститутининг физика-математика факультетида олган назарий билимларим артиллерияда хизмат қилишимда жуда ҳам катта ёрдам бермоқда. Чунки оғир артиллериячи артиллерияни бошқариш учун математикани билиши шарт ва зарур.

Мен армия сафига қақририлишим билан отлик аскар бўлиб хизмат қилдим. 1940 йилнинг май ойидан 1941 йилнинг июнигача Омск, Киев, Житомир, Бессарабияда жанговар таълим олиб яхши чавандоз бўлиб етишдим. Ватанимизга немис-фашист ҳаромзодалари ваҳшийлик билан ҳужум қилганда мен Бессарабияда эдим.

Душман Кавказга қараб ташланганда бизнинг отлик пулемёт эскадронимиз Кавказ дарвозасида турар эди. Тоғ йўлларида душман қўшинларининг йўлини тўсиш учун қаттиқ ва даҳшатли жанглар кетди. Бизнинг

чавандоз отлик аскарларимиз қуюндек келаётган душман қўшинлари устига қиличларини яланғочлаб бориб фашист маразларининг бошини танашидан жудо қилардилар. Орджоникидзе йўлида бўлган бир жангда оғир ярадор бўлиб Москвадаги госпиталларнинг бирида даволандим, соғайишимга кўзим етмаган ҳам эди. Ўз фарзандлари – жангчиларга меҳрибон бўлган совет медицина ходимлари мени тез кун ичида даволаб тузатдилар.

Даволаниб чиққанимдан кейин уч ой таълим олиб тўп наводчиги деган касбга эга бўлдим ва 1942 йилнинг ёз ойларида, яъни душман Сталинградга қараб ваҳшийларча интилаётган кунларда Сталинградга душман қўшинлари қадамини қўйдирмаслик учун Волга бўйларида турдик. Қаттиқ қонли жанглар бошланиб кетди. Мен наводчиклик қилган тўп расчёти минглаб душман аскарларини ва унинг техникасини вайрон қилиб турган кунларнинг бирида яна оғир ярадор ва контужен бўлиб госпиталларда даволаниб тузалиб кетдим.

Бир неча ой ҳарбий таълим олиб, курсни аъло даражада тамом қилганим учун мени танкка қарши взводнинг командири қилиб тайинладилар ва младший лейтенантлик унвони бердилар. Мен младший лейтенант деган бу шарафли номга эга бўлишим билан уни жангда оқлаш, ватан ҳурматига сазовор бўлиш учун яна ҳам жону дилим билан қўмондонлик томонидан топширилган ҳар бир жанговар вазифани шараф билан бажаришга киришдим.

1943 йилнинг ёзидаги ҳужум жанглирида иштирок этдим. Ельня, Вязьма, Дорогобуж ва Смоленск шаҳарларини душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда мен командирлик қилган танкка қарши взвод жангчилари уч оғир ва бир «Фердинанд» типидagi танкини, 10 тўпини яқсон қилди. Шунинг учун ҳам қўмондонлик менинг взводимдаги жангчиларнинг кўпчилигини ҳукумат орденлари ва медаллари билан мукофотлади. Булар қаторида мен ҳам «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландим. Ҳарбий унвоним ҳам бир даража юқори кўтарилиб, лейтенантлик шарафига эришдим.

1943 йилнинг ёзги ҳужум жанглири вақтида бир неча мартаба ғалабаларга эришдим. Белоруссияни озод қилиш йўлидаги жанглارнинг бирида яна оғир ярадор бўлиб даволаниш учун кетдим. Мана, ҳозир тузалиб яна жонажон Белоруссияни озод қилиш учун жангга кетаётirman.

Лейтенант Ғофур Аҳмедов

1944 ЙИЛ 16 МАЙ, 28-СОН

Ботир кузатувчи

Рядовой Аҳмад Юсупов тунги кузатишда туриб душманнинг бир тўп разведкачиси билан учрашди. Немислар траншеяга яқин келиб қолганларида Аҳмад: «Тўхта!» – деб команда берди. Шу вақтда душман Юсуповга қараб граната улоқтириб қолди. Бироқ душман томонидан отилган бу граната бўш кетди.

Аҳмад немисларга қараб бирин-кетин бир неча гранатани улоқтирди-да, ўзи тезликда траншеядаги жангчиларга хабар берди. Совет жангчилари душман разведкачиларини ўққа тутиб чекинтирдилар.

Аҳмад Юсупов бу жангдаги қаҳрамонлиги учун «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Яна бир куни Юсупов немисларнинг бир тўп разведкачиларини қўриб қолиб уларни яқин келтирди-да, сўнгра бошлаб туриб граната улоқтирди. Фрицнинг бири ўлиб, иккинчиси ярадор бўлди. Қолганлари келган томонларига қараб қочиш берди.

Қўмондонлик Юсуповнинг бу сафарги қаҳрамонлигини «Қизил юлдуз» ордени билан тақдирлади.

Капитан У.Иброев

Мерганларнинг ажойиб ишлари

Н-чи гвардия қисмининг олдинги томонига мерганлик курсларини битирган кўнгилли мерган қизлар келишди. Улар немис мушкетерларнинг айрим хусусиятлари билан танишдилар ва шунга қараб ўз ўт позицияларини қўриб олдилар. Мерган қизлардан Зазнева ва Бубновалар биринчи кўниёқ бай очдилар. Қизларнинг пойлаб отган ўқлари немисларни пана ерга тикиб қўйди. Аммо ёш мерганлар сира чарчамасдан душманни қидирдилар ва йўқ қилдилар. Мерган Малиева 6 немисни, мерган Рязанова 4 немисни ўлдирди. Душман солдат ва офицерларини мерганлардан Малиева, Рязанова ва Бубновалар «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландилар.

Фронтнинг бошқа бир участкасида яқинда мерганлик курсини битириб чиққан ёш ўқчилар абжирлик билан ҳаракат қилмоқда. «Ов»нинг биринчи куни рядовой Ойтенев бир немисни ўлдирди, иккинчи куни бошқасини йўқ қилди. Рядовой Худайматов ўзига қулай жой ахтариб

топиб шу ердан туриб икки душман солдатини отиб ўлдирди. Рядовой Чуприн ҳам шахсий ҳисоб очди.

Қувончли кун

Ротамиз жадаллик билан олдинга томон илгарилар эди. Йўл ёмон. Ярим белдан ботқоқ, шундай бўлса ҳам, чарчаш нима эканини билмай олдинга томон интилар эдик. Командир бир ерда дам олишга буюрди.

Шу вақт менга жуда таниш бир овоз эшитилди. Новчагина бир ўзбек йигити артиллериячиларга команда берар эди. Мен унинг яқинига бордим. У старший лейтенант экан.

– Мени танидингизми? – деб сўрадим ундан.

У менга жиддий қараб:

– Халал берманг, кўряпсиз-ку, ўт очиб турибмиз, – деди.

Тўп немислар томонига отишда давом этди. Мен бир неча минут қараб турдим.

«Ҳарбий қоидаларга мувофиқ унга мурожаат қилайин-чи», – деб ўйладим мен.

– Ўртоқ старший лейтенант, сизга мурожаат қилишимга рухсат берингиз.

У менга яқинлашиб кела бошлади. «Худди ўшанинг ўзи бўлса керак», – деб ўйладим мен.

– Сиз Ленин районидаги «Сақу» колхозидан эмасмисиз? – деб сўрадим.

– Ўша ерликман. Сизга нима кераги бор эди?

– Мен Тўрақулов бўламан, танидингизми?

– Маъруфжонмисан? – деди старший лейтенант ва бир оз вақт ҳайронда қолиб тургач мени кучоқлаб олди. Ака-ука севинчимиздан нима дейишимизни билмас эдик, кучоқлашар ва ўпишар эдик.

Фронтдаги акам билан шу зайлда тасодифан учрашиб қолдим. Уни 1939 йилдан бери кўрмаган ва ундан хат-хабар олмаган эдим.

Ротамиз илгарилаб кетди, мен акам билан кучоқлашиб ҳайрландим. Икковимиз ҳам бир-биримизнинг адресларимизни ёзиб олдик. Биз бедарак ўйлаган акам соғ-саломат юрган экан. У яна жуда катта киши бўлиб қолибди. Акам билан тез-тез хат ёзишиб тураман. Унинг хатлари мени хурсанд қилади ва немисларга қарши курашда ботирликларга илҳомлантиради.

Рядовой М.Тўрақулов

Ўзбек халқининг қаҳрамонона ўтмиши

Ўзбек халқининг тарихи озодлик, мустақиллик ва қаҳрамонона курашларнинг ажойиб мисолларига тўладир. Баҳодир Алпомиш, Рустам, Равшан ўзбекларнинг ёрқин образлари халқимизнинг юрагида асрлардан бери сақланиб келмоқда. Муқанна, Жалолиддин, Таробий, Темур Малик каби халқ қаҳрамонларининг хотираси яшамоқда.

Ўзбек авлоди асрлар давомида ўз мамлакатига садоқат, халқига мухаббат, душманларга қарши курашда чидам, қаҳрамонлик руҳида тарбияланганлар. Халқимизнинг бу хусусиятлари халқ жангномаларида ёрқин акс эттирилган ва жуда кўп баёотнома ҳам мақолларда характерланган.

«Ким мард бўлса ўзига, ойдир она сўзига», «Мард йигитни майдонда синар», «Қўрқокларнинг холи шошар, йигитлар майдонда тобланар» каби мақоллар бунга жонли мисоллардир.

Ўзбек халқининг адолатсизликка ва чет эл босқинчиларига қарши кўп вақтлардан бери курашиб келгани билан танишиш учун баҳодир Муқанна ва Жалолиддинларнинг қаҳрамонликларига бир назар солиш кифоя.

1. *Халқ қаҳрамони Муқанна.* 1200 йилдан ортиқ муқаддам араб босқинчилар Ўрта Осиёга ҳужум қилдилар ва Сирдарё билан Амударё оралиғидаги ерларни эгалладилар. Маҳаллий хон ўзбеклар уларга қаршилик кўрсатиш у ёқда турсин, халқ курашидан қўриқиб босқинчилар билан бирлашиб олдилар. Қулликнинг оғирлиги меҳнаткашлар бўйнига тушди. Араблар зулми кундан-кун кучайди. Улар меҳнаткашларга ҳаддан ташқари кўп солиқлар солиб, мол-мулкларини талаб, ҳамма нарсага хўжайин бўлиб олдилар ва халқнинг фақирланиши ҳисобига бойидилар.

Араблар зўрлик билан ислом динини киргиздилар. Халқни талон-торож қилиш ва эзишда дин уларнинг қўлида бир восита эди. Чақирилмаган бу меҳмонларга ва мамлакатни босқинчиларга топшириб қўйган хон ва бойларга қарши халқнинг нафрати оша борди. Бунинг натижасида Зарафшон, Қашқадарё ва Фарғона водийларида арабларга қарши 70 йилгача бу кураш давом қилди. Бу кураш 770 – 780 йилларда, айниқса, авж олди. Унга баҳодир Муқанна бошчилик қилди.

Муқанна тарихий шахсдир. Унинг асл исми Ҳошим Ҳаким ўғлидир.

Муқанна халқ озодлигини, эл-юртининг мустақиллигини ва уни ҳамма нарсадан азиз кўрар эди. Шоир Ҳамид Олимжон «Муқанна» номли тарихий драмасида Ватанни ҳимоя қилиш ғоясини Муқанна тилидан қуйидаги сатрларда ифода қилади:

*Шу тупроқда менинг онам туғилган,
Боболарим шу тупроқда кўмилган,
Шу тупроқда киндигимнинг қони бор,
Шу тупроқда авлодимнинг номи бор.
Жон сақлашга чақирмагин мени, наст!
Шу тупроқдан чекинмайман бир қадам.*

Муқанна аскарлари арабларга кўп зарбалар бердилар. Муҳим жанглардан бири Қашқадарёда бўлди. Муқанна отрядлари бирмунча истеҳкомларни ва бутун Қашқадарёни эгалладилар. Араблар қатта талафот кўрдилар. Кураш бутун Зарафшонга ёйилди. Араблар бир қанча вақтгача Муқаннани енга олмадилар. Муқанна ўз отрядлари билан Ҳисор тоғларининг этагидаги Санам деган ерда мустаҳкамланиб олди. Араблар кўп куч тўплаб, бу жойни қуршаб оладилар. Араблар қуршови узок вақт давом этди. Аҳволнинг шу қадар оғирлигига қарамай, Муқанна жангчилари душманга таслим бўлмай, охириги нафасларига қадар арабларга қарши курашдилар.

Муқанна кучининг борича курашди ва охирида душман қўлига асир тушмаслик учун ўзини ўтга ташлади. Баҳодир Муқанна душман олдида тиз чўкишдан кўра ўлимни афзал кўрди ва Ватан озодлиги йўлида қаҳрамонона ҳалок бўлди. Бу курашдан руҳланган халқнинг босқинчиларга қарши кураши яна ҳам авж олди.

2. *Халқ лашкарлари саркардаси Жалолиддин.* Халқимизнинг машҳур қаҳрамони ва саркардаларидан бири Жалолиддин эди. У бундан 700 йиллар бурун яшаган. У вақтда Чингизхоннинг қароқчи қўшинлари Хоразм хонлигининг ерларига босиб кела бошладилар. (Хоразм хонлиги ҳозирги Ўзбекистон тупроғига қирадиган қадимги давлатлардан биридир). Бу тарихда монғуллар ҳужуми деб аталади. Монғуллар Ўрта Осиёнинг бой ерларига бостириб кириб, шаҳар ва қишлоқларни чигиртка сингари қуритар, аҳолини талар ва ўлдираар эдилар. Масалан, ўша замоннинг энг гуллаган ва маданий шаҳарларидан бўлган Бухорони

монғуллар ер билан яксон қилиб, аҳолисини қирган эдилар. Мана шу даҳшатли пайтда баҳодир Жалолиддин халқнинг монғулларга қарши курашига раҳбарлик қилди.

Жалолиддиннинг отаси – Хоразм хони Муҳаммад эса душманга қарши кураш ўрнига жанубга, Ҳиндистонга қочиб кетди. Шунда Жалолиддин отасига қараб шундай деди: *«Бошимни кессангиз ҳам шунини айтаман: Модомики Чингизхон биз томон келаётган экан, қўшинларимиз баланд деворли қалъаларга беркиниб олмасликлари, аксинча, душманни қидиришлари керак. Жангчини унинг ўтқир қиличи ва саман оти сақлайдир. Малла йўлбарс бу ёққа келаёттир. Унинг йўлини яхши биламиз. Отларимизни унга томон бурайлик ва душманни изидан қувайлик, унга ҳар тарафлама ҳужум қилайлик, туяларни урайлик ва унинг малла терисини бурда-бурда қилайлик»*. Хон ўғлининг сўзига кирмади ва ўз малайлари билан қочишда давом этди. Бой ва беклар эса ҳар вақтдагидай босқинчиларни ошу нон билан қарши олдилар. Улар Чингизхондан кўркмас эдилар, чунки Чингизхон ҳам ўзлари сингари талончи эди.

Жалолиддин руҳдан тушмади. Уни халқ қўллаб-қўлтиқлади. У қўшин тўплади ва ҳарбий таълим берди. Ботир Жалолиддин ўз ватанпарвар жангчиларини монғулларга қарши курашга солди. Жалолиддин монғуллар билан бўлган биринчи катта жангда монғул Тохучар қўшинини тор-мор қилди. Чингизхон Жалолиддинга қарши 45 минглик қўшин юборди. Ўртада шиддатли жанг бошланди. Жалолиддин ўз жангчилари билан монғул қўшинлари орасига ёриб кирди ва уларни бўлиб юборди. Душман бу гал ҳам бутунлай мағлубиятга учради ва фақат озгина қисмигина жанг майдонидан қочиб қутулди.

Шундан сўнг Чингизхон кўп кучлар сарфлаб Жалолиддин қўшинига қарши яна ҳужум қилди ва жуда кўп талафот эвазига турли найранглар ишлатиб зўр-базўр ғалаба қозона олди. Шундай бўлса ҳам, Жалолиддин таслим бўлмади ва ўз отряди билан узоқ вақт монғулларга қарши курашни давом эттирди. Ботир Жалолиддин ўз халқининг бахт-саодати, Ватанининг озод ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлди, бироқ унинг шон-шарафи ҳозир ҳам ўзбек халқининг ўғилларини Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун курашга илҳомлантириб келади.

Ўша замонда монғуллар зулмига қўзғолган Бухоро халқининг раҳбари – қаҳрамон Таробийнинг ва Чингизхонга қарши Хўжанд аҳолисининг курашини уюштирган талантили лашкарбоши Темур Маликнинг

номи дилимизда сақланади ва бизни душманларга қарши курашга чақиради.

Шундай қилиб, ўтган замонларда ўзбек халқининг душманларга қарши курашиб келган паҳлавонлари ва озодлик ҳам бахт-саодат излаган ботирлари кўп бўлган. Аммо улар енга олмаганлар. У вақт халқимизда бирлик йўқ эди. Хонлар, беклар, бой ва муллалар ҳамда шулар сингарилар ўзаро жанжал билан, халқ манфаатларини босқинчиларга ва душманларга ён босиш билан машғул бўлар, халқни талар эдилар...

Улуғ Ватан уруши кунларида ўзбек халқи Иттифоқнинг барча халқлари билан бирликда қўлни қўлга бериб немис босқинчиларига қарши озодлик урушини олиб бормоқда. Иттифоқнинг барча халқлари сингари ўзбек халқи ҳам тушундики, Гитлер фақат Европа халқларининггина, айниқса, славянларнинггина душмани бўлиб қолмай, у Шарқ халқларининг, шу жумладан, ўзбекларнинг ҳам душманидир. «Осиёлик» деган сўз гитлерчиларнинг тилида ҳақоратли, таҳқирли сўздир. Гитлерчи қароқчилар араб ва монғул босқинчиларидан ҳам баттар усуллар билан озодлигимизни барбод қилмоқчи ва бизни немис князлари ҳам баронларининг кулларига айлантirmoқчи эдилар...

Ажойиб тарихий традициясига, мамлакатимиз халқларининг бирдамлик курашига содиқ бўлган ўзбек халқи учун Ватан уруши фронтларида ғоявий чидамлилиқ, жасурлик ва ўз Ватанига чексиз муҳаббат ҳам садоқат кўрсатмоқда.

Ота-оналаримиз ўғилларини бу муқаддас урушга жўнатар чоғида шундай деган эдилар: *«Ўзбек халқи сизни жангда шафқатсиз бўлишга чақиради, немисларни қириш билан улуғ савоб қилган бўласиз. Сиз ўлдирган немисларнинг сони билан ўлчанади. Келгуси авлод сизларни совет тупроғини фашист ҳаромзодаларини озод қилувчилар сифатида ҳурматлаб ёдлайди»*. Халқимиз, ўзбек халқининг ва бутун совет халқларининг қаҳрамонона традицияларига содиқ бўлишни биздан талаб қилди. Ўзбек жангчилари халқ нақзини шараф билан бажармоқдалар. Қаҳрамонларнинг олтин рўйхатида ўзбек халқининг 25 дан ортиқ баҳодирлари номи ёзилди, Қаҳрамон Камол Пўлатов Сталинград оstonаларини мудофаа қилиб энг нозик пайтда бир боғлам граната билан ўзини олдинда келаётган немис танк остига ташлади ва уни парчалаб юборди. Қаҳрамонлар Аҳмаджон Шукуров ва Қўчқор Турдиев душман истеҳкомларини штурм қилиб жасурлик ва қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Қаҳрамон Тўйчи Эрийгитов ўз танаси билан немис пулемёт нуктасининг амбразурасини тўсиб азиз ҳаёти эвазига ўртоқларининг муваффақиятли ҳужумига йўл очиб берди. Баҳодирлир ва жасурлик кўрсатгани учун 1944 йил 1 январгача 9812 ўзбек Иттифокнинг ордени ва медаллари билан мукофотланди.

Ўзбек халқи ўзининг биринчи генерали, «Суворов» орденининг кавалери Собир Раҳимов билан фахрланади.

Жангчи! Қаҳрамонлар қаторини янада кўпайтир. Душманни тўхтовсиз мажақла, унга омон берма! Халқимизнинг шонли традицияларига содиқ бўл!

Капитан Х.Турсунов

Ўзбек тилида жанговар варақа

Ротамизда «Жанговар варақа» мунтазам чиқиб туради. Дастлабки кунларда рус бўлмаган миллат жангчилари «Жанговар варақа»га мақола-хабарларни кам ёздилар. Мен бу ҳақда командирга мурожаат қилдим ва ундан ўзбек тилида ҳам жанговар варақа чиқаришга рухсат беришини сўрадим. Командир таклифимни маъқуллади. Шу кунларда ўзбек тилида ҳам «Жанговар варақа» чиқармоқдамиз. Унга қизил аскар Норматов редакторлик қилади.

ЎЗБЕКИСТОНДА

Пахта далаларининг агитатор ва лекторлари

Ўрта Осиё давлат университети ва Тошкент пединститутларининг 200 дан ортиқ студентлари республиканинг колхоз ва совхоз далаларида лекторлик ва агитаторлик қилади. Ўзбекистон Маориф халқ комиссарлигининг лекциялар бюроси бу студентлар учун қишлоқ хўжалиги ва асосан пахтачилик масалалари тўғрисида муддатли семинарлар ўтказди. Шунингдек, колхозчиларга пахта ҳосилини оширишда ёрдам бериш учун бевосита далаларда лекциялар ташкил қилинди. Бу лекцияларни колхозлар ва қишлоқ хўжалигининг кўзга кўринган мутахассислари ўтказдилар.

Одесса меҳнаткашларига совға

Анджон многопромсоюз коллективи Украинанинг озод қилинган районларига ёрдамни тобора кучайтирмоқда. Харьков ва Киев аҳолиларига яқинда 4 вагон совға юборилди. Булар орасида 400 метр турли шохли кийимлар ва уй-рўзғор асбоблари бор эди. Многопромсоюз коллективи ҳозир Одесса меҳнаткашлари учун совға юборишга тайёрланишмоқда, одессаликларга атаб 4 вагон совға юборишга қарор қилинди.

Колхозда қурилиш

Кўкон шаҳаридаги бирлашган колхоз правленияси бу йил колхозда янги қурилишлар тиклаш учун 60 минг сўм пул ажратган эди. Ҳозир бу пул сарфланиб, бир кичик электростанция, бир жувозхона ва юзта мол синадиган молхона қурилди.

Колхозчиларнинг уйлари электрлаштирилди, жувозхона ҳар куни 40 – 50 килограммга яқин ёғ чиқармоқда.

Қорақалпоғистон пахтакорларининг ишлари экранда

Тошкент кинохроника студияси ходимларининг режиссёр Юдин бошчилигидаги бригадаси ҳозир Нукусда ишламоқда. Қорақалпоқ халқининг пахтачиликни юксалтириш йўлида олиб бораётган кураши киноплёнкага олинади. Чкалов номли завод коллективининг ўз оталигидаги Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалигига бераётган ёрдамини кўрсатишда алоҳида аҳамият берилади. Пахтачиликни юксалтириш учун умумхалқ ишига бағишланган махсус киножурналлар экранга чиқарилди. Кино ходимларининг бир группаси ғўзани парвариш қилишда илғорлар тўғрисида кичик журнал тайёрламоқда.

1944 ЙИЛ 6 ИЮНЬ, 33-СОН

Ҳамшаҳарлар

Сўнгги жангларнинг бирида ярадор бўлган сержант Турғун Тўхтабоев госпиталда ўз ҳамшаҳри Наманган област Янгиқўрғон районида келган Турсунали Шокиров билан учрашди.

Ҳамшаҳарлар госпиталдан чиққач бирга жанг қилишга аҳдлашдилар. Қўмондонлик ҳамшаҳарларнинг илтимосини қондирди. Уларнинг икковини ҳам бир қисмга юборди. Бу ерда сержант Тўхтабоев пулемётчилик қилди. Қизил аскар Турсунали Шокиров иккинчи номернинг вазифасини бажарди. Яқинда бўлиб ўтган бир жангда ҳамшаҳарлар гитлерчиларнинг атаксини мохирлик билан қайтардилар.

Қизил аскар А.Жафаров

Самарали ташаббус

Бу воқеа кеча бўлганидек эсимда. Партия аъзолигига кандидат бўлиб қабул қилинган куннинг эртаси ўзбек жангчиси Йўлдошев ҳузуримга келди.

– Сиз билан маслаҳатлашгани келдим, ўртоқ капитан, – деди жангчи. – Мен энди партиянинг кандидат аъзоси бўлдим. Шундай бўлгач илгаригига қараганда кўп ишлашим керак. Бироқ нималар ишлашимни билмайман. Сиз фойдали йўл кўрсатарсиз.

Мен жангчи маслаҳатга келиб тўғри иш қилганини, коммунистнинг бошқаларга қараганда яхшироқ ва кўпроқ ишлаши кераклигини айтдим. Биз Йўлдошев билан суҳбат ўтказиш кераклигини буюрдим. Мен Йўлдошевга биринчи суҳбатни ротанинг жанговар традициялари ва унинг қаҳрамонлари ҳақида бошлашга маслаҳат бердим, фактлар тўплашга ёрдамлашдим. Ўзбек жангчилари ўртасида янги кишилар ҳам бўлиб, бундай суҳбат фойдали бўлиши керак эди.

Йўлдошев завқ билан ишга киришди. Унинг биринчи суҳбатида мен ҳам қатнашдим. Мен ўзбек тилини билмайман, аммо Йўлдошевнинг суҳбатида айтилмаган фамилиялар унинг нима тўғрисида гапираётганини билдирар эди. Ёш агитатор Лезиевнинг фамилиясини тилга олди. Мен немисларга қарши жангларда баҳодирларча ҳалок бўлган ботир пулемётчини эсга олдим. Шундан кейин Йўлдошев ўзбек жангчиларидан Толипов ва Раҳимовларнинг жасурликларини сўзлади. Умар Раҳимов жангда бир неча еридан оғир ярадор бўлган эди. Шундай бўлса ҳам, у жанговар вазифа бажарилмагунча душманга қарши курашда давом этди. Пулемётчи Толипов душмanning бир тўда разведкачилари билан курашда енгиб чиқди ва бу жангда тўрт немисни ўлдирди.

Суҳбат охирида Йўлдошев завқ билан қизғин сўзлади. Жангчилар

ёш агитаторнинг сўзларини диққат билан тингладилар, уларнинг кўзлари ёнар эди. Афтидан, Йўлдошевнинг ҳикояси уларга чуқур таъсир қилган бўлса керак. Кейин Йўлдошев суҳбатни тамомлаётиб ротанинг жанговар традициясини кўпайтириш ва унинг энг яхши кишилари сингари жанг қилишга қизил аскарларни чақирганини айтганини менга билдирди

Кейинги сафар партиянинг кандидат аъзоси немис-фашист босқинчилари вақтинча босиб олган совет ерларида уларнинг қилган ваҳшийликлари тўғрисида ўзбек жангчилари билан суҳбат ўтказди. Мен Йўлдошевга суҳбат учун план тузишга ва фактлар тўплашга яна ёрдамлашдим. Суҳбат бу гал ҳам қизғин ва жонли ўтди. Фашистларнинг ёвузликлари тўғрисида гапириб Йўлдошев бундан кейин олий бош қўмондоннинг 1 май буйруғида қизил армия жангчилари олдига қўйилган вазифаларни, бутун совет ерини немис-фашист босқинчилардан тозалаш, немис йиртқич ҳайвонни ўз хусусий инида мажақлаб ташлаш вазифаларини уқтириб ўтди.

– Бу вазифани шараф билан бажариш учун, – деди Йўлдошев, – ўқиш, ўрганиш керак. Ҳунаримизни оширишимиз, жанговар активлигимизни ўстиришимиз зарур.

Дастлабки икки суҳбат Йўлдошевнинг қобилиятли агитатор эканини кўрсатди. Ўзбек жангчилари ўртасида ишлашни мен унга доимий вазифа қилиб топширдим. Ёш коммунист суҳбатлар ўтказиш билангина чегараланиб қолмайди. У «Жанговар варақалар» чиқаришда активлик билан қатнашади, ҳамшаҳарларига тўп материал қисмларини ўрганишга ёрдамлашади. Уларга баланд овоз билан газета ва журналлар ўқи беради. Йўлдошев кун сайин ўсмоқда...

Капитан А.Виния

Қурбоновга балли

Иброҳим Қурбонов, бўлинмадаги ҳамма жангчилар ва командирлар уни танийдилар. У кўпни кўрган, жангларда мардлик кўрсатгани учун командирлар: «Қурбоновга балли!» – дейдилар. Яқинда бўлинмамиз немис траншеясига томон атака қилди. Жангчилар душман ерига ўқ ёғдиришни кучайтирдилар. Қурбонов кетаётиб ярадор бўлди. Бироқ у йўл-йўлакай ярасини боғлаб олдинга томон интила берди. Шундай қилиб,

у ҳаммадан олдин немис траншеясига бориб етди. У ерда уч немисни ўлдирди. Бу орада бошқа жангчилар ҳам келиб етдилар. Траншея немислардан батамом тозаланди. Иброҳим Курбонов II даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланди.

Қизил аскар Эгамбой Қўзибоқов

1944 ЙИЛ 30 ИЮНЬ, 39-СОН

162-станокли пулемёт

Младший сержант Олпой Боймуродов – ўзбек, ёш командир. У 162-сонли станокли пулемёт расчётида командирлик қилади. Яқинда Боймуродов қисми немислар қўлидаги катта бир тепаликни олдилар. Ўз қўлидан кетган тепалик учун немислар шу куни 6 мартаба контратака қилдилар. Боймуродов қисми, шулар ичида Боймуродов пулемёт расчёти душман контратакасини қайтаришда мардлик кўрсатди. Пулемёт расчётининг яхши ишлаши орқасида душман контратакаси қайтарилди. Фрицлар кўп талафот кўрди. Боймуродов пулемёт ўқи билан бир неча фрицни ўлдиргани ва мардона курашгани учун у «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Сержант Малла Қодиров

Душманни изма-из қувганда...

Немислар бу ерда ўз иншоотларининг мустаҳкамлигига умидвор эдилар. Бироқ шавкатли қизил армия немис кўрғонининг қулларини кўкка совурди. Душманнинг қатма-қат мудофаа чизикларига бўлган умидлари пучга чиқди. Барча қўшин турларининг шиддат билан берган зарбалари қаршисида гитлерчиларнинг тоқати тугаб, қочишга мажбур бўлди.

Биринчи немис траншеялари ғалаба билан эгалланди. Душман иккинчи қатор траншеяларидан туриб олиша бошлади. Аммо ботир йигитларимиз аввалги маррадан уларни қандай қувган бўлсалар, иккинчи, учинчи ва кетма-кет бошқа марралардан ҳам шундай эпчиллик билан ҳайдаб чиқара берди.

Бир участкада немислар траншеяларидан чиқиб кишлоқ атрофида жангга киришди. Милтик, автомат, пулемёт ва миномётлардан ўқ чиқариб бизникилар душманни чекинишга мажбур қилди. Бироқ фашистлар

қаҳр билан ҳар бир метр ерга ёпишиб, уни жони борица ўз қўлида сақлаб қолишга тиришар эди. Қишлоқ кўчаларида бир неча ўлик қолдириб гитлерчилар охирда кишлоқнинг нариги чеккасидаги қўл атрофида қаршилик кўрсатишда давом этди. Қўл четидаги кекса қайрағочга яширинган немис пулемётчиси тинмай ўғ ёғдира бошлади. Фашист газандасининг овозини ўчириш Марҳамат районида келган колхозчи гвардиячи қизил аскар Мусулмонқул Исмоиловга буюрилди. Мусулмонқул қўл атрофида барқ уриб ўсган ўтлар орасидан яшириниб пулемётга яқинлашди ва яқиндан ўт очиб уни йўқ қилди.

Жангчиларимиз яна илгарилаб кетишди, кекса қўлнинг кумушдек покиза сувлари жилваланиб ўз озод қилувчиларини табрик қилгандек туюлар эди.

Темир йўл станциясига яқинлашгач душман яна қутуриб қаршилик кўрсата бошлади. Лейтенант В.Ф.Бурмистров ўзиюлар тўпи билан сафарга отланди. У ўз жанговар дўстлари билан жанг майдонига ташланди. Рўпарадан туриб ўт очаётган душман тўпи мажакланди. Пиёда аскарлар қўлма-қўл жангга киришдилар. Бу ерда гвардиячи қизил аскар Берди Перматов ажойиб ботирлик кўрсатди. У яккама-якка жангларда тўрт немис солдатини ва бир офицерни ўлдирди. Хужум жанглариининг қаҳрамонлари янгидан-янги кишилар ҳисобига кўпаймоқда. Қизил аскар М.Асқаров душман траншеяларига биринчи бўлиб бостириб кирди. Гвардиячи Ражаб Тошовнинг миномёт ўқлари душманнинг кўпгина солдатлари ёстиғини қуритди. Қисмларимизнинг ҳужумлари шунчалик шиддатли бўлдики, натижада душман бор-йўғини ташлаб куёндек қоча бошлади. Жангчиларимиз жадал зарбалар бериб душманнинг ёвуз ниятларини амалга оширишга йўл қўймадилар. Натижада Лучеса дарёсидан ўтадиган уч кўприк портлашидан сақлаб қолинди. Бу ердаги иккала тўпни ҳам немислар олиб кетишга улгура олмаган. Ташиб кетишга улгуролмаган тўплар, дабдала қилинган пулемётлар ёнида душман солдат ва офицерларининг ўликлари узала тушиб ётибди. Совет жангчилари уларни шундай бошлаб қирганларки, газандалар «Гитлер капут» дейишга ҳам улгура олмай ер тишлашга мажбур бўлганлар.

Фронт йўлларида, гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда қизил аскарларимиз олдида тушиб келаётган кўпгина немис асирларини учратиш мумкин. Гвардиячи младший сержант И.Ф.Степанов траншея жанглирида икки немис солдатини асир олди. У асирларни штабга топшириб келаётиб дўсти,

гвардиячи ефрейтор Иван Ризковни учратди. Ризков Степановнинг кетидан бир немисни асир олган. У бу асирни штабга топшириш учун йўлга тушган эди.

Фашист қуллигидан қутқариб олинган аҳоли мисли қўрилмаган хурсандчилик билан ўз озод қилувчиларини қарши олади. Витебск атрофидаги қишлоқларнинг биридаги лагердан 600 киши озод қилинди. Немис тутқунлигидан бўшатиладиган Елизавета Сергеевна Брикова севинчига сиғмай нима қилишини билмайди. У аскарларимизни тўхтатиб ўпади, немис қўппакларнинг бечора мушטיפарга етказган ёвузликларидан ҳасрат қилади. Елизавета мудҳиш кунларини эслаб яна йиғлаб юборади. Унинг акаси ва отасини партизанликда айблаб отиб ташлаганлар. Жангчиларимиз Елизаветаларнинг ўчини олиш учун ҳужумкорлик шиддати-ни яна қизитиб тобора илгариламоқдалар. Олий бош қўмондоннинг ташаққуридан илҳомланган жангчилар жонажон Белоруссиянинг шаҳар ва қишлоқларини бирин-кетин озод қилмоқдалар.

А.Шарафиддинов

Раҳмонов ёш жангчилар билан учрашмоқда

Бизнинг бўлинмамизга яқинда бир тўда жангчилар келди. Булар қаторида ўзбек, қозоқ, қирғизлар бор. Улар келган вақтда тортиниб юришар эди.

Агитатор старший сержант Раҳмонов уларнинг ёнига бориб улар билан худди эски кадрдон дўстлардек суҳбатлашиб кетди. Тез орада тўпланган жангчилар ўртасида ҳар хил савол овозлари ва қаҳқаҳа отилган кулгилар эшитилди. Орадан бир қанча вақт ўтгандан сўнг Раҳмонов ёнидан қоғоз ва қалам чиқарди.

– Ўтиринг, Малумбеков, – деб мурожаат қилди қозоқ жангчисига. – Аввал сиз билан, кейин бошқалар билан хат ёзишамиз, – деди у. – Сизнинг фронтга қандай қилиб етиб келганлигингиз ва сизни бу ерда қандай қилиб кутиб олганликларини тўғрисида ҳамда сиз жанг қиладиган қисмнинг очиқ адресини ота-оналарингизга ёзамиз.

Раҳмонов шу куннинг ўзида ўша қисмга келган ўзбек, қозоқ ва қирғиз жангчиларининг ҳаммасининг уйига хат ёзиб берди. Раҳмонов улар билан қилган суҳбати вақтида қисмдаги энг яхши ва атоқли жангчилар

тўғрисида гапириб берди, уларга ҳарбий қоида ва тартибларни тушунтириб анча маслаҳат берди. Жангчилар биринчи кунги суҳбатдан бошлаб Раҳмоновни жуда яхши кўриб қолдилар ва унинг ҳар бир сўзини диққат билан тинглайдиган бўлдилар.

Старший сержант И.Троельников

Агитаторлар учун лекциялар

Капитан Дроздов сиёсий ишлар бўйича ўринбосар бўлган қисмдаги агитаторлар ўз ишларини олий бош қўмондоннинг 70-сонли буйруғи асосида ишламоқдалар. Яқинда майор Лопатка қисм агитаторлари учун икки марта сиёсий лекция қилди. Агитаторлар бу лекциядан ўзларига натижа чиқариб, взвод жангчилари ичида ишлаб чиқдилар. Капитан Дроздов рус бўлмаган миллат жангчиларига алоҳида эътибор беради. Уларнинг ичидан маълумотли жангчилардан агитаторлар тайинлаб, бу агитаторлар билан ҳар куни алоҳида суҳбат қилади. Ўзбек жангчилари агитатор Маҳмуд Аҳмедов, Шукур Абдуллаев, Сафар Кулиев, Омонбой Турсуновлар ўз олдларига қўйган вазифани «аёло» даражада бажариш учун ҳаракат қиладилар. Қилган ишлари ҳақида доклад қилиб турадилар.

Қизил аскар Бобожон Қурбонов

Жангда ўз ўртоғига ёрдам

Тиллабоев билан Овчинников биринчи мартаба ротага келган вақтда танишишган эди. Иккинчи куни улар взводга кетди. Шу кундан бошлаб уларнинг дўстлик алоқаси мустаҳкамланиб борди. Улар бирга жанговар таълим олиб, хизматни бирга ўтадилар ва бир ерда яшадилар. Тиллабоев рус тилини унча яхши билмас экан. Унга Овчинников ёрдам берди. Тез орада Тиллабоев ҳарбий таълим вақтларида керак бўладиган энг зарур сўзларни, командаларни ўрганди. Автомат, пулемёт қисмларини билиб олди ва граната улоқтиришни яхши ўрганди.

Бир вақтда Овчинников жуда қийин аҳволга тушиб қолди. Унга 6 фриц ҳужум қилган эди. Шунда Тиллабоев ўртоғига ёрдам бериш учун ташланди. У ўз автоматининг ўқи билан уч фашистни ўлдириб ўртоғининг ҳаётини қутқариб қолди.

Қизил аскар С.Юсупов

1944 йил 8 июль, 41-сон

Суратда: Гвардиячи сержант Обид Ҳамидовнинг миномёт расчёти душманга ўт очмоқда

Ўтқир кўз ва зийрак қулоқлар

Разведка – армиямизнинг кўз-қулоғи. Айниқса, ҳужум жанглари вақтида разведканинг аҳамияти яна кучаяди. Душмanning орқа томонига кириб борган разведкачи азаматлар ўтқир кўз ва зийрак қулоқлари билан душман томонида бўлаётган ишларни билиб қайтишлари керак.

Биз қозоқ жангчиси Бердинов, озарбайжонлик Ильясов, украиналик Добронюклар билан разведкага чиқдик. Немислар ўточар нуқталарини усталик билан ниқоблаган эканлар. Улар ўз қуролларини яширишга қанчалик уринмасин, биз уларни моҳирлик билан билиб қайтдик. Артиллериячилар пойлаб ўт очиб душмanning ўточар нуқталарини яксон қилишди. Яна бир разведкада беш асир олиб келдик.

Гвардиячи старшина, «Қизил юлдуз» орденли Қодир Турсунов

Мардлар майдонда

– Ўртоқ младший лейтенант, мен наводчиклик қиладиган станокли пулемёт расчёти бугунги жанговар вазифани бажаришга тайёр!

Станокли пулемёт взводининг командири расчёт жангчиларининг тайёрлигини бирма-бир текшириб чиққач:

– Офарин, жуда яхши, раҳмат сендек ўзбек фарзандига, – деди Зухриддиннинг қўлини қисиб.

Младший лейтенант Тупиков яна бир қатор расчёт олдидаги вазифа, ҳужумга боровчи рота жангчиларини қандай қилиб қўллаш кераклигини айтиб берди.

Артиллерия отишмаси ҳам бошланди. Жангчилар ўз қуролларидан душман устига ўғ ёғдира бошладилар. Осмонда оқ ракета пайдо бўлди. Рота жангчилари «ура» овози билан ўз траншеяларидан олдинга қараб кўтарила бошладилар. Душман пулемёти олдинга силжиётган совет солдатларига қарши ўқ уза бошлади. Зухриддин ўз пулемётини немис пулемётига қаратиб қўйди ва унга қарши ўқ чиқара бошлади. Отишмадан сўнг немис пулемётининг овози ўчди.

Жангчилар Зухриддин пулемётининг кучли ўқи остида ҳамон олдинга қараб ташланишда давом этдилар. Душман миномёти Зухриддин пулемётининг атрофига ўз миналарини ташлай бошлади. Немислар минасининг парчаси пулемёт расчёти командири оғир ярадор қилди. Зухриддин командирга биринчи ёрдамни кўрсатиш билан ўз ўт позициясини ўзгартирди. Рота жангчиларининг мардлик билан қилаётган ҳаракатларидан қўрққан фрицлар ўз қуролларини ташлаб траншеяларидан чикиб қоча бошладилар.

Зухриддиннинг пулемёти қочаётган фрицларга қарата сайрай бошлади. Жангчилар душман траншеясини эгалладилар. Бир оз отишма тўхтади. Ўз траншеясини йўқотган душман рота жангчилари устига контратакага келди. Рота жангчиларининг бирдамликда туриб отишлари ва Нуриддиновнинг пулемёт ўқи зарбаси билан душман улоқтириб ташланди. Нуриддинов оғир ярадор бўлди ва ўз пулемётини ташламади. Шу куни душмanning тўрт мартаба қилган контратакаси қайтарилди. Кечкурун взвод командири младший лейтенант Тупиков жангчилар олдида Нуриддиновнинг мардлигини табриклаб, расчётининг ҳаракатига «аъло» баҳо берди, пулемёт ўқи билан 20 дан ортиқ фрицни ўлдирганини ва икки ўқ нуқтасини яксон қилганини эслатди. Эртасига расчёт жангчиларига ўз олдиларига қўйилган вазифани бажарганликлари ва шунда мардлик, жасурлик кўрсатганликлари учун Нуриддиновни «Қизил юлдуз» ордени, қозоқ йигити Абдирахмоновни «Шухрат» орденининг III даражаси билан, Зоринни эса «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлаш буйруғини эшиттирди. Қисмда уруш бошидан бери душманга қарши мардона курашаётган ўзбек фарзандлари кам эмас.

Младший лейтенант Гаффаров ўз взводининг жангчилари билан душман мудофаа чизигини бузиб ўтиб душманнинг ўт очиш нуқтасини эгаллаб рота жангчиларининг ҳаракатини қўлагани учун I даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланди.

Ўз мухбиримиздан

Командирнинг яраси учун

Гвардиячи капитан Ҳамроевнинг ротаси дарёдан ўтишга тайёрланаётган эди. Шу вақт командир оғир ярадор бўлиб қолди. Ҳужум қилиб бораётган сафдан батальон командирининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари, гвардиячи капитан Головкиннинг қуйидагича буйруғи эшитилди:

– Гвардиячилар! Капитанимиз ярадор бўлди. Унинг учун ўч олингиз, олға!

Гвардиячи старший сержант Климашевский рўпарадан туриб отаётган душман ўқлари остида дарёдан сузиб ўтиб кетди. Комсомол етакчисининг ботирлиги бошқаларга ўрнак бўлди. Гвардиячи рядовой Гурьев, гвардиячи младший сержант Бўриев, гвардиячи ефрейтор Тўрабоев, гвардиячи сержант Криков, гвардиячи сержант Золотарёв ўртоқлар дарёдан ҳаммадан олдин сузиб ўтиб қирғоқдаги бир тўда немисларни йўқ қилди. Улар сувнинг устига якка чўп қўйдилар. Шу билан ротанинг дарёдан ўтишига ёрдам бердилар. Командирнинг яраси душман учун анча қимматга тушди.

Қуролини яхши кўрган учун

Ўртоқ Содиқ Иноятов ўз қуролини олий бош қўмондон талаб қилганидек яхшилаб ўрганди. Унинг қуроли ҳамма вақт тоза ва жангга тайёр. Ўзбек йигити жангчи Иноятов, немисларнинг ракета билан бутун жойларни ёритиб туришига қарамай, эмаклаган ҳолда немислар траншеясига бориб кирди. Икки немисни ўлдириб, бир немисни асир олиб ўз бўлинмасига қайтди.

Жангчи Содиқ Иноятов Ватан урушининг биринчи кунидан бери жангларда қатнашиб кўп тажриба орттирган. У ҳозир ўзининг бой тажрибалари билан бошқаларга намуна бўлмоқда.

Зиёдулла Маҳмудов

1944 йил 16 июль, 42-сон

Мукофотдан илҳомланиб

Жангларда кўрсатган баҳодирлигим учун генерал мени III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотларди. Шодликларга тўлган ҳолда унинг қўлидан қимматли тортикни олаётиб қуйидаги сўзларни айтганим эсимда:

– Мукофот яна қаҳрамонликларга илҳомлантиради. Сизнинг ишончингизни оқлаш учун душманга қарши яна шафқатсизлик билан жанг қиламан.

Генерал қўлларимни қисиб хайрлашди. Генерал билан учрашувим ва қимматли мукофотга эга бўлиш мени ботирликка чақирди. Ҳужум жангларида ваъданинг устидан чиқдим. Отделениям билан ҳужум қилиб борар эдик, 20 га яқин немис солдати йўлимизни тўсишга уринди. Милтиқ ва автоматлардан ёппа ўқ чиқариб 6 фашистни ўлдирдим. Бироқ гитлерчилар жангни давом эттиришди. Биз яккама-якка қўл жангига киришдик. Бу жангда бир ўзим беш немисни йўқ қилдим.

Яна илгарилаб кетдим. Бироқ немис ДЗОТига тушиб тўхташга мажбур бўлдик. Отделениям билан бирга ДЗОТни ўраб олиб уни ҳам йўқ қилдик. Шундай қилиб, душманни даф қилмоқдамиз.

Сержант Ғ.Абубакиров

Танклар тўхтамади

Немислар шавкатли танкчиларимизнинг олдига тушиб қочиб бораётган эди. Чекиниб бораётган душман солдатлари танкчиларнинг йўлини тўсиш учун дарёдаги қўприкни портлатиб қочди.

Дарёга қўприк қуриш майор Поплавский батальонига топширилди. Батальон жангчилари жадаллик билан қўприкни ишлашга тутиндилар... Рядовой Мишенков ва Большаковлар ташаббус билан ишладилар. Давидов ва Мельниковлар нормани тўрт баравар ортиғи билан бажариб турди.

Батальон ошпази, ўзбек жангчиси Абдурахмон Акрамов йўлчиларга кечиктирмай овқат пишириб бериш билан бирга бўш вақтида қўприкни қуриш ишларига қарашди.

Батальоннинг мардлик билан ишга киришиши натижасида қўприк қуриш ишлари анча илгари битди. Орқадан келаётган жангчилар бир минут ҳам маҳтал бўлмай сапёрларга раҳмат деб ўтиб кетишди.

Капитан Ҳ.Ҳусаинов

Фрицларга совға

Хужум жангларида шофёрларнинг зиммасига катта масъулиятли вазифалар юкланади. Куяндек қочиб бораётган душманни Ватанимиз ерларидан биттасини ҳам тириклайин чиқариб юбормаслигимиз керак. Бунинг учун хужум қилиб бораётган олдинги қисмларга ўқ-дори ўз вақтида етиб бориши керак.

Мен гвардиячи ўқчиларга ўқ-дориларни сира кечиктирмай етказиб турибман. Мени кўришлари билан аскарларимиз севиниб кетишади. Фрицларга совға келтира бер деб ҳазилкашлик қилишади. Пиёдаларнинг талабини ўринлатиш учун душманнинг ўқларига парво қилмай жанговар машинани шикаст едирмай фрицларга ажал ўқларини вақтида етказиб турибман. Бунинг учун қўмондонлик мени «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотлади.

Гвардиячи сержант Ҳусан Мухторов

1944 йил 20 июль, 43-сон

Рўпарадан отиб

Урушгача Наманган областидаги кўпгина колхозчилар уни стахановчи пахтакор сифатида танир эдилар.

Йўлдош Насриддинов фронтда баҳодир жангчи сифатида донг чиқарди. Хужум жангларида гвардиячи старшинанинг шуҳрати яна ҳаммаёққа ёйилди.

Чекиниб бораётган гитлерчилар бизнинг қисмларимизнинг ҳаракатини тўхтатишга уринди. Шу пайт гвардиячи старшина Насриддиновнинг тўп расчёти масъулиятли вазифани бажарди. Ботир старшина ўз тўпини душман танкларига қарши рўпарага чиқариб тездан биринкетин ўқ уза бошлади.

Унинг мўлжал билан отган ўқи кўз очиб юмгунча немис «тигр»ини мажақлади. Бошқалари эса тумтарақай бўлиб қоча бошлади. Қисмларимиз яна илгарилаб кетди.

Гвардиячи старшина Йўлдош Насриддиновни жангда кўрсатган маҳорати учун қўмондонлик ««Қизил юлдуз»» ордени билан мукофотлади.

Уч ўртоқ

Бизни уч ўртоқ деб юритишади. Ҳақиқатан ҳам учаламиз уч йилдан бери бирга жанг қилаётимиз. Абдурасул Абдирашидов наводчи бўлиб ишлайди, Саидкул Минглиқулов ўқловчи, мен эса уларга ўқ етказиб тураман.

Кўпгина хужум жангларида қатнашдик. Гитлерчиларни Витебск бўсағаларидан Минсккача ҳайдадик. Биз отган ўқлар душманнинг юзлаб солдатини, ўнлаб автомашинасини яксон қилди. Жонажон Белоруссия пойтахтини озод қилишда қатнашдик. Бу ерда душманга омон бермай уни ғарбга томон қувдик. Бизнинг миномёт Каунас томонидан ҳам аввалгидек жанговар вазифани бажариб пиёда аскарларга йўл очиб турибди.

Қизил аскар Соқбой Омонов

Хушёрлик

Сахар вақти. Ўқтин-ўқтин келиб турган пулемётнинг овози ўчди. Гўё ҳаммаёқни сукунат босган эди.

Бундай жимликнинг алдовчи бўлишини гвардиячилар яхши билиб қолганлар. Шунинг учун ҳам жангчилар хушёрлик билан душман томонини кузатиб турар эдилар.

Кўш медалли гвардиячи старший сержант Маҳмаджон Холматовнинг тўпи ҳаракатга келди.

Тепаликнинг нариги томонидан душман танкларининг овози эшитилди ва тез орада қорайиб танклар ҳам кўрина бошлади. Бронлашган машиналар паноҳида келаётган немис солдатларининг совуқ башаралари кўзга чалиниб ўтди. Бу ўлим талвасасида қолган душманнинг тадбири эди. Гвардиячилар шиддат билан ўт очди.

Пиёдалар билан бирга артиллериячилар ҳам ишга киришдилар.

Гвардиячи старший сержант Маҳмаджон Холматов ўз тўпи билан бир «тигр» ва икки ўрта даражадаги танкларни яксон қилди. Гвардиячининг бу жангда қилган маҳорати учун қўмондонлик уни I даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланди.

Менинг асирим

Биз қишлоққа кириб борганда у аланга олиб ёнаётган эди. Немислар чекинишдан илгари қишлоқни ёндириб қочганлар. Бироқ душман қочишга улгура олмаган. Илғор қисмларимиз гитлерчиларнинг йўлини тўсиб қўпчилигини қирганлар, таслим бўлганларини асир олганлар.

Шу пайт қизил аскарларимиз асирларни тўда-тўда қилиб ҳайдаб кела бошлашди. Буларнинг олдида бундан бир соат илгари бўлган жанг-да бизнинг рота асир олган юзга яқин немис бор эди. Мен булар орасида ўзим қўлга олган фрицни ҳам кўрдим. Бу итвачча бундан бир соат илгари тинмасдан пулемёт отаётган эди. Мен унинг орқасидан бориб тўсатдан:

– Хенде хох! – деб бакирдим.

Фриц саросимага тушиб қолди. Таслим бўлишдан бошқа йўл қолмаган эди.

Кечагина ўзларини шу ерларнинг ҳокими санаган фашистлар бугун тўда-тўда бўлишиб бир-икки автоматчининг кўриғи остида шарққа жўнамоқдалар. Улар ўз қўллари билан куйдирилган ёнгинларга қарай олмайди. Ҳаммасининг кўзи ерда. Немис оккупациясининг мудҳиш зулмларини кўрган қишлоқ халқи ғазаб билан уларга тикилади. Асирларнинг қораси ўчгунча халқнинг ғазаб билан алангаланган кўзлари улардан узилмайди. Биз эса мағрурлик билан дадил қадам ташлаб ғарбга томон илгарилаб бормоқдамиз.

Қизил аскар Ирис Бадалбоев

Гвардиячилар зарбаси

Кун иссиқ. Кўчаларни чанг босган. Шавкатли қизил армия ёвуз душманга даҳшат солиб шиддат билан илгариламоқда. Кети узилмай автомашиналар, танклар, от-арава ғарб кўчаларини тўлдириб илгари жилмоқда. Погонлари ва пилоткаларидан озодлик символи бўлган юлдузлари порлаб турган ҳар бир киши жадаллик билан илгари интилади. Халқ уларнинг йўлларига пойандозлар солиб, гулдасталар тутиб қарши олади.

Белоруссия қишлоқларидан бирига кириб бордик. Қишлоққа етишдаги муюлишда 11 немиснинг ўлиги узала тушиб ётибди. Яна илгарилардик. Тегирмон яқинида бир «фердинанд»нинг ҳали ўти ўчмаган. Унинг

ёнида яна тўрт-беш ўлик. Жарлик яқинидаги саройда тўппончасини ушлаган кўйи миясидан ўқ еган немис офицерининг ўлиги ётади.

Қишлоққа кириб бордик. Немис ваҳшийларнинг чидамсиз зулмидан юзлари заъфарон бўлган халқнинг чехрасидан шодлик аломатларини билиб олиш қийин эмас эди. Талончилардан бир амаллаб яшириб қолган кийимликларига ясанган ёш-қари ўз ўғилларини ўтқизгани жой топа олмайди. Баъзиларнинг кўйнакларидан ҳали ҳам куя дорининг эси келиб турибди. Баъзилар шойи кўйнакни дазмоллашга ҳам улгурмай безанишга шошилганлар.

60 ёшлар чамасидаги кампирнинг уйида зиёфат. У қизил армия жангчи командирларига мусибатли кунларни, босқинчилардан кўрган кулфатларни айтиб тугата олмайди. Қишлоққа биринчи бўлиб қирган жангчиларни сийлаш учун олчадан қилинган бир шиша мусаллас олиб кўйган. Кампир ниятига етиб қишлоқни озод қилганларга оз-озлаб мусаллас узатади.

Жангчилар суҳбатни фурсати билан бемалолроқ ўтказишга ваъдалашиб илгарига шошиладилар. Шу қишлоқни озод қилган батальон парторги капитан Стрельцов билан суҳбатлашдик. У ўлдирилган 11 немис ва ёндирилган «фердинанд» гвардиячи старший сержант Йўлдош Насриддиновнинг иши эканини айтди. Тўппончасини ушлаган кўйи ётган немис офицерини гвардиячи рядовой Мирҳайдар Ботраков ўлдирган.

Немислар чекинаётиб кўприкни бузиб кетганлар. Гвардиячи старший сержант Ҳафиз Зарипов отделенияси тезлик билан кўприк қуриб ҳужум қилувчи қисмларимизнинг тўхтамасдан илгарилашига ёрдам берган.

Белоруссия қишлоқларининг ҳаммасида гвардиячилар зарбасининг излари билиниб туради. Раков қишлоғига етмасдан катта бир ўрмонликда 3000 га яқин немис автомашинаси куйдирилган, мажақланган, ишдан чиқарилган. Машиналар кабристони ёнидан ўтаётган жангчилар бу гвардиячилар зарбасининг гули, меваси ҳали олдинда турибди дейдилар.

Гвардиячиларнинг душманга етказаётган зарбаси тобора ошмоқда. Гвардиячи старший лейтенант Мухаморов командирлик қилган батальон бир кунда 80 немисни ўлдирди, 220 тасини асир олди, 12 қўл пулемёти, 2 станокли пулемёт, 120 милтик, 60 автомат, озиқ-овқат ортилган 3 омбор ва бир ҳарбий эшелонни ўлжа олди. Гвардиячилар Студия қишлоғига кирдилар. Халқ уларни қучоқ очиб қарши олди. «Қизил юл-

дуз» орденли гвардиячи Ином Ҳасанов қишлоқ аҳолисига қизил армиянинг шонли ғалабалари, совет халқининг мамлакат ичкарасида туриб қилаётган фидокорликларини сўзлаб берди. Гвардиячи капитан ўзбек бўлгани учун белоруслар унга Ўзбекистон тўғрисида кўп саволлар беришди. Ҳасанов уруш йиллари ичида ўзбек халқи эришган ғалабаларни айтиб берди.

Белорус халқи одати бўйича тантанали маросимлар қишлоққа кира беришдаги дарвозага гулли чочиқлар осиб қўйиш билан қайд қилинади.

А.Шарафиддинов

ЎЗБЕКИСТОНДА

Давлатга ғалла топшириш

Андижон областининг колхоз ва совхозлари давлатга биринчи ҳосил ғалладан 250 тонна арпа ва буғдой топширдилар. Избоскан совхози ғалла ўришни тамомлади, ҳозир қизғинлик билан ғаллани янчиш ва уни давлатга топшириш ишлари бормоқда. Избоскан район Янгиқишлоқ ва Намуна қишлоқларидаги колхозлар давлат қабул қилиш пунктларига кун сайин кўплаб ғалла келтирмоқдалар. Республикамизда 200000 гектардан ошиқ ерда ғалла ўрилди.

Украина колхозларига ёрдам

Кейинги вақтларда Ўзбекистон колхозлари Украинадаги немис оккупациясидан озод қилинган област колхозларига ёрдамни яна кучайтирмоқдалар. Запорожье ва Днепр областидаги колхозларга 5 эшелон от жўнатилди. Краснодар ўлкасидаги колхозлар кўп миқдорда наслдор отлар оладилар. Тошкент област Сирдарё районидаги «20 йиллик октябрь» колхозининг аъзолари Запорожье колхозлари учун 18 та от ажратди.

1944 ЙИЛ 3 АВГУСТ

Уч совет жангчисининг баҳодирлиги

Гвардиячи старший лейтенант Кубасов бўлинмасининг жангчиларидан гвардиячи младший сержант Абдували Бўронбоев, гвардиячи рядовойлардан Аксенов ва Марковлар ўрмонликдан кетишаётган эди. Шу вақт 30 тача немис солдати уларга қарши ҳужум қилди.

Баҳодир гвардиячилар душманнинг тўсатдан қилган ҳужумидан саросимага тушмадилар. Тезлик билан автоматни ишга солиб ҳужумни қайтаришга киришдилар.

Немис аскарлари уларни ўриб олишга ҳаракат қилди. Гвардиячилар душманнинг хийласини пайқаб атрофлича шиддат билан автоматдан отишни қизитдилар. Душманнинг 10 тача солдати шу ерда ўлдирилди. Бир нечаси қочиб кетди. Қолганлари ярадор бўлди. Гвардиячилар эсон-омон ўз қисмларига қайтиб келишди.

Қўмондонлик учала баҳодирни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Гвардиячи Д.Тўраев

Танк десантчиси

Ҳайбатли танк ғувиллаганча катта бир қишлоққа бостириб кирди. У билан курашишга уришиб кўрган душман пулемётчилари ва майда тўплар унинг ғилдираклари остида пачақланар, немис солдатлари эса мажақланар эди.

Шу вақт уйларнинг ойнасидан танкка қарши ўқлар отила бошлади. Десантчилардан бу ерда ҳарбий усталик талаб қилинар эди. Бундай жангларда бир неча марта иштирок қилган ўзбек жангчиси Худойназар Андакулов ўқ чиқараётган бир уйга югурди. У билинтирмай уйнинг орқасидан айланиб ўтиб шу ердаги немис автоматчисини отиб ташлади. Бошқа десантчилар ҳам Андакулов сингари моҳирлик кўрсатдилар. Уларнинг чакқонлик билан қилган ҳаракатлари натижасида уйларига яшириниб олган немис автоматчиларининг ҳаммаси қириб ташланди.

Ҳ.Ҳусаинов

Аҳмадалиевнинг полки

9 июль куни подполковник Амирқозим Аҳмадалиевнинг ўқчи полки Вильнюснинг атрофига жануб томондан бостириб кирди, вокзал районини қўлга олди, ундан кейин ҳар бир уй учун жанг қилиб шаҳарнинг маказига кириб борди. Немислар, айниқса, ўз қўлларида обсерватория, турма ва госпиталь биноларини қаттиқ сақлаб, маҳкам туриб ўзларини химоя қилдилар.

5-кун ўзларининг барча таянч пунктларидан уриб чиқарилган немислар тўда-тўда бўлиб асир туша бошладилар, Алиев полки 2800 асирни,

яъни шаҳарда асир олинганларнинг ярмидан кўпини асир қилиб қўлга туширди.

Полкнинг беш кунлик ҳаракати қонли ва қийин шароитларда жанг қилиб, шиддат билан сабот кўрсатганлиги қайд қилинди.

Урушгача Черняховскийнинг танк дивизиясида хизмат қилган ва эндигина йигирма уч ёшга кирган азамат Алиев ўз полкида ёшлик ғайратларини ва танкчиларга хос бўлган жадалликларни кўрсатди. Полкни у урушгача Черняховский таълим бергандек яхши билар ва уни ўз жонажон уйдик севар эди. У ҳар бир ротани қадам ташлашидан билиб олар, солдатларнинг бетига қараб қайси взводда хизмат қилишларини аниқлар эди. У ҳамма ерда хозир эди. Батальон командирлари уни ҳаммиша ўзлари билан биргаликда тургандек сезар ва роталарга нисбатан ўзлари ҳам Алиев сингари муносабатда бўларди. Шунинг учун ҳам майда штурм группалар якка-ягона оиладек, гўё бир кишидек бўлиб жанг қилдилар.

Майор Малишевнинг иккинчи батальони энг қийин участкаларда жанг қилиб илгарилади, 3-батальон командири майор Измадинов Вильнюс учун жанглار айна кизиби турган вақтда госпиталдан қайтиб келиб, комендантлик командасидаги солдатларга бош бўлиб жанг қилиб, командирнинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари майор Тимофей Андреевич Шестера жангчилар кўп кунлик оғир жанглардан кейин кисувини бир оз бўшаштириб қўйган пайтларида штурм группаларидан бирига бошчилик қилди ва уни илгарига олиб борди.

Ана шу беш кунлик жанглари полкнинг орқа томонида турган ҳеч қандай қисми, бошқача қилиб айтганда, жанг қилмаган битта ҳам киши бўлмаган. Шу кунларда кишилар жуда кам ухлашди, овқатланишнинг ҳаловати бўлмади. Кечасию кундузи кишилар жанг билан банд бўлдилар, ҳамманинг фикри-зикри жангда эди.

Полкнинг ҳаракати шаҳарнинг тақдирини ҳал қилди.

Мана бу қонли курашларни ҳали ҳеч ким эсан чиқаришга улгурмаган эди, кизил аскарлар кўча жангларида йиртилган гимнастёркаларини тикиб олишга ҳам улгурмаган бир пайтда полк янги топшириқ олди ва бу топшириқни бажариш учун ёппасига ҳаракат қилинди.

Полк кундуз куни юрди. Майда-майда тўдаларга бўлиниб қочаётган душманни таъқиб этиб кечаси билан юрди. Қисқа муддатли дам олиш кези келганда гўё маслаҳатлашиб қўйгандек ҳамма бирданига уйкуга кетди. Полк кечасию кундузи илгарига қараб ҳаракат қилди. Айна сахар

пайтида полк командири ҳамманинг кўз ўнгида эди. Кечаси уни чалкаш ўрмон кўчаларининг чорраҳа ерида мотоциклетда ўтириб мудроқ босиб кетаётганини кўрдилар. Тонг отар пайтда у биринчи қаторда кетаётган кишиларнинг сафида дам олиш учун қулай ер ахтариб борар эди.

Иккинчи кун кечкурун дивизия командирининг машинаси полкни хилват бир ўрмоннинг кўчасидан топиб олди.

Полкдаги ҳамма кишилар саф қилинсин деган буйруқ берилди. Бир соатдан кейин полк саф бўлиб турар эди.

Дивизия командирининг нима сабабдан бу ерга келгани ҳаммани қизиқтирар эди. Ҳаммага маълум эдики, дивизия командири полкнинг янги сафарга тайёрлигини билишга кизиқар эди. Аммо жангчиларга мурожаат қилиб унинг айтган биринчи сўзиёқ ҳамманинг фахрини оширди.

– Салом, қимматли ўртоқлар! – деб қичқирди полковник. – Салом, қаҳрамонлар!

Бу ерга дивизия командирининг нима учун келгани уқтирилди.

Дивизия командири Вильнюс учун жанглар бошланганидан бери бу полкда бўлмаган эди. Ҳозир у полкни қувиб етган. Командир анчадан бери юрагида сақлаб келган илиқ сўзлари билан полкни табрикламоқчи, жангларда маҳорат кўрсатган кишиларга орденлар бермоқчи ва бир йўла полкнинг янги жангларга қандай тайёр эканлигини билмоқчи бўлган.

Полк жангларга тайёр эди. У шошилинч билан харитани очиб қараётган 24 ёшли ўз командирига тикилган қўйи янги жангларга тайёрлигини билдириб бир оила сингари турар эди.

П.Павленко

Немандан ўтганда

Мадорсизланган душман Неман дарёсидан мадад топишни истаб унинг қирғоқларига мустаҳкамланиб олди. Бироқ душманнинг қирғоқдаги табиий тўсиқларга бўлган умиди пучга чиқди. Шавкатли кизил армиямиз фашистларнинг турли-туман мудофаа иншоотларининг қулини кўкка совирди.

Немандан ўтишдаги жангларда сержант Молодец расчёти, айникса, маҳорат кўрсатди. Расчётдаги жангчилардан Ашир Эргашев, Қўшмат Сафоев ва Муса Мухамедовлар баҳодирлик билан жанг қилди.

Улар ўз тўпларини дарёнинг бериги чеккасига, душманнинг тумшуги тагига суриб келдилар. Тўп яхшилаб ниқобланди. Разведкачилар рас-

чётга қаерларга отишни кўрсатиб турди. Молодечнининг буйруғи билан расчёт гитлерчиларнинг устига ажал ўқларини ёғдира бошлади. Ўқлар беҳато мўлжалга тегди, ҳали бир ДЗОТ, ҳали бир пулемёт расчёти ёки ўқ-дори омбори ер билан яксон қилинади.

Шундай қилиб, Молодеч расчёти ярим соатча ўт очиб пиёдалар учун йўл очиб берди.

Гвардиячи рядовой Т.Мирзабоев

Штурмчилар

Биз Вильнюсни озод қилиш учун олиб борилган жангларда қатнашдик. Бунинг учун улуғ лашкарбошимиз бизга ташаккур эълон қилди. Олий бош қўмондоннинг ташаккуридан илҳомланиб яна баҳодирлик қилмоқдамиз.

Биз душманга қарши бир участкада штурм қилиш учун топшириқ олдик. Мен билан бирга қўл пулемётчиси Мадусмонов, ўқчи Андакулов, автоматчи Мавлонов ва Қодировлар ҳаракат қилдилар. Ҳар ким ўз вазифасини яна маҳорат кўрсатиб бажаришга тиришар эди.

Душман мудофаасини штурм билан ўпиргач кўча жанглари қилишга тўғри келди. Мадусмонов пулемёт учун қулай позиция қилиб шиддат билан ўт очиб турди. Автоматчи Мавлонов ва Қодировлар эпчиллик билан ҳаракат қилдилар. Уларнинг отган ўқи мўлжалга тўғри бориб тегар, ҳар бир ўқ чиқди дегунча бир-икки немис солдати йиқилиб қолар эди. Андакулов ҳам бўш келмади. У ўз милтиғини моҳирлик билан ишлатди. У кези келганда милтиқ найзасини ҳам ишлатди, ҳатто бир немис солдатини найза санчиб ўлдирди. Бу кунги жангда штурмчилар 7 немис солдатини ўлдириб, тўрттасини асир олди.

Биз Литва ерларини душмандан батамом тозалаш учун яна илгарилаб кетаётирмиз.

Старший сержант З.Қаҳҳоров

Траншея жанги

Жанг қизиқ кетди. Жангчилар бирин-кетин траншеяларга бостириб тушди. Катта бир тепалик бағридаги траншея эгаллаган пайтда немис аскарлари мастлик билан жон аччиғида у бурчакдан бу бурчакка зир юғуради эди.

Кўп ўтмай уч фашист: «Гитлер капут!» – деб қўл кўтарди. Қолган 20 таси орқасига қарамай қоча бошлади. Уларнинг кетидан ўзбек жангчиси Эшмат Нурумбетов, татар йигити Мусахид Михранов гитлерчиларнинг йўлини тўсиб икки немисни ўлдирди. Қочиб бораётган гитлерчилардан 12 таси қозоқ жангчиси Жумақулов, туркман Нуриев ва озарбайжонлик Муқаш Майжарановнинг ўқидан ўлди. Қолганлари асир тушди.

Қўмондонлик довурак йигитларни «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Ўз мухбиримиздан

1944 йил 17 АВГУСТ, 50-СОН

Ғамхўр йигит

Мамасоли Жўраев медицина хизмати майор ўртоқ Сосновский қисмига оддий аскар бўлиб келган эди. Интизомли, эпчил ва фаросатли жангчи қисқа муддат ичида кўпчиликнинг диққатини ўзига тортди. Жўраев санитарлик ишини қунт билан ўргана бошлади.

Қисм командири уни операция бўлимига санитар қилиб белгилади. Жўраев бу бўлимда ғайрат билан ишламоқда. Касалларни даволаш ишида врачларга яқиндан ёрдам беради. Бўш вақтларида касалларга қарайди, улар билан суҳбат ўтказди. Китоблар ўқиб, ҳатто уйларида хат ҳам ёзади.

1944 йил 20 АВГУСТ, 51-СОН

Артиллериянинг ёрдами

Гвардиячи артиллериячилар қишлоқнинг кунчиқар томонига разведкачилар билан бирга етиб келишди. Немислар кунботар тарафда окоплар қазиб мустаҳкамланиб олган, миномёт ва пулемётлар ўрнатган экан.

Разведкачилар немисларнинг орқа томонидан айланиб ўтишга уринди. Бироқ душман буни пайқаб қолиб жангчиларни ўққа тутди бошлади. Шундан кейин жангга артиллериячилар аралашди. Гвардиячи лейтенант Кондратьев гвардиячи младший сержант Токсентов билан бирга тўп ёнига келдилар ва ундан ўт оча бошладилар. Улар душманнинг бир неча ўточар нуқталарини тўзғитдилар, бир автомашина ва икки аравани яксон қилдилар. Фашистлар тумтарақай қочишга мажбур бўлди.

Гвардиячи страшина Ю.Мухитдинов

1944 ЙИЛ 24 АВГУСТ, 52-СОН

Сувчилигимни кўрсатдим

Бўлинмамиз Неман дарёсининг ўнг қирғоғига келиб тўхтади, бизга қандай бўлмасин тезликда бу дарёдан ўтиш ва душманнинг чап қирғоқда мустаҳкамланиб олишига имконият бермай, уни қириб ташлаш вазифаси турар эди.

Мен бу вазифани бажаришда ташаббускорлик кўрсатдим. Тинчлик вақтларда отам ёнида юриб Сурхон дарёсида ўрганган сувчилик хунаримни Неманда кўрсатишга қарор қилдим. Командирим рухсати билан аҳоли яшайдиган пунктдан икки қайиқ топиб, жангчиларни ҳамда кулларни дарёдан ўтказишга бошладим.

Душман кучли қаршилик кўрсатди, пулемёт ва милитикдан устимизга тўхтовсиз ўқ ёғдирди, лекин биз усталик ва чакқонлик билан ҳаракат қилиб моҳир сувчилик намунасини кўрсатдик. Душманнинг ўти остида Неманнинг у четидан бу четига уч марта ўтдик ва бўлинмани кўрсатилган вақтда бутун жанговар техникалари билан Неман дарёсининг чап қирғоғига ўтказдик.

Бўлинмамиз олдида қўйилган вазифани муваффақиятли равишда бажариб, душманни Неманнинг чап қирғоғида янада кучлироқ саваладим.

Гвардиячи қизил аскар Н.Султонов

Мени учинчи даражали «Шухрат» ордени билан мукофотладилар

Мен гвардиячи ефрейтор Толмачевнинг миномёт расчётида наводчи бўлиб хизмат қиламан. Дастлабки вақтларда бу ихтисосни ўрганиш мен учун осон бўлмади, анча қийинчиликларга дучор бўлдим. Аммо мендаги ўз хунаримга бўлган муҳаббат ва отделение командирининг кундалик ёрдами натижасида миномётнинг материал қисмини яхши ўргандим ва тез вақт ичида уста миномёт наводчиси бўлдим.

Белоруссиянинг шаҳарларидан бирини душман қаттиқ туриб мудофаа қилди ва бу шаҳар учун бўлган жанг жуда ҳам даҳшатли бўлиб ўтди.

Душманнинг бу мудофаа районини яқсон қилиш учун артиллериямиз уни ўққа тутди. Менинг миномёт расчётим олдида 1000 мина отиш вазифаси қўйилди. Айтиш бу жанговар вазифани бажариб турганимда

ярадор бўлиб қолдим, лекин ярадор бўлишимга қарамай, душман устига мина ёғдиришни давом эттирдим ва вазифани ўз вақтида бажардим.

Душманнинг мудофааси яқсон қилинди ва пиёда аскарларимизга илгари ҳаракат қилиш учун йўл очилди.

Бу жангда кўрсатган маҳоратим ва ярадор бўлганим ҳолда ўз жанговар постимдан кетмай, отишни давом эттирганим, қўмондонлик топиширини ўз вақтида бажарганим учун III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотландим.

Гвардиячи қизил аскар С.Насриддинов

Хушёрлик оқибати

Шиддатли зарбаларимизга бардош беролмай шошилишча равишда чекинаётган душман қўшинларининг орқасидан қувлаб кўп йўл босдик.

Душман ташлаб чиқиб кетган бир аҳоли пунктига киришдан илгари бўлинма командири гвардиячи лейтенант Шетловский гвардиячи сержант Любенский бошчилигида разведка группаси ташкил қилиб, аҳоли пунктини диққат билан разведка қилишни топширди.

Менинг бошчилигимда гвардиячи қизил аскарлар Варинский ва Сариков бир томонга қараб ҳаракат қилдик. Йўлимизда учраган ҳар бир чуқурни, экинлар орасини, дарахтзорларни диққат билан текширдик, уйларни, омборларни, том атрофларини, отхоналарни синчиклаб кўздан кечирдик ва қишлоқ аҳолиларидан тегишли маълумотлар олиб, уни командирга ўз вақтида етказиб турдик.

Қишлоқнинг чеккасидаги ўрмон ёқасида, дарахтлар орасида кичкина бир уй кўринди. Биз бу уйни синчиклаб текшира бошладик.

Уйнинг орқа томонида ҳар қаердагидек буғдой поялари ғарами бўлиб, оддий кўз билан қарашда ҳеч аҳамиятга эга эмасдек кўринарди. Биз буғдой боғламининг тахланишидан шубҳаландик ва уни текшириб чиқишга қарор қилдик. Ғарамнинг устидан бир неча боғ олганимиздан кейин буғдой боғламини ҳовол қилиб ўртасига жойлашиб олган икки немис автоматчиси безрайиб ётар эди. Биз уларни дарҳол қуролсизлантириб асир олдик.

Аҳоли пунктини разведка қилишда алоҳида усталик ва хушёрлик кўрсатганимиз учун қисм командири ташаккур эълон қилди.

Гвардиячи младший сержант Назиржон Йўлчиев

Ўч оламан

Хужум жанги бошланган вақтдан бошлаб мен ўз станокли пулемёт расчётим билан ўқчи бўлинманинг жанговар тартибида ҳаракат қилиб, ўз ўтим билан хужум жангларига кўмак бердим. Бир неча ўнлаб немис аблаҳларнинг ястуғини қуритдим.

Шиддатли хужум зарбаларимизга чидаш беролмай чекинаётган немис-фашист газандаларнинг шаҳар ва кишлоқларимизни куйдирганини, фабрика-завод, электростанция, водопровод ва бошқа жамоат биноларини, корхона ва идораларни портлатганини, юзлаб гуноҳсиз чолларни, муштипар хотин-қизларни, ёш болаларни азоблаганини, уларни тириклайин куйдирганини ўз кўзим билан кўрдим.

Белоруссиянинг шаҳарларидан бирини озод қилишда шаҳарга биринчи кирган қисмлар билан бирга кирдим. Ёниб тугаган бир уйнинг ертўласида тириклайин ёндириб юборилган эрлар, хотин-қизлар ва болаларнинг жасадларини кўрдим. Кўз олдим қоронғилашди, душманга нисбатан бўлган нафрат алангаси янада кучлироқ ўт олди. Уларнинг жасадлари олдида гуноҳсизларнинг қонлари учун душмандан қасос олишга қасамёд қилдим.

Душман шаҳарни қайтадан қўлга киритиш учун бир неча марта қарши атака қилди. Душманнинг қарши атакасини қайтаришда ўқчиларимизга пулемётимдан тўхтовсиз ўт очиш билан ёрдам бердим. Шу қарши атакалардан бирида душманни жуда яқин келтириб туриб шахсан ўзим 20 га яқин душман солдатини ўлдирдим. Хужум вақти ичида пулемёт расчётим юзлаб немис солдат ва офицерини қириб ташлади. Олинган қасос ҳали кам.

Гвардиячи старшина Аҳмад Ҳасанов

ЖАНГОВАР ТАЖРИБАЛАРДАН

Сув тўсиқлардан қандай кечиб ўтиш керак

Хужум қилиб бораётган вақтларда кўпинча дарёларни тўхтамай, йўл-йўлакай кечиб ўтиб кетишга тўғри келади. Чунки бу вақтларда махсус сузиб ўтиш анжомларини кутиб ўтиришга фурсат бўлмайди. Бундай ҳолларда хужум қилиб борувчиларга майда-чуйда, тўғри келган сузиш қуроллари катта ёрдам беради.

Бу қўл остидаги оддий, майда сузиш қуроллари нималардан иборат ва улардан қандай фойдаланиш керак? Бу саволга мен отделениямизнинг жанговар тажрибасидан намуналар кўрсатиш ёрдами билан жавоб бераман.

Бизга бир жарёдан кечиб ўтиш керак эди. Дарёнинг кенглиги, чуқурлигини ва оқимнинг тезлигини илгаридан билиб олган эдик. Отделение ихтиёрида 4-5 киши сиғадиган биттагина қайиқ бор эди. Мен у қайиқни пулемётчиларга бердим. Чаққон ва кучли жангчилардан Иринзов ва Барховларни эшкакчиликка қўйдим ва ўзим ҳам қайиққа ўтиришга қарор қилдим.

Қолган жангчилар учун плот (сол)лар яшаш зарур эди. Бу ишни жангчи Майборода бошқарди. У жангчилардан Лебедев ва Стрелкалар билан бирга ишлаб узун ходалардан рама ясадилар ва унинг тагига бўш бензин бочка ўрнаштирдилар (бу бочка дарё бўйидаги кишлоқдан топиб келинди). Жангчилар қамиш ва хивич боғламлари тайёрладилар, похолдан ясалган арқонлар билан маҳкам боғладилар. Шу билан «кема» ҳам тайёр бўлди.

Шундай қилиб, икки группа дарёни кечиб ўта беришлари мумкин эди. Бироқ қайиқ билан кема бузилиб қолиши ёки душман томонидан мажакланиши ҳам эҳтимол эди. Мана шунинг учун отделениедаги ҳар бир жангчи махсус шахсий сузиш воситаларига эга бўлсин деб буйруқ бердим. Бундай вақтларда плаш-палатка, анжом халтачаларни ҳашак ва похоллар билан тўлатдилар. Шу билан улар ишончли сузиш воситаларига эга бўлдилар. Баъзилар бўш тунука идиш, автомобиль камераси, бензин банкалари топиб олдилар. Бу нарсалар эса сув ўтмайдиган қилиб тикинланган, бекитилган эди ва улар сузиш воситалари сифатида иш бериб қолиши мумкин эди.

Шуни ҳам айтиб ўтмоқ керакки, айрим ҳода, ёғоч, қуруқ новдачалар, презентлардан ҳам сузиш қуроллари сифатида яхши фойдаланиш мумкин.

Қаҳрамон Прим Нурмонов

Кўрикда яхши баҳо олди

Менинг қарамоғимда иккита от бор. Булардан бири қисм штаб бошлиғининг оти Пчёлка бўлса, иккинчиси ўз отим Орёлдир. Буларнинг ҳар иккаласи ҳам менинг жанговар дўстларим ҳисобланади.

Мен буларни парвариш қилишга алоҳида аҳамият бераман. Ўз вақтида овқатлантираман, суғораман, тартибли равишда тозалайман, жойларини озода тутаман.

Яқинда қисм командири томонидан ўтказилган отлар кўригида менинг отларим яхши баҳо олди. Қисм командири менга ташаккур билдирди.

Гвардиячи қизил аскар Мирза Мўминов

1944 ЙИЛ 28 АВГУСТ, 53-СОН

Савобли иш қилаётирман

Халқимиз бизга ёзган хатида немисни ўлдириш савоб иш деб насиҳат қилган эди.

Немисни ўлдирган сайин хурсанд бўламан. Газандаларнинг сони қанча камайса, ғалаба соатимиз ҳам тезлашади. Литва ерларида 8 немисни ўлдирдим. Икки йилдан бери жангда юрибман. Шу вақт ичида тўрт марта ярадор бўлдим.

Ярадор бўлганлигимни билдирувчи кўкрагимдаги ленталарни кўрсатиб шерикларим урушнинг тарихи ёзилган дейдилар.

Ҳақиқатан ҳам, бу ленталарда уруш тарихида босиб ўтган жанговар йўлнинг хотиралари сақланган. Москва бўсағаларидан Шарқий Пруссия чегараларигача жанг қилиб, тўрт марта яраландим. Госпиталдан чиқиб, яна жангни давом эттирдим. Кейинги сафарги жангда уч гитлерчини ўлдирдим. Шундай қилиб, савобли ишни ғайрат билан бажармоқдаман.

Гвардиячи рядовой Музаффар Нуров

«Машиналар жарроҳи»

«Машиналар жарроҳи» қаерда деган сўроқни айтиш қисмга келган ҳар бир янги кишини ажаблантиради ва у бу сўроққа тушуна олмайди. Лекин гвардиячи капитан Довган командирлик қиладиган қисмнинг умумий шахсий состави учун бу сўроқ тушунарли ва «машиналар жарроҳи» ким эканлигини яхши биладилар.

Дивизионнинг автопаркига кирсангиз, машиналарнинг у томонидан бу томонига ўтиб, вақти келганда остига кириб қўлидаги асбоблари

билан машинани тузатаётган гвардиячи младший сержант Раззоқ Худойбергановга кўзингиз тушади, у бу қисмда слесарь бўлиб ишлайди. Меҳнатни севиши ва ўз касбини ҳаддан ташқари яхши билиши билан танилган. Унинг қўлида шифо топган машина иккинчи марта дард кўрмайди. Шунинг учун ҳам уни «машиналар жарроҳи» деб айтадилар.

Қўмондонлик гвардиячи младший сержант Худойбергановга фидо-корона меҳнати туфайли бир қанча ташаккур эълон қилди. Кўкрагида «Жасурлиги учун» медали бор. Сўнгги операцияларда зўр маҳорат кўрсатгани учун яна ҳукумат мукофоти олишга тақдим этилган.

Биз нима учун «Шухрат» ордени олдик

Биз қизил армияга серқуёш Туркменистоннинг оқ олтин далаларидан етиб келдик. Урушгача икковимиз колхозда ҳосилни ошириш учун мусобақа қилишар эдик. Армияга келиб икковимиз ҳунар ўрганиш ва кўпроқ немисларни ўлдириш учун бир-биримиздан ўтишга ҳаракат қилдик.

Милтикни ўргандик, автоматдан ота оладиган бўлдик. Гранатани эпчиллик билан узоққа улоқтириш ҳунарини эгалладик, рус оғаларимизнинг бевосита ёрдамида миномётчилик ҳунарини ҳам ўргандик.

Биз миномётдан душман бошига ажал ўқлари ёғдириб турамиз. Жангчиларимиз туркман дўстларимиз ишга киришди деб севинч билан ишимизнинг натижасини кутиб турадилар. Душман томонидан саросима ва ғалаён авжга чиқади, унинг техникаси ва аскарий кучлари яқсон бўлади.

Қон-қардош Литва ери учун бўлган бир жангда душман тўпининг кулларини кўкка совурдик. Шундай қилиб, пиёда аскарларга йўл очдик. Неман дарёсидан ўтиш учун бўлган жангда миномётимиз тўхтамасдан ишлади. Дарёдан ўтишга ҳалақит берган фашистларнинг уч тўпини яқсон қилдик...

Қўмондонлик III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотлади. Бизга кўрсатилган мана бу эътибор ғайратимизга ғайрат қўшади.

Гвардиячи қизил аскар Қурбон Қориев, гвардиячи қизил аскар Ураз Буграев

Сурагдa: Гвардиячи подполковник Прутниковнинг оғир миномёт қисмида хизмат қилаётган жангчилардан бир гуруҳи. Ўтирганлардан (биринчи қаторда) гвардиячи рядовой Расулов, (иккинчи қаторда) ўнгдан гвардиячи младший сержант Урупов, гвардиячи рядовой Зиётов, (учинчи қаторда) ўнгдан гвардиячи рядовой Туропқулов, гвардиячи сержант Отожонов ва гвардиячи ефрейтор Нишинов.

1944 йил 7 СЕНТЯБРЬ, 55-СОН

Қадрдон дўстлар

Гвардиячи ефрейтор Фаттоохун Рўзиев билан гвардиячи қизил аскар Файзи Азимуҳамедовнинг дўстлиги армияда бошланди. Бу икки дўст ўз куроллари яхшилаб ўрганиш учун ғайрат билан шуғулландилар. Курулнинг материал қисмини ўргандилар, бир-бирларига ёрдам бердилар. Қийналган вақтларида расчётдаги рус ўртоқлари Жигарев, Филимонов, Ветренко, Скрипко ва бошқалардан ёрдам сўрадилар ва улар жон-диллари билан ёрдам бериб, уларнинг билмаганларини ўргатдилар. Серғайратликлари натижасида ҳозир бу икки дўст қисмда энг яхши жангчилардан ҳисобланади.

Бу икки дўст жанговар йўлни бирга босди. Белоруссия ва Литваннинг шаҳар ва қишлоқларини озод қилиш учун олиб борилган жангларда бирга ҳаракат қилиб қаҳрамонлик, жасурлик кўрсатди. Ҳар икки дўстнинг кўкрагидаги гвардиячи значоки ва «Жасурлиги учун» медали уларнинг жанговар ботирикларида хабар бериб туради...

Бу икки дўстнинг бирлиги уруш олови ичида борган сари мустаҳкамланиб бормоқда.

Гвардиячи сержант Шабун Хомушев

1944 йил 14 СЕНТЯБРЬ, 57-СОН

Батальон мана булар билан фахрланади

... Ўзбек халқининг кўркмас ўғли Алимуродов Оршадан то Немангача катта йўлни босиб ўтди. Унинг пулемёти ҳужум жангларида биринчи кунларидан бошлабқ немислар учун даҳшатга айланди. Кунлардан бир куни қаттиқ олишув вақтида бўлинма пулемёт расчётидагилар сафдан чиқди. Фақатгина битта пулемёт қолган эди, амма ундан туриб ўз ишининг устаси Алимуродов отиб турди ва душман қарши атакаси қайтарилди.

*Сурагдa:
Гвардиячи аскар
Қурбон Қориев*

Ўз жони учун энг хавфли пайтларда ҳам кўрқининг нима эканини билмаган тожик халқининг мард ўғли, санитар Бозор Назаров жанг майдонидан жангчиларни олиб чиқади. Унинг жанговарлиги ва усталлиги икки ҳукумат ордени билан – «Шуҳрат» ордени ва «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланган.

Қозоқ йигити пулемётчи Қулмуҳамедов кўп жангларда иштирок этди, у ҳар сафарги жангларда ҳам ўзининг ботирилиги билан бошқаларни рағбатлантирди. Кунлардан бир куни у ўқ-дори учун кетаётган старшинани кузатиш учун йўлга чиқи. У қайтиб келаётганида йўлда душман автоматчиларига дуч келди. Қулмуҳамедов улардан чаққонлик қилиб ўз қўл пулемётидан куюндек ўқ ёғдирди, немис автоматчилари битта ҳам ўқ отолмай тумтарақай қочиб берди.

Султонов, Шубин, Фатеев ва Борисовлар каби жангчиларнинг Белоруссия ва Литвани озод қилиш жангларидаги қаҳрамонлигини батальондаги ҳамма жангчилар яхши билади...

Лейтенант А.Переплётчик

Ватан олдидаги бурчини шараф билан бажармоқда

Наманганнинг гўзал боғларида, колхознинг бепоен оқ олтин далаларида ялла айтиб фидокорона меҳнат қилиб юрган, паст бўйли, қадди-қомати келишган, истараси иссиқ, ҳушчақчақ Мамажон Холмиров 1940 йилдан бошлаб қизил армия сафига келиб, халқи ва ватани олдидаги

муқаддас бурчини шараф билан бажара бошлади. Урушнинг биринчи кунларида Мамажон старший сержант Антипушкиннинг тўп расчётида ўқловчи бўлиб хизмат қилди. Ўз қуролини яхши эгаллаб ва ўз жанговар вазифасини аъло бажариб илғор жангчилар қаторидан ўрин олди.

Мамажоннинг босиб ўтган жанговар йўли жуда катта. У ҳужум қилаётган қўшинларимиз сафида бир неча ўнлаб шаҳарларни ва бир неча юзлаб қишлоқларни жанг билан босиб ўтди. Бу йўللарни муваффақият билан босиб ўтишда урушнинг бошланғич давларида шу ерлардан чекинган пайтларини, ҳужум қилаётган душманни тўхтатиш учун кечаю кундуз тинмай ҳаракат қилган ва 1000 снаряд отган давлари, бошдан кечирган қийинликларни беихтиёр эслайди. У уруш олови ичида чиникди ва пишди, кўп оғир синовларга бардош берди. У қизил армиянинг чиниққан, кўпни кўрган, кўп нарсани билувчи жангчисига айланди.

Мамажоннинг старший лейтенант Борисовнинг «овоз разведки» батареясига алоқачи бўлиб келиши унинг жанговар ҳаётида катта ўзгариш ясади. Бу янги ва мураккаб ихтисосни тез орада эгаллаш учун тинмай шуғулланишга тўғри келди. Ўзининг ғайрати ва отделение командири старший сержант Мирғозиевнинг тинмай унга берган ёрдами натижасида эгаллади. Душман артиллериясининг овозига қараб унинг қаерда жойлашганини разведка қилишга ва ўз артиллерияси снарядларининг портлашига қараб уларнинг ўтини тўғрилашга ўрганди. Мана икки йилдан кўпроқ вақт ўтди, душманнинг ўти остида мудофаанинг олдинги қисмида ўз вазифасини муваффақият билан бажармоқда. Мардлик, жасурлик намуналари кўрсатиб бир неча мартабалаб ташаккурлар олишга ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланишга муяссар бўлди.

Каунас учун олиб борилган жангда зўр маҳорат кўрсатди. Артиллериямиз учун зарур бўлган материалларни ўз вақтида етказиб берди. Жангнинг авжи кизиган бир пайтда душман снарядларининг ёрилиши ва авиациянинг бомбардимони натижасида Мирғозиевнинг алоқа пости билан марказий станция ўртасидаги алоқа сими узилди. Марказий станция ишлашдан тўхтади. Мамажонов алоқани тиклаш устида буйруқ олди. Душман артиллериядан ва ҳаводан кучли равишда ўтга тутиб турар эди. Мамажон қизил аскар Варенец билан ўт ичида дадил ҳаракат қилиб жанговар топширикни ўз вақтидан илгари бажарди ва алоқани тиклади. Станция ишлай бошлади...

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди Мамажон Холмирзаев Ватан олдидаги бурчини шундай бажармоқда.

Старший лейтенант Н.Жабборов

Ўз ишининг устаси

Қизил аскар Эргаш Раҳматуллаев шофёрлар ўртасида ўз ишини билувчи, тажрибали, эпчил ҳисобланади. Қисмдаги шофёрлардан Казанцев, Сочковлар билан ака-укадек аҳил яшайди, лозим бўлганда уларга ўртоқлик ёрдамини аямайди.

Жанговар ҳаракатлар вақтида қисмни етарли ўқ-дори, озиқ-овқат ва бошқа керакли нарсалар билан таъминлашда Раҳматуллаев вақт-соат ва шароит билан ҳисоблашмай ҳаракат қилди. Ҳеч қандай кўнгилсиз ҳодисаларни бўлишига йўл қўймади. Усталик ва чакқонлик билан жанговар вазифани ҳамма вақт ўз муддатида бажарди.

Эргашнинг машинаси ҳамма вақт жанговар вазифани бажаришга тайёр. Ҳамма уни ўз ишининг устаси деб атайди.

Капитан Ҳ.Хусаинов

Медалли ошпаз

Гвардиячи капитан Семеко бўлинмасидаги хушчақчақ медалли гвардиячи қизил аскар Мусаллам Юсупов тайёрлаган лаззатли овқати билан машхур. У овқатни ўз вақтида пиширади. Шунинг учун ҳам жангчилар Юсуповни севганларидан «уста» деб чақирадилар.

1944 ЙИЛ 21 СЕНТЯБРЬ, 59-СОН

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди

Полковник Музикантов командирлик қиладиган полкда ўзбек Абдурахим Раҳмонов пулемётчи бўлиб хизмат қилади. У жанг билан Днепрдан Шарқий Пруссия чегарасига қадар йўл босди. У Витебск ёнида олиб борилган жангларда ва Богишевони штурм қилишда иштирок этди ҳамда Литванинг пойтахти Вильнюс (Вильно)ни озод қилишда қаҳрамонона маҳорат кўрсатди. Неман дарёсидан полкни муваффақиятли ўтишини таъминлади. Ўз пулемёти билан немисларнинг 2 пулемётига ва автоматчилар группасига қарши курашди.

Ҳозирги кунда сержант Раҳмонов станокли пулемёт взводига командирлик қилиб душманни орқасидан қувмоқда. У ротадаги жангчилар ўртасида катта обрўга эга, командирлар ҳам унинг тўғрисида сўзланганларида бу уялтирмайдиган йигит деб айтадилар. Ҳар бир масалани шошмай, ўйлаб ҳал қилишлик Раҳмоновнинг энг яхши сифатларидан биридир. У содир бўлган вазиятга тезлик билан баҳо беради ва тегишли чора кўради. Рота бир маррада немисларнинг қаршилигига учради ва кескин атака қилиб уни позициядан уриб чиқарди. Жангчилар қўлга киритган марраларида мустаҳкамланиб улгурмасиданоқ немислар қарша атакага ўтди. Немислар қарши атакага ўтди. Немислар асосий зарбани (ўнг томондан) Раҳмоновнинг ротасига қарши берди.

Бу ерда Раҳмоновнинг пулемёти жойлашган эди. У пулемёти ёнига ётди. Немислар 150 метр яқинлашиб қолганда Раҳмоновнинг пулемёти ишга кирди, немислар худди ўроқ билан ўрилгандек ағдарилдилар, бироқ баъзи бирлари пулемёт ўтидан қутулишга уриниб кетига қараб кочди. Аммо минут сайин уларнинг сони камая бошлади.

Бу вақтда рота командири ярадор бўлди. Раҳмонов наводчига: «Сен энди ўт узиб немисларни кира бер», – деб буйруқ берди. Ўзи бўлса: «Рота, менинг командамни эшит», – деб қичқирди ва катта бўлмаган бир группа билан душманнинг ооқасидан қувлашга ташланди.

Раҳмонов группаси орқасидан бутун рота кўтарилди. Душман ишғол қилиб турган маррасидан улоқтириб ташланди.

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди сержант Раҳмонов расчёти командирлигидан взвод командирлигигача ўсди... У «Қизил юлдуз», «Ватан уруши» орденлари ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган.

Младший сержант Худойназар Шукуров

Коммунист Соҳибовнинг расчёти

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди, гвардиячи старший сержант Юсуф Соҳибовнинг оғир тўп расчёти Қахрамон гвардиячи капитан Погодиннинг тўп батареясидаги илғор расчётлар қаторида туради. Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган курашларда Соҳибовнинг расчёти катта маҳорат кўрсатди ва батареянинг жанговар тарихида ажойиб саҳифа очди.

Расчётнинг наводчиси, гвардиячи младший сержант Айтботаев қозоқ, кулуфчиси, гвардиячи рядовой Чурбанов рус, ўқловчиси, гвардиячи рядовой Раҳмудинов ўзбек ва бошқа номерлари эса улуғ рус халқининг

фарзандидир. Бу кўп миллат жангчиларидан иборат бўлган кичик оила жуда аҳил, бир онанинг боласидек яшайдилар. Ўз қисмларининг шаън-шарафини ошириш учун қўлни қўлга бериб курашмоқдалар...

Буларнинг ҳар бири аъло жанговар ҳаракатлари учун олий бош қўмондоннинг бир неча мартабалаб ташаккурини олишга ва бир-икки мартабалаб ҳукумат мукофоти билан мукофотлашига муяссар бўлдилар.

Бундай бир кичик жанговар оилани, бунчалик жангга қобилиятли ва ҳар вақт, ҳар қандай жанговар вазифани бажаришга ҳозир қилиб тайёрлашда расчёт командири гвардиячи старший сержант Соҳибовнинг хизматлари катта...

Бу кичик жанговар оила уруш олови ичида пишди ва тобланди, дўстлик мустаҳкамланди. Расчётнинг ҳар бир жангчиси ўз ҳунарининг устаси бўлди, душманни беҳато уришга ўрганди, бой тажрибалар орттирди.

Муваффақият билан ҳужум қилаётган пиёда аскарларимиз душманнинг бир кучли мудофаасига тўғри келиб қолди. Душман узоқ муддатли ўт очиш нукталаридан ўт очиб пиёда аскарларимизни ерга ётишга мажбур қилди. Гвардиячи капитан Погодиннинг батареяси пиёда аскарларга ёрдамга келди. 300 снаряд билан душман ўтини босиш устида буйруқ олди. Бироқ у 256 снаряд отиб жанговар вазифани муддатдан илгари бажарди. Душманнинг узоқ муддатли ўт очиш нуктасининг кулини қўкка совурди. Пиёда аскарларимиз, гвардиячи тўпчиларга раҳматлар айтиб ҳужум ҳаракатини давом эттирдилар.

Яқинда бўлган шиддатли жанглардан бирида батарея душманнинг ўзиюар 2 тўпини, 4 пулемёт нуктасини, 2 ДОТ ва 2 миномёт батареясини яксон қилди.

Мана бу жанговар ҳаракатлар вақтида Соҳибов расчётининг жангчилари, айниқса, чаққонлик, усталик кўрсатдилар.

Расчёт жангчилари ўртасида ҳарбий интизом юқори даражада туради. Тўпларини, унинг материал қисмларини ва ҳарбий буюмларини ҳамма вақт озода ҳамда жанговар вазифани бажаришга тайёр ҳолда сақлайдилар. Ўзлари озода, кийимлари келишган, бежирим, ҳамма вақт чехралари очик бўлиб юрадилар.

Соҳибовнинг расчёти ўзининг қахрамонона ҳаракатлари, аҳиллиги, уюшқоқлиги ва интизомлилиги билан қисмда ном чиқарган. Бундай расчёт ва унинг жангчилари билан батарея фахрланади.

Старший лейтенант Н.Жабборов

1944 йил 25 сентябрь, 60-сон

Шараф билан...

Ҳарбий онтни қабул қилиш тантанали дақиқаси барча жангчиларнинг ҳаётида бўлганидек, ўзбек йигити гвардиячи рядовой Сайфулла Зиётовнинг ҳаётида ҳам катта ҳодиса бўлди.

Бу тантанали дақиқа ҳамма вақт Зиётовнинг кўз олдида командирнинг: «Онтингга содик бўл», – деб айтган сўзи қулоғидадир. У бутун куч-қувватини ҳарбий онтни бажаришга қаратган.

Гвардиячи рядовой старший лейтенант Коладицкийнинг батареясида аълочи, намунали жангчилар қаторида туради. Интизомли, ўз қуролини яхши ишлата олۇчи жангчидир. Қуроли ва жанговар буюмлари ҳамма вақт озода ҳамда жанговар вазифани бажаришга тайёр. Батарея рағбатлантириш дафтарида унинг номига бир неча ташаккур ёзилган.

Гвардиячи рядовой Зиётов ўз онтини шараф билан бажармокда.

Гвардиячи рядовой Ваҳобжон Юнусов

Кўпни кўрган солдат

Раҳматулла Болтабоевнинг фронтга келганига гарчи унча узоқ вақт бўлмаган бўлса ҳам, у гражданлик урушида катнашган, кўпни кўрган тажрибали солдатдир. У ўзининг дастлабки жанговар ишини станокли пулемёт ротасида бошлади. У фронтга келган куниданоқ расчёт командири қилиб тайинланди.

Болтабоев командирлик қилган расчёт жангчилари ўзларига ишониб топширилган қуролни яхши ва аъло даражада ўрганиб, ундан ҳар қандай шароитда ҳам фойдаланишни биладилар.

Август ойининг иккинчисида бир воқеа бўлиб ўтди; расчётдагилар ўз станокли пулемётларини мудофаамизнинг энг олдинги траншеясига олиб келиб, уни тозалаб турган эдилар. Болтабоев эса атрофида кўздан кечириб, душман томонини назорат қилиб турганида бирдан 2 немис солдати ўз траншеясидан чиқиб орқа томонга қараб эмаклаб кетаётганини кўриб қолди. У шу ондаёқ иккала фрицни отиб ағдарди. Бири ўлди, иккинчиси яраланган бўлса керак, судралиб траншеяга юмалаб тушди.

Расчётдаги жангчилар ўз командирларининг уста жангчи эканлиги билан фахрланадилар ва унинг мардлигидан илҳомланадилар. Болтабоев ҳам ўз жангчиларини туғишган ака-укасидек яхши кўради ва уларни ҳам ўзи каби тажрибали бўлишга ўргатади.

Гвардиячи старший сержант Маҳмадали Ахмаров

Ўртоқлик ёрдамнинг кучи

Гвардиячи младший сержант Хайрулла Абдуллаев гвардиячи сержант Моровнинг оғир тўп расчётига келган вақтда даставвал расчётнинг оддий бир номерига тайинланди. Бу вазифани бажаришда тўпнинг материал қисмларини ўрганишда анча қийналди, бошқалардан сўрашдан уялиб ўзидан хафалар, ўйин-кулгиларга аралашмай ўзини четга тортар эди.

Расчёт командири, гвардиячи рядовой сержант Моров, гвардиячи рядовой Долганов, Григорьев ва бошқалар Хайрулланинг тортиниб юрганини сезиб уни ўртоқлик ёрдами билан қуршаб олдилар. Бўш вақтларда тўпнинг материал қисмларини, улар ўртасидаги муносабатни ва номерларнинг вазифаларини ҳафсала билан ўргата бошладилар.

Хайрулла ҳам уларнинг ёрдамидан хурсанд бўлиб ғайрат билан машғулот қилди. Материал қисмларини ва номерларнинг вазифаларини яхши билиб олди. Кўп вақт ўтмай расчётда қулфловчи вазифасига тайинланди. Ҳозир эса у расчётда наводчи вазифасини бажармокда.

Гвардиячи младший сержант Абдуллаев ҳозир қисм бўйича энг яхши, ўз ишини яхши эгаллаган наводчилардан ҳисобланади. Душманнинг ўт очиш нуқталари ва техникасини яқсон қилиш учун батареянинг олиб борган жанговар ҳаракатларида Абдуллаев актив равишда иштирок этди. Кўкрагида ялтираб турган «Жасурлиги учун» ва «Жанговар хизматлар учун» медали ҳамда гвардиячилик значоги унинг жасур, кўркмас, ботир жангчилигидан хабар беради.

Хайрулла расчётдаги ўз ўртоқлари билан бирга ўсди-тарбияланди ва уруш оловида тобланди...

Гвардиячи младший сержант Абдуллаев унинг ўсишига сабабчи бўлган ўртоқларини ҳеч вақт эсдан чиқазмайди, уларни ҳамма вақт ҳурматлайди. Ўртоқлик ёрдамнинг кучини қимматлайди ва ўртоқларидан ҳам ўз ёрдамини аямайди.

Гвардиячи старший сержант Юсуф Соҳибов

1944 ЙИЛ 31 ДЕКАБРЬ, 86-СОН

Шониннинг Жумабоевга ёрдами

Қизил аскар Шермат Жумабоев Ўзбекистоннинг Чуст районидаги Каганович колхозидан 1943 йилда армия сафига келди.

Бу кенг кўкракли, паст бўйли ва чаққон йигит артиллерияда хизмат қилишга лозим кўрилди.

Жумабоев тўп командири Шонин расчётида хизмат қилишга тайинланди. У расчётга келган вақтда русча сўзлашни билмас эди, буни билган тўп командири Шонин уни ўз тарбиясига олди.

Шонин тўп механизмларини ўргатиш билан жангчи Жумабоевни русча сўзлашга ҳам ўргатди. Шу билан жанговар вазифани тушунишда ва ўз вақтида бажаришда чаққон бўлишга ўргатди.

У жанг соатларида ўз тўпига снарядлар етказиб вазифасини аъло даражада бажарди.

Душманга қарши олиб борилган жангларда ўртак кўрсатгани учун у «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди ҳамда олий бош қўмондоннинг икки мартаба ташаккурига эга бўлди.

Бугун сержант Шонин, Шермат Жумабоевни интизомли, ғайратли, жанговар вазифасини намунали бажарадиган ҳамда кўпни кўрган жангчи деб мақтайди.

Ўз мухбиримиздан

1945 ЙИЛ 4 ЯНВАРЬ, 1-СОН

Икки немисни ўлдирди

Азон пайти эди. Одатдагидек, қизил аскар Қўлдош Юсупов мерганлик милтиғини мўлжалга олган ҳолда немисларнинг эрталабки траншеядаги ҳаракатларини кузатиб ётарди.

Кутилмаган пайтда бир гавдали немис солдати бошини кўтариб бизни томонга қарагандай бўлди. Худди шуни кутиб ётган Юсупов милтиқ тепкисини босиб юборди ва чиққан ўқнинг мўлжалга текканини яққол кўрди.

Унинг ўқини еган немис эндигина кўтарилган гавдасини янада яққол кўтариб қўли билан кўкрагини ушлаган ҳолда ўнг томонга ағдарилди.

Орадан кўп вақт ўтмай ўлган немис учун қасос олмақчи бўлган иккинчи немис бизнинг томонга қаради, лекин Юсупов ундан илгарироқ мўлжалга олиб уни ҳам нариги дунёга юборди.

Успан Колдигарин

Бурчини бажармоқда

Катта лейтенант Свергун бўлинмасида жангчи Қодирниёз Убайниёзов танкка отувчи тўп расчётида ўқловчи бўлиб хизмат қилади. У даҳшатли жангларда пишиб ўсди. Немис-фашистларни қириб ташлаш учун ўз тўпидан тўғри мўлжал билан ўқ чиқариб йигирмадан ортиқ гитлерчинини ўлдирди. Яқинда унинг тўп расчёти душман атакиси вақтида қатнашган танклардан бирини уриб мажақлаб ташлади.

Сержант Б.Исмоилов

Янги йил кечасида

Бир неча совет офицерлари Литванг чиройли шаҳарларидан бирида бир хонада янги йилни қарши олиш кечасида суҳбатлашиб ўтирар эдилар. Дўстларининг қаҳрамонликлари ва босиб ўтган жанговар зафарли йўлларида шодланиб ва фахрланиб катта лейтенант Маҳмуд Рустамов сўз бошлади:

– Ёш жиҳатдан бу ерда мен барчаларингиздан кичик, сизларнинг укаларингиз эканман.

1939 йил декабрь ойида мен қизил армия сафига ҳақиқий ҳарбий хизматни адо этишга қақирилдим. Ватан

*Маҳмуд
Рустамов*

олдидаги муқаддас бурчимни бажариш учун қаламимни қурол билан, мактабимни казарма билан алмаштирдим. Ҳарбий ҳунарни эгаллаш, армиянинг муносиб жангчиси бўлиш учун ғайрат билан ўқидим ва тез орада ўзимни кўрсатдим.

Орадан бир неча вақт ўтгач мени кичик командирлар тайёрлаш курсига юбордилар. Менга кўрсатилган бу ишончини оқлаш учун кунт билан ўқидим. Курсни яхши ва аъло баҳолар билан битириб сержантлик унвонини олдим. Мен хизмат қилиб турган артиллерия қисми 1940²⁰ йил июнь ойида катта юриш қилди. Буни мен ҳеч вақт унутмайман. Бу юришда биз бутун жанговар буюмларимиз ва қуролларимиз билан 700 километрдан ортиқ йўл босиб Германия билан бўлган чегарамизга етиб келдик.

1941 йилнинг 22 июнь куни совет кишиларининг эсидан ҳеч вақт чиқмайди. Гитлер галаларининг яшин тезлигидаги ҳужумини мардона туриб қайтариб турдик. Қўмондонликнинг буйруғи билан биз Шарқий Пруссия чегарасидан мамлакатимиз ичкараси томон чекиндик. Ҳар бир шаҳар ва қишлоқни қаттиқ ҳимоя қилдик. Душманга аскарий куч ва техника жиҳатидан катта талафот етказдик. Лекин қутурган гитлерчилар шаҳар ва қишлоқларимизни хонавайрон қилиб илгарига қараб ташла-нардик. Ҳар қандай оғир шароитда ҳам душман устидан ғалаба қилишга бўлган ишончимизни йўқотмадик ва артиллериямизни усталик ва қақ-қонлик билан ишлатдик.

Калинин области Осташково шаҳарчасида душман бизнинг тўп рас-чётимизни қуршаб олди. Тўп расчётини тириклайин қўлга туширишга ва тўпни қўлга киритишга қаттиқ уринди. Лекин ўз ишимизни яхши би-лишимиз, дадил, кўркмасдан ҳаракат қилишимиз душман қуршовидан чиқишга катта ёрдам берди. Бу жангда мен қўлимдан ярадор бўлдим.

Даволаниб чиққач Москвани кўкраклари билан тўсиб душман ҳам-ласини қайтариб, ҳимоя қилиб турганлар қаторидан жой олдим. Мен бу жангларда миномёт расчётининг командири бўлиб хизмат қилдим. Миномётчиларим Москва ёнида душманни тор-мор қилишда фаол ҳа-ракат қилдилар. Москва бўсағасидан душманни тор-мор қилгандан ке-йин уларни ғарбга томон қувиш бошланди. Миномётчиларим душман устига усталик билан мина кетидан мина ёғдириб, пиёда аскарларимиз-

нинг муваффақият билан ҳужум қилишларига ёрдам бердилар. Шаҳар ва қишлоқларни бирин-кетин душмандан тозалаш бошланди.

1942 йил арафасида Нарафоминск шаҳри учун шиддатли жанглар олиб бордик. Душман қаттиқ қаршилиқ кўрсатди. Менинг миномётчи-ларим пиёда аскарларимизнинг илгари ҳаракат қилишларига ҳалақит бериб турган душман пулемёт нуқтасини кулини қўкка совурди.

Н-нчи пунктдаги душман мудофаасининг муҳим таянч пунктини ишғол қилиш учун пиёда аскарларимиз ҳужум бошлади. Менинг мино-мётчиларим уларга ёрдам бериб муваффақиятни таъминладилар. Жанг-да кўрсатган маҳоратим учун лейтенант унвонини олдим ва «Жасурли-ги учун» медали билан мукофотландим. Уруш олови ичида пишдим ва тобландим. Оддий аскардан катта лейтенант унвонига, миномёт рас-чётни командиридан рота командири вазифасигача кўтарилдим.

Ҳар бир шаҳар ва қишлоқни озод қилиб кирганда бир вақтлар яшнаб турган бу жойлар ўрнига қолган харобаликлар, қуйдирилган бинолар, ўлдирилган ва тириклайин кўмилган минглаб тинч совет кишиларининг гавдалари Ватанимизга харобалик, азоб-уқубат, жабр-зулм олиб келган разил душманга нисбатан нафратимни оширди.

Катта лейтенант Н.Жабборов

Шофёр Исмоиловнинг қаҳрамонлиги

Қисмда энг аълочи шофёрлардан ҳисобланган қизил аскар Ҳаким Исмоилов урушнинг биринчи кунларидан бошлаб фронтда.

У душман билан Шарқий Пруссияда бўлиб турган жангларда қаҳ-рамонлик намуналарини кўрсатиш билан танилди. Уруш кунларининг бирида муҳим аҳамиятга эга бўлган бир пунктдан ажралган душман шу жойни қайтариб олиш учун танк ва тўп кучларини тўплаб атакага ўтди. Худди шу пайтда қисм командири Исмоиловни чақириб унга жан-говар топшириқ берди. Исмоилов буйруқни олиши биланоқ уни бажа-ришга киришди. Йирик калибрдаги тўпни белгиланган жойга етказиш учун бораётган пайтда душман ҳаракатланаётган машиналарни ўққа тутат бошлади. Душманнинг кучли ўқ ёмғирлари Исмоиловни йўлдан тўхтата олмади. У ўз йўлида давом этиб, тўпни ўз вақтида белгиланган жойга етказиб берди. Буйруқни бажариб қайтиб келаётганида душман ўқи тегиб ёнаётган бир машинани кўрди ва тезлик билан машинасини

²⁰ Афтидан, бу сана техник хато бўлса керак.

тўхтатиб, аланга олиб ёниб ётган машинанинг ўтини ўчирди ва ўз машинасига тиркаб қисмга келтирди.

Қизил аскар Исмоиловнинг қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб, қилган жанговар ишлари қўмондонлик томонидан назарга олиниб «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди.

Қизил аскар Б.Бобоев

Немис кўринди дегунча ўлдиригиз!

Олий бош қўмондон ташаккурини оқламоқда

Капитан Пономарев қисмида хизмат қилувчи ўқчи Зулпикор Умаров Ватанимизни немис-фашистлардан тозалашда қаҳрамонона ҳаракат қилди.

Смоленск, Витебск, Минск, Вильнюс, Каунас шаҳарларини озод қилишда жанг қилиб тўрт маротаба ярадор бўлди. Ўқчи Умаров жанглардан бирида ўз куроли билан 6 немис солдатини ўлдириб маҳорат кўрсатгани учун командири томонидан ташаккур олди ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди. Ўз куролининг устаси бўлган жангчи душман мудофаасини ёриб ўтиб, унинг ерида яна уч гитлерчини ер тишлатди.

Бугун Умаровнинг қизил аскар китобчасига олий бош қўмондон томонидан уч маротаба берилган ташаккурномаси ёзиб қўйилган ҳамда унинг кўкрагига иккинчи «Жасурлиги учун» медали тақилди.

Қизил аскар Боротали Пирматов

1945 ЙИЛ 8 ЯНВАРЬ, 2-СОН

Раҳимовнинг жасур разведкачилари

Разведкачилик хунарининг устаси бўлган орденли сержант М.Раҳимовнинг кўп миллатли жанговар бўлинмаси босиб ўтган тарихий йўллар жуда ҳам кизиқдир. Сержант Раҳимовнинг бўлинмаси ўзининг Белоруссия, Литва ерларини озод қилиш учун олиб борган жангларда усталлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиш билан танилди.

Шиддатли жанглардан сўнг бизнинг қўшинларимиз бир дарёнинг чап қирғоғидан улоқтириб ташлаб, дарёнинг ўнг томонига ўтиш учун атакага ҳозирландилар. Бунинг учун душманнын оққа томонига ўтиб

керакли маълумотларни келтиришлари керак эди. Қўмондонлик бу вазифани Раҳимов бўлинмасига топширди.

Топшириқ жуда оғир ва хавфли эди. Разведкачилар тун қоронғуси тушиши билан дарёдан қайиққа тушиб ўта бошладилар. Душман эса қоронғу тушиши билан одатдагидек хавфсираган ҳолда пулемёт ва автоматлардан дарё қирғоқларини ўққа тутиб турарди. Бироқ разведкачиларимиз ўқ ёмғирига парво қилмай дарёдан ўтишни давом эттирдилар. Улар дарёдан ўтганларида 15 метрча нарида турган немис аскарини кўриб уни тириклайин қўлга олиш мақсадида оққа томонидан яқинлашиб икки кишилашиб уни қўлга олишиб оғзига латта тикиб қайиққа келтирдилар. Бир разведкачини қолдириб қолганлари душман мудофаасининг ичкари томонига йўл олдилар. Ичкарироқда бир ертўлани кўриқлаб турган яна бир немис аскари кўринди. Уни йўқ қилиш учун Раҳимов ертўлани айланиб ўтиб этик қўнжисидан ханжарини қўлига олиб унга санчди.

Шу пайтдан фойдаланган бўлинманин бошқа икки разведкачиси ертўлага бостириб кириб стол атрофида харитага қараб ўтирган икки немис офицерини автоматдан отиб йиқитди. Столда турган муҳим ҳужжатлар билан харитани ҳамда енгил ярадор бўлган бир немис офицерини оғзига латта тикиб қайиқ томонга олиб кетаётганларида душман сезиб қолиб разведкачиларга ўқ уза бошладилар. Разведкачилар душман ўқлари остида жанговар топшириқларини бажариб ўз қисмларига қайтдилар. Уларнинг қаҳрамонларча қилган ҳаракатлари учун қўмондонлик уларни орден ва медаллар билан мукофотладилар.

Раҳимовнинг разведкачилар бўлинмаси Витебскдан душман еригача бўлган жангларда зўр аҳамиятга эга бўлган ҳужжатлар ва 12 та «тил» (немис ҳарбийлари)ни олиб келдилар.

Катта лейтенант Ш.Маликов

1945 ЙИЛ 6 ФЕВРАЛЬ, 8-СОН

Ўролбой Ҳусанов миномёт ёнида

Жанг борган сари шиддатли тус олар, шу вақтда душман ҳужум қилаётган пиёда аскарларимиз устига қаердандир станокли пулемётдан ўқ ёғдирарди. Миномёт расётининг командири кичик сержант Ўролбой Ҳусанов душман пулемёти жойлашган ерни аниқлади ва ўт очиш учун тайёрланди. Уч мина отиш биланоқ пулемёт ва унинг расётини яқсон қилди.

Худди шу куни Хусановнинг расчёти бизнинг томонга қараб ҳаракат қилаётган бир тўда немисларни кўриб қолди. Уларни дарҳол мўлжалга олди ва кетма-кет мина ёғдирди. Моҳирона ўт очиш билан немис группасини тор-мор қилди.

Миномётчи Хусанов ва унинг жанговар дўстлари ҳозирга қадар душманнинг уч пулемётини яксон қилди, душман батареясининг уини ўчирди ва бир неча ўн немис солдатининг ёстиғини қуритди.

Қизил аскар И.Саиталиев

Уста артиллериячи

Қизил аскар Тоҳир Шарипов ўз ҳарбий малакасини ёзги ҳужум жанглари ва Шарқий Пруссияга бостириб кириш учун олиб борилган жангларда яна ҳам оширди. Қуролдош ўртоқларидан ҳарбий хунарни яхшилаб ўрганди ва уста артиллериячи бўлди. Унинг расчёти душман кузатиш пунктини яксон қилишга буйруқ олди. Расчёт чакқонлик билан тўпни тўғри мўлжалга келтириб, душман кузатиш пунктини вайрон қилиб жанговар вазифани бажарди.

Тоҳир Шарипов бу операцияда усталик билан ҳаракат қилгани учун «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди ва бригада командири-нинг ташаккурномасини олишга муяссар бўлди.

Қизил аскар Жаббор Хусаинов

1945 ЙИЛ 20 ФЕВРАЛЬ, 11-СОН

Мана бу артиллериячи!

«Яшин тезлиги» номи билан чиқарилган жанговар варақада ўзбек халқининг азамат ўғли, катта сержант Чори Каримов немисларнинг орқа томонида ўзининг тўпи билан бир танк, икки транспортёрни ишдан чиқарди ҳамда 20 га яқин немисни қириб ташлади.

Ҳақиқатан ҳам Каримовнинг қаҳрамонлиги ҳақидаги хабар яшин тезлиги билан барча бўлинмаларга тарқалди. Каримовнинг номи ва унинг қаҳрамонлиги оғиздан-оғизга ўтди. Барча унинг усталиги ва жасурлиги билан фахрланди.

Чори Каримовнинг танкка қарши отадиган тўп расчёти немисларнинг аҳоли яшайдиган пунктини атака қилишда ўқчиларга ёрдам бе-

ришга топшириқ олиб пиёда аскарларимиз билан немисларнинг орқа томонига ўтди. Каримовнинг расчёти тўпни тўппа-тўғри ўт очишга тўғрилади ва ўт очди. Гитлерчилар ўз машиналарининг моторини ишга солмасданок Каримов бир танк ва икки бронтранспортёрни ишдан чиқарди. Бирдан Каримов танасида иссиқни сезди, беихтиёр оғриган ерини ушлади. Шу вақтда душманнинг иккинчи ўқи унинг танасига тегди. Жангчи яраларини ҳам унутиб душманга қараб яна отишни давом эттирди. Беш минут ҳам ўтгани йўқ эдики, Каримов учинчи маротаба яраланди. Бироқ у ўзининг охириги кучи кетгунча тўпнинг ёнидан кетмади.

Гвардия катта лейтенант Ч.Ласкевич

1945 ЙИЛ 3 МАРТ, 14-СОН

Одамбоевнинг қаҳрамонлиги

Гвардиячи катта сержант Жуманазар Одамбоев Шарқий Пруссияда бўлаётган жанглارнинг бирида ажойиб қаҳрамонлик кўрсатди. У жанг вақтида ўз қисмидан ажралиб душман аскарлари турган томонга ўтиб қолди. Немислар уни тирик ушлаш учун чор атрофдан ўрай бошлашди.

Ўз қасамига содиқ бўлган жангчи душман қўлига асир тушмаслик учун 100 дан ортиқ немис солдати билан олишди. Натижада у 60 га яқин гитлерчини ўлдириб ўз қисмига етиб келди.

Қисм командири ўша ондаёқ Одамбоевга ташаккур билдириб, «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлашга тақдим этди. Ўзбек халқининг азамат йигити Жуманазар Одамбоевга шарафлар бўлсин!

Раҳимбой Жуманиёзов

Бир граната билан

Душманнинг биринчи траншеясига бостириб киргандан сўнг қуёндек қочаётган немис-фашистларни кириш қизиб кетди. Ўзбек қаҳрамон жангчиларидан Баҳмат Хидиров ва Амир Шараповлар бу жангда ўз жанговар вазифаларини намунали равишда бажардилар. Улар йўлда бораётиб дала йўлининг бир ёнидаги чакалакзорда тўрт немис аскарини кўриб қолдилар. Шундан сўнг йигитлар немисларни олдида тўсдилар ва Хидиров уларни яқин келтириб туриб граната улоқтирди. Граната портлаб фрицларнинг ҳаммаси ер тишлади.

Қизил аскар Б.Қурбонов

Мукофотга муносиб

Душман қарши атакасини қайтариш учун олиб борилаётган жангнинг авжи қизиган бир пайтида душман снарядларининг парчаси билан батареянинг алоқа сими узилди. Тезда алоқани ишлатиш вазифаси ўзининг чаконлиги ва усталиги билан танилган Ҳалим Худойбердиевга топширилди.

Аҳвол жуда оғир эди. Атрофда душман артиллериясининг снарядлари ҳам миномётларининг миналари гumbурлаб ёриларди. Лекин бу даҳшатли шароит ўзбек халқининг содиқ фарзанди Худойбердиевни чўчитмади. У жанговар буйруқни бажаришни давом этди.

Душман ўти пасайган вақтда ҳаддан ташқари эпчиллик билан ҳаракат қилди. Тез орада узилган жойни топди ва алоқани ишга солди. Қизил аскар Худойбердиев жанговар вазифани бажариб қайтишда ярадор ҳамда контужин бўлди, лекин у биринчи тиббий ёрдамни олиб ўз вазифасини бажаришни давом эттирди. Душман атакаси қайтарилганига қарамай, ўз постидан кетмади.

Қизил аскар Худойбердиев жанглarda жасурлик, қаҳрамонлик кўрсатгани ҳамда ярадор контужен бўлганига қарамай, жанг майдонидан чиқиб кетмай, ўз вазифасини бажаришни давом эттиргани учун III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди.

Катта лейтенант Н.Жабборов

Шонли байроқ билан

Хусан Ниёзов, аслида, Ўзбекистоннинг Хоразм вилояти Хива шаҳрида туғилиб ўсган. Ниёзов армия сафига чакирилгунга қадар суд аппаратларида хизмат қилиб келар эди. Ниёзов биринчи жангни Брянск ўрмонларида бошлади. У ердаги жанглар қанчалик даҳшатли, қонли бўлган. Мана шу жангларнинг бирида Ниёзов ярадор бўлди. Госпиталда даволаниб тез орада яна жанг майдонига етиб келди. У ўзининг фаросатлилиги ва ҳарбий хунарни яхши ўрганганлиги натижасида взвод командирининг ўринбосари этиб тайинланди.

Кричев яқинидаги бир қишлоқда бўлган жангда Ниёзов хизмат қилган взвод командири ярадор бўлиб қолди. У шу вақтда взвод командирлигини ўз қўлига олди, жангчиларни ўз кетидан эргаштирди. Аҳоли яшайдиган катта бир пунктни взвод жангчилари немислардан озод қил-

ди. Шу жангда Ниёзов ўзига қараб ҳужумга ташланган саккиз нафар немисга граната ташлаб уларнинг олтитасини ўлдириб, иккитасини асирга олди.

Смоленскнинг бир қишлоғида Ниёзовга полкнинг қизил байроғи топширилди. Орша мудофаасини ёриб ўтиш вақтида душманнинг бир гуруҳ аскарлари полк байроғи сақланиб турган ерга ҳужум қилди. Бу ерда Ниёзов қизил байроқни қўлида маҳкам ушлаган ҳолда взвод жангчиларини душман устига бошлади. Ҳужум қилган душман аскарлари батамом кириб ташланди. Хусан Ниёзов полкнинг жанговар қизил байроғини қўлида маҳкам ушлаган ҳолда Белоруссия ва Литва республикаларидан душманни қувлаб, Германия тупроғига кирди.

Жанглarda кўрсатган маҳорати учун Ниёзов икки маротаба «Қизил юлдуз» ордени ҳамда «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган.

Катта сержант Қадим Зокиржонов

1945 йил 3 март, 14-сон

Бўта ботир

Бўта Исаев Ўзбекистоннинг Фориш районидаги Тельман номли колхознинг серҳосил пахтакор ва шоликор далаларини ташлаб Ватанимизни немис-фашист босқинчиларидан сақлаш учун жанг майдонига кириб келади. Армияга келгунча русча сўзлашни мутлақо билмасди.

Исаев катта лейтенант Сальников бўлинмасига келганидан сўнг ўртоқлари ва командирлари томонидан қилинган ғамхўрлик ва ёрдамлар туфайли ўз ишини яхши билган, интизомли жангчилардан бирига айланади. Унга энг масъулиятли топшириқларни ишониб топширадиган бўлишади.

Бўта Исаев бўлиб ўтган даҳшатли жанглarda қаҳрамонларча ҳаракат қилиб, уруш олови ичида тобланиб ва пишди. Қилган меҳнатлари зое кетмади, уни бошқаларга намуна бўладиган жангчига айлантирди.

Немислар Шарқий Пруссиядаги аҳоли яшайдиган пунктлардан бирини сақлаб қолиш учун жон-жаҳди билан урушаётган эди. Мана шундай оғир пайтда бўлинма командири Гуренко душман орқа томонини разведка қилиш учун Бўта Исаев билан яна иккита катта сержантни юборади. Бу уч азамат душманнинг айланасига қурган мудофааси ёнига эмаклаб бориб душманнинг ўқ отиш нуқталарини аниқлашади. Улар-

нинг аниқ маълумотига асосан душманнинг уч пулемёт нуқтаси миномётлар ёрдамида йўқ қилинади.

Лабиау шаҳри учун бўлган жангларда душман бир неча марта қарши ҳужумга ўтади. Уларнинг бу ҳужумини қайтариш вақтида Бўта Исаев бошқа жанговар дўстлари қаторида жасурлик билан жанг қилиб 7 немис солдатини ўлдиради ва жанг қилиш пайтида ярадор бўлиб қолади. Шундай бўлса-да, у жанг қилишни давом эттиради.

Шу тарзда немисларнинг яна бир шаҳри қўлга киритилади. Жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун аввал Бўта Исаев «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланган бўлиб, ҳозир у III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди.

Ефрейтор Қодир Холиқов

1945 ЙИЛ 8 МАРТ, 15-СОН

Баҳоримиз келур

(жангчи дўстга)

*Тилингда доҳийнинг муқаддас номи,
Қўлингда ватанинг топишган қурол.
Дилингда зафарнинг жўшқин илҳами,
Демак, қудратлисан: гарб томон йўл ол!*

*Ғарбга йўл олгилу «тилсим»ларни оч,
Ялмоғуз, девлардан қолмасин нишон.
Насллар бошига бўлажак гултож
Тарихий жангларда қозонилган шон.*

*Ёв истеҳкомини қул қилганингда,
Озод этганингда қулларни мангу,
Хароб қишлоқларни гул қилганингда
Чехрамизда ўйнар музаффар қулгу.*

*Зафар баҳори деб олга бос, югур,
Ёвни титиб ташла, ўнгингдан келса,
Қаришгдан келса от, ёндан келса ур,
Чапарраста қилгил, сўлингдан келса.*

*Қуролинг қўлингдан тушмасин сира,
Душман яксон бўлсин уришларингдан.
Сендан келажакка қолсин хотира,
Ер ларзага келсин юришларингдан.*

*Сизнинг зарбангиздан ёв бўлур барбод,
Келур баҳоримиз, голиб фасллар.
Шонли авлодимиз яна бўлур шод,
Минг йиллаб унутмас сизни насллар!*

Ҳўғун

1945 ЙИЛ 11 МАРТ, 16-СОН

Оддий аскар Мусотоевнинг қаҳрамонлиги

Душманнинг кучли ўт очиши натижасида рота ерга ётди. Командир гвардиячи оддий аскар Мусотоевга душман ўқ отиш нуқтасини яксон қилиш ҳақида буйруқ берди.

Мусотоев гранаталарни тайёрлади ва ўрмалаб илгари силжиди. Сездирмай немис тўпи томон 30 метр масофа қолгунча ўрмалаб борди. Мусотоев танкка қарши граната ирғитди ва тўпни яксон қилди.

Буйруқ бажарилди. Орқага қайтиш мумкин. Бироқ бу вақтда Мусотоев ўнг томонда немис пулемёти борлигини пайқаб қолди. У пулемётгача ўрмалаб борди ва унга граната ирғитди.

Бир жангда жасур жангчи, гвардиячи оддий аскар Мусотоев душманнинг бир тўп ва икки пулемёт расчётини яксон қилди.

Гвардиячи лейтенант А.Москвин

1945 ЙИЛ 11 МАРТ, 16-СОН

Маҳоратим учун

Наманган области Янгиқўрғон райони 1 май колхозидида ишлаб юриб, уруш бошлангач кетмонини автоматга алмаштирган кичик сержант Умарали Мансуров газетанинг 11 март 16-сонидида эълон қилинган «Маҳоратим учун...» номли мақоласидида қуролдош дўстлари билан ўз тажрибаларини ўртоқлашган.

У ўзининг жанговар ҳаракатларини Москва бўсағасида бошлайди. «Душманнинг Москва ёнидаги кучли мудофааларини вайрон қилиб уни қувдик, – деб ёзади кичик сержант У.Мансуров. – Бир қанча шаҳар-кишлоқларни, шунингдек, немис асоратига тушиб қолган минглаб кишиларни озод қилдик. Бу ҳаракатларда мен қаҳрамонона жанг қилиб «Жасурлиги учун» медалига эга бўлдим. Жангларда икки енгил ва уч маротаба оғир ярадор бўлганимда жанг майдонидан чиқмай курашдим, 9 немис солдатини ўлдирдим.

Ёвуз душман ерига босиб киришда автоматчиликдан қўл пулемётчи бўлиб, қизил аскарликдан ефрейторлик унвонига кўтарилдим.

Тильзит ва Лабиау шаҳарларини эгаллашдаги даҳшатли жангларда энг олдинги қаторда ҳаракат қилиб 15 гитлерчини ер тишлатдим, 5 солдатни асирга олдим. Бунинг учун менга III даражали «Шухрат» ордени ва кичик сержант унвонини беришди».

Она орзуси рўёбга чикди

Ҳакимжон Халилов фронтга жўнаётганида қари онаси:

– Ўғлим, бахтли ҳаётимиздан маҳрум қилмоқчи бўлган фашист ёвузларнинг адабини бер, қари онангни қон қақшатишига йўл қўйма, кўркқанга қўша кўринар деганларидек, асло кўркма, болагинам, – деб пешонасидан ўпиб хайрлашиб қолган эди.

Ҳакимжон душманнинг Орша мудофаасини ёриш учун бошланган ёзги ҳужум жанглар бошланмасдан бир-икки ҳафта илгари беш отарини маҳкам ушлаган ҳолда жангчилар қаторига кириб келди.

Ҳ.Халилов Оршани душмандан тозалаш учун шаҳарга биринчи бўлиб бостириб қирувчилар қаторида бўлади. Кўрсатган мардлиги учун «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланади.

Бу мукофотдан қувонган Ҳакимжон яна кучига куч, ғайратига ғайрат қўшиб Белоруссия пойтахти Минск учун бўлган жангда шаҳарга биринчилардан бўлиб ёриб қиради.

Ҳакимжон душманни ўз ерида уришни орзу қиларди. Бу орзусига ҳам етди. Қисмлар Шарқий Пруссияга бостириб киришда Ҳакимжон душман тараншеясига граната улоқтириб душман пулемётининг унини ўчиради, ротанинг олдинга боришига имконият туғдиради.

Шу жанглар пайтида Ҳакимжон Халилов «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланади ва қисм штабига алоқачи қилиб тайинланади.

Ўғлининг қаҳрамонлик билан курашганини ва орден билан мукофотланганлигини эшитган кекса она қувонч тўла мактуб билан Ҳакимжонни табриклаб, душманни яна ҳам қаттиқроқ уришни сўради.

Кичик лейтенант Саид Султонов

Қочиб қутулмайди

Жангчи Суюм Шарипов яқинда бўлган бир жангда катта маҳорат кўрсатди. Ҳужумга шиддат билан кўтарилиб, душман траншеясига биринчи бўлиб кирди ва қўл жанги қилди.

Шарипов жангнинг айна қизиган вақтида ярадор бўлди. Санитар Ра-сул Ниёзовнинг кўрсатган биринчи ёрдамидан кифояланиб жанг охиригача курашни давом эттирди.

Жасур жангчи санчастьга кета туриб бир уйга кирди ва уни ҳар томонлама кўздан кечирди. Уйнинг ертўласида биқиниб ётган икки немис солдатини топди ва уларни асир олиб штабга топширди.

Командарнинг сўровига жавобан: «Булар қутулишга ҳар қанча уринса ҳам қутула олмайди», – деди.

Қизил аскар Эрка Раҳмонов

1945 ЙИЛ 11 МАРТ, 16-СОН

Чап ёнбошда

Гвардиячи катта сержант Назаровнинг бўлинмаси душман қарши атаксини қайтаришда яширин ҳолда қарши атака қилувчининг чап ёнбошига чикди ва автоматлардан тўсатдан ўт очиб немисларни ерга ётишга мажбур қилади. Бу қулай имконият эди. Гвардиячилар автоматдан шиддатли ўт очиб 25 га яқин немисни қириб ташладилар.

Гвардиячи оддий аскар Н.Прохоров

Қўркмас командир

Аҳоли яшайдиган Н. пункти учун бўлган жангда ўқчи бўлинма командири катта сержант Толибжон Қишжонов жасурлик билан ҳаракат қилди.

Немислар траншеяга жойлашиб олиб пулемёт, автомат ва милтиқдан кучли ўт очди. Шунга қарамай, Толибжон Қишжонов биринчи бўлиб атакага кўтарилди ва ўз бўлинмаси жангчиларини ортидан эргаштирди.

У ҳужум пайтида немис траншеясига биринчи бўлиб кирди ва автоматдан отиб бешта гитлерчини ўлдиради. Қочиб кетаётган немисларни қуллаб бориб Толибжон улар орасида офицерни кўриб қолади ва унга қўл гранатасини иргитди. Фашист офицери граната парчасидан ер тишлади. Унинг шахсий намунаси бутун бўлинманинг муваффақиятли ҳужумини таъминлади.

Ўз мухбиримиздан

1945 ЙИЛ 15 МАРТ, 17-СОН

«Берлинга бирликда кирамиз»

Йирик бир хутор учун қаттиқ жанг бўлди, гитлерчилар ғиштли бир бинога жойлашиб олиб бизнинг илгари ҳаракат қилишимизни тўхта-тишга уринди. Бироқ улар мақсадларига ета олмади.

Пулемётчи Умаржон Мамарасулов бу жангда алоҳида маҳорат кўрсатди.

Биз уйга яқинлашиб келган пайтда душман деразадан туриб пулемётдан ўққа тутди. Ҳаракат қилиш томонини ўзгартиришга тўғри келди. Ўнгга бурилдик, душман бу ҳаракатимизни сезиб қолди. Мамарасулов мардлик кўрсатиб немислар ўз диққатини бошқа томонга қаратаётган пайтда чаққон ҳаракат қилиб уй томон эмаклаб кетди. Ўқ ёғдирилаётган дераза остига етиб бориб бирин-кетин деразага қараб иккита граната улоқтирди. Душман пулемётининг овози ўчди. Унинг расчёти яксон қилинди.

Бу ўқчиларимизнинг ахволини анчагина енгиллаштирди. Биз қисувни кучайтирдик ва кескин отилиш билан хуторга бостириб кирдик. Немислар қоча бошлашди. Кўпларини ўлдирдик. Хуторни эгалладик ва илгари ҳаракат қилдик.

Пулемётда ўқланган фақат битта диск қолганди. Қолганларини ўқлаш керак эди. Шу пайт душман ўқи Мамарасуловни оёғидан ярадор қилди. У тезлик билан ўз оёғини боғлаб, қолган икки дискни ўқлади. Оёғининг оғриганига қарамай, шеригига етиб олиб дискларни унга топширди. У шундан нарига ҳаракат қила олмади. Ерга йиқилди. Олдинга интилаётган жанговар дўстларига қараб шундай деди:

— Аблахларни мен учун ҳам саваланг. Мен яна қаторларингизга қайтаман. Берлинга бирга борамиз!

Гвардиячи оддий аскар С.Словутин

Жанговар қўллаш

Немисларнинг қарши ҳужуми қайтарилгандан сўнг гвардиячилар ҳужумга ташландилар. Қўл жанги бошланди. Боши берк бир кўчада уч немис гвардиячиси Ғозиевга ташланди, уни қўндоқ билан уриб хушдан кетказишди. Сўнг ўзлари томонга судрай бошлашди.

Буни жангчиларимиз пайқаб қолиб немисларга қараб ўқ отишди. Гитлерчиларнинг иккитаси биринчи ўқданок ерга кулади, улардан бири бекинишга уринди.

Гвардиячи Ғозиев ҳушига келди ва немиснинг милтиғини олиб учинчи фрицни ўлдирди.

Ғозиев ўз жанговар дўстларига қараб:

— Қўллаганларингиз учун раҳмат, — деди.

— Бу бизнинг муқаддас бурчимиз, — деб жавоб беришди унга гвардиячилар.

Қизил аскар А.Фуфарев

1945 ЙИЛ 15 МАРТ, 17-СОН

Генерални ушлаган ботир

Азизқул Бобоевнинг болалик чоғлари Самарқанд областининг гўзал Панжакент қишлоғида ўтди. У шу ерда туғилиб ўсди ва вояга етди. Отаси Азизқулни саккиз ёшга тўлиши билан мактабга ўқишга беради. Азизбек зийрак, чаққон ва фаросатли бола бўлгани учун барча фанларни аъло даражада ўзлаштиради.

Кунлардан бирида унинг ўқитувчиси Азизқулнинг ишдан қайтиб келаётган отасини тўхтатиб, унга шундай дейди:

— Ота, ўғлингиз ё бир олим бўлиб чиқади, ё Рустам каби қаҳрамон бўлиб доврақ таратади.

Азизқул дарслардан ўзиб кетганлиги сабабли уни тез-тез синфдан синфга ўтказишарди. Кўчган сари келажакда ким бўлишини ўйлади ва охири инженер бўлишга қаттиқ қарор қилди.

Агар уруш бошланмаганида, у ўз мақсадига албатта эришган бўларди. Азизқул туғилиб ўсган қишлоғини, қуёшли Ўзбекистонини узоқларда қолдириб ўз тенгқурлари қатори жанг майдонига қараб йўл олди.

Азизкул жангларда ўзининг ботир юрак ва эпчил йигит эканлигини бир неча маротаба кўрсатади. Шунинг учун дастлаб қизил аскар, сўнгра взвод командири, бориб-бориб рота командирлиги даражасигача кўтарилди.

Азизкул Бобоев ротаси хужумга энг олдинги қаторда бораётиб бир калин ўрмон чеккасига етганда номаълум томондан немис автоматининг овози эшитилди. Бир неча жангчиларни ёнига олиб ўрмон ичкари-сига разведка қилишга боради ва бу ерда душман томонидан қолдирилган бир неча автоматчи-пистирмачиларнинг борлигини аниқлади.

Шундан сўнг Азизкул ўз ротасидаги жангчиларни учга бўлиб душман пистирмачиларини уч томондан ўраб олади ва уларнинг деярли ҳаммасини асирга туширади.

Кечаси соат учлар чамаси эди. Азизкул разведкачиларни олиб душманнинг орқа томонига ўтиш тўғрисида буйруқ олади. Қалин ўрмонга етиб келишганида унинг ичкари-сига қандайдир машина турганлигини аниқлашади. Азизкул икки аскарни олиб машина яқинига келганда унинг олдинги томонида букчайган ҳолда ҳаракат қилаётган кишини кўрди. Бу машинасини тузатаётган шофёр бўлса керак деб ўйлади.

Уни тирик ушлаш учун машинага яқинлашганларида унинг ичида бир семиз немис хуррак тортиб ухлаб ётганини кўришди. Дастлаб аскарлар шофёрни ғиппа бўғишди. Азизкул эса ухлаб ётган немисни қўлидаги йўғон таёқ билан туртиб уйғотди. Чўчиб уйғонган немис дарҳол ёнидан тўппончасини чиқарди. Азизкул қараб турмай қўлидаги таёғи билан унинг қўлига урди. Тўппонча калтак зарбидан ерга тушди. Азизкул шу ондаёқ ерга тушган тўппончани олди. Немис Азизкулнинг биринчи буйруғи биланок қўлини кўтарди. Қўлини осмонга кўтариб безрайиб турган бу лаънати немис генерал-майор экан.

Азизкул генерал ва шофёрни асирга олиб қисм штабига топширди. Шундан кейин Азизкул Бобоевнинг доғруғи ёйилиб кетди. Ҳамма немис генералини тирик олиб келган Бобоев тўғрисида сўзлар эди.

Орадан бир неча кун ўтгач қисм командири келиб кўпчилик олдида шундай деди:

– Ўзбек халқининг доғрурак ўғли ўртоқ Бобоев! Сизнинг қаҳрамонлик билан кўрсатган хизматларингизни тақдирлаб қўмондонлик сизни ҳукумат олий мукофоти, «Қизил байроқ» ордени билан мукофотлади. Сизни бу олий мукофот билан табриклайман ва келажакда Ватанимиз душманларига қарши яна ҳам мардона туриб курашишингизга ишонаман.

Ўзбек халқининг Азизкул Бобоев каби Ватан уруши майдонидаги ўғилларига минг ва минг маротаба шон ва шарафлар бўлсин!

Лейтенант Т.Муқанов

1945 ЙИЛ 20 МАРТ, 18-СОН

Лейтенант Мирзоевнинг кўргазмали иши

Пулемётчи лейтенант Мирзоев душманни ҳамма вақт бехато уради. Жангнинг оғир дақиқаларида у пулемётининг ёнида ётади ва немисларни қандай савалаш кераклиги устида ўз жангчиларини амалий равишда ўргатади.

Немисларнинг қарши хужумини қайтаришда ҳам шундай бўлди. Мирзоев пулемётининг ёнига ёта туриб: «Менинг жанговар дўстларим, шу ерда ўлсак ўламиз, лекин душманни ўтказмаймиз», – деди.

Немисларни 50 метргача яқин келтириб совуққонлик билан: «Ўт очинг!» – деб буйруқ берди.

Жангчилар «максим», автомат ва милтиқлардан бирданига зарба беришди. Бу немислар учун кутилмаган ҳолатда рўй берди. Улар бир неча аскарларининг ўликларини қолдириб орқага чекинишди.

Жанг майдонида душман 60 аскарининг ўлиги қолди.

Катта лейтенант М.Аҳмедов

Табаррук

*Жанг чоғида бўлай деб омон
Севгилик қўл ёзмиш бу хатни,
Кўз ёшлари сочмиш бегумон
Севги деган бир ҳақиқатни.
Жумлаларки, унда ҳар нуқта –
Кўз ёшлардан тўкилган олмос,
У кўзларки, мени уфқда
Йўлларимни кўзлашдан толмас.
У нозик қўл, мен ўпган билак,
«Саломат бўл, жонгинам», – деган,
У қўл менга буюрган экан,
Бажо бўлар жангда бу тилак.*

Суратда: Миртемир, Мақсуд Шахзода

О, меҳрибон, кумуш бармоқлар,
 Силашингиз соғинди сочим,
 Юрт томондан келган ҳар хабар,
 Ҳар истакка сизлар тилмочим!
 Ҳозир ётиб хандақ бўйида
 Жавоб ёзай табаррук хатга,
 Қонли жангнинг ҳою ҳуйтида
 Ҳасрат қилай нилуфар қадга:
 Интизордан, ғаму ғуссадан,
 Умидлардан, нозик бўсадан...
 Ҳаф!.. Ким экан шубҳали соя?
 Ҳа... Лаънати душман, қароқчи!
 Аввал берай адабин яши,
 Сўнгра қилай хатда ҳикоя.

Шайхзода

1945 ЙИЛ 24 МАРТ, 19-СОН

Фронтизмиз қахрамонлари қиссаси «ЎЧ»

Фронт йўлидан борар эканмиз, катта тош йўлнинг икки томони немис қароқчиларининг ўлиги билан, халқдан талаб олинган кўрпа, ёстик, кастрюл, қозон, товоқ, идишлар билан тўлиб-тошган.

Немис куллигидан озод қилинган совет кишилари: беларуслар, украинлар, литваликлар, смоленсклик ва оршаликлар келмоқда. Ҳар қадамда конвойлар ҳайдаб келаётган немис асирларининг узундан-узоқ колонналари эса кўзни қамаштиради.

Узоққа отадиган оғир замбаракларимиз, немисларнинг жонини олган «Катюша»ларимиз худди ёнимизда туриб отилаётгандек гумбурламоқда. Совет жангчилари Шарқий Пруссияда қуршовга олинган немис солдатларини тўхтовсиз қирмоқда. Тумтарақай қилиб ташланган немис аскарлари баъзи участкаларда тўпланишга улгуриб қарши ҳужумларга ўтмоқда. У ўзида бўлган барча қурооларни ишга солиб, қутуриб қаршилиқ кўрсатмоқда.

Немис-фашист одамхўрлар ўлим талвасасида ўз ваҳшийлигини яна ҳам оширмоқда.

Муттаҳам гитлерчилар асирга тушиб қолган ярадор совет жангчиларига киши чидаб тура олмайдиган даражада ваҳшийликлар қилмоқда. Бир аҳоли пунктига келганимизда қўл ва оёқлари сим билан боғланган, миялари милтиқ қўндоғи билан уриб мажақланган, қўл ва оёқлари синдирилган уч жангчини кўрдик. Буларнинг иккиси рус йигитлари бўлиб, бири кўринишидан ўзбек йигити эди. Буларнинг исм-фамилиясини аниқлаб бўлмади. Маълум бўлишича, булар жанг майдонида ярадор бўлиб қолиб немислар қўлига тушиб қолганлар.

Немислар булардан керакли маълумотларни олиш учун сўроқ қилганлар. Ўз қасамларига ва она ватанларига содиқ бўлган баҳодир жангчиларимиз сўроқ пайтида уларга ҳеч қандай маълумотни бермаганлар. Шундан сўнг немис маразлар уларни турли қийноқларга солиб, азоб бериб ўлдирганлар.

Душманнинг бу ваҳшийлигини ўз кўзлари билан кўрган аскарларимиз жанговар ўртоқларининг жасади устида уларнинг битта боши учун немис маразларининг юзлаб бошини олажақлари тўғрисида қасамёд қилдилар ва душман турган иккинчи аҳоли пунктига қараб ғазабланганлари ҳолда ҳужум қилдилар.

Орадан кўп ўтмасдан бу кишлоқнинг олингани тўғрисида хабар келди. Биз бу кишлоққа кириб борганимизда тўп-тўп бўлиб ўлиб ётган немис одамхўрларининг жасадини кўриб немислар томонидан азоблаб ўлдирилган ўз дўстларининг жасади устида туриб ичган қасамларининг бажо келтирган жангчиларимизга офаринлар айтдик.

Кишлоқ чеккасига чиққанимизда дам олиб ўтирган жангчиларимиз билан суҳбатлашдик. Булар каторида уч-тўрт қора кўз ҳам келишган кўкракларида автоматларини осганлари ҳолда ўлтирар эдилар. Мен улар билан кучоқлашиб кўришдим.

Мен кўкрагида «Қизил юлдуз» ордени, III даражали «Шуҳрат» ордени, «Жасурлиги учун» ва «Сталинград муҳофаази учун» медали таққан йигитча билан суҳбатлашдим.

– Сиз ҳам ҳалиги кишлоқда бор эдингизми? – деб сўрадим.

– Ҳа, бор эдим, ўртоқ капитан, – деб жавоб берди жангчи. – Мен дўстимнинг ўчини олдим, худди мана шу кишлоқда 15 дан ортиқ немисни шу автоматимдан отиб ўлдирдим. Ўртоғимнинг қасосини олиб армондан чиқдим.

Мен ундан қаерликсиз, исм-фамилиянгиз, орден ва медалларни қайси жангларда олдингиз деган қатор саволларни бердим.

– Исми-фамилиям кичик сержант Турди Бозоров. 1942 йилдан бери фронтдаман. Сталинградда бўлдим, ўзим танкка қарши отадиган ку-ролнинг наводчисиман. Мана бу «Қизил юлдуз» ҳамда «Шухрат» орденларини яқинда немисларнинг катта бир танкини ва яна бир бронетранспортёрини ёндириб юборганим учун олдим. «Жасурлиги учун» медалини Германия ерига бостириб кириш учун бўлган жангларда кўрсатган хизматларим учун беришди, – деб сўзини тугатган ҳам эдики, сигнал берилди. Кўз очиб юмгунча жангчилар жанг бўлаётган томонга қараб кетдилар.

Биз ҳам шонли жангчиларимиз ғалаба қилиб бораётган йўлдан олдинга қараб кетдик.

Ўзбек жангчилари! Душманни ўз ерида шафқатсизлик билан қирингиз ва ғалаба байроғини Берлин устига тикиш учун мардона қадам ташлаб борингиз!

Капитан А.Раҳматов

Ўн тўрт киши қирқтага қарши

Немисларни биз ўрмончадан қувиб чиқардик-да, ўзимиз шу ўрмоннинг ғарбий четига жойлашиб олдик. Бу ер мудрофаа учун жуда қулай эди. Ўрмоннинг қоқ четида ариқ бор эди, биз ўн тўрт киши шу ариққа ётиб олдик.

Тунда немислар бизни бу ердан қувиб солмоқчи бўлишди. Қирқта немис солдати билан бир «Фердинанд» қарши хужумга ўтди. Улар бизни қаерда ётганимизни олдиндан билиб олган экан, снарядлар ариқ ёнига тушиб ёрила бошлади.

– Бир қадам ҳам орқага чекиниш йўқ, – деб буюрди кичик сержант.

Шу вақт бизга бир тўп расчёти ёрдам берди. Тўпчилар «Фердинанд»дан ўққа тутиб қолдилар. Биз эса душман пиёдаларини савалай кетдик.

Биз немисларга қараганда оз бўлсак ҳам, жуда аҳиллик билан жанг қилдик. Шу жангда, айниқса, жангчилардан Миронов билан ўзбек Умаров маҳорат кўрсатди.

Фрицлар ҳеч қандай муваффақиятга эриша олмай, жанг майдонида кўпгина ўликларини қолдириб орқага чекиндилар.

Биз аҳиллик билан жанг қилганимиз учун енгдик.

Кичик сержант Носиров

Автомат ва пичоқ билан

Бир тўда гвардиячилар кўкқисдан хуторга бостириб кириб 17 гитлерчини кириб ташлашди.

Қўл жанги пайтида ўзбек Жўра Бозоровга похол ғарами орқасидан учта немис ташланди. Бозоров фашистлардан иккитасини отиб ташлади. Бироқ учинчи немис унинг орқасидан келиб ерга йиқитди-да, бўға бошлади.

Жўра Бозоров эса ёнидан пичоғини аста чиқарди ва гитлерчининг қорнини ёриб ташлади.

Мард гвардиячи Бозоров III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотланди.

Ўз мухбиримиздан

Старшина Мажидов

Старшина Мажидов бошчилиги остидаги бир гуруҳ жангчилар янги маррага жойлашиб душмани хушёрлик билан кузата бошлашди.

Старшина бирдан ғиштдан қурилган омборда икки немисни кўриб қолди. Уларни нишонга олиб ўқ узди. Бир немис гандираклаб ерга қулади. Душманга қараб жангчилар ҳам ўқ узишди. Ёндирувчи ўқ узилгач, у ердаги хашак ёна бошлади. Омбордан 20 га яқин гитлерчи қочиб чикди. Старшина Мажидов тез ва аниқ мўлжалга олиб яна уч немисни ўлдирди.

Кичик лейтенант Б.Қўзиев

1945 ЙИЛ 28 МАРТ, 20-СОН

Абдиевнинг маҳоратлари

Ўзбек халқининг жасур фарзанди, гвардиячи сержант Абдиевни қисмдаги жангчилар жуда яхши биладилар ва уни ўзларининг энг яқин кишилари, расчёти донг чиқарган артиллериячилар сифатида хурмат қиладилар.

Абдиев ўз расчёти билан Севастополни ҳимоя қилишда, Қримни немислардан тозалашда, Беларуссия ва Литва учун бўлган жангларда ажойиб маҳорат кўрсатиб келмоқда.

Абдиев Севастополь ва Қримда қилган қаҳрамонона жанглари туфайли «Жасурлиги учун» ва «Севастополь мудрофааси учун» медаллари

билан мукофотланди. У ўзининг жанговар расчёти билан Шаркий Пруссияда яна ҳам ажойиб маҳоратлар кўрсатди.

Немисларнинг катта бир шахри учун жанглар бўлиб турган вақтда немислар 2 та танк юбориб ва артиллериядан кучли ўт очиб уларнинг позициясини ишғол қилишга ҳаракат қилди. Абдиев расчёти ғайрат билан ишга киришиб немисларнинг ҳар икки танкини мажақлаб ташлади. Мана шунинг учун ҳам Абдиев кўмондонлик томонидан II даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотланди...

Гвардиячи лейтенант Сайфулла Умаров

Бекан ботир

Қорақалпоғистоннинг Куйбишев районидаги «Қумшумгул» колхозининг кенг яйловларида чўпонлик қилиб, ботир бўлиб ўсган Бекан Қутлумуродов ўз она ватанини немис-фашист босқинчилардан батамом озод қилишда ҳам ботирлик кўрсатди.

У қисқа муддатли ҳарбий курсда ўқиб, бўлим командири вазифасини бажаришга тайёр бўлди. Душманга қарши олиб борилган жангларда Бекан ўқчи бўлинма командири бўлиб, ўзи тарбия берган жангчилари билан биргаликда қаҳрамонона жанг қилиб, ажойиб маҳорат кўрсатди.

Бекан Қутлумуродов биргина ўқчи бўлиб эмас, балки артиллериячи вазифасини ҳам ўзлаштириш ва ундан усталик билан ўт очиб душман мудофааларининг кулини кўккак совуриш орзусида эди. Орзусига эришди. Артиллерия бўлимида дастлаб қулфловчи вазифасидан ишга киришди. Намунали жанг қилиб қисқа муддат ичида аъло наводчи, сўнг тўп командири вазифасигача ўсиб чиқди. Витебск шахри, Минск учун бўлган жангларда III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди.

Кунларнинг бирида у олға силжиб янги позицияни эгаллашга буйруқ олди. Маррага яқинлашган жойда йўл катта ўрмон орасидан ўтади. Ўрмон чеккасида, йўлнинг бўйида 5 – 6 ғиштли бино бўлиб, уларнинг ичида гитлерчилар яшириниб олишган экан. Қоронғида бинога яқинлашиб келиши билан душман пулемёт ва автоматлардан уларни ўққа тутди. Жангчиларимиз саросимага тушмасдан немисларни қарши олиб ўққа тутдилар. Икки ўртада жанг қизиб кетди. Артиллериячилар немисларнинг бир қанчасини қириб ташлайди, қолганларини тумтарақай қилиб ташлайдилар. Сержант Бекан бу жангда яна қаҳрамонлик намунасини

кўрсатди. У ўз тўпи билан душмanning кўп кучга эга бўлган тўдасини қарши олиб, бир офицер ва 20 аскарни қириб, қолганини тарқатиб ташлади. Шунинг учун ҳам кўмондонлик томонидан II даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди.

Капитан Ҳ.Ҳусаинов

Ўрмон сўқмоғида

Взводимиз ўрмон четига чиқиб окоп қаза бошлади. Бироқ бизнинг орқамизда бир тўда немис автоматчилари қолган экан. Кейин маълум бўлдики, мана шу автоматчилар бизнинг взвод ўрмон четига чиқиши билан унга ҳужум қилишлари керак экан. Бизнинг дозоримиз немисларни ўз вақтида пайқаб қолди. Шу чок взвод командири ўрмон сўқмоғига пистирма қўйиш учун буйруқ берди. Немислар шу йўлдан ўтишлари керак эди.

Сержант Лаптев ва сержант Витковскийлар билан эҳтиётлик билан командир кўрсатган ерга бордик-да, шох ортига яшириндик.

Икки соатдан кейин сўқмоқда немис автоматчилари кўринди. Улар 15 та эди. Бизнинг рўпарамизга етиб келишгач, уларни аҳиллик билан ўққа тутдик. Учасини ўлдирдик, қолганлари эса тумтарақай бўлиб қочишди. Лекин улар ҳам қочиб қутула олишмади. Қолганларини ҳам битта қолдирмай қириб ташлаб, биттасини асир олдик.

Сержант Ҳ.Ҳўжаев

Ҳар қандай тўсиқ ҳам Халиловга писанд эмас

Биринчи ҳужум жангларида бошлабоқ гвардиячи лейтенант Халилов ўзининг ажойиб офицер эканлигини кўрсатди. Халилов командир бўлган рота шиддат билан ҳужум қилар ва гитлерчиларни шафқатсизлик билан қирарди. У бошчилигидаги гвардиячилар немислар мудофаасига бостириб қириб, бир станокли пулемётни қўлга киритди, асирлар олиб, аҳоли яшайдиган пунктни эгалладилар.

Кейинги жангда унинг ротаси немисларнинг шаҳар четидаги мудофаасини ёриб ўтиб, душмanning ўттизтача солдат ва офицерини яксон этди.

Бўлинмамизда Халиловнинг гвардиячилари учун ҳар қандай тўсиқ ҳам писанд эмас дейдилар.

– Халилов ажойиб офицер, мен уни ҳар қанча мақтасам арзийди.

Гвардиячи капитан Ф.Сенчурин

1945 ЙИЛ 1 АПРЕЛЬ, 21-СОН

Олий Совет Президиумининг «Қизил Армиянинг офицерлар, сержантлар ва оддий аскарлар таркибига Қаҳрамон унвони бериш тўғрисида»ги фармони эълон қилинди. Бу юксак номга сазовор бўлган 235 нафар қаҳрамонлар орасида ўзбекистонлик Остонақул Шокировнинг ҳам номи келтирилди.

Ўзбек шоири Ёнгин Мирзонинг жангчиларини ғалабага чорловчи шеъри

Зафар қарвони

*Тунларда фалакка таишлайман нигоҳ,
Юлдуздек кўзингни эслайман ҳамон.
Ширин ғамзаларинг ёдланур гоҳ-гоҳ,
Дилимда меҳмонсан, эй қоши камон!
Дарёлар кечдимиз, тоғлардан ўтдик,
Найзада келтирдик бахту саодат.
Ўт очиб, соҳибсиз боғлардан ўтдик,
Қўлларида тутқуси энди фароғат.
Қариндош-уруғлар бўлсин деб озод,
Қонларга ювдимиз ханжар, найзани!
Бу юрда гулхона қилурмиз бунёд,
Мурдорга санчилур тиги ханжарнинг.
Боради ғарбга зафар қарвони,
Пўлатдек сафларда мен ҳам пешқадам.
Дилларнинг қолмайди асти армони,
Бўстонда булбуллар сайрар субҳидам.
Энди Варшаванинг сулув қизларин...
Кўзидан оқмагай ҳалқа-ҳалқа ёш...
Хўрламас ҳеч бир зот эл қирмизларин,
Истак чаманига нур тўқар қуёш!
Кўзимиз гавҳари, онажонимиз
Бахти деб жабҳада жанг қилмоқдамиз!
Ер бетин лоладек ранг қилмоқдамиз,
Шод бўлсин бир умр меҳрибонимиз!*

1945 ЙИЛ 5 АПРЕЛЬ, 22-СОН

Немис миномётлари билан немисни қирдик

Немислар қўлида бўлган қишлоқни штурм билан олдик. Қишлоққа гвардиячи ефрейтор полковник билан гвардиячи кичик сержант Аҳмедов бўлинмаси биринчилардан бўлиб кирди.

Душман ташлаб кетган миномётларни кўриб қолган полковник билан Аҳмедов дарҳол миномётларни душман томонига қаратдилар ва ўт очдилар.

Гвардиячилар қочиб бораётган душман устига 100 тача мина отдилар, шу билан бир вақтда, ўз батареяларининг томонидан отилаётган ўқлар ёрдамида ҳам фойдаландилар.

Ўз мухбиримиздан

1945 ЙИЛ 5 АПРЕЛЬ, 22-СОН

Қаҳрамон

Немислар совет жангчиларининг ҳужумини тўхтатишга тинмай ҳаракат қилишарди. Ана шундай жанглардан бирида улар қарши ҳужумга ўтиб тўп ва миномётлардан кучли ўт очди. Старшина Муродов взводига тегишли пулемёт расчётларидан бири ишдан чиқди. Шу вақт старшина Муродов ўлимни ҳам писанд қилмай, пулемёт ёнига эмаклаб борди ва фрицларга қарши даҳшатли ўт очди.

Шундан кейин душмanning қарши ҳужуми чиппакка чиқди ва тум-тарақай бўлиб қочишди. Қаҳрамон Муродов эса аблаҳ гитлерчилардан 12 тасини ер тишлатди. Қолганлари ҳам жангчиларимиз томонидан қириб ташланди.

Дарёдан сузиб ўтди

Дарё бўйига келганда алоқачилар тўхтаб қолишди. Бу ерда кўприк йўқ эди. Бироқ қандай бўлмасин дарёнинг нариги томонидаги кузатув пунктига тезроқ сим тортиш лозим эди. Буни қилиш учун 5 – 6 километр сим ва камида бир соат вақт керак эди.

– Рухсат этинг, мен сузиб ўтаман, – деди оддий аскар Хомил Болтабоев.

Болтабоев симнинг бир учини белига боғлаб олиб ўзини сувга ташлади ва сузиб кетди. Бир зумда дарёнинг нариги қирғоғига сузиб чиқди. Орадан чорак соат ўтгандан кейин батареяга ўт очиш учун буйруқ берилди.

Хужум ўз вақтида бошланди. Душман таянч пунктидан қувиб чиқарилди. Жангчилар 80 немисни йўқ қилиб ташлашди, бир қанча тўп ва пулемётларни ўлжа қилиб олдилар.

Катта лейтенант Н.Горюнов

1945 ЙИЛ 9 АПРЕЛЬ, 23-СОН

Қўркмас алоқачи

Гвардиячи ефрейтор Махан Отабоевнинг ўз ишини яхши эгалаган, жасур алоқачилардан ҳисобланади.

Гвардиячи артиллериячилар пиёда аскарларнинг муваффақиятли ҳужум қилишини таъминлаб Неман дарёсига етиб келдилар. Қисм командирининг кузатиш пункти дарёнинг нариги соҳилида, бўлинмалар бўлса иккинчи соҳилга жойлашди. Отабоев дарёнинг нариги соҳилидаги кузатув пункти билан бўлинмалар ўртасида алоқа ўрнатиш ҳақида буйруқ олади.

Душман дарёни кучли ўт очиб қўриқлади. Отабоев қўркмай, дадил ҳаракат қилди. Қайиққа ўтириб дарёнинг нариги томонига ўта бошлади. Боши устидан, қулоклари остидан ўқлар визиллаб ўтади. Аммо у дарёдан чакқонлик ва усталлик билан ўтиб алоқани тиклади. Сўнг пиёда аскарлар қаторига қўшилиб душман ҳужумини қайтариш ва дарёнинг нариги четидаги плацдармни кенгайтиришда фаол қатнашди. Отабоевнинг кўкрагини безаб турган «Жасурлиги учун» медали ёнига «Қизил юлдуз» ордени қўшилди.

Узоқ вақтга чўзилган шиддатли жанглардан кейин Цинтин шаҳри ишғол қилинди. Пиёда аскарларнинг жанговар тартиби орқасида ҳаракат қилаётган уч тўп шаҳарга кирди. Отабоев тўплар ва штаб ўртасида алоқа ўрнатишга буйруқ олди. Шаҳарга кириб алоқани ўрната бошлаганида немислар шаҳарни ўраб олди.

Отабоев ўзини йўқотиб қўймади. Чакқон ҳаракат қилиб пиёда аскарлар қисмлари билан тўплар ўртасида алоқани ўрнатди. Артиллериячилар ўтининг пиёда аскарларга ёрдамга қаратилишини таъминлади.

Душман устига снаряд кетидан снарядлар ёғдиришди ва душманнинг уриниши барбод бўлишида пиёда аскарларимизга катта ёрдам бердилар. Бунда уста алоқачи Отабоевнинг хизмати катта бўлди.

Катта лейтенант Н.Жабборов

1945 йил 9 апрель, 23-сон

Душман ери Шарқий Пруссияда бўлаётган жангларда ўзбек халқининг ботир ўғлони А.Аҳроров душманнинг бир танки ва бир мотоциклини одами билан қириб ташлади. Аҳроров III даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди ва қўмондонлик томонидан «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланишга тақдим этилди.

Сураатда: Асролиддин Аҳроров

Танкларни устимиздан ўтказдик

Катта сержант Аҳмедов жанг билан катта зафарли йўл босди, уруш олови ичида тобланиб, тажрибали бўлим командирига айланди.

Мен сўнгги ҳужум жанглари пайтида катта сержантнинг бўлинмасидаги жангчилар билан бирга ҳаракат қилдим. Аҳмедов ўзининг бой тажрибалари билан бизларни душманнинг аскарый куч ва техникаси билан курашишга ўргатди.

Бўлимимиз шиддатли жанглардан сўнг кечга яқин душманни муҳим бир маррадан уриб чиқарди ва биз шу ерда окопларга жойлашиб, душманнинг қарши ҳужумини қайтаришга тайёрланиб турдик.

Орадан кўп вақт ўтмай немислар танклар ёрдамида қарши ҳужум бошлади. Танклардан икkitаси бизнинг бўлинмамиз турган томонга келарди. Катта сержант ёнимизда туриб танклардан қўркмаслик ва немис аскарларини танклардан ажратишни буюрди.

Танклар борган сари яқин келарди. Орадаги масофа бир неча метр қолганда катта сержант окоп ичига ётишга буюрди. Барчамиз окоп ичида узала тушиб ётдик. Устимиздан танклар ўтиб кетди. Ҳеч биримизга шикаст етмади, фақат устимизга бир оз тупроқ тушди.

Танклар ўтиб кетиши билан тезлик билан туриб, танклар ортидан келаётган немисларга қараб қўл пулемёти ва милтиқлардан ўқ ёғдирдик. Немислар танклардан ажралиб қолди. Бир неча ўнлаб ўлигини қолди-

риб, қолганлари орқага чекинди. Танкларни эса артиллериячиларимиз ишдан чиқаришди. Шу билан дунманнынг қарши ҳужуми қайтарилди.

Қизил аскар Ҳусанжон Раҳимов

Қишлоқ четида

Бўлимимиз қишлоқнинг ғарбий четига мустаҳкамланиб олди. Мана шундан кейин гитлерчилар қарши ҳужумга ўтишди.

Ўзимиз уйга жойлашиб олдик, миномётимиз эса уйнинг орқасида турар эди. Фрицлар яқинлашиб келганда биз уларни уйнинг деразаси ва парамонларидан ўққа тутиб қира бошладик. Сержант Соколов эса ўзи ёлғиз миномёт отиб турди. Мен эса миномёт ўтини кузатиб коррективроқ қилиб турдим.

Фрицлар уйга 100 метрча яқинлашиб қолганда Соколов миномётни тик қўйиб ота бошлади. Миналар уларнинг қоқ ёнига тушиб ёрила бошлади.

Жангчилар автомат ва милтиқлардан ялпи ўт очдилар. Уйнинг олдида душман ўлиги тўлиб кетди. Кейин фрицлар тумтарақай бўлиб қолишди.

Босқинчиларнинг қарши ҳужуми қайтарилди.

Старшина Н.Шукуров

Рустамнамо йигит

Уруш бошланган куни Темур отасининг ёнига кириб ғўза чопарди. Ҳамма ёшлар фронтга кетди, шулар қаторида Темур Амиров ҳам фронтга жўнади.

Фронтга келгач командир унинг басавлат гавдасига қараб пулемётчи қилиб тайинлади. Дастлаб иккинчи, сўнг биринчи номер бўлиб ишлади. Кўп ўтмай пулемёт расчётининг командири қилиб тайинланди.

Н. қишлоғи учун бўлган жангда Темур Амиров ҳақиқатан ҳам рустамнамо жанг қилди. Аскарлар қишлоққа яқинлашганда катта йўл бўйига жойлашиб олган душман пулемётдан кучли ўт очди. Жангчилар ётиб олишга мажбур бўлди. Шунда командир катта сержант Амировга йўл бўйидаги душман пулемётини йўқ қилиш ҳақида буйруқ берди. У ўз «максим»ини судраб катта йўл бўйига чиқди. Йўлнинг ўнг томонидаги тепалик орқаси билан душманга яқин келди ва қутилмаганда ўқ

ёғдириб унинг пулемёт расчётини қириб ташлади. Кейин у пулемёт ўқини душман пиёда аскарлари устига ёғдирди. Шу вақт жангчиларимиз ўринларидан туриб, кучли «ура!» садолари билан қишлоқни штурм қилдилар ва гитлерчиларни қишлоқдан қувиб чиқардилар.

Гитлерчиларнинг қарши ҳужум уюштириши аниқ эди. Бўлинма командири окоплар қозишга буйруқ беради. Амировнинг пулемёт расчёти бўлинманинг ўнг томонига, катта йўлнинг қишлоқдан чиқаверишига жойлашди.

Кечга яқин катта йўлдан 6 немис танки ва юзтача автоматчи кела бошлади. Тўпчилар билан бронтешарлар душман танкларини кучли ўт очиб қарши олди. Гитлерчилар белгилаб қўйилган мўлжалга яқинлашганда Амиров пулемётдан дахшатли ўт очди. Пулемёт ўтига дош беролмаган душман аскарлари ярим йўлда ерга ётиб олди. Бу пайтда унинг расчётида бўлган Мешеряков ва Мамоновлар ярадор бўлишди. Бу орада бизнинг пулемётимиз бир неча сонияга жимиб қолди. Бундан фойдаланган душман яна кўтарилиб, бир неча кадам олға силжиди. Амиров ўзи пулемёт ёнига келиб яна душман устига селдек ўқ ёғдирди, немислар яна ётиб қолишди.

Душманнынг илгари силжишига имконият бермаётган совет пулемётчисини янчиб ташлаш учун Амиров устига бир танк шиддат билан бостириб келаётган эди. Танк 30 метр яқин қолганда Амиров унинг устига кетма-кет иккита граната ташлади.

Танк тўхтаб қолди. Бу пайтда тўпчилар душман танкларидан иккитасини мажаклаб ташладилар, қолган уч танк орқага чекинди. Душман пиёдалари бундан саросимага тушган пайтда аскарлар қарши ҳужумга кўтарилди.

Пулемётининг ўқи тугаб қолган Амиров қўлига автомат олиб душман устига ташланди. Қочиб бораётган гитлерчиларга етиб бориб, автомат қўндоғи билан иккитасининг бошини мажаклаб ташлади. Шу куни немислар кўпгина аскар ва уч танкини йўқотиб тумтарақай қочиб кетишди.

Катта сержант Темур Амиров шу кунги жангда 35 гитлерчини ўлдирди ва бир танкни яксон қилди. Қўмондонлик уни бу мардлиги учун биринчи даражали «Ватан уруши» ордени билан мукофотлади. Рустамнамо йигит Темур Амировнинг кўксини «Шухрат» ордени, «Қизил юлдуз» ва I ҳамда II даражали «Ватан уруши» орденлари беаб турибди.

Катта сержант Ф.Новрузбоев

Бизнинг куч

Немис-фашист босқинчилари уруш бошлаганда совет халқлари ўртасида жанжал чиқади, мана шу билан Россияни босиб олишимиз осон бўлади деб ўйлаган эди.

Уруш йиллари давомида мамлакатимиз халқлари ўртасидаги дўстлик яна ҳам кучайди. Барча совет халқлари бир ёқадан бош чиқариб душманга қарши кўтарилди. Халқимиз ўзининг ботир фарзандларини жанг майдонига жўнатди.

Мен 1944 йилнинг январь ойидан буён батальон командири бўлиб ишлайман. Ўшандан буён биз қардош Украина билан Беларуссияни душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашдик. Шарқий Пруссияда қуршовга олинган душманни қириб ташлаш учун бўлган жангларда қатнашдик.

Менинг батальонимда рус, ўзбек, козок, беларус, қорақалпоқ йигитлари бор. Жангчиларни дўстлик, Ватанга берилганлик руҳида тарбиялаб, уларнинг сиёсий савияларини ошириш йўлида ҳам тинмай ишлаб келаётганимиз натижасида жангчиларимиз ўз олдиларига қўйилган жанговар вазифани шараф билан бажариб келмоқдалар.

Бугунги қўлга киритган улуг ғалабаларимиз, аввало, Иттифоқ халқлари ўртасидаги бузилмас ва мустақкам дўстликнинг натижасидир.

Душман хали батамом қириб ташлангани йўқ. Ҳали олдинда ҳал қилувчи жанглар турибди. Шунинг учун ҳам жанговар қобилиятимизни, дўстлигимизни яна ҳам мустақкамлаб, қаҳрамонликнинг янги намуналарини кўрсатишимиз керак.

Гвардиячи майор М.Аҳмедов

Офицерлар миннатдор

Гвардиячи оддий аскар Султонжон Ҳайдаралиев Наманганнинг озода қизил чойхонасида ошна-оғайнилари билан тўпланишиб, уларга паловхонтўра қилиб берган бўлса-да, ҳеч вақт ошпаз бўламан деб ўйламаган эди.

Ҳайдаралиев армияга келиши биланоқ гвардиячи капитан Семёнов хўжалик бўлими бошлиғи бўлган қисмнинг офицерлар ошхонасига ошпаз бўлиб тайинланди.

Султонжон қисм билан биргаликда узоқ йўл босди. Урушнинг оғир шароитларида ҳам офицерларни лаззатли ва иссиқ таомлар билан таъминлади. Ўз вазифасини яхши бажаргани учун «Жанговар хизматлари учун» медали билан мукофотланди. Офицерлар ундан миннатдор.

Гвардиячи оддий аскар Тожибой Ражабов

Мардни майдонда кўр!

Қизил аскар Қосим Фозилов бир тўда немисларга дуч келиб қолди. Гитлерчилар бешта эди. У бир ўзи фрицларга қарши мардонавор жанг қилди.

Фрицлар шу қадар яқин эдики, мўлжалга олмаёқ у тик отиб бешта немисни ҳам ўлдирди. Булар орасида бири офицер экан.

Ефрейтор Н.Сизов

ЎЗБЕКИСТОНДА

300 колхозда электростанция

Ўзбекистонда колхоз электростанциялари қуриш оммавий тус олди. Станциялар колхозчиларнинг ўз кучлари билан сой ва каналларнинг шаршарали жойларига қурилади.

Водил райони «Ҳамзаобод» қишлоқ хўжалиги артелининг колхозчилари Кўксув дарёсига электростанция қурмоқдалар. Қуйи Чирчиқ районидаги Будённый номли қишлоқ хўжалиги артелининг 100 дан ортиқ колхозчиси Чўчкабош каналининг шаршарасига 30 киловаттлик гидростанция қурмоқда. Уч ойдан кейин бу гидростанция юздан ортиқ колхозчининг уйига ёруғ бериб, колхоз тегирмони ва обжувозини юргиза бошлайди.

Республика қишлоқларини электрлаштириш кенг тус олмақда. Шу йилнинг ичида 300 та кичик электр станция қуриш мўлжал қилинган. Колхозчиларнинг бўлинмас фондидан янги электр станциялари қурилишига 37 миллион сўм ажратилган.

Маҳаллий саноат корхоналарининг қўплари колхоз электр станциялари қурилишига зарур бўладиган асбоб-ускуналарни ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олдилар.

Колхоз совғаси

Самарқанд районининг Оғалиқ қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз кўк қоракўл терибли шерози қўйларини тобора кўплаб урчитмоқда. Колхозчилар биринчи Белоруссия fronti генералларига бериш учун 16 та энг яхши шерозини маршал Жуковга совға қилишга қарор қилдилар ва фронт штабига жўнатдилар.

Самарқандда энг қари аёллар

Самарқанд шаҳрида яшовчи Қатин Саражоновна бу йил 120 ёшга кирди. У шунчалик узун умр кўришига қарамай, ҳали тетик, неварасининг уй рўзғорига қарашиб юради. Саражонованинг 32 нафар невараси Иттифоқнинг турли томонида ишлайди.

Саражоновна билан бир ҳовлида София Қорахоновна деган 91 яшар аёл ҳам туради. Бу аёлнинг авлоди 48 кишига етади. Саражоновна ва Қорахоновналарнинг жуда кўп неваралари фронтда жанг қилмоқдалар.

1945 йил 12 апрель, 24-сон

«Земланд ярим ороли соҳилига қисиб қўйилган немис қўшинларини батамом тор-мор қилиш учун олға, ўртоқлар!»

Немис босқинчига

*Урушни бошлаган мен эмас, сенсан,
Энди жазосини тортасан ўзинг.
Қўлга тиг олишга мажбур этган сен,
Энди шу тиг билан ўйлар кўзинг.*

*Энди уруш, мана, уйингга келди,
Ота-онанг ҳам бир тотиб кўрсинлар,
Энди дўлдай бўлиб бомба ёққанда
Ертўлага кириб ётиб кўрсинлар.*

*Энди тўпларимиз нара тортганда
Даҳшатдан қизларинг ёш сочиб кўрсин.*

*Энди рус урраси эшитилганда
Раббимсан деб холанг бир қочиб кўрсин.*

*Шарқий Пруссия топталар энди
Совет жангчисининг товони билан.
Биз энди йўл олдик пойтахтингга
Порлоқ ғалабанинг довлони билан.*

*Урушни бошлаган мен эмас, сенсан,
Энди жазосини тортасан ўзинг.
Минглаб наслларинг лаънат юкини
Энди шум елкангга ортасан ўзинг.*

Уйғун

1945 йил 12 апрель, 24-сон

Нима учун мукофотландим

Дивизионимиз артиллериячилари немисларнинг Кенигсбергнинг жануби-ғарбидаги группаларини тугатишда ғайрат ва матонат билан ҳаракат қилдилар. Душман катта аҳамиятга эга бўлган бир муҳим тепаликка жойлашиб олиб қаттиқ қаршилиқ кўрсатди. Артиллериячиларимиз тўпларни ўт очишга тайёрлашди. Мен алоқа бўлинмам билан кузатиш пункти ва тўплар ўртасида алоқани ўрнатдим.

Халокатга маҳкум этилган душман қаршилиқ кўрсатишни давом эттирди. Жанг кизиган пайтда алоқа ишламай қолди. Мен ертўладан чиқиб алоқа йўли бўйлаб борган пайтимда душманнынг ўти янада қучайди. Атрофимда мина ва снарядлар ёрила бошлади. Лекин жанговар топширикни бажаришни давом эттирдим.

Алоқа симининг узилган жойини топиб дарҳол тузатдим. Артиллериямиз янада шиддат билан ишлади. Душманнынг ўт очиши заифлашди. Бўлинмаларимиз тепаликни ишғол қилдилар.

Тепаликни эгаллаш учун бўлган жангда алоқанинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаганим ҳамда қўрқмаслик ва усталик кўрсатганим учун мен «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотландим.

*Алоқа бўлинмасининг командири гвардиячи
кичик сержант Қоражон Жўраев*

1945 ЙИЛ 12 АПРЕЛЬ, 24-СОН

Пулемётчи Исоков

Батальон немисларни марраларидан қувиб солиб олға кетди. Батальоннинг очик флангдан бирини ҳимоя қилиш учун командир пулемётчи Исоковга пулемётини тепалик ёнбағрига ўрнатиб душманнинг қарши ҳужумини қайтаришга тайёр туришга буйруқ берди.

Пулемётчи у ерга чиқиб пулемётини яхшилаб ниқоблади. Орадан кўп вақт ўтмай душман қарши ҳужум бошлади. Уларнинг максади бўлинмаларни бир-биридан ажратиш юбориш эди.

Исоков немисларни яқин келтиргач улар устидан даҳшатли ўт очди. Душман ётиб олди. Исоков душманни овора қилиб турганидан фойдаланган ўқчи взвод душманнинг флангидан ҳужум бошлади. Қисқа қўл жангидан сўнг фрицлар жанг майдонида кўпгина ўликларини қолдириб қочишди.

Мард жангчи Исоков мана шу жангда 18 гитлерчини қириб ташлади.

Ўз мухбиримиздан

Ботир Мусо Ҳасанбоев

Марказий кўчанинг энг четидаги бир уйдан немисларнинг йирик ка-либрили пулемёти тўхтовсиз отиб турди. Қизил аскар Ҳасанбоев буни йўқ қилишга қарор қилди ва учта граната олиб душман пулемёти жойлашган уйга қараб эмаклаб кетди.

Уйга етиб боргач деразадан уйга кетма-кет учта граната улоқтирди. Кучли портлашдан кейин душман пулемёти жимиб қолди.

Ҳасанбоев бошқа уйга ўтаётиб бизнинг снарядимиз тушиб ёнаётган саройни кўрди. Сарой ичидан немислар гала-гала бўлиб қочиш чикишарди. Ҳасанбоев дарҳол ўзини уйнинг муюлишига олди ва пана ердан туриб душманни ўққа тутди. У шу ерда олти фрицни ер тишлатди.

Биз азамат жангчи Ҳасанбоев билан фахрланамиз.

Гвардиячи лейтенант К.Сатбоев

1945 ЙИЛ 17 АПРЕЛЬ, 25-СОН

Қириб ташладилар

Снайперлардан қизил аскар Шарипов ўз бўлинмасининг олдида бориб гитлерчиларни хатосиз кирмоқда.

Қишлоқ четига душман траншеялар қазиб олган мана шу ердан тўхтовсиз ўт очиб турди. Душман пулемётини йўқ қилишни командир Шариповга топширди. Шарипов ўз шериги Малюков билан душманга сездирмай унинг траншеясига яқин келди. Шу вақт чап томондаги душман пулемёти ўт очиб қолди. Шарипов дарҳол ўт очиб душман пулемётининг унини ўчирди. Кейин снайперлар ўз позицияларини ўзгартириб яна кута бошладилар. Бироздан сўнг душманнинг иккинчи пулемёти ҳам ўт очди. Шарипов мерганлик билан икки ўқ узиб душман пулемётчиларини ўлдирди. Кейин ўқчиларимиз душман траншеяларига бостириб кирдилар ва қисқа қўл жангидан сўнг ўша ердаги немисларни қириб ташладилар.

Ҳужум жанглари вақтида снайпер Шарипов 9 гитлерчини, унинг шериги Малюков эса уч немисни ўлдирди.

Капитан Г.Серебряков

Мардларнинг мардлиги

Бизнинг пиёда аскарларимиз илгари силжишига ҳалал бериш учун шаҳар четидаги ғиштин бино ўрнашиб олган немислар кучли ўт очди.

Рота командири, сержант Муҳаммад Умаровга бир гуруҳ жангчилар билан душман орқасига ўтишни ва унинг ўқ отиш нуқтасини йўқ қилишни буюрди.

Сержант Умаров тўрт нафар жангчи билан жарлик орқали ўтиб гитларчиларнинг орқа томонидан чиқишди ва «Ура!», «Фашистларни ур!» деган кичқириклар билан душман позициясига шердек ҳамла қилишди.

Даҳшатли жанг қазиб кетди. Азамат жангчиларимиз автомат ва гранаталар билан саросимада қолган гитлерчиларнинг абжағини чиқаришди. Мана шу жангда баҳодирлар 15 немисни ўлдирди, душманнинг 20 солдат ва офицерини асир қилиб олдилар. Бундан ташқари, 4 зенит установа-сини, 6 тўп, ўқ-дори ортилган 10 автомашинани қўлга туширдилар.

Ўз мухбиримиздан

«ФРОНТИМИЗ ҚАҲРАМОНЛАРИ ҚИССАСИ»

Эгамберди Хўжамов

Ўзбекистоннинг Қўқон деган шахрининг яқинида, чаман бўлиб гуллаб турган боғлар ва поёнсиз пахта далалари ўртасида «Маданият» колхози жойлашган. Ўзбек пахтакорлари тўқ ва хушчақчақ ҳаёт кечирар эдилар. Гоҳо байрам кунлари колхозлар улоқ уюштирарди. Мана шу улоқда навқирон йигитлар от ўйнатиб ўзларининг эрликларини кўрсатар экан, чоллар келажак бўғинларга фахр билан қараб ўзларида йўқ даражада кувонарди.

Ажойиб чавандоз ва моҳир пахтакор Бердикул ота ўғли Эгамберди билан фахрланарди.

Уруш бошлангани ҳақидаги шумхабар уларнинг қишлоғига ҳам етиб келди. Бердикул ота ҳам от чоптириб юрган суюкли ўғлини фронтга жўнатар экан, ўғлига пахта далаларини, гўзал боғларни кўрсатиб: «Пишиқ бўл, сен жонажон Ватан учун жангга кирасан. Халқимиз ишончини шараф билан оқла!» – деб ўғлини қучоқлаб бағрига босди.

Эгамберди Хўжамов жанг майдонларида юриб чиникди. Бу ерга келиб оддий колхозчидан довурак ва моҳир жангчига айланди. У фронтга келган кунидан бошлаб «максим»га маҳкам боғланиб қолди. У жангга кирган кунидан буён пулемёти билан икки юздан ортиқ немис газандаларини ер тишлатди.

Кунларнинг бирида аҳоли яшайдиган яна бир пунктни қўлга кириштириш учун ҳужум бошланганди. Эгамберди пиёда аскарлар билан қишлоқ четига бостириб кирди ва пулемётини девор устига ўрнатди. Улар бор-йўғи ўн киши эдилар. Немислар қарши ҳужум билан уларни қишлоқдан улоқтириб ташламоқчи бўлишди. Элликдан ортиқ гитлерчилар чорбоғ орқали ўтиб уларга ён биқинидан зарба беришга чоғланишди. Буни сезиб қолган Эгамберди уларга қараб пулемётидан даҳшатли ўқ ёғдирди. Бир ўзи ўттиздан ортиқ немисни кириб ташлади. Қолганлари тумтарақай бўлиб қочиб қолишди.

Германия тупроғига киришгач, Хўжамов қарши ҳужум қилиш учун жарликка тўпланаётган гитлерчиларни кўриб қолди. Душман ҳийласини пайқаб қолган мард пулемётчи қуролини чакалак ёнига олиб чиқиб жойлади ва кутилмаганда душман устига ажал ўқини сепди. Жангдан

сўнг жарликда ер тишлаб ётган 20 дан ортиқ фашистнинг ўликлари кўринди. Ўқчилар буни кўриб бу Хўжамовнинг иши дейишди.

Яқин кунларда биз Хўжамовни катта тош йўли устида пулемёти ёнида учратдик.

– Берлинга мана шу йўл билан борилади. Биз бу йўлни немислардан тортиб олдик. Энди немисларга капут, биз бўлса фашист ҳайвонларини ўз инида янчиб ташлаш учун Берлинга борамиз, – деди у.

Катта лейтенант Лукьянов

Кўрсатилган ишонч билан фахрланади

Гвардиячи оддий аскар Исломбек Иброев уруш бошланиши билан колхоздаги тинч ҳаётини армия ҳаёти билан алмаштирди. Қўлига қурол олиб Ватан олдидидаги муқаддас бурчини бажара бошлади.

Иброев армияда ўқчи ва разведкачи бўлиб хизмат қилиб келди. Смоленск области, Белоруссия ва Литва республикаларини озод қилишда, шунингдек, Шаркий Пруссияга бостириб кириш ва йиртқич ҳайвонни ўз уясида тор-мор қилиш учун бўлган жангларда фаол қатнашиб ғалаба ишига ўз ҳиссасини қўшди.

Исломбек жанговар топшириқларни аъло даражада бажаргани, жангларда мардлик ва жасурлик кўрсатгани учун Витебск ёнида «Жанговар хизматлари учун», Вильнюс учун бўлган жангда «Жасурлиги учун» медаллари ва Цинтин шаҳри учун бўлган жангда «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланди. Унга қисм байроғини сақлаш ишониб топширилди. У бу ишонччи оқлаш учун бутун кучини ишга солмоқда.

Сержант Сойиб Шарипов

Уста шофёрлар

Сержант Ражаббой Йўлдошев ва ефрейтор Акабек Сотиволдиевлар капитан Клайнернинг енгил артиллерия ва ўзиюрар тўпларга ўқ-дори ва ёкилғи етказиб бериш взводида уста ва интизомли шофёрлардан ҳисобланадилар.

Ражаббой ва Акабек қисм билан биргаликда катта йўлни босиб ўтди. Ҳар қандай оғир шароитда ҳам ўзиюрар тўпларга ўқ-дори ва ёкилғи етказиб бердилар. Уларнинг машиналари доим жанговар вазифани бажаришга тайёр туради. Машиналарни ниқоблашга алоҳида эътибор бера-

дилар. Шу билан бирга, ёқилғини тежашга уринадилар. Икки ой ичида Сотиболдиев 100 килограмм ва Йўлдошев 80 килограммга яқин ёқилғи тежади.

Шофёрларнинг ҳар иккиси ҳам «Жасурлиги учун» ҳамда «Жанговар хизматлари учун» медаллари билан мукофотланган.

Сержант Омонбой Болтабоев

1945 ЙИЛ 27 АПРЕЛЬ, 27-СОН

Коммунист номини оқламоқда

Душман совет жангчиларининг зарбасига чидай олмай ўз мудофаа марраларини ташлаб илгаридан тайёрлаб қўйилган траншеяга келишга мажбур бўлди. Артиллериячилар, шу жумладан, Эшонкул Жўраевнинг миномёт расчёти ўз қуролларини тайёрлаб жангга ҳозирлик кўрдилар.

Соат 12:30 да артиллериямиз ўт очди. 20 минутлик отишмадан сўнг пиёда аскарлар ҳужумга қўтарилдилар.

Душман мустаҳкамланган мудофаасидан уриб чиқарилди, жангчиларнинг тўсатдан қўтарилиши туфайли душман 70 дан ортиқ ўлик қолдириб чекинишга мажбур бўлди. Жангчилар шу жангда душманнинг 56 аскарини асир олдилар.

Жўраевнинг расчёти мўлжалга тўғри мина отиши натижасида душманнинг 8 пулемётини, бир ўт очиш нуқтасини, 3 оғир тўпини ва 20 дан ортиқ солдатини йўқ қилиб ташлади.

Кечки пайт душман катта куч билан қарши атакага ўтди, шу куни жангчиларимиз немисларнинг қилган қарши ҳужумларини етти марта қайтардилар. Душман шу куни жами 200 дан ортиқ солдат ва офицерини йўқотди.

Қўмондонлик катта сержант Жўраевни шу кунги кўрсатган довураклиги учун «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади.

У Москва ёнида бўлган жангларда иштирок этиб душманнинг 11 тўпини, 4 пулемётини ва кўпгина солдатини ер билан яксон қилган эди. У Москвадан душман ери – Шаркий Пруссия еригача оғир жанглар йўлини босиб ўтди.

Смоленск шахри учун бўлган курашда ярадор бўлишига қарамай, ўз постини ташламади. У Вильно, Пелкален, Инстербург, Кройцбург, Цинтен, Кенигсберг шаҳарлари учун бўлган курашларда душманга совет

куролининг кучини кўрсатади. Ўзбек халқининг мард фарзанди катта сержант Жўраев кўкрагини «Қизил юлдуз» ордени ва иккита «Жанговар хизматлари учун» медали безатиб туради.

Катта сержант Ғанижон Новрўзбоев

Сталинградчасига урмоқдамиз

1943 йил кишида Сталинград остонасида душманнинг жуда кўп аскар ва техникасини йўқ қилдик.

Шу вақтдан бери икки йил ўтди. Биз бу давр ичида немис босқинчиларига қарши олиб борилган даҳшатли жангларда пишдик ва чиникдик. Сталинграддан то Шаркий Пруссиягача келдик. Бу ерда ҳам немисларни сталинградчасига урмоқдамиз.

Шаркий Пруссияда бўлган сўнгги жангларда тўп расчётим кўп қахрамонликлар кўрсатди. Душманнинг иккита ДЗОТини вайрон этдик ва бир транспортёр, бир танк, 4 автомашина, бир тўп, кўпгина пулемётини яксон қилдик ва юздан ортиқ аблаҳ гитлерчиларни қириб ташладик.

*«Қизил юлдуз» ҳамда иккинчи даражали «Ватан уруши»
орденлари ва «Жасурлиги учун» медали билан
мукофотланган гвардиячи старшина Э.Эргашов*

Жийрон қашқа ва захча кўз

Ефрейтор Эшонкул Ҳайитовнинг «Ворона», «Ласка» лақабли отларига яхшилаб қарасангиз хавасингиз келади. Чунки у отларига ўз вақтида ем-хашак беради, суғоради ва тозалайди.

У катта сержант Жалин командирлик қиладиган миномёт расчётининг аравакаши. У ўзининг Жийрон қашқа, захча кўз отларида ҳар қандай қийин шароитда ҳам, ҳатто душман ўқи остида ҳам расчётга мина етказиб беради.

Яқинда қўмондонлик ефрейтор Эшонкул Ҳайитовни кўрсатган хизматларини назарга олиб уни «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотлади.

Ефрейтор Чори Мамедов

Қахрамон сапёр

Сапёр қизил аскар Назар Садриев ҳужум қилиб бораётган аскарларимизнинг йўлини душманнинг юзлаб миналаридан тозалади.

Яқинда биз тепалик учун жанг қилдик. Душман бу тепалик атрофига миналар кўмиш билан бирга тиконли симлар билан ҳам тўсиб қўйган эди.

Бу тепаликка борадиган ҳамма йўллари душман пулемёт ва миномётдан кучли ўтга тутиб турганига қарамай, азамат сапёр Садриев душманнинг гови олдига эмаклаб борди ва 10 минут ичида йўл очди. Шу куни у танкка ва пиёда аскарларга қарши кўмилган 75 минани олиб ташлади.

Кейин биз тепаликдан гитлерчиларни қувиб солдик.

Катта сержант В.Забойкин

1945 ЙИЛ 1 МАЙ, 28-СОН

Қахрамон Остонақул Шокиров

Андижон шаҳрининг Қизил қарвон маҳалласида ўзининг ҳалол меҳнати билан кунини ўтказётган Шокир дурадгор икки ўғил ва бир қиз кўрди-да, уларни катта қилолмай ҳамда раҳматларини кўролмай дунёдан ўтди.

Отадан етим қолган бу фарзандларни тарбиялаш Шарофат ҳоланинг зиммасига тушди. Шарофат ҳола ҳар қимларнинг ишларини қилиб, болаларни гулдек тарбиялади. Ўқитди ва балоғатга етказди. Катта ўғли Абдулла ўқитувчи, кенжатоғи Остонақул эса темир йўл ишчиси бўлиб ишлай бошлади.

Немис-фашист босқинчилари томонидан Ватанимизга хиёнаткорона бошланган уруш миллионлаб совет кишиларининг тинч ва бахтли ҳаётларини бузиб, уларни ота-она, ака-ука, опа-сингил ҳамда бола-чақаларидан ажратди. Шарофат ҳоланинг ҳам тинч ҳаётини бузди.

Андижон станцияси Ватан олдидаги бурчларини қўлларига қурол олиб бажариш учун отланган ўспиринлар ва уларни кузатишга чиққан қариндош уруғлар билан лиқ тўлган. Остонақул қариндош-уруғлари

билан хайрлашар экан, Шарофат ҳола уни, кенжатоғини бағрига маҳкам босиб, пешонасидан ўпди-да, қўлини очиб:

– Ой бориб, омон кел, енгину енгилма; қасд қилганлар паст бўлсин, ер билан яксон бўлсин, онагинанг ўргилсин, – деб оқ фотиҳа берди.

Паровоз бир қичқирди-да, йўлга равона бўлди. Остонақул Смоленск яқинида гвардиячи полковник Титовнинг гвардиячи қисмига келди. Ундаги ҳарбий ишга бўлган муҳаббат ва уни ўрганишга бўлган ғайрат тезда Остонақулни ўз ишини яхши биладиган жангчилар қаторига қўшди.

Гвардиячи қизил аскар Остонақул Шокиров Смоленск шаҳрини озод қилиш учун бўлган жангларда босқинчи гитлерчилар билан биринчи маротаба юзма-юз тўқнашди. Душманни савалашда ўз қуролини усталик билан ишлатди, жангга биринчи маротаба киришига қарамай, дадиллик билан ҳаракат қилиб ўзини барчага танитди, шухратини орттирди. Смоленск шаҳри ишғол қилингандан кейин у разведкачи бўлиб тайинланди.

Ёш разведкачи Остонақул душманнинг Витебск мудофаасини разведка қилишда, ўт очиш нуқталари жойлашган ерларини аниқлашда, «тил» олиб келишда жанговар дўстлари билан бир неча маротаба разведкага борди. Энг қимматли хужжатлар келтириб қисмнинг муваффақиятларини таъминлашга ўз хиссасини қўшди.

Қисмдаги ҳар бир жангчи Остонақулнинг ёзғи ҳужум жангларида кўрсатган қахрамонликлари ҳақида, Березина ва Неман дарёларидан ўтишда унинг кўрсатган кўрқмасликлари ва ҳарбий усталиклари ҳақида фахрланиб сўзлайдилар.

Қисм чекинаётган душман кетидан қувиб Неман дарёсига етиб келди. Немислар кучли ўт очиш билан бу дарёдан қисмларимизнинг ўтишларини тўхтатишга уринишди. Гвардиячи Остонақул сапёрларнинг резина қайиғини олиб дарёдан ўта бошлади. Унинг атрофларида мина, снарядлар ёрилар, боши устидан, қулоқлари остидан ўқлар визиллаб ўтар эди, лекин бу даҳшатларнинг ҳеч бири довурак, қайтмас разведкачини йўлдан қайтара олмас эди. Дарёнинг нариги четига етишига бир неча метр қолганда душман ўқи Остонақулнинг қайиғини тешди, қайиқ чўка бошлади. Остонақул ўзини йўқотиб қўймади. У ўзини дарёга ташлаб нариги соҳилга биринчи бўлиб сузиб ўтди. Унинг кетидан яна уч жангчи ўтди. Тўрт киши плацдармни эгалладилар ва мудофаа ишғол қилдилар. Немислар буларни қайтариш мақсадида қарши ҳужумга ўтди, лекин кўрқмас разведкачиларни орқага силжита олмади. Ботир

разведкачилар душман хужумини қайтардилар ва қисмнинг дарёдан ўтишини таъминладилар. Шавкатли разведкачилар, шу жумладан, Остонакулнинг шуҳрати бутун қисмга тарқалди ва уларнинг номи жангчилар оғзида дoston бўлди.

Шестакен районида шиддатли жанг бўлди. Эрталаб соат 10 – 11 ларда ҳаво қуюқ туман, яқин масофадаги нарсани ҳам кўриш мумкин эмас эди. Душман кўчани кучли ўққа тутиб назорат қилар эди. Разведкачилар бунга қарамай ҳаракатни давом эттирдилар. Немисларнинг кузатиш пунктига етишига 100 метрлар қолганда разведкачи Остонакул тепаликнинг ёнбағрида немисларнинг 3 танк ва 8 та бронетранспортёри биқиниб тургани ҳақида қисмга ҳабар берди. Шу ондаёқ бир бронетранспортёр буларга қараб келаверди ва қува бошлади. Остонакул автомат ва гранаталарини шайлади. Майор Шевченко орқага чекинишга команда берди. Шу пайтда иккинчи бронетранспортёр уларни ўрай бошлади. Уларнинг тепасига келиб пулемётдан ўқ ёғдирди. Шароит жуда оғир, бош кўтариш мумкин эмас эди. Шу пайт гвардиячи қизил аскар Остонакул Шокиров ўрнидан ғоз турди-да, қўлини юқори кўтариб овозининг борица: «Батальон, менинг орқамдан олға!» – деб қичқирди ва бронетранспортёрга қараб граната иргитди. Граната мўлжалга тушиб бронетранспортёр ёниб кетди. Иккинчи бронетранспортёрнинг экипажи талвасага тушиб орқага қайтди.

Ўзбек халқининг содиқ фарзанди, гвардиячи қизил аскар Остонакул Шокировнинг кўрсатган қаҳрамонлиги, ботирлиги барчани ғайратда қолдирди.

Остонакул Шокиров қисми билан биргаликда катта зафарли жанговар йўл босди. Смоленск области Белоруссия ҳамда Литвани озод қилишда ўз ҳиссасини қўшди. Шарқий Пруссияга бостириб кириш ва душманни тор-мор қилиш учун олиб борилган жангларда фаол қатнашди. Ватан олдидаги муқаддас бурчини шараф билан бажарди.

Остонакулнинг кўрагини безатиб турган «Қизил байроқ», «Қизил юлдуз» ва III даражали «Шуҳрат» орденлари ҳамда «Жасурлиги учун» медали ва «Аълочи разведкачи» ҳамда «Гвардиячи» значеклари унинг босиб ўтган жанговар йўлининг жонли шохидидир.

Ўзбек халқининг азиз фарзанди Остонакул Шокиров немис босқинчиларига қарши курашда жанговар топшириқларни намунали бажаргани, шу билан мардлик ва жасурлик кўрсатгани учун Олий Совет Президи

диумининг 1945 йил 24 мартдаги фармони билан унга Қаҳрамон деган улуғ ном берилди...

Қаҳрамон гвардиячи қизил аскар Остонакул Шокиров немисларнинг Шарқий Пруссиядаги группаларини тугатиш учун бўлган сўнгги жангларнинг бирида қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Лекин у қисм шахсий таркиби ўртасида ҳаёт. Қаҳрамонлар асло ўлмайди, улар абадий тирикдир.

Капта лейтенант Н.Жабборов

1945 ЙИЛ 12 МАЙ, 31-СОН

Остонакул

Бир минг тўққиз юз қирқ тўртинчи йилнинг учинчи феввали. Мен жанг майдонидан ярадор бўлиб чиқиб, қисмимиз санитария батальонини қидириб кетаётиб ҳолдан кетиб қолдим.

Кўтариламан деб яна йиқилдим. Бирдан рўпарамда новча бўйли келишган йигитни кўриб қолиб ўзимда йўқ даражада хурсанд бўлдим. Мен ундан ёрдам сўрайман деб ҳам турган эдимки, у буни кутмасдан келиб қўлтиғимдан ушлаб тургизди ва етаклаб санитария батальонига олиб келди.

Мен у билан суҳбат қилиб донгдор разведкачи Остонакул эканлигини ва мен билан бир кунда елкасидан ярадор бўлиб санитария батальонига келаётиб, ярасининг оғирлигига қарамасдан, ёрдам кўрсатганини билиб, жангчиларимиз бир-бирига қанчалик меҳрибон, ҳақиқатдан ҳам бир онанинг боласидек эканлигимизга шодландим.

– Бугун ўн олтинчи апрель, йигирманчи апрелга дивизия командирининг буйруғига мувофиқ сизнинг разведкачиларингиз «тил» келтириши керак. Бу ишда ўзингиз шахсан жавобгарсиз, – деди полк командири разведкачилар взводининг командирига.

... Ўн тўққизинчи апрель куни разведкачилар Остонакул Шокиров бошчилигида ҳаракат қилиш нуқтамизга келиб йигирманчига ўтар кечаси соат 3 га қадар дам олдик.

Учгача дам олиб, овқатланиб, қуролларимизни ўт очишга тайёр эканлиги ҳақида қўлга тушириш группасининг командири Остонакул Шокировга доклад қилдик.

Вазифа мудофаа чизигимиздан минг метр узоқликдаги ўрмон ичида ниқобланиб ётган немис мерганини ушлаб келтириш эди.

Бу ишга Шокиров раҳбарлик қилиши керак. Соат тўртда ўрмонга қараб чўзилган жарлик билан йўл олдик, олдимизда Шокиров борарди.

Душманнинг кучли ўт очиб туришига қарамай, биз билдирмасдан унинг мудофаа чизигига етиб бордик. Никобланган мерганнинг орқа томонига ўтиш учун Шокиров буйруқ берди.

Қиска-қиска чошиб унинг орқасига ўтиб немис мергани келишини кутиб ҳашаклар орасида бекиниб ётдик.

– Ана... ана... келяпти, кўрдинларми? Қўлида мерган милтиғи билан плаш-палаткага ўраниб, траншея бўйлаб ўзининг никобланган уйчасига кириб кетди, – деди бир жангчи.

Ҳаммамиз бошлиқнинг командасини кутиб турдик.

– Дўстлар, аҳиллик билан баробар ташланингиз, бу «тил»ни штабга тезда етказиш керак, чунки душман билиб қолса ўт очиши ва биз уни қўлдан чиқаришимиз мумкин, – деди Остонақул.

Орадан кўп ўтмай «Менинг орқамдан» деган командани бериб Остонақул биринчи бўлиб немисга ташланди.

Бир нафасдаёқ мерганни плаш-палаткага ўраб, оғзига латта тиқиб мўлжалланган йўл билан штабга келтирдик.

Полк командири Титов бизни ютуқлар билан табриклаб, шу куни кечкурун операция иштирокчиларига мукофотлар топширди. Шу операция учун мен ва Шокиров «Жасурлиги учун» медалини олдик.

«Қизил юлдуз», учинчи даражали «Шуҳрат» орденлари ва «Жасурлиги учун» медали каваллери, қизил аскар С.Марков

1945 ЙИЛ 15 МАЙ, 32-СОН

Икки қаҳрамон

Қизил аскарлардан Суйин Хўжамбердиев билан Мирзамахмуд Жўраев жанговар топшириқни жуда усталик ва зўр маҳорат билан бажардилар.

Бир жанг воқеаси шундай бўлди: Артиллерия тайёргарлигидан кейин бўлим ҳужумга ўтди. Шу вақт душманнинг бир қанча ўт очиш нуқталари тилга кириб ўт оча бошлади. Айниқса, бўлинмамининг олдинга силжишига чап томондаги душман пулемёти халақит берар эди. Мана шу томондан душман пулемётига қараб ҳужум қилиб бораётган Хўжамбердиев билан Жўраев бу пулемётни йўқ қилиш кераклигини анг-

лади ва дарҳол йўқ қилишга киришдилар. Улар душманнинг бу ўт очиш позициясига жуда яқин келиб қолган эдилар.

– Мирзамахмуд! Душманнинг қаердан отаётганини кўряпсанми? Ёт, сен ўт очиб тур, мен эмаклаб бораман, – деди Хўжамбердиев.

Мирзамахмуд дўнглик орқасига ётиб олди ва Суйин эмаклаб кетгандан кейин немис пулемётчиларига қараб ўқ уза бошлади, мана шу пайт немислар пулемёти Жўраев томонга қараб ўт очди. Бироқ душман Жўраевга ҳеч зарар етказа олмади. У тўхтовсиз ўқ узар экан, душман эътиборини ўзига тортиб турди.

Бу вақт Хўжамбердиев гитлерчилар томон эмаклаб борди ва 15 – 20 метр қолганда кетма-кет бир неча граната улоқтирди. Душман пулемёти расчёти билан йўқ этилди.

Бу иккала қаҳрамонни қўмондонлик ҳукумат мукофотига тақдим этди.

Ўз мухбиримиздан

1945 ЙИЛ 15 МАЙ, 32-СОН

Автоматчи Султон Аюпов

Катта сержант Султон Аюповнинг ҳарбий маҳорати немис босқинчиларига қарши олиб борилган шиддатли жангларда чиниқди. Ватанга бўлган муҳаббат ва гитлерчиларга қарши унинг қалбидаги оташин нафрат унинг кучига куч, қувватига қувват қўшди ва ҳар қандай қийинчиликларни ҳам осонлик билан енгиб ўтишга қўмак берди.

Аюпов Шарқий Пруссияда ҳужум жангларида бир қанча гитлер ҳаромзодаларни ўлдирди ва 13 фрицни асир қилиб олди. Душман траншеясига биринчи бўлиб бостириб кирган катта сержант Аюпов қўл жангида бир неча душманни йўқ қилди.

Султон Аюпов дам олиш пайтларида бўлинмадаги ёш жангчиларга ўз тажрибаларидан ва қаҳрамонлар ҳақида сўзлаб бераркан, жангчиларни мардлик ва баҳодирлик билан жанг қилишга чақирди. Султон Аюпов жангда ҳамма вақт олдингилар қаторида бўлди.

Тунги қидирув

Жанг тажрибасидан

Командир «текшириш учун асир ушлансин» деган қисқагина буйруқ берди.

Бу вазифани бажариш учун тайёргарлик кўрилар экан, кичик сержант Шеглов бир гуруҳ разведкачилар билан олдинги чегарага чиқди. У немисларнинг жанговар кўрикчиларига ҳужум қилишга қарор қилди. Бу ерни бир взводга тенг гитлерчилар учта пулемёт билан кўриқлаб турарди. Душман бу ерни кучли таянч пунктига айлантирган. Одам ғоз юрса кўринмайдиган траншеялар қазиган, мухтасар блиндажлар қуриб олган ва атрофга миналар кўмиб ташлаган эди. Бу объектга борадиган бирдан-бир йўл – жарликни эса немислар пулемётдан ўққа тутиб турарди.

Шеглов тажрибали разведкачилардан ўнтасини ажратиб қўлга тушириш гуруҳи тузди ва бу гуруҳга сержант Воробьёвни бошлиқ қилиб тайинлади. Қўлдошев билан Волочков ҳар бири тўрт разведкачидан иборат бўлган ҳимоя гуруҳларига бошлиқ бўлдилар. Сапёрлардан сержант Жуманазаров билан қизил аскар Смекалинлар разведкачилар гуруҳида эдилар. Разведкачилар навбатма-навбат икки кеча-кундуз душманни тинмай кузатдилар ва қандай қилиб иш тутиш режасини туздилар.

Иш бошланди. Ўша кечаси ойдин, анча совуқ эди. Бу вазифани янада қийинлаштирди. Оппоқ маска халатлар кийган разведкачилар офицер Шеглов раҳбарлигида душман томонга эмаклаб кетишди. Улар душманга яқинлашиб қолганларида мина кўмилган жойга дуч келиб қолишди. Мана шу пайт сапёрлардан Жуманазаров билан Смекалин олдинга ўтди ва мина кўмилган ердан йўл очиб берди. Баҳодирлар яна олға томон эмаклаб кетишди. Душман траншеясига жуда ҳам яқин қолишди. Бироқ шу лаҳзада душман кўкқисдан пулемётдан ўт очди. Разведкачилар чурқ этмай ерга қапишиб ётиб олишди. Гитлерчилар бўлса йигирма минутага яқин тўхтовсиз чалакам-чатти ўт очиб турди. Кейин бирдан жимиб қолди.

Орадан бир неча минут ўтгач разведкачилар командир буйруғи билан ҳужумга кўтарилишди. Гитлерчилар пулемётдан ўт очди, бироқ шу пайт душман пулемётини катта сержант Воробьёв, кичик сержант Коростилов ҳамда оддий аскар Зиновьевлар граната билан абжағини чиқариб юбордилар.

Блиндажларнинг биридан немислар чиқа бошлади. Шу вақт уларнинг бошларига ҳам гранаталар ёғилди. Катта сержант Разоренев билан ефрейтор Андреевлар эса иккинчи блиндажга қараб чопишди. Уни граната билан вайрон қилиб, шу ерда турган душман пулемётини ҳам яксон этишди. Кичик сержант Романченко билан оддий аскар Чориев траншеяларда бўлган жангда тўрт фрицни ўлдирдилар. Кейин Романченко бешинчи гитлерчи билан олишиб кетди. У аблаҳ гитларчини кўтариб ерга урди. Бу вақт кичик сержант Шеглов ёрдамга етиб келди. «Тил» ушланди. Мана шундан кейингина разведкачилар қайтишди.

Старшина А.Исломов

Ўзбекистон – украиналикларга

Ўзбекистоннинг қорақўл совхозлари немис-фашист босқинчилар томонидан зарар кўрган Украина колхозларига катта ёрдам бермоқдалар. Республиканинг 12 та совхози 50 минг энг яхши наслдор қўй ва 2500 қўчқорни юбориш учун ажратди. Биринчи навбатда, 10000 бош қўй жўнатилди.

1945 ЙИЛ 21 МАЙ, 33-СОН

Ўзбекистонда

Ер ишлари халқ комиссарлиги Ўзбекистонда тўрт жойда дон экинлари элита-уруғчилик хўжалигини ташкил этишга қарор қилди. Бу хўжаликлар Самарқанд области, Жиззах районидаги Жданов номи колхозда, Қашқадарё области Шаҳрисабз районидаги «Осори ваҳм» колхозид ва Хоразм области Хива районидаги Сталин номи колхозда ташкил этилди.

Ўзбек металлургия заводида 2-мартен печига ўт ёқилди. Пўлат эритувчилар янги печнинг технология ишларини эгаллаб, юқори сифатли металл эритиб бера бошладилар. 2-мартен печида ишловчилар тез, яхши, сифатли қилиб эритишни шарт қилиб олдилар. Мартен печи графика мувофиқ тинимсиз ишламоқда.

Термиз районидаги «Намуна» колхози пилла ҳосилини топширди, 17 майгача тайёрлаш пунктига 400 килограм пилла топширилди.

Бухоро областининг Вобкент районида ҳам пилла топширилганлиги хабар қилинди.

Ҳамза номли театрда шоир Уйғун ва Иззат Султонларнинг «Алишер Навоий» пьесаси сахнага қўйилди. Сахнага қўйишга республика халқ артисти Маннон Уйғур раҳбарлик қилди. Алишер Навоий ролини Абдор Ҳидоятлов ўйнайди.

Баҳодир жангчи Мадвали

Инстербург шаҳри четларида уруш кетмоқда, жангчиларимиз артиллерия-мизнинг кучли отишмаси тагида ҳаяжонга тушган душман билан жанг қилар, артиллериямизнинг кучли отишмасига қарамай, душман қаршилиқ кўрсатар, жангчиларимизни шаҳар ичкарасига қўймасликка ҳаракат қилар эди.

Ўзбек халқининг азамат ўғли сержант Мадвали Абдуллаев хизмат қиладиган рота жангчиларига пиёда аскарларимизнинг олдинга сил-жишлари учун тўсиқлар қилаётган осма пўлат кўприкни портлатиш ва уни ўраб, муҳофаа қилиб турган душман солдатларини қириб ташлаш вазифаси топширилган эди.

Рота командири сержант Абдуллаев бўлинмасига портловчи моддаларни олиш топширилди.

Взвод жангчилари кўприкни портлатиш учун тайёргарлик кўриб бўлгач ҳаракатга тушдилар. Автоматдан кучли ўт чиқариш билан осма кўприк ёнидаги кўприк муҳофаасини тўсиб турган икки қаватли уй ёнига яқинлашдилар.

Ана шу пайт ҳар икки ўртада кучли жанг бошланди. Абдуллаев бўлинмаси 20 дан ортиқ немис солдатини ўлдирди ва шу уйга жойлашиб олган 70 дан ортиқ немис солдатини ва 3 офицерини асир олди.

Осма кўприкни қўриқловчи немис солдатларини тор-мор этгач кўприкни ўз қўлларига олдилар. Бу билан пиёда аскарларимизни шаҳар томон юришлари учун йўл очдилар.

Жанг охирида бу операцияда иштирок этиб маҳорат кўрсатган жангчиларга орден ва медаллар топширилди. Мана шулар қаторида сержант Абдуллаевни ҳам «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотладилар.

Мадвали Абдуллаев уруш майдонида тўрт марта ярадор бўлди. У жанглар билан Духовщина, Витебск, Вильно, Инстербург ва Кенигсбергга келди, қуршовга олинган душман солдатларини тор-мор этиш жангларида иштирок этиб, ўзининг ўзбек халқининг асл фарзанди эканлигини кўрсатди.

Ўз мухбиримиздан

Истасанг

*Пахта майдонида ишла шавкату шон истасанг,
Кетмонинг чопгил саҳарларда қумуш кон истасанг.*

*Бевафолар йўқ, амин бўлгил, садоқат мулкида,
Пахтакордан топмагайсан аҳди ёлгон истасанг.*

*Тоза тер чиқса, баданда қолмагай иллат-ғубор,
Терла, меҳнат бирла сев дардингга дармон истасанг.*

*Жонни қийна, мард бўл, ваъдангда тур, ҳимматли тан,
Тоза, беминнат кийим бирлан ҳалол нон истасанг.*

*Ишқ даъвосин урувчи, пахта майдонига кел,
Исми оқ олтин, чиройлик, яхши жонон истасанг.*

*Боди сарсардек қадам қўй, маррадан ош, тўхтама,
Тез топарсан ҳаммадан мақсадни чаққон истасанг.*

*Чустий бирлан сайрамоққа юр, чаман булбуллари,
Пахта майдонига бор сўлмас гулистон истасанг.*

Чустий

1945 ЙИЛ 30 МАЙ, 35-СОН

Тошкент кўчаларида

Республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрининг кўчалари тобора обод бўлмоқда. Урушдан бир неча йилгина аввал қурилган Навоий кўчасининг ҳам ёш тераклари узун соя ташлайдиган бўлиб қолди. Уруш йиллари ичида бу ерда яна қават-қават ҳашаматли иморатлар қурилди. Турли хил жамоат идоралари, ишчи-хизматчилар учун уй-жойлар бино бўлди...

Ҳозир турли хил машиналар жуда кўпайган. Ранг-баранг кийимдаги одамлар тўлқини ҳеч узилмайди. Кинотеатрлар кеча-кундуз баравар ишлайди. Уларнинг олдида ҳамма вақт одамлар гавжум. Ҳар кимнинг орзу қилган тилаги — шонли ғалаба байроғи Берлин устига тикилди.

Келинлар ўз мардларининг, болалар оталарининг, оналар ўғилларининг, кизлар севган ёрларининг шон-шавкат билан ўз жонажон элларига қайтиб келишларини кутадилар.

Илғор чорвачилар

Бухоро областининг илғор чорвачи чўпонлари кўй кўзилатишни муваффақиятли ўтказмоқдалар. Конимех совхозининг чўпонларидан Жойназаров ва Кастаев ўртоқлар кўйларни ҳеч бир нобуд қилмай кўзилатиб олдилар. Буларда эгиз кўзилар 10 – 12 фоизга етди. Шу райондаги Калинин номли колхознинг машҳур чўпони ўртоқ Кўзибоев 100 совлиқдан 130 кўзи олди.

«Тоҳир ва Зухра» киноси

Тошкентдаги бадиий фильмлар студияси «Тоҳир ва Зухра» номли янги катта бадиий фильмни тайёрлаб чиқарди. Ўрта Осиё халқларининг оғзидан тушмайдиган бу эртақни Собир Абдулла ва А.Спешнов ўртоқлар кинога оладиган қилиб ёзиб берган эдилар.

Ўзбек тилида чиқарилган «Тоҳир ва Зухра» фильми биринчи майдан республика кинотеатрларида кўйила бошланади.

Ўзбекистонда ялтироқ маъдан эритиш

Ўзбекистондаги ишлаб турган корхоналар қаторига иккинчи даражадаги ялтироқ маъданларни эритадиган яна бир завод қўшилди. Республикада биринчи бўлган бу завод темир-терсак ва ялтироқ маъданларнинг чиқитларини эритиш натижасида дастлабки иш кунларидаёқ 60 тонна алюмин, кўрғошин ва бабит маъданлари қуйиб чиқарди.

Уч колхоз ўртасида канал

Избоскан район Янги замон қишлоқ советидаги Сталин номли, Фрунзе номли ва «Политотдел» колхозлари биргалашиб икки ярим километрлик ерда янги канал қозишга киришдилар. Бу канал Катта Янги Фарғона каналидан сув олади.

Гвардиячи генерал-майор Собир Раҳимовнинг дафн қилиниши

ТОШКЕНТ. 27 май Тошкент меҳнаткашлари ўзбек халқининг содиқ ўғли, Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун душманга қарши курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлган гвардиячи генерал-майор Собир Раҳимов билан сўнгги марта видолашдилар.

Биринчи ўзбек генерали Раҳимовнинг кули солинган идиш Ўзбекистон Олий Советининг залига қўйилди. Икки кун ичида генералнинг кули солинган идиш ёнида ўн мингларча меҳнаткашлар бўлди.

25 майда дафн маросими бўлди. Мотам митингида Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Советининг раиси Абдурахмонов, Ўрта Осиё ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал-майор Липатов ва республиканинг хизмат кўрсатган ўқитувчиси Ҳасан ота Исламовлар сўзга чиқди.

Ўзбекистон КП(б) Марказий Комитетининг секретари ўртоқ У.Юсуповнинг сўзидан кейин генерал Раҳимовнинг кули солинган идиш чор қиррали яхлит мармар тош ичига қўйилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўзларининг содиқ ўғлининг хотирасини абадий сақлаяжак. Биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимовга Тошкентда ҳайкал қўйилади. Тахтапул кўчаси, Тошкентнинг Қуйбишев районидаги 118-сонли мактаб, Калинин районидаги «Ўткун» колхозига генерал Раҳимов номи берилди.

Колхоз гидроэлектростанцияларининг қурилиши

ФАРҒОНА. Област колхозларида оммавий тусда гидроэлектростанциялар қурилиши кенг ёйилмоқда. Сох, Фрунзе ва Фарғона районларида қурилиш жуда жадал суръат билан бормоқда. Бу йил 60 колхозда шундай электростанцияларни қуриш белгиланган.

Ўзбекистонда биринчи сурма кони ишга тушди

ТОШКЕНТ, 25 май. Бухоро областининг Кульжук-тов тоғларида Ўзбекистонда биринчи сурма кони ишга тушди. Бу ерда бўлган юқори сифатли кумушсимон сурма запаси фақат Ўзбекистон саноатининг эҳтиёжини таъминламасдан Иттифокнинг марказий районларини ҳам таъминлажак. Конда 360 тонна хомашё қазилди.

Тўлин ой

(«Москва шеърлари»дан)

Тўлин ой, толеинг баланд келибдир,
Озод эл кўкида яйра беармон.
Бағрига босади сени кўк денгиз –
Ғалаба осмони, бахтиёр осмон.

На қадар бахтлисан, тўлин ой, эркам,
Шодона нур билан тўлибдир кўзинг.
Таҳсинлар ўқигин жангчи ўғлингга,
Қузғунлар заҳмидан озод манзилинг.

Иқболинг чирогин ёқиб ҳар куни
Кремль кўкида сайр этар олов.
Салютлар юзингдан ўпиш олади,
Меҳмонга чиқарлар олиб бир ялов.

Кремль кўкидан кетма, келинчак,
Кўзингга тикилсин йигитлар, қизлар.
Заррин сочларингни ташла уларга –
Ҳижрон кўзгулари бўлсин юлдузлар.

Яна бир тугилган кунингда ҳижрон –
Азалдан дилларда қолмас бир асар;
Музаффар олови чиқиб олдинга
Абадий зафардан хабар етказар.

Шароф Рашид

1945 ЙИЛ 12 ИЮНЬ, 38-СОН

Яхши разведка натижаси

Душманга қакшатқич зарба бериш учун уни яхшилаб разведка қилмоқ керак. Жангнинг яхши муваффақияти синчиклаб қилинган разведкага боғлиқдир.

Шунинг учун ҳам бизнинг командиримиз ҳар бир хомаки жанг олди-дан ниҳоятда синчиклаб разведка ўтказади.

Бир куни машғулотда бизга мана шундай вазифа топширди.

Дарёдан кечиб ўтиб дарёнинг ул юзидаги тепаликни ишғол қилишга ва шу тепаликка мустаҳкамланиб олишга тўғри келди.

«Хужум» олдида сержант Абдуллаев етакчилигида бир гуруҳ жангчилар – Мамажонов, Турсунов ва Жуманиёзовлар «разведка»га бордилар. Кейин улар қуйидаги маълумотларни олиб келдилар.

Кундузи разведкачилар солга тушиб дарёдан ўтдилар ва тепалик ёнига келишгач зовурга тушиб олдилар. Мана шу ердан 50 метр нарироқда «душман» траншеяси бор эди. Тепаликнинг қоқ чўққисида хашак ва ёғочлар билан никобланган ҳазилакам тўп турар эди. Душман мудофаасининг флангларига станокли пулемётлар ўрнатилган. Траншеяда эса бир ротага яқин «душман» аскарлари бор эди.

Разведкачиларнинг берган маълумотларига мувофиқ тўпчиларимиз «душман»нинг ўт очиш позицияларини кучли ўтга тутдилар. Улар «душман»ларнинг пулемёт нуқталари ҳамда тепалик устидаги замбарагини мажаклаб ташладилар. Миномётчиларимиз бўлса траншеяларда ўтирган гитлерчилар бошига ажал селини ёғдирди. Мана шу пайт ўкчилар дарёдан ўтиб тепаликни атака қилдилар. Ўкчилар чопиб бораётиб йўл-йўлакай ўқ узиб душманга траншеядан бош чиқаришга имкон бермадилар ва траншеяларга яқин етиб келгач гранаталар улоқтириб «душман» окопларига бостириб кирдилар.

Душманга берилган зарба шу қадар кучли ва қўққисдан бўлдики, «душман» ханг-манг бўлиб траншеядан чиқиб қочиш у ёқда турсин, ҳатто бирорта ҳам ўқ отиша олмади. Улар бошларига тушган куюндек зарбалардан гангиб қолишди. Яхшиямки, ўтказилган разведка натижасида бўлинмамиз олдида қўйилган вазифани зўр муваффақият билан бажарди.

Кичик сержант И.Тўраев

Позицияни тез-тез ўзгартириб тур

Жангда бир ерда узоқ туриб қолмай ва ўт очиш позициясини тез-тез ўзгартириб туриш ғалаба қозонишнинг шартларидан биридир.

Мен станокли пулемётим расчётим учун ҳамма вақт бир неча ўт очиш позициясини танлардим. Бир жойдан душманга бир неча ўқ ота-

ман-да, дарҳол иккинчи позициямга ўтиб оламан. Бу ердан ҳам бир неча ўқ отиб яна жойимни ўзгартираман. Агар сер бир жойда туриб қолсанг душман пайқаб қолиб яқсон қилиб ташлаши мумкин.

Немислар чекиндилар. Кейин улар бир дарёнинг кўпригидан ўтиб олгач қирғоқдан 300 метр нарироқда мустаҳкамланиб олдилар. Бу сув тўсиғидан пиёда аскарларимиз бирданига ўтолмади-да, булар ҳам мудофаага ўтишди. Кўприк ўртада бетараф ерда эди.

Менга немисларни кўприкка яқин келтирмасликка буйруқ берилди. Мен жанговар топшириқни олганимдан сўнг дарҳол учта қулай ўт очиш позициясини тайёрладим. Агар немислар кўприкка яқинлашгудек бўлса, бир позициядан икки-уч қисқа ўт очаман-да, эпчиллик билан иккинчи позицияга ўтиб оламан. Немислар бир неча бор мени тўп ва миномётлардан ўққа тутди, лекин унинг снарядлари қуруқ ерларга тушарди, негаки мен бу вақтда иккинчи ёки учинчи позицияга ўтиб олардим. Менинг бу жангим бир неча кунгача давом этди, лекин кўприкка биронта ҳам немисни яқинлаштирмадим.

Усталик билан жанг қилганим учун қўмондонлик мени уч бор ҳукумат мукофоти билан тақдирлади: «Қизил юлдуз» ва III даражали «Шуҳрат» орденлари ҳамда «Жасурлиги учун» медали билан мукофотлади.

Сержант Сафар Раҳимов

Ўзбекистон Олий Советининг VII сессияси

ТОШКЕНТ, 6 июнь. Ўзбекистон Олий Советининг VII сессияси очилди. Кун тартибида республиканинг 1945 йилги давлат бюджети ҳамда VI сессия билан VII сессия ўрталарида чиқарилган Ўзбекистон Олий Совети Президиуми фармонларини тасдиқлаш.

Республиканинг 1945 йилги бюджети ўтган йилгига қараганда 31,4 фоиз ортиқ, бу республиканинг халқ хўжалиги ва маданияти ўсганини кўрсатади. Харажатнинг кўп қисми социал-маданий чоралар учун сарф қилинади.

Ўзбекистон колхоз-совхозларида

Ўзбекистоннинг қорақўлчилик совхозлари немис-фашист босқинчиларидан зарар кўрган Украина колхозларига қардошларча ёрдам бермоқдалар. 12 совхоз яхши зотли 50 минг қорақўл қўй ва 2500 қўчқор

ажратди. Бу қўйлар Астрахангача 3000 километр йўл босиб ўтадилар. Қўйларни чўпонлар, зоотехниклар, ветеринар врачлар, медицина ходимларидан 300 киши олиб боради. Қўйларни 90 ит қўриқлаб боради.

«Нишон» совхозидан йўлга чиққан 10000 қорақўл қўй 4 майда Том-ди даштига бориб етди.

1945 ЙИЛ 7 ИЮНЬ, 37-СОН

Германияни оккупация қилиш зонаси тўғрисида СССР, Бирлашган Короллик, АҚШ ва Француз Республикасининг Муваққат ҳукуматлари ўртасида тузилган БИТИМ

1. Германия 1937 йил 31 декабрга қадар бўлган чегарасидан оккупация қилиш учун тўрт зонага бўлинади, бу зоналарнинг ҳар бирига, яъни Шарқий зонага СССР, Ғарбий-Шимолий зонага Бирлашган Короллик, Ғарбий-Жанубий зонага АҚШ ва ғарбий зонага Француз Республикаси киради.

Ҳар бир зонага кирган оккупацион кучлар ўзига қарашли давлат томонидан таъминланган бош қўмондонликка итоат қилади. Бу тўрт давлатнинг ҳар бири ўз ихтиёри билан ўзининг бош қўмондонлиги қўл остида оккупацион вазифаларни бажариш учун белгиланган қуроли кучларининг сонига Германияга қарши урушга фаол қатнашган бошқа бирор иттифоқчи давлатнинг қуроли кучларидан ёрдамчи контингент қилиб қўшиши мумкин.

2. «Катта Берлин» районини тўртала давлатнинг қуроли кучлари ишғол қилади. Биргалашиб идора қилиш учун иттифоқчилардан тўрт кишидан иборат комендант тузилади ва буларни тегишли бош қўмондонлик тайинлайди.

Бошқа Бирлашган Миллатлар ҳукуматлари билан маслаҳат қилиш тўғрисида СССР, Бирлашган Короллик, АҚШ ва Француз Республикаси Муваққат ҳукуматларининг БАЁНОТИ

1945 йил 5 июнь, Берлинда эълон қилинган Германиянинг енгилгани тўғрисидаги баёнотда СССР, Бирлашган Короллик, АҚШ ва Француз Республикасининг муваққат ҳукуматлари Германияга нисбатан олий ҳукмронликни ўз зиммаларига олдилар. Шунинг учун тўртала давлат-

нинг ҳукумати эълон қиладики, бу ҳукмронликнинг амалга оширилиши муносабати билан улар бошқа Бирлашган Миллатларнинг ҳукуматлари билан маслаҳат қилишни умид қиладилар.

1945 ЙИЛ 16 ИЮНЬ, 39-СОН

Германиядаги совет оккупацион зонасини идора қилиш бўйича ҳарбий маъмуриятнинг буйруқлари

БЕРЛИН, 11 июнь. Германиядаги совет оккупацион зонасини идора қилиш бўйича ҳарбий маъмурият ташкил этилганлиги тўғрисида, шунингдек, антифашистик партияларнинг ҳаммаси ва эркин профсоюзларнинг бирлашиши ва ташкил этилиши тўғрисида буйруқлар эълон қилинди.

9 июнда Германиядаги совет оккупацион зонасини идора қилиш учун ҳарбий маъмурият тузилгани тўғрисида чиқарилган биринчи сонли буйруқда шундай дейилади:

1) Германиядаги совет оккупацион зонасини идора этиш учун совет ҳарбий маъмурияти тузилди;

2) Совет ҳарбий маъмуриятининг бош начальниги этилиб маршал Г.К.Жуков, унинг ўринбосари генерал-полковник И.А.Серов, маъмурият штабининг бошлиғи этиб генерал-полковник В.В.Курасов тайинланди;

3) Совет ҳарбий маъмурияти Берлин шаҳрида туради. Совет қўшинлари томонидан Берлин ишғол қилинган кундан бошлаб Германиядаги совет оккупацион ерларида қатъий тартиб ўрнатилди. Ўз-ўзини идора этишнинг маҳаллий ташкилотлари тузилди, герман аҳолисининг эркин жамоат ва сиёсий фаолияти учун керакли бўлган шароит туғдирилди.

1. Германиядаги совет оккупацион зонасининг ерларида фашизмнинг қолдиқларини тағ-томири билан юлиб ташлашни ўзига мақсад қилиб олган.

2. Бу зонада яшайдиган меҳнаткаш аҳолига эркин профсоюзларга бирлашишга ҳамда меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қиладиган ҳуқуқ берилсин.

Германия шаҳарлари граждaнларининг эрки, ҳуқуқи ва манфаатларига қарши чиқарилган барча фашист қонунлари, шунингдек, қарор, фармон ва буйруқлари бекор қилинсин.

*Совет Иттифоқи маршали Г.К.Жуков,
генерал-полковник В.В.Курасов*

1945 ЙИЛ 25 ИЮНЬ, 41-СОН

Олий бош қўмондон буйруғи

(Ғалаба парадини ўтказиш ҳақида)

Улуғ Ватан урушида Германия устидан қозонилган ғалабани нишонлаш юзасидан 1945 йил 24 июнь Москвада Қизил майдонда ҳаракатдаги армия, ҳарбий-денгиз флоти ҳамда Москва гарнизони қўшинлари парадини – ҒАЛАБА ПАРАДИНИ белгилайман.

Парадга фронтларнинг терма полклари, ҳарбий-денгиз флотининг терма полки, ҳарбий академиялар, Москва гарнизонининг қўшинлари олиб чиқилсин.

Ғалаба парадини менинг ўринбосарим, Совет Иттифоқи маршали ЖУКОВ қабул қилсин.

1945 йил 22 июнь, 370-сон буйруқ

1945 ЙИЛ 25 ИЮНЬ, 41-СОН

1-чақириқ СССР Олий Советининг XII сессияси ҳаракатдаги армия шахсий составининг катта ёшдагиларини ҳарбий хизматдан бўшатиш тўғрисида ҚОНУН

Фашист Германиясига қарши олиб борилган Улуғ Ватан урушининг ғолибона тугалланиши муносабати билан СССР армияси шахсий составининг катта ёшдагилари ҳарбий хизматдан бўшатишни зарур деб топади. Шу муносабат билан СССР Олий Совети ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Катта ёшдаги ҳарбий хизматиларни бўшатиш 1945 йилнинг иккинчи ярми ичида тамомлансин.

Ҳарбий хизматдан бўшаётганларга уйига бориб етгунича бўлган ҳарajatлар давлат ҳисобига олинсин.

Йўлда давлат ҳисобидан овқат билан таъминлансин. Уст-бош, оёқ кийими билан таъминлансин.

Умумий ҳарбий таърифга мувофиқ оддий аскарларга уруш даврида ҳар бир йил хизмати учун йиллик маош, ортиқроқ маош оладиган махсус қисм оддий аскарларига ҳар бир йил хизмати учун ярим йиллик маош, сержантлар составига ҳар бир йил қилган хизмати учун камида 300 сўмдан 900 сўмгача миқдорда ярим йиллик маош, офицерлар составига бир йил қилган хизмати учун икки ойлик маош, икки йил қилган

хизмати учун уч ойлик маош, уч йил қилган хизмати учун тўрт ойлик маош, тўрт йил қилган хизмати учун беш ойлик маош тўлансин.

Областлар ижроия комитетлари хизматдан бўшаб келганларни урушгача бўлган даврдаги ишидан паст бўлмаган ишлар билан таъмин қилиш ва уларни тураржой билан ҳамда ёнилғи билан таъмин этишга мажбур.

1945 ЙИЛ 25 ИЮНЬ, 41-СОН

Жангчининг жанговар балоғати

Суратда: Уч Шухрат ва иккин Қизил Байроқ орденининг кавалери Аҳмад Оллабердиев

Пулемёт расчётининг командири Аҳмад Оллабердиев ҳали 20 га ҳам тўлган эмас, бироқ унинг кўкрагини бешта орден безаб турибди.

Сталинграднинг тутаб турган харобаларидан то Болтиқбўйигача Оллабердиев катта жанговар йўлни босиб ўтди. У босиб ўтган ҳар бир жанговар километр борган сайин уни пишириб ҳақиқий жангчи бўлиб балоғатга етишига сабаб бўлди.

Унинг содиқ дўсти, 2080-сонли «максим» пулемёти унга садоқат билан хизмат қилди ва у немисларни роса қирди. Бир жангда 15 дан ортиқ немис солдати, иккинчи бир жангда бўлса 23 немис солдати қириб ташлади.

Ҳужум бошланиши олдидан Оллабердиевни унинг пулемёт расчёти билан десант группасига қўшдилар. Эрталаб душманга кутилмаган ҳолда бизнинг батареямиз ер-кўкни ларзага келтириб гүмбурлатиб қолди. Немис траншеяларини қурум ва тутун қоплади. Устига десант группаларимиз ўтирган танкларимиз шиддат билан илгари силжидилар.

Бу танклар группаси душман мудофаасини ёриб бир кунда 20 километр илгари силжидилар ва бир тезоқар дарё бўйига чикдилар. Бу дарё кўприklarини душман портлатиб юбориб дарёнинг у қирғоғида мудофаада турарди.

Танклардан отилаётган ўтлар ҳимоясида Оллабердиев кела солибоқ дарёдан ўтишга уринди. Қирғоқда на сол, на қайиқ бор эди. Кўпни кўрган тажрибали жангчи узоқ ўйлаб ўтирмади ва дарҳол плаш-палаткаларни йиғиб унга хашак ва арча пўкларини тўлғазди. Шу тезлик

билан ясалган қайиқда дарёнинг у қирғоғига станокли пулемёт билан бир яшик гранатани олиб ўтишга муваффақ бўлди. Дарёдан ўтиб олган Оллабердиев ўша ердаги кичик плацдармга маҳкам ёпишиб олди. Шу кичик плацдармга ўқчилар, автоматчилар ва қирқ беш миллиметрлик тўп расчёти ҳам ўтди.

Оллабердиев ишғол этган мана шу кичик плацдармдан бизнинг аскарларимиз душманни тумтарақай қувиб кетди.

Кейин тун қоронғусидан фойдаланиб немислар 40 дан ортиқ танк ҳимоясида бизга қарши ҳужумга ўтди. Танклар ортидан душман пиёдалари келар эди. Улар бизнинг маррани ёриб киришга муваффақ бўлди. Танклар бизнинг окопларимиз устидан ўтиб кетдилар. Бироқ Оллабердиев ва унинг икки жанговар дўстлари билан пана ерга яшириниб олишиб, аввал танкларни ўтказиб юбордилар, кейин гранаталар ҳамда пулемёт ўти билан душман пиёдаларини кузатиб юбордилар. Шу жангда Оллабердиев контужен бўлди. Бироқ у жанг майдонини ташламади. Душман танкларини эса тўпчиларимиз қувиб солдилар. Шу тунда азамат пулемётчиларимиз 50 дан ортиқ фрицларни қириб ташладилар.

Пулемётчи Оллабердиевнинг маҳорати душман устидан мана шундай тантана қилди. Яқинда Аҳмад Оллабердиев I даражали «Шухрат» ордени олди. У ҳозир старшина унвонига эга.

И.Дубровин

Совет Иттифоқи Қаҳрамони кичик сержант С.Саидвалиев

Совет Иттифоқи Қаҳрамони катта сержант С.Аишуров

1945 ЙИЛ 21 ИЮЛЬ, 47-СОН

Насриддиновнинг жанговар йўли

Гвардиячи сержант Насриддинов армияга чакирилгунга қадар ўқитувчилик қилар эди. Уруш бошланди. Борган сари шиддатли ва қонли тус олди. Гитлерчилар шаҳар-қишлоқларимизни вайрон қилиб, борган сари мамлакатимиз ичкарисига бостириб келар эди. Душман Москва остонасига етиб келди. Худди мана шу вақтда менинг зиммамга Москвани кўкрак кериб ҳимоя қилиб турганлар қаторидан жой олишдек шарафли вазифа тушди. Жанговар ҳаётим Москва муҳофафасидан бошланди.

«Немисларни Москва ёнида тор-мор қилиб, ўзимиз ҳужумга ўтдик ва уларни ғарбга томон қува бошладик. Мен ўзимни борган сари кучлироқ сезардим. Аммо ҳужумнинг иккинчи куни ярадор бўлдим. Госпиталда шифоланиш учун ётган ҳар бир кун мен учун йилга ўхшаб сезилди. Кўп вақт ўтмай яна сафга қайтдим. Ока дарёсининг яқинида миномёт расчётининг мина ташувчиси бўлиб тайинландим. Шу билан ўқчилик касбимни миномётчилик билан алмаштирдим. Орёл шаҳри томонида бошланган ҳужумда пиёда аскарлар йўлини тўсишга уринган душмanning ўт очиш нуқталарини ва аскарний кучларини миномётдан ўт очиб тор-мор келтириб юрган бир пайтимизда яна ярадор бўлдим. Госпиталда ётиб тезроқ ўз қисмимга қайтишни истадим. Даволаниб яна сафга қайтдим. Мен қайтиб келганимда қисмимиз Городок шаҳри учун жанг олиб бораётган эди. Бу шаҳар учун қаттиқ жанг бўлди. Бизнинг миномёт расчётимиз усталик билан шаҳарни ишғол қилишдаги ўз вазифасини шараф билан бажарди.

Бир қанча вақт Витебск муҳофаачиларининг қаторида турдик. Белоруссия ерларини озод қилиб, Литва ерини озод қила бошладик. Неман дарёсининг яқинидаги бир пунктда кучли жанг бўлди. Расчётнинг наводчиси сафдан чиқди, тезда унинг ўрнига ўтдим ва тўхтовсиз 120 мина отдим. Мана шу жангдан кейин III даражали «Шухрат» ордени билан мукофотландим.

Шарқий Пруссияга бостириб кириб, душманни ўз уясида узил-кесил тор-мор қилиш учун жанг олиб бордик. Гольдаб шаҳарчаси учун бўлган жангдан кейин «Жасурлиги учун» медали билан мукофотландим.

Кенигсберг шаҳрини олишда қатнашдим. Сўнгги маротаба Пиллауда жанг қилдим, шу жанг вақтида яна ярадор бўлдим. Шу билан менинг жанговар йўлимнинг сўнгги марраси Пиллау бўлди.

Уруш тугади. Уйга қайтиш билан яна ўқитувчиликни давом эттирдим. Москвадан Пиллаугача жанг билан босиб ўтган йўлим, қисмим ва жанговар дўстларимнинг кўрсатган жасурликлари ва бошдан кечирган, кўрганларим болаларни тарбиялашда асосий материаллардан бири бўлади», – деб Насриддинов ўз сўзини тугатди.

Катта лейтенант Н.Жабборов

Тўпчилар

Улуғ Ватан уруши кунлари донғи кетган тўп командирлари старшина Михайлов, катта сержант Ҳасан Абдуллаевлар батареяга келганларида оддий аскарлар эди. Мана энди тўрттадан ҳукумат мукофотига эга бўлдилар.

Батарея жангчилари 373-сонли тўп билан фахрланадилар. 1942 йил январь ойида ёш жангчи Михайлов ҳужумга келаётган немисларга ўт очиб душмanning юзлаб солдат ва офицерларини ер тишлатди.

Бу тўп расчётлари Ҳасан Абдуллаев ҳам чакки эмас. Немисларга қарши олиб борилган жангларда тўп расчётлари мардлик ва жасорат кўрсатди. 1944 ва 1945 йилларда душмanning 13 батареясини, 87 пулемётини ва 35 автомашинасини ер билан яқсон қилдилар. Булар пиёда аскарларимиз таркибида юриб мингдан ортиқ гитлерчиларни қириб ташладилар.

Катта сержант Н.Поверенный

1945 ЙИЛ 26 ИЮЛЬ, 48-СОН

Колхозчилар кучи билан

Бухорода уруш йилларида касалхона ва чиройли мактаб бинолари, ёзги кинотеатрлар қурилди. Колхозчилар ҳозир 1000 кишилик зали бўлган клуб биносини қуриб тамомламоқдалар. Хайробод ариғига электростанция қурила бошлади.

Колхозчилар ҳарбий хизматчилар оилалари ва Ватан уруши инвалидлари учун 10 та янги уй қурди. 50 га яқин колхозчининг уйига радио тушириб берилди. Жуда кўп уйлар электрлаштирилди. Бундан ташқари, қишлоқда янги мактаб, болалар боғчаси, намунали ҳаммом, лаборатория барпо қилинди. Совун заводи қуриб ишга туширилди.

МУНДАРИЖА

МУҚАДДИМА.....	3
«ВАТАН УЧУН» ГАЗЕТАСИ.....	12
1942 йил 29 октябрь, 1-сон.....	13
1942 йил 2 ноябрь сони.....	19
1942 йил 5 ноябрь сони.....	22
1942 йил 14 ноябрь, 6-сон.....	31
1942 йил 3 декабрь, 10-сон.....	36
1942 йил 6 декабрь, 11-сон.....	37
1942 йил 10 декабрь, 12-сон.....	44
1942 йил 17 декабрь, 14-сон.....	47
1942 йил 24 декабрь, 16-сон.....	49
1942 йил 27 декабрь, 17-сон.....	52
1942 йил 31 декабрь, 18-сон.....	53
1944 йил 4 апрель, 27-сон.....	55
1944 йил 8 апрель, 28-сон.....	57
1945 йил 24 июль, 2 (315)-сон.....	60
1945 йил 3 август, 5 (318)-сон.....	64
1945 йил 14 август, 3 (321)-сон.....	68
1945 йил 21 август, 10 (323)-сон.....	72
1945 йил 24 август, 11 (324)-сон.....	74
1945 йил 28 август, 12 (325)-сон.....	77
1945 йил 31 август, 13 (326)-сон.....	85
1945 йил 7 сентябрь, 15 (328)-сон.....	87
1945 йил 14 сентябрь, 17 (330)-сон.....	92
1945 йил 21 сентябрь, 19 (332)-сон.....	95
1945 йил 25 сентябрь, 20 (333)-сон.....	99
1945 йил 9 октябрь, 24 (337)-сон.....	100
1945 йил 23 октябрь, 28 (341)-сон.....	107
1945 йил 26 октябрь, 29 (342)-сон.....	112
1945 йил 23 декабрь, 45 (358)-сон.....	114
«СУВОРОВЧИ» ГАЗЕТАСИ.....	117
1944 йил 1 январь, 1 (84)-сон.....	118
1944 йил 1 февраль, 8 (91)-сон.....	127
1944 йил 12 февраль, 10 (93)-сон.....	128
1944 йил 12 февраль, 11 (94)-сон.....	138
1944 йил 3 март, 15 (98)-сон.....	141
1944 йил 19 март, 18 (101)-сон.....	149
1944 йил 23 март, 19 (102)-сон.....	158
1944 йил 27 март, 20 (103)-сон.....	162
1944 йил 30 март, 21 (104)-сон.....	166

1944 йил 28 май, 32 (115)-сон.....	168
1944 йил 1 июнь, 33 (116)-сон.....	173
1944 йил 6 июнь, 34 (117)-сон.....	180
1944 йил 8 июнь, 35 (118)-сон.....	182
1944 йил 13 июнь, 36 (119)-сон.....	187
1944 йил 20 июнь, 37 (120)-сон.....	191
1944 йил 27 июнь, 39 (122)-сон.....	196
1944 йил 19 июль, 45 (128)-сон.....	197
1944 йил 24 июль, 46 (129)-сон.....	202
1944 йил 8 август, 49 (132)-сон.....	205
1944 йил 12 август, 50 (133)-сон.....	211
1944 йил 16 август, 51 (134)-сон.....	218
1944 йил 30 август, 54 (137)-сон.....	220
1944 йил 2 сентябрь, 55 (138)-сон.....	222
1944 йил 6 сентябрь, 56 (139)-сон.....	226
1944 йил 19 сентябрь, 59 (142)-сон.....	226
1944 йил 24 сентябрь, 60 (143)-сон.....	232
1944 йил 27 сентябрь, 61 (144)-сон.....	236
1944 йил 9 октябрь, 64 (147)-сон.....	246
1944 йил 24 октябрь, 68 (151)-сон.....	253
1944 йил 27 октябрь, 69 (152)-сон.....	261
1944 йил 31 октябрь, 70 (153)-сон.....	261
1944 йил 15 ноябрь, 74 (157)-сон.....	268
1944 йил 19 декабрь, 83 (166)-сон.....	276
1944 йил 21 декабрь, 84 (167)-сон.....	282
1944 йил 25 декабрь, 85(168)-сон.....	286
1944 йил 29 декабрь, 86 (169)-сон.....	292
«СОВЕТ ЖАНГЧИСИ» ГАЗЕТАСИ.....	294
1945 йил 6 январь, 2 (198)-сон.....	299
1945 йил 10 январь, 3 (199)-сон.....	301
1945 йил 6 февраль, 11 (207)-сон.....	303
1945 йил 9 февраль, 12 (208)-сон.....	303
1945 йил 21 февраль, 15 (211)-сон.....	310
1945 йил 23 февраль, 16 (212)-сон.....	311
1945 йил 3 март, 18 (214)-сон.....	315
1945 йил 10 март, 20 (216)-сон.....	318
1945 йил 14 март, 21 (217)-сон.....	325
1945 йил 21 март, 23 (219)-сон.....	331
1945 йил 24 март, 24 (220)-сон.....	338
1945 йил 4 апрель, 27 (223)-сон.....	341
1945 йил 7 апрель, 28 (224)-сон.....	341
1945 йил 12 апрель, 29 (225)-сон.....	344

1945 йил 18 апрель, 31 (227)-сон.....	346
1945 йил 22 апрель, 32 (228)-сон.....	351
1945 йил 1 май, 36 (232)-сон.....	355
1945 йил 20 май, 42 (238)-сон.....	358
1945 йил 23 май, 43 (239)-сон.....	361
1945 йил 30 май, 45 (241)-сон.....	366
1945 йил 3 июнь, 46 (242)-сон.....	367
1945 йил 6 июнь, 47 (243)-сон.....	369
1945 йил 22 июнь, 50 (246)-сон.....	370
1945 йил 8 июль, 54 (250)-сон.....	373
1945 йил 18 июль, 56 (252)-сон.....	375
1945 йил 21 июль, 57 (253)-сон.....	376
1945 йил 23 июль, 58 (254)-сон.....	378
1945 йил 29 июль, 60 (256)-сон.....	379
1945 йил 2 август, 61 (257)-сон.....	386
1945 йил 5 август, 62 (258)-сон.....	392
«ҚИЗИЛ АСКАР ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ.....	397
1944 йил 12 февраль, 8-сон.....	397
1944 йил 2 март, 11-сон.....	400
1944 йил 21 март, 15-сон.....	404
1944 йил 30 март, 17-сон.....	408
1944 йил 8 апрель, 19-сон.....	411
1944 йил 12 апрель, 20-сон.....	414
1944 йил 16 апрель, 21-сон.....	416
1944 йил 20 апрель, 22-сон.....	420
1944 йил 24 апрель, 23-сон.....	421
1944 йил 29 апрель, 24-сон.....	426
1944 йил 4 май, 25-сон.....	430
1944 йил 12 май, 27-сон.....	434
1944 йил 16 май, 28-сон.....	436
1944 йил 6 июнь, 33-сон.....	443
1944 йил 30 июнь, 39-сон.....	446
1944 йил 8 июль, 41-сон.....	450
1944 йил 16 июль, 42-сон.....	453
1944 йил 20 июль, 43-сон.....	454
1944 йил 17 август, 50-сон.....	463
1944 йил 24 август, 52-сон.....	464
1944 йил 28 август, 53-сон.....	468
1944 йил 7 сентябрь, 55-сон.....	470
1944 йил 14 сентябрь, 57-сон.....	471
1944 йил 21 сентябрь, 59-сон.....	473
1944 йил 31 декабрь, 86-сон.....	478

1945 йил 4 январь, 1-сон.....	479
1945 йил 8 январь, 2-сон.....	482
1945 йил 6 февраль, 8-сон.....	483
1945 йил 20 февраль, 11-сон.....	484
1945 йил 3 март, 14-сон.....	485
1945 йил 3 март, 14-сон.....	487
1945 йил 8 март, 15-сон.....	488
1945 йил 11 март, 16-сон.....	489
1945 йил 11 март, 16-сон.....	489
1945 йил 11 март, 16-сон.....	491
1945 йил 15 март, 17-сон.....	492
1945 йил 15 март, 17-сон.....	493
1945 йил 20 март, 18-сон.....	495
1945 йил 24 март, 19-сон.....	496
1945 йил 28 март, 20-сон.....	499
1945 йил 1 апрель, 21-сон.....	502
1945 йил 5 апрель, 22-сон.....	503
1945 йил 5 апрель, 22-сон.....	503
1945 йил 9 апрель, 23-сон.....	504
1945 йил 9 апрель, 23-сон.....	505
1945 йил 12 апрель, 24-сон.....	510
1945 йил 12 апрель, 24-сон.....	511
1945 йил 12 апрель, 24-сон.....	512
1945 йил 17 апрель, 25-сон.....	513
1945 йил 27 апрель, 27-сон.....	516
1945 йил 1 май, 28-сон.....	518
1945 йил 12 май, 31-сон.....	521
1945 йил 15 май, 32-сон.....	522
1945 йил 15 май, 32-сон.....	523
1945 йил 21 май, 33-сон.....	525
1945 йил 30 май, 35-сон.....	527
1945 йил 12 июнь, 38-сон.....	530
1945 йил 7 июнь, 37-сон.....	533
1945 йил 16 июнь, 39-сон.....	534
1945 йил 25 июнь, 41-сон.....	535
1945 йил 25 июнь, 41-сон.....	535
1945 йил 25 июнь, 41-сон.....	536
1945 йил 21 июль, 47-сон.....	538
1945 йил 26 июль, 48-сон.....	539

_____ *нашр*

Рустамбек Шамсутдинов

**ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ВА
ФРОНТ ГАЗЕТАЛАРИ**

Биринчи китоб

Мухаррир: Абдулла ШАРОПОВ
Бадий муҳаррир: Баҳриддин БОЗОРОВ
Техник муҳаррир: Дилшод НАЗАРОВ
Саҳифаловчи: Иномжон ЎСАРОВ
Мусахҳих: Отабек БОҚИЕВ

Нашриёт лицензияси: АИ №134, 27.04.2009

Теришга берилди: __. __. 2017 й.

Босишга рухсат этилди: __. __. 2017 й.

Газета қоғози. Қоғоз бичими: 84x108 ¹/₃₂.

Times гарнитураси. Офсет босма.

Ҳисоб-нашриёт т.: __. Шартли б.т.: __.

Адади: ??? нусха.

Буюртма №

«AKADEMNASHR» нашриётида тайёрланди.
100156, Тошкент шаҳри Чилонзор тумани 20^А-мавзе 42-уй.

Тел.: (+99871) 217-16-77
e-mail: info@akademnashr.uz
web: www.akademnashr.uz

«PRINT LINE GROUP» ХК босмахонасида чоп этилди.
100096, Тошкент шаҳри Бунёдкор шоҳжўчаси 44-уй.